COL·LECCIÓ

DE

DOCUMENTS HISTÒRICS INÈDITS

DE L'ARXIU MUNICIPAL DE LA CIUTAT DE BARCELONA

Taxa del present volum, a la raó dels
anteriors: 12 pessetes.

Barcelona. Consell de Cent Jurats

MANUAL DE NOVELLS ARDITS

VULGARMENT APEL·LAT

DIETARI

DE

l'Antich Consell Barceloní

VOLUM XVIIÈ

QUE COMPRÈN EL VOLUM ORIGINAL XXXIIÈ

(1 DESEMBRE 1658 - 4 OCTUBRE 1667)

PUBLICAT PER ACORD I A DESPESES DE L'EXCM. AJUNTAMENT CONSTITUCIONAL

BARCELONA

OFICINA MUNICIPAL D'INVESTIGACIONS I PUBLICACIONS HISTÒRIQUES

1922

DP
402
B2 A2
V.17

LIBRARY
JAN 3 1952
UNIVERSITY OF TORONTO
779509

Arts Gràfiques, S. A., Successors d'Henrich i C.ª, Còrcega, 348, Barcelona

NOTA PRELIMINAR

El present volum del *Dietari de l'Antich Consell Barceloní,* reprodueix completament el volum 32 del manuscrit que es conserva en l'Arxiu Municipal Històric de Barcelona, segons la numeració que li fou donada en virtut del relligatge. Primitivament, però, degué tenir el n.º XXXIV, i és per errada manifesta que ostenta el número XXXVII en la capçalera del text.

Forma aquest manuscrit un volum de 276 ff. útils, de 370 × 255 mm., numerats modernament amb llapis, seguint a cinc fulls de guarda, en el darrer dels quals apareixen certes notes de record, costum observat ja en anteriors volums. A la fi, altres nou fulls en blanc, en el darrer dels quals, l'anotació que va copiada al tegell: N. 32. De 1 10bre. 1658 a 4 8bre. 1667. Les tapes són de fusta coberta de pell roja amb tancadors de llautó, guardant uniformitat amb el relligatge de la major partida dels volums de la sèrie.

Corresponent als ff. 30, 46, 166, 167, 185, 195, 223 i 232 estan cosits al *Dietari* uns fulls complementaris manuscrits o estampats que en la nostra edició han estat intercalats al text o afegits per nota, exceptuant el fulletó del foli 195 que ve reproduït en l'apèndix XVIII.

En l'estampació la còpia és literal, havent respectat les irregularitats gràfiques tal com ha vingut fent-se en els volums anteriors; no més ha estat unificat l'ús de

u i *v*, la puntuació i les lletres majúscules. Les indicacions marginals no existents en l'original s'han senyalat amb [ ] com les altres afegidures que ací i allà han hagut de fer-se.

Els documents que en el curs del *Dietari* són copiats d'altres sèries de l'Arxiu, els hem transcrit novament de llur forma original, valent-nos principalment del *Registre de Deliberacions*, les *Lletres reials originals*, les *Lletres comunes ordinaries*, el *Registre de Lletres closes*, el *Manual* i la sèrie dita *Diversorum*, indicant en cada cas la font respectiva.

Seguint així mateix la norma ja establerta, hem format apèndixs quan era possible juntar documents estranys al *Dietari*, però que portaven al text un esclariment o un complement necessari.

L'Index alfabètic que acompanya aquest volum està compost tal com ho era el del volum precedent, en el qual ja s'havien refós en un sol cos l'*Índex alfabètic-analític* i la *Taula alfabètica* dels volums anteriors.

Respecte a la formació i evolució del *Dietari* pot veure's *Les publicacions Històriques de l'Ajuntament de Barcelona,* en Recull de Documents i Estudis, I, 9.

[f 1.] JHS. MARIA CUM BEATO JOSEPHO PATRONO MEO. AMEN.

LIBRA DIETARI TRENTA Y SET (*) COMENSAT PER MI JOSEPH SOLDEVILA, NOTARI PUBLICH DE BARCELONA Y SCRIVA RATIONAL DE LES CASES DEL HONORABLA CONCELL DE LA PRESENT CIUTAT DE BARCELONA, COMENSANT AL PRIMER DEL MES DE DESEMBRA DEL ANY DE LA NATIVITAT DEL SENYOR .MDCLVIII.

[DESEMBRE]

DIUMENJA al primer de desembra .MDCLVIII. — En aquest dia los senyors consellers nous extrets havian de jurar ab la forma acostumada y no juraren per ser dia de festa, deixant lo jurament per lo dia de dema, y per quant se havia de tractar y veurer quin ajustament se poria pendrer en que lo senyor don Francisco Semmanat, extret conseller segon lo dia de air, qui recusava ha acceptar dit carrech, se pogues ajustar y jurar ab la forma acostumada, se ajuntaren perço los demes senyors sinch consellers nous extrets en casa lo senyor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap, prop la font de Sant Joan, y alla bateren dita materia y feren totas las diligensias que aparague convenir en orde de dit fet. [Junta per renunciació del conseller segon.]

DILLUNS a dos de dit, los senyors consellers nous extrets, ço es lo[s] sinch, anaren al demati a les nou oras en la casa de la present ciutat ab sas insignias consulars, ço es, las llobas de contray negras y becas de vellut negre, acompaniats quiscu dels senyors consellers vells, ab llobas negras sens beca, anant dit se- Jurament de concellers nous.

(*) El dietarista sofrí una errada en la numeració, car hauria de dir *Dietari trenta quatre,* que correspon al vol. 32 del Ms.: l'errada subsistí fins al vol. 36, dit *Dietari 41,* recte 38. Després desapareix la numeració del *Dietari,* conservant-se únicament la dels volums, fins al 49 (6 gener 1806-27 abril 1839), darrer de la sèrie.

nyor conceller vell a ma squer[r]a del nou, ço es: lo senyor conseller en cap nou extret ab lo senyor conseller segon vell, per estar lo senyor conseller en cap desganat; lo senyor conseller segon nou no jura, com dit es; lo senyor conseller ters nou extret acompanyat del senyor conseller ters vell; lo senyor conseller quart nou vingue ab un cotxe, per estar desganat, juntament ab lo senyor conseller quart vell, y despres lo dit senyor conseller quart vell se n ana a sercar lo senyor conseller quint nou extret per occasio que lo senyor conseller quint vell era mort, y despres lo senyor conseller sise nou extret vingue ab un cotxe, per estar desganat y baldat de peus, juntament ab dit senyor conseller sisse vell. E arribats en || consistori los dits consellers, dits senyors consellers nous se assentaren consistorialment en forma de ciutat, conforma acostuman estar, y los senyors consellers vells entre ells en forma de promania, y despres vingueren los senyors obrers nous extrets ab los vells, anant los vells a ma dreta, y en ser a consistori se acentaren, ço es, los vells a ma dreta dels senyors consellers y los nous a ma squer[r]a; y despres, considerant que lo senyor conseller en cap vell no y era, lo senyor conseller segon nou no jurava, los consellers quart y sise nous no podian caminar per sa desgana y lo quint no tenia company per ser mort, axi que per anar a la seu ab la forma que se acostuma a hoir la missa de la gloriosa santa Eularia y fer aies no era possible poderhi anar sino dos senyors consellers, determinaren perço de oir una missa baixa a la capella de la present casa, ahont se posaren los banchs de vellut a una part y altra fora dita capella, pera estar dits senyors consellers y obrers nous y vells; e acabada dita missa, se n tornaren a consistori ahont se asentaren, ço es, los senyors consellers nous a ma dreta y los vells a ma esquerra, de filera, y los senyors obrers vell[s] a ma dreta y los nous a ma squerra; y despres vingue lo senyor vicari general, lo qual se asenta en lo mitg del senyor conseller en cap nou y conseller segon vell, per no ser i lo cap, com dit es, e despres dona la absolutio als senyors consellers vells y officials, y publica sententia de excomunicatio als nous, y despres lo scriva major llegi lo jurament dels senyors concellers los quals juraren, y despres dels senyors obrers y tambe juraren, y en aver jurat se mudaren los nous a ma dreta y los vells a ma squerra, y despres los demes juraments dels demes officials; y acabat tot, dits senyors consellers restaren en consistori ab los vells, tancant les portas, pera tractar negosis

[f. 1 v.º]

de la dita ciutat, y al cap de una stona los vells se n anaren a despullarse y axi mateix los nous se disgregaren, anantsen quiscu a sa casa.

Visita al senyor governador de Cathalunya per absencia del senyor virrey.

Dit dia y a la tarda, dits senyors consellers se ajuntaren ab sas insignias consulars en la casa de la present ciutat, y tenint ora del senyor governador per medi de un verguer, y per no ser lo senyor virrey en Barcelona, anaren en forma de ciutat a visitarlo en sa casa al palau de la comptesa, ahont los hisque a rebrer a la primera sala, acompaniantlos fins a una resala gran, y alla se assentaren dits senyors consellers a una part y altra, estant dit senyor governador tambe assentat en lo mitg; y axi assentats y cuberts, dit senyor conceller en cap digue a dit senyor governador com Nostre Senyor es estat servit donarlos sort pera regir la carrech consular lo any vinent, y que ells ab tot effecte procurarian acodir en sas obligations mirant tota utilitat y benefici desta ciutat y acodint al servey de Deu nostre senyor y del
[f. 2.] rey, que Deu || guarde, y ab tot lo que per sa senyoria los fos manat, supplicantlo encaridament tingues en memoria esta ciutat y sos particulars, axi en la bona administratio de justicia com altrament, com de ell confiavan y tenian exprimentat, que ells ho estimarian com es raho, al qual dit senyor governador respongue ab demostratio de molt contento y alegria, y despres dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyant los dit senyor governador fins casi al cap de la scala ahont se despediren.

Visita al senyor bisbe.

Dit dia, y al exir dits senyors consellers de dita visita del senyor governador, anaren ab la mateixa forma de ciutat al palau del senyor bisbe, ahont arribats a la porta, hisqueren alguns senyors reverents per acompanyar a dits senyors consellers, y pujats al capdamunt de la scala, al recibidor, los hisque a rebrer dit senyor bisbe, acompaniantlos fins a una resala gran, ahont se asentaren dits senyors consellers a dos corrs, y dit senyor bisbe en lo mitg; y axi assentats, dit senyor en cap feu a saber a dit senyor bisbe com Nostre Senyor era estat servit donarlos sort [pera] regir lo carrech consular, offerintse a sa senyoria en tot lo que fos servit, y supplicantlo encaridament tingues a esta ciutat sota sa protectio y amparo, com de tant gran prelat se confiava, y despres de haver dit senyor bisbe respost a dita embaixa[da], dits senyors consellers se despediren de sa senyoria, acompanyantlos fins casi al cap de la scala de ahont dits senyors consellers se n anaren.

Concell de cent y se proposa que un conceller nou extret se volia exhimirse de esser conceller.

DIMARS a tres de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, despres de haver prestat tots lo jurament acostumat, lo senyor conseller en cap feu en dit consell la propositio seguent: E apres (*), lo dit conseller en cap en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo segon qui no ha jurat, digue y referi al present consell que lo noble don Francisco de Semmanat, qui fonch extret en sort lo dia de sant Andreu proppassat en conseller segon d esta ciutat, pretenia exemirse del carrech consular per alguns motius, rahons y causas que ell allegava, dels quals tenia alguna noticia lo present consell, lo que donavan per propositio al present consell pera que delibere lo fahedor. E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent: que en raho del fet proposat, los senyors consellers sien servits per medi de un ciutada y un militar del present consell, per sa senyoria anomenadors, fer entendrer per un recado al noble don Francisco Semmanat, per part || del present consell, lo gust particular [f. 2 v.°] que esta ciutat tindra de que exercesca lo carrech consular en que fonch extret lo dia de sant Andreu, y que al present consell ha aparegut no haverhi causa bastant pera consentir al que per part sua es estat representat en dit consell, y que esta ciutat te viva confiança de que acceptara dit carrech; y que ab dits dos cavallers assistescan lo sindich de la present ciutat, ab un dels ajudants del scriva major, peraque en cars dit don Francisco deduesca rahons de no voler acceptar dit carrech, ne lleve acte, lo qual, apres de llevat, lo publique al present consell qui no s disgregara fins dits cavallers, sindich y ajudant sien tornats pera que, llegit y ohit aquell, les hores se puga deliberar lo de major benefici a la present ciutat en orde a dita materia. En executio de la qual deliberatio foren per los dits senyors consellers anomenats mosen Joseph Mora, ciutada, y mosen Fransesch Puig Janer, donzell, a effecte de aportar dit recado al dit noble don Francisco de Semmanat ab la forma disposada en dita deliberatio, los quals, apres de tornats, feren relatio al present consell, hu apres altre, com se heran conferits en casa dit noble don Francisco de Semmanat, refferintli lo que per lo present consell los era estat ordenat, representantli y significantli lo quant los senyors consellers y savi consell de cent desitjan accepta dit carrech consular, al que per dit noble don Fransisco de Semmanat, apres de

(*) En el Ms. el text q e segueix fins al final de la jornada és copiat de *Reg. de Deliberacions*, 1659, f. 8.

moltas rahons, fonch respost que era tant son desitg de emplearse en servey de la ciutat y que voldria tenir las continuadas pera lograr sos desitgs en lo de major benefici de ella y que axi per dar gust al present consell y als senyors consellers se aderia a acceptar dit carrech consular y que en son nom podian tornar dita resposta al present consell, entesa la qual fonch disgregat aquell.

Jurament de un conceller.

DIMECRAS a quatre de dit.—En aquest dia lo senyor don Francisco Semmanat, extret conseller segon de la present ciutat, presta son solit jurament (*), y per dit effecte, a la matinada, arriba en la casa de la present ciutat ab sa insignia consular, acompanyat de molts cavallers, y entrat en consistori se acenta entre los senyors consellers, y despres anaren a oir missa a la capella de la present casa. E despres presta son solit jurament en la forma acostumada.

Anada en lo convent de Sant Francesc per la festa del glorios sant Nicolau.

DIVENDRAS a .VI. de dit, dia del glorios sant Nicolau.—En aquest dia los senyors consellers anaren al monestir del pare Sant Francesch pera asistir a la festa de dit glorios sant, y a la que foren a la porta de la iglesia, los hisqueren a rebrer los pares de dit monestir y majorals de dita confraria, acompanniantlos fins al presbiteri, ahont dits senyors consellers se assentaren a la part del avengeli ab sas cadiras de vellut, essent lo quart absent, y alla hoiren lo offici y sarmo ab la forma acostumada, acabat lo qual se n anaren.

Festa de nostra senyora de Concepcio.

[f. 3.] DIUMENJE a .VIII. de dit, dia de Maria Santisima de la Conceptio.—En aquest dia acostumen los senyors consellers ab sos promens asistir al offici y proffesso que quiscun any per semblant dia se fa, y per quant los senyors consellers quart y sise estavan malalts y baldats que no podien caminar y axi mateix lo senyor conseller quint estava desganat en lo llit, axi que no y pogueren anar y no ahananti no y avia ciutat, perço no y anaren sino que enviaren tota la musica de la ciutat, talem y demes cosas pera celebrar dit offici y proffesso, com se feu, aportant en dita proffesso sis capellans las varas del talem, revestits ab sas capas.

[Visita a la taula i banc.]

DIJOUS a .XII. de dit, los senyors consellers anaren a la taula y al banch a fer la visita ordinaria que quiscun any acostuman fer dos vegades.

(*) Segons el *Reg. de Deliberacions*, 1659, f. 8 v.º-9 v.º, tingué lloc el dijous dia 5.

Concell de cent.

DIVENDRAS a .XIII. de dit, dia de la gloriosa santa Llucia.— En aquest dia se tingue consell de cent, conforma quiscun any se acostuma, fent las propositions y deliberations que en dit consell son de veurer (*) y assenialadament fonch feta extractio de mostasaf, en lo qual carrech y offici hisque lo senyor Joan Cellers, ciutada, com en dit consell llargament es de veurer.

DIUMENGE a .XV. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

Anada al convent de Sant Agusti per la festa de nostra senyora de Esperansa.

DIMECRAS a .XVIII. de dit. — En aquest dia costumavan los senyors consellers hanar al monestir del glorios Sant Agosti per asistir a la festa dels corredors de orella, y per no ferse dita festa ni convidar dits senyors consellers, no y van.

Jurament de mostasaf.

DIVENDRAS a .XX. de dit, vigilia del glorios sant Thomas.— En aquest dia jura lo offici o carrech de mostasaf de la present ciutat lo senyor Miquel Joan Cellers, ciutada, que fonch extret lo dia de santa Llucia, lo qual jurament se feu sens ninguna serimonia en casa la ciutat, davant dels senyors consellers y balle, estant tots denpeus sens ninguna graduacio.

DISAPTE a .XXI. de dit, dia del glorios sant Thomas. [f. 3 v.°]

Festa de Nadal.

DIMECRAS a .XXV. de dit, dia de Nadal.—En aquest dia los senyors consellers, vestits ab sas gramallas de grana, verguers y masas altas, y ab sos promens, se ajuntaren a la plaça de Sant Jaume en forma de promania, y de alla anaren ab la musica a la iglesia catredal de la seu per los llochs acostumats, entraren per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la pistola, y fent lo degut acato al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont se acentaren ab los banchs cuberts de vellut. E a la part de la epistola estava lo senyor bisba, asentat ab sa cadira de vellut ab almuada als peus, ab sos asistents qui seian ab taborets rasos de vellut, vestintse de pontifical, y a la que fou vestit, comensa lo offici de puntifical ab las serimonias acostumadas, y al offertori dit senyor bisbe se assenta ab sa cadira arrimada al altar, de cara al poble, ab sos asistents al costat ab taborets rasos, y los senyors consellers y promens se alsaren, y fent las ajas degudas y acostumadas li anaren a besar la ma, y despres se digue lo sarmo y passa avant lo offici, acabat lo qual, y despres de esser dit senyor bisbe despullat de

---

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1659, f. 11-15.

son pontifical y vestit de roba de cor, los senyors consellers y promens se posaren davant per son orde, restant lo senyor conseller en cap darrera, lo qual se posa a ma esquerra de dit senyor bisbe, y axi lo acompanyaren a son palatio, ahont se despediren de sa senyoria, anantsen a Sant Jaume ab la mateixa forma de promenia eran vinguts, de hont se disgregaren.

DIJOUS a .XXVI. de dit, dia del glorios sant Steve.—En aquest dia los senyors consellers ab sas insignias consulars, quart y sise absents, anaren al monestir de Sancta Catharina, martir, del orde de Predicadors, y arribats al portal (*) de dita iglesia los hisqueren a rebrer los pares de dit monestir, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se asentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y almoadas als peus, y alla oiren lo offici y sarmo, acabat lo qual se n anaren.

Anada en lo convent de Santa Cateri na per la fes ta de sant Esteve.

DIVENDRAS a .XXVII. de dit, dia del glorios sant Joan evangelista, dits senyors consellers, quart absent per malaltia, anaren al monestir del glorios pare Sant Fransesc per oir lo offici y sarmo, fentse en tot y per tot com lo dia de air en Santa Catharina, accepto que segueren ab banchs per estar Nostre Senyor patent.

Anada en lo convent de Sant Francesc per la festa de sant Joan.

DISABTE a .XXVIII. de dit, dia dels sants Ignocents, dits senyors concellers, quart y sise absents, en forma de ciutat anaren a la seu, entraren per lo portal del orga y feren oratio al altar major, agenollats a les grades del presbiteri de la part del evangeli, y despres se n entraren a la capella dels Sants Innocents ahont oiren una missa baixa agenollats dos de cada part y al [f. 4.] offertori anaren adorar den hu en un || dits sants Innocents. E a la que dita missa se acabava, dits senyors concellers tingueren un recado de part del senyor marques de Olias y Mortara, nostron virrey, ab lo qual los feja a saber com la regna nostra senyora, que Deu guarde, havia parit un infant, del que dits senyors concellers tingueren gran contento y alegria, y perço, acabada dita missa, se n devallaren a la capella de la gloriosa Sancta Eularia ahont feren dir una salva a cant de orga, donant a Deu nostre senyor las degudas gratias de merce tant gran, y despres se n anaren a casa la ciutat ahont se disgregaren.

Anada en la seu per oyr missa baxa per la festa dels sants Innocents.

[Nova de la naixença d'un infant reial.]

Dit dia, per part dels dits senyors consellers anaren ab embaixada dos senyors cavallers, ço es un ciutada y un militar, al exellentissim senyor marques de Olias y Mortara, nostron virrey,

Embaxada a sa excellencia lo senyor virrey per dos concellers.

(*) Ms. «portar».

capita general, al qual donaren la norabona del contento tenia en la naixensa del senyor infant.

Per anar a un *te Deum laudamus* en la seu dexaren de anar al convent de Sant Agusti, no obstant eran convidats.

DIUMENJE a .XXVIIII. de dit.—En aquest dia los senyors consellers havian disposat de anar al monestir del glorios pare Sant Agosti pera fer la visita ordinaria que quiscun any acostuman a las quatre ordans mendicants, y no y anaren per ço que foren convidats per part del illustre capitol per asistir lo present dia a un *te Deum laudamus* que s feja en dita iglesia de la seu per lo naxement de dit senyor infant, y per dit effecte, ab sas insignias consulars, anaren en dita iglesia de la seu ab la forma acostumada y asistiren en la proffesso que s feu despres del offici per dintra dita iglesia, anant dits senyors consellers darrera lo grimial, y acabada, se n tornaren a casa la ciutat de hont se disgregaren.

Combregar de un conceller.

DILLUNS a .XXX. de dit.—En aquest dia los senyors consellers tingueren un recado per part del illustre senyor Joan Mateu Mascaro, conseller quart, fent a saber a sa senyoria com sa desgana passava avant y perço se havia disposat combregarlo lo dia present a la tarda, per lo que dits senyors consellers manaren pervenir dotze atxas per aportar en dit combregar conforma se acostuma, y despres a la tarda anaren, ab sas insignias consulars, en la casa de dit senyor, ahont pujats se asentaren al capsal del llit, de filera, lo sise absent, estant lo senyor conseller en cap mes prop del malalt, y al cap de una stona arriba lo combregar, y los senyors consellers se alsaren y devallaren baix a la porta a rebrer Nostre Senyor ab siris a les mans, acompanyantlo fins dalt en dita cambra del malalt, ahont dits senyors consellers se posaren en dit puesto, y despres de haverlo combregat acompanyaren Nostre Senyor, anant darrera en for||ma de ciutat fins a la iglesia [f. 4 v°. de Sancta Maria, ahont se reserva, y despres dits senyors concellers se n anaren en casa la ciutat ahont se disgregaren.

Embaxada a sa excellencia.

Dit dia los senyors Hieronym de Cornet, militar, y Fransesc Mari, ciutada, de part dels molt illustres senyors consellers aportaren una embaixada al excellentissim senyor marques de Olias y Mortara, virrey, a son palacio, la qual es del thenor seguent:

Que lo caxer de taula sia biennal.

Exellentissim senyor:

La ciutat de Barcelona, en virtut de ordinations per lo consell de cent fetas, crea y institui officis per son bon regimen y administratio, y entre altres crea officials de taula y banch per

officis de corda, y com la experientia haja ensenyat y amostrat esser los caixers de taula y banch convenient per lo bon regimen de dits eraris, temporals y no de corda, extraent aquells per trienni del dia present en havant, perço los consellers de la ciutat de Barcelona supplican a vostra exellencia sia servit concedir un decret a la present ciutat pera que, en cars obstassen privilegis que dispossen esser dits officis de caixers de corda, puga la present ciutat per son bon regimen y govern ferlos biennals, que axi ho spera de la ma de vostra exellencia.

A la qual enbaxada dit senyor virrey respongue "que lo mandaria ha ver y se aria todo aquello que se poria hazer en beneficio de la ciudad", segons dits senyors embaxadors ne feren relatio a dits senyors consellers.

DIMARS a .XXXI. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

[MDCLIX.]

[GENER]

Anada a Santa Maria de la Mar per festa del primer dia del any.

DIMECRES al primer del mes de janer del any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesuchrist .MDCLVIIII. dia de cap de any.—En aquest dia los senyors consellers, ab sas insignias consulars, verguers y massas altas, en forma de ciutat, anaren a la iglesia parrochial de Sancta Maria de la Mar, y arribats en dita iglesia, al entrar al portal major los hisqueren a rebrer los senyors beneficiats y obrers de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri ahont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y almoadas del mateix, y despres se comensa lo offici, lo qual digue lo ardiaca de Santa Maria, ab molta musica y sarmo, acabat lo qual, entenent dits senyors consellers que volian fer proffesso dins dita iglesia || ab *te Deum laudamus* per lo naixement del senyor infant, se speraren un poch y al comensarse dita proffesso se posaren darrera lo gramial, acompanyant aquella fins que fonch acabada y despres se n anaren. [f. 5.]

Visita al senyor canceller per haver jurat y esser la primera visita.

DISAPTE a .IIII. de dit.—En aquest dia, tenint entes los senyors consellers que lo illustre y reverent senyor Baraudio (*) Sunyer, canonje y thesorer de la ciutat de Tarragona, provehit per sa majestat per canceller de Cathalunya, era arribat en la present ciutat y havia ja jurat dit son offici o carrech de canceller de Cathalunya, y avent sercat exemplars antichs sobre si dits senyors consellers devian anár a visitarlo despres de haver jurat o no, y trobantse exemplars quell devian visitar com se veu en lo llibre intitulat *Seremonial de Bruniquer* recondit a la scrivania major de dita casa, anaren perço en forma de ciutat a fer

---

(*) Brauli.

visita a dit senyor canseller en sa casa, al cap del carrer de Moncada, prop lo Born, los senyors consellers quart y sise absents, ahont arribats hisqueren a rebrer a dits senyors consellers quatre capellans, acompaniant los fins dalt a la primera sala ahont hisque dit senyor canseller, y lo senyor conseller en cap se li posa a sa ma squerra, y despres, entrats en una resala, se assentaren tots ab sas cadiras ab brassos, dit senyor canseller al mitg y los senyors consellers a cada part; y axi assentats, lo senyor conseller en cap li dona la ben vinguda, significant li lo contento gran que havian tingut de la electio de son carrech que tant dignament ocupava, offerint se per part de la ciutat de servir lo en tot allo que sa senyoria los volgues emplear, conforma tenian obligatio, y supplicantli axi mateix tingues en memoria lo manar despedir ab la brevedat (1) posible las causas de las viudas y pubills, com axi ho havian acostumat supplicar als demes sos antecessors (2) y de ell confiavan ho tindria en memoria, a tot lo qual dit senyor canseller respongue ab demostratio de molt contento y alegria, y despres dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyant los dit senyor canceller fins al cap de la scala ahont se despediren.

Visita ordinaria al convent de Sant Agusti.

DIUMENJE a .V. de dit, los senyors consellers, ab sas insignias consulars, anaren al monestir del glorios pare Sant Agosti pera fer la visita ordinaria de les quatre ordens mendicants, com quiscun any se acostuma, y alla oiren lo offici y sarmo, com altres anys es de veurer.

Anada en la isglesia del Pi per la festa dels sants Reys

[15 v.°] DILLUNS a .VI. de dit, festa de la doratio dels Reys, los senyors consellers, quart absent, anaren a la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi en forma de ciutat y arribats al portal major de dita iglesia los hisqueren a rebrer los senyors capellans y obrers, acompaniant los fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y coixins o almoadas als peus del mateix, hoiren (3) lo offici y sarmo ab molta musica y cantoria, acabat lo qual se n anaren.

Anada en lo convent de Santa Caterina per la festa de sant Ramon.

DIMARS a .VII. de dit, dia del glorios sant Ramon. — En aquest dia los senyors consellers, quart y sise absents, acompaniats ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y junts que foren, arriba Joseph Soldevila,

---

(1) Ms. « blevedat ».
(2) Ms « antercessors ».
(3) Ms. « horiren »

scriva rational de la present casa, ab la musica, aportant lo pendo de dit glorios sant Ramon, y possantse davant de dits senyors consellers y promens se n anaren a la seu per los llochs acostumats, entrant per lo portal major, passant per lo cor y pujant al presbiteri per la part de la pistola, y passantsen a la part del evangeli se assentaren ab los banchs, encomanant dit Soldevila lo pendo de dit glorios sant al senyor prom mes antich; y despres comensaren la proffesso en la qual los quatre senyors consellers y dos promens aportaren les vares del talem y lo senyor prom mes antich ab dos assistents aportaven lo pendo davant la custodia, y axi ana dita professo en Santa Catharina, ahont arribats al presbiteri se assentaren, ço es, lo senyor bisbe y los senyors consellers ab sas cadiras a la part del evangeli y almoadas als peus, estant dit senyor bisbe a ma dreta del senyor conseller en cap, y despres los demes senyors consellers de filera, seguintse despres ab la mateixa filera los senyors proms assentats ab banchs mes serca del altar major, e a la part de la epistola estavan los senyors canonges y capellans del gremial asentats ab cadiras sens almoadas, y los senyors canonjes de capa ab banchs; e axi assentats, oiren lo offici y sarmo, y acabat aquell se n tornaren ab la mateixa proffesso a la seu, ahont dit Soldevila torna a pendrer lo dit pendo, y ab la mateixa forma de promania se n anaren a Sant Jaume ahont se disgregaren.

Concell de cent.

DIMECRAS a .VIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell son llargament de veurer (*).

Anada ordinaria en lo convent del Carme.

DIUMENJE a .XII. de dit, los senyors consellers anaren a la iglesia del monestir dels pares de Nostra Senyora del Carme, quart absent, || ahont oiren lo offici y sarmo, conforma quiscun any se acostuma a les quatre ordens mendicants. [f. 6.]

Visita per lo senyor canceller als senyors concellers.

DIMARS a .XIIII. de dit. —Tenint entes los molt illustres senyors concellers que lo illustre y reverent senyor Baraudio Suñyer, canonje y thesorer de la ciutat de Tarragona y canceller de Catalunya, volia venir a la casa de la present ciutat pera tornar la visita a dits senyors consellers que li havian feta, ordenaren perço parar la capella de la present casa y convidar cavallers y los officials pera asistir a sas senyorias ab la forma acostumada, y a la que dit senyor y arriba, los senyors cavallers y officials

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 32 v.º- 36 v.º

lo hisqueren arrebrer al portal major, acompanyant lo fins dalt serca del cansell o batiporta de la instantia de consell de cent ahont lo hisqueren arrebrer dits senyors consellers, quart absent, ab sas insignias consulars, y posantse tots davant, accepto lo senyor conseller en cap qui anava al costat del dit senyor canceller y a sa ma esquera, lo acompanyaren fins a la instantia de consell de cent, ahont se assentaren a la raconada de la part del ort mes baix en forma de ciutat, estant dit senyor canceller en lo mitg; y aixi assentats, dit senyor canceller significa lo quant estimava lo agraiment de la ciutat y bons effectes que en vers ell tenien y lo quant gustos venia a esta ciutat pera emplearse al servey del rey nostre senyor (que Deu guarde) y benefici d esta ciutat y republica, y que sempre estaria cuydados en no perdrer occasio de poder acudir en tot allo que sa persona fora de utilitat, a tot lo qual lo senyor conseller en cap respongue, y despres se alsaren y se n anaren, sercant tota la casa fins al portal del pati de la capella ahont dits senyors consellers se despediren de sa senyoria, acompanyant lo los senyors cavallers y officials fins al portal major ahont, dit senyor canceller se possa en son cotxe y se n ana.

DIMECRAS a .XV. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

DIVENDRAS a .XVII. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer, y assenyaladament se tragueren taulers (1) per ser dia de sant Anthoni (2). Concell de cent.

[f. 6 v.°] DILLUNS a .XX. de dit, dia del glorios sant Sabastia, los senyors consellers, ab sas insignias consulars, anaren a la seu pera assistir a la festa y proffesso de dit glorios sant, y al comensar dita proffesso los senyors consellers prengueren las varas del talem ab un prom, per estar lo senyor conseller quart malalt, y ana dita proffesso a la capella de Sant Sabastia, prop las voltas del encant, capella de la ciutat, a hont arribats se assentaren al presbiteri, ço es, lo senyor bisbe y consellers a la part del evangeli, de fillera, estant lo senyor bisbe a ma dreta del dit senyor conceller en cap ab sas cadiras de vellut y almoadas del mateix Anada a la isglesia de Sant Sabestia per la festa del mateix sant.

(1) Ms. «taulars».

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 39 v.°-42 v.° Foren elegits taulers el doctor Joan Maresch i Pere Galvany.

y lo senyor prom seia despres del senyor conseller sise en un banch, e los senyors canonjes y preveres del gramial seian a la part de la epistola ab cadiras sens coixins y los senyors canonjes de les capas ab banchs, e axi assentats, oiren lo offici y sarmo, lo qual acabat se n tornaren ab la mateixa proffesso a la seu y de alla se n anaren.

Concell de cent.

DISAPTE a .XXV. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas, se llegi una carta de sa magestat, que Deu guarde, en la qual feia asaber lo naxement del senyor infant, com ditas y altras cosas en dit consell llargament son de veurer (1).

Concell de cent.

DIJOUS a .XXX. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

DIVENDRAS a .XXXJ. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

[FEBRER]

DISAPTE al primer de febrer del any de la nativitat del Senyor .MDCLVIIII. [f. 7.]

Festa de Nostra Senyora.

DIUMENJE a .II. de dit, dia de nostra senyora Candelera. — En aquest dia, entenent los senyors consellers que lo senyor bisbe feia la benedictio de la sera en la seu, anaren perço en dita iglesia, quart absent, en forma de ciutat, y pujats al presbiteri asistiren a la dita benedictio de la sera, y despres anaren a la proffesso darrera lo gramial ab siris a les mans, y acabada, se n

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 44-47 v.º La lletra reial a què fa referència el text es troba en la sèrie de *Lletres reials originals*, vol. dels anys 1653-1669:

El Rey

Amados y fieles nuestros. Sabado a 21 d este a las seys y media de la mañana fue Nuestro Senyor servido alumbrar a la reyna con feliz parto de un hijo, quedando ambos con salud, de que he dado y doy a su Divina Magestad muchas gracias y he querido avisaroslo y encargaros juntamente que por vuestra parte me ayudeys a dar a Nuestro Señor las que se le deven por esta tan grande misericordia y haziendo las demostraciones que en semejantes casos se acostumbra. Dat. en Madrid a .xxxi. de diziembre .MDCLVIII.

Yo El Rey

Vidit don Christ.ͦ *Crespi. vicecancelarius*

Don Didacus de Sada, secretarius.

Vidit comes de Robres, regens — *Vidit comes de Albatera*

Vidit don Petrus Villacampa, regens — *Vidit Marta, regens.*

Vidit don Joseph Sorribas

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 48-53.

tornaren al altar major ahont oiren lo offici y sarmo, lo qual acabat se n anaren.

Concell de cent.

DISAPTE a .VIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren differents propositions y deliberations per cosas tocants a la bona administratio y gove[r]n de la present ciutat, y assenialadament per lo arrendament de les carns, com en dit consell llargament es de veurer (1).

Festa de la gloriosa verge y martir santa Eularia.

DIMECRAS a .XII. de dit, dia de la gloriosa sancta Eularia.—En aquest dia los senyors consellers, quart absent, se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica davant y per los llochs acostumats anaren a la seu, ahont entraren per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola y, fent lo degut acato al altar major, se n passaren a la part del evangeli ahont oiren lo offici y sarmo, y acabat aquell se feu la proffesso que quiscun any per semblant jornada ferse acostuma per darrera y rodant dita iglesia, en la qual dits senyors concellers y un prom aportaren les vares del talem y los demes promens anavan davant la custodia ab varas, e acabada la dita proffesso se n tornaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume ahont se disgregaren.

Concell de cent.

[f. 7 v.°] DIMARS a .XVIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

Festas de justas en lo Born.

DIUMENJE a .XXIII. de dit.—En aquest dia los cavallers de la ciutat feren net lo Born per la festa de cavall ab dos quadrillas en lo qual corregueren estaferm, y per dit effecte los senyors consellers foren convidats, los quals hi asistiren a les finestras que per semblants festas acostuman estar al mitg del Born, en unas casas que vuy hi abita Quirza Torrent, adroguer, estant dits senyors consellers ab sas insignias consulars, y davant de les finestras de dits senyors consellers, en un balco de las casas de T. Meca, estava lo senyor virrey y la senyora virregna ab sos fills, estant dit senyor virrey ab son estrado y un dozer sobre dit balco, y comensant dita festa entraren dos quadrillas de cavallers molt ricament adornats ab sos cavalls y aportant masqueras a la cara, asistits de molts cavallers qui servian de padrins y ab molta musica de timbales, trompetes y menestrills, y ab molts alacayos de differents libreas, y despres de entrats corregueren

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 57 59.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 61-64 v.°

los staferms, y acabada dita festa dits senyors consellers se n anaren.

Anada [de] los senyors concellers en lo ospital de Misericordia pera fer extraccio de donsella y apres anaren al convent dels pares de Sant Matias a la plassa de Santa Anna.

DILLUNS a .XXIIII. de dit, dia del glorios sant Matias, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignias consulars, anaren a la iglesia del hospital de Mesiricordia pera asistir a la stractio de la donzella se trau cada any en dit hospital de Matias Vilar y ala segueren al presbiteri a la part del evangeli ab cadiras de vellut y almoadas als peus, y los administradors de dit hospital a laltra part ab uns banchs y una taula davant, y alla tragueren la dita donzella, y despres dits senyors consellers se n anaren ab un administrador al costat de cada conseller a la iglesia dels pares de Sant Matias, a la plaça de Sancta Anna, ahont oiren lo offici, asentats dits senyors consellers al presbiteri, ab banchs de vellut per estar Nostre Senyor patent, y los administradors a la part de la epistola ab banchs rassos, y acabat dit offici dits senyors consellers se n anaren.

Primer dia de quaresma.

DIMECRAS a .XXVI. de dit, primer dia de quaresma, los senyors consellers se n anaren a casa la ciutat y alli oiren missa y prengueren sendra, || y despres a la tarda anaren a la absolutio [f. 8.] ab la forma acostumada.

Primer divendres de quaresma anada al ospital general [i al convent de les Minimes].

DIVENDRAS a .XXVIII. de dit, primer divendres de quaresma, los senyors consellers anaren al hospital general de la present ciutat conforma quiscun divendres de quaresma acostuman, y en arribar a la porta del pati per la part de dit carrer del Hospital los senyors administradors los hisqueren a rebrer, y posantse un administrador al costat de cada conseller los acompanyaren al presbiteri de la iglesia, ahont se assentaren dits senyors consellers a la part del evangeli, ab banchs de vellut y dits senyors administradors a la part de la epistola ab banchs de vaqueta de mascovia per estar Nostre Senyor patent, oiren la predica y lo *miserere* que quiscun divendres de quaresma se acostuma, y acabat seguiren totas las cambradas ab dits administradors, acompaniant los fins al portal de davant lo Carme ahont se despediren, y dits senyors consellers se n anaren al monestir de les monjas Minimas, prop lo Carme, lo qual es de la ciutat, y antigament hi estavan las repenedidas, y ala feren oratio al altar major y despres se n entraren dintre de dit monestir sercant aquell conforma feian quant ditas repeneditas hi estaven, y despres se n anaren.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

[MARÇ]

DISSAPTE al primer de mars del any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesu Christ .MDCLVIIII.

Anada al convent de Santa Caterina per la festa del glorios sant Tomas de Aquino.

DIVENDRAS a .VII. de dit, dia del glorios sant Thomas de Aquino, los senyors consellers foren convidats per asistir a la festa de dit glorios sant en Sancta Catharina, martir, y per dit effecte a la matinada anaren en forma de ciutat a dita iglesia, ahont arribats al portal major los pares de dit monestir los hisqueren a rebrer a dits senyors consellers acompanyantlos fins al presbiteri (*), ahont se assentaren a la part de la epistola ab banchs
[f. 8 v.°] de vellut per estar a la part del evangela lo estrado de sa || exellencia parat per ser convidat en dita festa, y al cap de una stona tenint entes dits senyors consellers que sa exellencia arribava, lo hisqueren a rebrer al portal major, acompanyantlo fins al presbiteri anant lo senyor conseller en cap a sa ma squerra, y alla se asenta dit senyor virrey en son strado y dits senyors consellers ab sos banchs; oiren lo offici y sarmo que s digue ab molta musica y cantoria, acabat lo qual dits senyors consellers tornaren acompanyar dit senyor virrey al portal de la iglesia ahont se despediren de sa exellencia, y se n tornaren al altar major a fer oratio de ont se n anaren.

Segon divendres de quaresma.

Dit dia a la tarda, per ser divendras de quaresma, dits senyors consellers havian de anar al hospital y no y anaren per estar occupats ab altres negosis de la ciutat.

Tercer divendres de quaresma.

DIVENDRAS a .XIIII. de dit.—En aquest dia los senyors consellers havian de anar al hospital per ser divendres de quaresma, y no y anaren per estar occupats.

Embaxada a sa exellencia lo senyor virrey per medi del subsindich.

Dit dia dits senyors consellers enviaren una embaixada per medi del senyor subsindich de la present casa en scrits al exellentissim senyor virrey a son palatio la qual es del thenor seguent:

Exellentissim senyor:

La ciutat de Barcelona, tenint experiensia dels danys tant grans com ha patit per la forma de la visita pera sos officials tant remissa que no obra effecte algu per al reparo de ells, ha supplicat ab repetidas instantias a sa magestat (que Deu guarde), pera

(*) Ms. «prespiteri».

que fos servit donar nova forma a dita visita ordinaria, y com se haja tingut noticia que sa magestat no auria estat plenament informat del modo ab que esta ciutat se governa, quant es estat servit consedir la nova forma de dita visita ab una clausula que prohibeix que los officials de dita ciutat no pugan esser visitats en cosas tocants al servey de sa magestat, y dita clausula no poder obrar altre effecte que lo obrir cami a que en lo sdevenidor dits officials se valegan de aqueix pretest pera sos particulars interessos en gran dany del servey de sa magestat y deixench del patrimoni de dita ciutat, supplica || a vostra exellencia sia servit [f. 9.]
interposarse ab sa magestat pera que sia seruit consedir la dita forma de visita segons li es estada demanada, sens clausula que puga obrir cami a danys tant considerables, que u rebra a particularissim favor de vostra exellencia.

A la qual embaixada dit senyor virrey feu de resposta "que lo mandaria ver", segons dit subsindich feu de relatio a dits senyors consellers.

Festa de la gloriosa santa Madrona.

DISAPTE a .XV. de dit, dia de la gloriosa sancta Madrona, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren en forma de promania al porxo de Sant Jaume, y de alla ab la musica davant anaren a la seu y pujats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli, ahont oiren lo offici y sarmo, y despres assistiren a la proffesso que quiscun any se fa per dita gloriosa santa al rodedor de la iglesia, aportant los senyors consellers las varas del talem y anant los promens davant la custodia ab varas, y acabada dita proffesso se n anaren ab la mateixa forma de promania al porxo de Sant Jaume ahont se disgregaren.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conceller en cap.

Anada al convent de Sant Joseph per la festa de dit sant.

DIMECRAS a .XVIIII. de dit, dia del glorios sant Joseph, los senyors consellers foren convidats per los pares de dit monestir per assistir a la festa de dit glorios sant, y per dit effecte anaren a la matinada en forma de ciutat a dita isglesia, ahont arribats los hisqueren a rebrer los pares de dit monestir acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part de la epistola ab banchs, per estar Nostre Senyor patent y lo estrado de sa exellencia ser a la part del evangeli, y al cap de una stona tenint entes que dit senyor virrey arribava, lo hisqueren a rebrer al portal major acompanyant lo fins a dit presbiteri, ahont dit senyor

virrey se assenta en son strado y dits senyors consellers en sos banchs; hoiren lo offici y sarmo, lo qual acabat dit senyor virrey se n ana, acompaniantlo dits senyors consellers fins a la porta de alla ahont lo havian rebut, y despres se n tornaren al altar major ahont feren oratio y se n anaren.

[f. 9 v.°] DIVENDRAS a .XXI. de dit, dits senyors consellers anaren al hospital per ser divendras de quaresma, fentse en tot com en lo primer divendras es de ve[u]rer, excepto que no anaren al monestir de les Minimes.

Quart divendres de quaresma.

DIMECRAS a .XXVI. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feran las prepositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1).

Concell de cent.

DIVENDRAS a .XXVIII. de dit, dits senyors consellers no anaren al hospital.

.5. divendres de quaresma.

DILLUNS a .XXXI. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

[ABRIL]

DIMARS al primer d'abril del any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesu Christ .MDCLVIIII.

DIMECRAS a .II. de dit.—En aquest dia se feu festa del glorios sant Francisco de Paula en la iglesia de dit monestir per ser lo dia de dit glorios sant, la qual festa fa la ciutat per prometensa en lo temps de la peste del any 1650 (2), y per dit effecte los senyors consellers en forma de ciutat a la matinada anaren a dita iglesia, y en ser al portal major los hisqueren a rebrer los pares de dit monestir acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se asentaren a la part del evangeli ab banchs, per estar Nostre Senyor patent, y alla oiren lo offici y sarmo, lo qual acabat y despres de haver feta oratio se n anaren, acompanyantlos dits pares fins a dit portal major ahont se despediren de sas senyorias.

Anada en lo convent de Sant Francisco de Paula per la festa de dit sant.

DIJOUS a .III. de dit, se feu lo aniversari que quiscun any se acostuma a la capella de llotje per la anima del senyor don Pedro de Moncada en lo qual asisteixen los senyors consellers quiscun any, y per dit effecte ab las gramallas de dol en forma de ciutat anaren a llotje, y en ser al portal del pati los hisqueren a

Anada en la llotia per lo offici de don Pedro de Moncada.

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 73 v.°-78 v.°
(2) Fou en 1651. Cfr. *Dietari*, XV, 119.

rebrer los senyors consols y deffenedors de dit magistrat, acompanyantlos al costat de quiscun senyor conseller y a sa ma squerra fins a dita capella ahont || se assentaren, ço es, los senyors consellers ab uns banchs a la part del evangeli y los senyors consols y deffenedors ab banchs a la part de la epistola; oiren lo offici y sarmo que digueren los pares de Santa Catharina, y despres feren una absolta general en un tumul que i avia ab dotza atxas tot rodat de pobres, y acabat se n anaren, acompanyant a dits senyors consellers fins a dit portal que ls avien rebuts. [f. 10.]

Matricula de mercaders.

DIVENDRAS a .IIII. de dit, se feu la matricula de mercaders en la casa de la present ciutat com en la ma corrent del present any llargament es de veurer (*).

Die de Diumenia de Rams anaren a la seu per fer la benediccio lo senyor bisbe.

DIUMENJE a .VI. de dit, dia de la benedictio dels Rams, entenent los senyors consellers que lo senyor bisbe feja la benedictio dels rams en dita iglesia de la seu ab la forma acostumada, anaren perço en forma de ciutat a dita iglesia y pujats al presbiteri a la part del evangeli asistiren a la benedictio, y despres de feta, los senyors consellers de hu en hu [anaren] a besar la ma a dit senyor bisbe, lo qual los dona una palma gran, y despres dits senyors consellers anaren a la proffesso darrera lo gramial ab sas palmas a les mans, la qual acabada se n tornaren al presbiteri y alla oiren lo offici y sarmo, lo qual acabat se n anaren.

Dijous Sant.

DIJOUS a .X. de dit, dia del Dijous Sant, a la matinada los senyors concellers en forma de ciutat anaren a la seu, ahont pujats al altar major se n passaren a la part del evangeli, estant lo senyor bisbe a la part de la epistola asentat ab sa cadira de vellut y almoada als peus vestintse de pontifical, ab sos asistents al costat asentats ab sos taborets de vellut rasos, y a la que fonch acabat de vestir, comensa lo offici ab la solempnitat per semblants dias acostumada, axi de benedictio de oli com altres, y a la que foren al donar la Comunio anaren a combregar tots los senyors canonjes, capellans y ministres de la iglesia de dos en dos, y despres los senyors consellers de dos en dos juntament ab dos promens per faltarhi lo senyor conseller segon y quart, y despres lo scriva rational y ultimament los verguers. E despres, a la que foren al posar lo santissim Cos presios al calix, dits senyors consellers y promens de dos en dos pujaren al altar a fer

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 80-81. Foren matriculats els mercaders Josep Guinart i Josep Maris.

testimoni, y despres se comensa la proffesso en la qual dits se-
[f. 10 v.º] nyors consellers y promens aportaren las varas del talem || fins dalt al moniment, ahont posaren a Nostre Senyor a la caixa, hanant dits senyors consellers y promens de dos en dos, y despres tancaren la caixa y acabaren, anantsen dits senyors consellers y promens en forma de ciutat sens seremonia alguna, per no costumarse fer en semblant dia.

[Visita dels monuments.]

Dit dia a la tarda, dits senyors consellers ab las gramallas de dol acompanyats dels officials de la present casa anaren a sercar sinch moniments, fent oratio a quiscu d ells y despres se allsaren posaren en alla anant adorar de hu en hu, essent la darrera iglesia la seu, ahont despres de haver adorat se n pujaren al altar major a la part del evangeli pera veurer passar la proffesso que per semblant dia ferse acostuma en la Sanch de Jesuchrist.

Divendres Sant.

DIVENDRAS a .XI. de dit, a la matinada dits senyors consellers, segon y quart absents, ab sas gramallas de dol, tornaren a la seu y pujaren al presbiteri a dita part del evangeli, estant dit senyor bisbe a la part de la epistola vestintse de pontifical com lo dia de hair, y despres comensa lo offici ab las seremonias per semblant dia acostumadas fins a la doratio de la creu, ahont adoraren dit senyor bisbe, asistents, canonjes y tot lo demes clero, y despres anaren adorar los senyors consellers y dos promens de dos en dos, anant dits senyors consellers ab les faldes rossegant, y fent un acatament o genuflexio primerament al moniment, y despres girantse tres caminant en vers lo altar y despres adoraren, tornantsen ab tres genuflesions endarrera y despres girantse una al moniment y tornantsen en son lloch, y ultimament anaren los verguers ab la mateixa forma. E feta tota la seremonia lo senyor bisbe ab proffesso anaren a traurer Nostre Senyor del moniment, anant dits senyors consellers y promens darrera lo gramial fins dalt al moniment, ahont despres de esser oberta la caixa, dits senyors consellers y promens de dos en dos anaren a fer testimoni y despres prengueren las varas del talem acompanyant a Nostre Senyor fins al altar, ahont fent dozer de dit talem dits senyors consellers y promens tenian las varas fins que dit senyor bisbe hagues sumit, y a la que volgue sumir, anaren de dos en dos dits senyors consellers y promens a fer testimoni, tornantsen en dit puesto fins que fonch acabat, que despres se n anaren als banchs de la part del evangeli, ahont mentres que deian
[f. 11.] vespres lo mestra de seremonias de la seu convida a dits senyors

conselles de part del illustre capitol per a la tarde a la proffesso de la Spina, y encontinent dits senyors consellers y promens feren oratio y se n anaren.

Proffesso de la santa Espina.

Dit dia a la tarda, dits senyors consellers ab sas gramallas de dol tornaren a dita iglesia, ahont asistiren a la proffesso de la Spina, aportant las varas del talem ab dos promens, y despres se n tornaren al presbiteri pera veurer la proffesso de la Soledat que per semblant dia ferse acostuma.

Dissapte Sant.

DISAPTE a .XII. de dit, los senyors consellers, segon y quart absents, ab sas gramallas de grana en forma de ciutat tornaren a la seu, ahont asistiren als officis y benedictio de les fon[t]s ab la forma acostumada.

Die de Pasqua de la Resurreccio de nostron Deu y Senyor.

DIUMENGE a .XIII. de dit, dia de Pasqua.—En aquest dia los senyors consellers, segon y quart absents, ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alli ab la musica davant anaren a la seu per los llochs acostumats, entraren per lo portal major y passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola y fent lo degut acato al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont oiren lo offici y sarmo ab las seremonias acostumadas, acabat lo qual se n tornaren ab la matexa forma de promania a Sant Jaume ahont se disgregaren.

DIMARS a .XV. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

Pregarias per falta de aygua.

DISAPTE a .XVIIII. de dit, havent ja presehit dias havia que los promens de la confraria dels ortolans eran anats a casa la ciutat pera supplicar als senyors consellers fossen servits de manar pregaries per necesitat de aygua, per lo que avia molts dias que no avia plogut, y dits senyors consellers enviaren lo sindich de la present ciutat al illustre capitol pera que fossen servits fer ditas pregarias, les quals se feren trahent sancta Madrona al altar major y fent proffessons dins dita iglesia, y consi||derant dit illustre capitol que no havia plogut, determinaren perço aportar lo cos de la gloriosa sancta Madrona en la iglesia dels pares Capuxins de Monticalvari per celebrarli un offici en dita iglesia, del que ne feren sabidor lo dia de air a dits senyors consellers per medi del sindich de dit illustre capitol, per lo que lo dia present dits senyors consellers, quart y sise absents, ab sas insignias consulars partiren de la present casa y anaren a la seu, ahont arri- [f. 11 v.°

bats, comensa la dita proffesso en la qual dits senyors consellers ab dos promens aportaren las varas del talem fins al portal del Angel, ahont se deixa dit talem y posantse darrera lo gramial anaren fins dita iglesia dels Caputxins, ahont se asentaren dits senyors consellers ab lo senyor bisbe a la part del evangeli ab cadiras de vellut y almoadas als peus, estant lo senyor bisbe a la ma dreta del senyor conseller en cap y los promens despres dels senyors consellers ab banchs, e los senyors del gramial a la part de la epistola ab cadiras sens coixins; y axi asentats, oiren lo offici a cant de orga lo qual acabat dita proffesso se n torna, posantse dits senyors consellers y promens darrera lo gramial fins a dit portal del Angel, ahont prengueren las varas del talem fins a la seu, ahont dita proffesso se acaba y se n anaren.

Festa del glorios sant March.

DIVENDRAS a .XXV. de dit, dia del glorios sant March, los senyors consellers, ab sas insignias consulars, anaren a la iglesia de la seu per asistir a la proffesso que quiscun any per semblant dia fer se acostuma, y pujats al presbiteri se posaren a la part del evangeli, y comensantse dita proffesso dits senyors consellers se posaren darrera lo gramial, anant fins a la iglesia del hospital, ahont dits senyors consellers se acentaren al presbiteri a la part
[f. 12.] del evangeli ab lo senyor bisbe a ma dreta del senyor con||seller en cap ab sas cadiras de vellut y coixins del mateix, y los senyors del gramial a la part de la epistola ab cadiras sens coixins; oiren lo offici, y despres se n torna dita proffesso a la seu ahont se acaba y dits senyors consellers se n anaren.

Jurament del exellentissim senyor marques de Mortara per haverlo confirmat de nou privilegi per altre trienni de virrey del present principat.

DIUMENGE a .XXVII. de dit, avent acabat lo exellentissim senyor marques de Olias y Mortara son carrech de virrey del principat de Cathalunya y tenint nova confirmatio per altre trienni de sa magestat, que Deu guarde, per lo que se envia nou privilegi, lo qual fonch aportat en casa de la present ciutat y mirat per los advocats de dita casa lo qual estigue ab la forma acostumada, y jurant lo dia present sens serimonia alguna, los senyors consellers en forma de ciutat ab sos verguers y massas altas anaren a la iglesia de la seu ahont arribats pujaren al presbiteri per la part del evangeli, y al cap de una stona entenent que dit senyor virrey arribava, lo hisqueren a rebrer serca del portal major y posantse dits senyors consellers davant, restant darrera lo senyor conceller en cap al costat y ma squerra de sa exellencia, lo acompanyaren fins al presbiteri, anant darrera dit senyor virrey los senyors del consell real de dos en dos, e arribats en dit

presbiteri, dits senyors consellers se n passaren a la part del evangeli posantse de fillera tots de peus y dit senyor virrey se agenolla en son estrado davant lo altar major y los senyors del consell real a la part de la epistola tots den peus. E despres Jaume Salamo, tinent de protonotari en lo principat de Cathalunya y segretari de sa exellencia, publicha lo solit jurament, y despres los sindichs de la ciutat y deputatio les protestas acostumadas, e despres lo senyor don Pedro Copons, vicari general, assentat en una cadira li publica la sententia de scumunicatio. E fet tot lo damunt dit dit senyor virrey se alsa, acompanyantlo los dits senyors consellers ab la forma damunt dita a fer oratio a la capella de Santa Eularia y despres al portal major, ahont se despediren y se n anaren.

Visita a sa exellencia per los senyors concellers.

DILLUNS a .XXVIII. de dit, los senyors consellers, ab sas insignias consulars, verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, partiren de casa la ciutat y se n anaren a palacio, ahont arribats trobaren sa exellencia en una galeria a la part || de la marina y despres de ferli les cortesias degudas, se [f. 12 v.º] assentaren ab sas cadiras, tres a cada part y lo senyor virrey al mitg; y axi assentats, lo senyor conseller en cap li significa lo contento gran que tota aquesta ciutat avia tingut de sa nova electio, donantli lo parabien del jurament avia prestat y nou ingres de son carrech, offerintse novament per part desta ciutat en servir a sa magestat, que Deu guarde, y dita sa exellencia en lo que poguessen acodir, a tot lo qual dit senyor virrey respongue ab demostratio de molta alegria, y despres se alçaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor virrey fins a la porta de dit aposento ahont se despediren.

Professo de pregaries per pluia y anaren a sercar lo cos del glorios sant Galderich en la isglesia de Sant Pau.

DIMARS a .XXVIIII. de dit.—En aquest dia, considerant lo molt illustre capitol que Nostre Senyor no hera estat servit donarnos aygua fins lo dia present, no obstant differents pregarias y perrogativas se havian fetas, determinaren perso anar en proffesso a la iglesia de Sant Pau ahont era lo cos del glorios sant Galderich pera portarlo a la seu fins que plogues, y de ditas cosas donaren noticia a dits senyors consellers per medi del sindich de dit capitol, per lo que a la tarde dits senyors consellers, quart y sise absents, anaren a la seu y pujats al presbiteri se posaren a la part del evangeli y al cap de una stona comensa la proffesso, la qual dits senyors consellers acompanyaren anant darrera lo gramial, y arribats en Sant Pau prengueren lo cos de dit glorios sant

ab sa sivera y los senyors consellers las varas del talem ab dos promens, y se n tornaren a la seu, ahont despres de acabada dita proffesso dits senyors consellers se n anaren.

DIMECRAS a .XXX. de dit.

Lo doctor Joan Pau March Jalpi, conceller en cap.

[MAIG]

DIJOUS al primer del mes de maig del any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesuchrist .MDCLVIIII.—En aquest dia se feu la matricola de ciutadans en la casa de la present ciutat ab la forma acostumada. Matricula de ciutedans.

DISAPTA a .III. de dit, dia de santa Creu.—En aquest dia los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren en forma de promania al porxo de Sant Jaume y de alla anaren a la seu ab la forma acostumada, ahont oiren lo offici y sarmo, acabat lo qual se n tornaren ab dita promania a Sant Jaume ahont se disgregaren. Festa de santa Creu.

DIUMENJE a .IIII. de dit.—En aquest dia se feu festa de [f. 13.] sancta Creu en la || iglesia del hospital general en la qual los senyors consellers foren convidats, y per dit efecte a la matinada anaren a dita iglesia ahont oiren lo offici y sarmo, acabat lo qual se n tornaren. Anada al ospital general pera fer la festa de santa Creu.

DIJOUS a .VIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations com en dit consell es de veurer (1). Concell de cent.

DIVENDRAS .VIIII. de dit, se torna a tenir consell de cent com en aquell es de veurer (2). Concell de cent.

DILLUNS a .XII. de dit.—En aquest dia se feu lo jurament dels consols de llotge ab la forma acostumada (3). Jurament de consols de la llotia.

DIJOUS a .XV. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conceller en cap.

DILLUNS a .XVIIII. de dit.—En aquest dia en la iglesia de la seu se comensaren las proffessons de las lladanias ab la forma Proffessons de las lladanias.

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 89-90 v.º
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 90 v.º-92.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 92. Els cònsols eren Josep Piella i Josep Lladó.

acostumada, a la qual dits senyors consellers no anaren per estar ocupats en negosis de la ciutat.

Ladanias.

DIMARS a .XX. de dit, segon dia de las lladanias, a la matinada los senyors consellers anaren a la seu haont al comensarse la proffesso se posaren darrera lo gramial seguint dita proffesso, ahont anaren a dir lo offici a Sancta Maria, y pujats al presbiteri se posaren a la part del evangeli asentats ab sas cadiras de vellut y almoadas als peus, tenint lo senyor bisbe a ma dreta del senyor conseller en cap (1), y los senyors del gramial se asentaren a la part de la pistola ab sas cadiras sens coixins, y aqui oiren lo offici lo qual acabat dita proffesso se n torna a la seu, y acabada dita proffesso dits senyors consellers se n anaren.

Ladanias.

DIMECRAS a .XXI. de dit, terser dia de ladanias, dits senyors consellers anaren a dita proffesso, dientse lo offici a Sant Just com lo dia de || air. [f. 13 v.°]

Festa de la Assensio.

DIJOUS a .XXII. de dit, dia de la Asensio, los senyors consellers, quart y sise absents, ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alli anaren a la seu ab la forma acostumada, ahont oiren lo offici y sarmo, acabat lo qual se n tornaren ab la mateixa promania a Sant Jaume, ahont se disgregaren.

DISAPTE a .XXXI. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conceller en cap.

[JUNY]

DIUMENJE al primer del mes de juny del any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesuchrist .M DC LVIIII.

Die de Pasqua del Esperit Sant.

DIJOUS a .V. de dit, [dia] de Pasqua del Sperit Sant (2), los senyors consellers, sise absent, ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla anaren a la seu ab la forma acostumada, aont oiren lo offici y sarmo, lo qual acabat se n tornaren a Sant Jaume ahont se disgregaren.

Embaxada al senyor virrey.

DIVENDRAS a .VI. de dit, los senyors Joseph Mora, ciutada, y don Francisco Calders y Vilafrancha, aportaren una em-

---

(1) Ms. «en cap se posa».

(2) La Pasqua havia correspost al dia primer de juny; el dietarista degué, doncs, sofrir una errada.

baixada al exellentissim senyor virrey de part de dits senyors consellers, la qual es del thenor seguent:

Exellentissim senyor:

Los consellers de la ciutat de Barcelona, attents sempre al servey de sa magestat (Deu lo guarde) y a la conservatio de la salut publica y en conformitat del orde de sa magestat sots data de dos de mars proppassat, per vostra exellencia ab sa carta de trenta hu del mateix a la present ciutat remes, donaren orde per part d esta ciutat al que se havia de observar en raho de la entrada eo donar purga a un vaxell vingut pochs dias ha de Napols havent tocat en Genova, lo que no s pugue ab tot effecte y compliment posar en executio per alguns incidents dels quals restan los consellers ab viva pena, del que donan a vostra excellencia intilligentia; y juntament representan a vostra exellencia tindrian precintit que per momentos se estan aguardant tres galeras de Napols, les quals en conformitat del dit real orde tenen la ma-
f. 14.] teixa difficultat que tingue || lo vexell en haverlos de donar entrada sens primer donarlos la purga convenient y fer las diligentias expresadas en dit real orde, e supplican a vostra exellencia, que en la occasio arribaran aquellas, sie vostra exellencia servit donar a la present ciutat totas asistentias pera que lo real orde de sa magestat sie en tot observat, que axi ho spera de vostra exellencia esta ciutat.

Proffesso quant tornaren lo cos de sant Galderich en la isglesia de Sant Pau.

DIUMENJE a .VIII. de dit.—En aquest dia resolgue lo molt illustre capitol tornar lo cos del glorios sant Galderich, que era a la seu, a la iglesia de Sant Pau, del que ne donaren notitia als senyors consellers per medi del sindich de dit capitol, los quals a la tarde, ab sas insignias consulars, anaren a la seu ahont se comensa la proffesso, en la qual dits senyors consellers ab dos promens aportaren les vares del talem fins a dit monestir de Sant Pau, ahont deixaren lo cos de dit glorios sant, y tornantsen dita proffesso, los senyors consellers se posaren darrera lo gramial fins a la seu, de ahont, acabada dita proffeso, se n anaren.

Ensaig de la aguila.

DILLUNS a .VIIII. de dit.—En aquest dia se feu lo ensa[i]g de l aguila y musica de la ciutat en dita casa davant dels senyors consellers per ser lo delluns antes de Corpus, conforma quiscun any se acostuma.

Vigilia de Corpus.

DIMECRAS a .XI. de dit, vigilia de Corpus, a las tres oras de la tarda, se ajuntaren al porxo de Sant Jaume tota la musica

de la ciutat, es a saber, timbalas, trompetas, manestrils y musica de corda ab la forma acostumada altres anys, y despres arribaren los senyors consellers de hu en hu, comensant lo senyor conseller sise y despres los demes, acompanyats de molts cavallers de la present ciutat y altres ecclesiastichs y seculars, fins a las scalas ahont se despediren de dits senyors consellers, restant sols alguns pera fer promania, asentantse entre dits senyors consellers ab la forma acostumada, y a la que foren junts, aribaren los senyors consols de llotje en forma de magistrat, ab masas altas, asistits de molts mercaders, tots los quals se asentaren en uns banchs de fusta arrimats als pilars de dit porxo davant dita promania, y despres arriba lo senyor canseller ab sas masas del consell, lo qual se asenta al mitg entre lo senyor conseller en cap y segon; y despres arribaren les tres embaixadas que lo illustre capitol acostuma fer per semblant jornada en lo mestre de serimonias ab dos capellans vestits ab sos sobrepellissos, y a la que foren a la ultima embaixada, lo senyor conseller segon ab un prom ciutada y altre militar se alsaren y se n entraren dins la iglesia de Sant Jaume ab los senyors obrers y scriva de les obras, ahont feren la agraduatio dels cavallers havian de|| acompanyar a dits senyors consellers, la qual esta llargament [f. 14 v.°]
descrita y continuada en un llibre que per dit effecte aporte dit scriva de les obras, feta la qual comensaren a partir, ab la musica davant, anant primer los verguers ab sas masas altas juntament ab las masas del real consell, y despres lo senyor conseller en cap ab lo senyor canceller a ma dreta, y despres los demes senyors consellers ab sos promens a ma squerra; e arribats a la seu y pujats al presbiteri, se asentaren a la part del evangeli, primer y a ma dreta lo senyor canseller, y despres lo senyor conseller en cap, despres un prom, despres lo segon, despres altre prom y axi alternative, restant los demes cavallers a la part de la epistola, acabaren matines anant ab proffesso acabarles a la capella del Cos Presios; y despres se n tornaren ab la matexe forma de promania a Sant Jaume, ahont se asentaren a la troneta de petra que fan a modo de troneta, cubers de catifas, estant asentats en forma de ciutat ab un prom entre cada senyor conseller y lo senyor canseller en mig. E despres arriba l aguila y dansa tres dansas, y despres vingueren los senyors obrers ab tota la musica davant ab personas qui aportaven platas de ramellets per dits senyors, als quals ne donaren algunes, si be lo poble

ne prengue moltas, fet lo qual, lo senyor canceller se despedi de sas senyorias y se n ana, y dits senyors consellers y promens se n anaren.

DIJOUS a .XII. de dit, dia de Corpus.—En aquest dia a la matinada, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica davant per los llochs acostumats anaren a la seu, ahont pujats al presbiteri, se asentaren a la part del evangeli, y al cap de una stona arriba lo senyor governador de Cathalunya, perço que lo exellentisim senyor virrey era fora la present ciutat a Montserrat pera passar la octava, al qual senyor governador dits senyors consellers y promens hisqueren arrebrer a la porta del presbiteri de la part de la epistola, y passansen a la del evangeli, se assentaren estant dit senyor governador a ma dreta del senyor conseller en cap, y axi asentats oiren lo offici y sarmo, lo qual acabat, dit senyor [governador] (*) se n ana, acompanyantlo dits senyors consellers y promens fin ala ahont lo avian rebut, y despres se n anaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume ahont se disgregaren. Dia de Corpus Christi.

Dit dia y a la tarde, dits senyors consellers, quart absent, se tornaren ajuntar ab la mateixa forma de promania, anant a la seu per asistir a la proffesso que per semblant dia ferse acostuma, y arribant lo senyor governador, lo hisqueren a rebrer en dita porta del presbiteri acompanyantlo fins a la part del evangeli, ahont se asenta a ma dreta del senyor conseller en cap fins que dita proffesso fonch avansada y prengueren la custodia, ahont dit senyor governador, consellers y promens se posaren darrera lo gramial, anant lo senyor governador a ma dreta del senyor || conseller en cap y los senyors promens al costat y ma squera dels demes senyors consellers fins que foren al portal del cor, ahont dits senyors governador y consellers prengueren las varas del talem aportant dit senyor governador la vara del mitg de ma dreta y lo senyor conceller en cap la vara del mitg de ma squerra y per son orde les demes, e los senyors promens anaren davant la custodia ab sas varas, fense dita proffesso per los llochs acostumats, y acabada aquella y tornats al presbiteri, dit senyor governador se n ana acompanyantlo dits senyors consellers y promens fin ala ahont lo avian rebut, y despres se n Professo. [f. 15.]

(*) Ms. «virrey».

tornaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume ahont se disgregaren.

Professo de Sant Jaume.

DIVENDRAS a .XIII. de dit, professo de Sant Jaume ahont asistiren los senyors consellers, segon y quart absents, aportant las varas del talem ab dos cavallers.

Professo de Sant Miquel.

DISAPTE a .XIIII. de dit, se feu proffesso en la iglesia de Sant Miquel en la qual asistiren los senyors consellers, segon y quart absents, aportant las varas del talem ab dos cavallers.

Professo de Santa Maria de la Mar.

DIUMENJE a .XV. de dit, se feu la proffesso en la iglesia parroquial de Santa Maria de la Mar en la qual asistiren los senyors consellers aportant las varas del talem.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

Professo de Sant Sebastia.

DILLUNS a .XVI. de dit, proffesso de Sant Sabastia, los senyors consellers no y anaren per estar ocupats.

Professo del convent de Sant Francisco de Paula.

DIMARS a .XVII. de dit, se feu la proffesso en la iglesia del monestir de Sant Francisco de Paula a la qual dits senyors consellers no y anaren per estar occupats.

Professo en la isglesia de Sant Just.

DIMECRAS a .XVIII. de dit, se feu la proffesso en la iglesia de Sant Just ahont los senyors consellers, quart y sise absents, y hasistiren aportant las varas del tallem ab dos cavallers.

Cap de octava de Corpus.

DIJOUS a .XVIIII. de dit, dia de cap de octava, a la tarde, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alli anaren a la seu ahont asistiren a la proffesso que per semblant dia fer se acostuma, aportant dits senyors consellers las varas del talem, los senyors promens anant davant la custodia ab varas, la qual acabada se n tornaren ab la matexa forma de promania ahont se disgregaren.

Entrada en la present ciutat per lo senyor virrey que venia del convent de nostra senyora de Monserrat de la montanya.

DILLUNS a .XXIII. de dit, entra en la present ciutat lo exellentissim senyor virrey lo qual venia de Montserrat, ahont avia estat tota la octava de Corpus. [f. 15 v.º]

Visita a sa exellencia lo senyor virrey per esser vingut de dit convent.

DIMECRAS a .XXV. de dit, los senyors consellers en forma de ciutat anaren a veurer eo fer visita al exellentissim senyor virrey qui era vingut de Montserrat, quart y sise absents, y pujats a son palacio lo trobaren a la galeria de la part de la marina, ahont li feren les degudas cortesias, y despres se asentaren ab sas cadiras, lo senyor virrey en lo mig y dos senyors consellers en cada part; y axi asentats, lo senyor conseller en cap li dona la benvinguda y axi mateix li significa com havian tingut noti-

cia de la merce que lo rey nostre senyor, Deu lo guarde, li havia feta de ferlo de son real consell de estat ab quatre milia lliuras de renda per sa casa, del que li dona la norabona, al qual dit senyor virrey respongue ab demostratio de molta alegria, y despres dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor virrey fins a un aposentet petit que es junt a dita galeria.

DIJOUS a .XXVI. de dit.—En aquest dia la talaja de Monjuich aseniala galeras que, segons se judicava y despres se veu, eren les galeras de Napols y de Genova qui aportavan alguns seniors y altres pasatjers pera desembarcar en la present ciutat, y per quant en les ditas parts y avia agut contagi y encara no se ls dava pratiga ni tal orda tenian de sa magestat, ans be al contrari, los senyors consellers ajuntaren la junta de morbo pera veurer en ella lo que se avia de fer, com en la ma corrent llargament es de veurer (1). Junta de morbo.

DIVENDRAS a .XXVII. de dit.—En aquest dia desembarcaren pera donar purga los fills del senyor duch de Medina les Torras y lo senyor duch de Sant Joan, embaixador del virrey de Napols y altres parts, ab molts altres passatgers que vingueren lo dia de air ab las galeras, als quals se dona purga, ço es, als fills de dit senyor duch de Medina les Torras a la torra de Eugenio Descanio, que abans fou del daga Pau del Roso, prop Sant Geroni, y al dit senyor duch de Sant Joan a la torra del senyor Armengol, tambe serca ditas parts, y als demes al monestir de Jesus y altres parts, ahont per part de la ciutat se feren las diligensias degudas axi en orde a la precausio com tambe ab embaixadas a dits senyors per part de la ciutat. Puestos dona la present ciutat a diversos senyors que vingueren ab las galeres de Napols y de Genova.

[f. 16.] DILLUNS a .XXX. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren las proposisions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2). Concell de cent.

Lo doctor Joan Pau March Jalpi, conseller en cap.

[JULIOL]

DIMARS al primer del mes de juliol del any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesu Christ .M DC LVIIII.

---

(1) V, *Reg. de Deliberacions*, f. 97 v.º-98 v.º
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 99-102.

Concell de cent.

DILLUNS a .VII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent per arrendar los drets de la ciutat y altres coses consernents al be publich, com en dit consell llargament es de veurer (*).

Embaxada a sa exellencia per lo subsindich.

DIVENDRAS a .XI. de dit.—En aquest dia Joan Batista Vidal, subsindich de la present ciutat, per part dels molt illustres senyors consellers aporta una embaixada al exellentissim senyor virrey en scrits a palatio, la qual es del thenor seguent:

Exellentissim senyor:

Insiguint los reals ordens de sa magestat (Deu lo guarde) se dona a las galeras de Napols que vingueren estos dies atras en la plaja de esta present ciutat una modica purga per veñir de las parts de Italia, y axi mateix a las personas passatjers que ditas galeras aportaven. E com entre altres puestos se destinaren per ferse dita purga fos las adrassanas de la present ciutat ahont y havia un considerable numero de personas pera fer dita purga, no dupta lo dia de divendras proxim passat lo capita que estava de guarda en ditas adressanas dir a las personas estavan en ellas que si se n volian anar sens fer dita purga, se n anassen, y no obstant que per part de las guardas estaven per ditas personas fos replicat a dit capita, no fonch posible revenser a sa resolutio, a occasio del que se n anaren moltissimes personas sens orde de la present ciutat, aportantsen las robas sens esser purificadas, y sens aver satisfet a las guardas que per part d esta ciutat se ls eran estadas posades, y havent los consellers precentit estas actions li scriguessen || un billet peraque procuras que las personas estavan en ditas adressanas fessen la purga convenient y que no se n anassen de dit puesto sens precehir orde de la present ciutat, lo qual billet no volgue dit capita llegir, vist lo que, dits consellers ordenaren donar estas noticias al governador de la plassa pera que manas castigar tal exces, attes encontrave ab la jurisdictio de la ciutat, y com, exellentissim senyor, de esta actio no se n haje fet demostratio alguna y esser esta materia de la jurisdictio de la ciutat, perço los consellers en nom de dita ciutat, supplican a vostra exellencia sia de son real servey manar que dit capita sie castigat, que axi ho spera esta ciutat de vostra exellencia.

[f. 16 v.º]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 102 v.º-105.

Al qual dit senyor virrey respongue "que ell veria ditas cosas", segons dit subsindich ne feu relatio a dits senyors consellers.

DIMARS a .XV. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

DIUMENJE a .XX. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les proposisions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (*). Concell de cent.

DIVENDRAS a .XXV. de dit, dia del glorios sant Jaume, los senyors consellers anaren a dita iglesia ahont oiren lo offici y sarmo, com en altres anys llargament es de veurer. Festa del apostol sant Jaume.

DIMARS a .XXVIIII. de dit, dia de la gloriosa santa Martra, los senyors consellers en forma de ciutat anaren al hospital d en Pere Dezvilar ahont se ls fonch donat una sotacopa de vidre, pomas y vental, com altres anys se acostuma; oiren lo offici y sarmo, lo qual acabat se n anaren. Festa de santa Martra.

[f. 17.] DIJOUS a .XXXI. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

[AGOST]

DIVENDRES al primer del mes de agost del any de la nativitat del Senyor Deu Jesu Christ .M DC LVIIII.

DIUMENJE a .III. de dit.—En aquest dia se reporta una embaixada al exellentissim senyor virrey per part dels senyors consellers, la qual es del thenor seguent: Embaxada a sa exellencia.

Exellentisim senyor:

Los consellers de la present ciutat de Barcelona, del millor modo que poden y deuen, diuen y representan a vostra exellencia que lo dia de air disapte a dos del mes de agost del corrent any 1659, entre las nou y deu horas de la matinada, Miquel Bonet, procurador fiscal, en companya del sots veguer y de un notari, se conferi a la casa dels escorxadors de la present ciutat y feu apprehensio de vint y sis moltons escorxats que troba en dits escorxadors, ab motiu que eran estats morts y escorxats fora la present ciutat, fent possar tots los dits vint y sis moltons en

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 106-108.

duas carretas y aquells feu aportar a casa dit sotveguer que la te cituada al carrer dels Mercaders, molt distant de dits escorxadors, ahont los tingue fins a las sis oras tocadas de la tarda, de haont, ab las matexas carretas, los feia aportar a cremar, y havent manat vostra exellencia que no ho fes sino que ls tornas dins de ciutat y los restituis a la ciutat, com ho ha fet lo dia de vuy a tres de dit mes, la novedat d esta apprehensio y haverlos passejat per la ciutat a causat admiratio a la ciutat per haverse fet ab lo strepit y publicitat que u feu dit Bonet y per ser cosa tant nova que no y a memoria de homens que hajan vist fer tal cosa, perque a mes redunda en descredit dels consellers y clavari de la present ciutat y en detriment dels arrendataris del tall de les carns, es en evident y gran perjudici dels privilegis reals consedits a la present ciutat y senyaladament del privilegi dit de la annona, consedit per lo senyor rey don Fernando a 16 de nohembre 1511, ab lo qual la administratio de la annona fonch totalment encomanada als dits consellers privative al real consell, de tal manera que no a costumat lo consell real entremetres de la administratio de la annona, de la qual han sempre cuydat los consellers ab molta vigilansia. Y essent veritat que lo dia de vint y sis de juliol proppassat dit Miquel Bonet aporta || un recado als consellers en casa de la ciutat de part dels magnifichs doctors del real consell, dient que si dits consellers no procuraven y diligensiaven que en las carnisserias publicas de la present ciutat se tallas bona carn que no fos blava ni pudenta dits magnifichs doctors del consell real y posarian la ma, al qual recado respongueren que estaven molt atents y cuydadosos a que no s tallas mala carn blava ni pudenta en ditas carnisserias y que farian diligensias majors, mes exactas de las que fins assi havian fet, com ab effecte encontinent dits consellers ordenaren al conseller ters y al clavari que cada dia mati y tarda, cada hu per sa part, regonegues las carnisserias publicas y escorxadors de la present ciutat y fessen llansar ab lo degut effecte tota la carn blava y pudenta que trobarian en dits escorxadors, com affectivament cadaldia dit conseller ters y clavari, cada hu per sa part, han fet dita regoneixensa y han fet llansar molt gran cantitat de carn blava y pudenta que trobaven en les carnisserias y escorxadors, y lo mateix volian fer y hagueren fet lo dia de air si no fossen estats previnguts per la anticipada y apresurada aprensio feta per dit Bonet, perque los moltons que s trobaren en lo escor- [f. 17 v.º]

xador no havian de arribar a la carnisseria fins a tres del corrent al mati y ja antes agueren dits conseller y clavari feta la acostumada regonexensa y hagueren fet llansar los moltons que eran blaus o pudents, inseguint lo pacte expressat en lo acte de arrendament de ditas carnisserias, ab lo qual esta expresament capitulat que los consellers y clavari pugan fer llansar tota la carn que trobaran blava o pudenta que es la que pot causar mala salut, empero la carn flaca no s pot llansar perque no causa mala salut y lo temps dels caniculars per causa que les herbas estan cubertas de pols y cremadas del sol no aprofitan al bestiar y eixa es la causa que en aquest temps de caniculars lo bestiar esta flach y cada any se exprimenta ser axi, y perço no s llansa ni poden llansar ab titol de flaquesa ni tampoch ab titol o motiu de basileus que son estats morts y escorxats fora de la present ciutat, per que la carn dels moltons basileus que degollan y escorxan los pastors dels remats dels arrendadors com ho ensenya la experiensia es la millor carn que s ven a la carnisseria perque los pastors acostuman a matar los millors moltons y mes grassos dels quals ells menjan los fetjes y frexuras, y axi no es just lo motiu de esser se degolat y escorxat lo molto fora ciutat, y perço es iniusta la dita apprehensio feta per dit Bonet de dits moltons per haverse fet per no esser morts los dits moltons en los escorxadors, y per conseguent sols es sustentable lo motiu de ser blava y pudenta que son los indicis cert de la mala qualitat de la carn que poria causar mala salut als qui la menja-
[f. 18.] rian; y es ben sert que || si semblants prosehiments quals ha fets dit Bonet se continuavan, ocasionarian gravissims danys a la ciutat, y causarian que los assentistes o arrendadors se apartarian del contracte tenen fet y la ciutat no trobaria arrendadors temerosos de la novedat dels procehiments tant insitats (*) fent llansar la carn per flaca y nunca la ciutat trobaria arrendataris, y estant com esta dita ciutat sens cabals ni diners pera poderse asumir lo tall de les carns y fer la provisio de les carnisserias per los quals son menester cada any sinquanta mil moltons, restarian la ciutat y ciutadans sens manteniment de carns, que es aliment necessari per lo sustento del cos huma, de hont se siguirian los grans inconvenients que s deixan ben considerar; y veuse clarament del que esta dit que dit Bonet a fet intempestivament y en

(*) Inusita's?

cas no licit dita apprehensio, perque fent las diligensias tant exactes alt referidas lo conseller ters y clavari, llansant cada dia gran quantitat de carn blava y pudenta, no y avia pera que dit Bonet tant apresuradament fes llansar a mar o intentas de fer llansar tots los moltons que troba en dits escorxadors, per que en los scorxadors no s talla ni ven la carn sino que s ven en la carnisseria publica y antes de arribar a la carnisseria publica no y a perill que puga causar dany als compradors, y axi fonch intempestiva la diligensia de dit Bonet; y per evitar totalment d esta hora al davant no s talle carn blava o pudenta en la carnisseria publica, los dits consellers han ordenat al balle y sots balle que fessan cremar en lo canyet los moltons que foren appresos per dit Bonet, los quals es estat servit vostra exellencia manar restituir a la ciutat, y vehent dits consellers que estavan tots blaus y pudents per lo intervallo de temps que ha passat des de la happrehensio fins vuy que son mes de vint y quatre horas, per lo gran calor que fa de la canicula, pera que alguna gent pobre no ls (*) recolis si s feian llansar en mar o en terra en la arena, han ordenat sien cremats y axi be han ordenat que sie fet manament per lo balle a tots los carnissers que d esta hora al davant, sots pena de deu lliuras y trenta dies de preso, no se atrevescan tallar ni vendrer en las carnisserias publicas ni en altras parts carn alguna que sie blava o pudenta. Perço y altrament, los dits consellers, en nom de la ciutat, donant noticia de ditas cosas a vostra exellencia, supplican humilment sia de son servey no permetrar ni dar lloch a semblants procehiments || tant [f. 18 v.º]
periudicials a la ciutat y als consellers, offerint com offereixen fer regoneixer cada dia mati y tarda las carnisserias y escorxadors y fer llansar tota la carn que s trobara blava y pudenta, que a mes qu es de justitia o tindran a singular gracia y merce lo offici etc.

Altissimus, etc.

Festa de sant Just y sant Pastor.

DIMECRAS a .VI. de dit, dia de sant Just y sant Pastor, los senyors consellers hanaren en dita iglesia ahont oiren lo offici y sarmo ab la forma acostumada.

Festa de santa Clara.

DIMARS a .XII. de dit, dia de la gloriosa santa Clara, los senyors consellers ab sas insignias consulars anaren al monestir de

(*) Ms. «nos».

Santa Clara, ahont a la porta de la iglesia los hisqueren a rebrer los obrers acompanyanlos fins al altar major ahont dits senyors consellers feren oratio, y despres se n anaren a la porteria, entrant dits senyors consellers al monestir, aportant lo senyor conseller en cap la senyora abbadessa a ma dreta per esser dona, entraren al cor ahont se assentaren, la senyora abbadessa y consellers a las cadiras mes altas de ma dreta, estant la senyora abbadessa a ma dreta de dit senyor conseller en cap, oiren lo offici y sarmo lo qual acabat seguiren lo monestir, y despres dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dita senyora abbadessa y monjas fins al portal de dit monestir.

DIJOUS a .XIIII. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent per occasio de la pregmatica que en dias passats fonch cridada per part de sa magestat que Deu guarde, en orde a les monedas y pagaments de ellas per las alteracions passadas (1) com en dit consell llargament es de veurer (2). Concell de cent.

DIVENDRAS a .XV. de dit, dia de Nostra Senyora santissima, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania y de alla, ab la musica davant, anaren a la seu per los llochs acostumats, y pugats al presbiteri a la part del evangeli oiren lo offici y sarmo, y en ser acabat se comensa la proffesso que per semblant dia fer se acostuma, en la qual dits senyors consellers aportaren les vares del talem y los senyors promens anaven davant la custodia ab varas. E acabada dita proffesso, se n tornaren ab la matexa promania a [f. 19] Sant || Jaume ahont se disgregaren. Festa de Nostra Senyora.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

DISAPTE a .XVI. de dit, dia del glorios sant Roch, a set oras de matinada, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania y de alla anaren ab la musica davant a la capella del glorios Sant Roch, serca lo Portal Nou, ahont, antes de arribar, los hisqueren a rebrer los senyors canonjes de Santa Anna, y possantse un senyor canonge en lo mitg de cada conseller y promen los acompanyaren fins dita capella, ahont se acentaren dits senyors consellers y promens ab banchs de vellut a la part del evangeli, y despres oiren una missa baixa, la qual acabada los tornaren a rebrer dits se- Festa de sant Roch.

(1) V. Apèndix I.
(2) V. *Reg. de Deliberaeions*, f. 112 v.º-113 v.º

nyors canonjes, acompanyantlos fins al carrer, un troset lluny de dita capella, ahont se despediren dits senyors consellers y promens, los quals se n tornaren a Sant Jaume ahont se disgregaren.

Concell de cent.

DIJOUS a .XXI. de dit.—En aquest dia se torna a tenir consell de cent en lo qual se tracta altra vegada de las cridas de dita pregmatica, com en dit consell ditas y altras cosas llargament son de veurer (1).

Concell de cent.

DIUMENJE a .XXIIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas, se delibera que los senyors consellers ab sas insignias consulars anassen a visitar al senyor duch de Veragues, grande de Spanya, y compte del Castrillo, qui eren vinguts ab galeras a esta ciutat per anar a la cort de sa magestat, que Deu guarde, com ditas y altras cosas en dit consell llargament son de veurer (2).

Visita per los senyors concellers al compte del Castrillo qui se aposenta en lo palacio del senyor virrey.

Dit dia a la tarda, inseguint dita deliberatio, los senyors consellers, ab sas insignias consulars, verguers y massas altas, en forma de ciutat, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a palasio ahont possave lo senyor compte del Castrillo, y arribats dalt a la porta de una instansieta qui s i entra a la galeria || de la part de marina dit senyor compte los hisque a rebrer, [f. 19 v.°] y posantse lo senyor conseller en cap a sa ma esquerra entraren en dita galeria, ahont se asentaren ab sas cadiras ab brassos, dit senyor compte al mitg y los senyors consellers a cada part; y axi asentats y cuberts, lo senyor conseller en cap li dona per part d esta ciutat la benvinguda significantli lo contento gran se tenia de sa vinguda ab salut entera, offerintse per part de la ciutat tot lo que poguessen obrar, a tot lo qual dit senyor respongue ab demostratio de molta alegria, y despres de haver tingut un breu rato de conversatio, dits senyors consellers se despediren, acompanyantlos dit senyor fins serca al cap de la scala.

Visita al senyor duch de Veragues per los senyors concellers qui posava en casa don Melcior de Ovando.

Dit dia, y a la que foren fora de dit palatio, dits senyors consallers, ab lo mateix acompanyament, anaren en unas casas que esta lo senyor don Melcior de Ovando, al carrer Ample, serca lo monestir de la Merce, ahont posava lo senyor duch de Veragues, grande de Espanya, ahont a la porta hisqueren a rebrer dits senyors consellers molts capitans, officials y gent de guerra y altres cavallers, acompanyantlos fins dalt al cap de la primera sala, ahont hisque dit senyor duch, y fentse las degudas corte-

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 114-116.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 116 v.°-117.

sias lo senyor conseller en cap se possa a ma squerra de dit senyor, passant una resala y entrant en una cambra que trau finestras al carrer ahont se asentaren ab sas cadiras, dit senyor duch en lo mitg y los senyors consellers a cada part; y axi asentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li dona la norabona de sa vinguda a esta ciutat, offerintse en tot lo que fos de servey de dit senyor, lo que estima molt, y despres de haver tingut un rato de conversasio dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor fins baix a la porta del carrer que no obstant que per dits senyors consellers se fonch molt replicat no fonch possible detenirlo fins fora dita porta, ahont se despediren de dit senyor duch y se n anaren a casa la ciutat.

DIMARS a .XXVI. de dit.—En aquest dia, tenint entes los senyors consellers que dit senyor duch de Veragues venia en la casa de la present ciutat pera tornar la visita a dits senyors consellers, manaren parar la capella de la present casa y convidar molts cavallers y los officials pera asistir a dits senyors consellers, y a la que dit senyor duch arriba, lo hisqueren a rebrer al portal major los dits senyors cavallers y officials acompanyantlo fins dalt serca lo cansell o batiporta de la instancia del consell de cent, ahont hisqueren los dits senyors consellers ab sas insignias consulars, y fentli les degudas cortesias lo senyor conseller en cap se li posa a sa ma squerra, entrantlo fins a la sala del con-
[f. 20.] sell haont || se asentaren ab los banchs de vaqueta al raco de la part del ort mes baix, ço es, dit senyor duch en lo mitg y los senyors consellers a cada part, y axi asentats y cuberts, tingueren un rato de conversasio y despres se alsaren, acompanyantlo dits senyors consellers a sercar la casa fins a la capella ahont feren oratio, y despres al portal de dita instantia dits senyors consellers se despediren de dit senyor duch, acompanyantlo dits senyors cavallers y officials fins a la porta, ahont despres de esser encotxat se despediren y se n anaren.

Visita que torna a la ciutat lo duch de Veragues.

DIJOUS a .XXVIII. de dit, tenint axi mateix entes dits senyors consellers que lo senyor compte del Castrillo venia a la casa de la present ciutat, feren parar dita capella y convidar molts cavallers y officials, y a la que dit senyor vingue, se li feu lo mateix recibiment que en lo [del] senyor duch Veragues llargament es de veurer.

Visita que torna a la ciutat lo conde del Castrillo.

DIUMENGE a .XXXI. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conceller en cap.

[SETEMBRE]

DILLUNS al primer del mes de setembre del any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesu Christ .MDCLVIIII.

Concell de cent.

DIJOUS a .XI. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se tracta del arrendament del pastim y altras cossas de la ciutat, com en dit consell llargament son de veurer (1).

Entrada de galeras en lo moll de la present ciutat, venint la muller del virrey de Napols.

DILLUNS a .XV. de dit.—En aquest dia, essent entradas galeras en lo port de la present ciutat y tenint entes los senyors consellers que en ditas galeras anava la muller del senyor virrey de Napols, la qual no desembarcava, determinaren perço de enviar com enviaren dos cavallers que foren los senyors don Ramon Capons y Joseph Mora, ciutada, a donarli la benvinguda en la galera, ahont dits senyors foren rebuts ab una gran cortesia, tirant la artelleria y fent totas las demostrations degudas. [f. 20 v.º]

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

Concell de cent.

DIJOUS a .XVIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

Concell de cent y se tracta la festa de la canonitzacio de sant Thomas de Vilanova.

DIMECRAS a .XXIIII. de dit, se tingue consell de cent (3) en lo qual, entre altres cosas, se llegi una carta que los senyors jurats, rational y sindich de Valentia scrigueren a la present ciutat, ab la qual los feian a saber la felis nova de la canonitzatio del glorios sant Thomas de Vilañova, archebisbe de dita ciutat de Valentia, y las festas que se havian fetas, supplicant a dita ciutat, per la uniformitat hi a entre Cathalunya y Arago, fos servida fer las festas y regosigos possibles per tant gran festa, com en dita carta llargament se conte, al qual dita ciutat delibera que en dita festivitat anassen dits senyors consellers ab sos promens aportant per la proffesso la administratio y musica de la ciutat y se exortas als ciutadans fessen tres dies de alimaries, com ditas y altres cosas en dit consell llargament son de veurer (4).

Festa de sant Miquel.

DILLUNS a .XXVIIII. de dit, dia del glorios sant Miquel, los

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 121-124.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f, 125-126.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 127 v.º-131 v.º
(4) V. Apèndix II.

senyors consellers, ab sas insignias consulars, anaren a la iglesia de dit glorios sant, ahont oiren lo offici y sarmo, conforma quiscun any en semblant jornada se acostuma.

[f. 21] DIMARS a .XXX. de dit, dia de sant Hieroni, los senyors consellers anaren a les Hieronymes a oir lo offici y sermo, conforma altres anys se acostuma. Festa de sant Geronim.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conceller en cap.

[OCTUBRE]

DIMECRAS al primer del mes de octubre del any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesuchrist .MDCLVIIII., dia del Angel custodi.—En aquest dia los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren en forma de promania en casa la ciutat, y de alla ab la musica davant anaren a la seu, haont oiren lo offici y sarmo com quiscun any acostuman, acabat lo qual se n tornaren ab la matexa forma de promania a Sant Jaume ahont se disgregaren. Die del Angel Custodi.

DIJOUS a .II. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent (1) en lo qual, entre altres cosas, se llegi un billet del exellentissim senyor virrey per los consellers y consell de cent, en lo qual los feu a saber com per part dels religiosos del pare sant Agosti se li es estat supplicat se interposas ab lo consell pera que la present ciutat se prengues un dia dels vuyt dies de festa que differents particulars feian en dit monestir per la canonitzatio del glorios sant Thomas de Vilanova, com en dit paper continuat en dit consell llargament es de veurer, en raho del qual se feu deliberatio que estant en tot y per tot a la deliberatio acerca de ditas cosas en dies passats feta, se aniadesca en ella que los tres dies de alimarias se possan atxas en las finestras de la present casa y que la present ciutat fassa un dia la festa en dit convent, essent empero lo primer en lo qual dia se fara la proffesso, y que per la lliminaria de aquella se envien en dit convent doscentas lliuras de pes de sera obrada, pagant axi mateix la cantoria y altros gastos, com en dita deliberatio es de veurer (2). Concell de cent y se delibera fer un dia la festa de la canonitsacio de de sant Tomas de Vilanova.

DISAPTE a .XI. de dit.—En aquest dia se torna a tenir consell, en lo qual se proposa com se tenien intelligentias certas que Concell de cent en lo qual se delibera que los

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 131 v.°-133 v.°
(2) V. Apèndix II.

senyors consellers anassen a visitar lo marques de Terrassona que anava per virrey de Cicilia.

lo senyor marques de Terrassona havia de venir a esta ciutat pera embarcarse y anar a exercir lo carrech de virrey del || regne [f. 21 v.°] de Cicilia que per sa magestat, que Deu lo guarde, havia provehit, que perço que deliberas si aparexia al present consell que los senyors consellers lo anasen a visitar en ser arribat dins la ciutat, al qual dit consell delibera que quant dit senyor sia arribat en la present ciutat los senyors consellers lo vajan a visitar en forma de ciutat, com en dita deliberatio llargament se conte (*).

DIMECRAS a .XV. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conseller en cap.

Festa de sant Lluch.

DISAPTE a .XVIII. de dit, dia del glorios sant Lluch.—En aquest dia se feu la festa de dit glorios sant en lo teatro de la universitat, a hont ana la musica de menestrils, trompetas y timbals de dita ciutat y per dit effecte los senyors consellers, segon y sise absents, y anaren a oir lo offici y sarmo ab la forma acostumada, com en altres anys es de veurer.

Entrada de galeras.

Dit dia entraren en lo port de la present ciutat galeras que venian de ponent ab las quals vingue lo senyor marques de Tarrassona, qui venia per anar a virrey de Cicilia, lo qual desembarca y entra en la present ciutat.

Visita al marques de Tarrassona.

DIUMENJE a .XVIIII. de dit, tenint entes los senyors consellers que dit senyor marques de Tarrassona era entrat en la present ciutat y posava en las casas ahont habita lo senyor conde Umanes, al costat de les casas del marques de Aytona, y en executio de la deliberatio per lo consell de cent feta a onze del present, dits senyors consellers, vestits ab sas insignias consulars, ab sos verguers y masas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren perço a visitarlo en las casas de dit senyor conde de Humanes, ahont arribats los hisqueren a rebrer a la porta molts cavallers, acompanyantlos fins a la sala a hont dit senyor marques hisque, y posantse lo senyor conseller en cap a sa ma squerra, se n entraren en un aposento ahont se asentaren ab cadiras, dit senyor marques en lo mig y los senyors consellers a cada part y, despres de asentats y cuberts, lo senyor conseller en cap li dona la benvinguda en nom de tota esta ciutat ab las offertas y compliments deguts, lo que dit senyor esti-

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 136 v.°-137 v.°

ma molt, y despres de haver conversat un ratto, dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor marques fins casi al cap de la escala.

Dit dia y al cap de una estona, tenint entes los senyors consellers que dit senyor marques se volia embarcar y per dit effecte havia disposat || tornar la visita de prompte, ordenaren perço parar la capella de la present casa y convidar molts senyors cavallers y officials per asistir a dits senyors consellers, y en tenir noticia que dit senyor arribava, los senyors cavallers y officials lo hisqueren a rebrer al portal major de dita casa, acompanyantlo fins dalt serca del batiporta o cancell es davant la sala de consell de cent, ahont hisqueren los senyors consellers, ab sas insignias consulars, posantse lo senyor conseller en cap a sa ma squerra, acompanyantlo fins a la sala de consell de cent, ahont se asentaren ab los banchs de vaqueta al raco de la part del ort mes baix, ço es, dit senyor marques en lo mitg y los senyors consellers a cada part, y axi asentats, tingueren un rato de conversatio y despres se alsaren, acompanyantlo dits senyors consellers per tota casa fins baix a la capella, ahont feren oratio, y despres, al portal de dita instantia, los senyors consellers se despediren, acompanyant lo dits cavallers y officials fins al portal major, ahont se encotxa y se n ana. — [f. 22.] — Torna la visita a la ciutat lo marques de Tarrassona.

DISAPTE a .XXV. de dit, se tingùe consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations com en dit consell llargament son de veurer (*). — Concell de cent.

DIVENDRAS a .XXXI. de dit.

Lo doctor Joan Pau March y Jalpi, conceller en cap.

[NOVEMBRE]

DISAPTE al primer del mes de nohembre del any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesuchrist .MDCLVIIII., dia de Tots Sants, los senyors consellers ab sos promens a la matinada se ajuntaren al porxo de Sant Jaume, y de alla en forma de promania y per los llochs acostumats anaren a la seu, ahont a la part del evangeli oiren lo offici y sarmo ab la forma acostumada, acabat lo qual se n tornaren ab la forma de promania a Sant Jaume ahont se n anaren. — Festa de Tots los Sants.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 140-140 v.º

Festa de sant Sever.

DIJOUS a .VI. de dit, dia del glorios sant Sever, los senyors [f. 22 v.°] consellers ab sos promens, segon y sise absents, se ajuntaren al porxo de Sant Jaume, y de alla ab la musica davant anaren a la seu, entraren per lo portal major, passaren per lo cor y puiarēn al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acato al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont oiren lo offici y sarmo, lo qual acabat se comensa la proffesso que semblant dia fer se acostuma, en la qual los senyors consellers ab dos promens aportaren las varas del talèm y los dèmes senyors promens anaven davant la custodia ab varas, e acabada dita proffesso dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume ahont se despediren y se n anaren.

Festa del Patrocini en la capella de nostra senyora de Concepcio en la seu.

DIUMENJE a .VIIII. de dit.—En aquest dia se feu la festa del Patrocini de Nostra Senyora santissima en la seu que quiscun any lo segon diumenje de nohembre ferse acostuma a petitio del rey nostre senyor, Deu lo guarde, y per dit effecte los senyors consellers, segon y sise absents, ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume, y de alla en forma de promania anaren a la seu, ahont oiren lo offici y sarmo, acabat lo qual se n tornaren a Sant Jaume ahont se disgregaren.

Alimarias de la festa de la canonitzacio de sant Tomas de Vilanova.

Dit dia al vespre, havent empero primer presehit cridas publicas per part dels dits senyors consellers, inseguint las deliberations del savi consell de cent pera que tots los ciutadans fessen tres dias de alimarias pera comensar las festas de la canonitsatio del glorios sant Thomas de Vilanova, se feren per ço alimarias per tota ciutat, posantse atxes en las finestras de la present casa, conforma lo consell axi ho avia deliberat.

Continuacio de dites alimaries y anaren los senyors conceller[s] a oir lo offici.

DILLUNS a .X. de dit.—En aquest dia se comensaren las festas de la canonitzatio del glorios sant Thomas de Vilanova en lo monestir dels pares del orde de Sant Agosti de la present ciutat, y per dit effecte la iglesia de dit monestir estava tota colgada de tapisseria molt bona, ab unas banderas penjants a las vovadas de dita iglesia, y las capellas estavan totas adornadas de ricas floreras y cosas curiosas y de valua ab moltissims llums a cada una d ellas, parats los altars molt ricament; e al altar major havian fet una grandissima grada molt alta matitzada de blanch y or a modo de brocats, tota spessa de siris, y sobre de aquella estava un dozer en lo qual estava la figura de dit glorios sant de bulto, ab vestit de || capa de cor ab sa mitra y crossa; e en lo [f. 23.] presbiteri hi avia molts brondons ab atxas en las quals estavan

possadas unas targetas o scuts y en ells pintadas las armas de la ciutat, que dit dia feia la festa, com atras es de veurer en las deliberations per lo savi consell de cent fetas; y per lo dit effecte, per part dels molt illustres senyors consellers se supplica al illustrissim y reverendissim senyor don Ramon de Semmanat, bisbe de Barcelona, fos servit asistir en la festa del dia present, dient lo offici de pontifical, lo que dit senyor bisbe offeri y accepta com avall se dira, y axi mateix per part dels dits illustres senyors consellers fonch supplicat al exellentissim senyor marques de Mortara, llochtinent y capita general en lo present principat de Cathalunya, fos servit asistir en dita festa, com de fet promete asistirhi. E [a] les nou oras de matinada, estant los senyors consellers, sise absent, en la casa de la present ciutat pera ajuntarse en forma de promania ab sos promens com avall se dira, arriba lo mestre de seremonias de la iglesia de la seu, y digue a sas senyorias que lo reverendissim senyor bisbe estava a punt per anar a celebrar lo offici, conforma avia promes, pero que representava a dits senyors consellers fora cosa no posada en raho que considerant que los senyors consellers en nom de la ciutat feian la festa y avian convidat a dit senyor bisbe seria be ferli alguna demostratio de agasajo exintlo a rebrer acompanyantlo quant arribaria y se n aniria de dita iglesia, lo que oit per dits senyors consellers, aparexentlos que sobre ditas cosas ells sols no y podian resoldrer ni s trobarian exemplars per ser cosa que no ha succehit semblant cas molt temps ha, comunicaren dit fet ab dits senyors sos promens, entre los quals se bate dita materia desitjant acudir a tota lley de cortesia sens incorrer en las seremonias y precedentias de la present ciutat, y per dit effecte, fonch deliberat per dits senyors consellers y promens que de prompte se ajuntas la present promania y anassen en dita iglesia y dit reverendissim senyor bisbe fos servit venir un poch apres que antes de sa exellencia que l exirien a rebrer un poch mes amunt del presbiteri, pera fer dita ciutat la festa, pero al aver acabat lo offici no seria posible acompanyarlo per quant dits senyors consellers y promens avian de acompanyar a sa exellencia, y en
[f. 23 v.º] un mateix acte no podian fer seremonias a dos personas differents com sa senyoria sabia molt be. E feta dita deliberatio, encontinent dits senyors consellers y promens se n anaren al porxo de Sant Jaume ab la forma acostumada ahont se ajuntaren en forma de promenia, y despres ab la musica davant se n anaren

per la Llibrateria, Devallada de la Preso, Boria, capella den Marcus, davant Sant Culguat, Carders, lo Pes de la Farina fins a dita iglesia, ahont entraren per lo portal major y sen pujaren al presbiteri, asentantse ab los banchs de vallut a la part de la epistola, perço que a la part del evangeli estava parat lo strado de sa exellencia qui havia de asistir en dita festa; y al cap de una stona, arribant lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe de Barcelona pera dir dit offici de pontifical, lo hisqueren a rebrer un trosset mes amunt de dit presbiteri, com axi fonch resolt ab la deliberatio sobre mensionada, acompanyant lo fins al dit presbiteri, ahont dit senyor bisbe se asenta en sa cadira de vellut a la part de la epistola, casi davant de dits senyors consellers, ab sa almoada als peus, pera vestirse de pontifical, tenint als costats de sa cadira taborets rasos pera seurer sos asistents; y al cap de una stona, tenint entes que lo exellentissim senyor virrey ja arribava, dits senyors consellers y promens lo hisqueren a rebrer al portal de dita iglesia, y posantse lo senyor conseller en cap a ma squerra y los demes senyors consellers y promens davant, lo acompanyaren fins al presbiteri, ahont sa exellencia se asenta en son strado a la part del evangeli y dits senyors consellers y promens ab sos banchs. E axi asentats, y en ser dit senyor bisbe acabat de vestir de pontifical, comensa lo offici ab las seremonias acostumadas, cantoria de orga a tres cors y altra musica, ab sarmo lo qual predica lo reverent pare mestre Talavera, del orde de la Merce, al qual dits senyors consellers li havian encomanat dit sarmo, e acabat dit offici sa exellencia sen ana, acompanyant lo dits senyors consellers y promens fins al portal de dita iglesia ahont se despediren, y ab la matexa forma de promania sen anaren fins a hun portal de dit monastir que es prop de la Blanqueria ahont se disgregaren, entrantsen en dit monestir per ser ora molt tarda y no tenir temps de tornar a Sant Jaume com se acostuma.

Proffesso de sant Tomas de Vilanova.

Dit dia a la tarda, serca las tres oras, dits senyors consellers y promens se tornaren ajuntar a dit convent, y tornantsen exir ab la mateixa forma de promania per lo portal ahont eran entrats a la matinada, sen anaren dret a dita iglesia ahont se asentaren a la part del evangeli ab banchs fins que la proffesso fonch avansada, que era ja || ora tarde, per ser com la de Corpus ab totas las banderas de la ciutat y pares del monestirs, excepto los pares de Sancta Monica y los de nostra senyora del Carme que no y ana- [f 24.]

ren, aportant dita proffesso molts tabernacles de gloriosos sants de dita orde, molt ricament adornats de molts diamants, joyas y cadenas de or y cosas de molta stima, que s judicavan a grans milanars, y axi mateix y anava la aguila, musica de corda y de vent y tota la demes administracio de la ciutat, conforma dit concell de cent ho havia deliberat. E al partir la custodia, los senyors consellers prengueren las varas del talem ab un prom, perço que lo senyor conseller sise per raho de sa desgana no pugue asistir en dita proffesso, e los demes senyors promens anaven davant la custodia ab ses vares, y davant d ells lo noble senyor don Joseph Galceran de Pinos qui aportava lo pendo de dit glorios sant, asistit y acompanyat de tota la noblesa de la present ciutat, axi catalans com castellans y altres nasions; passa dita proffesso per los Carders davant la parrochial iglesia de Sant Culgat, ahont hi avia un altar molt ricament adornat qui havian fet los obrers y parrochians de dita parrochia; y despres a la capella d en Marcus, ahont hi avia altre altar que havian adornat y fet los pares de Sant Joseph ab molta curiositat y lluminaria; y despres a la plaça de la Llana, ahont y havia altre altar fet per los pares de Santa Catarina, de moltas pessas de plata de dit monestir y altres cosas de molta stima y axi mateix ab molta lluminaria; y despres a la plaça del Blat vell, vuy dita del Angel, haont y avia altre altar molt curios y tambe ab molta lluminaria que los pares de Sant Francisco de Paula avien fet; pujantsen per la Devallada de la Preso y plaça del Rey, ahont estava altre altar molt ben parat y ab molta lluminaria que los pares de la Merce qui habitan en lo monestir de Santa Agata (*) en dita plaça axi mateix havian fet; y despres se n ana dret a la seu ahont entra per lo portal dit de la Pietat a los claustros, tot dret al portal que es davant la capella de nostra senyora de la Conceptio, tot dret al cor, exint per lo portal major fins al palasio del senyor bisbe, ahont y avia altre altar que los pares carmelitas havian fet y adornat a modo de una muntanya blanca y or matisat de moltas plomas blancas y sobra dita muntanya un nuvol ab molts serafins y en lo mitg de ell nostra senyora santissima del Carme, de la qual exian uns ratgs de plata que donaven a quatre angells qui estaven al peu
[f. 24 v.º] de dita muntanya y sobre lo altar molt || ricament adornat y ab molta lluminaria; y despres se n ana envers la diputatio, plaça de

---

(*) Ms. «Ageta».

Sant Jaume y Call avall, a hont serca los quatre cantons de dit Call y avia altre altar molt curiosament adornat que ab molts llums que havian fet los pares de nostra senyora del Bon Succes; anantsen despres Call avall devers la Trinitat, ahont al cap damunt de dita plaça hi avia altre altar molt ricament adornat de bassinas, candeleros y altras cosas de plata ab molts llums y sobre las gradas un docer, sota lo qual estava dit glorios sant, al mitg de un portal y de quant exian unas municas com a pobres a qui dit sant feia caritat; y despres se n ana deves la placeta de la Veronica, ahont y avia altre altar com se segueix: primerament havian fet un catafal alt tot rodat de rama, que semblava un ort, y al peu de dita rama y avia un ort fet en forma ab sos canyssos ab sos repartiments y planters ab osells y personatjes dintre, e sobre dita montanya estava posat lo altar sota un dozer sobre lo qual hi avia una muntanya feta molt bonica ab molts sants en ella, differents bestiars y arbres la qual sempre (*) anava rodant, y en lo remato o sima de dita montanya y avia un arbre gran ab molta fruyta molt ben lluisat que era cosa de veurer, lo qual altar o invensio havian feta los pares Agostins delcalsos de Santa Monica. E despres se n ana dita proffesso per lo carrer de la Carnisseria d en Sorts, desbocant al carrer Ample deves lo palatio de sa exellencia, y als quatre cantons de dit carrer y avia altre altar molt ricament adornat ab son dozer y ab molts llums que avian fet los pares de Sant Francesc; y despres se n anaren carrer Ample amunt devers los Camvis, trobant als quatre cantons qui va al encant al costat de un apotecari que s diu T. Salvador altre altar que avian fet los vehins de dits carrers, y despres al canto del carrer dels Agullers enfront de dit carrer Ample altre altar molt ben possat ab sos llums que aixi mateix avian fet los vehins de dit carrer; y despres se n ana per los Camvis entrant dret a la iglesia de Santa Maria, entrant per dita iglesia per ahont entraren per lo portal major de dit fossar y hisque per lo portal de davant del capitol, anantsen per lo Born, al mitg del qual y avia una invensio feta per los pares Jesuitas de la present ciutat, que consistia en una muntanya molt alta feta a quatre caras y en lo extrem o remato de ella una ciutat o vila, sobra la qual y avia una ave fenis o aguila, y en lo extrem o peu de dita montanya estava tota rodada de domasos ab uns quadros y sota

(*) Ms. «sembre».

d ells moltas arquillas de gran stima, sobra las quals hi avia pessas de plata y altras cosas de gran valor y coriositat ab molts candeleros y llums, y despres al strem tota rodada de palits pera fer altar, e dintra dita montanya y avia molts llums que en la nit feian rebarberar dita invensio; e despres se n ana tot dret al
[f. 25.] pla d en Lluy, entrantsen || per lo carrer de Bon Ayre, ahont davant la confraria dels corders y avia altre altar molt gran fet a modo de pidamina ab gradas que y avia, ab molts candeleros de plata y entre ells unas floreras de paper ab or barberi molt ricament adornadas, que fonch dels millors altars se veren en dita proffesso; e despres se n anaren per dit carrer de Bonayre dret a la plaça de la Blanqueria ahont avian fet los blanquers altre altar, y de aqui dret a Sant Agosti ahont dita proffesso se acaba, y dits senyors consellers y promens per ser ora molt tarda se n anaren quiscu a ses cases.

Se continuaren ditas alimarias.

DIMARS a .XI. de dit, se continua a fer festa en dit monestir ab solempne offici y molta musica, la qual festa feu lo illustre capitol.

[Continuacio de les festes.

DIMECRAS a .XII. de dit, se continuaren ditas festas haventhi solemne offici y sarmo, la qual festa feu lo senyor don Joseph Corts, canonje de la seu de Barcelona y ardiaca de la iglesia parrochial de Santa Maria de la Mar de la present ciutat.

DIJOUS a .XIII. de dit, se continua dita festa la qual feu lo senyor don Melcior Ovando.

DIVENDRAS a .XIIII. de dit, se continua dita festa la qual feu la confraria dels blanquers de la present ciutat.

DISAPTA a .XV. de dit se continua dita festa la qual feren cavallers devots de la present ciutat y altres (*).

DIUMENJE a .XVI. de dit, se continua dita festa la qual feren los senyors doctors del Real consell.

DILLUNS a .XVII. de dit, se continua dita festa la qual feu lo exellentissim senyor marques Olias y Mortara ab molta lluminaria, musica y gran ostentatio, asistinthi sa exellencia, y despres a la tarde se tiraren unas envensions de foch davant lo portal de mar que sa exellencia havia manadas fer per remato de dita festa.

Novas de pau entre las dos coronas.

DIMARS a .XVIII. de dit.—En aquest dia los senyors concellers tingueren un recado per part de sa exellencia ab la qual los

(*) Des d'aquesta data manca en el Ms. la signatura quinzenal del conseller en cap, reapareixent a 15 de desembre de 1661.

dona avis de la felis nova havia tingut del ajustament de les paus entre lo rey nostre senyor, Deu lo guarde, y lo rey de França, enviantlos un billet scrit de sa ma lo qual es del thenor seguent (1):

«Señores conselleres de la ciudad de Barcelona:

El señor don Luis (2) a sido servido avisarme como el dia 7 d este se firmaron las pazes por su exelencia y el señor cardenal Mazarini como ha plenipotenciarios entre las dos coronas de España y Francia, hame parecido participar esta buena nueba a V. S. para que asi lo tenga entendido y por si pareçe a V. S. cònbeniente festejarla con demostraciones publicas porque unibersalmente se regocijen del bien tan grande que se considera a de resultar a toda esta monarquia y particularmente a este principado. Dios guarde a V. S. muchos años. Barcelona a 18 de noviembre de 1659.

El marques de Olias y Mortara»

Te Deum laudamus de paus.

DIMECRES a .XVIIII. de dit. — A la matinada, havent entes los molt illustres senyors consellers que a la iglesia de la seu se feia un *te Deum laudamus* per dar gratias a Deu nostre senyor de la felis nova se havia tinguda, en lo qual asistiria lo senyor virrey, y essent convidats per dita festa, anaren perço ab sas insign[i]a[s] consulars en dita iglesia de la seu, ahont arribats y pujats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli, y despres, entenent que sa exellencia arribava, lo hisqueren a rebrer serca lo portal major acompanyantlo fins al presbiteri, ahont se assenta ab son strado a la part del evangeli y los senyors consellers ab los banchs a la part de la epistola; oiren lo offici y *te Deum laudamus* lo qual acabat, dits senyors consellers acompanyaren a sa exellencia fins al portal major de dita iglesia y despres se n anaren.

Concell de cent.

Dit dia a la tarda se tingue consell de cent en lo qual, en primer lloch, los senyors consellers feren relatio en dit consell de la felis nova que lo dia de air havien tinguda, llegint en ell lo billet que sa exellencia los havia enviat, al qual dit concell feu la deliberatio seguent: que los senyors consellers, juntament ab vuyt personas del present consell per sa senyoria anomenadoras ab igual

(1) En el Ms. aquesta lletra ocupa part dels fols. 25 i 25 v.º; per a major fidelitat la copiem de son original contingut en *Reg. de Deliberacions*, f. 148 a.

(2) Luis de Haro, segons la carta reial de 7 de febrer de 1660. V. Apèndix III.

numero de staments, ab intervensio del magnifich clavari, se servescan en raho del fet proposat veurer los exemplars se trobaran en la present casa de festas y demostrations de alegria fetas per semblants y altres occasions, servintse dits senyors consellers, vuyt personas y magnific clavari ferne un paper, reportantlo los senyors consellers lo dia de disapte a la tarde al present consell, lo qual seran servits juntar, pera que en ell segons lo tenor de ells se puga las horas pendrer la deliberatio mes convenient, servintse los senyors consellers en forma consular anar a besar la ma a sa exellencia, estimantli la noticia es estat servit donar a la present ciutat de la forma y effectuatio de la pau general, y lo contento tant particular a cabut a esta ciutat de tant gran nova, donantli noticias de la present deliberatio, com ditas y altras cosas en dit consell llargament son de veurer (*).

Visita a sa exellencia per los senyors concellers.

DIJOUS a .XX. de dit, inseguint dita deliberatio per dit consell de cent feta, los senyors consellers, ab sas insignias consulars, verguers y massas altas, anaren al palacio del senyor virrey, haont arribats y pujats a la instantia ahont era sa exellencia, que era en una galeria que trau finestras davant de mar, y despres de haver fetas las degudas cortesias a dit senyor virrey, se assentaren ab
[f. 26.] sas || cadiras tres de cada part y dit senyor virrey al mitg, ahont li digueren la deliberatio per dit consell de cent feta y la gran alegria que la present ciutat havia tingut de tant felis y dichosa nova, al que dit senyor virrey respóngue que estava molt content del que la present ciutat havia fet, y despres de haver tingut un bon arahonament, dits senyors consellers se alsaren y se despediran de sa exellencia y se n anaren.

Concell de cent.

DISAPTA a .XXII. de dit, los senyors consellers tornaren a tenir consell de cent al qual referiren com, en executio de la deliberatio per lo dit consell feta a dinou del present, havian feta nominatio de vuit personas ab igual numero de staments pera que juntament ab lo magnifich clavari vessen y mirassen los exemplars que la present ciutat trobaria de alimarias y altras demostrations de alegria per occasio de paus, les quals personas havian mirats y sercats molts exemplars acerca de ditas cosas, los quals havian posats en un paper y llegits en dit consell, juntament ab una carta del noble don Carlos de Arles, agent de la present ciutat, la qual es buydada en dit consell com en aquella

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 148-149.

se conte, a tot lo qual se feu la deliberatio davall scrita y seguent: que attes les vuyt personas nomenadas per los senyors consellers, inseguint la deliberatio feta per lo present consell als denou del corrent, son estats servits fer lo paper en dita deliberatio mensionat en orde als exemplars fahents per la effectuatio de demostrations de alegria de la cloenda y firma de la pau general entre la magestat del rey nostre senyor (Deu lo guarde) y lo cristianissim rey de França, lo qual es estat legit en lo present consell y esta incertat en la propositio y vista la carta enviada per lo agent de la present ciutat lo dia present (1), que perço, attesos los exemplars continguts en dit paper, per ara se suspenga lo fer las demostrations de alegria fins y a tant la present ciutat obtinga carta de avis de sa magestat, com en altras y semblants occasions es estat servit fer sabidor a dita ciutat, servintse los senyors consellers donar noticias de la present deliberatio a sa exellencia lo senyor virrey, com ditas y altras cosas en dit consell son llargament contengudas (2).

Dia de sant Andreu.

DIUMENJE a .XXX. de dit.—En aquest dia se feu la festa del glorios sant Andreu y se tingue consell de cent (3), en lo qual entre altras cosas se feu extractio de nous consellers y obrers de la present ciutat y per lo evinent any 1660, en lo qual carrech hisqueren los seguents: [f. 26 v.°]

Lo doctor Miquel Vilanera	consellers
Lo doctor Pau Santa Creu	
M.° Pau Amat, donzell	
Francesc Alos, mercader	
Joseph Garau, droguer	

E anant trahent de la bossa de conceller sise menestral hisque de dita bossa Joan Mateu, botiguer de teles, al qual lo sindich posa exeptio per ser dit Mateu receptor del tribunal de la santa Inquisitio, sobre lo qual se mogueren algunas difficultats pera alanar las quals foren cridats los magnifichs advocats de la present casa pera que vesen en orda de dit fet lo que se havia de fer, y en lo entretant que [los] magnifichs advocats miraven y sensuraven lo dit fet, fonch prossehit en fer extractio de obrers en lo qual carrech hisqueren los seguents:

(1) V. Apèndix III.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 152-156.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, 1660, f. 1-7 v.

M.º Galceran Dusay, donzell } obrers
Rafel Corbera, mercader }

E axi mateix fonch prossehit en fer extractio de personas de consell de cent ab la forma acostumada, fet lo qual dits magnifichs advocats feren relatio del que la present ciutat devia fer y obrar acerca de la exeptio posada per dit sindich a la extractio de dit Joan Mateu, botiguer, conseller sise, axi que fou resolt que en lloch de ell se n tragues altre, lo qual fou posat en executio y per dit effecte hisque lo davall scrit y seguent:

Joan Sala, peller (*), conseller sise.

[DESEMBRE]

DILLUNS al primer de desembre del any mil sis cents sinquanta y nou. — En aquest dia los senyors consellers nous extrets prestaren son solit jurament, ço es los sinch, perço que lo senyor conseller quint no pogue jurar per estar desganat, y perso los demes senyors sinch consellers a les deu hores de la matinada vingueren a la casa de la present ciutat ab ses insignies consolars, ço es, llobes de contray negre, manegas, beca y gorra de vellut negre, aportant a son costat y a ma squerra lo senyor conseller vell que acabava, ab lloba de contray sens beca, y arribats en dita casa entraren a la istansia de trentenari nova, aont se assentaren conforme estan en consistori y entre ells los senyors consellers vells y los senyors obrers, que ja eran arribats [f. 27.] antes || de dits senyors consellers, y se assentaren, ço es, los vells a ma dreta despres de dits senyors consellers y los nous a ma esquerra, per no haver jurat encara; y despres tots junts anaren a la seu ab la forma acostumada aportant quiscun senyor conseller nou al senyor conseller vell a son costat a ma esquerra, entrant per lo portal de nostra senyora de Puritat a les claustres y devant la carnisseria dels senyors canonges, y arribats a dita iglesia feren oratio a les grades del presbiteri a la part de la epistola, y despres se n devallaren a la capella de la gloriosa Santa Eularia aont se posaren, ço es, los senyors conseller nous a la part del

Jurament de concellers nous.

(*) Ms. «paller».

evangeli en uns banҫhs de filera estant mes lluny del altar lo senyor conseller en cap y despres los demes per son orde y al costat del senyor conseller sise los obrers vells, e los senyors consellers vells se assentaren a la part de la epistola de la mateixa manera y despres del sise los senyors obrers nous; e axi assentats se comensa la missa la qual digue un senyor canonge y tots la oiren agenollats fins al offertori, que dit senyor canonge se gira y tots los dits senyors concellers y obrers vells y nous se alsaren y feren les hajas que per semblant dia se acostuman en altres dias llargament descritas y continuadas, les quals acabadas se tornaren agenollar y acabaren de oir dita missa y despres los goixs que s digueren de la gloriosa santa Eularia; y despres se n tornaren a casa la ciutat y entraren en la dita istansia nova de trentenari, aont se assentaren los senyors consellers nous de filera a ma dreta y los senyors consellers vells tambe de filera a ma squerra, de tal manera que los senyors consellers en cap nou y vell venian a estar al reco de la istansia, ço es, lo senyor conseller en cap nou a ma dreta y lo vell a ma esquerra, e los senyors obrers vells se assentaren despres dels senyors consellers nous y los senyors obrers nous despres dels senyors consellers vells; e despres arriba lo senyor vicari general lo qual se assenta entre lo senyor conseller en cap nou y vell, y encontinent lo scriva major prosegui en publicar lo jurament de dits senyors consellers ab la forma acostumada, y lo senyor conseller en cap nou jura en ma y poder del senyor conseller en cap vell y despres los demes senyors || consellers en ma y poder del senyor conseller en cap [f. 27 v.º] nou, y despres se passa avant en lo jurament dels senyors obrers que juraren en poder del senyor conseller en cap nou, y fet dit jurament se mudaren de puesto, possantse los senyors consellers nous a ma dreta y los vells a ma esquerra, y despres se passa avant en publicar sentensia de escomunicatio y tot lo demes que en semblant dia se acostuma, fet lo qual totom se n ana de dit aposento restant sols los senyors consellers nous y vells tancats per instruirlos dels negocis de la present ciutat, y en lo entretant ana un verguer ab la forma acostumada al exellentissim senyor marques de Olias y Mortara a pendrer hora de sa exellencia pera ferli la visita ordinaria y tornant resposta fonch la hora pera las dos de la tarda, sabuda la qual per dits senyors consellers, los senyors consellers vells se n anaren a despullar y los nous quiscu a sa casa.

Dit dia a la tarda, tenint hora los senyors consellers de dit exellentissim senyor virrey, ab sas insignes consolars, verguers y masses altes, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a son palasio al carrer Ample aont pujats y entrats al aposento de sa exellencia, despres de haverli fetas les cortesias degudes, se assentaren dits senyors consellers tres a la una part y dos al altre ab ses cadiras y dit senyor virrey al mitg; y axi assentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li feu sabidor com Nostre Senyor era estat servit que ells isquessen en sort en dit carrech consolar y axi venian a ferli la vesita deguda y ordinaria, suplicant li fos servit tingues per recomanada esta ciutat y baix sa protexcio y emparo, offerinse en tot lo que fos de servey de sa magestat, que Deu guarde, y de dita sa exellencia, lo que dit senyor virrey estima molt, y respongue que sempre estava molt vigilant y cuydados dels beneficis y aumentsd esta ciutat y no menos ho estaria de assi avant procurant ab tots los medis possibles que sa magestat la hōnrras com axi confiava ho faria, y despres dits senyors consellers se alsaren y despedinse de sa exellencia se n anaren a casa la ciutat. Visita al senyor virrey.

Dit dia y encontinent de tornats de dita visita dits senyors consellers, tenint hora del reverendissim senyor don Ramon de [f. 28] Semmanat, bisbe de Barcelona, anaren || ab la mateixa forma de ciutat a son palasio, aont arribats al portal major los isqueren a rebrer quatre senyors oficials de dit senyor bisbe, acompanyant los fins dalt al portal de la primera sala, aont dit reverendissim senyor bisbe isque y fent molts compliments a dits senyors consellers fent los entrar primers als portals se n entraren en una [sala] (*) que trau finestras al pati, aont se assentaren ab ses cadiras tres senyors consellers a la una part y dos al altre; y alla assentats y cuberts, axi mateix dit senyor conseller en cap li feu sabidor de la sort que Nostre Senyor los havia donada, offerintse per part de la ciutat de cercar moltas ocasions pera servir a sa senyoria, suplicant li fos servit suplicar al Senyor los tinga de sa santa ma pera que asertan en lo govern al major servey de sa divina magestat, a tot lo qual dit senyor bisbe respongue ab demostratio de molta alegria y offeriments a dits senyors consellers, los quals se despediren de sa senyoria y se n anaren, acompanyantlos dit senyor bisbe fins al cap de la escala y despres dits senyors capellans fins al portal major aont los havian rebuts. Visita al senyor bisbe.

(*) Ms. «finestra».

Visita al senyor canceller.

Dit dia y encontinent de esser tornats de dita visita de dit senyor bisbe, tenint hora del reverendissim senyor canceller, anaren los senyors consellers ab la mateixa forma de ciutat a la casa o palacio de dit reverendissim senyor canceller, aont arribats al portal major los isqueren a rebrer quatre senyors capellans, acompanyantlos fins dalt al portal de la primera sala aont isque dit senyor canceller arrebrer dits senyors consellers, acompanyantlos fins dalt al aposento aont se assentaren ab sas cadiras tres senyors consellers a la una part y dos al altre y dit senyor canceller al mitg; y axi assentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li notifica la sort que Nostre Senyor los havia donada y que venian pera cumplir a sa deguda obligatio, offerintse per part de la ciutat de acudir ab tota vigilansia al que fos de servey de sa senyoria, suplicantli fos servit continuar sos bons effectes de mirar en tot lo que fos de conve||niensia d esta ciutat y assenyaladament en la expeditio dels pobres pubills y viudas, a tot lo que per sa senyoria fou respost que ell sempre estava cuydados de les conveniensias y euments d esta ciutat y sos ciutadans y no menos ho estaria de assi avant tenint particular cuydado del que per sa senyoria es estat advertit en la expeditio de les causas dels pubills y viudas, y fet dit rahonament dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor canceller fins al cap de la escala y dits capellans fins al portal major que ls havian rebuts. [f. 28 v.º]

Jurament de un conceller.

DIMARS a .II. de dit, estant lo dit senyor conseller quint ja bo de sa desgana, a la matinada, vestit ab sa insigne consolar, ab son verguer y molts altres que l acompanyavan, arriba en casa de la present ciutat, aont entrat a consistori troba los demes senyors consellers sos companys tambe vestits ab sas insignes consolars, y assentat entre ells jura ab la forma acostumada y despres tots anaren a la capella que estava parada aont oiren missa y despres se n anaran a consistori a fer negoci.

[Jurament dels oficials de taula i banc.]

Dit dia juraren los officials de la taula y banch conforme quiscun any se acostuma en poder de dits senyors consellers.

[Visites als drets i portals.]

Dit dia dits senyors consellers en forma de ciutat anaren a fer les visitas ordinarias del dret nou, portal de mar, dret del peix y pajols, conforme quiscun any se acostuma.

Festa de sant Nicolau en lo convent de Sant Francesc.

DISAPTE a .VI. de dit, dia del glorios sant Nicolau de Tolanti (*), los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers

(*) Recte, sant Nicolau de Bari.

y massas altas, anaren a la iglesia del glorios pare Sant Francesc, aont arribats al portal major los isqueren a rrebrer los pares de dit monastir juntament ab los majorals de la confraria del glorios sant Nicolau, acompanyantlos fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y almohadas als peus, y alla oiren lo offici y || sermo, y al donar la pau [f. 29.] lo diaca la dona al senyor conseller en cap y lo dit al segon y lo segon al ters y axi los demes. E acabat dit offici se n anaren, acompanyantlos dits pares y obres fins ont los havian rebuts.

Dit dia a la tarda se tingue consell de cent en lo qual, despres de haver jurat lo senyor veguer, balle, consellers, personas de consell de cent y altres com se acostuma lo primer consell, se tractaren diffen[t]s materias y assenyaladament de la pracmatica de la moneda, com en dit general consell llargament es de veurer (*). Concell de cent.

DILLUNS a .VIII. de dit, dia de la festa de nostra senyora santissima de la Conceptio, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu per los llochs acostumats, entrant per lo portal major, passaren per lo cor, y pujaren al presbiteri per la part de la epistola y fent los deguts acataments al altar major se assentaren a la part del evangeli, y al cap de una estona arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual despres de haver saludat lo altar major y dits senyors consellers, se asenta a la part de la epistola ab sa cadira de vellut y almoada als peus, y sos asistents a son costat de una part y altre ab tamborets rasos, aont se vesti de pontifical y vestit comensa lo offici ab les cerimonias acostumadas, y al offertori se feren ajas conforme llargament es de veurer en altres dias atras. E acabat dit offici se comensa la proffesso, y dits senyors consellers y promens se possaren darrera del gramial fins a la porta del cor, aont los senyors consellers prengueren les vares del talem y dits senyors promens se possaren devant la custodia ab varas que los administradors de la confraria de Nostra Senyora los donaren, y axi anaren en dita proffesso fins que foren tornats a la seu y dita proffesso se acaba, que se n anaren ab la matexa forma de promania a Sant Jaume aont se desgragaren. Festa de la purissima Concepcio de nostra senyora.

[f. 29 v.°] DISAPTE a .XIII. de dit, dia de la gloriosa santa Llucia, se Concell de cent.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1660, f. 9 v.°-12

tingue consell de cent conforme se acostuma en lo qual, despres de haver tractats differens negocis de la ciutat y assenyaladament de la pracmatica, se feu extractio de mostasaph y altros officis, com en dit consell llargament es de veurer (1).

Festa de nostra senyora de Esperansa en Sant Agusti.

DIJOUS a .XVIII. de dit, dia de nostra senyora de Esperansa, acostumavan los senyors consellers anar a la festa que los corredors de orella feyan a la iglesia de Sant Agusti, y per no ferse lo present any no y anaren.

Jurament de mostassaf y administrador de plassas.

DISAPTE a .XX. de dit, juraren en la casa de la present ciutat lo senyor mostasaph y administrador de plassas ab la forma acostumada com altres anys es de veurer (2).

Concell de cent.

DIMARS a .XXIII. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren differen[t]s propositions y deliberacions, y entre altres acerca de las licensias que los obrers acostuman donar als ortolans, pescaters y altres, com en dit general consell llargament es de veurer (3).

Die del naxament de nostre senyor Deu Jesuchrist.

DIJOUS a .XXV. de dit, dia de Nadal, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume, y anaren a la seu en forma de promania, aont possats al altar major ab la forma acostumada oiren lo offici, que digue lo reverendissim || senyor bisbe de pontifical fent les serimonias [f. 30.] acostumadas, y assenyaladament en lo offertori se feren hajas com llargament atras en altres dias es de veurer, acabat lo qual offici dits senyors consellers y promens se n anaren al porxo de Sant Jaume aont se desgregaren.

Festa de sant Esteva en Santa Caterina.

DIVENDRAS a .XXVI. de dit, dia del glorios sant Esteva, los senyors consellers en forma de ciutat anaren al monastir de Santa Catharina, martir, del orde de Predicadors, aont arribats al portal major los pares de dit monastir los isqueren a rrebrer acompanyantlos fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y almoadas als peus, y alla oiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici dits senyors consellers se n anaren, acompanyant los los pares de dit monastir fins al portal major aont los havian rebuts.

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, 1660, f. 14 v.°-22.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, 1660, f. 24. Era mostassaf Miquel Masdovelles i administrador de places Joan Xammar i Ferrus.

(3) V. *Reg. de Deliberacions*, 1660, f. 24 v.°-26.

Festa de sant Joan en Sant Francesc.

Disapte a .xxvii. de dit, dits senyors consellers en forma de ciutat anaren en lo monastir de Sant Francesc com quiscun any acostuman, fentse en tot y per tot com lo dia de ayr es de veurer en Santa Catharina.

Festa dels sants Innocents.

Diumenge a .xxviii. de dit, dia dels sants Innossens, los senyors consellers anaren a la seu en forma de ciutat, aont entraren per lo portal desota l orga y se n anaren a les grades del altar major de la part del evangeli aont feren oratio al altar, y despres entraren a la capella de dits gloriosos Sants Innossens y possats tres a cada part agenollats oiren una missa baxa, y al offertori lo capella se gira ab la caxeta de dits gloriosos sants, anant dits senyors consellers de hu en un adorarlos, y despres acabaren de oir dita missa y acabada se n anaren.

[MDCLX]

[GENER]

[Dia de cap d'any.] DIJOUS al primer de janer del any mil sis cents sexanta, dia de cap de any, los senyors consellers anaren a Santa Maria de la Mar com altres anys acostuman. [f. 30 v.º]

[Consell de cent.] DILLUNS a .V. de dit, se tingue consell de cent en lo qual entre altres se tracta materias de la pracmatica y de formen[t]s, com en dit general consell llargament es de veurer (1).

[Festa dels Reis.] DIMARS a .VI. de dit, festa de la adoratio dels Reys, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, anaren a la iglesia parrochial de nostra senyora del Pi de la present ciutat, aont arribats al portal major los isqueren arrebrer los senyors obrers y preveres de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri aont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y almoadas als peus, y assentats, arribaren los senyors celeban[t]s, y despres de haver saludat al altar major saludaren a dits senyors consellers, y despres digueren lo offici, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi als demes, y acabat dit offici dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers y capellans fins al portal major aont los havian rebuts.

[Festa de sant Ramon de Penyafort.] DIMECRES (2) a .VII. de dit, dia del glorios sant Ramon de Penyafort, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y junts que foren, arriba lo scriva racional de la present ciutat ab lo pando del glorios sant Ramon, y possant se devant dita promania, anaren a la seu aont entraren per lo portal major, pas-

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, . 27 v.º-29.
(2) Ms. «dimars».

saren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent los deguts acataments al altar major se n passaren a la del evangeli, y despres se comensa la proffesso que per semblant dia se acostuma, y perso lo senyor prom mes antich se posa devant la custodia ab lo pando de dit glorios sant y los demes senyors proms ab varas y los senyors consellers se possaren darrera lo gramial fins al cor, aont prengueren les vares del talem, acom-
[f. 31.] panyant dita proffesso fins a la iglesia de || Santa Catharina, martir, aont dits senyors consellers se possaren al presbiteri a la part del evangeli assentats ab sas cadiras de vellut y almoadas als peus tots de filera, y los senyors promens despres del senyor conseller sise tambe de filera ab banchs de vellut, e lo senyor bisbe, que aportava lo cap del gramial, se assenta ab sa cadira y almoada als peus a ma dreta del senyor conseller en cap, y los demes senyors del gramial se assentaren a la part de la epistola ab cadiras sens cuxins o almoadas, y los senyors de las capas ab banchs; oiren lo offici y sermo, acabat lo qual, dita proffesso ab la mateixa forma se n torna a la seu, de ont dits senyors consellers y promens se n anaren a Sant Jaume y se desgregaren.

DIJOUS a .VIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (1). [Consell de cent.]

DISAPTE a .XVII. de dit, dia del glorios sant Antoni, se tingue consell de cent en lo qual se feren differens propossitions y deliberations, y entre altres cosas tocan[t] acerca de la pracmatica, y axi mateix se feu extractio de clavari y altres officials, conforme quiscun any per semblant dia se acostuma (2).

DIUMENGE a .XVIII. de dit, entra la Bulla de la santa Crusada com altres anys atras es llargament de veurer. [Entrada de la Butlla.]

DIMARS a .XX. de dit, dia del glorios sant Sebastia, los senyors consellers anaren a la seu, aont se feu la proffesso que per semblant dia se acostuma a la capella de dit glorios sant, assistinthi lo reverendissim senyor bisbe, fentse en tot y per tot com [Festa de sant Sebastià.]
[f. 31 v.°] altres anys || llargament es de veurer.

DIUMENGE a .XXV. de dit, se tingue consell de cent per ma- [Consell de cent.]

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 29 v.°-31.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 34-36 v.° Fou elegit clavari el doctor micer Joan Gassió.

terias tocants a la pracmatica y fonch feta extractio de balle y jutges de taula (1).

DISAPTE a .XXXI. de dit, se tingue consell de cent en lo qual entre altres cosas se tracta materias tocans a la pracmatica, y fonch resolt entre altres cosas que se envias una embaxada per dos cavallers a sa exellencia pera referirli la delliberatio que lo dit consell acerca ditas cosas havia pressas (2).

[FEBRER]

[Ambaixada al virrei.]

DIUMENGE al primer de fabrer mil sis cents sexanta, los senyors Rafel Carcer y Bals, ciutada, y Hieronim Cornet y Çasirera, militar, anaren per part de la present ciutat a sa exellencia per reportarli la embaxada, conforme lo savi consell de cent havia ordenat lo dia de ayr.

[Festa de la Candelera.]

DILLUNS a .II. de dit, dia de nostra senyora Candelera, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona feya la benedictio de la sera, anaren perso en forma de ciutat a la seu, y pujats al altar major se assentaren a la part del evangeli, y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual, despres de haver saludat a dit altar major, saluda a dits senyors consellers y se assenta a la part de la epistola ab cadira de vellut y almoada als peus, y sos asistents al costat de una part y altre ab tamborets de vellut rasos, y alla se vesti de pontifical y despres feu la benedictio de la sera, || y al [f. 32.] donar los siris, despres de averlos donats dit senyor bisbe als senyors canonges y a tot lo clero y officials de la seu, lo dona a dits senyors consellers, ananthi de dos en dos, y despres se feu la professo en la qual anavan los senyors consellers darrera del gramial, y acabada dita proffesso, dit senyor bisbe se despulla de pontifical y se n ana al cor, y se digue lo offici per dits senyors canonges, lo qual oiren dits senyors consellers, y acabat se n anaren.

DIMECRES a .XI. de dit, primer dia de quaresma.

[Festa de santa Eulària.]

DIJOUS a .XII. de dit, dia de la gloriosa santa Eularia.—En aquest dia a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 40-41 v.º Fou elegit batlle Jaume Cortada, mercader, jurant el dia 29 del mateix mes.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 45-46.

alla, ab musica devant, per los llochs acostumats anaren a la iglesia de la seu, entrant per lo portal major passaren per lo cor y pujaren alt al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major, se n passaren a la part del evangeli ahont se assentaren ab los banchs cuberts de vellut. E despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual, despres de haver feta oratio al altar major y saludat a dits senyors consellers y promens, se assenta ab sa cadira a la part de la epistola tenint cuxi o almoada als peus, y los senyors assistents ab tamborets rassos de vellut, y aqui se vesti de pontifical ab les seremonias acostumadas, y despres comensa lo offici ab molta musica y cantoria; y a la que foren al offertori, antes del sermo, dit senyor bisbe se assenta ab sa cadira arrimada al altar, y los senyors assistens al costat ab tamborets rassos, y dits senyors consellers y promens comensaren las hajas, posantse den peus dits senyors assistents y sens cubrir, y dit senyor bisbe assentat, ab sa mitra y crossa, las quals hajas feren conforme llargament es de veurer atras. E acabadas ditas hajas se digue lo sermo, y
[f. 32 v.º] acabat || lo qual se passa avant dit ofici de pontifical, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo senyor conseller en cap al prom de son costat y lo senyor prom al senyor conseller segon y axi los demes. E despres de acabat dit offici se comensa la proffesso que per semblant dia se acostuma fer, y perso los dits senyors consellers y promens al presbiteri se possaren darrera lo gramial fins a la porta del cor, ahont dits senyors promens ab varas se posaren devant la custodia y dits senyors consellers prengueren las varas del talem tota la dita proffesso, fins que fonch acabada y tornada a dita porta del cor, ahont dexaren dit talem y varas, y possantse darrera del gramial, se n tornaren en dit presbiteri y mateix puesto de la part del evangeli de ont eran exits, fins que dita proffesso fou acabada y dit senyor bisbe fou despullat de son pontifical, y feta oratio per anarsen, encontinent lo senyor conseller sise se posa davant y despres dels verguers ab son prom y lo prom del senyor conseller quint, y despres lo senyor conseller segon ab altre prom, y axi los demes, restant lo senyor conseller en cap lo ultim sens prom al costat y ma esquerra de dit senyor bisbe, al qual acompanyaren baix a la capella de la gloriosa Santa Eularia a fer oratio, feta la qual lo acompanyaren a son palatio fins al peu de la escala, ahont possantse de filera dits senyors consellers y pro-

mens se despediren de dit bisbe y se n tornaren al porxo de Sant Jaume, ahont se disgregaren y se n anaren.

[Divendres de quaresma: anada a l'hospital.]

DIVENDRAS a .XIII. de dit, primer divendras de quaresma, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, anaren al hospital en forma de ciutat, conforme quiscun divendras de quaresma se acostuma, y en ser al portal major del pati los isqueren arrebrer los senyors administradors de dit hospital, y possantse quiscu al costat y ma squerra de cada senyor conseller los acompanyaren fins a la iglesia y presbiteri, ahont se possaren dits senyors consellers a la part del evangeli ab los banchs de vellut, per estar lo Santissim Sagrament patent, y los senyors administradors se possaren a la part de la epistola ab banchs de vaqueta de mascofia, ahont oiren lo sermo, y despres agenollats oiren lo misserere y veren reservar Nostre Senyor, y despres dits senyors consellers, || acompanyats de dits senyors administradors, [f. 33.] seguiren les cambradas, y despres se n anaren per lo portal de devant la iglesia de nostra senyora del Carme, acompanyant los dits administradors fins dit portal ahont se despediren de dits senyors consellers.

[Visita al monestir de les Mínimes.]

E despres dits senyors consellers se n anaren al monastir de las senyoras monjas Minimas, que abans era lo monastir de las Repanedidas, casa de la ciutat, ahont entrats a la iglesia feren oratio al altar y despres se n entraren en dit monastir, sercantlo tot com es costum, y despres se n anaren.

[Consell de cent.]

DISAPTE a .XIIII. de dit, se tingue concell de cent per materias tocants a la precmatica y axi mateix se feu relatio de la resposta que lo exellentissim senyor virrey havia feta a la embaxada que per part de la ciutat se li fou feta al primer del present mes de febrer, com en dit consell general llargament es de veurer (1).

DILLUNS a .XVI. de dit, se tingue consell de cent com en aquèll llargament es de veurer (2).

[Consell de cent sobre casament de la filla del rei i paus amb França.]

DIVENDRAS a .XX. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual entre altres cosas se llegi una carta (3) de sa magestat, Deu lo guarde, ab la qual donava entendrer com casava la senyora infanta Maria Tharesa sa filla ab lo senyor rey de Fransa christianissim, y aximateix que a .VII. del present

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 49 v.°-51 v.°

(2) V. *Reg de Deliberacions*, f. 52-53.

(3) V. Apèndix III.

mes (1) se era ajustat lo tractat de la pau entre dit senyor rey de Fransa christianissim y sa magestat, que Deu guarde, de la qual se tingue gran jubilo y contento en dit consell y per tota esta ciutat; y perso fou resolt que lo senyor Pere de Montaner, donsell, com ha embaxador y en nom de esta ciutat, anas a Madrit arrepresentar a sa magestat, que Deu guarde, la gran alegria que esta ciutat havia tingut de ditas cosas, donantli lo parabien de
[f. 33 v.º] totas ellas y offerintse || per part d esta ciutat en tot lo que fos de servey de sa magestat; y axi mateix que los senyors consellers en forma de ciutat ab sas insignes consolars anassen a besar la ma al exellentissim senyor marques de Mortara, virrey y capita general, representantli la alegria tant gran que esta ciutat havia tingut de estas cosas y que per sa part la demostraria conforme devia; y axi mateix se delibera que s tractas de fer officis divinals y alimarias per lo regosijo de ditas cosas, com en dit consell llargament son de veurer (2).

En aquest dia per ser divendras de quaresma los senyors consellers havian de anar al hospital y no y anaren per raho de dit consell.

DISAPTE a .XXI. de dit.—En aquest dia se publicaren las paus per tota esta ciutat a so de trompetas y tabals y ab catafals que per differens parts de la ciutat se havian fets pera publicar ditas paus (3). [Publicacio de les paus.]

DIUMENGE a .XXII. de dit.—En aquest dia los senyors consellers, vestits ab sas insignes consolars, verguers y masas altas, anaren a palasio, inseguint la deliberatio del savi consell de cent lo dia de .XX. del present, y pujats dalt y entrats a la cambra de sa exellencia, despres de haverli fet las degudas cortesias, se assentaren tres senyors consellers a cada part y sa exellencia al mitg; y axi assentats y cuberts, li representaren lo contento gran que esta ciutat havia tingut de la felix nova del casament de la senyora infanta Maria Tharesa ab lo senyor rey christianissim de Fransa, y axi matex de las paus entre Fransa y Espanya, del qual li donaren mil norabonas, offerintse per part de la ciutat de fer les possibles demostracions de alegria que esta ciutat pogues y servir a sa magestat y a sa exellencia en tot lo que fos de son servey, a tot lo qual dit senyor virrey respongue ab demostratio [Visita d' enhorabona al virrei.]

(1) Fou a 7 de novembre de 1659.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 55-56.
(3) V. Apèndix III.

de molta alegria, y en aver acabat, dits senyors consellers se alsaren y se n anaren.

[Festa de sant Matias.]

DIMARS a .XXIIII. de dit, dia del glorios sant Matias, los senyors consellers a la matinada anaren a la capella del hospital de Missericordia aont tragueren la donsella de la causa || pia del senyor Matias Vilar, y despres anaren a la iglesia de Sant Matias haont oiren lo offici, com altres anys llargament es de veurer. [f. 34.]

[Consell de cent.]

Dit dia a la tarda, se tingue consell de cent en lo qual dits senyors consellers donaren raho de la visita que havian feta al exellentissim senyor virrey en virtut de deliberatio feta a .XX. del present, y axi mateix se resolgue que s fes una solemna festivitat, proffesso y alimarias per raho de la felis nova del ajustament de la pau y casament sobre mensionats, com en dit consell llargament es de veurer (1).

[Divendres de quaresma.]

DIVENDRAS a .XXVII. de dit, los senyors consellers anaren al hospital conforme costuman cada divendras de quaresma y llargament atras es de veurer.

[Jurament de l'ambaixador de la ciutat.]

DISAPTE a .XXVIII. de dit.—En aquest dia lo senyor Pere Montaner, embaxador anomenat per part de la ciutat per anar a Madrit, jura en ma y poder del senyor conseller en cap, conforme se acostuma.

[MARÇ]

[Consell de cent.]

DILLUNS al primer de mars del any mil sis cents sexanta.—En aquest dia se tingue consell de cent per cosas tocant a la pracmatica, y axi mateix se tracta de la questio o pretensio que tenia[n] lo sindich y scriva major de la present ciutat de poder cubrirse y assentarse devant dels molt illustres senyors diputats en consistori anant per negocis de la present ciutat, com en dit consell llargament es de veurer (2).

DIVENDRAS a .V. de dit.—En aquest dia a la tarda se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (3).

Dit dia a la tarda los senyors consellers havian de anar al hospital y no y anaren, perso que asistiren en dit consell. [f. 34 v.°]

[Festes pel casament de la infanta Maria Teresa

DIUMENGE a .VII. de dit.—En aquest dia se comensaren les festes, deliberades per lo savi consell de cent a .XXIIII. del passat,

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 57-59.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 63-64 v.°
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 65-66 v.°

per dar gracias a Deu nostre senyor de la bona nova era vinguda del casament de la senyora infanta Maria Tharesa ab lo christianissim rey de França y paus ajustadas entre lo rey nostre senyor (que Deu guarde) y dit christianissim rey de França, y perso los senyors consellers a la matinada ab sos promens se ajuntaren a la plasa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla, ab la musica devant, per los llochs acostumats anaren a la seu, entrant per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epístola, y fent los deguts acataments al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont despres de haver feta oratio se assentaren, y despres, tenint entes que arribava en dita iglesia lo exellentissim senyor virrey ab son consell real, dits senyors consellers y promens se alsaren y lo anaren a rebrer passat lo cor, entre los dos pilars devant la capella de nostra senyora santissima del Roser, aont despres de haverli fetas les degudas cortesias, los senyors consellers y promens se possaren devant, anant les mases del consell real devant dits senyors consellers y despres dels verguers y mases de la ciutat, e lo senyor conseller en cap tot sol se posa al costat y ma esquerra de dit senyor virrey, y despres d ells venian lo senyor regent y thesorer y demes del consell real de dos en dos, y ab esta forma pujaren al presbiteri, ahont arribats, dit senyor virrey se asenta ab sa cadira y estrado a la part del evangeli y los senyors del consell real ab los banchs en dita part del evangeli e los senyors consellers als banchs a la part de la epistola; y despres puja en dit presbiteri lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona, lo qual, despres de haver feta oratio al altar major y saludat a dit senyor virrey y consell real y despres a dits senyors consellers, se assenta a la part de la epistola devant dits senyors consellers ab sa cadira de vellut y almoada als peus, y los senyors asistents al costat de dit senyor bisbe de una part y altre ab tamborets de vellut rasos, y aqui se vesti de pontifical, y despres de ser vestit, saluda lo altar y despres a dits [f. 35.] senyor virrey y consell real y despres a dits || senyors consellers y comensa lo offici, lo qual se digue ab molta musica y cantoria; y a la que s digue lo evangeli, vingueren quatre criats de sa exellencia ab ses atxes ensesas en las mans, los quals saludaren lo altar major, despres a dit senyor virrey y consell real y despres a dits senyors consellers, y estigueren tant quant se digue dit evangeli, y acabat, tornaren a saludar ab la ma-

[i per les paus amb França: ofici en la seu.]

teixa forma y se n anaren; e despres se passa avant dit offici fins a la predica, la qual feu lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe de Vich, acabada la qual se passa avant dit offici ab les serimonias acostumadas, y al donar la pau, lo senyor diaca la dona al senyor virrey y lo senyor subdiaca al senyor conseller en cap. E acabat dit offici, dit reverendissim senyor bisbe se despulla de son pontifical y fent les mateixas saluts se n ana. E despres, anan[t]sen dit senyor virrey, dits senyors consellers y promens lo acompanyaren ab la forma sobre dita fins al portal major de dita iglesia, aont despedintsa de sa exellencia sen tornaren al altar major a fer oratio, de hont se n anaren ab la mateixa forma de promania al porxo de Sant Jaume aont se disgregaren.

[Festes pel casament de la infanta Maria Teresa i per les paus amb França: processó.]

Dit dia a la tarda se feu solemne professo com la del dia de Corpus, y perso los dits senyors consellers a les tres hores de la tarda ab sos promens se ajuntaren en forma de promania al porxo de Sant Jaume, de ont anaren a la seu, y pujats al altar major a la part del evangeli aguardaren que dita proffesso estigues avensada, y al exir la custodia del altar los senyors consellers y promens se possaren darrera del gremial fins a la porta del cor, aont dits senyors consellers prengueren les vares del talem y los senyors promens se posaren davant de la custodia ab varas, y ab esta forma seguiren tota la dita professo, la qual acabada y tornats en dit presbiteri, dits senyors consellers y promens en la mateixa forma de promania eran vinguts se n anaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

[Alimàries.]

Dit die y al vespre se feren alimarias per tota ciutat per haverho axi deliberat lo savi consell de cent, les quals foren de molta ostentatio y ab molt concurs de gent que anava per la ciutat celebrant dit regosijo.

DILLUNS a .VIII. de dit, se continuaren ditas alimarias conforme lo die de ayr. [f. 35 v.º]

[Festa de sant Pacià]

DIMARS a .VIIII. de dit, dia del glorios Sant Pasia, a la matinada los senyors consellers en forma de ciutat anaren a la iglesia parrochial de Sant Just y Sant Pastor, segon absent, y arribats al portal major de dita iglesia los isqueren arrebrer los senyors obrers y preveres, acompanyantlos fins al presbiteri, aont posats a la part del evangeli ab sas cadiras y coxins o almoadas als peus oiren lo offici y sermo, acabat lo qual se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers y preveres fins al portal major aont los havian rebuts.

Dit dia en la nit se continuaren ditas alimarias per tota ciutat, conforme atras es de veurer. [Tercer dia de les alimàries.]

DIVENDRAS a .XII. de dit, dits senyors consellers en forma de ciutat anaren a la iglesia del hospital per ser divendras de quaresma, fentse en tot y per tot com altres dias atras es de veurer. [Divendres de quaresma.]

DILLUNS a .XV. de dit, dia de la gloriosa santa Madrona, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania y de alla anaren a la seu, aont al presbiteri, a la part del evangeli, oiren lo offici y sermo, acabat lo qual se feu la profeso que per semblant dia se acostuma ab lo cos de dita gloriosa sancta, aportant los senyors consellers les vares del talem y los senyors promens varas devant la custodia, fentse com altres anys es de veurer, acabada la qual professo dits senyors consellers ab los promens se n anaren a Sant Jaume aont se disgregaren. [Festa de santa Madrona.]

DIMARS a .XVI. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual entre altres cosas se delibera que per part de la present ciutat y per medi de dos enbaxadors se suplicas al exellentissim senyor virrey reformar lo tersio que la present ciutat tenia fet, per exonerar a dita ciutat dels gastos que tenia, com en dit consell llargament es de veurer (*). [Consell de de cent.]

DIMECRES a .XVII. de dit, inseguint dita deliberatio per dit
[f. 36.] consell feta, || anaren dos senyors embaxadors a dit senyor virrey a reportarli la deliberatio que lo savi consell de cent havia pressa lo dia de ayr. [Ambaixada al virrei.]

DIVENDRAS a .XVIIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual entre altres coses se llegi una carta de sa magestat (que Deu guarde), ab la qual donava entendrer a la ciutat com tenia entes que la ciutat havia resolt enviar embaxador a Madrit pera darli la norabona de las paus ab lo christianissim rey de França y casament de la senyora infanta ab lo senyor rey christianissim de França, y que seria be que la ciutat escusas aqueix gasto per estar imposibilitada, que sa magestat estimava los bons effectes, y axi mateix se escusarian los empenyos de les demes ciutats de sos regnes en fer lo mateix, y considerant lo dit consell que ja dit embaxador era partit de la present ciutat, y axi mateix que per part de la present ciutat se havian de representar algunas [Consell de cent: lletra del rei.]

(*) V. *Reg. de Deliberacious*, f. 69 v.º 70 .º

cosas particulars a sa magestat (que Deu guarde), resolgue perso que per medi de dos cavallers per part de la present ciutat se fes una embaxada al exellentissim senyor virrey, representantli com dit embaxador era ja partit de la present ciutat y que havian sobrevinguts alguns negocis que desit[j]avan de representarse a sa magestat (Deu lo guarde) per medi de dit embaxador, y axi suplicavan a sa exellencia fos servit afavorir a esta ciutat ab son bon medi pera que sa magestat onrras a esta ciutat a lo que se li suplicaria, com en dit consell mes llargament se conte (1).

Dit dia a la tarda los senyors consellers havian de anar al hospital y per tenirse dit consell no y anaren.

[Ambaixada al virrei.]

DISAPTE a .XX. de dit lo senyor Joseph de Nabel y Galceran Dusay, donsell, per part de la present ciutat anaren a sa exellencia pera reportarli la embaxada, conforme fonch deliberat per dit consell lo die de ayr.

[Diumenge de Rams.]

DIUMENGE a .XXI. de dit, dia dels Rams, tenint entes los senyors consellers que lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona feya la benedictio dels rams de pontifical, anaren perso en forma de ciutat a dita iglesia de la seu, aont pujats al presbiteri asistiren a dita benedictio de rams y palmas, || y despres que dit [f. 36 v.º] senyor bisbe ague donat palma a tots los senyors canonges, clero y demes officials de la seu, dits senyors consellers hi anaren, y axi mateix los dona palma, y despres lôs senyors consellers anaren a la proffesso darrera del gramial ab la palma a la ma. E acabada dita proffesso, dit senyor bisbe se despulla de son pontifical y se n ana, y los senyors canonges digueren lo offici, lo qual oiren dits senyors consellers y acabat se n anaren.

[Consell de cent]

DIMARS a .XXIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual entre altres cosas se feu relatio de la resposta que sa exellencia havia fet en orde arreformar lo tersio de la ciutat, conforme se li era estat demanat, que per lo present no podia ser, com ditas y altres cosas en dit consell llargament son de veurer (2).

[Dijous Sant.]

DIJOUS a .XXV. de dit, dia de Dijous Sant, a la matinada los senyors consellers ab sas insignies consolars anaren a la iglesia de la seu, aont pujats al altar major despres de haver saludat dit altar se assentaren ab los banchs a la part del evangeli, y des-

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 71-72.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 73-74.

pres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual feu oratio al altar major y despres saluda als senyors consellers y despres se assenta a la part de la epistola, ab sa cadira de vellut y cuxi als peus, ab sos asistents de una part y altre assentats ab temborets de vellut rasos, aont se vesti de pontifical, y vestit, comensa lo offici ab aquellas serimonias que per semblants dias se acostuman, y despres, al portar Nostre Senyor al muniment, los senyors consellers aportaren les vares del talem, tres devant y tres darrera, y en ser Nostre Senyor a la caxa, sens fer ninguna serimonia totom se n ana.

[Visita dels monuments.]

Dit dia a la tarda, los senyors consellers, ab les gramalles negras de dol, aportantlos las faldas criats, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a sercar muniments a diferens iglesias, conforme cada any se acostuma y llargament es de veurer.

[Divendres Sant.]

DIVENDRAS a .XXVI. de dit, dia de Divendras Sant, los senyors consellers ab sas gramalles de dol tornaren en dita iglesia de la seu y en dita part del evangeli, aont axi mateix arriba dit [f. 37.] senyor bisbe || y se vesti de pontifical com lo dia de ayr, y digue lo offici ab les serimonias que per semblants dias se acostuman, y al ser a la adoratio del *lignum crucis*, despres de haver adorat los senyors canonges, capellans y tots los demes de la iglesia, dits senyors consellers anaren adorar fent les matexas genofluctions que dits senyors canonges, y despres los verguers. E al comensarse la professo per anar a cercar Nostre Senyor al muniment, dits senyors consellers se posaren darrera lo gramial fins a dit muniment, aont prengueren les vares del talem com lo dia de ayr, seguint dita proffesso fins al altar major ahont acabaren lo offici, y acabat, lo senyor mestre de serimonias de la seu per part del illustre capitol convida a dits senyors consellers pera la tarda per la professo de la santa Espina, que dits senyors consellers digueren hi assistirian de bona gana, y despres se n anaren.

[Processó de la santa Espina.]

Dit dia a la tarda dits senyors consellers ab ditas gramallas de dol tornaren en dita iglesia de la seu y asistiran en dita profeso de la santa Espina ab la forma acostumada.

[Dissabte Sant.]

DISAPTE a .XXVII. de dit, Disapte Sant, los senyors consellers ab les gramalles vermellas tornaren en dita iglesia de la seu y asistiren als officis divinals y benedictio de les fons, conforme altres anys es de veurer.

[Pasqua de Resurrecció.]

DIUMENGE a .XXVIII. de dit, dia de Pasqua, los senyors con-

sellers ab sos promens se ajuntaren en forma de promania a la plasa de Sant Jaume y de alla anaren a la seu per los llochs acostumats, y arribats al presbiteri se asentaren a la part del evangeli, y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual, despres de haver saludat al altar y dits senyors consellers, se vesti de pontifical a la part de la epistola com altres dias atras llargament es de veurer, y despres comensa lo offici, y al offertori los senyors consellers y promens feren hajas ab la forma acostumada y que atras es de veurer, y acabat dit offici y despullat dit senyor bisbe de son pontifical, los senyors consellers y promens lo acompanyaren fins a son palasio al peu de la escala aont se despediren de sa senyoria y se n anaren a Sant Jaume aont se desgregaren.

[ABRIL]

DIJOUS al primer de abril mil sis cents sexanta. [f. 37 v.º]

[Consell de cent.]

DIMECRES a .VII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (1).

DIJOUS a .XV. de dit, se tingue consell de cent per cosas tocans a la pracmatica y altres cosas, com en dit consell general son de veurer (2).

[Festa de sant Marc; processó de lledànies majors.]

DIUMENGE a .XXV. de dit, dia del glorios sant March, a la matinada los senyors consellers anaren a la seu per asistir a la professo que quiscun any per semblant dia se acostuma de fer, y pujats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli, y en comensar la proffesso, dits senyors consellers se possaren darrera del gramial fins arribar a la iglesia || del hospital, aont dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y almoadas als peus, y los senyors del gramial se assentaren a la part de la epistola ab cadiras sens cuxins, y los de las capas ab banchs, e lo senyor bisbe que anava darrera del gramial se assenta ab sa cadira a ma dreta del senyor conseller en cap; y axi assentats oiren lo offici y sermo, acabat lo qual dita proffesso torna possarse en orde y se n torna a la seu ahont se acaba, y dits senyors consellers se n anaren. [f. 38.]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 78-79 v.º
(2) V. *Reg. de Deliberacians*, f 83-84 v.º

Dit dia y a la tarda se tingue consell de cent en lo qual se feren differents propositions y deliberacions y tragueren consols de llotja, conforme en dit consell llargament es de veurer (1). [Consell de cent.]

DILLUNS a .XXVI. de dit. — En aquest dia los senyors consellers reberen una carta de sa magestat (Deu lo guarde) en orde al modo que an de tenir a rebrer y visitar los senyors duch de Cardona quant arriba en la present ciutat sent different de les visitas dels demes senyors, com en dita carta llargament se conte del thenor seguent (2): [Lletra del rei sobre cerimonial en les visites dels consellers.]

«El Rey

Amados y fieles nuestros: con orden de 27 de deciembre del año passado os escrivi (3) la forma que ha de guardar essa ciudad en las visitas de las personas reales de mis lugartenientes generales en esse principado y condados y otras personas que llegaren o passaren por essa ciudad, y haviendo sido mi inten-

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 89 v.º-90 v.º Foren extrets cònsols de llotja Jaume Salamó, menor, ciutadà, i Joan Mateu Mascaró, mercader.

(2) En el Ms. del *Dietari* està copiada aquesta lletra; l'hem transcrita per a major fidelitat de *Lletres reials originals*, 1653-1669.

(3) L'original de la lletra, a la que el rei fa referència, consta en *Lletres reials originals*, 1653-1669, de on la transcrivim:

«El Rey

Amados y fieles nuestros: he visto el papel que disteis al marques de Olias y Mortara, mi lugartiniente y capitan general en esse principado y condados, en que referis los exemplares en que desde el año mil seis cientos y diez y seis haveis dispensado en la prohibicion de visitar en forma de ciudad a algunos personados que han passado o llegado a ella, con occasion de lo que ahora se ha hecho con don Luis Ponce de Leon que passo con mi embajada a Roma, y ha parecido que no os toca hazer graduaciones y diferencias entre mis ministros, pues esto solamente deve depender de mi real arbitrio, con que para todo ha parecido lo mas conveniente el dar yo la ley que ha de observarse en estos casos, que es en la forma siguiente:

Que el visitar toda la ciudad con sus seis conselleres vestidos de sus ropas, y con las mazas y insignias de su representacion, solo se ha de reservar como lo reservo a mi real persona y a las demas personas reales y a mis lugartinientes generales en esse principado y condados. Que en quanto a los demas se continuen estas visitas haziendoze solamente por dos conselleres como yban antes seis, y sea a todos los presidentes de los tribunales immediatos a mi real persona, a grandes, consejeros de estado, virreyes de Napoles, Sicilia, Cerdeña, Aragon y Valencia, governadores de Flandes y Milan y embajadores de Roma, Alemania y Francia, que son las dignidades y puestos de primer grado de mi monarchia. En esta conformidad es mi voluntad y os encargo y mando lo executeis de aqui adelante, como lo entendereis tambien del marques de Mortara por cuya mano recibireis esta. Datta en Madrid a .XXVII. de deziembre .MDCLVIIII.

Yo El Rey

Don Didacus de Sada, secretarius

Vidit don Christoforus Crespi, vicecancellarius
Vidit C. de Robres, regens
Vidit don P. Villacampa, regens
Vidit Marta, regens
Vidit marchio de Hariza
Vidit comes de Albatera
Vidit don Georgius de Castellvi

A los amados y fieles nuestros los concelleres de la nuestra ciudad de Barcelona.»

Una còpia d'aquesta lletra està inserta en el Ms. del *Dietari* (f. 30 a).

cion no innovar en lo que se ha observado con los duques de Segorbe y de Cardona por el merito de su casa, me ha pareçido declararlo en esta y encargar y mandaros se execute con ellos lo que se ha acostumbrado. Datta en Burgos a .XXV. de Abril .M DC LX.

Yo El Rey.

Don Didacus de Sada, secretarius.

Vidit Christophorus Çrespi, vicecancellarius
Vidit C. de Robres, regens
Vidit P. Villacampa, regens
Vidit Marta, regens
Vidit Marchio de Hariza
Vidit Comes de Albatera
Vidit don Georgius de Castellvi
Vidit don Josephus de Pueyo, regens

A los amados y fieles nuestros los concelleres de nuestra ciudad de Barcelona.»

[MAIG]

DISAPTE al primer de maig mil sis cents sexanta.

[Festa de santa Creu.]

DILLUNS a .III. de dit, dia de santa Creu, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania y de alla anaren a la seu, aont arribats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli, aont oyren lo offici y sermo, y al donar || la pau lo senyor sub- [f. 38 v.°]
diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes, e acabat dit offici dits senyors consellers y promens ab la mateixa forma de promania se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

[Lledànies menors.]

Dit dia se avia de fer la proffesso de las lledanias y no s feu per raho de dita festivitat de santa Creu.

DIMARS a .IIII. de dit, segon dia de les lledanias, los senyors consellers anaren a la seu per asistir a la professo, la qual se feu com altres anys es de veurer.

DIMECRES a .V. de dit, terser dia de lladanias, dits senyors consellers tornaren a la seu y asistiren en dita proffesso de las lledanias, com axi mateix altres anys es de veurer.

[Festa de l'Ascensió.]

DIJOUS a .VI. de dit, dia de la Assensio, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume, y de alla anaren a la seu en forma de promania, aont oiren lo offici y sermo, lo qual acabat se n tornaren a Sant Jaume aont se desgregaren.

[Festa de santa Creu en l'hospital.]

DIUMENGE a .VIIII. de dit, los senyors consellers ab sas insignies consolars anaren a la iglesia del hospital, aont se celebrava la festa de santa Creu, y arribats al portal major del pati, los senyors administradors los isqueren arrebrer possats quiscu al costat de cada senyor conseller, acompanyant los fins al presbiteri, aont se assentaren, ço es, dits senyors consellers a la part del evangeli ab banchs, per estar lo Santissim Sagrament descubert, y los senyors administradors a la part de la epistola ab banchs de vaqueta de Mascovia, y axi assentats oiren lo offici y sermo, lo qual acabat, dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors administradors fins al portal major de dita iglesia.

[Consell de cent.]

DILLUNS a .X. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1).

DIJOUS a .XIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

[Pasqua de l'Esperit Sant.]

DIUMENGE a .XVI. de dit, dia de Pasqua del Sperit Sant,
[f. 39.] los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plasa de Sant Jaume en forma de promania y de alla, ab la musica devant, anaren a la seu, aont oiren lo offici y sermo conforma altres anys es de veurer, lo qual acabat se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

[Consell de cent.]

DIMECRES a .XVIIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (3).

[Mort del conseller en cap.]

DIUMENGE a .XXIII. de dit.—En aquest dia passa d esta vida en l altra lo molt illustre senyor Miquel Vilanera, conseller en cap de la present ciutat, de una desgana repentida y de promta que tingue, lo qual sabut per los senyors consellers, manaren tancar las portas de la present casa y ferli dir les missas ordina-

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 96-97 v.°
(2) En *Reg. de Deliberacions*, f. 98, no hi consta sinó un consell ordinari de trenta sis.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 103-105 v.°

rias que se acostuman y aximateix possar de dol los banchs de consistori. *Anima eius requiescat in pace, amen.*

[Supressió de l'assaig de l'àliga.]

DILLUNS a .XXIIII. de dit, no s feu lo ensaix de la aguila en la casa de la present ciutat conforme se acostuma altres anys, per raho de la mort de dit senyor conseller.

[Vigília de Corpus.]

DIMECRES a .XXVI. de dit, vigilia de Corpus. — En aquest dia a les tres hores de la tarda arribaren a la plasa de Sant Jaume los molt illustres senyors consellers, abcepto lo senyor conseller en cap per ser mort, ab ses insignies consulars, venint primer lo senyor conseller sise, despres lo quint y aixi los demes, acompanyats quiscu de molts cavallers, de filera, y axi com arribavan sonava tota la musica de trompetas, manestrils y musica de corda, assentantse dits senyors consellers als pedrisos del porxo de Sant Jaume de la part de la font, y entre dits senyors consellers, los cavallers titulars mes antichs y ecclesiastichs. E junts que foren tots, arribaren los senyors consols de la llotja de la mar ab sas masas altas y se assentaren juntament ab los mercaders ab uns banchs arrimats als pilars de dit porxo de Sant Jaume. E despres arribaren las tres embaxadas que per semblant dia acostuma fer de part del molt illustre capitol, les quals aportava lo senyor mestre de serimonias ab son sobre pellis, acompanyat de dos senyors preveres, dos escolans y lo balla de les pixerellas, y en haver acabat la ultima embaxada, dits senyors consellers, possantse al costat de ells molts cavallers, ab molta agraduacio anaren a la seu per los llochs acostù||mats y pujats al altar major se assentaren, los senyors consellers y extrems de bordo a la part del evangeli, un senyor conseller y un senyor cavaller interpoladament, y los demes a la part de la epistola, y axi assistiren acabar matinas; y despres se n tornaren ab la mateixa forma de promania á Sant Jaume, aont se assentaren als pedrisos de la troneta del porxo com estan en casa la ciutat, y entre cada hu de ells un senyor cavaller, y los demes de filera a ma dreta y los senyors mercaders a ma esquera. E axi assentats arriba la aguila y dansà, y despres vingueren los senyors obrers ab les bassinas de ramellets y banderetas que per semblant dia acostuman, y no obstant que per lo poble ne foren robadas moltas, totavia ne entraren algunas alla ont dits senyors consellers eran, les quals se les partiran donantne a dits cavallers y demes, y aqui se acaba la festa anansen quiscu a sa casa. [f. 39 v.°]

[Festa de Corpus: ofici en la seu.]

DIJOUS a .XXVII. de dit, dia de Corpus, los senyors conse-

llers (excepto lo cap per ser mort) ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume y de alli ab la musica devant par los llochs acostumats anaren a la seu, y entrant per lo portal major passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola y fent los deguts acataments al altar major se n passaren a la part del evangeli aont se assentaren, y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual se possa a la part de la epistola ab sa cadira de vellut y cuxi als peus, y los asistents a son costat de una part y altre assentats ab tamborets de vellut rassos, y aqui se vesti de son pontifical y despres comensa lo offici, y al offertori los senyors consellers y promens se alsaren y feren las hajas ab la forma acostumada, estant los senyors assistents den peus y descuberts tant quant se feyan les hayas, y despres, al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los demes (1). E acabat dit offici y despullat que dit senyor bisbe fou de son pontifical, dits senyors consellers y promens se possaren devant y lo senyor conseller en cap al costat y ma esquerra de dit senyor bisbe, y axi lo acompanyaren a son palasio al peu de la escala, aont despedintse de sa senyoria, dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

Dit dia a les tres hores de la tarde, dits senyors consellers y promens se tornaren a juntar a la plasa de Sant Jaume y de alli anaren a la seu, || aont se estigueren al presbiteri y part del evangeli fins que isque la custodia del Santissim Sagrament, que s possaren darrera del gramial fins a la porta del cor, aont dits senyors consellers prengueren las vares del talem y los senyors promens se possaren devant la custodia ab varas, y axi anaren en dita professo fins que fou tornada a la seu y acabada, de ont dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren. [Processó.]

[f. 40.]

DIVENDRAS a .XXVIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent (2) en lo qual, entre altres cosas, se feu extractio de conseller en cap per mort del molt illustre senyor Miquel Vilanera conseller en cap, que mori lo dia de diumenge prop passat, en lo qual carrech isque lo devall scrit y seguent: [Consell de cent: extracció de conseller en cap.]

Lo illustre senyor Hieronim Pastor, ciutada.

---

(1) Cal advertir que el conseller en cap era mort, segons havia anotat poc abans el dietarista.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 110-110 v.°

Dit dia dits senyors consellers avian de anar a la professo de Corpus de Sant Jaume y per raho de dit consell no y anaren.

[Jurament del nou conseller en cap.]

DISAPTE a .XXVIIII. de dit, arriba en la casa de la present ciutat lo molt illustre senyor Hieronim Pastor, extret conseller en cap lo dia de ayr, ab sa gramalla, acompanyat de molts cavallers, lo qual possat en consistori ab dits senyors consellers sos companys, jura en ma y poder del senyor conseller segon ab la forma acostumada, y despres se n anaren tots a la capella a oir missa y despres se possaren a fer negoci.

[Processo de Sant Miquel.]

Dit dia a la tarda dits senyors consellers anaren a la iglesia de Sant Miquel per asistir a la proffesso, a la qual aportaren las vares del talem ab la forma acostumada.

[Processó del Pi.]

DIUMENGE a .XXX. de dit, los senyors consellers anaren a la proffesso de la iglesia parrochial de nostra senyora del Pi.

[Processó de Sant Sebastià.]

DILLUNS a .XXXI. de dit, dits senyors consellers anaren a la proffesso de Sant Sebastia.

[JUNY]

[Processó de Sant Francisco de Paula.]

DIMARS al primer de juny del any mil sis cents sexanta, los senyors consellers anaren a la iglesia del monastir de Sant Francisco de Paula, aont assistiren a la proffesso y aportaren les vares del talem.

[Processó de Sant Just.]

DIMECRES a .II. de dit, dits senyors consellers anaren a la iglesia parrochial de Sant Just y Sant Pastor, aont assistiren a la professo y aportaren les vares del talem.

[Capvuitada de Corpus.]

DIJOUS a .III. de dit, dia de cap de octava, a la tarda dits senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, anant a la seu ab la forma acostumada, ahont se feu la proffesso del Santissim Sagrament que quiscun any per semblant jornada se acostuma, aportant dits senyors consellers les vares del talem y los senyors promens devant la custodia ab sas varas, y acabada dita proffesso se n tornaren ab la mateixa forma de promania eran vinguts. [f. 40 v.º]

[Consell de cent.]

DISAPTE a .V. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les proppossitions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (*).

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 115 v.º-119.

Divendras a .xi. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (1).

[Arribada del princep Ludovici.]

Dijous a .xvii. de dit. — En aquest dia vingueren galeras en lo port de la present ciutat y en ellas segons se deya lo exellentissim senyor princep Ludovici.

[Qüestió de cerimonial sobre la visita al princep.]

Disapte a .xviiii. de dit, los senyors consellers manar[en] ajuntar a la casa de la ciutat una copiosa promania de molts cavallers y altres personas de consell de cent, acerca de que lo exellentissim senyor princip Ludovici Grande de Espanya era en la present ciutat que anava a Arago per virrey de aquell regne, y fins lo dia de avuy tots los senyors consellers per part de la ciutat y ab deliberatio del savi consell de cent acostumavan de anar a fer visita a dits senyors y tots los demes agasayos posibles, y com per carta de sa magestat, que Deu guarde, a .xxvii. (2) de desembre prop passat del any .mdclviiii. se dona forma a visitar los senyors que passarian per la present ciutat ab la qual
[f. 41.] es prohibex no anari mes que || dos consellers, lo que fins vuy no s es observat per no haverhi aguda ocasio, y com ara de present se dega anar a fer visita a dit senyor princep Ludovici, representaren dites coses a dita junta pera que aconsellas lo que dits senyors consellers devian fer, ohida la qual carta per dits senyors de la junta y propositio per dits senyors consellers feta, fou resolt que per part de la present ciutat y per medi de un senyor ciutada y militar per dits senyors consellers anomenadors, se reportas una embaxada al exellentissim senyor marques de Mortara, llochtinent y capita general en lo present principat de Cathalunya, representant li la dificultat que la present ciutat tenia de haver de anar dits senyors consellers a fer esta y semblants visitas, lo que may havia praticat la present ciutat; y attenent al que la real carta de sa magestat de .xxvii. (2) de desembre prop passat deya que se executas lo contengut en dita carta com en ella esta contengut, com mes llargament ho entendrian del exellentissim senyor marques de Mortara, fos de son servey declarar la intensio de sa magestat en orde a ditas visitas, y que del que sa exellencia seria servit respondrer se fes relatio al savi consell de cent perque pogues deliberar lo convenient. En executio de la qual deliberatio, per dits molt illustres

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 120 v.º-122 v.º
(2) Ms. «xxvi».

senyors consellers foren anomenats los senyors Josep de Navel y Eril, ciutada, y Hieronim Cornet y Çacirera, donsell, pera reportar dita enbaxada, com en effecte la reportaren a dit exellentissim senyor virrey, los quals, apres de tornats, feren relatio a dits senyors consellers de la resposta que dit exellentissim senyor los havia feta, ab que sa excellencia deya que ell no tenia altre cosa mes que dir del que contenia a la real carta de sa magestat, pero que qualsevol agasajo fes la present ciutat a dit senyor princep Ludovici, se offeria sa exellencia apoyaro y scriurer a sa magestat las causas la havian moguda pera pendrer la deliberatio que esperava pendria.

[Consell de cent sobre lo mateix.]

DIUMENGE a .XX. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual per dits senyors consellers fonch feta relatio de la promania tinguda lo dia de ayr acerca de anar a visitar lo senyor princep Ludovici, y carta enviada per sa magestat a la present ciutat en orde al modo se havia de tenir en fer dita visita y altres, y axi mateix la embaxada que per part de la present ciutat se feu al exellentissim senyor virrey lo die de ayr, y resposta per dit senyor virrey feta a dita embaxada, tot lo qual entes per dit consell feu la deliberatio seguent (*):

«Que perço attes sa magestat (Deu lo guarde) ab sa real carta dada en Madrid als vint y set de desembre mil sis cents sinquanta nou es estat servit donar la forma a las visitas fahedoras a personas passarian per la present ciutat, que en tot y per tot se pose en executio y se observe lo fer ditas visitas y cortesias si y conforme en dita real carta esta contengut, anant dos dels senyors consellers ab sas insignias consulars y masas altas, acompanyats dels officials de la present casa, a fer dita visita per part y en nom de la present ciutat a dit senyor, y que los dos senyors consellers aniran a fer ditas visitas sien dels dos estaments de ciutada y militar, y pera que de aqui al devant tinga dita materia lo degut assiento y no se sussiten difficultats, [sien] servits los senyors consellers per medi de son embaxador suplicar a sa magestat la declaratio de dita real carta, si anant los dos senyors consellers a fer ditas visitas aniran en nom de ciutat o en nom de consellers, representantli los inconvenients hi ha de anar

(*) Copiem aquesta deliberació de son original (*Reg. de Deliberacions*, f. 127 v.º-128); la còpia del Ms. del *Dietari* ocupa part dels f. 41 i 41 v.º

dos senyors concellers qui no fan ciutat, pera que puga la present ciutat ab tot assert obehir los reals ordens que sa magestat es estat servit donar ab dita sa real carta, valentse los senyors consellers del emparo de sa exellencia per est effecte, procurant sia lo supplicaro a sa magestat ab tota diligentia y brevedat possible, com axi lo present consell o delibera.»

Dit dia a la tarda, inseguint la deliberacio per lo savi consell de cent presa lo dia present, los senyors consellers cap y ters, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren al monastir del glorios pare Sant Francesc, aont dit exellentissim senyor princep Ludovici posava, y pujats dalt a les segonas claustres los isque arrebrer dit exellentissim senyor princep Ludovici y fent moltes cortesias se n entraren en uns aposientos, aont dits senyors consellers y senyor princep Ludovici se assentaren, y assentats y cuberts, lo senyor conseller en cap li dona la norabona de sa vinguda, significant li lo contento gran que tenian de sa vinguda en esta ciutat ab entera salut, offerintse per part d ella de servirlo en tot lo que sa exellencia los fos manat, al que per sa exellencia fou respost ab demostratio de molta alegria, y despres dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor princep Ludovici fins al cap de la escala. [Visita al dit princep.]

DILLUNS a .XXI. de dit.—En aquest dia a les quatra hores y un quart de la matinada hi hague un gran terratremol en la present ciutat. [Terratrèmol.]

[f. 42.] DIVENDRAS a .XXV. de dit.—En aquest dia per lo sindich de la present ciutat de part dels molt illustres senyors consellers fonch reportada una embaxada al exellentissim senyor virrey, la qual es del thenor seguent: [Ambaixada al virrei sobre insaculacions.]

Exellentissim senyor

Los consellers de la ciutat de Barcelona tingueren un manament de part de vostra exellencia despatxat per cancellaria als 8 de Juny del corrent any 1660, ab lo qual los es estat manat que se corregesca lo error que y ha en la bossa de la xavega en lo nom de Pere Joan Dalmau, sabater, posanthi lo nom de Bernat Dalmau y que no se li impedesca la possessio y exercici del offici de pesador de la llenya en que fou extret, y en la ocasio que dits consellers estavan tractant de executar lo orde sobre dit

en quant a la possessio y exercici del offici sobre dit, differint sols lo corregir dit error per lo temps de las inciculacions, los es estat presentat altre cartell o manament de part de vostra exellencia per provisio feta per lo noble don Miquel Cortiada, ab que se ls mana que no attenten ni innoven cosa alguna en preiudici d esta causa vertent en la real audientia entre dit Bernat Dalmau de una y Joan Gallart, parayre, y altres inciculats en dita bossa de la xavega de part altre. E com si be es veritat que entre lo dit Dalmau y Gallart y altres se aportava causa y plet en la casa de la ciutat, que fou comesa primer al doctor Narsis Mir y despres al doctor Francesc Vidal y Roca, assessor de dita causa, aquella fou evocada a la real audiensia, per no tocar a dits assessors la declaratio de la insiculatio que fou reservada per sa magestat (Deu lo guarde), encara que altrament pugan conexer en virtut de reals privilegis dels officis de la casa de la ciutat en primera instansia, y dit Gallart y demes pretenen que vostra exellencia no es estat informat de ditas causas, attes que no feu mensio de aquellas en lo dit decret y mandato, perso que y altrament dits consellers disitjosos de obtemperar als mandatos y ordes de vostra exellencia, suplican sia servit manar y declarar la real voluntat de sa magestat, si es que sobre la dita insiculatio se puga litigar y aportar causa, o si, no obstant aquella y los dits cartells *de nihil innovando*, posaran en exacutio lo primer orde dels 8 de Juny del corrent any, offerinse sempre promtes a executar lo que per vostra exellencia sera ordenat. Lo offici, etc.

Altissimus

Reportada a sa exellencia per lo sindich de la ciutat.

Vidal y Roca, advocatus civitatis
Palmarola, advocatus civitatis.

[Visita del princep Ludovici.]

DISAPTE a .XXVI. de dit.—En aquest dia, tenint entes los molt illustres senyors concellers que lo exellentissim senyor princep Ludovici venia en la casa de la present ciutat pera despedirse de dits senyors consellers, ordenaren perso parar la capella de la present casa y fer tot lo demes necessari a convidar molts cavallers y officials per assistir a dits senyors consellers, y a la que dit senyor arriba, lo isqueren arrebrer los officials de la present casa y los cavallers al peu de la escala. E pujat dalt, los senyors consellers lo isqueren a rebrer al cap de la escala, y fent li las cortesias degudas lo acompanyaren fins a la sala del consell, [f. 42 v.]

y alli assentats en los banchs conforme estan a consistori, estant dit senyor entre dits senyor conseller en cap y segon, estigueren una bona estona y despres se n anaren, acompanyantlo dits senyors consellers a cercar la present casa fins baix al portal de la istansia de la capella, aont dits senyors consellers se despediren de sa exellencia, y dits senyors cavallers lo acompanyaren fins al portal major.

[JULIOL]

DIJOUS al primer de juliol del any mil sis cents sexanta.

DISAPTE a .III. de dit, se tingue consell de cent per lo baix scrit y altres cosas (*). [Consell de cent.]

DIUMENGE a .IIII. de dit, los molt illustres senyors consellers de la present ciutat, en virtut de deliberatio del dia de ayr, en forma de ciutat, ab sos verguers y massas, altas anaren al exellentissim senyor marques de Olias y Mortara, aont arribats y assentats y cuberts ab la forma acostumada, presentaren a sa exellencia per part d esta ciutat una suplicatio, la qual es del thenor seguent: [Ambaixada al virrei sobre construcció de carniceries.]

Exellentissim senyor

La ciutat de Barcelona, en virtut de privilegis reals concedits per los serenissims reys de Arago, te concedida plenament la facultat de la provisio de la annona y vituallas necessaries per sos ciutadans, y assenyaladament ab lo privilegi atorgat per lo senyor rey Alfonso en lo any 1431 te facultat de posar qualsevol carnisserias y fer tallar carns per provissio de sos ciutadans y tambe pot prohibir y impedir que ningu posse altres carniserias ni dins la ciutat ni en son territori ab facultat de demolirlas de sa propria auctoritat conforme ho ha fet totas las ocasions que se ha offert, ab expressa prohibicio del molt illustre balle general que no puga fer nous stabliments de carniserias reser-
[f. 43.] vant tant || solament dret als particulars qui las tenian per cobrar los censos o lloguers, y axi mateix la dita ciutat te concedida la facultat de la administratio de las plassas y carrers y de la dispositio de las vendas de las carns, provisions y altres vitualles

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 134 v.º - 136 v.º

sens impediment de persona alguna, y assenyaladament te immemorial possessio, privilegis reals y altres titols la dita ciutat de facultat de fer obras publicas y edificar *in solo publico* per cosas convenients a la publica utilitat sens prosehir llicensia de la ballia general conforme es publich y notori, y no obstant que sempre la ciutat ha posat taules de carnisserias en los puestos que li ha aparegut convenir y ha llevades aquellas variant en differens llochs de la present ciutat, particularment las carniserias de la ovella y crestat les quals, axi per no haver lloch en las carnisserias major y de Santa Maria, aont se talla lo molto, com per evitar los fraus que porian fer los talladors venent carn de ovella y crestat per carn de molto y per comoditat dels ciutadans, ha acostumat distribuir per differens llochs y puestos de la ciutat, y en effecte lo dia dels tres de Juliol del corrent any tenir posades dos taules devant la duana una en las voltas de Sant Agusti, dos en la plassa del Rey y una en la plassa Nova pera en totas ellas se vengues carn de crestat y ovella, y ha molt temps que la dita ciutat esta en possessio quieta y pacifica de tenir ditas carniserias y fer tallar en ellas carns de ovella y crestat ab ciensia y paciensia del molt illustre senyor balle general sos officials y ministres, axi que es indubitat lo dret de la ciutat y certa y clara la possessio, ab tot no duptaren lo dit molt illustre senyor balle general acompanyat de sos magnifichs assessors y altres officials lo dit dia de tres de juliol a la tarda conferirse en los dits llochs de la present ciutat y enderrocar les dites carniserias posant les fustas y pilons per terra y capolantlas a pesas menudas, impedint axi que la ciutat no puga fer la provisio per sos ciutadans, lo que diu se es fet ab motiu que la ciutat no amostra los titols ab que te ditas carniserias, essent axi que dita ciutat los te ab tans privilegis y inmemorial possessio dels quals ha donat noticia al dit consistori de la ballia general y ha suplicat que lo fet de dita pretensio se cometes a justitia, axi com se comete tanbe a justitia la pretentio de la ballia general en quant a la carnisseria del moli de la polvora en lo qual cas la ciutat no volgue prossehir a demolir encara que n tenia facultat en virtut de dit real privilegi de dit senyor rey don Alfonso, escusant tota cosa que pogues saber a procehiment de fet, lo que no ha volgut escusar lo molt illustre consistori de la ballia general antes be lo dia de vuy que || comptam als quatre de juliol en occasio que los talladors estavan ab [f. 43 v.º]

molta copia de carns en dits puestos despres de haverse refetas ditas carniserias pera provehir als ciutadans se ls ha fet manament a pena de preso que no tallassen ni venessen carns als ciutedans, causant grant escandol en tota la ciutat y preiudici als ciutedans majorment en ocasio que los pagesos estan sobre las feynas, per lo que los concellers de la ciutat de Barcelona per medi de la present embaxada representan a vostra exellencia lo gran desconsuelo y aflectio que te la present ciutat de semblants novedats y procehiments de fet, suplicantli molt umilment sie servit posar remey en ditas cosas y amparar la dita ciutat, com ho espera de la bona voluntat y merse que sempre vostra exellencia ha demostrat fer a dita ciutat.

Dit dia de orde dels molts illustres senyors consellers de la present ciutat, lo sindich de aquella ana a sa exellencia en nom de la dita ciutat al qual presenta una suplicatio la qual es del thenor seguent: [Altra ambaixada al virrei sobre construcció de carniceries.]

Exellentissim senyor

La ciutat de Barcelona, en virtut de privilegis reals consedits per los serenissims reys de Arago, te concedida plenament la facultat de la provisio de la annona y vituallas necessarias per sos ciutadans, y assenyaladament ab lo privilegi otorgat per lo senyor rey Alfonso en lo any 1431 te facultat de posar qualsevols carniserias y fer tallar carns per provisio de sos ciutadans y tambe pot prohibir y impedir que ningu posse altres carniserias ni dins la ciutat ni en son territori ab facultat de demolir las de sa propria auctoritat conforme ho ha fet totas las ocasions se ha offert, ab expresse prohibitio al molt illustre balle general que no puga fer nous stabliments de carniseria reservant tant solament dret als particulars qui les tenian per cobrar los censos o lloguers, y axi mateix la dita ciutat te concedida la facultat de administratio de las plassas y carrers y de la dispositio de las vendas de las carns, provisions y altres vitualles sens impediment de persona alguna, y assenyaladament te immemorial possessio, privilegis reals y altres titols la dita ciutat te facultat de fer obras publicas y edificar *in solo publico* per cosas convenients a la publica utilitat sens precehir llicensia de la ballia general conforme es publich y notori, y no obstant que sempre la ciutat ha posat taules de carnisserias en los puestos que li ha aparegut convenir y ha llevades aquellas variant en differents llochs de la present

ciutat, particularment las carnisserias de la ovella y crestat les quals, axi || per no haver lloch en las carnisserias major y de [f. 44.] Santa Maria aont se talla lo molto com per evitar los fraus que porian fer los talladors venent carn de ovella y crestat per carn de molto y per comoditat dels ciutadans, ha acostumat distribuir per differents llochs y puestos de la ciutat, y en effecte lo dia dels tres de juliol del corrent any tenia possades dos taulas devant la duana una en las voltas de Sant Agusti, dos en la plassa del Rey y una en la plassa Nova pera que en totas ellas se vengues carn de crestat y ovella, y ha molt temps que la dita ciutat esta en possessio quieta y pacifica de tenir ditas carnisserias y fer tallar en ellas carn de ovella y crestat ab ciencia y paciencia del molt illustre balle general sos officials y ministres, axi que es indubitat lo dret de la ciutat y certa y clara la possessio, ab tot no duptaren lo dit molt illustre senyor balle general acompanyat de sos magnifichs assessors y altres officials lo dit dia de tres de juliol a la tarda conferirse en los dits llochs de la present ciutat y enderrocar les dites carniserias posant les fustes y pilons per terra y capolantlas a pessas menudas, impedint axi que la ciutat no puga fer la provisio per sos ciutadans, lo ques diu se es fet ab motiu que la ciutat no amostra los titols ab que te ditas carnisserias, essent axi que dita ciutat los te ab tants privilegis y immemorial possessio dels quals ha donat noticia al dit consistori de la ballia general y ha suplicat que lo fet de dita pretensio se cometes a justicia, axi com se comete tambe a justicia la pretensio de la ballia general en quant a la carniseria del moli de la polvora en lo qual cas la ciutat no volgue prosohir a demolir dita carnisseria encara quen tenia facultat en virtut de dit real privilegi de dit rey don Alfonso, escusant tota cosa que pogues saber a prossehiment de fet, lo que no ha volgut escusar lo molt illustre consistori de la ballia general antes be lo dia de vuy que comptam als quatre de juliol en ocasio que los talladors estavan ab molta copia de carns en dits puestos, despres de haverse refetas ditas carniserias pera provehir als ciutedans, sels ha fet manament a pena de preso que no tallassen ni venessen carns als ciutadans majorment en occasio que los pagesos estan sobre las feynas, per lo que lo sindich de la ciutat de Barcelona, que exhibeix son poder *ut inseratur* offerint donar informatio axi de la possessio com || del temor de las armas escandol y [f 44 v.º] altres inconvenients del perill de prosehirse de fer per los parti-

culars ciutadans, suplica a vostra exellencia sia servit manar rebrer dita informatio y attes aquella, concedir asistensia a la dita ciutat y ministres y officials reals peraque fes tallar carns de ovella y crestat en ditas carniserias, y manar a dit molt illustre balle general y magnifichs assessors de la ballia general y altres officials sots graves penas de bens propris exigideres que no molesten ni impedescan a dita ciutat en la dita possessio sens perjudici de las pretensions de las parts, y perso la present causa esser avocada com a consistori al de real consell y comensa a algun magnifich jutja de cort qui degudament provehesca y justicia a les parts administre lo offici etc.

Altissimus

Vidal y Roca, advocatus civitatis.

Palmarola, advocatus civitatis.

DIJOUS a .VIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1). [Consell de cent.]

DIUMENGE a .XI. de dit, se torna a tenir consell de cent (2).

DIMECRES a .XIIII. de dit, se tingue consell de cent (3) en lo qual, entre altres cosas, se llegi una carta del rey nostre senyor enviada als consellers en orde del que an de fer acerca de visitar los senyors passan per esta ciutat la qual es del thenor seguent (4): [Consell de cent: lletra del rei sobre cerimonial en les visites dels consellers.]

«El Rey

Amados y fieles nuestros: Pedro de Montaner y Solanell me ha representado en vuestro nombre la duda que se os offrece en la execucion de la orden que mandé dar en 27 de deciembre del año passado sobre la forma de visitar a los Grandes y otras personas que llegan y passan por essa ciudad a quienes declaré han de visitar solos dos conselleres y no todos, y ha parecido declarar en esta que mi intencion ha sido y es que las visitas que se hizieren por dichos dos conselleres han de ser en nombre de ciudad y con el acompañamento y mazas que acostumbran llevar, de manera que no ha de haver mas diferencia que en el numero

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 140-141.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f, 142 v.º-143.

(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 144 v.º-146.

(4) En Ms. aquesta carta ocupa part dels ff. 44 v.º i 45; per a major fidelitat la copiem de son original (*Lletres reials originals*, 1653-1669). La carta fou llegida en el consell de cent del dia 15.

de los concelleres que han de visitar a las personas que tengo dispuesto y los seis a las que por mis ordenes teneis entendido. Datta en Madrid a .X. de julio .MDCLX.

Yo el Rey
Don Didacus de Sada, secretarius

Vidit don Cristoforus Crespi, vicecancellarius. *Vidit Marta, regens*
Vidit comes de Robres, regens. *Vidit Comes de Albatera*
Vidit don Petrus Villacampa, regens. *Vidit don Georgius de Castellvi*
Vidit marchio de Hariza
Vidit don Joseph Puejo, regens

A los amados y fieles nuestros los conselleres de nuestra ciudad de Barcelona.»

[Consell de cent.] DIJOUS a .XV. de dit, se tingue consell de cent (1).

[Ofici votiu de les claus a nostra senyora de la Concepció] DILLUNS a .XVIIII. de dit, a la matinada los senyors consellers ab sas insignes consolars en forma de ciutat anaren a la iglesia de la seu y a la capella de nostra senyora santissima de la Conceptio, per assistir a la festa que quiscun any se fa en dita capella en semblant dia per compte de la ciutat, y se assentaren ab los banchs de vellut a la part del evangeli aont oyren lo offici ab la forma acostumada, acabat lo qual se n anaren.

[Consell de cent.] DIMARS a .XXVII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren differens propositions y deliberacions com en dit consell es de veurer (2). [f. 45 v.º]

[Festa de santa Marta.] DIJOUS a .XXVIIII. de dit, dia de santa Martra, los senyors consellers en forma de ciutat anaren al hospital d en Pere Desvilar y capella de Santa Martra prop Santa Clara, ahont estigueren assentats a la part del evangeli ab las cadiras de vellut y cuxins als peus, y alla oiren lo offici y sermo y alla acabat se n anaren.

[Consell de cent.] Dit dia se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (3).

[AGOST]

DIUMENGE al primer de agost del any de la nativitat del Senyor de mil sis cents sexanta.

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 148 v.º-152.
(2) V. *Reg. de Deliberaeions*, f. 155 v.º-161 v.º
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 162-164 v.º

DILLUNS a .VIIII. de dit. — En aquest dia lo sindich dels molt illustres senyors diputats del general de Cathalunya reportà una suplica als molt illustres senyors consellers de la present ciutat la qual es del thenor seguent: [Ambaixada dels diputats als consellers sobre pagaments dels censals de la nova manlleuta i sobre cobrança del dret de guerra.]

Molt illustres senyors

Los deputats y oydors del general de Cathalunya diuen que, antes que per lo serenissim senyor don Juan de Austria fill y llochtinent general de sa magestat en aquest principat se manas que no s gastas diner algu del diner prossehiria del dret de guerra, se acostumava aquell de deposar en la taula de Barcelona dit y scrit al magnifich clavari a compte de la generalitat per paga de las pensions dels censals manllevats. Lo modo del pagament era que s firmava apoca en la casa de la ciutat en poder dels notaris
[f. 46.] respective regint los capbreus, portadas despres estas apocas a la casa de la diputatio, se continuaven en un llibre los pagaments i s buydaven en altre llibre lo qual firmava lo magnifich clavari, y aquest firmat, se aportava a la Taula ahont se feya lo pagament. El modo se era alterat per occasio que per permis de sa exellencia se era donada licensia als deputats y oydors de poder gastar de aquest diner en la paga del tersio ab que lo general ha servit estos anys, lo que vuy cessa, y axi la cobransa dels diners que deuen los arrendataris y receptors de dret de guerra ha de ser com de antes, deposantse lo diner en la taula dit y scrit al clavari ab lo sobre dit modo: an sabut los deputats que lo magnifich clavari a admes molts ordes de sa exellencia y pagadas algunas quantitats de dit diner que tenia en son compte en la taula, sens venir cauthela dels deputats ni estar notat en los llibres de la deputatio los pagaments que s feyan, fentne dispositio sens scriptura alguna de la casa de la deputatio, lo que pot ser molt danyos per occasio de que no estan notats en los llibres de alli los pagaments, y no anant uniformes las notas dels capbreus uns als altres fora facil cosa cobrar los acreadors una mateixa quantitat dos vegadas, y desijant los deputats tota conformitat y unio ab vostra senyoria suplican per medi de esta embaxada sia vostra senyoria servit en advertir al magnifich clavari que del diner entrara del dret de guerra en son nom en compte de la generalitat no fassa pagament algu que no sia ab la forma referida, anant ab cedula del regent los comptes del general per que sia de sa ma firmada, y si acas vuy tenia

alguns ordes de sa exellencia en ell dirigits per pagar alguna quantitat que ben reportat als deputats faran lo pagament ab lo modo referit, offerint los deputats que en las deliberacions que faran de pagar del diner de dret de guerra per ordes o de sa magestat o de sa exellencia insertaran lo orde en la mateixa deliberatio per que al magnifich clavari conste de que s paga inseguint lo orde de sa magestat o de sa exellencia que axi ho esperan de vostra senyoria y ho rebran ha particular merce.

A la qual enbaxada respongueren dits senyors consellers que ells veurian ditas cosas y tornarian resposta a sa senyoria.

[Consell de cent.] Dit dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y || deliberacions que en dit consell llargament son de [f. 46 v.º] veurer (1).

[Festa de santa Clara.] DIJOUS a .XII. de dit, dia de santa Clara, los senyors consellers en forma de ciutat anaren al monastir de Santa Clara y arribats al portal major de la iglesia los isqueren ha rebrer los senyors obrers, acompanyantlos fins a les grades del presbiteri haont feren oratio, y despres los acompanyaren fins a la portaria, haont dits senyors consellers ab sos verguers y mestre de cerimonias tots sols se n entraren dintra al monastir y encontinent toparen la senyora abadesa la qual lo senyor conseller en cap se la posa a ma dreta per ser dona, e puiaren (2) al cor ahont se assentaren ab les cadiras del cor de la part de la epistola, tots de filera, tenint a la ma dreta lo senyor conseller en cap la senyora abadesa, la qual estava ab sa crosa, y dits senyors consellers y abadesa tenian una almoada de vellut devant, hoiren lo offici y sermo lo qual acabat sercaren lo monestir, y despres se n anaren acompanyant los dita senyora abadesa ab les demes monjas fins a la portaria.

[Resposta a l'ambaixada dels diputats.] DIVENDRAS a .XIII. de dit, lo sindich de la ciutat torna la resposta als senyors diputats de la embaxada als senyors conseles feta a 9 del present, assi cosida al present dietari (3).

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 169 - 170 v.º

(2) Ms.-«enviaren».

(3) Diu així: « ✠ = Molt illustre senyor. = Los consellers de la ciutat de Barcelona, responent a la embaxada que per part de vostra senyoria los fou donada a cerca dels pagaments dels censals dits de la nova manlleuta, diuhen que convenen y tindran a be que los pagaments de dits censals en las cosas se permetran se fassan en la forma y manera que s acostumava, y offerexen ordenar als officials de la casa de la ciutat que continuen axi com se observaba, peraque no puga resultar dany algu al general, y quant als ordes que lo magnifich clavari te de sa exellencia seguira lo mateix stil, per lo que suplican a vostra senyoria sia servit manar als receptors y altres a qui specta que fassan deposit del diner collectat que ho tindran a merse particular = Die .xiii. per lo sindich dels senyors deputats.»

DIUMENGE a .XV. de dit, festa de la Assumptio de Maria santissima, a la matina[da] los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania y de alla, ab la musica devant, anaren a la seu per los llochs acostumats ahont pujats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli interpoladament un senyor conseller y un prom, y axi assentats, ohiren lo offici y sermo lo qual acabat, se comensa la professo possantse dits senyors consellers y promens darrera lo gramial fins a la porta del cor, haont los senyors consellers prengueren les vares del talem y los senyors promens se posaren devant la custodia ab varas, y acabada dita professo dits senyors consellers y promens se n tornaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume ahont se desgregaren. [Festa de l'Assumpció.]

DILLUNS a .XVI. de dit, dia del glorios sant Roch, dits senyors consellers y promens ab la mateixa forma de promania se [Festa de sant Roc]
[f. 47.] tornaren || a juntar a Sant Jaume a les sis hores de la matinada y de alli, ab la musica davant, anaren a la capella del glorios sant Roch prop lo portal Nou, y antes de arribar a dita capella los isqueren arrebrer los senyors canonges de Santa Anna, y possantse entre mitg dels senyors consellers y promens se n entraren dins dita capella, ahont dits senyors consellers y promens se assentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut de la ciutat, aont hoyren una missa baxa agenollats y despres se n anaren, tornant los acompanyar los dits senyors canonges fins alla hont los havian rebuts.

DIMARS a .XVII. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1). [Consell de cent.]

DIJOUS a .XVIIII. de dit, se torna tenir consell de cent (2).

DISAPTE a .XXVIII. de dit, dia de sant Agusti, los senyors consellers anaren en dita iglesia ha hoyr lo offici conforme quiscun any se acostuma. [Festa de sant Agustí.]

[SETEMBRE]

DIMECRES al primer de setembre de mil sis cents sexanta.

DILLUNS a .VI. de dit, se tingue consell de cent en lo qual [Consell de cent.]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 173-177.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 178-181.

se feren les || propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (1). [f. 47 v.º]

Disapte a .xviii. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

Divendras a .xxiiii. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (3).

[Festa de sant Miquel.] Dimecres a .xxviiii. de dit, dia del glorios arcangel sant Miquel, los senyors consellers ab ses insignes consolars verguers y massas altas anaren a la iglesia del glorios Sant Miquel, aont arribats, los senyors obrers de dita iglesia los isqueren arrebrer al portal major acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren ab los banchs de vellut per estar lo Santissim Sagrament descubert, y alla oiren lo offici y sermo lo qual acabat se n anaren, acompanyant los || dits senyors obrers fins alla ont los havian rebuts. [f. 48.]

[Festa de sant Jeroni.] Dijous a .xxx. de dit, dia del glorios sant Jeroni, los dits senyors consellers en forma de ciutat anaren a la iglesia del monastir de las monjas Jeronimas, haont oiren lo offici y sermo com lo dia de ayr es de veurer.

[OCTUBRE]

[Festa de l'Àngel Custodi.] Divendras al primer del mes de octubre del any mil sis cents sexanta, dia del sant Angel Custodi, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania y de alla ab la musica davant per los llochs acostumats anaren a la seu, entrant per lo portal major passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent los deguts acataments al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont se assentaren ab los banchs cuberts de vellut interpoladament un senyor conseller y un prom, hoyren lo offici y sermo ab la forma acostumada, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los demes. E acabat dit

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 187-190.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 200-203 v.º
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 206-206 v.º

offici se comensa la professo possantse los senyors consellers y promens darrera del gramial fins a la porta del cor, ahont dits senyors consellers prengueren les vares del talem y dits senyors promens se posaren davant la custodia ab varas. E acabada dita professo, dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

Dit dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament es de veurer (1). [Consell de cent.]

DILLUNS a .IIII. de dit, dia del glorios sant Francesc, los senyors consellers en forma de ciutat anaren a la iglesia del monastir de dit glorios sant, ahont oyren lo offici y sermo com altres dias es de veurer. [Festa de sant Francesc.]

[f. 48 v.º] DIMECRES a .XIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2). [Consell de cent,]

DISAPTE a .XVI. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (3).

DILLUNS a .XVIII. de dit, dia del glorios sant Lluch, los senyors consellers en forma de ciutat anaren a la universitat per asistir a la festa que quiscun any se fa a dit glorios sant, y arribats al altar major los isque arrebrer lo senyor rector de dita universitat, y possantse entre lo senyor conseller quint y sise los acompanya fins al teatro, aont se assentaren ab banchs a la part del evangeli, primer y mes prop del altar lo senyor conseller en cap, despres lo senyor conseller segon, ters y quart y despres lo dit rector del estudi, despres lo senyor conseller quint, despres lo senyor rational del estudi y despres lo senyor conseller sise, y despres de una part y altre molts senyors doctors capellans y frares. E axi assentats oyren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dit senyor rector fins alla ont los havia rebuts. [Festa de sant Lluc.]

DIMECRES a .XX. de dit, se tingue consell de cent (4). [Consell de cent.]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 211-213 v.º
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 218-219 v.º
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 221-223.
(4) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 228-229.

DIVENDRES a .XXVIIII. de dit, se tingue consell de cent (1). [f. 49.]

DIUMENGE a .XXXI. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

[NOVEMBRE]

[Festa de Tots Sants.]

DILLUNS al primer de noembre mil sis cents sexanta, dia de Tots Sants, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania y de alli anaren a la seu per los llochs acostumats, y pujats al presbiteri, assentats ab la forma acostumada, oiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap. E acabat dit offici dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

[Festa de sant Sever.]

DISAPTE a .VI. de dit, dia del glorios sant Sever, a la matinada dits senyors consellers y promens se tornaren ajuntar a Sant Jaume en forma de promania y anaren a la seu, aont pujats al altar major y a la part del evangeli, oyren lo offici y sermo ab les serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, e acabat dit offici se comensa la professo que quiscun any per semblant jornada se acostuma fer, possantse los senyors consellers y promens darrera lo gramial fins a la porta del cor, aont dits senyors consellers prengueren les vares del talem y dits senyors promens se possaren || davant la custodia ab varas. E acabada dita professo dits [f. 49 v.º] senyors consellers y promens se n anaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

[Consell de cent.]

DIMECRES a .X. de dit, se tingue consell de cent (3).

[Festa del Patrocini de Maria Santíssima.]

DIUMENGE a .XIIII. de dit, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu per asistir a la festa del Patrosini de Maria Santissima, y pujats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli ab la forma acostumada, y alla oyren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap a son

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 234-236.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 236 v.º - 237 v.º
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 246-249.

prom, lo prom al segon y axi los demes. E acabat dit offici dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

Dit dia a la tarda se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas, se llegiren cartas que lo senyor Pere de Montaner embaxador per part de la ciutat a Madrit havia enviades, y altres de differents senyors ab les quals, entre altres cosas, se deya com sa magestat era estat servit fer grasia ha esta ciutat de aliviarla de la cavalleria que tenia de guarda en esta ciutat, per lo que fonch deliberat que los senyors consellers en forma de ciutat anassen a besar la ma al exellentissim senyor marques de Olias y Mortara, virrey y capita general, fent li gracias de la merse que sa magestat (Deu lo guarde) havia feta a esta ciutat en aliviarla de la cava[lle]ria de guarda que estava en ella, com ditas cosas en dit consell llargament son contengudas (1). [Consell de cent.]

DILLUNS a .XV. de dit, los senyors consellers, en forma de ciutat, ab sos verguers y massas altas, acompanyats dels officials [f. 50.] de la || present casa, anaren a palasio, en virtut de la deliberatio per lo savi consell de cent feta lo dia de ayr, ahont arribats al aposento de sa exellencia, despres de haverli fetas las degudas cortesias, se assentaren tres senyors consellers a cada part y sa exellencia al mitg, y axi assentats y cuberts, lo senyor conseller en cap li digue y esplica com venian per deliberatio del savi consell de cent a donarli (2) las gracias de la merse que sa magestat, Deu lo guarde, es estat servit fer ha esta ciutat ab la bona intersecio de sa exellencia, esperant y confiant que continuaria sos bons effectes en suplicar a sa magestat continuas ha honrrar ha esta ciutat, com de sa real grandesa se esperava, y despres de haver respost sa exellencia a dit senyor conseller en cap, dits senyors consellers se alsaren y se n anaren. [Ambaixada al virrei.]

DIMARS a .XVI. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas, dits senyors consellers feren relatio de la resposta que sa exellencia fou servit fer lo dia de ayr a la embaxada per dits senyors consellers a ell feta, com en dit general consell llargament es de veurer (3). [Consell de cent.]

DISAPTE a .XX. de dit, se tingue consell de cent, en lo qual, entre altres cosas, se llegiren cartas del senyor Pedro de Mon-

---

(1) Ms. «anonarli».
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 252 v.º-257.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 258-260.

taner y Solanell, embaxador per part de la ciutat a la cort de sa magestat, que Deu guarde, com en dit consell llargament es de veurer (1).

[Consell de cent sobre insaculacions.] DIMECRES a .XXIIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas, se llegiren unas suplicacions, donades per los senyors consols de la llotja de la mar de la present ciutat, acerca de la nominacio feta de Joseph Cabrera, mercader, fet per sa magestat per entrar en la bosa de conseller quart de la present ciutat, pretenent dits consols que en virtut de privilegis per los serenissims reys a dit consolat y a la present ciutat consedits, dit Joseph Cabrera no podia ni devia entrar a la bosa de conseller quart per no ser matriculat ni admes en dita llotja de la mar ab la forma acostuma[da] y que || dits privilegis disposan, del qual axi mateix havian dat noticia al senyors abilitadors pera que no habilitassen ni admetessen aquell. E lo dit consell a ditas cosas delibera que per medi de quatra cavallers per sas ssenyorias anomenadors se fes una enbaxada al exellentissim senyor marques de Olias y Mortara, virrey y capita general en lo present principat de Cathalunya, notificantli que la pretensio de dits senyors consols de la llotja de la mar, privilegis y perrogatives de dit magistrat y de la present ciutat, suplicant a sa exellencia tingues a be de donar lloch a la observansa de dits privilegis y no innovarse cosa alguna acerca de aquells, que la present ciutat ho estimaria, com ditas y altres cosas en dit consell llargament estan contengudas (2). [f. 50 v.°]

[Ambaixada al virrei.] Dit dia en virtut de deliberatio per dit consell general feta, los senyors Francesc Puig Janer donsell, don Carlos Caldes y de Vilafranca, Hieronim Romeu ciutada y Francesc Reverter ciutada, per part de la present ciutat, anaren a sa exellencia a reportarli la embaxada conforme per lo dit consell general fonch feta y desobre se conte.

[Consell de cent.] DISAPTE a .XXVII. de dit, se tingue consell de cent (3) en lo qual se feu relatio de la resposta que sa exellencia havia feta a la embaxada a ell feta en virtut de la deliberatio per lo consell de cent feta a .XXIIII. del present.

[Festa de sant Andreu.] DIMARS a .XXX. de dit, dia del glorios sant Andreu, a la matina[da] los senyors consellers ab sas insignes consolars, ver-

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 262 v.° - 263 v.°
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 264 v.° - 266.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 268 v.° - 269 v.°

guers y masas altas, acompanyats de cavallers en lloch de proms, anaren a la capella de la gloriosa Santa Eularia y alla oyren una missa baxa, y al offertori feren hajas conforme llargament altres anys per semblant dia es de veurer, y acabada dita missa se n tornaren a casa la ciutat.

Dit dia se tingue consell de cent, despres de tornats de dita functio, fentse en ell differens propositions y deliberacions com en dit consell llargament son de veurer (1) y despres se p[r]osegui en fer extractio de consellers y obrers, en lo qual carrech isqueren los devall scrits y seguents: [Consell de cent: extracció de consellers.]

Lo molt illustre senyor Rafel Bonaventura de Gualbes
Lo molt illustre senyor doctor Bernat Boria
[f. 51.] Lo molt illustre senyor Hieronim Riera, doctor en drets
Lo molt illustre senyor Joseph Cabrera, mercader
Lo molt illustre senyor Pere Trelles, notari
Lo molt illustre senyor Andreu Rius, sabater

Obrers

Lo senyor Pere Pau Font, ciutada
Lo senyor Joachim Mascaro, adroguer

E feta dita extractio de consellers y obrers y persónas de consell de cent, dits senyors consellers vells anaren a donar la norabona als molt illustres senyors consellers novament extrets conforme quiscun any se acostuma.

[DESEMBRE]

DIMECRES al primer de desembre del any mil sis cents sexanta.—En aquest dia los senyors consellers nous prestaren son solit jurament, ço es, los sinch, per so que lo senyor conseller segon no pogue venir a jurar per ocasio de esserseli morta la sogre lo die de ayr y no ser encara axit de casa, y perso los demes sinch senyors consellers a les deu hores de la matinada anaren a la casa de la present ciutat ab ses insignes consolars, ço es, llobes de contray negre, manegas, beca y gorra de vellut [Jurament de consellers.]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, 1661, f. 1-5.

negre, aportant a son costat y a ma esquerra lo senyor conseller vell que acabava, ab lloba de contray sens beca; y arribats en dita casa entraren a la instansia de trentenari nova, ahont se assentaren conforme estan en consistori y entre ells los senyors consellers vells y los senyors obrers que ja eran arribats antes de dits senyors consellers, y se assentaren, ço es, los vells a ma dreta despres de dits senyors consellers y los nous a ma esquerra per no haver jurat encara; y despres tots junts anaren a la seu ab la forma acostumada, aportant quiscun senyor conseller nou al senyor conseller vell a son costat a ma esquerra, entrant per lo portal de nostra senyora de Puritat a les claustres y devant la carniseria dels senyors canonges, y arribats a dita iglesia feren oratio a les grades del presbiteri a la part de la epistola, y despres se n devallaren a la capella de la gloriosa Santa Eularia ahont se posaren, ço es, los senyors con||sellers nous a la part [f. 51 v.º] del evangeli en uns banchs de filera, estant mes lluny del altar lo senyor conseller en cap y despres los demes per son orde y al costat del senyor conseller sise los obrers vells, e los senyors consellers vells se assentaren a la part de la epistola de la mateixa manera y despres del sise los senyors obrers nous; e axi assentats se comensa la missa, la qual la digue un senyor canonge, y tots la hoyren agenollats fins al offertori, que dit senyor canonge se gira y tots los dits senyors consellers y obrers vells y nous se alsaren y feren les hajas que per semblant dia se acostuman, en altres dias llargament descritas y continuadas, les quals acabadas, se tornaren agenollar y acabaren de ohir dita missa, y despres los goixs que s digueren de la gloriosa santa Eularia; y despres se n tornaren en casa la ciutat y entraren en la dita istansia nova de trentenari, ahont se assentaren los senyors consellers nous de filera a ma dreta, y los senyors consellers vells tambe de filera a ma esquerra, de tal manera que los senyors consellers en cap nou y vell venian a estar al reco de la istansia, ço es, lo senyor conseller en cap nou a ma dreta y lo vell a ma esquerra, e los senyors obrers vells se assentaren despres dels senyors consellers nous y los senyors obrers nous despres dels senyors consellers vells; e despres arriba lo senyor vicari general, lo qual se assenta entre lo senyor conseller en cap nou y vell, y encontinent lo scriva major procegui en publicar lo jurament de dits senyors consellers ab la forma acostumada, y lo senyor conseller en cap nou jura en ma y poder del senyor conseller en cap vell, y des-

pres los demes senyors consellers en ma y poder del senyor conseller en cap nou, y despres se passa avant en lo jurament dels senyors obrers que juraren en poder del senyor conseller en cap nou, y fet dit jurament se mudaren de puesto, possantse los senyors consellers nous a ma dreta y los vells a ma esquerra, y despres se passa avant en publicar sentensia de escomunicatio y tot lo demes que en semblant dia se acostuma; fet lo qual totom se n ana de dit aposento, restant sols los senyors consellers nous y vells tancats per instruhirlos dels negocis de la present ciutat, [f. 52.] y en lo entretant anà || un verguer ab la forma acostuma[da] al exellentissim senyor marques de Olias y Mortara a pendrer hora de sa exellencia pera ferli la visita ordinaria y tornant resposta fonc la hora pera las dos de la tarda, sabuda la qual per dits senyors consellers, los senyors consellers vells se n anaren a despullar y los nous quiscu a sa casa.

[Visita al virrei.]

Dit dia a la tarda, tenint hora los senyors consellers de dit exellentissim senyor virrey, ab ses insignes consolars, verguers y massas altas, companyats dels officials de la present casa, anaren a son palatio al carrer Ample, ahont pujats y entrats al aposento de sa exellencia, despres de haverli fetas les cortesias degudes, se assentaren dits senyors consellers tres a la una part y dos al altre ab sas cadiras, y dit senyor virrey al mitg; y axi assentats y cuberts, dit senyor conseller en cap lo feu sabidor com Nostre Senyor era estat servit que ells isquessen en sort en dit carrech consolar, y axi venian a ferli la visita deguda y ordinaria, suplicantli fos servit tingues per recomanada esta ciutat y baix sa protextio y emparo, offerintse en lo que fos del servey de sa magestat, que Deu guarde, y de dita sa exellencia, lo que dit senyor virrey estimà molt, y respongué que sempre estava molt vigilant y cuydados dels beneficis y aumențs d esta ciutat, y no menos ho estaria de assi avant, procurant ab tots los medis possibles que sa magestat la honrras com axi confiava ho faria, y despres dits senyors consellers se alsaren y despedintse de sa exellencia se n anaren a casa la ciutat.

[Visita al bisbe.]

Dit dia y encontinent de esser axits de dita visita, dits senyors consellers anaren a fer visita al reverendissim senyor bisbe, y arribats en son palassio, isqueren dos capellans a la porta principal arrebrer a dits senyors consellers acompanyant los fins dalt a la primera porta de la sala, ahont isque lo dit reverendissim senyor bisbe, y fent las degudas cortesias se n entraren a un apo-

sento, ahont dit senyor bisbe y consellers se assentaren, ço es, los senyors consellers tres a la una part y dos al altre, y lo senyor bisbe al mitg; y axi assentats y cuberts, lo senyor conseller en cap li digue y explica [com] Nostre Senyor es estat servit de donarlos sort en lo car||rech consolar per lo vinent any mil sis cent sexanta hu, y, desijant acudir a les obligacions de sos officis, eran vinguts a besar les mans a sa senyoria, suplicantli molt encaridament los encomanas al Senyor pera que en tot assertan al major servey de sa Divina Magestat, que ells sempre estavan promtas en servir a sa senyoria lo que los volgues manar y ordenar. E despres de haver respost dit reverendissim senyor bisbe, dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor bisbe fins al cap de la escala y dits senyors capellans fins al portal major ahont los havian rebuts. [f. 52 v.º]

[Visita al canceller.]

Dit dia y en axir de dita visita, anaren axi mateix a visitar al reverendissim senyor canceller, la qual vissita fou com la de dit senyor bisbe, que de sobre es de veurer, encomanantli fos servit tenir cuydado en la expeditio de les causes dels pubills y viudas.

[Jurament del conseller segon.]

DIJOUS a .II. de dit, lo illustre senyor Bernat Boria, conseller segon, ab sa insignia consolar y son verguer devant, arriba en la casa de la present ciutat y possat en consistori ab los demes senyors consellers, prestà son solit jurament ab la forma acostumada, per no haver pogut jurar lo dia de ayr com de sobre se conté, y despres tots se n anaren a hoir missa a la capella de la present casa ab la forma acostumada.

[Jurament d'oficials de taula i banc.]

Dit dia juraren los officials de la taula y banch en ma y poder de dits senyors consellers conforme quiscun any se acostuma.

[Visites als drets.]

DIVENDRAS a .III. de dit, dits senyors consellers ab sas insignes consolars y ab cotxes anaren a fer las visitas ordinarias al dret nou, portal de mar, dret del peix y pajols, conforme quiscun any se acostuma.

[Festa de sant Nicolau.]

DILLUNS a .VI. de dit, dia del glorios sant Nicolau, los senyors consellers ab sos verguers y massas altas anaren a la iglesia del glorios pare Sant Francesc, y alla oiren lo offici y sermo conforme llargament altres anys per semblant dia es de veurer.

[Festa de la Concepció.]

DIMECRES a .VIII. de dit, dia de la festa de nostra senyora santissima de la Conceptio, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu per

[f. 53.] los llochs acostumats, entrant per lo portal || major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent los deguts acataments al altar major se assentaren a la part del evangeli, y al cap de una estona arribà lo reverendissim senyor bisbe lo qual, despres de haver saludat lo altar major y dits senyors consellers, se assenta a la part de la epistola, ab sa cadira de vellut y almoada als peus, y sos assistents a son costat de una part y altre ab tamborets rasos, ahont se vesti de pontifical y vestit, comensa lo offici ab les cerimonias acostumades, y al offertori se feren ajas conforme llargament es de veurer en altres dias atras. E acabat dit offici, se comensa la proffesso y dits senyors consellers y promens se possaren darrera del gramial fins a la porta del cor, ahont los senyors consellers prengueren les vares del talem y dits senyors promens se possaren devant la custodia ab varas que los senyors administradors de la confraria de Nostra Senyora los donaren, y axi anaren en dita proffesso fins que foren tornats a la seu y dita proffesso se acaba, que se n anaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume aont se desgregaren.

DISAPTE a .XI. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual en primer lloch jura lo magnifich senyor veguer, los senyors consellers, personas de consell de cent y altres, conforme quiscun any al primer consell acostuman, y despres se feren les propositions y deliberatio[n]s que en dit consell llargament es de veurer (1). [Consell de cent: juraments.]

DILLUNS a .XIII. de dit, dia de santa Llucia, se tingue consell ordinari en lo qual se feren les propositions y deliberations que en aquell llargament son de veurer, y despres se prosegui en fer extractio de mostasaph, administrador de plassas y altres officis que quiscun any se acostuman traurer (2). [Dia de santa Llúcia: consell de cent i extracció d'oficis.]

DIVENDRAS a .XVII. de dit, se tingue consell de cent (3). [Consell de cent.]

DISAPTE a .XVIII. de dit, essent convidats los molt illustres senyors consellers per los corredors de orella per assistir a la festa, que quiscun || any feyan al monastir de Sant Agusti, de Maria Santissima de la Esperansa, si be avia alguns anys que no la havian feta, anaren perso, ab sas insignes consolars, verguers y [Festa a nostra senyora de la Esperança.] [f. 53 v.°]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, 1661, f. 9-11.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, 1661, f. 11-12 v.° Foren elegits, mostassaf Miquel Ramona i administrador de places Pere de Planella, donzell.

(3) V. *Reg. de Deliberacions*, 1661, f. 14-16.

massas altas en dit monastir de Sant Agusti, y al portal major los isqueren arrebrer los dits corredors de orella, acompanyant los fins a dita capella de Nostra Senyora, que la havian feta nova, ahont dits senyors consellers se assentaren dins dita capella a la part del evangeli ab cadiras de vellut y cuxins als peus, y hoyren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyant los dits corredors de orella fins al portal major ahont los avian rebuts.

[Jurament de l'administrador de places.] DILLUNS a .XX. de dit. — En aquest dia jura en poder dels senyors consellers lo administrador de plassas, assistinthi lo magnifich balle en consistori estant tot[s] de peus *ordine turbato.*

[Consell de cent.] Dit dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (1).

DIMARS a .XXI. de dit, dia de sant Thomas.

[Festa de Nadal] DISAPTE a .XXV. de dit, dia de Nadal, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume y anaren a la seu en forma de promania, aont possats al altar major ab la forma acostumada, oiren lo offici que digue lo reverendissim senyor bisbe de pontifical, fent les serimonias acostumadas, y assenyaladament en lo offertori se feren ajas com llargament atras en altres dias es de veurer, acabat lo qual offici dits senyors consellers y promens se n anaren al porxo de Sant Jaume aont se desgregaren.

[Festa de sant Esteve] DIUMENGE a .XXVI. de dit, dia del glorios sant Esteva, los senyors consellers en forma de ciutat anaren al monastir de Santa Catherina, martir, del orde de Predicadors; aont arribats al portal major los pares de dit monastir los isqueren arrebrer, acompanyantlos fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras || de vellut y almoadas als peus, y alla [f. 54.] oiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos los pares de dit monastir fins al portal major ahont los havian rebuts.

[Festa de sant Joan.] DILLUNS a .XXVII. de dit, dits senyors consellers en forma

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions,* 1661, f. 17-19 v.°

de ciutat anaren en lo monastir de Sant Francesc, com quiscun any acostuman, fentse en tot y per tot com lo dia de ayr es de veurer en Santa Catherina.

[Festa dels sants Innocents.]

DIMARS a .XXVIII. de dit, dia dels sants Innosens, los senyors consellers anaren a la seu en forma de ciutat, ahont entraren per lo portal desota l orga y se n anaren a les grades del altar major de la part del evangeli, aont feren oratio al altar, y despres entraren a la capella de dits gloriosos Sants Innocens, y posats tres a cada part agenollats, oiren una missa baxa, y al offertori lo capella se gira ab la caxeta de dits gloriosos sants anant dits senyors consellers de hu en hu adorarlos, y despres acabaren de oir dita missa y acabada se n anaren.

[MDCLXI]

[GENER]

[Dia de Cap d'any.]

DISAPTE al primer del mes de janer del any mil sis cents sexanta, a la matinada los molt illustres senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia parrochial de Santa Maria de la Mar de la present ciutat, y arribats al portal major los isqueren arrebrer los senyors capellans de dita iglesia acompanyantlos fins al presbiteri, ahont dits senyors consellers se possaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y alla oiren lo offici lo qual digue lo senyor ardi[a]ca major de dita iglesia, y al donar la pau lo senyor diaca la donà || al senyor [f. 54 v.º] conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes, e acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors capellans fins al portal major ahont los havian rebuts.

[Consell de cent.]

DIMARS a .IIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (*).

[Festa dels Reis.]

DIJOUS a .VI. de dit, festa de la adoratio dels Reys, los senyors consellers ab ses insignies consolars anaren a la iglesia parrochial de nostra senyora del Pi de la present ciutat, aont arribats al portal major, los isqueren arrebrer los senyors obrers y preveres de dita iglesia acompanyantlos fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y almoadas als peus, y assentats, arribaren los senyors celebrants y despres de haver saludat al altar major saludaren a dits senyors consellers y despres digueren lo offici, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y

---

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 22-26.

axi als demes, y acabat dit offici dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers y capellans fins al portal major ahont los avian rebuts.

DIVENDRAS a .VII. de dit, dia del glorios sant Ramon de Penyafort, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y junts que foren, arriba lo scriva racional de la present ciutat ab lo pando del glorios sant Ramon, y possantse devant dita promania anaren a la seu, aont entraren per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y, fent los deguts acataments al altar major se n passaren a la part del evangeli, y despres se comensa la professo que per semblant dia se acostuma, y perso lo senyor prom mes vell se possa devant la custodia ab lo pando de dit glorios sant y los demes senyors promens ab varas y los senyors consellers se possaren darrera del gramial || fins al cor, aont prengueren les vares del talem, acompanyant dita proffesso fins a la iglesia de Santa Catharina martir, aont dits senyors consellers se possaren al presbiteri a la part del evangeli assentats ab sas cadiras de vellut y almoadas als peus tots de filera, y los senyors promens despres del senyor conseller sise tambe de filera ab banchs de vellut, e lo senyor bisbe, que aportava lo cap del gremial, se assenta ab sa cadira y almoada als peus a ma dreta del senyor conseller en cap, y los demes senyors del gramial se assentaren a la part de la epistola ab cadiras sens cuxins o almoadas, y los senyors de las capas ab banchs; oiren lo offici y sermo, acabat lo qual dita proffesso ab la mateixa forma se n torna a la seu, de ont dits senyors consellers y promens se n anaren a Sant Jaume y alli se desgregaren.

[Festa de sant Ramon de Penyafort.]

[f. 55.]

DIMARS a .XI. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1).

[Consell de cent.]

DIVENDRAS a .XIIII. de dit, se torna a tenir consell de cent (2).

DIJOUS a .XX. de dit, dia del glorios sant Sebastia, los senyors consellers anaren a la seu, aont se feu la proffesso que per semblant dia se acostuma a la capella de dit glorios sant, assis-

[Festa de sant Sebastià.]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 32-37.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 38 v.º-41 v.º

tinthi lo reverendissim senyor bisbe, fentse en tot y per tot com altres anys llargament es de veurer.

[Entrada de la Butlla de la Creuada.] DIUMENGE a .XXIII. de dit, entra la Bulla de la santa Crusada assistinthi los senyors consellers, com altres anys atras llargament es de veurer. [f. 55 v.º]

[Consell de cent.] DIMECRES a .XXVI. de dit, se tingue consell de cent, en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (1).

[FEBRER]

DIMARS al primer del mes de fabrer del any mil sis cents sexanta y hu.

[Festa de la Candelera.] DIMECRES a .II. de dit, dia de nostra senyora Candalera, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona feya la benedictio de la sera, anaren perso en forma de ciutat a la seu, y pujats al altar major se assentaren a la part del evangeli, y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe lo qual, despres de haver saludat a dit altar major, saluda a dits senyors consellers y se asenta a la part de la epistola ab cadiras de vellut y almoada als peus, y sos assistents al costat de una part y altre ab tamborets de vellut rasos, y alla se vesti de pontifical, y despres feu la benedictio de la sera, y al donar los siris, despres de haverlos donats dit senyor bisbe als senyors canonges y a tot lo clero y officials de la seu, lo dona a dits senyors consellers, ananthi de dos en dos, y despres se feu la proffesso en la qual anaven los senyors consellers darrera del gramial, y acabada dita proffesso, dit senyor bisbe se despulla de pontifical y se n ana al cor, y se digue lo offici per dits senyors canonges lo qual oiren dits senyors consellers, y acabat se n anaren.

[Consell de cent.] DISAPTE a .V. de dit se tingue consell de sent (2). [f. 56.]

DIVENDRAS a .XI. de dit, se tingue consell de cent (3).

[Festa de santa Eulària.] DISAPTE a .XII. de dit, dia de la gloriosa santa Eularia.— En aquest dia a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania,

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 48-51 v.º
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 60-62 v.º
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 67-72 v.º

y de alla ab la musica devant per los llochs acostumats anaren a la iglesia de la seu, entrant per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren alt al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont se assentaren ab los banchs cuberts de vellut. E despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual, despres de haver feta oratio al altar major y saludat a dits senyors consellers y promens, se assenta ab sa cadira a la part de la epistola, tenint cuxi o almoada als peus, y los senyors assistents ab tamborets rasos de vellut, y aqui se vesti de pontifical ab les serimonias acostumadas, y despres comensa lo offici ab molta musica y cantoria, y a la que foren al offertori, antes del sermo, dit senyor bisbe se assenta ab sa cadira arrimada al altar y los senyors assistents al costat ab tamborets rasos, y dits senyors consellers y promens comensaren las hajas, posantse denpeus dits senyors assistents y sens cubrir, y dit senyor bisbe assentat ab sa mitra y crosa, las quals hajas feren conforme llargament es de veurer atras. E acabadas ditas hajas, se digue lo sermo, e acabat lo lo qual, se passa avant dit offici de pontifical, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo senyor conseller en cap al prom de son costat, y lo senyor prom al senyor conseller segon y axi los demes, e apres de acabat dit offici, se comensa la proffesso que per semblant dia se acostuma fer, y perso los dits senyors consellers y promens al presbiteri se possaren darrera lo gramial fins a la porta del cor, ahont dits
[f. 56 v.°] senyors promens ab vares se posaren devant la custodia || y dits senyors consellers prengueren las varas del talem tota la dita proffesso, fins que fonch acabada y tornada a dita porta del cor, haont dexaren dit talem y varas, y possantse darrera del gramial se n tornaren en dit presbiteri y mateix puesto de la part del evangeli de ont eran axits, fins que dita proffesso fou acabada y dit senyor bisbe fou despullat de son pontifical; y feta oratio pera anarsen, en continent lo senyor conseller sise se posa devant, y despres dels verguers, ab son prom y lo prom del senyor conseller quint, y despres lo senyor conseller segon ab altre prom, y axi los demes, restant lo senyor conseller en cap lo ultim sens prom al costat y ma esquerra del senyor bisbe, al qual acompanyaren baix a la capella de la gloriosa Santa Eularia a fer oratio, feta la qual lo acompanyaren a son palasio, fins al peu de la escala, ahont possantse de filera dits senyors consellers y

promens, se despediren de dit senyor bisbe, y se n tornaren al porxo de Sant Jaume ahont se desgragaren y se n anaren.

[Consell de cent.]

DISAPTE a .XVIIII. de dit, se tingue consell de cent (1).

DIMARS a .XXII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

[Festa de sant Matias.]

DIJOUS a .XXIIII. de dit, dia de sant Matias, los senyors consellers anaren al hospital de Misericordia a traurer la donsella de Matias Vilar, com altres anys se acostuma.

[MARÇ]

DIMARS al primer de mars del any mil sis cents sexanta y hu.

[Dimecres de cendra.]

DIMECRES a .II. de dit, primer dia de quaresma, a la matinada los senyors consellers oiren missa en la capella de la present casa y prengueren sendra, conforme altres anys se acostuma.

Dit dia a la tarda, dits senyors concellers, en forma de ciutat, acom||panyats dels officials de la present casa, anaren a la iglesia [f. 57] del monastir de la Santissima Trinitat, y alla al presbiteri agenollats a la part del evangeli assistiren a la absolutio que per semblant dia se acostuma donar en dita iglesia, y despres anaren a la iglesia del monestir de nostra senyora de la Merse, aont axi mateix assistiren a la absolutio, y despres se n tornaren a casa la ciutat.

[Divendres de quaresma: anada a l'hospital.]

DIIVENDRAS a .IIII. de dit, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y masas altas, en forma de ciutat, anaren a la iglesia del ospital, conforme acostuman quiscun divendras de quaresma, y arribats al portal major del pati los isqueren arrebrer los senyors administradors de dit hospital, y possantse quiscu al costat y ma esquerra de cada hu de dits senyors consellers, los acompanyaren fins dins dita iglesia y presbiteri, ahont dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut de la ciutat, y los senyors administradors a la part de la epistola ab banchs de vaqueta de mascovia, per estar lo Santissim Sagrament descubert, y alla oiren lo sermo y despres, agenollats, oiren lo misserera y assis-

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 78 v.°-80.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 81-83 v.°

tiren a reservar Nostre Senyor, y despres se n anaren acompanyantlos dits senyors administradors per totas les cambradas, conforme se acostuma, fins a la porta del pati devant la iglesia del Carme, aont se despediren de dits senyors consellers y tots se n anaren.

Dit dia, y despres de axits de dit hospital, dits senyors consellers ab la dita forma de ciutat anaren al monastir de las monjas Minimas, que abans era de las Repenedidas, casa de la ciutat, aont entrats a la iglesia, feren oratio al altar, y despres se n entraren ab sos verguers dins dit monastir, y sercaren aquell y despres se n anaren. [Visita al monestir de les Mínimes.]

DIVENDRAS a .XI. de dit, dits senyors consellers en forma de ciutat a la tarda tornaren anar en dit hospital, fentse en tot y per tot com lo divendras prop passat, excepto que no anaren al monastir de las Minimas. [Divendres de quaresma.]

[f. 57 v.º] DIMARS a .XV. de dit, dia de la gloriosa santa Madrona, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla anaren a la seu, aont al presbiteri a la part del evangeli oiren lo offici y sermo, acabat lo qual se feu la proffesso que per semblant dia se acostuma, ab lo cos de dita gloriosa santa, aportant los senyors consellers les vares del talem y los senyors promens vares devant la custodia, fentse com altres anys es de veurer, acabada la qual proffesso dits senyors consellers ab sos promens se n anaren a Sant Jaume aont se disgregaren. [Festa de santa Madrona.]

DIMECRES a .XVI. de dit, havent fetas ja per part del molt illustre capitol differens pregaries y professons perque Nostre Senyor fos servit consedirnos aygua (1), y no havent plogut, fonch determenat traure lo cos del glorios sant Sever (2) ab la forma acostumada, y perso los senyors consellers anaren a la iglesia de la seu en forma de ciutat, aont arribats al altar major se possaren a la part del evangeli, fins que s comensa dita proffesso, que s possaren darrera lo gramial fins a la porta del cor, aont prengueren les vares del talem sota del qual anava la sivera ab lo cos de dit gloriosissim sant, y dita proffesso prengue via per los llochs acostumats fins al monastir de las monjas de Santa Clara, aont dits senyors consellers se n pujaren al presbiteri a la part [Processó, amb el cos de sant Sever, de pregàries per pluja]

---

(1) V. la crida per la processó de pregàries amb el cos de santa Madrona en l'Apèndix IV.

(2) Segons el *Reg. d'Ordinacions*, 1658-1663, f. 111-112 v.º, la crida es feu el dia 24 i la processó el dia 26. V. Apèndix IV.

del evangeli ab sas cadiras de vallut y cuxins als peus, y lo reverendissim senyor bisbe a ma dreta del senyor conseller en cap ab sa cadira y cuxi, e los senyors del gremial a la part de la epistola ab cadiras sens cuxins, y los senyors de les capas ab banchs, y axi oiren lo offici, acabat lo qual, dita proffesso se n torna a la seu ab lo cos de dit glorios sant, aont se acaba y dits senyors consellers se n anaren.

[Divendres de quaresma.]

DIVENDRAS a .XVIII. de dit, los senyors consellers anaren al hospital, conforme quiscun divendras de quaresma llargament es de veurer y en lo primer divendras esta continuat.

[Consell de cent.]

DIMARS a .XXII. de dit, se tingue consell de cent per lo [f. 58.] arrendament de les carns y altres cosas que en dit consell llargament son descritas y continuadas (*).

[Divendres de quaresma.]

DIVENDRAS a .XXV. de dit, los senyors consellers anaren al hospital, com quiscun divendras de quaresma costuman y en lo primer divendras esta llargament descrit y continuat.

[ABRIL]

[Divendres de quaresma.]

DIVENDRAS al primer de abril mil sis cents sexanta y hu, los senyors consellers anaren a la tarda a la iglesia del hospital, conforme quiscun divendras de quaresma acostuman y esta llargament continuat en lo primer divendras de quaresma.

[Festa de sant Francisco de Paula.]

DISAPTE a .II. de dit, dia del glorios sant Francisco de Paula, a la matinada los senyors consellers en forma de ciutat anaren a la iglesia del monastir de dit glorios sant per assistir a la festa que quiscun any la present ciutat li fa, y arribat[s] al portal major de dita iglesia los isqueren arrebrer los senyors obrers y pares de dit monastir, acompanyantlos fins al presbiteri, aont dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli, ab los banchs de vellut de la ciutat per estar lo Santissim Sagrament patent, aont oiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers y pares fins a dit portal major aont los avian rebuts.

[Processó, amb el cos de

Dit dia a la tarda, havent resolt lo molt illustre capitol per

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 89 v.º-92 v.º

necessitat de ayguas anar a sercar lo cos del glorios sant Galderich (1), que era en la iglesia de Sant Pau del Camp de la present ciutat, anaren perso ab ses insignes consolars en dita iglesia de la seu, y a la que la proffesso se comensa, se possaren dits senyors consellers darrera del gramial, aont assisti lo reverendissim senyor bisbe, anant fins a dita || iglesia de Sant Pau, aont pujats al presbiteri sens assentarse ninguns digueren algunas orations, y despres prengueren lo cos de dit glorios sant ab la sivera, y los senyors consellers les vares del talem, anant fins a la seu, y en dita proffesso anaren dotse atxas que aportavan dotse capellans per compte de la ciutat, y axi mateix la musica de tabals, trompetas, siegos y manestrils per compte de dita ciutat. E acabada dita proffesso, dits senyors consellers se n anaren. [sant Galderic, de pregàries per pluja.] [f. 58 v.º]

DILLUNS a .IIII. de dit, se tingue consell de cent (2). [Consell de cent.]

DIMARS a .V. de dit, los senyors consellers ab ses gramalles de dol anaren a la llotja de la mar de la present ciutat per assistir al aniversari del senyor don Pèdro de Moncada, y a la que foren al portal del pati o ort de dita llotja, los isqueren arrebrer los senyors consols y deffenadors, y possantse al costat y ma esquerra dels senyors consellers los acompanyaren fins a la capella, aont dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab banchs de vaqueta negra que los senyors consols hi havian fets possar, y dits senyors consols y deffenadors a la part de la epistola, y axi oiren lo dit aniversari y sermo, y acabat lo qual dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors consols y deffenadors fins alla aont los avian rebuts. [Aniversari de Pere de Montcada en la llotja.]

DIMECRES a .VI. de dit, se feu la matricula de mercaders en la casa de la present ciutat (3). [Matrícula de mercaders.]

DIVENDRAS a .VIII. de dit, dits senyors consellers anaren al hospital, com altres divendras de quaresma llargament es de veurer. [Divendres de quaresma.]

DIUMENGE a .X. de dit, dia dels Rams, tenint entes los senyors consellers que lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona feya la benedictio dels rams de pontifical, anaren perso en forma de ciutat a dita iglesia de la seu, aont pujats al presbiteri, asistiren a dita benedictio de rams y palmas, y despres que dit se- [Diumenge de Rams.]

---

(1) V. Apèndix IV.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 96 v.º-99 v.º

(3) Foren matriculats Josep Cuspeyra, Josep Canyes, Bonaventura Bosch, Joan Mateu i Jaume Coll. V. *Reg. de Deliberacions*, f. 101 v.º-102.

nyor bisbe ague donat palma a tots los canonges, clero y demes officials de la seu, dits senyors consellers hi anaren y axi mateix los dona palma, y despres los senyors consellers anaren a la professo darrera del gramial ab la palma a la ma, y acabada dita professo, dit senyor bisbe se despulla de son pontifical y se n || ana, y los senyors cànonges digueren lo offici lo qual oiren [f. 59.] dits senyors consellers y acabat se n anaren.

[Dijous Sant.] DIJOUS a .XIIII. de dit, dia de Dijous Sant, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars, anaren a la iglesia de la seu aont pujats al altar major, despres de haver saludat dit altar, se assentaren ab los banchs a la part del evangeli, y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual feu oratio al altar major y despres saluda als senyors consellers y despres se assenta a la part de la epistola, ab sa cadira de vellut y cuxi als peus, ab sos assistents de una part y altra assentats ab temborets de vellut rasos, aont se vesti de pontifical, y vestit, comensa lo offici ab aquellas serimonias que per semblants dias se acostuman, y despres al portar Nostre Senyor al muniment, los senyors consellers aportaren les vares del talem, tres devant y tres darrera, y en ser Nostre Senyor a la caixa, sen[s] fer ninguna serimonia totom se n ana.

[Visita dels monuments.] Dit dia a la tarda, los senyors consellers, ab ses gramalles negras de dol, aportantlos las faldas criats, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a sercar muniments a differents iglesias, conforme cada any se acostuma y llargament es de veurer.

[Divendres Sant.] DIVENDRAS a .XV. de dit, dia de Divendras Sant, los senyors consellers, ab sas gramalles de dol, tornaren en dita iglesia de la seu y en dita part del evangeli, aont axi mateix arriba dit senyor bisbe y se vesti de pontifical com lo dia de ayr, y digue lo offici ab les serimonies que per semblants dias (*) y en ser a la adoratio del *lignum crucis*, despres de haver adorat los senyors canonges, capellans y tots los demes de la iglesia, dits senyors consellers anaren adorar fent les mateixas genofluctions que dits senyors canonges, y despres los verguers, e al comensarse la professo per anar a sercar Nostre Senyor al muniment, dits senyors consellers se possaren darrera lo gramial fins a dit muniment, aont prengueren les vares del talem com lo dia de ayr,

(*) Manca en el text: «se acostuman».

seguint dita professo fins al altar major aont acabaren lo offici, y acabat, lo senyor mestre de serimonias de la seu, per part del illustre capitol, convida a dits senyors consellers pera la tarda [f. 59. v.º] per la || proffesso de la santa Spina, que dits senyors consellers digueren hi assistirian de bona gana, y despres se n anaren.

Dit dia a la tarda, dits senyors consellers, ab dites gramalles de dol, tornaren en dita iglesia de la seu y assistiren en dita proffesso de la santa Spina ab la forma acostumada. [Processó de la santa Espina.]

DISAPTE a .XVI. de dit, Disapte Sant, los senyors consellers, ab les gramalles vermellas, tornaren en dita iglesia de la seu y assistiren als officis divinals y benedictio de les fons, conforme altres anys es de veurer. [Dissabte Sant.]

DIUMENGE a .XVII. de dit, dia de Pasqua, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren en forma de promania a la plasa de Sant Jaume, y de alla anaren a la seu per los llochs acostumats, y arribats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli, y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe lo qual, despres de haver saludat al altar y dits senyors consellers, se vesti de pontifical a la part de la epistola, com altres dias atras llargament es de veurer, y despres comensa lo offici, y al offertori los senyors consellers y promens feren hajas ab la forma acostumada y que atras es de veurer, y acabat dit offici y despullat dit senyor bisbe de son pontifical, los senyors consellers y promens lo acompanyaren fins a son palasio, al peu de la escala, aont se despediren de sa senyoria y se n anaren a Sant Jaume aont se desgregaren. [Pasqua de Resurrecció.]

DISAPTE a .XXIII. de dit, dia del glorios sant Jordi. — En aquest dia se acostuma de fer festa de dit glorios sant en la casa de la diputatio en la qual asisteixen los senyors consellers, y per no ferse lo present any dits senyors consellers no y anaren. [Festa de sant Jordi.]

Dit dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (*). [Consell de cent.]

[f. 60] DILLUNS a .XXV. de dit, dia del glorios sant March, a la matinada los senyors consellers anaren a la seu, per assistir a la proffesso que quiscun any per semblant dia se acostuma fer, y pujats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli, y en comensar la proffesso, dits senyors consellers se possaren darrera [Festa de sant Marc.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 109 v.º-'13.

del gramial, fins arribar a la iglesia del hospital, aont dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y almoadas als peus, y los senyors del gramial se assentaren a la part de la epistola ab cadiras sens cuxins, y los de las capas ab banchs, e lo senyor bisbe, que anava darrera del gramial, se assenta ab sa cadira a ma dreta del senyor conseller en cap, y axi assentats oiren lo offici y sermo, acabat lo qual dita professo torna a posarse en orde y se n torna a la seu, ahont se acaba y dits senyors consellers se n anaren.

[Ambaixada al virrei sobre provisió de carns i sobre franquesa de moltons de l'hospital del Rei.]

DIMECRES a .XXVII. de dit, los senyors Joseph de Nabel, ciutada, y Pau Amat, cavaller, per part dels molt illustres senyors consellers, reportaren una embaxada al exellentissim senyor virrey, la qual es del thenor seguent:

Exellentissim senyor

La ciutat de Barcelona, axi per reals privilegis com per immemorial possessio, te la provisio y cuydado de provehir las carns axi de molto com altres que son menester per lo sustento de sos ciutadans, per la qual provisio gastas grandissimas summas de diners y fa moltas perduas com es notori, y fa per la dita provisio assientos y arrendaments en los quals procura la provisio de ditas carns estiga abundant y ab la major comoditat possible; y encara que la dita ciutat antigament sens controversia alguna ha tingut dita provisio privativament a qualsevols altres personas, y tant solament se tallavan y venian carns en las carniserias del molt illustre capitol, enpero de poch temps ensa la dita ciutat es estada molestada per differens medis, obrintse algunas carniserias, y entre altres, la del moli de la polvora y carniseria de mar, y algunas altres de personas ecclesiasticas, com son en la comanda de Sant Joan, en lo priorat de Santa Anna y en la casa de Sant Bernat, las quals per differents pretextos y motius volen sustentarse y continuar, y entre altres, la del moli de la polvora ab unas causas que || estan pendents en [f. 60 v.º] la ballia general, pretenent poderse tenir dita carnisseria; y com la present ciutat desija evitar los danys que de les ditas carniserias se li ocasionan y escusar las controversias y causas que de aqui naxen, ha resolt escriurer a sa magestat (Deu lo guarde) sie servit manar veurer la pretensio de dita ciutat, suplicantli tinga a be manar que s lleve la dita carnisseria de mar y del moli de la polvora, majorment perque ara novament en lo dit moli de la pol-

vora se ha fet una nova fabrica, si han posat moltas taulas de differens specias de carns, axi que fins vuy sols se tallava en una taula y vuy ja se tallan en moltas, de manera que quiscun dia se tallan molts moltons y vindran a tallar mes en dit moli de la polvora que no en las carniserias de la ciutat, y encara que lo sindich de la dita ciutat insta ditas causas en la ballia general, ab tot no pot ni espera conseguir la expeditio, puix ab altercats se li retarda son dret que te clar y despedit. Perso y altrament, la dita ciutat, per medi de la present embaxada, suplica a vostra exellencia sie servit intersedir ab sa magestat pera que mane veurer la pretensio de la dita ciutat y llevar las ditas carnisserias de la polvora de mar y altres que s volguessen erigir, que la present ciutat ho tindra ha particular merse y ho spera de la honrra y favor que sempre ha esperimentat de la ma de vostra exellencia.

Axi mateix per quant en lo hospital del Rey se ha fet reforma de molts officials y venen a ser molts pochs, y axo no obstant insistexen en voler franquesa per 8 moltons quiscun dia, que [es] quantitat molt excessiva y major del que s considera pot gastarse en dit hospital, suplica la present ciutat a vostra exellencia sie servit manar moderar y regular la dita franquesa al que aparega rahonable, offerint la present ciutat donar aquella, que axi mateix o rebra a particular merse de la ma de vostra exellencia.

Dit dia dits senyors Joseph de Nabel y Pau Amat reportaren altre embaxada, per part de dits senyors consellers, a dita sa exellencia, la qual es del thenor seguent: [Ambaixada al virrei sobre reedificació de l'església de Santa Madrona.]

Exellentissim senyor

La necessitat tant gran de ayguas que pateix lo territori de la present ciutat de Barcelona y la innata devocio dels ciutadans de aquella a la verge y martir santa Madrona, patrona de dita
[f. 61] ciutat, li han fet recordar || lo remey, que per intersecio de dita santa verge, ha moltas vegadas conseguit de Deu nostre senyor en semblants necessitats de ayguas; y com per ocasio de las guerras, la iglesia y convent de religiosos Caputxins, que estave en la montanya de Monjuhic, estiga dirruhit y lo lloch de dita montanya aparega per la santa verge elegit pera que sien venerades en ell las suas santas reliquias, y que, per consolatio dels

ciutadans de Barcelona y habitants en son territori y terme, seria cosa de gran estimacio que s pogues rehedificar dita iglesia y monastir, perso la dita ciutat, per medi de la present embaxada, humilment suplica a vostra exellencia sie servit permetrer y donar lloch que s puga rehedificar la dita iglesia y monastir de Santa Madrona en lo lloch ahont era, que la present ciutat ho tindra a merse particular de la ma de vostra exellencia.

[Consell de cent.]

DISAPTE a .XXX. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (*).

[MAIG]

[Matrícula de ciutadans.]

DIUMENGE al primer del mes de maig del any mil sis cents sexanta hu, se feren ciutadans en la casa de la present ciutat, conforme quiscun any se acostuma.

[Festa de santa Creu.]

DIMARS a .III. de dit, dia de santa Creu, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla anaren a la seu, aont arribats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli, aont oiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers y promens ab la mateixa forma de promania se n tornaren a Sant Jaume ahont se desgregaren.

Benediccio de terme.

Dit dia a la tarda, se feu la benedictio del territori per la necessitat tant gran que y havia de aygua, y perso, los senyors conselles ab sas insignes consolars tornaren a la seu y pujaren al presbiteri a sentarse a la part del evangeli, y al cap de una estona se comensa la proffesso que per semblant benedictio se acostuma fer, possantse los senyors consellers darrera del gramial, en lo qual anava lo reverendissim senyor bisbe vestit de pontifical, y dita proffesso ana al portal dels Tallers, aont dalt, sobre la moralla, havia feta fer la ciutat una escala de fusta molt antepisada pera pujar sobre dit portal y dalt parat un altar || que [f. 61 v.°]
tot se rodava, juntament ab una vela per reparar lo sol, y la

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 117-118 v.°

musica de trompetas y manestrils que era en dit portal sona en veurer dita proffesso arribava. E arribats, los senyors canonges, gramial ab dit senyor bisbe y consellers pujaren dalt, aont en dit altar digueren los sants quatre evangelis y feren dita benedictio ab les serimonies acostumadas, feta la qual, dita proffesso se n torna a la seu, aont se acaba y dits senyors consellers se n anaren.

[Jurament dels cònsols de la llotja.]

DIJOUS a .V. de dit.—En aquest dia juraren los senyors consols de la llotja de la mar, lo qual jurament se feu ab la forma acostumada, com altres anys llargament es de veurer (1).

[Dia de l'aparició de sant Miquel: festa de santa Creu en l'hospital.]

DIUMENGE a .VIII. de dit, dia del glorios sant Miquel, a be que los senyors consellers acostuman quiscun any anar a la iglesia de dit glorios sant per oir lo offici, lo present any no y anaren, sino que, en forma de ciutat, ab sos verguers y massas altas, anaren a la iglesia del hospital, aont se feya la festa de santa Creu, com quiscun any se acostuma, y arribats al pati de dit hospital isqueren los senyors administradors arrebrer a dits senyors consellers, y possantse quiscu al costat y ma esquerra de cada senyor conseller los acompanyaren al presbiteri, aont se assentaren dits senyors consellers a la part del evangeli ab los banchs de vellut de la ciutat y dits senyors administradors a la part de la epistola ab banchs de vaqueta, per estar Nostre Senyor patent, y axi assentats, oiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona als senyors consellers. E acabat dit offici, los senyors consellers se n anaren, acompanyant los dits senyors administradors fins a dit portal aont los havian rebuts.

[Consell de cent.]

DILLUNS a .VIIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (2).

[Reedificació de Santa Madrona: preparatius.]

DIMECRES a .XI. de dit, tenint llicencia los molt illustres senyors consellers del exellentissim senyor marques de Olias y Mortara, virrey y capita general en lo present principat de Cathalunya, per medi de una embaxada a ell enviada per part de la present ciutat a .XXVII. del prop passat mes de abril, de poder
[f. 62.] rehedificar y adobar lo santuari o monastir, || que es en la montanya de Monjuhic, de la gloriosa Santa Madrona, lo qual per ocasio del siti fou en la present ciutat en lo any mil sis cents

---

(1) Juraren el càrrec de cònsols de llotja Miquel Boneu, doctor en medicina, i Anton Bonanat, mercader. V. *Reg. de Deliberacions*, f. 120.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 121 v.º-124 v.º

sinquanta y hu se dirruhi y espalla, de tal manera que casi tota està a terra, y desijant los dits senyors consellers y savi consell de cent que dita gloriosa santa estigue collocada en sa casa y monastir, donaren medi en fer differens diligensias axi de caritats com altres, pera que dit monastir y isglesia fos rehedificat. Y perso, feren posar una creu gran de fusta en lo puesto aont abans estava lo altar, y axi mateix, feren fer cridas(1) per tota la present ciutat com lo dia de dema dits senyors consellers pujarien en dit monastir pera comensar dita rehedificatio, y axi mateix suplicarian, com suplicaren, al reverendissim senyor bisbe fos servit asistir pera benehir la primera pedra, pera que totom se alentas a la devocio de dita gloriosissima (2) santa y que per son medi Nostre Senyor fos servit donarnos la pluya necessaria per la fertilitat dels grans.

[Inauguració de les obres de Santa Madrona.] DIJOUS (3) a .XII. de dit, fou gran lo numero de la gent y ciutadans de la present ciutat que acudiren en dit puesto de Santa Madrona, ab molt gran alegria y fervor de que ditas obres se comensasen y pasassen avant, assistint en dit puesto tota la musica de la ciutat de tabals, trompetas y manestrils que alantavan molt al poble, y despres pujaren los senyors consellers, aont se possaren de la millor manera pogueren ab sas cadires per ocasio del endarroch y ruina que en dit puesto hi havia, y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual axi mateix se vesti de pontifical y benehi la primera pedra, la qual despres per lo mestre de casas fonch enterrada, y passat avant per lo mestre de casas en comensar dita rehedificatio y feta tota esta serimonia, dit reverendissim senyor bisbe y despres dits senyors consellers se n anaren.

[Consell de cent.] DISAPTE a .XXI. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se llegiren cartas del senyor Pedro de Montaner, embaxador de la ciutat en Madrid, y altres cosas, com en dit consell general llargament es de veurer (4). [f. 62 v.°]

[Lledànies.] DILLUNS a .XXIII. de dit, primer dia de les lladanias, los senyors consellers ab ses insignies consolars anaren a la seu y se n pujaren al presbiteri a la part del evangeli, y en comensantse la proffesso se posaren darrera lo gramial, anant en ella ab la forma

(1) V. Apèndix V.
(2) Ms. «groriosissima».
(3) Ms., per error, «Diumenge».
(4) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 127 v.° - 129 v.°

acostumada fins arribar a la iglesia parrochial de nostra senyora del Pi, aont dits senyors consellers se n pujaren al presbiteri a la part del evangeli, assentats ab las cadiras de vellut y cuxins als peus, y lo reverendissim senyor bisbe a ma dreta de dit senyor conseller en cap ab sa cadira y cuxi, e los senyors del gremial a la part de la epistola ab cadires sens cuxins; e ab la dita forma oiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor bisbe y lo dit senyor bisbe al senyor conseller en cap y axi los demes. E acabat dit offici, dita proffesso se torna en orde y se n ana a la seu, aont se acaba y dits senyors consellers se n anaren.

DIMARS a .XXIIII. de dit, segon dia de lladanias, dits senyors consellers tornaren a la seu y anaren en dita proffesso, dientse lo offici a la iglesia parrochial de Sancta Maria de la Mar com lo dia de ayr llargament es de veurer.

DIMECRES a .XXV. de dit, terser dia de les lladanias, dits senyors consellers tornaren anar en dita iglesia de la seu assistint en dita proffesso, dientse lo offici en la iglesia parrochial de Sant Just y Sant Pastor de la present ciutat ab la forma que lo primer dia llargament es de veurer.

DIJOUS a .XXVI. de dit, dia de la Assensio, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume, y de alla anaren a la seu en forma de promania, aont oiren lo offici y sermo, lo qual acabat se n tornaren a Sant Jaume aont se desgregaren. [Festa de l'Ascensió.]

[f. 63.] DILLUNS a .XXX. de dit, essent convidats los molt illustres senyors consellers, per part dels pares de Sant Francisco de Paula, per assistir a unas conclusions que s tenian en la iglesia de dit monastir, anaren perso ab sas insignes consolars, verguers y masses altas, a la tarda, en dita iglesia de Sant Francisco de Paula, aont los pares de dit monastir isqueren arrebrer dits senyors consellers al portal major, acompanyantlos fins al puesto aont estava lo sustentant, aont al costat estavan possades les cadires de la ciutat ab sos cuxins, y dits senyors consellers se assentaren assistint en ditas conclusions, les quals acabadas se n anaren, acompanyant los dits pares fins alla ahont los avian rebuts. [Conclusions en Sant Francisco de Paula.]

[JUNY]

DIMECRES al primer de juny del any mil sis cents sexanta y hu.

[Pasqua de l' Esperit Sant.] DIUMENGE a .V. de dit, dia de Pasqua del Spirit Sant, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu, aont oiren lo offici y sermo, conforme altres anys es de veurer, acabat lo qual se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

[Consell de cent.] DISAPTE a .XI. de dit, se tingue consell de cent, en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (*).

[Assaig de l'àliga.] DILLUNS a .XIII. de dit, se feu lo ensaig de la aguila en casa la ciutat per la festivitat de Corpus, conforme quiscun any se acostuma.

[Vigília de Corpus.] DIMECRES a .XV. de dit, vigilia de Corpus.—En aquest dia [f. 63 v.º] a les tres horas de la tarda arribaren a la plassa de Sant Jaume los molt illustres senyors consellers ab ses insignes consolars, venint primer lo senyor conseller sise, despres lo quint y axi los demes, acompanyats quisqu de molts cavallers de filera, y axi com arribavan sonava tota la musica de trompetas, manestrils y musica de corda, assentantse dits senyors consellers als pedrissos del porxo de Sant Jaume de la part de la font y entre dits senyors consellers los cavallers titulars mes antichs y ecclesiastichs; y junts que foren tots, arribaren los senyors consols de la llotja de la mar ab sas masas altas, y se assentaren juntament ab los mercaders ab uns banchs arrimats als pilars de dit porxo de Sant Jaume. E despres arribaren les tres embaxades que per semblant dia acostuma fer de part del molt illustre capitol, les quals aportava lo senyor mestre de serimonias, ab son sobrepellis, acompanyat de dos senyors preveres, dos escolans y lo balla de las pixerellas; y en aver acabat la ultima enbaxada, dits senyors consellers, possantse al costat de ells molts cavallers ab molta agraduacio, anaren a la seu per los llochs acostumats, y pujats al altar major, se assentaren los senyors consellers y extrems de

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 134 v.º - 136.

bordo a la part del evangeli, un senyor conseller y un senyor cavaller interpoladament, y los demes a la part de la epistola, y axi assistiren acabar matinas; y despres se n tornaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume, aont se assentaren als pedrissos de la troneta del porxo com estan en casa de la ciutat y entre cada hu de ells un senyor cavaller y los demes de filera a ma dreta y los senyors mercaders a ma esquerra. E axi assentats, arriba la aguila y dansà, y despres vingueren los senyors obrers ab ses bassinas de ramellets y banderetas, que per semblant dia acostuman, y no obstant que per lo poble ne foren robadas moltas, totavia ne entraren algunas alla ont dits senyors consellers eran, los quals se les partiren, donantne a dits cavallers y demes, y aqui se acaba la festa anantsen quiscu a sa casa.

DIJOUS a .XVI. de dit, dia de Corpus, los senyors consellers ab ses promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume, y de alli ab la musica devant per los llochs acostumats anaren a la seu, y entrant per lo portal || major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent los deguts acataments al altar major se n passaren a la part del evangeli, aont se assentaren, y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual se possa a la part de la epistola ab sa cadira de vellut y cuxi als peus, y los assistents a son costat de una part y altre assentats ab tamborets de vellut rassos, y aqui se vesti de son pontifical y despres comensa lo offici, y al offertori los senyors consellers y promens se assentaren y feren las hajas ab la forma acostumada, estant los senyors asistents denpeus y descuberts tant quant se feyan les hajas, y despres al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap y lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los demes. E acabat dit offici y despullat que dit senyor bisbe fou de son pontifical, dits senyors consellers y promens se possaren devant y lo senyor conseller en cap al costat y ma esquerra de dit senyor bisbe, y axi lo acompanyaren a son palasio al peu de la escala, aont despedintse de sa senyoria, dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume aont se desgregaren.

[Festa de Corpus: ofici en la seu.]

[f. 64.]

Dit dia, a les tres hores de la tarda, dits senyors consellers y promens se tornaren ajuntar a la plassa de Sant Jaume y de alli anaren a la seu, aont se estigueren al presbiteri y part del evangeli fins que isque la custodia del Santissim Sagrament, que s possaren darrera del gramial fins a la porta del cor, aont dits se-

[Processó.]

nyors consellers prengueren les vares del talem y los senyors promens se possaren devant la custodia ab varas, y axi anaren en dita proffesso fins que fou tornada a la seu y acabada, de ont dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume aont se desgregaren.

[Processó de Sant Jaume.]

DIVENDRAS a .XVII. de dit, dits senyors consellers anaren a la iglesia de Sant Jaume per assistir a la proffesso, a la qual aportaren les vares del talem ab la forma acostumada.

[Processó de Sant Miquel.]

DISAPTE a .XVIII. de dit, dits senyors consellers anaren a la iglesia de Sant Miquel per assistir a la proffesso, a la qual aportaren les vares del talem ab la forma acostumada.

[Processó del Pi.]

DIUMENGE a .XVIIII. de dit, los senyors consellers anaren a la proffesso de la iglesia parrochial de nostra senyora del Pi.

[Processó de Sant Sebastià.]

DILLUNS a .XX. de dit, los senyors consellers anaren a la professo de Sant Sebastia.

[Processó de Sant Francisco de Paula.]

DIMARS a .XXI. de dit, los senyors consellers anaren a la iglesia del monastir de Sant Francisco de Paula, aont assistiren a la professo y aportaren les vares del talem. [f. 64 v.º]

[Processó de Sant Just.]

DIMECRES a .XXII. de dit, dits senyors consellers anaren a la iglesia parrochial de Sant Just y Sant Pastor, aont assistiren a la professo y aportaren les vares del talem.

[Processó de capvuitada.]

DIJOUS a .XXIII. de dit, dia de cap de octava, a la tarda dits senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, anant a la seu ab la forma acostumada, aont se feu la proffeso del Santissim Sagrament que quiscun any per semblant jornada se acostuma, aportant dits consellers les vares del talem y los senyors promens davant la custodia ab sas varas, y acabada dita proffesso se n tornaren ab la mateixa forma de promania eran vinguts.

[Consell de cent.]

DISAPTE a .XXV. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (*).

[JULIOL]

[Consell de cent.]

DIVENDRAS al primer del mes de juliol del any mil sis cents sexanta hu, se tingue consell de cent en lo qual se feren les pro-

---

(*) V. *Reg. de Deliberacious*, f. 139 v.º - 141.

positions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (1).

DIMECRES a .VI. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

DIUMENGE a .X. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (3).

[f. 65] DIMECRES a .XIII. de dit, se tingue consell de cent (4).

DIVENDRAS a .XV. de dit, se torna a tenir consell de cent per lo arrendament dels drets y altres cosas, com en dit consell llargament es de veurer (5).

[Ofici votiu de les claus a nostra senyora de la Concepció.]

DIMARS a .XVIIII. de dit, los senyors consellers anaren a la seu, en forma de ciutat, per assistir a la festa que quiscun any per semblant dia se acostuma fer a nostra senyora santissima de la Conceptio, a la capella dels claustres, y arribats en dita capella, dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut de la ciutat, aont oiren lo offici que digueren tres senyors canonges, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren.

[Festa de santa Marta.]

DIVENDRAS a .XXVIIII. de dit, los senyors consellers, ab ses insignes consolars, anaren a la iglesia del hospital de Pere Desvilar, prop Santa Clara, aont se feya la festivitat de la gloriosa santa Martra, aont arribats los administradors de dit hospital isqueren arrebrer a dits senyors consellers, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab las cadiras de vellut y cuixins als peus, y alla oiren lo offici y sermo, acabat lo qual dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers fins al portal major de la iglesia aont los avian rebuts.

[Consell de cent.]

DISAPTE a .XXX. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (6).

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 141 v.°-143 v.°
(2) V. *Reg. de Deliberacians*, f. 144-145 v.°
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 147-148.
(4) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 149-151.
(5) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 151-154 v.°
(6) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 156-157 v.°

[AGOST]

DILLUNS al primer de agost mil sis cents sexanta hu. [f. 65 v.º]

[Festa de santa Clara.] DIVENDRAS a .XII. de dit.—En aquest dia los senyors consellers, ab sas insignies consulars y en forma de ciutat, anaren al monastir de Santa Clara, per assistir a la festa que s feya de dita gloriosa santa, com quiscun any acostuman, y arribats al portal de dita iglesia los isqueren arrebrer los senyors obrers, acompanyant a dits senyors consellers fins al presbiteri aont feren oratio, y despres los acompanyaren fins a la portaria, aont dits senyors consellers, verguers y mestre de serimonies entraren dins dit monastir, y lo senyor consell[er] en cap se posa a la portaria a ma esquerra de la senyora abadesa, per ser dona, anant fins al cor, aont dita senyora abadesa se assenta a la primera cadira del cor ab sa crosa al costat, y los demes senyors consellers despres d ella de filera; oiren lo offici y sermo, acabat lo qual sercaren dit monastir y despres se n anaren, acompanyantlos dita senyora abadesa fins al portal de dita portaria aont los havian rebuts.

[Festa de l'Assumpció.] DILLUNS a .XV. de dit, festa de la Assumptio de Nostra Senyora, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu per los llochs acostumats, aont pujats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli interpoladament un senyor conseller y un prom, y axi assentats, oiren lo offici y sermo, lo qual acabat se comensa la professo, posantse dits senyors consellers y promens darrera lo gramial fins a la porta del cor, aont los senyors consellers prengueren les vares del talem y los senyors promens se possaren davant la custodia ab varas, y acabada dita proffesso, dits senyors || consellers y promens se n tornaren ab la mateixa forma [f. 66.] de promania a Sant Jaume aont se desgregaren.

[Festa de sant Roc.] DIMARS a .XVI. de dit, dia del glorios sant Roch, dits senyors consellers y promens ab la mateixa forma de promania se tornaren ajuntar a Sant Jaume a les sis hores de la matinada, y de alli ab la musica devant anaren a la capella del glorios Sant Roch, prop lo portal Nou, y antes de arribar a dita capella los isqueren arrebrer los senyors canonges de Santa Anna, y pos-

santse entre mitg dels senyors consellers y promens se n entraren dins dita capella, aont dits senyors consellers y promens se assentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut de la ciutat, ahont oiren una missa baixa agenollats, y despres se n anaren, tornant los acompanyar los dits senyors canonges fins alla ont los havian rebuts.

[Consell de cent sobre guarnició dels portals.]

DIMARS a .XXIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se llegi una carta de sa magestat (que Deu guarde) acerca de dexar los portals de la ciutat franchs, llavant la guarnitio de aquells, aturantse sa magestat alguns puestos en dit[a] carta mensionats y assenyalats, com en aquell es de veurer, y tambe altre carta del exellentissim senyor marques de Olias y Mortara, virrey y llochtinent general en lo present principat de Cathalunya, acerca de dita materia consernent, per raho del qual, dit consell feu deliberatio y conclusio que los senyors consellers sien servits, per medi de un ciutada y un militar del present consell per sa senyoria anomenadors, fer una embaxada a dit exellentissim senyor virrey fentli (*) per part de dit consell la deguda estimatio de la honrra y merse que en tot lo que es estat de conveniensia d esta ciutat es estat servit ferli, confessant haver rebudas estas merses de la ma de sa magestat per son poderos medi, y que desijant posar en executio los reals ordes de sa magestat, a deliberat suplicar a sa exellencia sia de son servey explicar ha esta ciutat las obras fahedoras en las adresanes per abrich de la gent de guerra, pera que ab las noticias tindra de sa exellencia, puga [f. 66 v.º] || mirar y veurer esta ciutat si li sera possible poder fer aquellas, y que en la dita embaxada que s fara a sa exellencia sien servits los senyors embaxadors representar a sa exellencia que esta ciutat en totas ocasions que ha tingut noticias de son embaxador, son estades de fer la present ciutat un cubert y habitacio per los soldats y gent de guerra y no altra cosa, y que en aqueixa conformitat ho ha entes esta ciutat, y que se suplique a sa exellencia sia servit manar explicar si es aquesta la real intensio de sa magestat, pera que la present ciutat ne tinga las noticias convenients, y de la resposta sera servit fer sa exellencia a dits senyors embaxadors, sien servits los senyors consellers per de aqui al dia de divendras proxim si aparexera o antes, ferne sabidor al present consell, perque se puga

(*) Ms. «ferli».

pendrer la deliberatio convenient, com ditas y altras cosas en dit consell mes llargament estan contengudas (1).

[Ambaixada al virrei.] DIMECRAS a .XXIIII. de dit, los senyors don Francisco Semmanat y Joseph Monrras, ciutada, en virtut de la deliberatio del savi consell de cent lo dia de ayr, reportaren la embaxada a sa exellencia, conforme en dit consell se conte.

[Consell de cent sobre guarnició dels portals.] DIVENDRAS a .XXVI. de dit, se torna a tenir consell de cent en lo qual, en primer lloch, dits senyors embaxadors feren relatio en dit consell de la resposta que sa exellencia havia feta a dits senyors embaxadors, la qual era que ell no podia donar a la present ciutat altres inteligensias mes del que contenia la real carta de sa magestat y lo que insinuava en la que sa exellencia avia remesa, per quant lo que havia escrit a la present ciutat era segons lo que contenian los ordes de sa magestat, fent llegir a dits embaxadors la carta de sa magestat en lo tocant a dita materia, de la qual los dona copia, la qual carta o copia d ella es cosida en dita ma corrent juntament ab dita deliberatio y altres cosas, com en dit general consell llargament son de veurer (2).

[SETEMBRE]

DIJOUS al primer de setembre del any mil sis cents sexanta y hu.

[Consell de cent.] DIMECRES a .VII. de dit, se tingue consell de cent per lo arrendament del pastrim y altres cosas, com en dit consell llargament es de veurer (3). [f. 67.]

DIVENDRAS a .XVI. de dit, se torna tenir consell per lo arrendament del pastrim y altres cosas, com en dit consell llargament son de veurer (4).

DIMARS a .XX. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (5).

DIMECRES a .XXVIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (6).

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 167 v.º - 169 v.º
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 169 v.º - 172.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 175 v.º - 177 v.º
(4) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 178 v.º - 180.
(5) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 182 - 185.
(6) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 187 - 188 v.º

DIJOUS a .XXVIIII. de dit, dia del glorios sant Miquel.—En aquest dia los senyors consellers en forma de ciutat anaren a la [f. 67 v.º] iglesia de || dit glorios sant per assistir en dita festa, exintlos arrebrer al portal major de dita iglesia los senyors obrers com es costum, acompanyantlos fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab banchs de vellut per estar lo Santissim Sagrament patent, y alla oiren lo offici y sermo, acabat lo qual dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers fins alla ahont los havian rebuts. [Festa de sant Miquel.]

[OCTUBRE]

DISAPTE al primer de octubre del any mil sis cents sexanta y hu, dia del sant Angel Custodi, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu per los llochs acostumats, aont pujats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli, y alla oiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap. E acabat dit offici, se comensa la professo que per semblant dia se acostuma fer, en la qual los senyors consellers aportaren les vares del talem y los senyors promens anaven davant la custodia ab varas. E acabada dita professo, dits senyors consellers y promens se n tornaren ab la matexa forma a Sant Jaume aont se desgregaren. [Festa de l'Angel Custodi.]

DILLUNS a .III. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (*). [Consell de cent.]

DIMARS a .IIII. de dit, dia del glorios sant Francesc, los senyors consellers en forma de ciutat anaren a la iglesia de dit glorios sant, conforme altres anys acostuman y atras es llargament de veurer. [Festa de sant Francesc.]

DIVENDRAS a .VII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas que en dit consell se feren, fonch deliberat que se fes una embaxada al exellentissim senyor llochtinent y capita general, la qual sens disgregarse dit consell fonch feta per lo senyor don Francisco Sanmanat y Joseph Monrras, ciutada, la qual es del thenor seguent: [Consell de cent i ambaixada al virrei sobre el dret de cops.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 189-194.

Exellentissim senyor

La ciutat de Barcelona, per son sindich, ha aportat des del any 1613 fins vuy una causa en lo consell real de la ballia general de Cathalunya || contra lo procurador fiscal de dita ballia, [f. 68.] balla de cops y hereters, pretenent que los venedors de blats a la ciutat de Barcelona no deuen pagar dret de cops dels blats que la ciutat compra dins la ciutat y son territori o que compra dellà las ayguas dels rius de Llobregat y Besos, lo contrari pretenent dit procurador fiscal, que dits venedors deuen pagar dret de cops no sols de las vendas que s fan dins la ciutat y territori pero encara de las vendas que s fan dellà ditas ayguas, perso que diuen que lo contracte se fa en Barcelona y que lo blat ja es en lo port y que lo trasferirse dellà dellà las ayguas es en frau del dit dret; y encara que des del dit any 1613 la ciutat ha conservat son dret y no ha concentit se pagassen per los venedors los cops, ab tot, vehent la ciutat que ara novament y de poch temps ha esta part lo balle de cops, sos arendataris y los dits hereters an instat se prossohis a la exactio de dits drets de cops via rigurosa, deliberà, de consell de sos advocats ordinaris, que fins a tant dita causa fos declarada, se abstingues la ciutat de comprar lo blat seria en lo port y de anar dellà las ayguas ha fer ditas compras estant lo blat en dit port, pera evitar dits prosehiments y no donar ocasio de suspitar que la ciutat va a fer ditas compras en frau del dit dret dels cops, y que procuras enviar a comprar los blats fora sens fer lo contracte dins Barcelona ni son territori y antes que lo blat fos arribat en lo port, com en effecte als 29 de setembre prop passat en la parroquia de Sant Adria de Besos compra de Pere Bensi, mercader genoves, tot lo blat que s trobave dins la barca, anomenada *Nostra Senyora de la Conceptio*, patroneyada per Antoni Russi, genoves, que s trobave a la plaja enfront de dita parroquia, que serian mil quarteras poch mes o manco, a raho de 3 ₶ 13 ₰ per cortera, y despres, als 5 del corrent mes de octubre, en lo mateix lloch de Sant Adria, compra del dit Bensi altre carrech de blat de la barca anomenada *Nostra Senyora de la Anunsiata*, patroneyada per lo patro Francisco Bensi, qui s trobave devant dita plaja de Sant Adria a raho de 3 ₶ 12 ₰ per cortera, havent de venir dit blat de totas dos barcas a arrisch y perill de la present ciutat; y encara que en semblants compras en ningun tempts hi ha agut difficultat ni se ha pretes ni pogut pretender dret de copts, ab tot, los arrendataris del dret

[f. 68 v°] dels copts ab assistensia de don Francisco || Torres, aguasil ordinari, feren aprehensio de 36 corteras de blat als 2 de dit mes de octubre, y aquell aportaren en las caxas aont se recull lo dret dels cops, ab pretest que la mesuratio de dit blat se feu en lo port de la present ciutat, y axi que en ell es vist ferse la dita venda, lo que no prossoheix, per que comprant la ciutat totas las barcadas fou ja perfeta la venda y vingue lo blat a arrisch y perill de la ciutat, y la mesuratio sols se fa en semblant cas per declaratio y liquidatio del preu y no per perfectio del contracte. Per lo que la dita ciutat, per medi dels consellers de aquella, ab especial embaxada, suplica a vostra exellencia fos servit manar posar remey en ditas cosas y aconsolar dita ciutat en preiudici tant notable, attesa la necessitat que y ha de fer provisions de blats y lo dany se seguiria de no poder fer semblants compras ab dita exemptio, per que los mercaders y venedors havent de pagar dit dret tran[s]feririen lo blat en altres parts, com molt sovint se veu; y haventse vostra exellencia interposat a la conexensa de aquest fet, los dits arrendataris, balle de copts y procurador fiscal no sols se an abstingut de prosehir, pero encara, ab assistencia del sots veguer de la present ciutat, lo dia de ayr que comptavem als 6 del corrent mes de octubre, an feta aprehensio de las velas de la barca del patro Antonio Bursi, ab pretest que ha de pagar dit Bensi a dit patro la mitat del dret de mesurar, y aventse offert per Joseph Roger, credenser dels forments, al prom dels mesuradors pagarli tot lo dret no u volgue acceptar, ans be, digue molts convicis y pesars a dit Roger, injuriantlo notablement, y an instat dits arrendataris rebrer certa informatio en la ballia general, compellint los testimonis a que diguessen contra la veritat y son sentir, y encara amenassen fer aprehencio del pretes dret de copts de la segona barcada de blat que esta en lo moll y no esta encara entregada y fer altres prosehiments en odi de la ciutat, de sas franquesas, libertats y privilegis, de totas las quals cosas te viu sentiment la present ciutat, per no poder se fer las provisions necessarias en any tant esteril, y encara que pogues prosehir segons los privilegis, franquesas y llibertats d esta ciutat o per || [f. 69.] represalies, com en altres vegadas se ha procehit, o per lo salvo conducto concedit a las vituallas que venen a la present ciutat y als qui las portan, perso, considerant que dits procehiments porien saber a cosa de fet y que los medis judicials que s porien offerir no donan prompte remey a necessitat tant

urgent, per lo poch aculliment que la present ciutat troba sempre en los officials y ministres de la ballia general; perso, per medi de la present embaxada, suplica a vostra exellencia sia servit manar se restituesca dit blat a la present ciutat y las velas a dit patro, y que los officials de la ballia general, balla de cops y hereters eo los arrendataris no fomenten ni insten semblants aprehensions y exactions de drets de cops en dits casos que notoriament no ls specta; conforme ja en altra ocasio, havent lo balla de cops fet una aprehensio de blat als 5 de mars 1630, li fou manat per lo balle general que restituis lo blat havie pres, com en effecte restituhi lo valor a la ciutat, y consta ab una apoca que n firma Hieronim de Navel, clavari de la ciutat, a Joseph Safont, notari de la ballia general, y ho notifica lo balla de cops lo mateix dia en poder de Joan Hieronim Talavera, notari de Barcelona, y consta de la partida del deposit que n feu dit clavari que s presenta a vostra exellencia, y lo mateix fou fet y manat per lo balla general en altre ocacio eo als 3 y 4 de setembre 1636, haventse fet semblant aprehencio de blats de la dita ciutat per lo sots balle de cops, y havent succehit als deu de maig 1631 altre aprehensio de blat per lo dret de cops, lo exellentissim senyor lloctinent general, que a les hores era, mana restituir lo blat apres, y lo mateix (*) fou manat despres, en altra ocasio de aprehensio de blat de la ciutat per dret de cops, als 2 de Janer 1637, per lo exellentissim senyor lloctinent general que a les hores se trobave, com consta de las deliberations fetas en lo consell de cent que s presentan a vostra exellencia, y en molts altres casos los exellentissims senyors lloctinents an manat lo mateix; confiant la present ciutat que vostra exellencia sera servit afavorirla fentli esta merse, que la tindra per particularissima de la ma de vostra exellencia.

E tornats los dits senyors embaxadors en dit consell, feren en aquell || relatio de la embaxada per ells feta a sa exellencia [f. 69 v.°] y la resposta que dit senyor virrey los feu, que fonch que ell ho miraria y que procuraria obrar en benefici de la present ciutat acerca del que se li soplicava tot lo que li fos possible, sobre la qual embaxada y resposta lo dit consell feu deliberatio que se envia a sa exellencia lo dia de dema, per lo sindich de la present ciutat, tots los papers convenients en orde de dita embaxada,

---

(*) Ms. « matheu ».

servintse los senyors consellers lo p[rop] vinent consell fer relatio de la resposta haura feta sa exellencia, com ditas y altres cosas en dit consell estan llargament contengudas (1).

DISAPTE a .VIII. de dit, lo dit sindich de la present ciutat, inseguint la deliberatio del consell de cent lo dia de ayr, ana a sa exellencia y li aporta los papers se li havian de portar per raho de la embaxada lo dia de ayr a ell feta. [Papers enviats al virrei sobre al dret de cóps.]

DILLUNS a .X. de dit, se tingue consell de cent (2) en lo qual lo sindich de la present ciutat feu relatio en dit consell com, inseguint la deliberatio de set del present, havia aportats los papers que se havian de aportar a sa exellencia per la embaxada se li fou feta, y que sa exellencia fou servit respondrer que s podia assegurar esta ciutat de son effecte, puix era en obrar lo que fos convenient per la present ciutat, y que axi podia desembarcar dit blat de dita barca, que no se li feria impediment algu, empero que la present ciutat havia de estar a tot allo que fos de justicia. [Consell de cent sobre el dret de cops.]

E tambe se llegi en dit consell una carta de sa magestat y altre del senyor Pedro de Montaner, embaxador, ab la qual dava noticias com havia despatjat lo privilegi de la nova gracia y concessio de las baronias de Moncada, Caldes de Astarach y altres llochs que la ciutat tenia, y que lo privilegi de la concessio de Flix y la Palma no u havia pogut despedir per demanarne trenta mil reals de plata de vello, y no obstant moltas diligensias avia [f. 70.] fetas, no u avia pogut reduir a menos || de quinse mil reals de plata, per raho del qual per dit consell fou deliberat que lo mirar y veurer de ont sera posible traurerse lo diner necessari pera pagarse lo cost dels despaigs de Flix (3) y la Palma sie comes, com lo present consell ho comet, als senyors consellers y mateixa junta de vint personas, pera que, apres de trobats aquells, sien servits ferne relatio en lo present consell pera que se puga les hores deliberar lo convenient, y attes que lo despaig de las baronias de Monbuy y Moncada y demes llochs adjacents a ellas es ja arribat, que perso lo dit privilegi sia fet registrar en la ballia general, y apres de registrat per part de la present ciutat, sia pressa possessio de aquells de la manera que la present ciu- [Noves sobre concessio de baronies.]

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 196-200 v.°
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 201 v.°-205.
(3) Ms. « Fax ».

tat ha acostumat pendrer semblants possessions, segons sera vist esser convenient.

[Ambaixada al virrei sobre el dret de cóps.]

DIMARS a .XI. de dit, los senyors Francisco Mora y Joseph Monrras, per part dels senyors consellers, reportaren una embaxada a sa exellencia, la qual es del thenor seguent:

Exellentissim senyor

La ciutat de Barcelona, agraida de la honrra y merse que vostra exellencia es estat servit ferli en interposarse peraque pogues desembarcar lo blat que ultimadament compra del patro Francisco Bensi, genoves, ne done a vostra exellencia les degudas grasias, suplicant a vostra exellencia sia servit, en continuatio de tantes merses com de la ma de vostra exellencia experimenta, disposar y ordenar que, en cas se li offeris haver de fer altras compras de blats per la provisio de sos ciutadans, no s fasse per lo tribunal de la ballia general impediment algu en la desembarcatio de dits blats, assegurant a vostra exellencia que esta ciutat no vol ni desitja altra cosa que posar per los medis seran de justicia; suplicant a vostra exellencia sia servit manar sie reintegrada dita ciutat en la partida de blats que per drets de cops li foren apresos, en conformitat del que en altres ocasions se ha esperimentat de altres senyors llochtinents generals en semblants occasions, com de vostra exellencia en esta ho espera, ordenant que sien restituides al patro Antonio Pusso, genoves, les velas y timo que li foren apressos per los mesuradors de la plassa, pera que dit patro no hage de suportar los danys li redundan de la detencio de ditas velas y timo, que axi ho espera esta ciutat de la grandesa de vostra exellencia.

[Consell de cent.]

DIUMENGE a .XVI. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (*). [f. 70 v.°]

[Festa de sant Lluc.]

DIMARS a .XVIII. de dit, dia del glorios sant Lluch, a la matinada los senyors consellers en forma de ciutat anaren al estudi, aont los isque ha rebrer lo senyor rector al portal major, y possantse al mitj dels dos senyors consellers ultims, los acompanya fins dalt al tehatro aont se feya la festa de dit glorios sant, y alla se assentaren a la part del evangeli ab banchs, estant lo senyor conseller en cap mes prop del altar, despres lo segon, des-

---

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 209 v.°-212.

pres lo ters, despres lo quart y despres dit senyor rector y despres lo quint y despres lo senyor racional del estudi y despres lo senyor conseller sise, seguintse despres molts doctors, capellans y frares asentats ab banchs a una part y altre. E axi assentats, se comensa lo offici axint los celebrants, los quals despres de haver saludat lo altar saludaren (1) los senyors consellers, y despres se passa avant en lo offici ab les serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dit senyor rector fins alla ont los avia rebuts.

Dit dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas, se llegiren les respostas fetas per lo exellentissim senyor virrey acerca de la embaxada se li fou feta en dias passats per cosas de cops, com ditas y altres cosas en dit consell llargament son de veurer (2). [Consell de cent]

DIJOUS a .XX. de dit, se tingue consell de cent, per lo arrendament del pa y altres cosas de la administratio de la ciutat (3).

DIVENDRAS a .XXI. de dit, se torna a tenir consell de cent (4).

DIUMENGE a .XXIII. [de dit], se torna a tenir consell de cent (5).

DIMECRAS a .XXVI. de dit, se torna a tenir consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (6).

DIJOUS a .XXVII. de dit, los senyors Joseph Bru y Joseph Monrras, ciutadans, ab assistencia dels magnifichs assessors de la present casa, anaren, per part de la present ciutat, al exellentissim senyor virrey, al qual informaren per raho de la causa dels [f. 71.] cops a la ballia y li donaren un paper o memo||rial, acerca de las respostas que sa exellencia fou servit fer en dias passats a la embaxada se li feu, los quals son del thenor seguent: [Ambaixada al virrei sobre el dret de cóps.]

Exellentissim senyor

La ciutat de Barcelona rebe la resposta que vostra exellencia fou servit donar, als 18 del corrent mes de octubre, a las embaxadas que per part de dita ciutat foren reportades a vostra exellencia, ordenar a la ciutat:

(1) Ms. «saludares».
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 213-217.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 217 v.°-221.
(4) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 221 v.°-224.
(5) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 224 v.°-226.
(6) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 228-231.

Primo que dins dos mesos se hage de declarar (*) la causa que lo sindich de dita ciutat aporta contra lo procurador fiscal de la ballia general sobre los drets dels cops, y que, si passats aquells, per part de la ciutat se impedia la declaratio, puga lo procurador fiscal instar las aprehensions de dits drets y puga lo balla general provehir y executar aquellas.

2° que la ballia general restituesca al patro lo timo y velas de la barca de que s tracta, prestant primer *cautio fideiussoria* per lo patro a la ballia general *de judicio sisti et judicato solvendo.*

3° que la ciutat no hage de depositar ni donar *cautio* per lo ultim blat que s de semblansa, puix offeri la ciutat a vostra excellencia estar al que fore judicat, empero que s retinga la ballia general lo blat que prengue de la altra barca fins a que sia declarada la dita causa.

4.° que en lo sdevenidor, comprant la ciutat en la forma ha comprat la ultima vegada, amentres se tardara a declararse la causa, ho deposite lo dret dels cops o preste *causio fideiussoria de judicio sisti et judicato solvendo.*

De las sobredites resolucions, enten la present que restaria molt preiudicada y gravada, per que, en primer lloch, lo declararse ho dexarse de declarar la causa dins los dos mesos no pot estar en ma de la ciutat, sino tant solament dels magnifichs assessors de la ballia general y dels magnifichs doctors de la real audiencia de la sala de ont se ha de fer paraula; ni pot la ciutat fer impediment algu pera que no s fasse, majorment havent molts anys que esta assignat a sentensia y haventse demanats dubtas per part de la ciutat y fins vuy no se son donats; y axi apar que lo dit termini es molt breu per la expeditio de una causa tant grave de moltas difficultats, per las quals haventse molt disputada no s i prengue resolutio.

En segon lloch, quant a la causio del patro, la ciutat estaria preiudicada en los privilegis reals que li son estats concedits per lo salvo conducto dels blats y de las vituallas, que es lo privilegi del senyor rey en Pere 2 dattum als 3 dels idus de janer 1283, que esta continuat en lo || cap. 13 del *Recognoverunt Proceres* [f. 71 v.°]
tit. *De Consuetuts de Barcelona*, y en los privilegis del senyor rey Pere ters dats lo primer als 8 de las calendas de juny 1337

(*) Ms. «decrarar»

y lo altre als 6 de mars 1375 sots titol *De guiatges* en lo volum 2 de las *Constitutions* collocats, en los quals esta disposat que no pugan esser marcats, penyorats ni detanguts los que aportan blats y vituallas a la present ciutat de Barcelona ni las barcas o naus ab que an aportat dits blats y vituallas, no sols per confiscatio o delicte, pero encara ni per leza magestat divina ni humana, en tant que si se ha prestat de fet alguna causio es estada manada cancellar per la real audiencia en observansa de dits reals privilegis, majorment que la detencio del timo y velas es estada feta per lo dret dels mesuradors, lo qual ha offert pagar la ciutat y no toca al patro per haverho axi pactat ab ell en lo acte de la compra.

En tercer lloch, en quant vostra exellencia delibera que la ballia general retinga lo blat de que ha fet aprehensio, y en quart lloch, en que delibera que en lo sdevenidor la dita ciutat hage de deposar o prestar causio per las compras que fara en la forma que feu la ultima, apareix que tambe dita ciutat restaria molt preiudicada, per que la forma y modo ab que la ciutat compra blats las ultimas vegadas, es assaber, no havent arribat lo blat al moll o territori de la present ciutat ans be anant lo a comprar fora *ad corpus et non ad mensuram* y venint ha arrisch y perill de la ciutat, es fora tota controversia y disputa que la ciutat no deu drets de cops, ni tal cosa se ha pretesa en la dita causa, ans be, la ciutat sempre que li ha aparegut ha enviats compradors per Cathalunya fora lo territori de Barcelona y tambe fora Cathalunya, fent venir los blats sens pagar dret de cops; y axi la ciutat deuria prestar cautio o depositar lo dret de cops per un cas indubitat, y restaria sens remey en las altras compras que pot fer en altra forma, sobre les quals es la controversia en dita causa, en las quals compras fetas etiam en los casos que s disputan pareix esser de dret que no deu la ciutat prestar causio, perque ni lo fisch ni altre que pot prossohir executive no pot valerse de la executio si provablement se pot duptar si lo debitor es debitor, com es en lo nostre cas, en lo qual preten la ciutat estar en possessio y may en ningun temps, excepto de poch en sa, se ha prosohit executivament *captis pignoribus* y per apre-
[f. 72.] hensions, antes be si algu||nas vegadas se es fet, los exellentissims senyors llochtinents de sa magestat (Deu lo guarde) y lo molt illustre balle general de dita ballia an manat restituir lo blat que era estat pres per lo dit dret de cops, conforme resulta dels

examplars que la dita ciutat ha remesos a vostra exellencia en la dita embaxada de 7 del corrent mes, y constara de molts altres que quant menester sia se amostraran.

Per tant y altrament, la dita ciutat, y per medi de la present embaxada, representa a vostra exellencia las sobreditas cosas, suplicantli que sia servit, per observansa dels dalt dits privilegis, manar restituir encontinent lo timo y velas al patro y manar restituir a la ciutat lo blat se rete de la ultima aprehensio la ballia general o sos arrendataris, y axis mateix pera que la ciutat puga provehir a sos ciutadans en any tant esteril y fer liberament las compras dels blats en qualsevol modo, suplica a vostra exellencia sie servit manar al balle general y a sos officials que se abstingan de qualsevols aprehensions de blats per lo dret de cops del que compra la ciutat per provisio de la annona fins a tant que dita causa sie declarada, puix que bastantment restas assegurat lo sobre dit dret de cops sobre los avers y patrimoni de la ciutat en lo sdevenidor, axi com lo han tingut per segur los officials de la ballia general en lo passat, offerintse la ciutat estar al que sera judicat y per sa part solicitar y instar la expeditio de la causa sobre dita, com en effecte per aquest fet ha anomenats dos sindichs y ha aplicats advocats mes dels ordinaris, sperant la ciutat de la attentio de vostra exellencia que ha exemple de sos antessessors sera servit aconsolarla en cosa tant presisa y de tant publica utilitat.

[Consell de cent sobre pretensions del gobernador.]

DIUMENGE a .XXX. de dit, se tingue consell de cent, en lo qual se tracta acerca de algunes pretensions que lo senyor governador de la plasa tenia de posar algunas carniserias y altres cosas, com en dit consell llargament es de veurer (*), al qual se resolgue que los senyors consellers sien servits, per medi de embaxada per dos cavallers nomenadors per sa senyoria en la forma acostumada, representar a sa exellencia lo senyor virrey lo que amenasa fer lo governador de las armas del que preten obrar, segons ho te significat ab los dōs bitllets que foren llegits en lo present consell dit dia dels vint y quatra del corrent, suplicantli sie de son servey honrrar ha esta ciutat ordenant que nos pose en executio la pretensio de dit governador de la plassa, com axi ho espera esta ciutat de sa exellencia, y que la resposta sera servit fer en orde a esta materia sien servits los senyors consellers

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 232 v.° - 234 v.°

[f. 72 v.º] manarla referir en la junta de vint, peraque, oida aquella, || puguen dits senyors consellers y junta ordenar y disposar tot lo que ls aparega esser convenient per lo bon exit de la materia y benefici de esta ciutat, ab plenitut de poder y sens refferiment algu, tenint axi mateix facultat en cars los aparega esser convenient scriurer (*) a sa magestat, peraque de aquesta manera reste deslliurade de les molesti[e]s que li porian ocacionar la nova electio de ditas carniserias, fleca y taverna y demes cosas per dit governador amenasades.

[NOVEMBRE]

[Festa de Tots Sants.

DIMARS al primer del mes de noembre del any mil sis cents sexanta y hu. —En aquest dia los senyors consellers en forma de promānia avian de anar a la seu, conforme se acostuma, y no y anaren per estar ocupats per negocis de la ciutat.

[Ambaixada al virrei sobre erecció de carniceries pel governador.]

DIJOUS a .III. de dit, los senyors don Francisco Sanmanat y Joseph de Nabel y Eril, per part de la present ciutat y en virtut de la deliberatio del savi consell de cent a .XXX. del mes de octubre prop passat, reportaren una embaxada a sa exellencia, la qual es del thenor seguent:

Exellentissim senyor

Los consellers de la present ciutat de Barcelona, per medi de la present embaxada, representan a vostra exellencia las noticias que an tingudas, per medi dels arrendataris dels drets y de las carns de la present ciutat, de que don Pedro Estevan y Castellon, governador de las armas en esta ciutat per sa magestat, Deu lo guarde, insinuava voler erigir algunes carniserias y altres cosas en los quartells, y que del primer de noembre en avant no ls podia de donar las assistensias, com feya anteriorment; y considerant que, de posarse en executio la dita erectio de carniserias y altres cosas y de no tenir las asistensias necessaries per la collecta de sos drets, ne resultaria notabilissims danys a la present ciutat, tant per controvenirse al real orde de sa magestat enviat al serenissim senyor don Joan, ab lo qual ordena que en lo tocant en la entrada y exida de las portas donàs los

(*) Ms. «servir».

ordens molt apretats pera que s fes bon pasatja als naturals sens molestarlos ni incomodarlos en lo que entrarian y traurian per sustento de la ciutat, com tambe per ser contra lo dret que la present ciutat te de prohibir que ninguna persona sino es ella o sos arrendataris pugan tenir fleca, carniserias y altres cosas; y considerant que sempre es estat vostra exellencia servit en tot lo que es estat de conve||niensia y benefici pera esta ciutat valerla [f. 73.]
y aconsolarla, no esperant nonos (1) en la de ara, suplica a vostra exellencia sia de son servey manarla honrrar com sempre, ordenant al governador de la plassa y demes que convinga no posen en executio la dita sa pretensio, com axi ho confiam de la grandesa de vostra exellencia.

[Deliberacio sobre presa de possessió de les baronies.]

DIVENDRAS a .IIII. de dit, los molt illustres senyors consellers, en executio de la deliberatio feta per lo savi consell de cent, a deu del mes de octubre prop passat, en orde de anar a pendrer possessio de las baronias de Moncada, Monbuy, Caldes d Estarach y Mongat, attes y considerat que (2) en las occasions que vacava lo offici de governador de las baronias, en lo temps la present ciutat las possehia, pertenya al senyor conseller segon y de la mateixa bossa se feyan las extractions de governador de ditas baronias, deliberaren perso que dit senyor conseller segon prenga possessio de ditas baronias, donantli, en nom y per part de la present ciutat, facultat y potestat de pendrer les possessions de ditas baronias, constituir y revocar los balles y altres officials, pendrer y acceptar los sagraments y homanatges, y fer tot lo demes necessari y convenient que en semblants possessions se acostuma de fer, y juntament exhircir jurisdictio civil y criminal, y altrament tot lo convenient llargament.

[Festa de sant Sever.]

DIUMENGE a .VI. de dit, dia del glorios sant Sever, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu per los llochs acostumats, ahont pujaren al altar major y se assentaren al presbiteri a la part del evangeli, aont oiren lo offici y sermo ab la forma acostumada, e acabat dit offici, se comensa la professo, conforme quiscun any per semblant dia se acostuma, en la qual dits senyors consellers aportaren les vares del talem y los senyors pro-

---

(1) «menos»?
(2) Ms. «que lo senyor conseller segon».

mens anaren devant la custodia ab vares, y acabada dita proffesso, dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

DILLUNS a .VII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (1). [Consell de cent.]

DIMECRES a .VIIII. de dit, lo illustre senyor Bernat Boria, doctor en medicina y conseller segon de la present ciutat de Barcelona, inseguint la deliberatio per lo savi consell de cent [f. 73 v.º] feta ha deu del mes de octubre prop passat || y desliberatio per los senyors consellers feta a 4 del present mes de novembre, se n ana a pendrer possessio de las baronias de Moncada, Monbuy, Caldes de Starach, Mongat y altres vilas, en virtut de la grasia y merse que sa magestat era estat servit fer a la ciutat (2) de ditas baronias, lo qual senyor conseller segon isque de la present ciutat en un cotxe, vestit de color de un drap finisim, ab cabos de sati, ab sa balona plana y espasa, ab la banda o insigna de conseller en los pits (3) assistintli lo micer Vidal y Roca, advocat de la ciutat, lo sindich, scriva major y scriva racional, ab tota la familia a ell necessaria, y ab sa trompeta devant, ab la cota de la ciutat, conforme per semblants ocasions se acostuma. [Presa de possessió de les baronies de la ciutat.]

DIVENDRAS a .XI. de dit.—En aquest dia arriba en la casa de la present ciutat de Barcelona lo noble senyor don Joan de Marimon, thesorer de sa magestat, que Deu guarde, lo qual, entrat en consistori y assentat entre lo senyor conseller segon y quart per no seri lo cap, digue y referi com venia per part del exellentissim senyor marques de Mortara, virrey y capita general en lo present principat de Cathalunya, a portar nova a dits senyors consellers com al primer del present mes de novembre era estat Nostre Senyor servit portarsen a sa santa gloria al senyor don Phelip, princep nostre, dexant a sa magestat ab la aflichitio y desconsuelo que s pot pensar, pero que Nostre Senyor es estat servit aconsolarlo lo dia de 6 del present, dia del glorios sant Sever, en deslliurar la reyna senyora nostra ab lo felis part de un fill, que es estat de la alegria que s dexa considerar, del qual donava raho a dits senyors consellers pera que sas senyorias fessen les demostracions degudas a tant gran contento y alegria. E los [Mort del princep Felip Prósper i naixença del príncep Carles.]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 237.
(2) Ms. «sa magestat».
(3) Ms. «pius».

dits senyors consellers feren de resposta que estimavan molt a sa exellencia la honrra y merse los feya, pesantlos (1) moltissim de la mort de dit senyor princep y donant moltas grasias a Deu nostre senyor de la honrra y merse feya a tota la christiandat ab la nova naxensa del senyor princep nat, de la qual ells ne tenian la alegria deguda y procurarian en fer las demostracions possibles, ajuntant lo consell de cent pera que desliberas lo que en semblants ocasions se acostuma fer.

[Consell de cent: lletres del virrei i de l'ambaixador de la ciutat sobre la naixença del príncep Carles.]

Dit dia y encontinent que dit senyor thesorer fou fora, dits senyors consellers manaren tocar la campana de consell de cent per ajuntar aquell, y junt que fou, se dona raho de la felis nova que per part de sa exellencia se havia rebuda, y manaren llegir en dit consell una carta que per part de dit exellentissim senyor virey a dits senyors consellers fonch enviada, la qual es del thenor seguent (2): [f. 74.]

«Doi a vuestra señoria la norabuena de que, ya que Nuestro Señor fue servido de llevarnos al principe, su gran misericordia a permitido el darnos otro, aviendo parido la reyna nuestra señora, a 6 deste, un principe mui crecido, y su magestad quedo mui buena, de que e querido avisar luego a vuestra señoria para que celebre esta tan gran nueva, como es justo, y juntamente remito a vuestra señoria el pliego incluso de su sindico. Dios guarde a vuestra señoria muchos años. Barcelona 11 de noviembre 1661.

El marques de Olias y Mortara.

Señores conselleres de la ciudad de Barcelona.»

E despres se llegi altre carta del senyor Pedro Montaner, embaxador de la ciutat, contenint lo mateix que la carta del senyor virrey, a tot lo qual lo dit consell feu la deliberatio devall scrita y seguent:

Que los senyors consellers sien servits, per medi de un ciutada y militar, fer una embaxada a sa exellencia, donantli per part de esta ciutat la norabona del naxement del serenissim princep, y axi mateix se li fasse la deguda estimatio de la merse y honrra es estat servit ferli en ferla partisip de tant felis y alegra nova, suplicantli sia sa exellencia servit donar lloch a que la ciutat puga fer las prevensions necessarias per la demostratio fahedora de tant gran alegria, pera que tinga lo lusiment nessassari,

(1) Ms. «passant los».
(2) La copiem de l'original contingut en *Reg. de Dediberacione*, f. 241 a.

fentlas ab la conformitat de sa exellencia, que axi ho espera de la merse que sa exellencia fa a esta ciutat; y que los senyors consellers anomenen vuyt personas del present consell ab igual numero de estaments peraque veyan lo modo y forma se haura de tenir y ab lo menys gasto se pugan fer les demostracions de tanta alegria, y de hont auran de traurer los dines per los gastos se offeriran, y feta dita diligensia y arribada la carta de sa magestat, encontinent se serviran los senyors consellers manar juntar lo present consell, pera que en ell se llige (*) dita carta, y lo que dit[s] senyors consellers y junta hauran disposat sobre dit fet pera deliberar lo convenient; y que lo dia de diumenge proxim se cante en la seu un *Te Deum laudamus* despres de la
[f 74 v.°] celebratio del offici, suplicant al illustre capitol sie servit tenir a be se cante aquell ab la forma acostumada, convidanthi en ell lo senyor bisbe, y que attes la nativitat de dit serenissim princep fonch en lo dia del glorios sant Sever bisbe y patro d esta ciutat, que dit dia de diumenge se done orde se pos la capella de dit sant ab la lluminaria y adornos com si fos lo dia de dit glorios sant, y que acabat lo *te Deum* se vage ab proffesso a dita capella, fent cantar en ella algun villansico, fentli grasias de que en dia de sa festivitat hage conseguit esta monarquia tant gran dicha com ha conseguida; y que se escriga al embaxador pera que postrat als peus de sa magestat li done per part d esta ciutat la felis norabona del naxament de dit serenisim princep, suplicantli sia servit, suposat es estat en dia de dit glorios sant Sever, manar posarli entre altres noms en son batisme lo nom de dit glorios sant Sever.

Dit dia, al toch de la avemaria, feu salva y tira tota la artillaria es en los baluarts, torras y presidis d esta ciutat, en demostratio de la alegria de tant felis succes. [Gala d'artilleria.]

Dit dia, en la nit, isqueren la major part dels cavallers d esta ciutat en forma de encamissada, vestits riquissimament, ab sos cavalls molt ricament adornats ab collars de cascavells, ab molts criats ab atxes a les mans y ells tambe aportantne, anant de dos en dos, ab musica devant de timbalas, trompetas y manestrils, sercant tota la ciutat ab molt gran alegria ab molta multitut de poble que ana saguint [la] ciutat celebrant festas ab particular contento. [Encamisada.]

---

*) Ms. «llegi»

[Ambaixada al virrei.]

Disapte a .xii. de dit, inseguint la deliberatio de dit savi consell de cent, los senyors Hieronim de Miquel y Francisco Mora y de Marimon, per part de la present ciutat, anaren a sa exellencia a ferli las grasias y mersers de la felis nova avia enviat als senyors consellers, conforme y de la manera desobre estava deliberat.

[Festa del Patrocini de Maria Santissima.— Processó de *Te Deum* per la naixença del príncep Carles.]

Diumenge a .xiii. de dit, segon diumenge de novembre, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y alla anaren a la seu per los llochs acostumats pujant al presbiteri, y assentats a la part del evangeli, aont hoiren lo offici y sermo que s digue per dita festivitat del Patrosini de Maria Santissima ab les serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller || en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los demes. E acabat dit offici, se comensa la proffesso del *Te Deum laudamus* que havia deliberat ferse lo savi consell de cent a .xi. del present, ab molta musica y cantoria, en la qual assistiren darrera del gramial los senyors consellers y promens, y anaren a la capella de dit glorios Sant Sever, la qual estava adornada conforme dit consell de cent avia deliberat. E acabada dita proffesso, dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren. [f. 75]

[Tornada del conseller segon.]

Dit dia a la tarda arriba a la present ciutat lo senyor conseller segon, venint de pendrer possessio de las baronias de Moncada y altres llochs, conforme se n era anat a 9 del present mes de novembre.

[Consell de cent sobre la naixença del príncep Carles.]

Dilluns a .xiiii. de dit, se torna a tenir consell de cent, aont dits senyors Hieronim de Miquel y Francisco Mora feren relatio de la embaxada per ells feta a sa exellencia y resposta de dita sa exellencia, y axi mateix se feu relatio de tot lo que se havia fet y obrat en orde a les festas y alimarias se havian de fer pér lo naxament del senyor princep, com en dit consell llargament se conte, al qual fonch deliberat lo devall scrit y seguent: Que, oida la relatio feta per los senyors don Hieronim de Miquel y Francisco Mora y de Marimon, persones qui reportaren a sa exellencia lo senyor virrey la embaxada deliberada per lo present consell als onse del corrent, y la resposta que a ella fonch servit ferlos sa exellencia, y en demostratio de la alegria tant gran que a cabut a esta ciutat del naxement del serenissim senyor princep, y en consideratio del que sa exellencia fonch

servit fer entendrer a la present ciutat, per medi del noble y magnifich conseller de la real magestat, don Juan de Marimon, regent la real thesoraria en lo present principat, de que tenia noticias certas del illustrissim senyor vicecanceller que a tota diligensia se estaven despedint las cartas de sa magestat pera donar noticia a tot son regne de dit felis naxament y que dins breus dies se sperava que esta ciutat tindria la carta de sa magestat donantli ditas noticias; que perso, per esta vegada tant solament, sens que en lo sdevenidor se puga traurer per examplar ni en consequensia, la present ciutat fasse tres dias de alimarias, fentse aquellas en los dies los fara sa exellencia y demes tribunals, suplicant a sa exellencia, per medi de embaxada de dos cavallers ço es un ciutada y un militar en la forma acostu-
[f. 75 v.º] mada, sie servit || permetrer una prolongacio de dies a sa exellencia ben vist, peraque esta ciutat puga disposar lo convenient per la functio de ditas alimarias y ferse aquellas ab la uniformitat que s desitja, y que los dies antes de ferse ditas alimarias sien servits los senyors consellers en forma de ciutat ab sas insignies consolars anar a besar la ma a sa exellencia donantli per part de la present ciutat la norabona de dit felis naxament y juntament suplicarlo sia servit fent merse a esta ciutat y en demostratio de tant gran[s] alegrias assistir lo endema demati al offici y a la tarda a la proffesso de grasias que s fara a la catredal de la present ciutat, com axi tot lo present consell ho delibera (*).

DIMARS a .XV. de dit, dits senyors consellers feren reportar, per dos cavallers, la embaxada a dit senyor virrey que per dit savi consell de cent fonch deliberada lo dia de ayr. [Ambaixada al virrei sobre la naixença del príncep.]

DISAPTE a .XVIIII. de dit. — En aquest dia los senyors consellers, insiguint la deliberatio per lo savi consell de cent feta a .XIIII. del present mes, ab ses insignes consolars, verguers y masses altas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren al palacio del exellentissim senyor virrey, aont arribats y pujats al aposento de sa exellencia, despres de haverli fetas las degudas cortesias, se assentaren tres senyors consellers a cada part y dit senyor virrey al mitg; y axi assentats y cuberts, dit senyor conseller en cap en nom de la ciutat li dona las degudas grasias de la honra y marse havia feta ha esta ciutat de ferli portar la nova del felis naxement del senyor princep, donantli la [Visita dels consellers al virrei sobre la naixença del príncep Carles; lletra del rei]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 243-245.

norabona per la part que li tocava y suplicantli fos servit asistir a les festes de offici y proffesso que lo savi concell de cent havia [de]terminat fer lo dia de dema, diumenge, al qual dit senyor virrey estima molt y se offeri de assistir, y despres a la que dits senyors consellers se n anaven, los dona una carta del rey nostre senyor (que Deu guarde) ab la qual los feya sabidors de dit naxament, conforme per semblants casos se acostuma de enviar, la qual carta es del thenor seguent (*):

«El Rey

Amados y fieles nuestros: Haviendo sido Nuestro Señor servido de llevarse para si, a primero d este mes, al principe don Felippe, mi hijo, causando el sentimiento devido a tan gran perdida, lo fue tambien (usando de su infinita clemencia y piedad) de favorecernos con el feliz parto y nacimiento dichoso de otro principe, el domingo seis d este, a la una del dia, de que estoy con la alegria y gozo que es razon por el bien universal de mis reynos y vassallos; de que he querido avisaros, y que la reyna y principe quedan con salud, paraque essa ciudad me aiude a dar a Dios las grasias que se le deven por tan gran misericordia como ha usado con nosotros en la ocasion presente, rogando a su Divina Magestad las continue, para que, lograndose el principe como la monarchia ha menester, ceda todo en su mayor servicio y exaltazion de nuestra sancta fee catholica, y se haran en essa ciudad las demostraciones de regocijo que en semejantes casos se acostumbran, en que me servireis. Datta en Madrid a .X. de noviembre .MDCLXI.

Yo El Rey

Don Didacus de Sada, secretarius

Vidit don Christophorus Crespi, vicecancellarius
Vidit comes de Robres, regens
Vidit don Georgius de Castellvi
Vidit don Joseph de Pueyo, regens
Vidit don Joseph Romeu, regens
Vidit don Petrus Villacampa, regens
Vidit don Vincentius Moscoso
Vidit Exea, regens

A los amados y fieles nuestros los conselleres de la nuestra ciudad de Barcelona.»

(*) En el Ms. aquesta letra omple part dels fols. 75v.° i 76. Per a major fidelitat la transcrivim de *Lletres reials originals*, 1653-1669.

Dit dia se feren cridas per tota ciutat, ab las trompetas de la ciutat, ab sas cotas y insignies, de las festivitats y alimaries que se avian de fer lo dia de dema, peraque totom fes la demostratio deguda de tant gran contento. [Crides per les festes.]

DIUMENGE a .XX. de dit, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu per los llochs acostumats, y pujats al presbiteri, se assentaren a la part del evangeli; y al cap de una estona, tenint entes que lo exellentissim senyor virrey venia en dita iglesia, lo isqueren arrebrer passat lo cor, entre los dos pilars, ahont, despres de [f. 76 v.º] haverli fetas las degudas cortesias, los senyors con||sellers y promens se possaren devant, restant al costat de dit senyor virrey y ma esquerra lo senyor conseller en cap tot sol, y despres de dit senyor virrey venien lo senyor regent, thesorer y senyors del consell reyal de dos en dos, y ab esta forma pujaren al presbiteri, aont dit senyor virrey se assenta a la part del evangeli ab sa cadira y estrado, y los senyors del consell real ab banchs de dita part del evangeli, y lo[s] senyors consellers y promens se assentaren als banchs de la part de la epistola; y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, ab sos assistents, lo qual saluda al altar, despres a dit senyor virrey y consell real y despres als senyors consellers y promens, y despres se assenta ab sa cadira a la part de la epistola ab son cuxi o almoada als peus, y los assistents a son costat de una part y altre ab tamborets rasos de vellut carmesi; y aqui se vesti de pontifical fent les serimonias acostumadas, y vestit, comensa lo offici que s digue ab moltissima musica y cantoria; y al dir lo evangeli, vingueren quatra patges de sa exellencia ab atxes ensesas, y posats al mitg del presbiteri, saludaren al altar major, despres ha dit senyor virrey y consell real y despres a dits senyors consellers y promens, y estigueren tots drets tant quant dit evangeli se digue, y despres se n anaren, tornant a fer la mateixa serimonia quant se lleva Nostre Senyor, y despres al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor virrey y lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap; y acabat dit offici, dit senyor bisbe se despulla de son pontifical y fent les matexas saluts se n ana, y dits senyors consellers y promens acompanyaren a sa exellencia fins al portal de dita iglesia ab la forma lo havian rebut, y despres se n tornaren a Sant Jaume ab dita promania, aont se disgregaren. [Festes per la naixença del princep Carles: ofici en la seu.]

[Festes per la naixença del príncep Carles: processó.]

Dit dia a la tarda, dits senyors consellers y promens se tornaren ajuntar a Sant Jaume en forma de promania, per assistir a la proffesso se havia de fer, y perso anaren a la seu ab la forma acostumada, assentantse en dit presbiteri a la part del evangeli; y tenint noticia que sa exellencia arrivaba, lo isqueren arrebrer al exir de dit cor, conforme desobre es de veurer, acompanyantlo fins a dit presbiteri, aont se assentaren de la mateixa manera que de sobre se conte; y essent ja avensada la proffesso, a la que exia la cust[od]ia, dits senyors consellers y promens acompanyaren a sa exellencia darrera lo gramial, conforme lo avian rebut, fins a la porta del cor, aont dits senyors consellers prengueren les vares del talem, y los senyors promens se possaren devant || la custodia ab vares, y los verguers tambe davant dita custodia, e lo dit senyor virrey y senyors del consell real se restaren darrera del gramial, anant sa exellencia ab una atxeta a les mans, y axis seguiren la proffesso, com la del dia de Corpus, la qual acabada y tornats al presbiteri, anantsen sa exellencia, dits senyors consellers y promens lo acompanyaren fins al portal de dita iglesia, conforme lo havian rebut, y despres dits senyors consellers y promens se n tornaren al porxo de Sant Jaume, aont se desgregaren. [f. 77.]

[Alimàries per la naixença del príncep Carles.]

Dit dia al vespre se feren les alimaries per tota ciutat, conforme dit consell de cent les havia deliberadas, ab molt gran concurs de gent y moltas festas y regosijos que y havia en la present ciutat.

Dilluns a .xxi. de dit, se continua lo segon dia de alimaries, conforme lo dia de ayr.

Dimars a .xxii. de dit, se continua lo terser dia de alimarias, conforme lo primer dia.

[Festa de sant Andreu.]

Dimecres a .xxx. de dit, dia del glorios sant Andreu, a la matinada los senyors consellers se ajuntaren a la casa de la ciutat, conforme per semblant dia se acostuma, y feren convidar alsguns cavallers pera que los acompanyassen a la capella de Santa Eularia, y despres, vestits ab sas insignes consolars, verguers y masses altes, ab dits cavallers al costat, anaren a la iglesia de la seu, aont arribats entraren per lo portal de Nostra Senyora de la Puritat devant la carniseria dels senyors canonges, y feren oratio al altar a les grades de la part de la epistola, y despres sen baxaren a la capella de la gloriosa Santa Eularia aont se assentaren, ço es, los senyors consellers en uns banchs a

la part del evangeli y los senyors cavallers o promens en altres banchs a la part de la epistola; e despres arriba lo senyor ca-
[f. 77 v.°] nonge pera || celebrar la missa, lo qual, despres de haver feta oratio al altar, saluda a dits senyors consellers y promens y despres se vesti y comensa la missa, la qual dits senyors consellers y promens oiren agenollats fins al offertori, que dit senyor canonge se gira y dits senyors consellers y promens de una part y altre se alsaren y se mudaren de puesto, ço es, que lo senyor conseller en cap que estava mes lluny del altar se posa mes prop del altar y despres segon y ters y los demes y lo mateix feren los senyors proms al altre part, y despres lo senyor conseller en cap saluda lo altar, despres als senyors consellers y despres als senyors proms, y [se] posa al mitg de ditas dos fileras, y fent tres raverensias ana a besar la ma a dit senyor canonge y despres se n torna ab altres tres reverensias, tornant a saludar lo altar, consellers y promens, y se n torna a son puesto, y posat a son puesto lo senyor conceller en cap, hisque lo cavaller lo acompanyave de la altra part y ab la matexa forma asaluda lo altar, senyors concellers y prohomens y tambe ana a adorar, y tornant dit prohomen [a] son lloch, hisque lo senyor conseller segon en la matexa forma y despres son prohom y axi mateix los demes consequutivament. E lo mateix feren tots los demes y despres se n tornaren a son puesto agenollats, acabant de oyr la missa, la qual acabada se n tornaren a casa la ciutat, aont se tingue consell de cent (*) y entre altres cosas se feu extractio de consellers y obrers per lo any vinent que foren los seguents: [Consell de cent: extracció de consellers.]

Lo senyor Joseph de Navel y Eril, ciutada
Lo senyor don Joan Baptista Vedruna, militar
Lo senyor Miquel Delmunts, doctor en medicina
Lo senyor Jaume Cortada, mercader
Lo senyor Francesc Janer, candeler de sera
Lo senyor Hieronim Guinau, mariner
} consellers

Lo senyor Joan Comas, doctor en lleys
Lo senyor Joseph Garau, adroguer
} obrers.

E feta dita extractio, se passa avant en fer les demes extractions, conforme quiscun any se acostuma, y disgregat dit

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 1-8.

consell, dits senyors consellers vells se despullaren les gramalles y possan[t]se las llobas de contray negra anaren sens verguers a fer visita als senyors consellers novament extrets.

[DESEMBRE]

[Jurament de consellers.]

DIJOUS al primer de dezembra del any de la nattivitat del Senyor mil sis cents sexanta y hu.—En aquest dia los senyors consellers nous extrets prestaren son solit y acostumat jurament, ço es, los quatra, perço que lo senyor conseller segon no s trobava en la present ciutat sino fora y per no esserhi no pogue jurar y lo senyor conseller quart se trobava desganat en lo llit per lo que tanpoch no pogue jurar, y perço los demes quatre senyors consellers a las nou oras vingueren en la casa de la present ciutat, ab sas insignias consulars, ço es, lobas de contray negra, manegas y becas y gorra de vellut negra, portant a son costat y a ma esquerra lo senyor conseller vell qui acabava, ab lloba de contray sens beca; y arribats en la casa de la present ciutat, se assentaren en la histantia de trentenari nova los quatre senyors consellers nous en forma de consistori y los senyors consellers vells entre ells, y axi assentats, vingueren los senyors obrers nous extrets acompaniats dels obrers vells, y se assentaren, ço es, los senyors obrers vells a la ma dreta dels senyors consellers y los nous extrets a la ma esquerra; y despres tots junts se n anaren a la seu, anant davant los verguers ab sas massas y acompanyadors, y despres lo senyor conseller en cap nou a ma dreta y lo senyor conseller en cap vell a ma esquerra, y despres lo senyor conseller ters nou a ma dreta y lo vell a ma esquerra, y despres lo senyor conseller quint nou a ma dreta y [lo] vell a ma esquerra, y despres lo senyor conseller sise nou a ma dreta y [lo] vell a ma esquerra, y despres lo senyor obrer ciutada vell a ma dreta y lo senyor obrer ciutada nou a ma esquerra, y despres lo senyor obrer artista vell a ma dreta y lo senyor obrer artista nou a ma esquerra. E ab la forma sobre mensionada anaren a la seu, ahont entraren per lo portal de las claustras y feren oratio al altar major, a las gradas del presbiteri de la part de la epistola; y despres se n devallaren a la capella de la gloriosa Sancta Eularia ahont se assentaren, ço es, los senyors consellers nous y obrers vells de fillera, primer los senyors consellers y despres los se- [f. 78.]

nyors obrers, a la part del evangeli, en uns banchs, estant lo senyor conseller en cap mes lluny del altar major y mes prop de la reixa, e los senyors consellers vells y obrers nous se assentaren de la mateixa manera en altros banchs a la part de la epistola. E despres se comensa la missa baixa, la qual hoiren sempre agenollats fins al offertori, que lo senyor canonja qui deya (*) dita missa se gira, y encontinent dits senyors consellers y obrers de una part y altra se alsaren y despres de quiscuna part se mudaren de puesto, de tal manera que axi com lo senyor conseller en cap estava mes prop de la reixa y lluny del altar se possa lo mes cerca del altar, y despres lo senyor conseller ters y
[f. 78 v.°] axi los demes, restant los senyor obrers || los mes prop de la reixa, y fet lo dit, lo senyor conseller en cap nou sens moures de son puesto feu una reverentia al altar y despres saluda als senyors consellers sos companys y obrers y despres davant als senyors consellers vells, y despres se n ana molt poch a poch de son puesto fins a la reixa de dita capella, de cara lo altar, y fent tres reverentias, se n ana fins davant y als peus del sacerdot qui deia dita missa, ahont se agenolla y li besa la ma y oferi, y despres se n torna darrera fent altres tres reverentias, fetas las quals, torna a saludar al altar y despres als senyors consellers nous y despres als vells, y despres se n torna a son puesto de hont era exit; e despres lo senyor conseller en cap vell feu las demes seremonias y adoratio, e despres lo senyor conseller ters nou, y axi interpoladament un de cada part fins que tots los dits senyors consellers y obrers agueren adorat; y despres se tornaren a mudar de la mateixa manera estavan quant comensaren dita missa, ço es, lo senyor conseller en cap mes lluny del altar major y axi los demes per son orde, y agenollats acabaren de oir dita missa; y al donar la pau lo senyor segrista ab son sobrapellis la dona al senyor conseller en cap nou de la una part y al senyor conseller en cap vell de laltra part, y dits senyors consellers la donaren lo hu al altre de sos companys, quiscu per sa part. E acabada dita missa y dits los goigs de la dita gloriosa sancta Eularia per los scolanets de dita iglesia, se n tornaren a casa la present ciutat de la mateixa manera eran vinguts, ahont arribats, se assentaren en dita instantia de trentenari nova de filera tots los dits senyors consellers nous y vells y obrers, es-

(*) Ms. «diga».

tant los senyors consellers nous a ma dreta dels vells, de tal manera que los consellers en cap nou y vell estavan al raco, ço es, lo senyor conseller en cap nou a ma dreta y lo vell a ma esquerra y axi los demes de cada part per son orde, e los senyors obrers vells a la part dels senyors consellers nous y los senyors obrers nous a la part dels senyors consellers vells. E despres lo senyor vicari general arriba, lo qual se assenta entre lo senyor conseller en cap nou y vell. E despres se prosehi per lo scriva major en publicar lo jurament dels senyors consellers nous, ab la forma acostumada, y lo senyor conseller en cap nou jura en ma y poder del senyor conseller en cap vell, y los demes senyors consellers en ma y poder de dit senyor conseller en cap nou; si be es la veritat que, antes de jurar lo senyor conseller quint, se presentaren alguns papers de protestas per part de Gabriel Mora, adroguer, qui fou extret conseller quint lo dia de air lo qual fou suffogat per trobarse deutor a la present ciutat, y perso havia evocat causa per lo que pretenian que dit senyor conseller quint no devia jurar, pero dit fet fonch comunicat als magnifichs advocats de la present casa, los quals acerca de ditas cosas feran las diligentias convenients, axi en respondrer a dits papers y escripturas com altrament, y despres se li prengue dit jurament. E despres se publica lo jura||ment dels senyors obrers, los quals [f. 79.] juraren en ma del senyor conseller en cap nou y despres se mudaren, ço es, los senyors obrers nous a ma dreta y los vells a ma squerra. E despres se publica sententia de excomunicatio als senyors consellers nous per dit senyor vicari general y se absolgueren los vells y tot lo demes que per semblant dia se acostuma, com es de veurer a la ma corrent (*), fet tot lo qual, tothom hisque fora dit trentenari, restant tant solament dins dita instantia de trentenari los dits senyors concellers nous y vells per instruhirlos las materias y negosis de dita ciutat; y al cap de una estona los senyors consellers vells se despediren dels nous, y despedits se n anaren a despullar, y los senyors consellers nous donaren orde a un verguer de la present casa perque vestit ab sa gramalla ab la forma acostumada anas a palatio del exellentissim senyor marques de Olias y Mortara, virrey y capita general del present principat de Catalunya, pera que sa exellencia fos servit de concedirlos ora certa per la tarde per anarli a besarli la

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 8 • 9.

ma y ferli visita conforme quiscun any se acostuma, y encontinent dits senyors consellers se n anaren.

Dit dia y a la tarde, tenint resposta dits senyors consellers de dit verguer que sa exellencia havia donat ora a las tres, arribaren a la casa de la present ciutat y de alla, ab sos verguers davant ab sas massas altas, en forma de ciutat, acompanyats y asistits dels officials de la present casa, se n anaren a palatio, ahont arribats y pujats dalt, se n entraren al apartament de la part del carrer Ample, y despres de haver passadas dos salas, entraren en una cambra ahont trobaren sa exellencia en lo llit, desganat de poagra, y despres de haverli fet dits senyors consellers la deguda cortesia, se assentaren ab unas cadiras de filera al capsal del llit, estant lo dit senyor conseller en cap mes prop de sa exellencia; y despres de assentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li digue y referi com venia per part de la ciutat a la visita ordinaria que quiscun any se acostumava per la extractio de nous consellers, sent estat Nostre Senyor servit donarlos sort pera governar lo vinent any, per lo que se offerian a sa exellencia de acudir ab tota puntualitat en lo major servey de sa magestat (Deu lo guarde) y lo que sa exellencia los volgues manar, al qual axi mateix supplicaven fos servit tenir a be en continuar sos effectes enves esta ciutat conforma fins assi havia fet y de ell confiaven, que ells ho estimarian com es raho, al qual dit senyor virrey respongue ab demostrations de molta alegria y paraules molt cumplertas, y feta dita resposta, dits senyors consellers se alsaren, y despedintse de sa exellencia, se n anaren ab la mateixa forma eren vinguts de casa la ciutat, ahont se disgregaren y se n anaren. [Visita al virrei.]

[f. 79 v.º] DIVENDRAS a .II. de dit, tenint axi mateix ora los dits senyors consellers del reverendissim senyor bisbe de Barcelona pera ferli la acostumada visita, partiren de la casa de la present ciutat, ab sos verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anant al palatio de dit senyor bisbe, ahont en ser a la porta principal los hisqueren arrebrer quatre senyors capellans de la familia de dit senyor bisbe, e posantse davant de dits senyors consellers, los acompanyaren fins dalt al cap damunt de la escala y recibidor junt a una porta que entra a una sala gran, ahont trobaren dit illustrissim y reverendissim senyor bisbe, lo qual, despres de haverli fet las degudas cortesias, no s volgue mourer en ninguna manera que dits senyors consellers no [Visita al bisbe.]

entrassen primer en dita istantia y axi mateix en altre portal que se entra en altra istantia, la qual trau finestra al pati, entrant dit senyor bisbe despres de dits senyors consellers; y entrats dins de dita istantia, no obstant moltas ceremonias se feren, dit senyor bisbe feu assentar a dits senyors consellers en unas cadiras de brassos posadas a modo de mitja lluna prenense sa senyoria lo puesto mes inferior y mes prop de la porta; y axi assentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li digue com Nostre Senyor era estat servit lo dia de air en donar sort a ell y los demes sos compànys per lo regimen y administratio d esta ciutat y que axi inseguint lo bon costum y obligatio venien a besarli la ma, suplicantlo fos servit ab sas bonas orations encomanarlos a Deu Nostre Senyor pera que los done forsas pera acertar en lo govern d esta ciutat, fent en tot lo servey de sa divina magestat, del rey nostre senyor y benefici d esta ciutat, offerintse axi mateix que en tot lo que sa senyoria los volgues manar acudirian ab aquella puntualitat y vigilansia que tenian obligatio, a tot lo qual dit senyor bisbe respongue ab demostratio de molta alegria y molts offeriments que feu a dits senyors consellers que ell estaria prompta en tot lo que pogues obrar axi en benefici publich com particular, no olvidantse un punt de encomanarlos a sa divina Magestat peraque los deixas acertar a sas actions, y feta dita resposta, dits senyors consellers se alsaren y se despediren de dit senyor bisbe, no obstant que no fou posible per molt que feren en detenirlo que no ls acompanyas com de fet los acompania fins al cap de la escala, ahont se despediren y dits senyors consellers se n anaren a casa la ciutat ahont se disgregaren.

[Visita al canceller.] E dit dia a la tarda, tenint axi mateix ora dits senyors consellers del reverendissim senyor canceller per anarlo a visitar, anaren a casa la present ciutat y de alla partiren, ab sos verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anansen || a la casa de dit senyor canceller, ahont arribats los [f. 80.]
hisqueren a rebrer al portal major de dita casa dos capellans de la familia de dit senyor canseller, acompanyantlos fins dalt passada una quadra gran, ahont los hisque a rebrer dit senyor canseller, y fentlos entrar primers entraren en una altra quadra ahont se assentaren ab sas cadiras, ço es, lo senyor canceller al mitg y dos senyors consellers a cada part; y axi assentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li digue y referi com venien a fer la de-

guda y acostumada obligatio de visitarlo, com quiscun any se acostuma, pera supplicarlo sie servit en totas las occasions se oferescan volerlos emplear en lo que sia de son servey que acudirian ab la puntualitat deguda, supplicantlo axi mateix fos servit tenir a be que las causas dels pubills y viudas sian despedidas ab aquella solisitut y cuydado que del bon zel de sa senyoria se prometian (1); al qual dit senyor canceller respongue, que sempre estaria prompta en tot lo que pogues obrar en benefici de esta ciutat, y axi mateix procuraria ab tot effecte que las causas dels pubills y viudas tinguessen la deguda dispiditio per ser personas orfanas y baix lo amparo de sa senyoria, y altras paraulas de compliment, feta la qual resposta, dits senyors consellers se alsaren y acompanyantlos dit senyor canseller fins al portal de dita sala, y alli se despediren de sa senyoria y se n anaren a casa la present ciutat ahont se disgregaren.

[Jurament del conseller quart.]

DISAPTA a .III. de dit, tenint recado los senyors consellers per part del molt illustre senyor conseller quart com ell estava bo y desitjava jurar, anaren a casa la ciutat ab sas insignias consulars, y posats alla en forma de consistori, arriba lo dit senyor conseller quart, ab cotxos, acompanyat de molts cavallers, y entrat a consistori, se asenta a son lloch, ahont se li publica lo jurament y jura en ma y poder del senyor conseller en cap, y despres vingue lo senyor vicari general lo qual se asenta entra lo senyor conseller en cap y quart, per ser lo senyor conseller [segon] absent y no haver jurat encara, y publica sententia de excomunicatio a dit senyor conseller quart; fet lo qual, tots los dits senyors consellers se n anaren a missa a la capella que estava parada com lo dia del jurament, y acabada dita missa se n tornaren a consistori ab la forma acostumada, ahont despediren differents negosis y despres se n anaren.

[Visites als drets.]

DILLUNS a .V. de dit, los dits senyors consellers, segon absent per no haver jurat, ab sas insignias consulars y cotxos, anaren a fer las visitas ordinarias del dret nou, portal de mar, dret [f. 80 v.°] de peix y los pa||llols (2), conforma quiscun any se acostuma.

[Festa de sant Nicolau.]

DIMARS a .VI. de dit, los senyors consellers, segon absent per no haver jurat y quart absent per estar desganat, ab sas insignias consulars, verguers y massas, anaren a la iglesia del mo-

(1) Ms. «permetian».
(2) Ms. «palolls».

nestir del pare Sant Francesc pera asistir a la festa del glorios sant Nicolau, primera exida que dits senyors consellers fan, y a la que foren a la porta de dita iglesia los hisqueren a rebrer pares de dit monestir juntament ab los majorals de la confraria de dit glorios sant, y posantse al costat y ma esquerra de quiscu de dits senyors consellers, anant lo cap davant y despres los demes, los acompanyaren fins al presbiteri, ahont despres de haver saludat lo altar major, dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y coixins del mateix, y despres comensa lo offici, lo qual dits senyors consellers oiren ab las seremonias acostumadas juntament ab lo sarmo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap y dit senyor conseller en cap la dona al segon y axi los demes per son orde. E acabat dit offici, dits senyors consellers feren oratio al altar major y se n anaren ab la mateixa forma eran vinguts acompanyats de dits pares y majorals fins a la porta del pati de dita iglesia, ahont se despediren y se n anaren.

[Jurament del conseller segon.]

DIMECRES a .VII. de dit, tenint entes los molt illustres senyors consellers per medi de un recado que lo illustre senyor conseller segon los envia fentlos a saber com era arribat en la present ciutat y desitjava jurar lo dia present, a la matinada se para la capella de la present casa com lo dia del jurament y despres arribaren los senyors consellers, ab sas insignias consulars, assentantse en consistori ab la forma acostumada, e despres arriba lo dit senyor consaller segon, ab son verguer y massa alta, acompaniat de molts cavallers, y entrat en consistori se assenta en son acostumat puesto, y despres se li publica lo jurament y jura en ma y poder del senyor conseller en cap, y despres arriba lo senyor vicari general lo qual se assenta entre cap y ters y publica sententia de excomunicatio a dit senyor conseller segon, y despres se n anaren a missa a la capella de la present casa, acabada la qual se n tornaren a consistori a tractar negosis de la present ciutat y despres se n anaren.

[Festa de la Concepció.]

DIJOUS a .VIII. de dit, dia de Maria Santissima de la Conseptio, a la matinada los molt illustres senyors consellers, segon y quart absents, ab sos promens de hu en hu, comensant lo senyor conseller sise arriba a la plaça de Sant Jaume y entrantsen dins de dita iglesia se assenta, ab son prom al costat y ma esquerra, despres de haver feta oratio al altar major, en uns banchs a la part del evangeli, fins a tant que arribas altro senyor con-

seller, que fou lo quint, y despres se n anaren tots dos junts a sentarse en uns banchs de vellut sota lo porxo de Sant Jaume ahont, despres de haver feta oratio, dit senyor conseller quint
[f. 81.] ab son || prom se n anaren a sentar ab dits banchs de vellut, y axi los demes per son orde, sent lo senyor conseller en cap lo darrer de tots; y essent tots junts, partiren, ab la musica de tabalicos, trompetas y menestrils, ab la librea de la ciutat vestits, anantsen per la Libratería, Devallada de la Preso, plaça del Rey, per darrera la seu, y davant lo palau de la santa Inquisitio; entrant per lo portal major, passaren per lo cor, y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont se assentaren ab los banchs cuberts de vellut. E despres arriba lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe lo qual, despres de haver feta oratio al altar major y saludat a dits senyors consellers y promens, se assenta ab sa cadira a la part de la epistola ab coixi o almoada de vellut als peus, tenint al costat los asistents assentats ab tamborets rassos de vellut, y despres se vesti de pontifical, y acabat de vestir se, comensa lo offici, lo qual dits senyors consellers y promens oiren fent las seremonias acostumadas. E quant foren al offertori, antes de comensar lo sarmo, dit senyor bisbe en haver acabadas las seremonias del altar se assenta, ab sa cadira y coixi davant y arrimada contra lo altar, de cara al poble, y los senyors asistents y diaca y subdiaca ab sos taborets a cada costat, y despres lo mestre de seremonias del senyor bisbe avisa a dits senyors consellers que ells podian ja comensar a fer las ajas, y los senyors diaca, subdiaca y asistents se posaren d enpeus y encontinent dits senyors consellers y promens comensaren a fer las ajas ab la forma seguent, ço es: que lo senyor conseller en cap, ab son prom [al costat] y ma esquerra, partiren del puesto ahont estavant, y se n anaren a la reixa del mitg del presbiteri y davant de dit senyor bisbe, y despres lo dit senyor conseller en cap se n ana al peu del altar junt al brondo y a la part del evangeli y lo senyor prom a la part de la epistola, y despres lo senyor conseller ters ab son prom feu lo mateix posantse al costat dit senyor conseller ters (*) del senyor conseller en cap y lo prom al altra part, y axi mateix tots los senyors consellers y promens; y a la que estigueren tots ab dos fileras,

(*) Ms. « segon ».

ço es, los senyors consellers a la part del evangeli y los senyors proms a la part de la epistola, lo senyor conseller en cap feu una inclinatio o reverentia al altar major y despres als senyors consellers sos companys y despres als senyors proms, y despres se n ana junt a la dita reixa de cara al altar major y dit senyor bisbe, y fent tres reverentias a poch a poch se ana acostant a dit senyor bisbe, ahont se li agenolla als peus y li besa la ma dreta, offerint un real en plata, y despres ab tres altres reverentias retirant || en darrera se n torna fins dita reixa. ahont saluda dits senyors consellers sos companys y despres a dits senyors promens, [f. 81 v.º] y despres se n torna al mateix puesto de hont era exit; e de l altra part hisque lo prom de dit senyor conseller en cap y mes antich fent las mateixas seremonias que dit senyor conseller en cap havia fetas fins a tornantsen a son puesto, e despres lo senyor conseller ters, y despres son prom, y axi los demes interpoladament fins que tots hagueren acabat, que despres, lo dit senyor conseller en cap de una part y lo senyor prom son company de l altra se n anaren fins al mitg de dita reixa posantse dit senyor prom al costat de dit senyor conseller, y fent acatament al altar major se n anaren a seurer al banch de la part del evangeli, y despres los demes, ahont assentats oiren lo sarmo. Y despres se passa avant en lo offici fins al donar la pau, que lo senyor subdiaca la aporta a donar al senyor conseller en cap, y ell (*) la dona a son prom, y lo senyor prom al senyor conseller ters, y axi de hu en hu fins que tots hagueren acabat. E acabat lo dit offici se comensa la proffesso que per semblant dia se acostuma fer, posantse lo senyor bisbe ab lo gramial darrera la custodia, y despres los dits senyors consellers ab sos promens, anant primer lo senyor conceller en cap ab son prom, despres lo ters y aixi los demes, fins que foren a la porta del cor, ahont los senyors consellers ab dos promens prengueren las varas del talam y los demes senyors promens anaren davant la custodia, ab varas blancas que per semblant dia costuman de donarlos los senyors majors de dita confraria de Nostra Senyora de la Conseptio; feuse dita proffesso per los llochs acostumats y tornada en dita seu, dits senyors consellers dexaren lo talem en dita porta del cor y se posaren darrera lo gramial, conforma eran vinguts, fins en lo altar major, ahont se n tornaren en son puesto de la part

(*) Ms. «ella».

del evangeli; y acabada dita proffesso y despullat dit senyor bisbe de son pontifical, partiren los senyors verguers, ab sos acompaniadors y massas altas, y despres lo senyor conseller sise ab dos proms al seu costat, y despres lo senyor conseller quint ab un prom, y axi los demes, restant lo senyor consaller en cap lo ultim de tots a la ma esquerra de dit illustrissim y reverendissim senyor bisbe, acompanyantlo fins a la capella de Maria Santissima de la Conseptio a las claustras ahont feren oratio, y de alli a son palatio, ahont al peu de la escala tots los dits senyors consellers y promens se posaren ab fillera, y despedintse de dit senyor bisbe, se n anaren ab la mateixa forma de promania com eran vinguts per davant la deputatio al porxo de Sant Jaume, ahont se disgregaren.

[f. 82.] DISAPTA a .X. de dit, los molt illustres senyors consellers en forma de ciutat anaren a la taula y banch a fer la visita ordinaria que quiscun any en lo principi de son any acostuman. [Visita a la taula i banc.]

Dit dia a la tarda anaren los dits senyors consellers al studi general a fer la visita ordinaria. [Visita a l'estudi general.]

DIMARS a .XIII. de dit, dia de la gloriosa santa Lucia, se tingue lo primer consell de cent, ahont fou lo jurament del senyor veguer, personas de consell de cent y demes officials com se acostuma, y se feu extractio de mostasaf y altras cosas, com en dit consell llargament es de veurer (*). [Consell de cent.]

DIJOUS a .XV. de dit.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

DIUMENJA a .XVIII. de dit, essent convidats los molt illustres senyors consellers pera asistir a la festivitat que s feia de Nostra Senyora de Sperança en lo monestir de Sant Agosti per los corredors de orella, arribaren en forma de ciutat a la iglesia de dit monestir, ahont al portal major los hisqueren a rebrer los dits corredors de orella, y possantse al costat y ma esquerra de quiscu de dits senyors consellers los acompanyaren fins al altar major, ahont feren oratio, y de alli a la capella, ahont dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras tenint davant sos coixins o almoadas de vellut carmesi, y despres los donaren toias y ramellets de flors, y despres se comensa lo offici, lo qual dits senyors consellers oiren ab las sere- [Festa de Nostra Senyora de la Esperança.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 12-15. Fou elegit mostassaf Pere Magarola i Llupiá.

monias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren acompanyantlos dits corredors de orella, com antes eran entrats, fins a la porta de dita iglesia, ahont se despediren y se n anaren.

[Torneig i sarau per la naixença del príncep Carles.]

Dit dia, essent convidats dits senyors consellers, per part del senyor governador de Catalunya y altres cavallers, per una festa de torneig y sarau gran se feia en la nit al salo del palau de dit senyor governador, dit lo palau de la comptesa, per regosijo y contento del naixement del senyor infant (que Deu guarde), anaren perso dits senyors consellers, || a las vuit horas de la nit, [f. 82 v.º] a la desfillada, sens gramallas, en dit salo, y alla estigueren en un catafal tancat ab sas portas y gelosias pera veurer dita festa, la qual fou bonissima axi per lo aparato de dita sala, que tota estava tapisseria rodada de catafals y al cap damunt un grandissim estrado ahont estavan totas las damas y lo senyor virrey y virreyna ab sos fills baix son dozer ab molta lluminaria axi de atxas com de vellas, com tambe per lo rich adorno y dispositio de gala de ditas damas y cavallers que tornejaren y dansaren y ballaren, la qual festa dura fins a les tres horas de la matinada, acabada la qual dits senyors consellers se n anaren.

[Festa a Nostra Senyora de la Esperança.]

DILLUNS a .XVIIII. de dit, essent convidats los molt illustres senyors consellers per los senyors obrers de la confraria de Nostra Senyora Santissima de Sperança en la iglesia parrochial de Sant Culgat de la present ciutat ahont dita festa se feia, anaren perço, en forma de ciutat, verguers y massas altas, en dita iglesia, y a la que foren al altar major los hisqueren a rebrer los senyors preveres y obrers de dita iglesia, acompanyantlos fins al altar major y al presbiteri, ahont se asentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y coixins ò almoadas als peus, y despres hoiren lo offici ab las seremonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo qual la dona al segon y axi als demes, e acabat dit offici y despres de haver feta oratio, dits senyors consellers se n anaren de la mateixa manera eran vinguts, acompanyantlos dits senyors preveres y obrers fins a la porta de dita iglesia ahont se n anaren.

[Jurament de mostassaf.]

DIMARS a .XX. de dit. — En aquest dia jura lo senyor don Pedro Maguerola, mostasaf, extret de la present ciutat lo dia de santa Llucia, sens ninguna seremonia sino que vingue en casa de la present ciutat acompanyat de alguns cavallers y entrat en

consistori, asistinthi lo magnifich veguer y dits senyors consellers tots d enpeus, presta son acostumat jurament tant per part del rey nostre senyor, que Deu guarde, com per part de la present ciutat.

E aixi mateix presta son solit y acostumat jurament lo senyor Pere Pont, extret en administrador de plaças, y despres de haver jurat se n ana, acompanyat ab lo senyor conseller quint, als pallols a pendrer pocessio ab la forma acostumada. [Jurament d'administrador de places.]

[f. 83.] DIUMENJA a .XXV. de dit, dia de la Nativitat del Senyor. — En aquest dia a la matinada los molt illustres senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume, en forma de promania, y de alla anaren ab la musica davant per los llochs acostumats a la seu; entrant per lo portal major y passant per lo cor, pujaren alt al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acato al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont se assentaren, ab los banchs cuberts de vellut carmesi; e lo senyor bisbe estava a la part de la epistola, asentat ab sa cadira de vellut y almoada als peus, ab sos asistents, qui seian ab taborets de vellut rasos, y dits senyors vestintse de pontifical, y vestits que foren, comensaren lo offici de pontifical, ab totas las seremonias acostumadas, y al offerir antes del sarmo los senyors consellers y promens feren ajas, com mes llargament es de veurer atras lo dia de Maria Santissima de la Consepsio a 8 del present, y al donar la pau lo senyor diaca la aporta al cor y lo senyor subdiaca al senyor conseller en cap y despres als demes; e acabat dit offici y despullat dit senyor bisbe de son puntifical, dits senyors consellers y promens lo acompanyaren a son palatio, conforme dit dia de Maria Santissima de la Consepsio, y acompanyat lo qual se n anaren a Sant Jaume ahont se disgregaren. [Festa de Nadal.]

DILLUNS a .XXVI. de dit, dia del glorios sant Esteve, dits senyors concellers, en forma de ciutat, ab sos verguers y massas altas, anaren a la iglesia del monestir de la gloriosa Santa Catarina, verge. y martir, y al entrar per la porta principal de dita iglesia, los pares de dit monestir los hisqueren a rebrer, posantse al costat y ma esquerra de quiscu de dits senyors consellers, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se posaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y coixins o almoadas als peus, ahont oiren lo offici conforme quiscun any per semblant dia acostuman, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor con- [Festa de sant Esteve.]

seller en cap. E a la que fou acabat dit offici, dits senyors consellers feren oratio y se n anaren, acompanyantlos dits pares fins al portal major de dita iglesia ahont eren eixits a rebrer.

[Festa de sant Joan evangelista.] DIMARS a .XXVII. de dit, dia de la festivitat del glorios sant Joan, dits senyors consellers anaren a la iglesia del monestir del pare Sant Francesc, y al entrar per lo portal major de dita iglesia los hisqueren a rebrer los pares de dit monestir, y posantse al costat de quiscu de dits senyors concellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont despres de haver feta la salutatio al altar major se n anaren a sentar a la part del evangeli, ab sas cadiras de vellut carmesi y coixins o almoadas als peus, ahont oiren lo offici y sarmo ab totas las seremonias com quiscun any se acostuma, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, e acabat dit offici, dits senyors consellers feren oratio y se n anaren, || acompanyantlos dits pares al costat de [f. 83 v.º] quiscu de dits senyors consellers y a la ma esquerra fins al portal major de dita iglesia, ahont se despediren y sen anaren.

[Festa dels sants Innocents.] DIMECRAS á .XXVIII. de dit, dia dels sants Innocens, entre nou y deu de la matinada, partiren los senyors consellers, en forma de ciutat, ab sos verguers y massas altas, per anar a la seu, conforma quiscun any per semblant dia acostuman; entraren per lo portal desota l orga, y feren oratio al altar major a las gradas del presbiteri de la part del evangeli, y despres se n entraren a la capella dels Sans Innosens, ahont se agenollaren per oir missa baixa, tres de cada part, conforma estan en la capella de casa la ciutat, sens algun coixi o almoada; y en ser al offertori, un segrista de dita iglesia aporta la caixeta de plata ahont estan los cosos dels sants Innocents, la qual posa en mans del senyor celebrant, y los senyors consellers du hu en hu, primer lo cap, despres lo segon y axi los demes, sens fer ninguna reverentia, anaren adorar dita santa reliquia, y despres lo scriva rational y mestre de seremonias, y despres los verguers, y acompanyadors, y cap de guayta, y despres acabaren de oir dita missa, oida la qual se n anaren ab la mateixa forma eran anats.

DISAPTA a .XXXI. de dit.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[MDCLXII]

[GENER]

DIUMENJA al primer del mes de Janer del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXII., primer dia del any, los senyors consellers, ab sas insignias consulars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia parrochial de Sancta Maria de la Mar de la present ciutat, conforma quiscun any per semblant jornada acostuman, y a la que entraren per lo portal major de dita iglesia, los hisqueren arrebrer senyors preveres de dita comunitat posantse al costat y ma esquerra de quiscu de dits senyors consellers acompanyantlos fins al presbiteri, ahont despres de haver fet lo degut acatament al altar major se posaren a la part del evangeli, ab sas cadiras de vellut y coixins o almoadas als peus, ahont hoiren lo offici, lo qual digue lo senyor ardiaca de Santa Maria ab altres preveres de dita iglesia, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici y despres de haver feta oratio, dits senyors consellers se n anaren acompanyantlos dits preveres fins al portal de dita iglesia, ahont se despediren y se n anaren. [Dia de Cap d'any.]

[f. 84.] DIVENDRAS a .VI. de dit, dia de la Adoratio dels sants Reys de Orient, a la matinada, los molt illustres senyors consellers, ab sas insignias consulars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi de la present ciutat, ahont arribats al portal major de dita iglesia los hisqueren a rebrer los senyors obrers, y possats al costat y ma esquerra de quiscu de dits senyors consellers los acompanyaren fins dalt al presbiteri, ahont dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut tenint coixins o almoadas de vellut als [Festa dels Reis.]

peus, y axi hoiren lo offici y sarmo ab las serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon, axi los demes. E a la que fou acabat dit offici y despres de haver feta oratio, dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers a la porta que los havian axits a rebrer, ahont se despediren y se n anaren.

[Festa de sant Ramon de Penyafort.]

DISAPTA a .VII. de dit, dia del glorios sant Ramon de Penyafort, a la matinada.—En aquest dia los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y junts que foren, arriba Joseph Soldevila, scriva rational de la present casa, acompanyat de la musica y aportant lo pendo de dit glorios sant Ramon, y possantse davant dita promania, se n anaren envers la seu per los llochs acostumats, entrant per lo portal major, passaren al cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, se n passaren a la part del evangeli, ahont dits senyors consellers y promens se assentaren ab los banchs cuberts de vellut, y encontinent se comensa la proffesso que quiscun any per semblant dia se acostuma fer; y perso, lo senyor promen mes petit prengue lo dit pendo de dit sant Ramon, possantse davant la custodia ab los demes senyors proms, dos que li servian de cordoners ab vares, y los demes tambe ab vares, y dits senyors consellers se possaren darrera lo gramial fins a la porta del cor, ahont prengueren dits senyors consellers les varas del talem; y axi anant, dita professo prengue lo cami acostumat a la iglesia del monestir y convent de Santa Catarina, martir, del orde de Predicadors, ahont en haver dexat dits senyors consellers las varas del talem, se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y coixins als peus, y lo reverendissim senyor bisbe qui anava en dit gramial se assenta a ma dreta del dit senyor conseller en cap ab sa cadira de vellut y almoada als peus, e los senyors promens se assentaren a la mateixa part dels || dits senyors consellers y despres del senyor conseller sise de fillera ab sos banchs de vellut, e los senyors canonjes y preveres del gramial se assentaren ab cadiras a la part de la epistola sens coixins mes prop del altar, y los senyors canonjas que aportavan capas de cor a la mateixa fillera assentats ab banchs mes lluny del altar. E axi assentats, se comensa lo offici ab las seremonias acostumadas que per semblant dia se solen fer, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor bisbe, y lo [f. 84 v.]

senyor bisbe al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes fins al sise, lo qual la dona al senyor prom mes antich, y axi los demes de hu en altre. E acabat dit offici, se possa en orde altra vegada dita proffesso de la mateixa manera hi era anada tornantsen a la seu, ahont arribats al altar major y esser acabada dita proffesso, dit Joseph Soldevila, scriva rational, torna a pendrer dit pendo del glorios sant Ramon y dits senyors consellers y promens se possaren en forma de promania, tornantsen a casa la ciutat ahont se disgregaren y se n anaren.

[Consell de cent.]

DILLUNS a .VIIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas, se llegi una carta del senyor Pere de Montaner, embaixador de la present ciutat en la cort de sa magestat, que Deu guarde, y juntament un memorial que dit senyor embaixador dona a sa magestat, com ditas y altras cosas que en dit consell se feren estan en aquell mes llargament contengudas (1).

DIVENDRAS a .XIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent, en lo qual se tracta com lo senyor Joan Guinart, cavaller, tresorer de la Bulla de la santa Crusada, avia convidats a dits senyors consellers per assistir lo dia de diumenja primer vinent a la proffesso de la entrada de dita santa Bulla, conforma quiscun any se acostuma, y dits senyors consellers havian fet reparo de assistirhi, perço que se acostumava quiscun any de aportar una carta del rey nostre senyor, que Deu guarde, a dits senyors consallers peraque asistissen en dita functio y dit senyor Guinart no la havia aportada, perço que deia que ell la havia perduda pero que ells asistissen, que ell prometia que ell la faria venir ab la major brevedat posible, del que aparegue a dits senyors consellers ferne sabidor a dit consell, lo qual deslibera que dits senyors consellers no assistissen en dita entrada ni proffesso fins [f. 85.] a tant || que ells tinguessen carta de sa magestat, conforma quiscun any se acostuma, com ditas y altras cosas en dit consell llargament son de veurer (2).

[Dificultats per la entrada de la Butlla.]

DIUMENJA a .XV. de dit.—En aquest dia havia de entrar la Bulla de la santa Crusada y no entra perço que se esperava la carta de sa magestat, que Deu guarde, als senyors consellers peraque asistissen en dita proffesso, com mes llargament es de

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 28-34. El memorial, que és estampat, va en l'Apèndix VI.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 36 v.º-38.

veurer lo dia de divendras prop passat, a 13 del present, y axi anaren a Sant Agosti.

[Processó del *Niño perdido*.]

Dit dia a la tarda, essent convidats los senyors consellers, per part de la molt reverent priora del monestir dels Angels, pera que fossen servits asistir a la proffesso del *Nyno perdido* que quiscun any per semblant jornada se acostuma fer, los quals hi anaren ab sas insignias consulars, verguers y massas altas, en la iglesia de dit monestir, ahont arribats al portal major los hisqueren a rebrer los senyors obrers de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y coixins o almoadas als peus, y despres al comensar la dita proffesso dits senyors consellers prengueren las varas del talem, seguint la dita proffesso per los llochs acostumats de la present ciutat, acabada la qual se n anaren.

[Processó de pregàries per pluja.]

DILLUNS a .XVI. de dit, los senyors consellers, ab sas insignias consulars, continuaren en anar a la seu, com dias havia se feia los dilluns, dijous y disaptes, pera asistir a la proffesso de rogativas que s feia per dintre dita iglesia peraque Nostre Senyor fos servit donar nos aigua, per haverhi molta sequedat en la terra.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[Consell de cent.]

DIMARS a .XVII. de dit, dia del glorios sant Anthoni, se tingue consell de cent com quiscun any per semblant diada se acostuma, en lo qual entre altres cosas se feu extractio de clavari, en lo qual carrech hisque lo senyor Joan Guinart, cavaller, com ditas y altras cosas en dit consell llargament son de veurer (*).

[Festa de sant Sebastià.]

DIVENDRAS a .XX. de dit, dia del glorios sant Sabastia, los senyors consellers, ab sas insignias consulars, anaren a la seu, pera asistir a la proffesso que quiscun any per semblant jornada se acostuma fer a la capella de dit glorios sant, en la qual dits senyors consellers aportaren las varas del talem y lo reverendissim senyor bisbe anava al gramial, y en ser a la dita capella y haver dexat los dits senyors || consellers las varas del talam, se [f. 85 v.º]
assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y coixins o almoadas als peus, y lo senyor bisbe se assenta a ma dreta del senyor conseller en cap tambe ab sa cadira de vellut y almoada als peus, e los senyors preveres del gramial estaven assentats a la part de la epistola ab cadiras sens tenir coixins, y

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 38 v.º-44.

los senyors canonjas de capas de cor ab banchs en dita part de la epistola, oiren lo offici y sarmo lo qual dona la ciutat, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor bisbe, y lo dit senyor bisbe al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, se torna dita proffesso en son orde, prenent dits senyors consellers las varas de dit talam fins arribar a la seu, de hont se acabat dita proffesso y dits senyors consellers se n anaren.

[Suspensió de la visita al Carme per causa de pluja.]

DIUMENJA a .XXII. de dit.—En aquest dia los senyors consellers havian de anar al monestir y convent de nostra senyora del Carma pera asistir al offici y ser[mo] de les quatra ordas mendicans, y no y pogueren anar perço que tota la matinada plogue.

[Consell de cent: cessió dels crèdits contra França en favor del rei d'Espanya.]

DIMARS a .XXIIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altras cosas, se llegi una carta de sa magestat, que Deu lo guarde, ab la qual li demanava que dita ciutat cedis en son favor tots los debits que los ministres de França devian a dita ciutat del temps los havia dexats diners y altres cosas, lo qual importava una summa o quantitat molt considerable, y dit consell resolgue que dits debits fossen cedits en favor de dita sa magestat conforma y de la manera o demanava, pera que de ells fes conforma a dita sa magestat li aparegues convenir, com ditas y altras cosas en dit consell estan llargament contengudas (*).

[*Te Deum* per pluja.]

DIUMENJA a .XXVIIII. de dit, essent estat Nostre Senyor servit de donarnos pluja congruent per la terra, segons la relatio ne feren a dits senyors consellers los proms dels hortolans, de la qual dits senyors consellers ne donaren avis al molt illustre capitol, per medi del sindich, lo qual determina fer *te Deum laudamus* en actio de gratias, anaren perço dits senyors consellers ab sas insignias consulars en dita iglesia de la seu a la que acabavan lo offici, y encontinent se comensa la proffesso del *te*
[f. 86.] *Deum laudamus* || per dintra dita iglesia anant los senyors consellers darrera del gramial, y acabada dita proffesso se n tornaren.

DIMARS a .XXXI. de dit.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 47 v.º-52 v.º

[FEBRER]

[Jurament de clavari.]

Dimecres al primer del mes de febrer del any de .MDCLXII.— En aquest dia se feu lo jurament del senyor Joan Guinart, clavari, que fou sens seremonia alguna, sino que vingue en casa de la present ciutat asistit de alguns cavallers, y entrat en consistori presta son jurament en poder del senyor conseller en cap, y despres se n ana ab lo senyor conseller ters, ab sa gramalla y cotxos, per los portals a pendrer possessio ab la forma acostumada.

[Jurament de sots-administrador.]

Dit dia a la matinada jura Joan Andreu, sastre, sotaadministrador, y despres se n ana acompaniat del senyor conseller sise ab cotxos als palols, ahont prengue pocessio de dit son offici.

[Festa de la Purificació de Maria.]

Dijous a .II. de dit, dia de la Purificatio de Maria Santissima, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo reverendissim senyor bisba feia la benedictio de la sera en la iglesia catredal, anaren perço ab sas insignias consulars en dita iglesia, y pujats al altar major se acentaren a la part del evangeli ab los banchs cuberts de vellut carmesi, y despres puja lo dit senyor bisbe de Barcelona, lo qual se vesti de puntifical ab la forma acostumada, y despres se posa a fer dita benedictio de la sera ab las seremonias degudas, feta la qual puja tot lo clero del cor, y dit senyor bisbe dona siri a tots los senyors celebrants, canonjas y tots los demes officials de la iglesia, y acabat, tots los senyors consellers de hu en hu anaren al dit senyor bisbe, sens fer reverentias sino sols agenollarseli als peus, y alla li besaren la ma y despres lo siri y se n tornaven al mateix puesto, y despres ana lo scriva rational o mestre de seremonias de la present ciutat, y ultimadament los verguers tambe de hu en hu. E despres se comensa la proffesso, en la qual anaren dits senyors consellers darrera lo gramial de dos en dos ab los siris a la ma ensesos, y acabada dita proffesso, dits senyors consellers se n tornaren a son puesto al presbiteri, y dit senyor bisbe se n ana a la segrastia a despullarse del seremonial y se n ana al cor a oir lo offici, lo qual digueren tres senyors canonjas ab las seremonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes per son orde, y acabat dit offici, dits senyors consellers feren oratio al altar major, acabada la qual se n anaren.

[Consell de cent.]

DIVENDRAS a .III. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altras cosas, se llegi un vot, fet per tres magnifichs doctors del real consell y advocats de la present [f. 86 v.°] casa, en orde al que la ciutat devia y podia fer a||cerca de las flecas de monestirs, particulars y altres que se obrian en la present ciutat y altras cosas, com en dit vot y dit consell ditas y altras cosas son llargament de veurer (*).

[Lletra del rei sobre la entrada de la Butlla.]

DISAPTA a .IIII. de dit. — En aquest dia arriba al consistori dels molt illustres senyors consellers lo senyor Joan Guinart, cavaller, tresorer de la Bulla de la santa Crusada, lo qual aporta a dits senyors consellers una carta del rey nostre senyor (Deu lo guarde), contenint en ella que dits senyors consellers asistissen a la proffesso y entrada de dita Sancta Bulla conforma sempre havian acostumat, y juntament dit senyor Joan Guinart convida a dits senyors consellers per lo dia de dema que entraria dita Bulla ab la forma acostumada, y dits senyors consellers feren de resposta que ells hi asistirian ab molt gran puntualitat a cosa tant santa y bona conforma sa magestat axi ho manava y sempre se era acostumat.

[Entrada de la Butlla.]

DIUMENJA a .V. de dit.—En aquest dia a las nou horas de la matinada los molt illustres senyors consellers, ab sas insignias consulars, verguers y massas altas, en forma de ciutat, anaren a la iglesia del monestir dels pares de Sant Agosti de la present ciutat, ahont arribats y pujats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli ab unas cadiras de vaqueta de mascovia que per dit effecte tenia previngudas lo senyor tresorer de la santa crusada, y encontinent arriba lo senyor veguer lo qual se assenta ab sa cadira a ma dreta del senyor conseller en cap, y despres arriba lo senyor Joan Guinart lo qual se assenta ab altra cadira entre lo senyor conseller quint y sise; y despres hoiren una missa baixa, estant tots sens coixins o almoadas, acabada la qual se comensa la proffesso ab la forma acostumada, y perso lo senyor veguer prengue lo pendo y se posa davant lo gramial y los senyors consellers se posaren darrera lo gramial, de dos en dos, anant lo dit senyor tresorer de la bulla entra lo senyor conseller quint y sise. E arribada dita proffesso a la seu, dit senyor veguer y consellers y tresorer se posaren a las cadiras altas del cor, sota la trona gran, estant lo primer y mes amunt en vers lo altar lo

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 63 v.° - 71 v.°

senyor veguer, despres lo senyor conseller en cap, segon, ters, quart, quint y despres lo senyor tresorer de la Bulla y ultimadament lo senyor conseller sise; y estant de la manera sobre dita oiren lo offici y sarmo, y al·alsar Nostre Senyor donaren siris a dits senyors veguer, consellers y tresorer; e al donar la pau lo senyor diaca la aporta al senyor veguer, lo senyor veguer al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat lo dit offici, lo senyor bisbe se n ana del cor saludant a dits senyors veguer y consellers, y despres dit senyor veguer se despedi de dits senyors consellers y se n ana, e despres dits senyors consellers y tresorer se despediren y se n anaren.

[Consell de cent: lletra del rei i Breu del Papa sobre la Immaculada Concepció.]

DIMARS a .VII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altras cosas, se llegi una carta de sa magestat (Deu lo guarde), ab la qual feia sabidora a la present ciutat de la declaratio que sa Santedat hera estat servit fer acerca de la Consepsio de Maria Santissima, la qual carta es del thenor seguent (*):

«El Rey

Amados y fieles nuestros: haviendo ydo de orden mia a Roma el reverendo en Christo padre don Luis Crespi de Borja, obispo de Plasencia, de mi consejo, por mi embaxador extraordinario a supplicar a la Santidad de nuestro muy sancto padre Alexandro septimo, en mi nombre y en el de los prelados y iglesias de mis reynos, que se sirviesse su Beatitud de mandar declar[ar] el objecto de la fiesta de la Immaculada Concepcion de Nuestra Señora, ha sido Nuestro Señor servido que su Santidad haya hecho la declaracion que vereys en el Breve y constitucion apostolica cuya copia se os remite con esta juntamente con el Breve de Su Santidad en respuesta de mis instancias, y siendo tan favorable al sancto misterio de la Immaculada Concepcion de la Virgen Santissima como yo desseava, he resuelto que se hagan luego las mayores demonstraciones ecclesiasticas que fuere possible en hacimiento de gracias d este feliz successo que tanto consuelo ha de causar a toda la Iglesia Catholica y a mis reynos y vassallos, y yo he dado principio a esta celebridad en mi real capilla y ordenado que en la misma conformidad hagan todos mis consejos alguna demonstracion devota, sin passar a lo

(*) En el ms. aquesta lletra comprèn part dels fols. 86 v.° i 87; la transcrivim de *Lletres reials originals*, 1653-1669.

profano, un reconocimiento de tan singular merced y beneficio como hemos recibido de la divina Providencia; y por que es justo que esta demonstracion sea general en todos mis reynos, os encargo y mando celebreys esta fiesta, con toda solemnidad y decencia, sin passar a accion de profanidad, que dello quedare muy servido. Datta en Madrid a .XXVI. de enero .MDCLXII.

Yo El Rey

Don Didacus de Sada, secretarius

Vidit don Cristophorus Crespi, vicecancellarius
Vidit comes de Robres, regens
Vidit don Georgius de Castellvi
Vidit don Josephus de Pueyo, regens
Vidit don Michael de Çalba
Vidit don Petrus Villacampa, regens
Vidit Exea, regens
Vidit don Josephus Romeu, regens

A los amados y fieles nuestros los conselleres de nuestra ciudad de Barcelona.»

E axi mateix se llegi en dit consell lo Breu o constitutio apostolica de sa Santedat, lo qual esta cosi[t] assi en lo present Dietari (1), a tot lo qual dit consell feu la deliberacio que dit fet proposat fos comes als molt illustres senyors concellers y junta lo veurer las demostrations de alegria, jubilos y contentos que la dita ciutat pot fer en demostratio de tan gran alegria, disposantho tot en bona forma y tornat al dit consell, pera poder deliberar lo fahedor, com ditas y altras cosas en dit consell llargament son de veurer (2).

DISAPTA a .XI. de dit, essent convidats los molt illustres senyors conseller per || part del molt illustre capitol, ab embaixada a dits senyors consellers feta lo dia de air, peraque assistissen lo dia present a la festivitat que dit illustre capitol feia a la seu en accio de gratias a Deu Nostre Senyor y Maria Santissima de la felis nova de la declaratio de la Consepsio de Maria Santissima, anaren perso dits senyors consellers, ab sas insignias consulars, verguers y massas altas, en dita iglesia de la seu, la qual estava parada, axi de altar com de colgaduras y ciris als rollos y baranas de Santa Eularia, de la millor manera se pot, y

[f. 87 v.º]

[Festes a la seu en acció de gràcies pel Breu sobre la Immaculada Concepció.]

(1) No hi és. V. en l'Apèndix VII, les festes amb motiu del Breu.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 75 v.º-77 v.º; en aquest *Registre* no hi ha el Breu referit.

arribats alt al presbiteri, despres de haver saludat lo altar major, se assentaren ab los banchs a la part del evangeli; y al cap de una stona, tenint entes que lo exellentissim senyor virrey ab tot lo consell real arribava, dits senyors consellers se alsaren y lo hisqueren arrebrer passat lo cor, entre los dos pilars, davant la capella de nostra senyora del Rosser, y despres de haverlo saludat, se posaren davant los senyors concellers quart, quint y sise de fillera, despres lo[s] senyor[s] conseller[s] segon y ters, y despres lo senyor conseller en cap al costat y ma esquerra de dit senyor virrey, lo qual aportaven dos criats ab una cadira de ma per estar desganat de poagre que no podia caminar, y despres darrera se seguien lo senyor canseller, tresorer y doctors del real consell sivil y criminal, de dos en dos. E arribats al presbiteri, dit senyor virrey se assenta a la part del evangeli ab sa cadira tenint davant son estrado, e los dits senyors canseller, tresorer y doctors del real consell en los banchs a dita part del evangeli serca de dit estrado, e los senyors consellers se assentaren ab los banchs a la part de la epistola, ahont oiren lo offici y sarmo, que digueren tres senyors canonges ab las seremonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat que fou dit offici, y a la que volian comensar la proffesso de *te Deum laudamus* per dins de dita iglesia y partian ja los senyors del gramial ab lo senyor bisbe vestit de puntifical, dits senyors consellers reberen un recado de dit senyor virrey, ab lo qual los havisava que per raho de sa desgana no podia anar en dita proffesso y que axi dits senyors consellers hi anassen, conforma acostumavan, y encontinent dits senyors consellers saludaren al altar major y despres a dit senyor virrey y se posaren darrera lo gramial, de dos en dos, ab la forma acostumada, seguint dita proffesso fins que tornaren a dit presbiteri y fonch acabada, anantsen dits senyors del gramial ab dit senyor bisbe dins la sagristia a despullarse. E despres anantsen dit senyor virrey, dits senyors consellers lo tornaren acompanyar ab la mateixa forma eran vinguts fins al portal de dita iglesia, ahont se despediren de sa exellencia y se n anaren.

[Festa de santa Eulària.]

DIUMENJA a .XII. de dit, dia de la gloriosa santa Eularia.— En aquest dia, a la matinada, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica davant per los llochs acostumats anaren a

la iglesia de la seu, entrant per lo portal major, passaren per lo
[f. 88.] cor y pujaren || alt al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont se assentaren ab los banchs cuberts de vellut. E despres arriba lo reverendissim senyor bisbe lo qual, despres de haver feta oratio al altar major y saludat a dits senyors consellers y promens, se assenta ab sa cadira a la part de la epistola tenint coixi o almoada als peus, y los senyors assistents ab taborets rassos de vellut, y aqui se vesti de pontifical ab las seremonias acostumadas, y despres comensa lo offici ab molta musica y cantoria; y a la que foren al offertori antes del sarmo, dit senyor bisbe se assenta ab sa cadira arrimada al altar, y los senyors asistents al costat ab taborets rassos, y dits senyors consellers y promens comensaren las hajas, posantse d enpeus dits senyors asistents y sens cubrir y dit senyor bisbe assentat ab sa mitra y crossa, las quals hajas feren conforma llargament es de veurer lo dia de Nostra Senyora de la Consepsio, que fou a 8 de dezembre proppassat; e acabadas ditas ajas se digue lo sarmo, y acabat lo qual se passa havant dit offici de pontifical, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo senyor conseller en cap al prom de son costat, y lo senyor prom al senyor conseller segon y axi los demes. E despres de acabat dit offici, se comensa la proffesso que per semblant dia se acostuma fer, y perço los dits senyors consellers y promens al presbiteri se posaren darrera lo gramial fins a la porta del cor, ahont dits senyors promens ab varas se posaren davant la custodia y dits senyors consellers prengueren las varas del talem tota la dita proffesso, fins que foch acabada y tornada a dita porta del cor, ahont deixaren dit talem y varas, y posantse darrera del gramial se n tornaren en dit presbiteri y mateix puesto de la part del evangeli de hont eren exits, fins que dita proffesso fou acabada y dit senyor bisbe fou despullat de son pontifical, y feta oratio pera anarsen, encontinent lo senyor conseller sise se posa davant, y despres dels verguers, ab son prom y lo prom del senyor conseller quint, y despres lo senyor conseller segon ab altre prom, y axi los demes, restant lo senyor conseller en cap lo ultim sens prom al costat y ma esquerra de dit senyor bisbe, al qual acompanyaren baix a la capella de la gloriosa Santa Eularia a fer oratio, feta la qual, lo acompanyaren a son palatio fins al peu de la escala, ahont posantse de filera dits senyors

consellers y promens se despediren de dit senyor bisbe y se n tornaren al porxo de Sant Jaume, ahont se disgregaren y se n anaren.

[Festes pel naixement del príncep Carles: justes de cavall en el Born.]

DIMARS a .XIIII. de dit.—En aquest dia se feren en lo Born unas justas de cavall en demostratio de alegria del naixement del || senyor princep (que Deu guarde), de les quals fou lo man- [88 v.°] tenedor lo noble senyor don Joseph de Pinos, y venturers lo senyor don Emanuel de Llupia, lo senyor don Guillem de Josa, lo senyor don Agustin Berardo, lo senyor don Francisco Semmanat y lo senyor don Bernat de Vilallonga, los quals hisqueren riquissimament adornats, axi de paraments de cavalls com de armas y simeras, asistits de molta noblesa per padrins vestits riquissimament de vestits brodats de or y molta gala y cavalls molt ben enjaesats, essent mestres de camp lo senyor governador don Gabriel de Llupia y lo senyor don Feliciano Sayol; y pera veurer dita festa estava la plaça dita lo Born tota rodada de catafals, ab moltissim concurs de gent axi de noblesa com prebea en dits catafals y per la plaça; lo senyor virrey ab la senyora virreyna y sos fillets estaven en un balco al mitg de dit Born, en lo qual tenia un dozer y son estrado baix conforma altras vegadas axi se acostuma, y los demes magistrats estaven ab differents finestras en dit Born, y axi mateix assistiren los senyors consellers ab sas gramallas, los quals foren convidats per part dels senyors diputass y cavallers qui feian dita festa, estant en unas finestras davant lo balco ahont dit senyor virrey estava, ço es, tres en cada finestra, ahont veren dita festa fins que fou acabada y dit senyor virrey se n ana y dits [senyors consellers] se n anaren.

[Sarau en la diputació.]

Dit dia a la tarde, despres que dita festa fonch acabada, essent convidats dits senyors consellers en un sarau gran que s feu en la casa de la deputatio, despres de la exida de dita festa del Born, en la sala gran de Sant Jordi, y dits senyors consellers y anaren a la desfilada sens gramallas y veren dit sarau sota gelosia.

[Consell de cent sobre les festes en honor de la Immaculada Concepció.]

DIMECRAS a .XV. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altras cosas, se tracta de las festas se havian de fer a Maria Santissima de la Consepsio, llegintse lo paper o apuntament que la junta havia fet acerca de dita materia, y fonch resolt que s comunicassen ditas cosas ab lo molt illustre capitol y del que apareixeria convenir ne tornassen a fer

sabidor a dit consell, com ditas y altras cosas en aquell son llargament de veurer (*).

DIJOUS a .XVI. de dit, en executio de la damunt dita deliberatio, los senyors consellers anomenaren al senyor don Hieronym de Miquel y al senyor don Francisco Mora, cavallers, pera que en nom de dita ciutat anassen a dit molt illustre capitol pera fer los sabidors de la dita deliberatio y tinguessen a be de tractar dita materia, pera que del que se n resoldria se n pogues donar relatio al dit consell. [Ambaixada al capitol.]

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[f. 89.] DIVENDRAS a .XVII. de dit, lo senyor canonja Valleri y lo senyor canonja Maymo vingueren ab embaixada a dits senyors consellers, los quals segueren lo mes antich entre los senyors consellers cap y ters y lo altre entre segon y quart, y digueren com dit molt illustre capitol los havia anomenats pera tractar las festas de Maria Santissima de la Consepsio ab las personas que sas senyorias fossen servits, y axi estaven promptas y aparellats en servir a sas senyorias en tot lo que convingues, als quals dits senyors consellers feren de resposta que ells havian comesas ditas cosas als senyors don Hieronim de Miquel y lo senyor don Francisco Mora, los quals se conferirian ab sas merses pera tractar dita materia. [Ambaixada del capitol.]

DIUMENJA a .XVIIII. de dit, a la matinada, los senyors concellers, ab sas insignias consulars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia del monestir del Carme, pera fer la visita ordinaria que quiscun any acostuman a las quatra ordans mendicants, y arribats al portal major de dita iglesia, lo[s] hisqueren a rebrer los pares de dit monestir y posats al costat de quiscu de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut carmesi, ahont oiren lo offici y sarmo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, y lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers feren oratio al altar major tornant los acompanyar dits pares fins al portal major, hont se despediren y se n anaren. [Visita al Carme.]

DIMECRAS a .XXII. de dit, primer dia de Quaresma. — En aquest dia a la tarda los senyors consellers, ab sas insignias con- [Primer dia de quaresma.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 79-80 v.º Per a les festes de la Concepció. V. Apèndix VII.

sulars, verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a la iglesia del monestir dels pares de la Santissima Trinitat calsats, y arribats en dita iglesia y pugats al altar major se posaren d enpeus a la part del evangeli y despres se agenollaren y agenollats oiren la absolutio y feren la oratio, y se n anaren a la iglesia del monestir de Nostra Senyora de la Merse, ahont axi mateix oiren la absolutio y feren la oratio y se n anaren.

[Consell de cent.] DIJOUS a .XXIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (*).

[Festa de sant Matias.] DIVENDRAS a .XXIIII. de dit, dia del glorios sant Matias.— [f. 89 v.º] En aquest dia a la matinada los senyors consellers ab sas insignies consulars anaren a la iglesia del hospital de Misericordia, davant lo monestir de les monjas de Santa Elisabet, ahont arribats al portal de dita iglesia, los hisqueren a rebrer los senyors administradors de dit hospital acompanyant a dits senyors consellers fins dalt al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut tenint coixins als peus, y dits senyors administradors se assentaren a la part de la epistola ab banchs, tenint a ma dreta lo pare president de Sant Matias, y davant de dits senyors administradors hi avia una taula sobra la qual hi avia una urna ab los noms de las donzellas de dit hospital pera traurer a sort una, com avall se dira; y encontinent hisque una missa baixa, la qual dits senyors consellers y demes oiren agenollats, y despres, acabada aquella, se prossehi en fer extractio de la senyora donzella que lo senyor Matias Vilar, caváller, funda que fos treta en dot de cent lliuras, y despres se trague altra donzella que lo noble senyor don Hieronim de Gaver dexa que se li donassen vint y sinch lliuras de dot, y tretas ditas dos donzellas, dits senyors consellers acompanyats de dits senyors administradors anaren a la iglesia del monestir de Sant Matias, a la plaça de Santa Anna, aportant dita donzella primer treta davant, y alla dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli y los dits senyors administradors a la part de la epistola, tots ab banchs per estar Nostre Senyor patent, ahont oiren lo offici y sarmo, lo qual acabat se n anaren.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 82 v.º-84. Per la proposició que hi fou presentada sobre les festes per la declaració de la Immaculada Concepció de Maria. V. Apéndix VII.

Dit dia y a la tarda dits senyors consellers, ab sas insignias consulars, anaren al hospital general de santa creu, conforma quiscun divendras de quaresma acostuman, y arribats al portal major del pati de la part de dit carrer del Hospital, los hisqueren arrebrer los senyors administradors de dit hospital y posantse, so es, lo hu a ma esquerra del senyor conseller en cap, y altre a ma esquerra del senyor conseller segon, altre entre ters y quart, altre entre quint y sise, los acompanyaren fins dintre de dita iglesia fins al presbiteri, ahont despres de haver feta oratio se assentaren, ço es, dits senyors consellers a la part del evangeli y dits senyors administradors a la part de la epistola, estant tots ab banchs per estar lo Santissim Sagrament descubert, ahont oiren lo sarmo y despres agenollats oiren lo *misserere*, acabat lo qual dits senyors consellers y administradors ab la forma sobradita passejaren totas las cambradas, axi las de dalt com de baix, y acabadas de seguir se n anaren al portal de davant del monestir del Carme, ahont dits senyors administradors se despediren de dits senyors consellers y se n anaren. E dits senyors consellers ab la mateixa forma de ciutat se n anaren al monestir de les senyoras monjas Minimas, ahont primer feren oratio al altar major y despres de feta aquella, se n anaren a la porteria || y entraren a dit monestir, sercant aquell per ser casa de la ciutat que habans era monestir de donas repenedidas y per dita ciutat fonch donat a ditas monjas minimas, e despres de haver lo sercat dits senyors consellers, se despediren de ditas senyoras monjas y se n anaren. [Divendres de quaresma: visita a l'hospital i al monestir de les Mínimes.] [f. 90.]

DIMARS a .XXVIII.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[MARÇ]

DIMECRAS al primer del mes de mars any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jusuchrist .MDCLXII.

DIVENDRAS a .III. de dit, a la matinada los senyors concellers anaren a la iglesia de la seu, ab sas insignias consulars, verguers y masses altes, y alla se feu la professo per dintra dita iglesia de *te Deum laudamus* per ser estat Nostre Senyor servit de donarnos aigua, anant dits senyors concellers darrera lo gremial, ab sos verguers davant, de dos en dos ab la forma acostumada. [Processó de *Te Deum* per pluja.]

[Divendres de quaresma.]

Dit dia a la tarda dits senyors concellers anaren a la iglesia del hospital per ser divendras de quaresma, fense en tot y per tot com en lo primer divendras llargament es de veurar.

[Consell de cent sobre les festes de la Immaculada Concepció.]

DISSAPTE a quatre de dit.—En aquest dia se tingue concell de cent (1), en lo qual se llegi y proposa lo paper fet de la disposicio de las festas se havian de fer per la declaracio, feta per nostre sant pare Alexandro sete, de la Conceptio de Maria Sanctissima concebuda sens macula de pecat original en lo primer instant, y dit concell delibera que dit paper fos posat en executio com en aquell se contenia, dexant la disposicio de ditas cosas als senyors concellers y junta de vint personas peraque disposassen dita materia de la manera convingues.

[Publicació de jubileu.]

DIUMENJA a .V. de dit.—En aquest dia se publica en las tronas de las iglesias y ab papers ficats per las parets, de part del illustrissim senyor bisbe de Barcelona, lo jubileu per Sa Santedat concedit ha esta ciutat y la benedictio de la terra, peraque tothom fes las degudas diligencias pera guanyarlo.

[Consell de cent sobre les festes de la Immaculada Concepció.]

DILLUNS a .VI. de dit.—Dit dia hi hague concell de cent (2) en lo qual se torna á tractar de ditas festas se havian de fer ha Maria Santissima de la Conceptio, y fonch deliberat se posassen en executio per dits senyors concellers y junta de vint persones anomenades.

[Nova de l'anada del virrei a Madrid.]

DIVENDRAS a .X. de dit, a la matinada, arriba en la casa [f. 90 v.º]
de la present ciutat lo senyor don Agusti de Coca, secretari del exellentissim senyor marques de Olias y Mortara, nostron virrey y capita general, lo qual entrat a consistori se assenta despres del senyor conceller sise, y alla feu sabidors a dits senyors concellers com venia de part de sa exellencia pera notificarlos que sa exellencia se n anave de la present ciutat dins breus dias a la volta de Madrid, per haverloy axi manat sa magestat, que Deu guarde, offerintse de acudir a tot lo que fos en beneffici y conveniencia de la present ciutat y principat de Catalunya, a tot lo qual dit senyor conceller en cap respongue que estimave molt la honrra y merce que sa exellencia feia a la present ciutat, desitjant moltas occasions pera poder emplearse en servei de sa exellencia, y que pregarian a Deu nostre senyor fos servit donarli bon cami a ell y ha tota sa familia y feliz succes en totas sas co-

---

(1) Aquest consell de cent fou celebrat el dia tres. V. *Reg. de Deliberacions*, f. 89 v.º-32.
(2) V. *Reg. de Deliberaeions*, f. 92 v.º-95.

sas, esperant axi mateix com ho confiaven que ell tindria en memoria ha esta ciutat en las occasions se offeririen.

Dit dia vingueren en la casa de la present ciutat dos senyors canonges, de part del molt illustre capitol, los quals, assentats entre los senyors concellers ab la forma acostumada, digueren com diumenja prop vinent se faria la professo de la benedictio de la terra en virtut del jubileu per sa Sanctedat concedit, suplicant a dits senyors concellers fossen servits acistir en dita professo conforme se acostumave, al[s] quals dits senyors concellers respongueren que estimaven la honrra y merce que dit illustre capitol los feia, que ells procurarien acudir en dita professo ab molt gran cuidado. [Convit del capítol a la processó del jubileu.]

Dit dia a la tarda dits senyors concellers, quart absent, ab sas insignias consulars, verguers y masses altas, anaren a la iglesia del hospital general per ser divendras de quaresma, fense en tot y per tot com en lo primer divendras es de veurar. [Divendres de quaresma.]

DISSAPTE a .XI. de dit.—En aquest dia los senyors concellers feren ajuntar una copiosa junta de molts cavallers y altras personas de concell de cent, y junts, los feren sabidors com lo dia de ahir havia vinguda una embaxada o recado per part de sa exellencia y per medi del senyor doctor Agusti de Coca, son secretari, fentlos a saber com dit senyor virrey se n anava a la cort de sa magestat (que Deu guarde) y axi se despedia de dits senyors concellers, peraque dita junta los aconsellas lo que en orde de ditas cosas dits concellers farian, perque encara que era veritat que no havian trobat algun exemplar de que dits senyors concellers anassen a despedirse de ningun virrey quant se n hanave sino es que dit senyor virrey los envias a sercar y alla los [Qüestió de cerimonial sobre el comiat del virrei.]
[f. 91.] fes ha saber sa partida, com se observa ab lo || senyor duc de Cardona sent virrey del present principat de Catalunya que ls envia a sercar y axi mateix ho feu lo serenissim senyor don Juan de Austria en lo any .MDCLVI., pero que tampoc no se ha vist ni trobat que dit senyor virrey envias ha despedirse de dits senyors concellers, com ho ha fet dit exellentissim senyor marques de Mortara per medi de son secretari com desobra se conte, y ponderades per dits senyors de la junta totas las rahons que acerca de dit fet se podian ponderar, fonc aconsellat per dits senyors que dits senyors concellers devian anar ha visitar ha dit senyor virrey ab sas insignias consulars y forma acostumada, attes que per dit senyor virrey s els hera enviat dit recado per medi de son secretari.

Visita a Mortara quant sen ana de Barcelona.

Dit dia dits senyors concellers, inseguint lo parer de dita junta, ab sas insignias consulars, verguers y massas altas, en forma de ciutat, acompanyats dels officials de la present casa, anaren al palacio de dit senyor virrey al carrer Ampla, y entrats en la segona sala que trau finestras en dit carrer Ampla, trobaren a dit senyor virrey assentat en una cadira ab brassos, que nos podia mourer per occasio de estar desganat de puagra, y juntament tres cadires de la matexa manera a cada part, y despres de haverli fet dits senyors concellers las degudas cortesias se assentaren en ditas cadiras, y assentats, dit senyor conceller en cap li explica lo sentiment gran que tenian que sa exellencia dexas ha esta ciutat, y axi mateix la honrra y merce que havian rebuda de ferlos ha saber sa partida per medi de son secretari, sentint molt la ausencia que havia de fer ha esta ciutat, y sols los podia aliviar la gran confiança tenian que sa exellencia procuraria en honrrar y benefficiar ha esta ciutat suplicantho axi a sa magestat, com confiaven, restant sempre dits senyors concellers molt promptes en acudir al servei de sa exellencia en tot le que los volgues manar, a tot lo que dit senyor virrey respongue ab demostracio de molta alegria y molts offeriments de cuidarse dels benefficis y auments de la ciutat, y despres dits senyors concellers se alçaren y sen anaren.

[Processó del jubileu i benedicció del terme.]

DIUMENJA a .XII. de dit, a la tarda, havent rebut lo[s] senyors concellers la embaxada sobremencionada com lo dia present se feia la benedictio del terme, partiren de casa la ciutat, ab sas insignias consulars, verguers y masses altes, y anaren a la iglesia de la seu, ahont pujats al presbiteri y despres de haver feta oracio al altar major, se assentaren als banchs a la part del evangeli, y despres se comença dita professo, sens sivera ni talem sino ab lo gremial ahont anave lo illustrissim || senyor bisbe [f. 91 v.º] de Barcelona, y dits senyors concellers se posaren darrera dit gremial ab la forma acostumada, seguint dita professo fins dalt a la muralla al portal dels Tallers, ahont dits senyors del gremial, concellers y verguers pujaren sobre dita torra ho portal, ahont en lo mitg hi havia parat un altar gran ab sos llums y la sancta Vera Creu que tot se rodave, ahont se digue a cada part un evangeli his feu la benedictio, estant tots dempeus y sens ninguna agraduacio per ser lo puesto petit, y despres dita professo sen torna a la seu y acabada dits senyors concellers sen anaren.

DIMARS a .XIIII. de dit, a la matinada, dits senyors concellers en forma de ciutat anaren a la seu per acistir a la proffesso de pregarias de aigua que s feu per di[n]tra dita iglesia, anant dits senyors concellers darrera lo gremial. [Pregàries per pluja.]

Dit dia se tingue concell de cent per cosas tocants al arrendament del pastim (*). [Consell de cent.]

DIMECRAS a .XV. de dit, dia de la gloriosa santa Madrona.— En aquest dia a la matinada los senyors concellers, quart absent, ab sos promens se ajuntar[en] en forma de promania al porxo de de Sant Jaume, y de alla ab la musica davant per los llochs acostumats anaren a la seu, entrant per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont despres de haver feta oracio se assentaren als banchs cuberts de vellut, y alla ohiren lo offici y sermo, acabat lo qual se comensa la professo acostumada per trobarse lo cos de dita gloriosa santa en la present ciutat, posantse dits senyors concellers y promens darrera lo gremial des del altar fins al portal principal del cor, ahont dits senyors concellers ab un prom prengueren las vares del talem y los demes senyors promens se posaren davant la custodia ab sas vares, y axi seguira[n] dita professo fins a tornar a la seu, y en haver acabat, dits senyors concellers y promens ab la mateixa forma de promania per las claustras y portal de Nostra Senyora de la Pietat a Sant Jaume ahont se disgregaren. [Festa de santa Madrona.]

DIJOUS a .XVI. de dit, dits senyors consellers ab sas insignias consulars anaren a la seu, per acistir a la professo de pregarias de aigua, estant al presbiteri fins que dita professo comensa, que s posaren darrera del gremial, seguint dita professo fins a la iglesia de Nazaret, que vuy estan las senyoras monjas de Valldonzella, ahont arribats, dits senyors concellers se assentaren al
[f. 92.] presbiteri a la part del evangeli ab || sas cadiras de vellut y coxins o almoadas del mateix als peus, y lo reverendissim senyor bisbe tambe ab sa cadira y almoada, e los senyors del gremial seian a la part de la epistola ab sas cadiras sens coxi, y axi assenta[t]s ohiren lo offici ab la forma acostumada, acabat lo qual se n torna dita professo a la seu y despres los senyors concellers se n anaren. [Pregàries per pluja.]

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 98-99.

[Divendres de quaresma.] DIVENDRAS a .XVII. de dit, a la tarda, los senyors concellers anaren al hospital a ohir lo sermo y miserere, conforme se acostuma per ser divendras de quaresma, hi s feu en tot y per tot com en lo primer divendres llargament es de veurar.

[Pregàries par pluja.] DISSAPTE ha divuyt de dit, se torna ha fer professo per rogativas de aiguas, y perço, dits senyors concellers anaren a la seu y de alla en dita professo darrera lo gramial, anant a dir lo offici al monestir de Sant Agusti y a la capella de Nostra Senyora de la Pietat a las claustras, lo qual offici se digue estant de la matexa manera que desobre se conte, y despres se n torna a la seu de hont dits senyors concellers se n anaren.

[Festa de sant Josep.] DIUMENJA a .XVIIII. de dit, dia del glorios sant Joseph, los senyors concellers, ab sas insignias consulars, verguers y masses altes, anaren a la iglesia del monestir del dit glorios sanct, quart absent, y a la porta de la iglesia los hisqueren a rebrar los pares de dit monestir acompanyanlos fins al presbiteri, ahont despres de haver feta oracio al altar se assentaren a la part del evangeli ab banchs per estar descubert lo Santissim Sagrament, y alla ohiren lo offici y sermo, acabat lo qual se n anaren acompanyantlos los pares de dit monestir fins a la porta de dita iglesia.

Dit dia a la tarda dits senyors consellers, ab sas insignias consulars, verguers y masses altes, anaren a la iglesia del monestir de las monjas de Montesion, ahont se feia la festa de dit glorios pare sanct Joseph, y pujats dalt al presbiteri, despres de haver feta oracio, se assentaren a la part del evangeli, ab los banchs de vellut per estar lo Santissim Sagrament descubert, alla ohiren lo sermo y asistiren al reservar Nostre Senyor y despres se n anaren.

[Pluja.] Dit dia a la tarda y tota la nit fonch Nostre Senyor servit donarnos abundancia de aigua, ab que se judica n i hauria prou pera cultivar la terra.

[Processó de *Te Deum* per pluja.] DIMARS a .XXI. de dit, a la matinada, los senyors concellers, en forma de ciutat, anaren a la iglesia de la seu ahont, despres de haver dit lo offici, se feu professo de *Te Deum laudamus* dintra dita iglesia per ser Nostre Senyor estat servit donarnos cumpliment de aigua, en lo qual acistiren dits senyors || concellers [f. 92 v.º] darrera del gremial, y acabada se n anaren.

[Divendres de quaresma.] DIVENDRAS a .XXIIII. de dit, a la tarda, los senyors concellers, quart absent, anaren a la iglesia del hospital general de Santa Creu, per ser divendres de quaresma, fentse en tot y per tot com en lo primer divendras es de veurar.

Dit dia a la tarda, se feu a la diputacio la festa per la celebracio del indult o declaracio, feta per lo Sant Pare, de la Conceptio de Maria Sanctissima concebuda sens macula de pecat original en son primer instant y, per dit effecte, tota la dita casa estava parada de tapisseria y domassos, salamons y altres cos[es], conforme lo dia de sant Jordi, ab molta musica de trompetas, menestrils y musica de corda, per las instancias de dita casa y altras parts, y la sala gran que trau balco a la plassa de Sant Jauma estava tota adornada de tapissaria ab molts salamons ab siris ensesos, y al capdemunt de dita sala davant lo portal major un riquissim altar adornat de molta plata y cosas de valua ab molts llums; y essent convidats dits senyors consellers de part dels molt illustres senyors diputats per dita festa, hi anaren ab sas insignias consulars, verguers y masses altes, y arribats al capdemunt de la escala los isqueren ha rebrer los senyors diputats y hoidors, y posantse al costat de dits senyors concellers y ma esquerra los acompanyaren fins a dit altar, ahont dits senyors concellers se assentaren a la part del evangeli ab uns banchs de filera estant lo senyor conceller sise mes prop del altar y lo senyor conceller en cap mes lluny, y los senyors diputats y ohidors tambe estigueren assentats en dits banchs de filera estant lo senyor diputat ecclesiastich al costat y ma esquerra del senyor conceller en cap y los demes senyors diputats y ohidors de filera enves la porta; e axi assentats, ohiren las matinas de dita festivitat que s digueren ab molta solemnitat, axi de musica y cantoria com tot lo demes que se acostuma, y acabades, dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors diputats fins al cap de la escala ahont los havian rebuts. [Festes de la Immaculada Concepció en la diputació.]

DISSAPTE a .XXV. de dit, a la matinada, dits senyors concellers en forma de ciutat tornaren en dita casa de la diputacio, ahont foran rebuts y segueren de la manera que lo dia de ahir llargament es de veurar, y alla ohiren lo offici lo qual digue lo reverendissim senyor bisbe de pontifical, y axi mateix lo sermo, [f. 93.] tot lo qual aca||bat dits senyors concellers se n tornaren, acompanyantlos los senyors diputats fins al cap de la escala conforme lo dia de ahir. [Segon dia de les festes en la diputació.]

DIUMENJA a .XXVI. de dit.—En aquest dia a las tres horas de la tarda se n hana lo exellentissim senyor marques de Olias y Mortara, virrey de Catalunya, de la present ciutat a la volta de Madrid. [Partida del virrei.]

[Festes de a ciutat a la Immaculada Concepció.]

Dit dia a la tarda, se comensaren las festas que lo savi concell de cent a quatre y a sis del present havia deliberadas fer a Nostra Senyora de la Conceptio, per lo decret per sa Santedat fet de ser concebuda sens macula de pecat original en lo primer instant, las quals festas paga la present ciutat y, per dit effecte, se era posada y adornada la capella de Maria Santissima de la Conceptio en las claustras de la seu tota adornada, y entapissadas las claustras de tapisseria, de la mateixa manera que esta per lo dia de sa sancta festivitat, ab molta lluminaria y musica, aventhi per la tapisseria dels claustros molts gerolifichs de differents autors al assumpto de la festivitat per quant la ciutat donave premi en aquell qui millor sobre dit assumpto scriuria, y lo altar major de dita iglesia estava parat de tota la plata y ab los brocats conforme ab las majors festivitats se acostuma y ab tota la lluminària, tant al altar, rollos, com a la barana de Santa Eularia, la qual pagave la present ciutat, y perço, los senyors concellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume, y de alli ab la musica davant per los llochs acostumats anaren a la seu, entrant per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent los deguts acataments al altar major se n passaren a la part del evangeli, assentantse als banchs cuberts de vellut carmasi, haont ohiren las matinas que s digueren a Maria Santissima ab molta gran solemnitat y cantoria a quatre cors, las quals acabades, dits senyors concellers y promens, despres de haver feta oracio al altar, se n anaren a la capella de Maria Santissima a las claustras ahont feren oracio, y despres se n anaren per lo portal de Nostra Senyora de la Pietat ab la matexa forma de promania a Sant Jaume, ahont se disgregaren.

[Passada par la processó.]

Dit dia se feu la passada per la professo se havia de fer lo dia de dama, la qual fonch com la del dia de Corpus, anant en ella los jegants, drach, brivia, diablots, cavalls cotones, timbalas, trompetas y tot lo demes que en semblants festivitats se acostuma.

[Alimàries.]

Dit dia en la nit, se feren grandissimas alimarias per tota la present ciutat, || ab diversas invensions de llanternas, grasolets, [f. 93 v.º] poms, piramidas, atxas, grahellas y altres coses semblants que parexia que tota la ciutat en un foc, procurant quiscu aventatjarse en la invensio, tant per la devocio que tenian a Maria Santissima com tambe per lo premi que la present ciutat promete

donar al qui de millor[s] alimarias faria, y assenyaladament se tiraren dos invensions de foch, la una al pla de las escalas de la seu y altra a la plassa de Sant Jaume, per las quals axi mateix dita ciutat dona premi.

DILLUNS a .XXVII. de dit, a la matinada, dits senyors concellers ab sos promens se tornaren ajuntar a la plassa de Sant Jaume, y de alla ab la musica davant en forma de promania anaren a la seu, entrant per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont se assentaren, y despres vingue lo reverendissim senyor bisbe lo qual, despres de haver feta oracio al altar major, se assenta a la part de la epistola ab sa cadira de vellut y coxi del mateix als peus, y los senyors acistents a son costat de una part y altra ab taburets rasos, y aqui se vesti de pontifical, y despres comensa lo offici, lo qual se digue ab molt gran cantoria a quatre cors fent las seremonias acostumadas, y assenyaladament al offertori dits senyors concellers y promens feren haias, ab la forma acostumada que per ser ja descritas en lo present dietari y excusar prolixitat no s continuen, fetas las quals predica lo reverent pare fra Joseph Hurrea, del orde de Sant Agusti, y acabada dita predica se passa avant en lo demes del offici fins al donar la pau, la qual dona lo senyor subdiaca al senyor conceller en cap y lo dit a son prom, lo prom al senyor conceller segon y axi los demes, y despres se passa avant en lo offici fins que fonch acabat, y despres de ser despullat dit senyor bisbe y haver feta oracio, lo senyor conceller sise ab dos proms se posa davant, despres dels verguers, y despres lo senyor conceller quint ab son prom, y axi los demes, restant darrera lo senyor conceller en cap a ma esquerra de dit senyor bisbe, acompanyantlo fins a la capella de Nostra Senyora Sanctissima a fer oracio y despres a son palacio fins al peu de la escala, ahont posats en ala dits senyors concellers y promens se despediren de sa illustrissima y se n anaren a Sant Jaume, ahont se disgregaren. [Segon dia de les festes de la ciutat a la Immaculada Concepció: ofici en la seu.]

Dit dia a la tarda, dits senyors concellers y promens se tornaren a juntar en dita forma de promania a la plassa de Sant Jaume, tornant en dita iglesia de la seu a son puesto acostumat del presbiteri a la part del evan||geli, per acistir a la professo, la qual se feu com lo dia de Corpus ab differents tabernacles, invensions y creus adornades que anaven en dita professo, y asse- [Processó.]

[f. 94.]

nyaladament la sivera ab la figura de Maria Sanctissima de la Conceptio de plata era cosa de veurar, per ser tota adornada de una parra ab molts rahims fets al natural y dotse reys que significaven la descendensia de Maria Santissima; y a la que dita sivera hisque del presbiteri, dits senyors concellers y promens se posaren darrera del gremial fins a la porta principal del cor, ahont dits senyors concellers prengueran las varas del talem y dits senyors proms se posaren davant la custodia ab vares, ananthi axi mateix los senyors obres ab lo scriva de les obres mes cerca de la custodia, y axi se feu dita professo fent la mateixa ronda que la del dia de Corpus, estant tots los carrers parats y adornats de differents tapisserias, draps de ras y altras cosas, ab molts altars y differents invensions, donant la ciutat premi a totas las ditas cosas y millor tabernacle y invensio y adorno de creu que anave en dita professo, la qual tornada a la seu y acabada, dits senyors concellers y promens feren oracio y se n tornaren ab la mateixa promania a la plassa de Sant Jaume, ahont se disgregaren.

[Alimàries.] Dit dia, a la nit, se continuaren las alimarias com lo dia de ahir, y pera [que] lo curios lector veja mes extensament las ditas festas, se cusen en lo present *Dietari* estampades de la manera que las feu un devot de Maria Santissima y ciutada de la present ciutat (1).

[Consell de cent.] DIMECRAS a .XXVIIII. de dit, se tingue concell de cent per lo arrendament de las carns grossas (2).

[Divendres de quaresma.] DIVENDRAS a .XXXI. de dit, los senyors concellers anaren al hospital a la tarda per ser divendras de quaresma; feusse en tot y per tot com lo primer divendras llargament es de veurar.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[ABRIL]

DISSAPTE al primer del mes de abril any de la nativita[t] de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXII.

[Diumenge de Rams.] DIUMENJA a dos de dit, dia dels Rams, tenint entes los senyors concellers que lo reverendissim senyor bisbe feia la bene-

(1) L'imprés a què es fa referència no es troba en el Ms. ni s'hi veu rastre d'haver-hi estat mai cusit. V. en l'Apèndix VII.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 107-109.

dictio dels rams, anaren perço, ab sas insignias consulars, a la seu y posats a son puesto de la part del evangeli acistiren a dita [f. 94 v.°] benedictio, y despres al donar la palma haventla || donada primer a tots los senyors canonjas, acistents (*) capallans y demes officials de la iglesia, dits senyors concellers den u en hu anaren al peu del altar a pendrer la palma de ma de sa senyoria besant primer sa ma y despres la palma, y despres ana lo scriva racional o mestra de ceremonias, y despres los verguers; y al fer la professo, dits senyors concellers y demes anaven darrera lo gramial, ab sas palmas al coll, y acabada dita professo dits senyors concellers ohiren lo offici que digueren los senyors canonjes, acabat lo qual se n anaren.

DIJOUS a .VI. de dit, dia del Dijous Sanct, a la matinada los senyors concellers, ab sas insignias consulars, anaren a la seu per acistir a las functions de dit sant dia, y pujats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli ab la forma acostumada, y despres vingue lo reverendissim senyor bisbe, lo qual se assenta ab sa cadira y coxi als peus a la part de la epistola, y los acistents ab taburets rasos, ahont se vesti de pontifical y vestit comença lo offici, ab totas aquellas seremonias que per semblant dia la Santa Iglesia acostuma de fer; y a la que foren a la Comunio, pujaren tots los senyors canonjes y capellans y altres del cor, als quals se ls dona la Comunio per mans de dit senyor bisbe, y despres de tots anaren los senyors concellers de dos en dos, despres lo mestra de ceremonias de la ciutat, y despres los verguers; e despres quant se feu la professo pera portar lo Sanctissim Sagrament al moniment, los senyors concellers prengueran las vares del talem, aportant dit talem al reves, ço es, tres vares davant y tres darrera, com per semblant dia se acostuma, ço es, lo senyor conceller en cap la vara de darrera del mitg, segon davant al mitg, ters darrera a ma dreta, quart davant a ma dreta, quint darrera a ma esquerra, y sise davant a ma esquerra, y d esta manera anaren al moniment ahont, pujats dits senyors concellers dalt y agenollats de filera, se reserva lo preciossisim Cos de Jesu Christ, y reservat se n anaren sens fer alguna seremonia, per no fersen mentras Nostre Senyor esta al moniment. [Dijous Sant.]

Dit dia a la tarda dits senyors concellers, ab sas gramallas de dol, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a [Visita dels monuments.]

(*) Ms. «acistentents».

sercar differents moniments, fent a cada lru oracio agenollats de filera devant dit moniment, y despres adoraren y ultimadament anaren en dita iglesia de la seu ahont, despres de haver feta oracio en dit moniment, se n pujaren al altar major a la part del evangeli ahont se estigueren fins que fonch passada la professo de la Sanc de Jesuchrist, y despres se n anaren.

[Divendres Sant.] DIVENDRAS a .VII. de dit, dits senyors concellers ab sas gramallas de dol || tornaren a la seu y en dit presbiteri, ahont puja [f. 95. dit severendissim senyor bisbe h is vesti de pontifical, com lo dia de ahir, selebrant lo offici ab tota aquella seremonia axi de benedictio de olis com las demes que per semblant dia se acostuma; y a la que foren a las genuflections de la adoracio del sant *Lignum Crucis,* pujar[en] en dit presbiteri tots los senyors canonjas y demes clero del cor, y despres de haver tots feta dita adoracio y los demes assistents y escolans, lo mestra de seremonias de la seu avisa a dits senyors concellers que ja podian anar, los quals anaren conforme los demes, fent tres genuflections al anar y tres al tornar y saludant lo sant moniment al anar y al tornar, y despres ana lo mestre de semonias de la ciutat, y ultimadament los verguers y acompanyadors; y despres, quant la professo anave a sercar Nostre Senyor al moniment, dits senyors concellers se posaren darrera del gremial fins a dit moniment, ahont dalt se agenollaren de filera fins que hagueran tret Nostre Senyor, que prengueren las varas del talem com lo dia de ahir, aportantlo fins al altar major, ahont se posaren en dit altar tenint lo talem com si fos dosser tenint las varas dits senyors concellers, tres a cada cap, agenollats, fins que lo senyor bisbe ague sumit, que dexaren dit talem y se n anaren a son puesto ordinari a la part del evangeli, fins que lo mestra de seremonias del capitol ana a dits senyors concellers a convidarlos de part de dit illustre capitol pera la tarda a la professo de la santa Spina, responent dits senyors concellers que i acistirian de molt bona gana, y despres feran oracio y se n anaren.

[Processó de le santa Espina.] Dit dia a la tarda, dits senyors concellers, quart absent, tornaren en dita iglesia de la seu, ab sas gramallas de dol, y acistiran a la p[r]ofesso de la sancta Spina, aportant las varas del talem com los dias de Dijous y Divendras Sant, juntament ab un senyor prom, cavaller, per faltarhi dit senyor conceller quart per estar desganat, y acabada dita professo, dits senyors concellers se n anaren a la casa de dit senyor conceller quart pera veurar

passar la professo de la Soledat, la qual acabada dits senyors concellers se n anaren.

DISSAPTE a .VIII. de dit, dits senyors concellers, ab sas insignias consulars, tornaren en dita iglesia de la seu, ahont pujats al altar major a son puesto ordinari, acistiren al offici y totas las demes seremonias que per semblant dia se acostuman, y a la que feren la professo de la benedictio de las fonts, dits senyors consellers se posaren darrera del gremial fins a las fonts, ahont arribats se n pujaren dalt posantse davant ditas fonts de filera arrimats a la porta de la capella del Sanct Christo, fins que aguera acabat dita benedictio, y des||pres se n tornaren ab la matexa professo al presbiteri, ahont ohiren lo offici lo qual acabat se n anaren. [Dissabte Sant.]

[f. 95 v.°]

DIUMENJA a .VIIII. de dit, dia de Pasqua de Resurectio.— En aquest dia, los senyors concellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica davant anaren a la seu, y entrant per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, ahont fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli, y despres de haver feta oracio se assentaren en los banchs, y despres vingue lo reverendissim senyor bisbe, lo qual se assenta a la part de la epistola ab sa cadira de vellut y coxi del mateix als peus, y los senyors acistents ab taborets rasos a un costat y altro, ahont se vesti de pontifical, y despres comensa lo offici ab las seremonias acostumadas, y a la que foren al offertori dits senyors concellers y promens feren haias conforme se acostuma, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conceller en cap, y lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los demes. E acabat dit offici y despullat que fonch dit senyor bisbe de son pontifical y feta oracio, lo senyor conceller sise se posa davant ab dos promens, despres dels verguers, despres lo senyor conceller quint ab son prom, y axi los demes, restant darrera lo senyor conceller en cap a ma esquerra de dit senyor bisbe, acompanyanlo fins al peu de la escala de son palacio, ahont posantse dits senyors concellers y promens de filera, se despediren de sa senyoria, y ab la matexa forma de promania se n tornaren al porxo de Sant Jaume, ahont se disgregaren. [Pasqua de Resurrecció.]

DISSAPTE a .XV. de dit.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[Aniversari de Pere de Montcada en la llotja.]

DIMARS a .XVIII. de dit.—En aquest dia se feu lo aniversari a llotja per lo noble senyor don Pedro de Moncada, al qual acostuman los senyors concellers de acistir quiscun any, y per dit effecte dits senyors concellers, ab sas gramallas de dol, anaren en dita llotja, y arribats || al portal del ort los isqueren arrebrer [f. 96.] los senyors consols y deffenedors, y posantse al costat de dits senyors concellers y sa ma esquerra, los acompanyaren fins a la capella petita, ahont dits senyors concellers se assentaren en uns banchs a la part del evangeli y dits senyors consols en altres a la part de la epistola, y alla ohiren lo aniversari y sermo, acabat lo qual dits senyors consellers se n anaren.

[Matrícula de mercàders.]

Dit dia a la tarda, se feu la matricula de mercaders en dita llotja (1).

DIMECRAS a .XVIIII. de dit, se feu la matricula de mercaders en la casa de la present ciutat ab la forma acostumada (2).

[Festa de sant Marc.]

DIMARS a .XXV. de dit, dia del glorios sanct March.—En aquest dia, los senyors concellers anaren a la seu per acistir a la professo que s fa per semblant dia, la qual va a la iglesia del hospital, en la qual dits senyors concellers anaren darrera del gremial ab la forma acostumada; y arribats a dita iglesia, al presbiteri se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y coxins als peus, y lo senyor bisbe a la matexa part a la dreta del senyor conceller en cap tambe ab sa almohada, y los senyors del gremial a la part de la epistola ab sas cadiras sens coxins, ahont ohiren lo offici y sermo, y acabat se n torna la dita professo de la matexa manera a la seu, ahont dits senyors concellers en ser acabada se n anaren.

[Consell de cent: extracció de cònsols de llotja.]

Dit dia a la tarda.—En aquest dia se tingue concell de cent, en lo qual, entre altres coses se feren, fonch traurer consols de llotja conforme quiscun any per semblant dia se acostuma (3).

DIUMENJA a .XXX. de dit.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

---

(1) Fou matriculat Onofre Argemir. V. *Reg. de Deliberacions*, f. 115.

(2) Foren matriculats Joan Pau Mitja, Francesc Fonolleda, Salvados Cuyas, Bernat Sembasar i Salvador Darder. V. *Reg. de Deliberacions*, f. 116.

(3) V. *Reg. de Deliberacicns*, f. 118-119. Foren elegits cònsols de llotja, micer Joan Carbonell i Jaume Texidor, mercader.

[MAIG]

[f. 96 v.°] DILLUNS al primer del mes de maig any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXII.

[Jurament de cònsols de llotja.]

DIMARS a .II. de dit.—En aquest dia juraren los senyors consols de llotja novament extrets, lo qual jurament se feu ab la forma acostumada.

[Festa de santa Creu.]

DIMECRAS a .III. de dit, dia de sancta Creu, a la matinada los senyors concellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla anaren a la seu, ahont pujats al altar major se assentaren a la part del evangeli, y alla ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los demes, e acabat dit offici dits senyors se n anaren ab la matexa forma eran vinguts ahont se disgregaren.

[Consell de cent: contenció del clavari amb el capítol.]

DISSAPTE a .VI. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altres coses, se proposa y dona raho de la contencio que tenia lo senyor clavari ab los capitulars del illustre capitol, per haver presos vuyt cents moltons dit senyor clavari que deian esser de dit capitol, los quals dit senyor clavari pretenia haver presos en frau per las causes y rahons en dit concell expressades, com llargament en dit concell es de veurar (*).

[Festa de santa Creu en l'hospital.]

DIUMENJA a .VII. de dit, los senyors consellers, ab sas insignias consulars, anaren a la iglesia del hospital general de Santa Creu, ahont se feia la festa de santa Creu, com quiscun any se acostuma, quart y sise absens per malaltia, y arribats al portal major de dita iglesia los senyors administradors los isqueren ha rebrer, posantse quiscu al costat y ma esquerra de quiscu de dits senyors concellers, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont dits senyors concellers se acentaren a la part del evangeli ab banchs de vellut per estar lo Sanctissim Sagrament descubert, e lo[s] senyors administradors a la part de la epistola ab banchs de vaqueta de moscovia; ohiren lo offici y sermo donantse la pau ab la forma acostumada, y acabat se n anaren, acompanyantlos dits senyors administradors fins alla ahont los havian rebuts.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 120.

[Consell de cent sobre la contenció del clavari amb el capítol.]

DIMARS a .VIIII. de dit.—En aquest dia se tingue concell de cent en lo qual se tracta de dita contencio del magnifich clavari ab lo illustre capitol per los moltons havia presos, com en dit concell llargament es de veurar (1).

[Excomunio del clavari i entredit.]

DIMECRAS a .X. de dit, se publica per part del illustre capitol excomunicacio contra lo senyor clavari y entredit per la apprehensio havia feta de dits moltons.

[Apel lació de la ciutat a l'arquebisbe de Tarragona.]

DIJOUS a .XI. de dit, se torna a tenir concell de cent per dita contencio del magnifich clavari ab lo illustre capitol y altres negocis de la ciutat com en dit concell es de veurer (2), y per part de la ciutat y de dit clavari se apella de dit entredit y excomunicacio al senyor archebisbe de Tarragona. [f. 97.]

[Festa de la Immaculada Concepció en el col·legi de Betlem.]

DIUMENJA a .XIIII. de dit.—En aquest dia se feu una asumtuosa festa, a la iglesia del collegi de Betlem, per la declaracio del punt de la Conceptio de Maria Sanctissima en lo primer instant, y per dit effecte estava tota la dita iglesia parada y adornada de tapisseria, y lo altar major fet molt gran (3) fins al cap de la iglesia ab moltas gradas de differents papers y altres coses molt curioses ab molta cantitat de llums en dit altar, y totas las capellas ab differents invensions de cosas molt curioses y ricas ab molta lluminaria, en tant que tota la dita iglesia aparexia un foch, y las claustras de dit monestir estaven totas colgades de tapisseria, ab molts gerolifichs, decimas, sonetos y altres versos fets a dita festivitat; e del canto de dit monastir prop la porteria fins al canto del collegi de Cordellas, estava tota la paret entapissada de tapisseria, juntament ab molts quadros, gerolifichs y altres pohesias; a la qual festa foren convidats dits senyors concellers, y per dit effecte partiren de casa la ciutat y anaren a dita iglesia, ahont al portal major los isqueren ha rebrer molts pares de dit collegi y posantse a la ma esquerra de quiscu de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, ab molt trebal per ser tanta la gent que i havia que no podian passar, ahont se assegueren a la part del evangeli ab los banchs de vellut; y al cap de una estona, entenent dits senyors concellers que lo senyor governador venia en dita festivitat, lo isqueren ha rebrer fins a mitja iglesia, per ser lo senyor virrey fora de Catalunya, acompanyantlo fins al presbiteri ahont se assenta a ma

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 121-124.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 124 v.° - 128 v.° V. Apèndix VIII.
(3) Ms. «grans».

dreta del senyor conceller en cap, tenint un coxi ho almohada de vellut a sos peus. E despres isque de la sagristia lo reverendissim senyor bisbe de Barbastro, ab acistencia de alguns senyors canonjes y dignitats, pera dir lo offici de pontifical, lo qual se assenta ab sa cadira de vellut a la part de la epistola y son coxi als peus, y los senyors acistents a son costat de una part y altre ab taburets rasos, y aqui se vesti de pontifical fent las seremonias acostumadas, y despres comensa lo offici, ab molta cantoria a quatre cors y altra diversitat de musica que anave sonant fora dita iglesia, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor governador, y dit senyor al senyor conceller en cap, lo
[f. 97 v.º] cap al || segon y axi los demes; y acabat dit offici y despullat dit senyor bisbe de son pontifical y anat que se n fou, dit senyor governador se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers fins alla ahont l avian rebut, y despres se n tornaren al altar major a fer oracio, feta la qual se n anaren, acompanyantlos los pares fins al portal de dita iglesia.

[Cavalcada i comèdia a Maria Santíssima.]

As de advertir que lo dia de ahir, que fou la vigilia de dita festivitat, al vespra, se (*) feu una molt bella cavalcada, ab molta musica de timbalas, trompetas y menestrils, acistinthi molts senyors doctors a cavall ab sas borlas y capirons de totas facultats, ab un pendo que portaven los senyors doctors de Theologia, y aixi mateix hi anaven molts minyons, cavallers y altres ricament adornats de vestits y joias de or de molt cost y valua, ab sos cavalls molt adornats de flochs y richs jahesos; y axi mateix darrera dit pendo, anave un carro triunfal tirat de sis mulas molt ricament fet y adornat, dintre del qual anaven molts minyons representant differents figures riquissimament adornats de requissims vestits y grans joias de or y diamants ab moltas plomas als sombreros y altres parts, y al cap demunt de dit carro anave assentat un minyo ab sa cadira sota de un dosser que representave Maria Sanctissima riquissimament vestit de spolin ab molta guarnicio de or y moltas joias que era cosa de veurar, y los dits anaven representant una comedia a Maria Sanctissima.

(*) Ms. «seu».

[Castell de foc.] E a la que torna dita cavalcada, se tira un castell de foch que i havia davant dita iglesia ab molts coets voladors y altres y moltas lluminarias que feren, estant tot lo enfront de dit monestir tot de differents invensions, y la Rambla tota graellas des del portal de la porta Farrissa fins al Studi.

[Suspensió de les processons de lledànies.] DILLUNS a .XV. de dit.—En aquest dia se havian de comensar las professons que quiscun any se acostuman de fer, ditas || de las lledanias, y no s feren perço que per part del illustre capitol se havia posat entredit, com de sobre llargament es de veurer. [f. 98.]

[Consell de cent.] E dit dia se tingue concell de cent pera tractar de dita materia de dita contencio del clavari ab lo illustre capitol (1).

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[Suspensió de la processó.] DIMARS a .XVI. de dit, tambe se havia de fer professo de las lledanias y no s feu per occasio de dit entredit.

[Cartells d'excomunió.] DIMECRAS a .XVII. de dit, se plantaren un cartells per los cantons de la present ciutat, de part del illustre capitol, ab los quals declaraven per excomunicat al magnifich clavari de la present ciutat per la apprensio havia feta de dits moltons, com desobre se conte, de la qual declaracio dit magnifich clavari se n apella al senyor archebisbe de Tarragona.

[Alçament de l'entredit.] Dit dia a la tarda, arribaren las lletras responsivas y citatorias de la apellacio, que per part de la present ciutat y clavari era feta al senyor archebisbe de Tarragona, per lo entredit que lo illustre capitol havia posat y pena de excomunicacio a dit senyor clavari, manant dit senyor archebisbe al illustre capitol que alças lo entredit y comparegues a Tarragona pera passar avant dita causa, y axi mateix absolent a dit senyor clavari de las censuras que per part del capitol se li heran posades, las quals lletras foran presentades ab acte al reverendissim senyor bisbe de Barcelona, al senyor vicari general y altres, com llargament es de veurar en la scrivania major de la present casa (2).

[Festa de l'Ascensió.] DIJOUS a .XVIII. de dit, dia de la Acensio.—En aquest dia hi havia de haver promania y anar a la seu conforma se acostuma, y no n i hague per las causas y rahons sobramencionadas.

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 130 v.º - 133. V. Apèndix VIII.
(2) V. Apèndix VIII.

[Arribada del bisbe de Plasència.]

Dissapte a .xx. de dit.—En aquest dia entraren lo port de la present ciutat las galeras de Napols las quals, segons se deia, aportaven lo reverendissim senyor bisbe de Plasensia, embaxador extraordinari de Roma per sa magestat (que Deu guarde), lo qual venia de Roma y havia de desembarcar per anar a la cort de sa magestat.

[Ambaixada al bisbe de Plasència.]

Diumenja a .xxi. de dit, tenint dits senyors concellers entes que dit senyor bisbe de Plasencia era arribat en la present ciutat y posave al cap del carrer de Moncada, en las casas de don Joseph Dardena, li enviaren per ço lo senyor don Hieroni de Miquel y lo senyor Francisco Mora y de Marimon, embaxadors per part de la ciutat, a donarli la benvinguda, offerintse
[f. 98 v.º] per part de la ciutat en servir a dit senyor en tot || lo que per sa senyoria los fos manat.

[Visita dels consellers al bisbe de Plasència.]

Dilluns a .xxii. de dit, los molt illustres senyors concellers segon y ters de la present ciutat, ab ses insignies consulars, dos verguers ab masses altes, y acompanyats dels officials de la present casa, inseguint en asso la seria y tenor de la carta que per sa magestat (que Deu guarde) fonc enviada a la present ciutat en la qual esta continuat las personas que los senyors concellers han de anar a visitar y del modo que han de fer ditas visitas feta en jornada de [27] del mes [de desembre] del any [1659] (*), anaren perço a fer visita a dit senyor bisbe de Plasencia, lo qual posave en unas casas, al carrer de Moncada, de don Joseph Dardena, ahont arribats dit senyor bisbe los isque a rebrer a la segona sala y entrant dintre se assentaren ab cadiras, dit senyor bisbe en lo mitg, lo senyor conceller segon a ma dreta y lo ters a ma esquerra, y despres per dit senyor conceller segon se li fonch donada la norabona de sa vinguda ha esta ciutat, offerintse per part d ella en tot lo que per part de sa senyoria se li fos manat y ordenat, lo que per dit senyor bisbe fonch molt estimat ab demostracio de molta alegria offerintse en tot lo que fos bo per cosas convenients a la present ciutat, y despres dits senyors concellers se despediren y se n anaren.

[Visita del bisbe de Plasència als consellers.]

Dimecras a .xxiiii. de dit, havent rebut un recado dits senyors consellers de part de dit illustrissim senyor bisbe de Plasencia com se n anave ha Madrid y perço volia venir en la casa de la present ciutat a despedirse de sas senyorias, feren perço

(*) V. p. 73, nota 3.

convidar tots los cavallers que fonch possible pera fer acistencia a dits senyors concellers, y despres dits senyors concellers se n pujaren, vestits ab sas gramallas, cap y quart absents per estar desganats, a la sala de concell de cent, y quant dit senyor bisbe arriba los officials de la present casa lo isqueren a rebrer al portal major acompanyantlo fins a mitja escala, ahont lo reberan los senyors cavallers acompanyantlo fins dalt entre lo cap de escala y batiporta de la sala de concell de cent, ahont isqueren los senyors concellers, y despres de haverli fet la deguda cortesia se posa tothom davant, sent los ultims los senyors concellers, y lo senyor conceller segon al costat y ma esquerra de sa senyoria, entraren en la sala de dit concell y se assentaren al raco de la part del ort baix ahont estan los ciutadans, estant dit senyor bisbe assentat entre lo senyor conceller segon y ters, ahont digue y refferi a dits senyors concellers com se n anave ha Madrid ab molta estimacio del agasajo que esta ciutat li havia || fet, lo qual [f. 99.] sempre tindria en memoria axi en las occasions se offeririen a sa magestat (Deu lo guarde) com en las demes, lo que per dits senyors concellers fonch estimat molt, y se alçaren acompanyantlo a seguir tota la present casa y fer oracio a la capella, despedintse dits senyors concellers, en lo portal de baix qui entra en dita capella, de dit senyor bisbe, acompanyantlo los dits senyors cavallers y officials fins al portal major de la present casa.

[Pasqua de l'Esperit Sant.]

DIUMENJA a .XXVIII. de dit, dia del Sperit Sanct. — En aquest dia los senyors concellers havian de tenir promania y anar a la seu al offici, y no y hanaren per la contencio que tenia lo illustre capitol ab la ciutat y clavari, com de sobre se conte.

[Combregar del bisbe de Vich.]

Dit dia a la tarde combregaren lo reverendissim senyor bisbe de Vic, germa de dit senyor bisbe de Plasensia, que era vingut en la present ciutat pera veurar a dit senyor bisbe de Plasensia son germa, lo qual se era enmaltit de una grave malaltia de modorro, de la qual estava molt mal, y dit combrega[r] se li aporta de la seu ab molt gran solemnitat, acistinthi lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona y molta noblesa de la present, empero dits senyors concellers no i acistiren per no acostumarse.

[Mort del bisbe de Vich.]

DILLUNS a .XXVIIII. de dit, mori dit reverendissim senyor bisbe de Vic, que santa gloria possohesca, y fonc enbalsamat y portat en dita ciutat pera ferli las honrras.

[Contenció amb el capitol: mediació

DIMECRAS a .XXXI. de dit, los senyors concellers ajuntaren la junta de vint persones y en aquella se llegi una carta del se-

nyor governador, ab la qual se offeria posarse per medianer en la contencio que lo illustre capitol tenia ab dita ciutat y altres coses del ajustament, per haverloi axi manat sa magestat (que Deu guarde), lo que se estima molt a dit senyor governador, com en la deliberacio per dita junta feta dit dia llargament es de veurar (1). del governador.]

Dit dia, se havian de comensar las festas que la universitat feia a Maria Sanctissima de la Conceptio, y no s feren perço que plogue, dilatantlas per altre dia. [Festes en la Universitat ajornades per pluja.]

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[JUNY]

[f. 99 v.º] DIJOUS al primer del mes de juny del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXII., tenint entes los senyors concellers que en la muralla de la Rambla, davant lo collegi de Betlem y junt ha unas casas que lo senyor canonge Francoli te serca del portal dit la porta Farrissa, dit senyor canonge Francoli havia manat fer y taladrar (2) un forat baix y molt gran, segons se deia, per fer un balco per poder mirar en dita Rambla, lo que era en perjudici de la present ciutat tant per estar dita muralla foradada com tambe per no tenirne noticia dits senyors concellers ni obrers, als quals toca donar semblants llicencias en virtut de privilegis per los reys nostres senyors ha esta ciutat concedits, y entenent tambe que s deia que lo senyor governador de la plassa havia donada semblant llicencia pera fersa dita obra, ajuntaren perço dits senyors concellers una junta a la qual se dona raho de ditas cosas, ab parer de la qual se envia una embaxada, per dos cavallers, a dit senyor governador de la plaça donantli raho de dit fet y lo sentiment que la present ciutat tenia de ditas cosas, lo qual senyor governador respongue que ell estava mal informat, per so que li havian dit que dit senyor canonje Francoli tenia llicencia de la ciutat y obrers pera dita obra o galeria que dit senyor canonge feia, y perço ell havia concentit en que s fes dalt sobre la muralla fenthi lo balco o finestras que aparexeria per recreo que en cas de necessitat no impedis a [Obres fetes sens permís en la muralla de la Rambla: ambaixada al governador de la plaça.]

---

(1) V. Apèndix VIII.
(2) Ms. «traladar».

a la deffensa de dita muralla, pero que ell no havia donat llicencia ni concentit en que taladrassen (*) ni foradassen dita muralla, ans be, de prompte ordena ha un ajudant que anas, vista la present, a tancar dit forat y paradar aquell conforma estava, y lo mateix ordenaren dits senyors concellers y obrers per sa part, ab parer de dita junta, per convenir axi a dita ciutat.

[Festes de la Immaculada Concepció en la universitat.]

Dit dia, a la tarda, se comensa la festa de la Inmaculada Conceptio de Maria Sanctissima en la universitat que dita universitat feia, y per dit effecte posaren moltas graellas en la Rambla devant lo portal major de dit studi y axi mateix dos catafals, en los quals tocaven las timbales y trompetas ab los paraments o vestiments de la ciutat, y en las finestras que miran a la Rambla de la aula de retorica molts menestrils sempra sonant y denunciant dita festa; e des del portal major fins tot lo pati primer de las aulas, estaven totas las parets posades de tapisseria, ab molts quadros, gerolifichs y altres differents pohesias que differents autors havian fetas, en virtut de la publicacio de un certamen poetich que en dias atras fonch publicat y ficat per los cantons de la || present ciutat; e totas las aulas de dita universitat estaven [f. 100.] colgadas y adornades de differents tapisserias, y en lo mitg de quiscuna salamons ab ciris cremant, y altars lindament adornats ab differents invensions de coses molt curioses y de valua, anant a competencia los uns ab los altres sobre qui millor ho faria per la devocio tenian a Maria Sanctissima, no amostrantse los menors los minyons de gramatica qui tots procuraven ab molt effecte ha ajudar a sos mestras, peraque quiscu se n pogues portar la palma, posant sas aulas com posaren ab tot lo alinyo, paraments y lluminaria, que ja que no aventatjassen als demes per lo menos los igualaven; e lo teatro de dita universitat estava tot colgat de molt rica tapisseria, ab un altar al capdemunt, davant la porta, adornat de molta plata y altres coses molt curioses ab molts ciris y salamons y brondons ab atxes que feian molt gran lluminaria; y per ser tanta la gent que dit dia hi anave, se feu una escala de fusta, des de la finestra que es prop lo portal del teatro y mira al pati de las aulas de gramatica fins baix, peraque lo concurs de la gent pogues passar pujant per una escala y baxant per altra; e al rededor de la taulada de dita universitat y sobre la carena de dita taulada, estaven posades moltas llanternas, pi-

---

(*) Ms. «traladassen».

ramides y poms, que ensesas feian una riquissima lluminaria; y en lo altar de dit teatro se digue dit dia vespras, ab molta cantoria a tres cors, que fonch cosa de veurar.

[Segon dia de les festes de la Immaculada Concepció en la universitat: qûestions de cerimonial.]

DIVENDRAS a .II. de dit, essent dits senyors concellers convidats, per part de dita universitat a dita festivitat, y havent allanades algunas difficultats que sobre dit fet hi havia, sobre de la manera que i havian de estar dits senyors concellers, anaren, perço, ab sas insignias consulars, verguers y masses altes, en dit studi; y no obstant que al portal major los havia de exir a rebrer lo senyor rector, conforme se acostume, y no i fou, [no] dexaren de pujar dalt en lo teatro, ahont se feia dita festivitat, assentantse despres de haver feta oracio al altar major en los banchs de vellut de la ciutat, conforme estan a las iglesias, de filera, lo mes prop del altar major lo senyor conceller sise, no haventhi altre banch mes en dita part sino sols lo de dit[s] senyors concellers, empero a la part de la epistola n i havia ahont seian los senyors doctors de dita universitat. E assentats, arriba dit senyor rector del studi, lo qual digue a dits senyors concellers li perdonassen de no haverlos exit a rebrer en dita porta, com se acostuma, sent la causa lo arribar molt poch antes que sas se- [f. 100 v.º] nyorias lo reverendissim senyor bisbe, lo [qual] || desitja veurar totas las aulas d en una en una y ell lo acompanyava, no sabent en ninguna manera que sas senyorias entrassen fins que eran dalt, y encontinent dexa dit senyor bisbe y vingue, y despres de haver fet dit rahonament se assenta en lo banch de dits senyors consellers entre lo senyor conceller quint y sise, per no serhi lo senyor conceller quart, sentse axi tractat que tingues dit puesto per ser lo cap de dita universitat. E despres arriba lo senyor governador, al qual isqueren a rebrer dits senyors concellers fins a mitg teatro, acompanyantlo fins a dit banch, ahont se assenta a ma dreta del senyor conceller en cap, tenint dit senyor governador un coxi o almohada de vellut als peus. E axi mateix arriba lo noble senyor don Jaime Magarola, racional de dit studi, lo qual pretengue seures en dit banch dels senyors concellers, despres del senyor conceller sise, per quant en tots los actes y functions que dits senyors consellers fan en lo studi per universitat, dit racional se assenta entra lo senyor conceller quint y sise si son sis, y si son sinch com aqui eran despres del senyor conceller sise; e dits senyors concellers pretengueren que dit senyor racional no podia ni devia assentarse en dit banch en lo present

acte, per quant aquell no era acte de universitat sino de festivitat, y axi no podia seurer en dit banch ni en dita part del evangeli, per no haverhi altres banchs com en los actes de universitat se acostume, y en tant era veritat que dits senyors concellers no seian de la manera que se acostume quant se fa acte de universitat, puis lo senyor conceller en cap acostuma seurer mes prop del altar, despres lo segon y axi los demes, y ara dits senyors concellers seian lo senyor conceller en càp mes lluny del altar y lo sise mes prop, conforme se acostume en totas las functions que dits senyors concellers fan en la seu y demes iglesias, majorment que ditas cosas foren axi tractades y ajustades y dits senyors concellers havien donat dit puesto al senyor rector en lo qual estava açentat, per ser lo cap de dita universitat, no entenent poder en ninguna manera donar puesto en dit banch ha altra persona; y haventhi sobra ditas cosas alguna differencia entre dits senyors concellers y racional, dit senyor don Jaime Magarola se n ana y antes de anarsen me requeri a mi, Joseph Soldevila, notari publich de Barcelona, scriva racional y mestra de cerimonias de dits senyors concellers, en || presencia de dit senyor governador, concellers y moltres altres persones, continuas totas las sobraditas cosas, y que ell protestava que lo present acte ha ell ni ha sos successors en dit offici en ningun temps li pogues danyar ni ser tret en consequencia, y totes las demes protestas assi de dret licitas y permesas. E despres isque lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona de la sagrastia o istancia que es en dit teatro, y fent oratio al altar major, despres saluda a dits senyor governador y concellers, y se assenta a la part de la epistola ab sa cadira de vellut y coxi o almohada als peus, y los senyors acistents ab taburets rasos al costat del senyor bisbe de una part y altre, ahont se vesti de pontiffical fent las serimonias acostumadas, y despres se comensa lo offici de pontiffical, lo qual se digue ab molta cantoria a tres cors, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor governador, dit senyor al senyor conceller en cap y axi los demes. E acabat dit offici, dit senyor bisbe se despulla de son pontifical y se n ana, y despres se n ana lo senyor governador al qual dits senyors consellers acompanyaren fins alla ahont lo havian rebut, y despres se n tornaren al altar a fer oracio, y despres se n anaren acompanyantlos dit senyor rector del studi fins al portal major de dita universitat. [f. 101.]

DIUMENJA a .IIII. de dit (1).

DILLUNS a .V. de dit, se feu lo ensaig de la aguila y musica en la casa de la present ciutat, conforme quiscun any se acostume lo dilluns antes de Corpus. [Assaig de l'àliga.]

Dit dia se tingue concell de cent, en lo qual se tracta de la carta que dit senyor governador avia enviada a dits senyors consellers posantse per medianer en ditas materias del capitol, y fonch resolt que los senyors concellers en forma de ciutat acistissan en totas las festivitats de la octava de Corpus, com ditas y altras cosas en dit consell llargament son de veurar (2). [Consell de cent.]

DIMECRAS a .VII. de dit, vigilia de la festivitat del preciosissim Cos de Jesuchrist.—En aquest dia se feu la festivitat a Sant Jaume, que quiscun any per semblant jornada se acostuma, y perço, quiscu parti de sa casa acompanyats de molts cavallers y personas de compte, que per dit effecte havian convidat, anant ab dit acompanyament a la plassa de Sant Jaume, ahont estava tota la musica de la ciutat, so es, timbalas, trompetas, menestrils y musica de corda, sempre sonant; arriba lo senyor conceller sise, despres lo quint y axi los demes, excepto lo senyor conceller quart que per estar desganat no i ana, y se acentaren en los padrissos del raco de las arcadas de dit porxo enves lo [f. 101 v.º] carrer || de la manera que estan acentats en casa la ciutat, y entre ells se acentaren las personas de major dignitat y puesto venian en dit acompanyament, axi que entre lo senyor conceller en cap y segon seia lo senyor abat de Robles, y entra lo senyor conceller en cap y ters seia lo reverent senyor don Gispert Amat, abat de Sant Culgat, y entre los demes senyors concellers los cavallers mes antichs, y los demes que no i cabian en una part y alta de dits padrissos, estant tots cuberts de draps de ras; e quant dits senyors concellers foren ajuntats, arribaren los senyors consols de la llotja, ab masses altes, en forma de magistrat, acistits de molts mercaders, los quals despres de haver saludat a dits senyors concellers y demes, se acentaren en uns banchs arrimats als pilars grans de las arcadas de dit porxo; y despres arriba lo mestra de serimonias de la seu, vestit ab son sobrepellis y basto de seremonias, acompanyat de dos senyors preveres y escolanets, tambe ab sobrapellissos, y lo batlle de dit capitol, ab sa [Vigília de Corpus.]

---

(1) V. Apèndix VIII.

(2) V. *Registre de Deliberacions*. f. 136-140 i Apèndix VIII.

cota y vara, y sonant la musica, lo isque ha rebrer lo mestra de serimonias de la ciutat, acompanyantlo fins a dits senyors concellers, los quals se alçaren d empeus, y axi los digue com lo illustre capitol estave passant avant las matinas a la seu y que ell tornaria per avisar quant dits senyors concellers porian anar en dita iglesia, y se n ana acompanyantlo dit mestra de ceremonias de la ciutat fins alla ahont lo havia rebut, y despres torna a fer segona embaxada fent ha saber com ja passavan avant, y despres per tercera ab la qual los digue com ja dits senyors concellers podian anar; y encontinent, se feu la agraduacio de bordons per anar dits senyors cavallers ab dits senyors concellers, la qual feran lo senyor conceller segon ab dos cavallers, un ciutada y un militar, los mes antichs, juntament ab los senyors obrers y scriva de las obras, dins la tauleta de Sant Jaume, la qual agraduacio esta llargament escrita y continuada en lo *llibre de agraduacions* que dit scriva de las obras per dit effecte y altres aporte, y feta fonch publicada per dit scriva de las obras; y encontinent se posa la musica davant, partint dits senyors concellers ab dita agraduacio, lo senyor conceller a ma dreta, la persona de major puesto a ma esquerra y los demes al mitg, anant a la seu, ahont arribats y pujats al presbiteri per la part de la epistola, tots los senyors cavallers que anaven al mitg de bordo se restaren en dita part, y los dits senyors || concellers y extrem [f. 102.]
del bordo se n passaren a la part del evangeli, ahont se acentaren, primer lo senyor conceller en cap, despres lo senyor abat de Robles, despres lo senyor conceller segon, despres lo senyor abat don Gispert Amat, despres lo senyor conceller ters, y lo cavaller mes antich, y axi los demes, estant acentats al costat del senyor conceller quint y sise los senyors consols de llotja per anar al extrem del bordo de dits senyor[s] concellers, com se acostuma; y axi ohiren acabar matinas, y acabades se posaren darrera lo gremial, ab tot lo bordo enter conforme eran vinguts, anant a la capella *de Corpore Christi* a las claustras, ahont se acabaren las oracions; y despres se n tornaren ab la matexa forma eran vinguts a Sant Jaume, ahont se acentaren als padrissos del fossar al capdemunt de la matexa manera que estaven acentats antes de partir al altre part, accepto que los senyors consols de llotja estaven al costat dels senyors concellers quint y sise, y despres arriba la aguila y dança las tres danças acostumadas, y despres vingueren los senyors obrers, ab tota la musica

de la ciutat, aportant officials ab bassinas plenas de rams de or barbari y altres, los quals repartiren ab dits senyors concellers, cavallers y altres, fet lo qual tothom se n ana ab la forma acostumada.

E despres se feu la passada de la professo, ab tota la musica, jagants, drach, brivia, cavalls cotones, diablots, conforme se acostume. [Passada per la processó.]

DIJOUS a .VIII. de dit, dia de Corpus, los senyors concellers ab sos promens se ajuntaren en forma de promania a la plassa de Sant Jaume, y de alla ab la musica davant anaren a la seu, ahont pujats al presbiteri se acentaren a la part del evangeli ab la forma acostumada, y tenint entes que lo senyor governador arribava, lo isqueren ha rebrer a mitg cor, acompanyantlo fins al altar major, ahont se acenta a ma dreta del senyor conceller en cap ab son coxi o almohada de vellut als peus, y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual despres de haver feta oracio al altar major y saludat a dits senyors concellers se acenta a la part de la epistola ab sa cadira y almohada als peus, y los senyors acistents ab taburets rasos, ahont se vesti de pontifical, y despres comença lo offici ab las seremonias acostumadas, accepto que || no i hague haias per serhi dit senyor governador, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor governador, lo dit al senyor conceller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dit senyor bisbe se despulla de son pontifical y se n ana, y despres lo senyor governador feu oracio y se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers y promens fins alla ahont lo havian rebut, y despres se n tornaren al altar major ahont feran oracio, y se n anaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume, ahont se disgregaren. [Festa de Corpus: ofici en la seu.] [f. 102 v.º]

Dit dia a la tarde, se torna a juntar la matexa promania ha Sant Jaume, anant a la seu, ahont tambe acisti lo senyor governador de la matexa manera que desobre se conte; y al fer la professo, lo dit senyor governador y concellers aportaren las varas del talem, perço que i faltave lo senyor conceller quart per estar desganat, aportant dit senyor governador [la] de ma dreta del mitg, que es la mes preheminent, y axi consecutivament los demes senyors concellers, e los senyor promens anaven davant la custodia, ab sas varas, y darrera dels dits los senyors obrers ab lo scriva de las obras, y acabada dita professo, se n ana acom- [Processó.]

panyantlo dits senyors concellers y promens com a la matinada, y tornant al altar major feran sa oracio, la qual acabada se n anaren ab la matexa forma de promania a casa la ciutat, de hont se n anaren a sas casas ab las atxas que la ciutat per dit effecte fa axir per acompanyar la custodia y a dits senyors concellers y promens.

[Processó de Sant Jaume.]

DIVENDRAS a .VIIII. de dit, se feu la professo de Corpus, de Sant Jaume, ahont anaren dits senyors concellers, quart absent, y aportaren las varas del talem ab un senyor cavaller en lloch de dit senyor conceller quart.

[Processó de Sant Miquel.]

DISSAPTE a .X. de dit, dits senyors concellers, quart absent, anaren a la professo de Sant Miquel conforme de sobre se conte.

[Processons de Santa Maria i del Pi.]

DIUMENJA a .XI. de dit, los senyors concellers ters, quart, quint y sise en forma de ciutat anaren a la professo de Sancta Maria de la Mar, aportant las varas del talem ab dos ca||vallers; [f. 103.]
y los senyors concellers cap y segon anaren a la professo del Pi, aportant las varas del talem ab quatre cavallers.

Vinguda del senyor marquès de Castell-Rodrigo per virrey.

Dit dia, se tingue nova que lo exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, que havia de venir per virrei y capita general en lo present principat de Catalunya, era arribat ab tres galeras y dos vaxells a la volta de Mataro; isqueren, perço, de la present ciutat lo senyor governador y molts altres cavalles y gent de compte per anar a Mataro, ahont se entenia desambarcaria, a donarli la norabona de sa vinguda.

[Ambaixada al marquès de Castel-Rodrigo.]

Dit dia, a las vuyt de la nit, dits senyors concellers tingueren nova que ditas galeras eran antradas en lo port de la present ciutat y en ellas venia dit exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, se ajuntaren en la casa de la present ciutat, y sent mes de deu horas de la nit, enviaren dos embaxadors a dit exellentissim senyor, que foren lo senyor don Geroni de Miquel y lo senyor Francisco Mora, ciutada, pera donarli la norabona de sa vinguda, als quals feu molt gran agasajo y cortesia.

[Altra ambaixada al marquès de Castel-Rodrigo.]

DILLUNS a .XII. de dit, dits senyors concellers, a la matinada, tornaren ha enviar a dits senyors don Hyeroni Miquel y Francisco Mora per embaxadors a dit exellentissim senyor, que encara era a la galera ahont venia, los quals se offeriren per part de la ciutat a sa exellencia en tot lo que fos de son servei, y ell los feu a saber com se n anave a Madrid a tota diligencia y procuraria tornar lo mes prest li fora posible pera jurar de virrey, advertintlos que si acas la ciutat tenia de advertirlo en ninguna cosa

en totas sas pretensions tenia, la i diguessen que ell suplicaria a sa magestat la honras com axi u confiava, y aguda dita resposta dits senyors concellers de dits embaxadors, encontinent manaren ajuntar la junta de vint persones, a la qual proposaren ditas cosas, y aquella delibera que s fessen los papers necessaris de las pretensions de la ciutat y aquells se donassen a dit exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, peraque suplicas a sa magestat volgues honrrar a esta ciutat, com axi u confiaven ho faria ab lo bon medi de dit senyor marques.

[Desembarcament de la família del marquès de Castel-Rodrigo.]

Dit dia, molt tart, dit exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo isque de sa galera, juntament ab la senyora marquesa sa muller y dos fillas que aportave y molt altre acompa-
[f. 103 v.°] nyament, || acompanyant dita senyora marquesa y fillas a Sant Feliu, ahont las dexa a la casa y torra de Jaume Falguera, mercader, per estar alla mentras que dit senyor tornaria de Madrid, y despres dit senyor se n torna a la present ciutat y matexa galera.

[Entrega de papers de la ciutat al marquès de Castel-Rodrigo.]

Dimars a .xiii. de dit, dits senyors don Geroni Miquel [y] Francisco Mora y Marimon anaren a dit exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, al qual per part de dita ciutat donaren los papers que per la junta lo dia de ahir foren deliberat[s], suplicant a sa exellencia tingues a be de intercedir per la present ciutat en sas pretensions, en lo qual se offeri de fero ab molt cuidado.

[Processó de Sant Francisco de Paula.]

Dit dia, dits senyors concellers anaren a la professo de Sant Francisco de Paula, ahont portaren las varas del talem ab un senyor cavaller per esser lo senyor conceller quart absent.

[Partida del marquès de Castel-Rodrigo.]

Dimecres a .xiiii. de dit, se n anaren ditas galeras del port a la volta de ponent ab dit senyor marques de Castell Rodrigo, pera dexarlo a Valencia pera marxar a la posta a Madrid.

[Processó de Sant Just.]

Dit dia, a la tarda, dits senyors concellers anaren a la professo de Sant Just, y aportaren las varas del talem ab un senyor cavaller, per esser lo senyor conceller quart absent.

[Capvuitada de Corpus.]

Dijous a .xv. de dit, dia de cap de octava, a la tarde, dits senyors concellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promenia, anant a la seu ab la forma acostumada, ahont se feu la professo del Sanctissim Sagrament que quiscun any per semblant jornada se acostuma, aportant dits senyors concellers las vares del talem y los senyors promens davant la custodia ab sas varas, y acabada dita professo se n tornaren ab la matexa forma de promania eran vinguts.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[Cavalcada de l'acadèmia de sant Tomàs.]

DIMARS a .XX. de dit, a la nit, los senyors doctors de la academia de sant Thomas de Aquino feran una grandissima cavalcada per tota la present ciutat, ab molta musica de timbales, trompetas, me||nestrils y altres, anant dits senyors doctors a cavall, ab sos cavalls ab sos capirons y borles, y molts licenciados, y axi mateix molts minyons, adornats riquissimament de costosos vestits y bissarras galas, ab moltas plumas, pessas de diamants y cadenas de or, y darrera anave lo pando de dit glorios sanct Thomas, aportat per un senyor doctor en theologia, y tots los demes anaven de dos en dos ab sas atxas encesas en les mans, que feian una grandissima festa, y asso per tota ciutat, en denunciacio de las festas que lo dia de dema se havian de comensar en demostracio de alegria de la Conceptio de Maria Sanctissima sens macula de pecat original en lo primer instant. [f. 104.]

[Festes de la Immaculada Concepció en Santa Catarina.]

DIMECRAS a .XXI. de dit, a la tarda, se començaren ditas festas en la iglesia del monestir de Santa Catherina, y per dit effecte tota la dita iglesia fonch colgada de riquissimas tapisserias, y totas las capellas adornades en sos altars de coses tant curioses y de estimacio y valua, que fore imposible lo poderho continuar per menut, estant totas tant ricament adornades y ab tant rica lluminaria, que casi no s podia judicar quina aventatjava al altre; e lo altar major de dita iglesia estava fet ab unas grandissimas piramidas de grahons, cuberts de riquissims papers, al mitg de las quals estava Maria Sanctissima de la Conceptio, ab tanta lluminaria de ciris y atxas, que tot parexia un foc, en tant que los uns siris dirritien als altres; e en lo pati, antes de entrar a dita iglesia, estaven las parets colgades de tapisseria, ab molts gerolifichs, versos y altres poesias compostos a dita sobrera senyora, y per las tauladas, baranas y finestras de dit monestir, moltes llanternes, poms y piramides ab llums tirant molta ca[n]titat de coets y altres invensions de foch, que dura fins a las dotsa horas de la nit, essent tanta la gent que acudia en dita festa, que molts no pogueren entrar en dita iglesia.

[Continuació de les festes.]

DIJOUS a .XXII. de dit, essent convidats los senyors concellers per acistir en dita festa, anaren en aquella en forma de ciutat, y arribats al portal major de dita iglesia los isqueren a rebrer los pares de dit monestir, acompanyantlos fins al altar major, ab tanta generacio que apenas podian passar, ahont despres de haver feta oracio se acentaren ab los banchs de vellut de la ciutat a la part del evangeli per estar lo Sanctissim Sagrament

patent, y despres arriba lo senyor governador, al qual isqueren
[f. 104 v.°] dits senyors concellers a rebrer al cap del cor, acompanyant || lo fins al presbiteri, ahont se assenta a ma dreta del senyor conceller en cap ab son coxi als peus, ahont ohiren lo offici y sermo ab molta musica y cantoria, y al donar la pau se dona ab la forma acostumada. E acabat lo offici, dit senyor governador se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers fins alla ahont lo havian rebut, y despres se n tornaren al altar ahont feran oracio y se n anaren, acompanyantlos los pares de dit monestir fins al portal major.

DILLUNS a .XXVI. de dit, los senyors concellers anaren al studi a la visita ordinaria. [Visita a l'estudi.]

DIMARS a .XXVII. de dit, se tingue concell de cent per lo arrendament dels drets y altres cosas, com en dit concell son de veurar (1). [Consell de cent.]

DIVENDRAS a .XXX. de dit.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[JULIOL]

DISSAPTE al primer del mes de juliol del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXII.

DILLUNS a .III. de dit, se tingue concell de cent, com en dit concell es de veurar (2). [Consell de cent.]

DISSAPTE a .VIII. de dit, se torna tenir concell de cent com en aquell es de veurar (3).

DIVENDRAS a .XIIII. de dit, se torna tenir concell de cent per lo arrendament dels drets (4).

DISSAPTE a .XV. de dit.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

DILLUNS a .XVII. de dit, se torna ha tenir concell de cent per lo arrendament del plus del vi (5).

DIMECRAS a .XVIIII. de dit, los senyors consellers, inseguint la deliberacio del concell de cent en esta materia, anaren ab sas [Ofici votiu de les claus a Nostra Senyora de la Concepció.]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 143.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 147-149 v.°
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 150 v.°-151 v.°
(4) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 153 v.°-156.
(5) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 156 v.°-158.

gramallas en forma de ciutat a la capella de Maria Santissima de la Conceptio a las claustras de la seu y estigueren a la part del || evangeli, ahont ohiren lo offici que s digue per tres senyors [f. 105. canonjes ab las serimonias acostumadas, la qual festa paga la present ciutat.

[Anada a Montcada.]

DIJOUS a .XX. de dit, lo senyor conceller segon ana a Moncada, baronia de la ciutat, per la festa y fira que i havia de sancta Margarida, conforme se acostuma (1).

[Ambaixada al marquès del Pobar.]

Dit dia arriba lo exellentissim senyor marques del Pobar, qui venia de Madrid ab tota sa casa y passava segons se deia a Roma per embaxador de sa magestat (que Deu guarde), lo qual posa en unas casas prop lo monestir de Jesus, sens entrar en la present ciutat, lo que sabut per dits senyors concellers se li envia una embaxada, per lo senyor don Geroni de Miquel y Francisco Mora y Marimon, ciutada, los quals li donaren la norabona de sa vinguda de part de dits senyors concellers, per no poderhi anar per no poder exir fora la present ciutat.

[Festa de sant Jaume.]

DIMARS a .XXV. de dit, die del glorios apostol sanct Jaume, los senyors concellers foren convidats per acistir a dita festivitat y perço hi anaren, segon y quart absents, axintlos a rebrer al portal major los obrers de dita iglesia, ohiren lo offici y sermo ab la forma acostumada, lo qual acabat se n anaren.

DILLUNS a .XXXI. de dit.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[AGOST]

[Nominació de vicerector de l'estudi.]

DIMARS al primer del mes de agost del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXII., los senyors concellers anaren al studi per fer nominacio de vice rector, conforme quiscun any se acostuma un any per rector y altre per vice rector.

[Consell de cent: qüestio entre la universitat i el col·legi de Cordelles.]

DILLUNS a .VII. de dit, se tingue concell de cent per la questio ho debat tenian los senyors de la universitat ab los pares del collegi de Cordellas y Companya de Jesus, acerca de passar doctors en filosofia los licenciados collegiats en dit collegi, com en dit concell llargament es de veurer (2).

---

(1) V. *Reg. d'Ordinacions*, 1658-1663, f. 166-168.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 161 v.º-163, i Apèndix IX.

[f. 105 v.°] DIVENDRAS a .XI. de dit, se n ana lo senyor don Pedro de Aragon ab tota sa familia a la volta de Gerona pera embarcarse pera Roma. [Partida de don Pere de Aragon.]

DISSAPTE a .XII. de dit, los senyors concellers en forma de ciutat anaren al monestir de Sancta Clara per la festa de dita gloriosa sancta, com quiscun any se acostuma, y arribats al portal de dita iglesia los isqueren a rebrer los senyors obrers, acompanyantlos fins a las escalas del presbiteri, ahont dits senyors concellers feren oracio de filera, y despres los acompanyaren a la porteria, entrant los verguers, senyors concellers y mestra de ceremonias de la ciutat tots sols, e a la que foren dins, lo senyor conceller en cap se posa a ma esquerra de la senyora [a]badessa (y asso per ser dona), y arribats en lo cor, dita senyora [a]badessa se posa en sa cadira ab sa croça al costat, lo senyor conceller en cap a sa ma esquerra, y axi los demes de filera en sas cadiras al cor, ohiren lo offici que s digue al altar major y predica, acabat lo qual sercaren ab dita senyora [a]badessa y altras monjas tot lo monestir, y despres se n anaren acômpayantlos dita senyora [a]badesa fins a la porteria. [Festa de santa Clara.]

Dit dia se tingue concell de cent, en lo qual se proposa si los senyors concellers acistirien a las functions se fan a la seu, per occasio de la contencio que tenen ab lo illustre capitol, y assenyàladament a la festivitat de la Assumptio de Maria Sanctissima, y lo dit concell delibera que, tant a dita festivitat de Maria Sanctissima, que s fa a .XV. del present, com en los demes actes y functions, acistescan ab la forma acostumada fins altra cosa sie deliberat (*). [Consell de cent.]

DIMARS a .XV. de dit, dia de la Assumptio de Maria Sanctissima, los senyors consellers ab sos promens, inseguint la deliberacio del savi concell de cent a dotsa del present, se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla anaren a la seu ab la forma acostumada, ahont arribats se açentaren al presbiteri a la part del evangeli, ahont ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap ha son prom y axi los demes. E acabat dit offici, se comensa la professo, posantse dits senyors concellers y promens darrera lo gremial fins a la porta del cor, ahont dits senyors concellers prengueren las varas del talem, y los se- [Festa de l'Assumpció.]

(*) V. *Reg. de Delibcracions*, f. 164-166, i Apèndix VIII.

nyors promens anaren davant la custodia ab varas, y acabada dita professo, dits senyors concellers y promens se n anaren ab la matexa forma que eren vinguts a Sant Jaume, ahont se disgregaren.

[Festa de sant Roc.] DIMECRES (*) a .XVI. de dit, a la matinada, se torna a tenir dita promania y anaren a la capella del glorios Sant Roch, cerca lo portal Nou, per ser la festivitat de dit glorios sanct, ahont arribats los isqueren a rebrer al carrer los senyors canonges de Santa Anna, y posantse entre dits senyors concellers y proms los acompanyaren fins a dita capella, ahont se assentaren ab los ban||chs de vellut a la part del evangeli, y despres ohiren una [f. 106.] missa baxa, la qual acabada se n tornaren ab la matexa forma eran vinguts, acompanyantlos dits senyors canonjes fins alla ahont los havian rebuts.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[Capvuitada de l'Assumpció: festa en les Caputxines.] DIMARS a .XXII. de dit, dia de cap de octava de Nostra Senyora Sanctissima, los senyors concellers anaren a la iglesia del monestir de las mares Caputxinas, ahont se feia la festivitat de Maria Sanctissima y estava patent lo Sanctissim Sagrament, y perço se posaren a la part del evangeli ab los banchs, despres feren oracio y veren reservar Nostre Senyor [y] se n anaren.

[Festa de sant Agusti.] DILLUNS a .XXVIII. de dit, dia del glorios pare sant Agusti, los senyors concellers foren convidats per acistir en dita festivitat, y perço en forma de ciutat anaren a dit monestir, ahont los pares de dit los isqueren a rebrer al portal de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se acentaren a la part del evangeli ab banchs per estar lo Santissim patent, y alla ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes, y acabat dit offici dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dits pares fins al portal de dita iglesia.

DIJOUS a .XXXI. de dit.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[SETEMBRE]

DIVENDRAS al primer del mes de setembra del any de la nativitat de Nostre Senyor .MDCLXII.

(*) Ms. «dimars».

DISAPTE a .II. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se publica y llegi un decret que sa magestat (que Deu guarde) havia fet, ab lo qual re||vocave totas las consignacions que sa magestat havia fetas sobre lo redditu de la bulla de la sancta Cruzada y altres rendes de sa real corona, proposantse ditas cosas com llargament en dit concell es de veurer (*). [Consell de cent.] [f. 106 v.º]

DIUMENJA a .X. de dit, essent convidats los senyors concellers per part dels candelers de sera a la festivitat que feian de Maria Sanctissima en lo monestir de la Merçe, anaren perço a la iglesia de dit monestir, ahont arribats al portal major los isqueren a rebrer los pares de dit monestir, y posantse al costat y ma esquerra de dits senyors concellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont se açentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y coxins als peus, y alli ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors concellers se n anaren acompanyantlos dits pares fins a la porta de dita iglesia. [Festa dels candelers de cera en el monestir de la Mercè.]

Dit dia arriba en la present ciutat lo senyor princep Ludovico, lo qual venia de Madrid y segons se deia anave per virrey de Sardenya, y posa en lo monestir del glorios pare Sant Francesch. [Arribada del princep Ludovico.]

DILLUNS a .XI. de dit, tenint entes dits senyors consellers que dit senyor princep era vingut y inseguint en asso lo orde de sa magestat ab sa real carta, anaren perço los senyors concellers en cap y segon, ab sas insignias consolars y acompanyats dels officials de la present casa, en dit monestir de Sant Francesch, ahont pujats dalt en las segonas claustras dit senyor principe Ludovico los isque ha rebrer, y despres de haver fet las cortesias degudas lo senyor conceller segon se posa davant y lo senyor conceller en cap al costat de dit senyor princep y ma esquerra, y entrats en un aposento ahont dit senyor princep posave, se acentaren ab sas cadiras, y dit senyor conceller en cap li dona la norabona de sa vinguda, offerintse per part de la ciutat en tot lo que fos del servei de sa exellencia, lo que dit senyor estima molt ab demostracio de molta alegria y molts offeriments a dits senyors concellers, los quals en haver acabat se alçaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor fins al cap de la escala de dit claustro. [Visita al princep Ludovico.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 171 v.º, i Apèndix X.

[Consell de cent.]

DIMARS a .XII. de dit, se tingue concell de cent, com en aquell es de veu||rer (*). [f. 107.]

[Visita del princep Ludovico.]

DIMECRAS a .XIII. de dit, tenint recado los senyors concellers de part del exellentissim senyor principe Ludovico que ls volia anar a visitar, feren perço convidar tots los cavallers se trobaren y parar la capella de la present casa; y a la que dit senyor princep vingue, lo isqueren a rebrer los officials de la present casa al portal major y posantse davant lo acompanyaren fins a mitja escala qui puja ha concell de cent, ahont lo isqueren ha rebrer molts cavallers acompanyantlo axi mateix fins al cap demunt de dita escala y cerca lo batiporta del concell de cent, ahont isqueren a rebrer los senyors concellers, ab sas insignias consulars, accepto lo cap que poch havia li avia vingut un desmai que s era tingut de retirar, y despres de haver li fetas las degudas cortesias, dits senyors concellers se posaren davant restant lo segon a son costat y ma esquerra, acompanyanlo fins a la sala del concell de cent, acentantse al raco de dita sala de la part del ort baix y banch ahont seuen los ciutadans, estant dit senyor entre lo senyor conseller segon y ters per no serhi lo cap com de sobre esta dit; y axi acentats, dit senyor princep digue com se n anava a la volta de Roma offerintse a dits senyors concellers y a la ciutat en tot lo que per sa part fos possible obrar, al qual dit senyor conceller segon respongue estimant la honrra y merce feia ha esta ciutat, y acabat, dit senyor princep Ludovico se alça y se n ana, acompanyantlo per tota la casa fins a la capella, ahont feran oracio; y despres, al portal qui entra en dita capella, dits senyors concellers se despediren de dit senyor princep, acompanyantlo dits senyors cavallers y officials fins al portal major, ahont se despediren y se n anaren.

[Festes de la Inmaculada Concepció en Sant Francesc.]

DIVENDRAS a .XV. de dit.—En aquest dia, se començaren las festas que los pares del monestir de Sant Francesch y altres devots feian a la invocacio de Maria Santissima concebuda sens macula de pecat original en lo primer instant; y perço, estava tot lo pla de dit monestir ple de graellas ensesas, ab tres catafals de timbales, trompetas y menestrils; y en lo capdemunt y sobre la muralla estava posada una gran invensio de foc, que era un castell ab molts coets, bombas, rodas, y altres invensions; y sobra las tauladas de dit monestir y iglesia, estaven posades moltas

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 183 v.º - 189.

llanternas, piramides y poms que feian una grandissima lluminaria; e en lo pati petit, la capella de Maria Sanctissima de Lloritto (1) estava tota adornada de tapisseria, ab lo altar molt ricament adornat, ab molta lluminaria, y en lo dit pati hi havia molts geroliffichs; e la dita iglesia estava tota adornada de ta-
[f. 107 v.ᵉ] pisseria, || y las capellas axi grans com petitas tant ricament posades y ab tanta lluminaria que cada una podia ser altar major, lo qual era tot fet nou de papers y or ab molts pilars, columnes y bases (2), que era cosa de mirar tant gran que casi tocava a la boveda de dita iglesia, tant posat y parat de llumanaria que apenas se podia divisar la gala de dit retaule; e las primeras claustras de dit monestir estaven totas entapissadas de riquissima tapisseria tota adornada ab gerolifichs y altres versos; y la capella de Maria Sanctissima, que es en ditas claustras, en la que feian la festa lo collegi dels adrogue[r]s de la present ciutat, estava tant parada y adornada, axi de tapisseria, lluminaria com lo demes, que no podia accedir a ditas cosas, e sent lo retaula havian fet tant lindo y ben compost axi de arquitectura com de entretall, relleu, curiositat y gala, que[l]a dita de tots se n portave la palma; e no res menys las segonas claustras de dit monestir estaven totas de tapisseria, ab molts geroliffichs y altres versos, ab dos altars fets ab molta primor, art y curiosos y molts llums que cremaven en dits altars, e no res menys per tots los dits claustros, de trast en trast, salamons que ab sos siris ensesos equivocaven la nit ab lo dia; y la capella del glorios Sant Aleix, que es sota la escala de ditas claustras, estava tant ricament adornada que ja que no podia competir ab las demes en cost y aparato, parexia las volia excedir en curiositat, no olvidantse tampoch de celebrar dita festa lo pare porter, puis ajudat de sos devots y benefactors havia desparades algunas salas de tapisseria per ajudarli ha adornar dita porteria, y no menos li faltaren alguns devots poetas, que ab sos versos li ajudaren a celebrar dita festivitat, la qual fonch tant gran que fora impossible descriures y continuarse per menut; y com la invensio de foc sobra mencionada dispara tanta multitut de foc ab tant breu tems, no m fou possible de escriurer mes, y axi me n ani, dexantho a la devocio dels demes devots.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

---

(1) Loreto.
(2) Ms. «vases».

[Continuació de les festes.]

DISSAPTE a .XVI. de dit, se feu lo offici y festa de Maria Sanctissima en lo monestir de Sanct Francesch, a la qual foren convidats los dits senyors concellers, y perço anaren en dita iglesia, ab sas insignias consulars, en forma de ciutat, ahont acistiren al presbiteri assentats a la part del evangeli ab sos banchs per estar lo Sanctissim Sagrament patent, fentse las matexas seremonias que en las demes son de veurar.

DIUMENJA a .XVII. de dit, se continuaren ditas festas en dit monestir, pero los senyors concellers no y anaren. [f. 108.

[Partida del príncep Ludovico.]

Dit dia se n ana de la present ciutat lo principe Ludovico.

[Visita a Pedralbes.]

DIJOUS a .XXI. de dit, los senyors concellers anaren al monastir de Pedralbes, fora los murs de la present ciutat, y alla arribats se posaren sas insignias consulars y entraren en dit monestir, com quiscun any acostumen.

[Consell de cent.]

DIVENDRAS a .XXII. de dit, se tingue concell de cent per cosas tocants al govern de la present ciutat, com en dit concell llargament es de veurar (*).

[Festa de sant Tomàs de Vilanova.]

DIUMENJA a .XXIIII. de dit, los senyors concellers foren convidats per acistir en la festa que s feia al monestir del glorios pare Sant Agusti per ser lo dia del glorios sant Thomas de Vilanova, y perço, cap y sise absents, anaren en dita iglesia, y al portal major los isqueren ha rebrer los pares de dit monestir, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab los banchs de la ciutat per estar lo Sanctissim Sagrament descubert, y arribant lo senyor governador dits senyors concellers lo isqueren a rebrer al cor, acompanyantlo fins en dit presbiteri, ahont se assenta a ma dreta del senyor conceller en cap, ab son coxi de vellut als peus; ahont oiren lo offici, lo qual digue lo senyor don Melchior de Ubando, ab molta musica y cantoria, y al donar la pau lo senyor diaca la dona a dit senyor governador, lo senyor governador al senyor conceller en cap y axi los demes. E acabat de dir dit offici y despres de haver feta oracio, dit senyor governador se n ana acompanyantlo dits senyors concellers fins alla ahont lo havian rebut, y despres tornaren a fer oracio al altar major, la qual acabada se n anaren, acompanyantlos dits pares fins al portal de dita iglesia ahont los havian rebuts.

[Consell de cent.]

DIJOUS a .XXVIII. de dit, se tingue concell de cent pera

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 190-196.

tractar dels moltons que lo senyor don Joan Mata, governador de Ostalrrich, havia presos, los quals venian pera tallar en la present ciutat, com llargament es de veurau en dit concell, en lo qual fou deliberat fer una embaxada al senyor governador per part de la present, com de fet se li feu la qual reportaren lo senyor don Hyeronim Miquel y Francisco Mora y de Marimon, ciutada honrrat, com en dit concell llargament es de veurar (*).

[f. 108 v.°] DIVENDRAS a .XXVIIII. de dit, dia del glorios sant Miquel, convidats los senyors concellers per acistir en dita festa per los obrers de la parroquial isglesia de dit glorios sant, anaren perço en forma de ciutat en dita isglesia, ahont arribats los senyors obrers los isqueren a rebrer al portal major de dita isglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab los banchs per estar lo Sanctissim Sagrament descubert, y arribant lo senyor governador dits senyors concellers lo isqueren a rebrar a mitja isglesia, acompanyantlo fins al presbiteri, ahont se assenta a ma dreta del senyor conceller en cap ab son coxi de vellut als peus, ohiren lo offici y sermo, donantse la pau ab la forma acostumada, lo qual acabat dit senyor governador se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers fins al puesto ahont lo havian rebut, tornantsen dits senyors al altar major ahont feran oracio, feta la qual se n anaren, acompanyantlos dits obre[r]s fins al portal major de dita isglesia. [Festa de sant Miquel.]

DISSAPTE a .XXX. de dit, dia del glorios sant Hyeronim, los senyors concellers foren convidats per acistir a la festa de dit glorios sant en la isglesia del monestir de las senyoras monjas Hyeronimas, y perço dits senyors concellers, quart absent, hi anaren, y arribats al portal major de dita isglesia los isqueren ha rebrer los senyors obrers, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab los banchs per estar Nostre Senyor patent, ohiren lo offici y sermo, donant la pau lo senyor diaca al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers fins al puesto ahont los havian rebuts. [Festa de sant Jeroni.]

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 196 v.°-199 v.°, i Apèndix XI.

[OCTUBRE]

[Festa de l'Angel Custodi.]

DIUMENJA al primer de octubre any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXII., dia del sant Angel Custodi.—En aquest dia, per trobarse esta festivitat en diumenja, no s feu la festa ordinaria que quiscun any se acostuma, sino que s dexa per lo dia de dama.

DILLUNS a .II. de dit.—En aquest dia se feu la festa del glorios sant Angel Custodi, per no poderse fer lo dia de ahir com se conte, y perço a la matinada los senyors concellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica davant per los llochs acostumats anaren a la seu, ahont pujats al altar major per la part de la epistola, fent lo degut acatament se n passaren a la part del evangeli, ahont despres de haver feta oracio se assentaren, y alla ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes; y acabat dit offici se comensa la proffesso, posantse dits senyors consellers y promens darrera del gremial fins a la porta del cor, ahont dits senyors concellers prengueren las varas del talem y los senyors pro||mens anaven davant la custodia ab vares; e acabada dita proffesso, dits senyors consellers y promens se n tornaren ab la matexa promania ahont se disgregaren. [f. 109.]

[Festa de sant Francesc.]

DIMECRAS a .IIII. de dit, dia del glorios pare sant Francesch, convidats dits senyors concellers per dita festa, anaren en forma de ciutat en dita isglesia, y al portal foren rebuts per los pares de dit monestir, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont acistiren a la part del evangeli acentats ab los banchs per estar Nostre Senyor descubert, y alla ohiren lo offici y sermo ab las serimonias acostumadas, lo qual acabat se n anaren, acompanyantlos dits pares fins alla ahont los havian rebuts.

[Consell de cent.]

DILLUNS a .VIIII. de dit, se tingue concell de cent per cosas tocants al govern de la present ciutat, com en dit concell llargament es de veurer (1).

DIVENDRAS a .XIII. de dit, se torna ha tenir concell per lo arrendament del pa y altres coses en aquell contengudes (2).

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 203-207.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 208 v.°-209 v.°

DIUMENJA a .XV. de dit, dia de la gloriosa santa Theresa, convidats dits senyors consellers per dita festivitat, anaren a la isglesia del monestir del glorios pare Sant Joseph, ahont los isqueren a rebrer los pares de dit monestir al portal de dita isglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab los banchs per estar Nostre Senyor patent, y alla ohiren lo offici y sermo, donant la pau lo senyor diaca al senyor conceller [en] cap, cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dits pares fins alla ahont los havian rebuts. [Festa de santa Teresa.]

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

DIMARS a .XVII. de dit, se tingue concell de cent en lo qual, entre altres coses, se tracta de las controversias que los molt illustres senyors bisbes de Barcelona y Barbastro tenian ab lo illustre capitol per cosas ha ells tocant, y fonch deliberat que los molt illustres senyors concellers, en nom de la present ciutat, se [f. 109 v.º] interposassen pera ben avanir en ditas cosas, enviant per dit effecte las embaxades necessarias y opportunas, axi a dit illustrissim senyor bisbe de Barcelona com a dit illustrissim senyor bisbe de Barbastro, [y al] senyor governador de Catalunya pera posarse medianer en ditas cosas, y a dit illustre capitol peraque ditas materias tingan lo degut concert y ajust, com ditas cosas en dit concell llargament son de veurer (*). [Contenció entre els bisbes de Barcelona i Barbastre i el capítol.]

DIMECRAS a .XVIII. de dit, a la matinada, los senyors concellers en forma de ciutat anaren al studi per acistir a la festivitat del glorios sant Lluch, la qual se feu com altras anys llargagament es de veurar. [Festa de sant Lluc.]

Dit dia a la tarda los senyors consellers foren convidats per acistir a hun acte de conclusions se tenian en la isglesia de Betlem, y per dit effecte dits senyors concellers hi acistiren, axintlos arrebrer los pares de dit monestir en lo portal de dit monestir, acompanyantlos fins al costat della hont estava lo sustentant ditas conclusions, ahont se assentaren ab sas cadiras y coxins de vellut als peus, y acabadas ditas conclusions dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dits pares fins alla ahont los havian rebuts. [Conclusions en l'església de Betlem.]

DIVENDRAS a .XX. de dit.—En aquest dia se tingue concell [Consell de cent.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 213 v.º-214, i Apèndix XII.

de cent per cosas tocants al govern de la ciutat, com en aquell largament se conte (1).

DILLUNS a .XXIII. de dit, se torna tenir concell de cent (2).

DIMARS a .XXIIII. de dit, se torna tenir concell de cent (3).

DIMARS a .XXXI. de dit.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[NOVEMBRE]

[Festa de Tots Sants.]

DIMECRAS al primer del mes de nohembra any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXII., festa de Tots los Sants, a la matinada los senyors concellers ab sos promens se ayuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla (4) ab la musica devant anaren a la seu, ahont arribats al altar major se assentaren a la part del evangeli, ahont ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor sub||diaca la dona al [f. 110.] senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E despres de acabat dit offici, se n tornaren ab la matexa promania a Sant Jaume ahont se disgregaren.

[Consell de cent: fundació del monestir dels Agonitzants.]

DIVENDRAS a .III. de dit, se tingue concell de cent (5), en lo qual se tracta de la contencio del illustre capitol ab lo senyor bisbe de Barbastro y bisbe de Barcelona (6), y axi mateix en dit concell se dona llicencia als pares Agonitzants peraque poguessen fundar monestir en la present ciutat dexant als senyors consellers y quatre persones la cognicio del puesto y lloch ahont porian estar y habitar (7), com ditas cosas en dit concell son llargament de veurar.

[Festa de sant Sever.]

DILLUNS a .VI. de dit, dia del glorios sant Sever, los senyors concellers se ajuntaren en forma de promania com se acostuma anant a la seu, ahont arribats y posats a son acostumat lloch de la part del evangeli ohiren lo offici ab las seremonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los de-

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 215 v.º - 216 v.º
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 217 v.º - 218.
(3) Deu ésser el del dia 26. V. *Reg. de Deliberacions*, f. 219 v.º - 221 v.º
(4) Ms. «ala».
(5) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 223 v.º - 234 v.º
(6) V. Apèndix XII.
(7) V. Apèndix XIII.

mes; e acabat dit offici se comensa la proffesso, posantse los senyors concellers y promens darrera del gremial fins a la porta del cor, ahont dits senyors concellers prengueren las varas del talem y los senyors proms se posaren davant la sivera ab vares; e acabada dita proffesso y tornats dits senyors al altar major feren oracio, feta la qual se n tornaren ab la matexa promania a Sant Jaume, ahont se disgregaren.

[Pregàries per pluja.]

DIJOUS a .VIIII. de dit, haventhi esterilitat de aygua se feren pregaries a la seu, ahont acistiren los senyors concellers a la proffesso per dintra dita isglesia anant darrera lo gremial.

[Festa del Patrocini de Maria Santíssima.]

DIUMENJA a .XII. de dit, segon diumenja de nohembra, se feu la festivitat a la seu del patrocini de Maria Santissima que quiscun any se acostuma selebrar per orde del rey nostre senyor (que Deu guarde), y perço los senyors concellers ab sos proms se ajuntaren al porxo de Sant Jaume y de alla anaren a la seu, ahont arribats se posaren a la part del evangeli com se acostu-
[f. 110 v.º] me, ahont ohiren lo offici ab las seremonias acostu||mades, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors concellers y promens se n tornaren a Sant Jaume ahont se disgregaren.

[Te Deum per pluja.]

DILLUNS a .XIII. de dit, fou Nostre Senyor servit donarnos aygua, per lo que se feu un *Te Deum laudamus* per dins la isglesia de la seu, ahont acistiren los senyors concellers anant darrera del gremial com se acostume.

DIMECRAS a .XV. de dit.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

[Extracció d'habilitadors.]

DIJOUS a .XVI. de dit, se tingue concell de trentasis, en lo qual, entre altres coses, se tragueren habilitadors conforme se acostume (1).

[Consell de cent sobre una extralimitació del clavari.]

Dit dia se tingue concell de cent en lo qual se tracta de Francesch Puig, sabater, qui estava pres a la preso per deutor a la present ciutat, ab lo qual lo magnifich clavari havia concordat son debit trahentlo de las presons, sens darne raho a dits senyors concellers ni concell de cent, pretenent dits senyors concellers que no podia fer ditas cosas sens donarne raho al concell de cent, com ditas cosas en dit dia son llargament de veurar (2).

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 240 - 248.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 248 v.º - 249 v.º, i Apèndix XIV.

[Fundació de la capella dels Agonitzants.]

Divendras a .xvii. de dit, tenint llicencia los pares Agonitzants dels senyors concellers y quatre persones anomenades pera fer la fundacio, y aventlos assenyalat lo puesto al carrer de sant Pera mes baix, prop la Clavaguera, davant de las casas dels pares de Sant Hyeroni, ahont dits pares agonitzants havian presas o llogadas unas casas, y en una botigueta molt petita feren un altar y entapissaren tota la dita capella pera dir la primera missa, ahont anaren los senyors concellers, en forma de ciutat, y despres de haver feta oracio se assentaren a la part del evangeli, ab banchs per estar lo Santissim Sagrament descubert, y despres vingue lo senyor governador, al qual isqueren a rebrar al portal de dita capelleta, assentantse a la ma dreta del senyor conceller en cap ab son coxi de vellut als peus; e despres isque lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe de Barbastro de una porteta al costat de dit altar y se revesti y digue una missa baxa, la qual dits senyors ohiren, y acabada, dit senyor governador se n ana, despres de serse despedit de dit senyor bisbe de Barbastro qui volgue fer oracio, acompanyantlo dits senyors con||sellers fins al [f. 111.] portal de dita capelleta, tornantsen despres a fer oracio, acabada la qual se n anaren, despedintse de dit senyor bisbe que axi mateix se volgue quedar.

[Consell per la qüestió del clavari.]

Dilluns a .xx. de dit, se torna a tenir concell per lo negoci del senyor clavari ab dit Puig, sabater, com desobre se conte (1).

[Consell de cent: concòrdia entre la ciutat i el capítol.]

Dimars a .xxi. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se llegiren los pactes y concordia que las personas anomenades per part de la ciutat ab las anomenadas per part del illustre capitol havian tractat y apuntat, tant en orde a las serimonias de la isglesia de la seu com ab altres differents coses, tot lo qual se era fet acistint per medianer en ellas lo spectable senyor governador de Catalunya, com en dit concell llargament es de veurar, lo qual comete la effectuacio de ditas cosas als molt illustres senyors concellers [y] junta de vint personas ab acistencia dels magnifichs advocats de la present casa (2).

[Firma de la concòrdia.]

Divendras a .xxiiii. de dit.—En aquest dia los senyors concellers y junta de vint persones ab acistencia dels magnifichs advocats de la present casa clogueren y firmaren la concordia

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 250-255, i Apèndix XIV.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 255-256, i Apèndix XV.

entre la present ciutat de una y lo illustre capitol de part altra, com en aquella se conte, la qual es cosida en lo present *Dietari* (1).

DIUMENJA a .XXVI. de dit, lo molt illustre capitol, en agiment de gracias a Deu Nostre Senyor de la concordia que havia feta ab la present ciutat, feu un offici en dita isglesia al qual convidaren a dits senyors concellers, y perço y anaren en forma de ciutat, ahont arribats y pujats al altar major se assentaren a la part del evangeli, y venint lo senyor governador lo isqueren a rebrer al cor, acompanyantlo en dit presbiteri, ahont se assenta a ma dreta del senyor conceller en cap ab son coxi als peus, y axi ohiren lo offici, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor governador, lo senyor governador al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dit senyor governador se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers fins alla ahont lo avian rebut, tornantsen despres a fer oracio al altar major, feta la qual se n anaren. [Ofici en acció de gràcies per dita concordia.]

[f. 111 v.°] DIMARS a .XXVIII. de dit, se tingue concell de cent per cosas tocants al govern de la present ciutat, com en dit concell llargament es de veurar (2). [Consell de cent.]

DIJOUS a .XXX. de dit, dia del glorios sant Andreu, a la matinada los senyors concellers partiren de casa la ciutat, ab sas insignias consulars, quart y sise absents per desgana, aportant quiscu de dits senyors concellers un cavaller a son costat, arribant a la seu, ahont feran oracio a las escalas del presbiteri de la part de la epistola, y despres se n davallaren a la capella de la gloriosa santa Eularia, ahont se assentaren en uns banchs, ço es, los senyors concellers a la part del evangeli y los senyors cavallers a la part de la epistola, ahont ohiren una missa baixa del Sperit Sant, conforme quiscun any se acostuma; y despres al offertori, dits senyors concellers y cavallers de una part y altre se alçaren i s posaren de filera a una part y altra, estant mes cerca del altar major lo senyor conceller en cap de una part y lo cavaller mes antich del altre, y despres lo senyor conceller en cap saluda lo altar, despres als senyors consellers sos companys, y despres als senyors proms, y se n ana al mitg de ditas dos fileras y fent tres reverencias se n ana a besar la ma al senyor ca- [Festa de sant Andreu.]

(1) Falta en el Ms.; v. en l'Apèndix XV.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 260-261 v.°

nonge qui deya la missa, y despres se n torna fent altres tres reverencias, y torna a saludar lo altar, a dits senyors concellers y a dits senyors cavallers, y se n torna al puesto de hont era axit, e lo mateix feu lo senyor prom eo cavaller de l altra part, y despres lo senyor conceller segon, despres l altre cavaller, y axi los demes; y tornats a son puesto se agenollaren fins al donar la pau, que la dona lo senyor sachrista revestit ab son sabrapellis primer al senyor conceller en cap y despres al prom eo cavaller mes antich. E acaba[da] dita missa se n tornaren a la casa [de] dita ciutat, ab la mateixa forma eran vinguts, ahont tingueren trentenari y despres concell de cent en lo qual, entre altres coses se feren, fonch traurer consellers, conforme quiscun any se acostuma, y axi mateix obrers, en los quals carrechs los deval scrits y seguents:

[Consell de cent: extracció de consellers.]

[Consellers]

Lo senyor Joan Marti, doctor en medicina.
Lo senyor Jordi Carreras (1), doctor en medicina.
Lo senyor don Galçeran de Cordellas. [f. 112.]
Lo senyor Pere Pau Vivas, mercader.
Lo senyor Joseph Marti Miro, apothecari.
Lo senyor Pau Dalmasas, parayre.

Obrers

Lo senyor Jordi Carreras (2), doctor en medicina.
Lo senyor Raphel Padro, chirurgia.

E despres de haver acabat de traurer de concell de cent y tots los demes officis que per semblant jornada se acostuman, dits senyors concellers vells se despullaren sas gramallas hi s posaren las llobas negras sens becas, y, sens verguers, ab cotxos, acompanyats de alguns officials de la present casa, anaren a donar la norabona als senyors concellers nou extrets a llurs cases, conforme se acostuma.

Joseph de Navel y Erill, conceller en cap.

---

(1) *Carrera*, segons *Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 1 v.°
(2) *Carrera*, segons *Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 2.

[DESEMBRE]

DIVENDRAS al primer del mes de dezembra del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist mil sis cents sexanta dos.—En aquest dia los senyors concellers nous extrets prestaren son solit y acostumat jurament, y perço los senyors concellers, a las nou hores, vingueren en casa la present ciutat ab sas insignias consulars, ço es, llobas de contray negra, manegas, beca y gorra de vellut, aportant a son costat y ma squerra quiscu lo senyor conceller vell qui acabava, ab lloba de contray sens beca, accepto lo senyor conceller quart y sise vells que acabaven que no y pogueren anar per estar desganats, y perço lo senyor conceller terz vell ana a sercar lo senyor conceller terz nou extret y lo acompanya en casa la ciutat y despres se n ana a sercar lo senyor conceller quart nou, y axi mateix lo senyor conseller quint vell ana a sercar lo senyor conceller quint nou y despres lo senyor conceller sise nou; e axi mateix los senyors obrers arribaren en casa la ciutat, primer que no los senyors consellers, com es costum, ço es, lo senyor obrer artista vell a ma dreta y lo nou a ma squerra, y lo senyor obrer militar vell no y ana, perço que lo senyor conseller segon fonch extret en obrer y no podia anar en son costat sino com a conseller; y arribats tots en dita casa, se assentaren en la istancia de trentenari nova, ço es, los sis senyors concellers nous en forma de concistori, y los [f. 112 v.°] quatre senyors concellers vells ent[r]a los dits senyors concellers nous, e lo senyor obrer vell se assenta despres dels senyors consellers a la part dreta, y lo nou a la part squerra. E despres se n anaren en forma de ciutat a la seu los quatre senyors consellers que tenian los vells sos companys, anant com dit es, los nous a ma dreta y vells a ma squerra, restant los dos que no tenian companys en casa la ciutat, y axi mateix los dits senyors obrers anaren a la seu, darrera dits senyors concellers, nou a ma squerra y vell a ma dreta; ahont entraren per lo portal de Nostra Senyora de la Pietat a les claustres, y feren oracio al altar major a las gradas del presbiteri de la part de la epistola, y despres se n devallaren a la capella de la gloriosa Santa Eularia, ahont se assentaren, ço es, concellers nous y obrer vell en uns banchs a la part del evangeli, primer los senyors concellers de filera y des-

[Jurament de consellers.]

pres lo senyor obrer vell, estant lo senyor conseller en cap mes lluny del altar y mes prop de la rexa, e los senyors concellers vells y obrer nou se assentaren de la matexa manera en altres banchs a la part de la epistola; y despres se comensa la missa baxa, la qual digue un senyor canonge, que dits senyors concellers y obrers ohiren agenollats fins al offertori, que dit senyor canonge se gira, que encontinent dits senyors consellers y obrers nous y vells se alçaren de una part y altre, y despres de quiscuna part se mudaren de puesto, de tal manera que axi com lo senyor conceller en cap estava mes prop de la rexa y lluny del altar, se posa mes prop del altar y mes lluny de la rexa, de tal manera que lo senyor obrer estava mes prop de la rexa, y despres lo senyor conceller nou en cap sens moures de son puesto feu una reverencia al altar y despres a sos companys y altre al altra part als senyors concellers vells, y despres se n ana prop de la rexa y al mitg de ditas dos fileras, y caminant poch a poch enves lo altar feu tres reverentias, la ultima de las quals fou als peus de dit senyor canonge al qual besa la ma y offeri, y despres se n torna fent altres tres reverencias en darrera fins prop de dita rexa al mitg de ditas dos fileras, ahont saluda lo altar, despres a dits senyors concellers nous, despres als vells y despres se n torna [a] son puesto, e lo mateix feu lo senyor conceller en cap vell del altra part, y despres lo senyor conceller segon nou, y despres lo vell, y axi los demes, y ultimadament los obrers; y fet lo demunt dit, se n tornaren de la matexa manera hont estaven abans y se agenollaren, acabant de hoir di||ta missa; y al donar la pau lo [f. 113.]
senyor sagrista, ab son sobrapallis y ab una tovallola y patena, la dona al senyor conseller en cap nou y vell, y quiscu de ells a sos companys del u al altre. E acabada dita missa, se n tornaren en casa de la ciutat de la matexa manera eran vinguts, y entrats en dita istancia del trentenari nova se assentaren los sis senyors consellers nous y quatre vells de filera, estant los nous a ma dreta y los vells a ma squerra, de tal manera que los senyors consellers en cap nou y vell venian a estar al raco de dita istancia, e lo senyor obrer vell seya despres dels senyors consellers nous a ma dreta, y lo senyor obrer nou despres dels senyors concellers vells a ma squerra; e fet lo demunt dit arriba lo senyor vicari general, lo qual se assenta al mitg dels senyors concellers en cap vell y nou, e despres se prosegui per lo scriva major en publicar lo jurament de dits senyors consellers nous ab la forma acostu-

mada, y despres jura lo senyor conceller en cap nou en ma y poder del senyor conceller en cap vell, y despres los senyors concellers nous juraren en ma y poder de dit senyor conceller en cap nou, e despres se publica lo jurament dels senyors obrers, los quals juraren en ma y poder del senyor conceller en cap nou, y despres se mudaren, ço es, lo senyor obrer nou a ma dreta y lo senyor obrer vell a ma squerra, e despres per dit senyor vicari general se publica sentencia de excomunicatio a dits senyors concellers nous y absolgue los vells, i s feu tot lo demes que per semblant dia se acostuma; fet lo qual, tothom hisque fora de dita istancia restanthi tant solament los senyors concellers nous y vells per instruhirlos dels negocis y materias de la present ciutat, y al cap de una estona dits senyors concellers vells se despediren y se n anaren a despullar, y los senyors concellers nous, attenent que no y havie senyor virrey, enviaren un verguer al spectable senyor governador, suplicantli fos servit concedirlos hora per anar a visitarlo conforme se acostume, y tornat dit verguer y sabuda la hora per dits senyors concellers, se n anaren quiscu a ses cases.

[Visita al governador.]

Dit dia a la tarda, dits senyors concellers se tornaren a juntar y junts que foren, a las tres horas, en forma de ciutat, ab sos verguers, acompanyats per los officials de la present casa, anaren en casa dit senyor governador, al palau de la Comptessa, ahont pujats entraren en una sala gran a la part del salo, ahont dit senyor governador los hisque a rebrer, y despres se n entraren en una altra ressala, ahont se assentaren dits senyors governador y concellers ab cadiras de braços, estant lo senyor gover-
[f. 113 v.°] na||dor al mitg; y axi assentats y cuberts, dit senyor conceller en cap li digue y refferi com Nostre Senyor era estat servit de donar sort a ell y a sos companys del carrech consular, en virtut del qual venian a fer lo degut obsequi a sa senyoria, suplicantli fos servit de emplearlos en son servey, que ells acudirian ab molt gran puntualitat, estant sempre promptes a servir a sa magestat (que Deu guarde) en tot lo que s els fos manat y ordenat, no exint un punt dels ordes de sa senyoria, al qual suplicaven fos servit de tenir recomanada esta ciutat en sos negocis axi del comu de ella com dels particulars y administracio de justitia, com fins assi havia fet y confiaven continuaria, al qual dit senyor governador respongue ab demostracio de molta alegria y paraules molt cumplides, feta la qual resposta dits senyors consellers

se alçaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor governador fins a la porta de la primera sala.

[Visita al bisbe.]

Dit dia, tenint semblantment dits senyors concellers hora del reverendissim senyor bisbe de Barcelona, anaren a visitarlo ab la matexa forma de ciutat, ahont arribats en son palau episcopal a la porta hisqueren a rebrer a dits senyors concellers quatre senyors capellans, y posantse davant dels senyors concellers los acompanyaren fins dalt a la primera sala, ahont los hisque a rebrer dit senyor bisbe, y fentlos molta cortesia los feu entrar en la ressala, ahont se assentaren ab ses cadires, prenent dit senyor bisbe lo puesto mes inferior, no obstant que per dits senyors concellers moltas vegadas fonch replicat; y axi assentats, dit senyor conceller en cap li digue com venian a ferli la deguda y acostumada visita, offerintse per part de la ciutat y de dits senyors concellers en servir a sa senyoria en tot lo que volgues manar y disposar, desitjant tenir continuades occasions pera demostrar sos effectes en tot lo que fos en servey de sa senyoria, a tot lo qual dit senyor bisbe respongue ab molts cumpliments y estimant molt lo que per dits senyors concellers se li era representat, als quals encomana molt tinguessen a be com a pares y patrons dels monestirs, assenyaladament de las monjas, mirar per ellas y ab lo que poguessen acudir en ses necessitats, que seria cosa molt del servey de Deu, y fet dit rahonament, dits senyors concellers se alçaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor bisbe fins al cap de la scala, no obstant que per dits senyors concellers fonch molt replicat y no fonch possible detenirlo.

[Visita al canceller.]

Dit dia y tenint ora tambe axi mateix dits senyors concellers [f. 114.] del reverent senyor canceller, anaren ab la forma sobre dita a visitarlo a son palacio, a las scalas de Cassador, prop Sant Just, ahont arribats al portal major los hisqueren a rebrer dos senyors capellans, acompanyant a dits senyors concellers fins dalt a la primera sala, ahont los hisque a rebrer dit senyor canceller fentlos entrar en una ressala, ahont se assentaren ab sas cadiras dit senyor canceller al mitg y tres senyors concelles en cada part; y axi assentats y cuberts, dit senyor conceller en cap li digue y refferi com, inseguint lo us y costum de la present ciutat en la extractio de novells concellers y fent la obligatio deguda, eran vinguts a besar la ma a sa senyoria pera offerirse en tot lo que fos del servey de sa magestad (que Deu guarde) y sa senyoria

los volgues manar y ordenar, estant sempre promptes y vigilants en tot lo que los seria possible, suplicant a sa senyoria fos servit tenir a be de continuar ab las honrras y merces feya a esta ciutat com fins assi havia fet, y axi mateix manar y ordenar de despedir las causas dels littigants y assenyaladament las dels pubills y viudas, dels quals ells com a pares de republica tenian obligatio de pregar, a tot lo qual dit senyor canceller respongue ab paraules molt cumplides ab demostracio de molta alegria, offerintse en cuydar de la expeditio de ditas causas de pubills y viudas; fet lo qual dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dit senyor canceller fins a la porta de dita sala ahont se n despediren y se n anaren.

DISSAPTE a dos de dit, a la matinada, dits senyors concellers en forma de ciutat anaren a fer las visitas ordinarias del dret nou, portal de mar y pallols, conforme quiscun any se acostume. [Visites als drets.]

Dit dia a la tarda, tots los officials de la taula y banch juraren en ma y poder de dits senyors concellers de be y llealment averse en sos officis. [Jurament dels oficials de la taula i banc.]

DIMECRAS a .VI. de dit, dia del glorios sant Nicolau de Tolenti (*), [f. 114 v.º] || los senyors consellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat, y de alli anaren, ab sas insignias consulars, verguers y masses altes, al monestir del glorios pare Sant Francesch, ahont quiscun any per semblant jornada acostuman de anar, y arribats al portal major los hisqueren a rebrer los pares de dit monestir ab los majorals de la confreria de dit glorios sant, y posats al costat y ma squerra de quiscu de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont despres de haver feta oracio dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli, ab ses cadires de vellut carmesi y coxins o almohades de vellut als peus; y axi assentats, ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dits pares y majorals fins al portal major ahont los havian rebuts. [Festa de sant Nicolau.]

DIJOUS a .VII. de dit, vigilia de Nostra Senyora Santissima de la Concepcio, a la tarda arriba en la casa de la present ciutat una embaxada de quatre senyors canonges per part del molt illustre capitol, als quals hisque a rebrer lo scriva racional o mes- [Contenció entre els bisbes de Barcelona i Barbastre i el capítol: dificultats per la festa de la Concepció.]

(*) Ha d'ésser sant Nicolau, bisbe

tra de cerimonias de la present casa al portal de la istancia de la capella, acompanyantlos fins al concistori, ahont se assentaren, ço es, lo hu entre cap y terz, altre entre segon y quart, altre entre terz y quint, y altra entra quart y sise, ahont feran relacio a dits senyors concellers de la contencio o debat tenian ab lo reverendissim senyor bisbe de Barbastro, visitador, per occasio de algunas sentencias o declaracions per ell fetas, per lo que lo illustre capitol estave junt y no s sabia si la festa de Maria Santissima se faria o no, lo que pesa molt a dits senyors concellers, tant per no ferse dita festivitat com per lo desconsuelo y afflictio de dit illustre capitol, offerintse per part de la ciutat a fer totas las diligentias possibles peraque dita materia prenga un bon ajustament com fins vuy havian fet, y despres de haver tingut algun rahonament dits senyors canonges se despediren y se n anaren.

[Ajustament de la contenció.]

Dit dia, a las set horas de la nit, dita materia tingue bon assiento y ajustament per medi del spectable senyor don Ga||briel [f. 115.] de Llupia, governador, personer per part de la ciutat y altres particulars que en ditas cosas se eran posades per medianeras, y axi ab tota prestesa se para lo altar major de la seu, adorna la iglesia, ensengue la lluminaria y tocaren las campanes, fent la matexa festivitat que quiscun any per semblant dia de la vigilia de Maria Santissima se acostuma fer.

[Festa de la Concepció.]

DIVENDRAS a .VIII. de dit, dia de la festivitat de Maria Santissima de la Conceptio, a la matinada, estant los sis senyors consellers ajustats en la casa de la present ciutat, arribaren los dits quatre senyors canonges de part del illustre capitol y entrats en concistori se assegueren com desobre se conte, ahont feren sabidors a dits senyors concellers com dita contentio ab dit illustre senyor bisbe de Barbastro estava ajustada ab lo bon medi del spectable senyor governador y persones que per part de la ciutat se eran posades y altres, estimant y donant las degudas gracias a dits concellers dels bons effectes que per part de la ciutat se havia obrat ab dit ajustament, y suplicant axi mateix a dits senyors concellers acistissen en dita festa conforme en semblant jornada se acostuma, del que dits senyors concellers se alegraren molt y respongueren a dits senyors canonges que ells acudirian ab tota diligencia en dita festivitat ab la forma acostumada, y despres dits senyors canonges se n anaren.

E despres y inmediadament que dits senyors canonges foren

fora, dits senyors concellers ab sos promens se n anaren a la plassa de Sant Jaume ahont se ajuntaren en forma de promania, y despres se n anaren ab la musica davant per los llochs acostumats a la seu, ahont entraren per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren per la part de la epistola al presbiteri, ahont y fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont se assentaren ab los banchs cuberts de vellut; y despres, entenent que lo spectable senyor governador arribave en dita isglesia, dits senyors concellers y promens, anant davant
[f. 115 v.º] lo senyor conceller en cap ab son prom, despres lo se||gon y axi los demes, lo hisqueren a rebrer fins a mitg cor per anar la governacio, y girantse lo senyor conceller sise lo primer, despres lo quint y axi los demes, quiscu ab son prom, accepto lo senyor conseller sise que n portave dos, resta lo senyor conceller en cap darrera de tots al costat y ma esquerra de dit senyor governador, y pujant al altar major ahont se assentaren en dita part del evangeli, lo senyor governador a ma dreta del senyor conceller en cap, tenint dit senyor governador una almohada de vellut als peus, despres lo senyor conceller en cap, despres son prom, despres lo senyor conceller segon y son prom y axi los demes. E despres puja en dit presbiteri lo reverendissim senyor bisbe, ab sos senyors acistents, los quals despres de haver feta oracio al altar major y saludat a dit senyor governador y concellers se assentaren a la part de la epistola, ço es, dit senyor bisbe ab sa cadira y almohada als peus, y dits senyors acistents a son costat de una part y altra ab taburets rasos; y encontinent, dit senyor bisbe se vesti de pontifical y vestit comença lo offici, lo qual se digue ab totas las cerimonias acostumadas, accepto que en lo offertori no y hague ayas per trobarse en lo presbiteri dit senyor governador, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor governador, y dit senyor al senyor conceller en cap, lo cap a son prom y axi los demes. E acabat dit offici se comensa la proffesso, y perço, quant los senyors del gremial partiren del altar major, dits senyors governador, concellers y promens se posaren darrera del gremial, de la matexa manera lo havien acompanyat com desobre se conte, fins a la porta del cor, ahont dit senyor governador se resta darrera del gremial, ab una atxa encesa en les mans que los majorals de la Conceptio li havian donada, dits senyors concellers prengueren las varas del talem y los senyors promens se posaren davant la custodia ab vares; y

axi ana dita proffesso per los llochs acostumats, y tornada a la seu, dexant dits senyors concellers lo talem en dita porta del cor, se tornaren a posar de la matexa manera fins al pres||biteri y dit [f. 116.] puesto de la part del evangeli, ahont dita proffesso se acaba, y despres lo senyor bisbe se despulla del pontifical al mateix puesto ahont se era vestit y se n ana, no acompanyantlo dits senyors consellers per lo que dit senyor governador se trobave en dit presbiteri, y despres dits senyors concellers y promens acompanyaren dit senyor governador fins a la capella de Maria Santissima de la Conceptio ahont feran oracio, y despres dit senyor governador se despedi de dits senyors concellers y promens, los quals axi mateix se n tornaren ab la matexa promania y forma eran vinguts fins a Sant Jaume, ahont se disgregaren.

[Ambaixada al duc de Tursis.] DISSAPTE a .VIIII. de dit, tenint [noticia] los molt illustres senyors concellers que lo exellentissim senyor duc de Tursi era arribat en lo port de la present ciutat, ab quatre galeras, y que no estava dins la present ciutat sino en una galera, li enviaren perço a donar la benvinguda ab una embaxada, per lo noble senyor don Ramon Capons y lo senyor Juan Mora, ciutada, offerintse per part de la ciutat en tot lo que fos del servey de sa exellencia.

[Jurament d'oficials i extracció d'oficis.] DIMECRAS a .XIII. de dit, dia de la gloriosa santa Llucia, se tingue concell de cent, ahont juraren lo senyor veguer, balle, personas de concell de cent y altres officials, com quiscun any se acostuma, y se feren las extractions de officis, com ditas cosas en dit concell llargament son de veurar (*).

DIVENDRAS a .XV. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[Mort de la marquesa de Castel-Rodrigo.] DISSAPTE a .XVI. de dit.—En aquest dia passa d esta vida a l altra la exellentissima senyora marquesa de Castell Rodrigo, muller del exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, la qual estava en una casa fora los murs de la present ciutat, al costat del monestir || de Jesus, ahont dit exellentissim senyor mar- [f. 116 v.º] ques la havia dexada, ab dos fillas, per anarsen a Madrid a tractar ab sa magestad (que Deu guarde) del assiento y bona administracio de las cosas de Catalunya, de hont dit exellentissim

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 7 v.º - 10. Fou elegit mostassaf micer Francesc Bru i Olsina, el qual jurà el dia 20 del mateix desembre.

senyor marques era estat anomenat virrey y capita general. *Anima ejus requiescat in pace, amen.*

[Festa de Nostra Senyora de la Esperança.]

DILLUNS a .XVIII. de dit, dia de Nostra Senyora Santissima de Sperança, los senyors concellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat y de alli, ab sas insignias consulars, anaren al monestir del glorios pare Sant Agusti, per acistir a la festa que y feyan los corredors de orella, ahont arribats al portal major los isqueren los pares de dit monestir y corredors de orella arrebrer, acompanyantlos fins a la capella ahont se feya dita festa, ahont dits senyors concellers se assentaren a la part del evangeli ab ses cadires y almohades als peus, y alli ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes, y acabat dit offici los senyors concellers se n tornaren, acompanyantlos fins al portal major de dita isglesia.

[Festa de Nadal.]

DILLUNS a .XXV. de dit, dia de Nadal.—En aquest dia a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica davant per los llochs acostumats anaren a la seu, ahont entraren per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont se assentaren ab la forma acostumada. E despres puja en dit presbiteri lo
[f. 117.] reverendissim senyor bisbe, lo qual despres de haver || feta oracio al altar major, saluda a dits senyors concellers y promens, y se assenta a la part de la epistola ab sa cadira de vellut y coxi o almohada als peus, y los senyors acistents a son costat de una part y altra, ab taborets rasos, ahont se vesti de pontifical ab la forma acostumada; y vestit, comensa lo offici ab las cerimonias ordinarias fins al offertori, que despres de haver posat lo vi y aygua al caliz y haver incensat, dit senyor bisbe se assenta, ab sa cadira y coxi arrimada en lo altar y en lo mitg, y los senyors diaca y subdiaca a son costat de una part y altre ab dits taborets razos, y encontinent per dits senyors concellers y promens foren comensades a fer las ayas que per semblant occasio se acostuman ha fer ab la forma seguent, ço es, que dit senyors conseller en cap ab son prom al costat parti de son puesto y se n ana al mitg del presbiteri, casi arrimats a la rexa o barana de dit presbiteri, de cara al altar y de squena al poble, ahont feran una reverencia al altar, y despres dit senyor conceller en cap

se n ana a la part del evangeli casi arrimat a dit brondo de dita part, y dit senyor prom se n passa a la part de la epistola tambe arrimat al brondo de dita part, e lo mateix feu lo senyor conseller segon ab som prom, posantse dit senyor conseller segon al costat de dit senyor conseller en cap y lo senyor prom del altra costat al costat del dit prom, e lo mateix feren los demes senyors consellers y promens, axi que vingueren a fer dos fileras, una los senyors consellers a la part del evangeli y altre dels senyors proms a la part de la epistola, de tal manera que lo senyor conseller sise y son prom venian a estar mes prop de la dita rexa de dit presbiteri, e despres lo senyor conceller en cap sens moures de son puesto sino molt poch feu una reverencia al altar, y despres saluda a dits senyors consellers sos companys y despres als senyors promens, y despres se n ana al mitg de ditas dos fileras, junt a la dita barana de ferro de cara al altar y squena al poble, y anant caminant poch a poch deves dit senyor bisbe fent tres reverencias se agenolla als peus de dit senyor bisbe y li besa la ma y offeri, y despres se n torna ab altras tres reverencias anant en darrera fins junt || a dita barana de ferro, ahont torna a saludar lo altar, a dits senyors consalles y a dits senyors promens, [f. 117 v.º] y despres se n torna en son puesto de hont era exit, e lo mateix feu lo senyor prom del altra part, despres lo senyor conseller segon, despres son prom y axi los demes, interpoladament, fins que tots agueren acabat, que lo senyor conseller [en cap] de una part y lo senyor prom de l altra se n anaren en lo mitg de dit presbiteri ahont posantse costat per costat feren una reverencia al altar y se n tornaren al banch de hont eran exits, y lo mateix feren lo senyor conseller segon ab son prom, y axi los demes, advertintse que tant quant se feren ditas ayas dit senyor bisbe estava assentat, ab sa mitra al cap y crossa a la ma, pero los senyors acistents estaven d empeus y descuberts; y en haver acabat, se assentaren y tots se cubriren per ohir lo sermo, acabat lo qual se passa avant en dit offici ab las cerimonias acostumadas, fins al donar la pau que lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap y axi los demes. E acabat dit offici y feta per dit senyor bisbe oracio al altar, saluda a dits senyors consellers y se n torná a despullarse a la part de la epistola, y en ser despullat mentras feya oracio al altar, lo senyor conseller sise ab dos proms se posa davant, despres lo quint ab son prom y axi los demes, restant darrera lo senyor conseller en cap tot sol lo

qual se posa al costat y ma squerra de dit senyor bisbe, acompanyantlo fins a son palacio, al peu de la scala, ahont posats dits senyors consellers y promens en ala, se despediren de sa senyoria y se n anaren en dita forma de promania a Sant Jaume, ahont se disgregaren.

[Festa de sant Esteve.]

DIMARS a .XXVI. de dit, dia del glorios sant Steva, los senyors consellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat y de alli, ab sas insignias consulars, anaren al monestir de Santa Catherina, martir, conforme se acostuma, ahont arribats los isqueren a rebrer los pares de dit monestir acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y coxins als peus, ahont ohiren lo offici y sermo ab las cerimonias acostumadas, acabat lo qual se n anaren, acompanyantlos dits pares fins al portal de dita isglesia ahont los havian rebuts.

[Festa de sant Joan evangelista.]

DIMECRAS a .XXVII. de dit, dia del glorios sant Joan, los senyors || [f. 118.] consellers, ab sas insignias consulars, verguers y masses altes, anaren en la isglesia del monestir de Sant Francesch de la present ciutat, ahont arribats al portal de dita isglesia los isqueren a rebrer los pares de dit monestir, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab las cadiras de vellut y coxins als peus, y alla ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers se n tornaren, acompanyantlos los pares de dit monestir fins a dit portal ahont los havian rebuts.

[Festa dels sants Innocents.]

DIJOUS als .XXVIII. de dit, dia dels sants Ignoscents, los senyors consellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat, y de alli anaren a la seu ab la forma acostumada, y entrant per lo portal dessota lo orga feren oracio a la part de las scalas del presbiteri del evangeli, y despres se n entraren en la capella de dits Sants Ignoscents, ahont se agenollaren tres a cada part conforme estan en casa la ciutat, sens ninguna cadira ni coxi, y alla hoiren una missa baxa que per semblant jornada se acostuma dir, y al offertori lo capella se gira y tenint en sas mans la caxeta de dits sants Ignoscents, dits senyors concellers, de n u en hu, anaren adorar, despres lo scriva racional y despres los verguers, y acabada dita missa se n tornaren a casa la ciutat.

[Visita a Sant Agusti.]

DIUMENJA a .XXXI. de dit, dits senyors consellers se tornaren a juntar en la casa de la present ciutat, y de alli anaren al

monestir del glorios pare Sant Agusti per la visita ordinaria que que quiscun any fan a las quatra ordas mendicants, fentse en tot y per tot com de sobre se conte lo dia de sant Steva a Santa Chatarina || y lo dia de sant Joan a Sant Francesch. [f. 118 v.°]

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[MDCLXIII]

[GENER]

DILLUNS al primer de janer del any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesuchrist .MDCLXIII., dia de Cap de any, los senyors consellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat, y de alli ab las insignias consulars, verguers y masses altas, anaren en la isglesia de Santa Maria de la Mar, ahont arribats al portal major los isqueren a rebrer los senyors preveres de la comunitat, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren ab los banchs de vellut a la part del evangeli; y al al cap de una estona, tenint noticia que lo senyor governador arriba[va] lo isqueren a rebrer fins a mitg cor, y posantse los senyors concellers per son orde davant, resta darrera y a sa ma squerra lo senyor conceller en cap, acompanyantlo fins a dit presbiteri, ahont dit senyor governador se assenta en dits banchs a ma dreta de dit senyor conceller en cap, tenint un coxi o almohada de vellut a sos peus, per anar la governatio; y axi assentats ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor governador, y dit senyor al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors concellers tornaren acompanyar a dit senyor governador fins al cor, y despres se n tornaren al altar major, ahont feran oracio, y despres de feta se n anaren, acompanyantlos dits preveres de dita isglesia fins al portal major de dita isglesia ahont los havian rebuts. [Dia de Cap d'any.]

DISSAPTE a .VI. de dit, dia de la Adoracio dels sants Reys de Orient, a la matinada, los senyors concellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat, y de alli ab sas in||signias consulars, verguers y masses altes, anaren en la isglesia parroquial de Nostra Senyora del Pi de la present ciutat, ahont arribats al portal [Festa dels Reis.] [f. 119.]

major los isqueren a rebrar los senyors preveres de la comunitat y obrers de dita isglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras y coxins o almohades de vellut als peus, y ohiren lo ofici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors capellans y obrers fins al dit puesto ahont los havian rebuts.

[Dia de sant Ramon. Pluja.]

DIUMENJA a .VII. de dit, dia del glorios sant Ramon de Penyafort.—En aquest dia per occasio de pluja y molts fanchs no s pugue fer la proffesso que quiscun any se acostuma en Santa Catherina, sino que aquella se dexa per altre dia com avall se dira.

[Festes de la Immaculada Concepció: certamen poètic en la Universitat.]

DIJOUS a .XI. de dit.—En aquest dia se feu lo certamen poetich en la universitat, que en dias atras se havia de fer per occasio de las festas que en dita universitat se feran per la declaracio per sa Santedad feta de la Conceptio de Maria Santissima, concebuda sens macula de pecat original en lo primer instant de son ser; y perço, en las finestras de dita universitat estaven timbalas, trompetas y menestrils sonant y publicant dita festa; e lo teatro estava molt adornat de tapisseria molt ben posada, y baix las gradas estava tot rodat de banchs pera seurer los senyors doctors dels collegis, catheedatichs y altres cavallers; y en lo capdemunt de dit theatro, prop lo dit altar major, davant del portal major, enves la part del evangeli, estaven posats los banchs de la ciutat pera seurar lo senyor governador y senyors concellers com avall se dira, y a la part de la epistola en lo mateix enfront estava una tribuna o catafal a modo de tribuna ab ventalles ahont estavan los senyors del concell real, || y a mitg lloch dels banchs [f. 119 v.º] del costat de la part del evangeli estaven tambe uns banchs de vellut pera seurar los senyors judicadors, ab una taula y son tapete de domas davant, ab quatre candaleros y los prisos se havian de donar. E dits senyors consellers anaren en dita festa, ab sas insignias consulars, verguers y masses altes, y a la que foren al portal major de dit studi los hisque a rebrer lo senyor rector, revestit ab sa beca y barret de quatre corns, y posantse entra lo[s] senyors concellers terz y quart los acompanya fins a dit theatro, ahont dits senyors concellers se assentaren en los banchs de vellut al peu del altar y davant lo portal major, estant lo senyor conseller en cap a ma dreta, lo senyor conseller segon a sa ma squerra, despres lo terz y axi los demes; y al cap de una es-

tona, entenent que lo senyor governador venia, lo hisqueren ha rebrer cerca del portal major acompanyantlo fins a dit puesto, ahont se assenta a ma dreta del senyor conceller en cap, ab son coxi o almohada als peus; y despres arriba lo dit senyor rector del studi, ab sas massas davant, acompanyat del demes judicadors de dit certamen, los quals prengueren lo senyor conceller en cap y lo acompanyaren a dit puesto de judicadors sobre mencionat, ahont se assentaren estant lo senyor conceller en cap a ma dreta de tots; e en los demes banchs, tant de una part com altra, estaven los senyors doctors de totas facultats sens agraduacio alguna, y en las gradas de una part y altra tot lo concurs de studiants y demes gent pera veurar dita festa. E axi assentats se comença aquella, publicant lo dit certamen un studiant a la trona ab musica y cantoria, y despres se digue lo vexamen y se donaren los prisos y se acaba dita festa, la qual acabada dit senyor governador se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers se n anaren acompanyats de dit senyor rector fins a la porta ahont los havien rebuts.

DIVENDRAS a .XII. de dit, a la matinada, tingueren los senyors concellers en la casa de la ciutat una lamentosa nova, y fou que lo illustrissim y reverendissim senyor don Ramon de [f. 120.] Sammanat, || bisbe de Barcelona, la nit passada entra las deu y las onse horas de la nit, era mort repentinament de una basca o feridura que havia tinguda, cosa que ls fou del desconsuelo se dexa considerar, y axi de prompta se sercaren exemplars de altres funerarias y morts de senyors bisbes pera fer tot lo que en semblants occasions se acostuma, com de fet se feu y llargament es de veurar continuat en lo *llibre de dietaris de entrades y morts de reys, bisbes y altres senyors* (*) y axi en lo present *dietari* no se n parlara mes, refferintse en dit llibra per sas jornades. *Anima ejus requiescat in pace, amen.* — Mort del senyor bisbe.

DILLUNS a .XV. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

DISSAPTE a .XX. de dit, dia del glorios sant Sebastia.—En aquest dia a la matinada los senyors concellers se ajuntaren en casa la ciutat, y de aqui ab sas insignias consulars, verguers y masses altas, anaren a la isglesia de la seu, entrant per lo portal — [Festa de sant Sebastià.]

(*) V. *Llibre de Solemnitats*, volum VII, ms., f. 1-6.

de Nostra Senyora de Pietat en les claustres, se n pujaren al presbiteri a la part del evangeli ahont se assentaren, y despres se comensa la proffesso que quiscun any per semblant jornada se acostuma fer, y perço dits senyors concellers se posaren darrera del gremial de dos en dos fins a la porta del cor, ahont prengueren las varas del thalem, acompanyant dita proffesso fins a la capella de dit glorios sant, que es cerca la llotja, ahont arribats dits senyors concellers se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y coxins o almohades als peus, y los senyors del gremial se assenta||ren ab sas cadiras a la part de la epistola sens coxins, y los senyors canonges de capes ab banchs; y axi assentats ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona als senyors del gremial, y despres al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors concellers tornaren a pendrar las varas del thalem y dita proffesso se n torna a la seu de la matexa manera era vinguda, y en ser acabada dits senyors concellers se n anaren. [f. 120 v.º]

[Festes de la Immaculada Concepció en el Carme.]

Dit dia a la tarda, no menos carinyosos a la devocio de Maria Santissima los pares de Nostra Senyora del Carme y altres devots, que los demes que havian festejat y fets sacrificis y festas en honor de la declaracio que lo sant pare havia feta de ser preservada de la culpa original en son primer instant, volgueren ensenyar ab festius aplausos sos cors y effectes; y perço, comensaren las festas que se havian de fer lo dia de dama, havent primerament adornada tota la isglesia de rica tapisseria, y en lo altar major un sumptuos altar de paper de or barbari y papers, ab molta quantitat de llums, fet ab unas gradas que partian desde terra fins a la alçata de mig lloch de dita isglesia, ab una portalada en cada part, y desde la una al altra una balustrada molt ricament adornada, e sobra dita grada y portal, dexant lo lloch competent per estar los senyors concellers y celebrants com avall se dira, estava parat lo altar ab unas grandissimas gradas fet a modo de piramides de la matexa divisa del demes ab sas cartellas per los costats y un simbori o remato, dessobre sota lo qual estava Maria Santissima de la Conceptio molt ricament adornada; e las demes capellas de dita isglesia anaven ha competencia sobre qual excediria axi en la gala y bissaria com encara en la curiositat, alinyo y lluminaria, que era tanta que posat una persona dintre no conexia lo dia, puis tanta lluminaria a vista de exa lluna amagave la resplandor del sol, mes entra totas se se-

[f. 121. nyala la capella de Sant || Homobono y Santa Madalena dels sastres, que s conexia molt be havian tallada la divisa en vista de bona lluna puis a tothom causave particular contento y alegria; las claustras de dit monestir, tant las primeras com las segonas, estaven totas colgadas de tapiseria, ab molts quadros y gerolif-fichs en alabança de Maria Santissima, y al mitg de dit primer claustro estava feta una grandissima montanya a modo del monte Carmelo, ab moltas figuras, arbres y flors posades ab gran curiositat; y no menos lo ortola del ort de dit monestir volgue assenyalarse en esta festa, puis feu un altar en dit ort, alla hont son los lladoners y junt a la cinia, ab molt gran curiositat; y al fin, tota esta santa casa y convent estava ab particular content y regositjo, lo qual demostraven las musicas de timbalas, trompetas y menestrils que estaven al carrer, junt a la porta de dita isglesia, ab sos catafals, sempra sonant pera avisar a tothom que acudis a tanta festivitat, que axi en cantoria com en tot lo demes fou cosa de admirar.

[Continuació de les festes de la Immaculada Concepció en el Carme.]

DIUMENGE a .XXI. de dit, essent convidats los molt illustres senyors concellers per acistir en dita festivitat, y perço, partiren de casa la ciutat, ab sas insignias consulars, verguers y masses altes, y a la que foran al portal major de dita isglesia los isqueren a rebrer los pares de dit monestir, y posantse al costat de quiscun de dits senyors concellers y ma esquerra los acompanyaren fins a dit presbiteri, ahont se n pujaren per lo portal dels que havian fets, com de sobre se conte, posantse (*) a la part del evangeli per haver de venir lo senyor governador ab banchs, al qual isqueren a rebrer dits senyors concellers baix casi devant del orga acompanyantlo fins en dit presbiteri, ahont se assenta a ma dreta del senyor conceller en cap; y axi assentats ohiren lo offici y sermo, ab molta cantoria a tres cors, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor governador, lo senyor governador al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E f. 121 v.º] acabada dita festa, dit senyor governa[dor] || se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers a seguir totas las capellas de una en una, y despres lo dexaren al mateix puesto ahont lo havian rebut, e despres dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dits pares fins al portal major, ahon los dexaren y se n anaren.

(*) Ms. «posarse».

[Consell de cent: qüestió entre la Universitat i el col·legi de Cordelles.]

Dit dia a la tarda se tingue concell de cent en lo qual, entra altras cosas, se tracta de la controversia tenian los senyors de la universitat açerca de agraduar de filosophia los collegials del collegi de Cordellas y lo orde que sa magestat (Deu lo guarde) [era] estat servit donar a ditas cosas, com en dit concell llargament se çonte (*).

[Processó de sant Ramon de Penyafort.]

Dijous a .xxv. de dit.—En aquest dia se feu la proffesso del glorios sant Ramon de Penyafort, la qual no s pugue fer lo dia de la sua santa festa per occasio de pluja com en dita jornada es de veurar, y perço los senyors concellers ab sos promens se ajuntaren en forma de promania al porxo de Sant Jaume, y junts que foren, arriba lo scriva racional y mestra de cerimonias dels senyors concellers, ab tota la musica, aportant lo pando de dit glorios sant, ab dos companys qui aportaven los cordons, y posantse davant dits senyors concellers partiren tots en forma de promania per los llochs acostumats fins a la seu, ahont pujats al altar major se assentaren al presbiteri a la part del evangeli, y dit scriva racional arrima lo pendo al costat de dit senyor conceller en cap, encomanantlo a dit senyor conceller, lo qual en comensar la proffesso lo dona en ma del senyor prom mes antich, lo qual juntament ab los demes senyors proms ab sas varas, accepto los dos que portaven los cordons de dit pendo, se posaren tots davant la custodia, y los senyors consellers darrera lo gremial, fins a la porta|| del cor, ahont dits senyors concellers prengueren las varas del talem, acompanyant dita proffesso fins a la isglesia de Santa Catharina martir y cerca lo presbiteri, ahont dexaren dit talem, y pujantsen al presbiteri se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y coxins als peus, y los senyors proms se assentaren despres de dits senyors concellers a la matexa filera ab banchs mes cerca del altar, e los senyors del gremial estaven assentats a la part de la epistola ab cadiras de filera y sens coxins, y despres los senyors canonges ab capes a la matexa filera deves lo poble assentats ab banchs. E d esta manera ohiren lo offici y sermo ab las cerimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona als senyors del gremial, y despres al senyor conceller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dita proffesso se torna en orde anantsen a la seu ab la matexa forma eran vinguts, ahont acaba[da], [f. 122.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 17 v.º-23, i Apèndix IX.

dit scriva racional torna a pendrar lo pando y ab dita promania se n anaren en casa la ciutat, ahont se disgregaren.

Dit dia a la tarda se tingue concell de cent [en] lo qual, entra altras cosas, se feu extractio de balle y jutjas de taula, com ditas y altras cosas en dit concell son llargament de veurar (1). [Consell de cent: extracció de batlle i jutges de taula.]

DIMECRAS a .XXXI. de dit.—En aquest dia los senyors concellers tingueren avis, per part del spectable senyor governador, que lo exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, elet en llochtinent y capita general en lo present principat de Cathalunya, arribaria a las casas al costat del monestir de Jesus y que dema entraria en la present ciutat, peraque se previnguessen per [f. 122 v.º] sa entrada; y no obstant que dits senyors concellers, havent alguns dias que tenian entes que sa exellencia havia jurat en Lleida per lo que havian feta electio dels senyors don Juan (2) Capons y Juan Mora, ciutada, per anar com ha embaxadors a Sant Feliu com se acostuma a donar la benvinguda a dit exellentissim senyor marques, suplicantli fos servit de donarlos dia y hora per sa entrada, no ls fou possible fer dita funcio, perço que dit exellentissim senyor marques, en haver jurat en Lleida, ab molta diligencia y sens ningun acompanyament, se n ana a seguir las fortalesas de la frontera de la ribera de Ebro, Tortosa y Tarragona, per lo que no [se] sabia ahont era, sino es ab dit avis de dit senyor governador que tenia de que esta nit havia dormit en Vilafranca y vindria ab tota diligencia sens aturarse en ninguna part fins a ditas casas prop Jesus, com de fet un poch apres passat mitg dia arriba, sens ser a temps ningu de exirlò a rebrer a la Creu Cuberta ni en altra part, lo que sabut per dits senyors concellers enviaren recado a dit senyor don Ramon Capons y Juan Mora peraque anassen de part de la present ciutat a dit senyor virrey a donarli la benvinguda y tot lo demes sobramencionat, com de fet dits senyors ho feran. [Ambaixada de benvinguda al nou virrei, marquès de Castel·Rodrigo.]

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[FEBRER]

DIJOUS al primer del mes de fabrer any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesuchrist .MDCLXIII.—En aquest dia a la ma- Entrada del exellentissim se-

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 24 v.º-31.
(2) Deu ésser «Ramon».

nyor marques de Castellrodrigo.

tinada, tenint entes dits senyors concellers, per medi de dits senyors don Ramon Capons y Juan Mora, que sa exellencia volia entrar a jurar lo dia present a la tarda, ordenaren perço prevenir las cosas necessarias per dita entrada, y axi mateix || ordenaren al correu de la present ciutat que s posas a punt y pujas a cavall ab son postillo, anant y venint pera donar noticias ahont sa exellencia se trobaria, pera anarli a fer dita entrada. E despres de haver dinat, en lo punt de la una hora, arriba al pati de casa la ciutat lo senyor conceller sise, a cavall, ab son cavall molt ben enjahesat y adressat ab la gualdapa y adreços de la ciutat, vestit ab sa gramalla, y ab son verguer davant, tambe ab sa gramalla y a cavall, y molts cavallers y officials de la ciutat, que axi mateix lo acompanyaven; e despres arriba lo conceller quint de la matexa manera, despres lo quart y axi los demes per son orde, essent lo ultim lo senyor conceller en cap; e despres vingueren los senyors consols de la llonja de mar, ab sos verguers y masses y llur acompanyament, tots a cavall. Y a la que tots foran junts, volentse entendrer en fer la agraduacio que per semblants actes se acostuma, los senyors cavallers que anaven ab dits senyors concellers no volian ferla, sino anar quiscu ab lo conceller li aparegues, avenintsen ells sens agraduacio; y axi tant per ditas rahons com per venir lo correu que porta nova que sa exellencia ja venia deves la Creu Cuberta, partiren de casa la ciutat, primer los acompanyadors y despres los verguers de llotja, despres los verguers de la ciutat y despres lo senyor conceller en cap, segon y axi los demes, aportant quiscun de ells a son costat y ma squerra un mateix numero de cavallers agraduats ells matexos, accepto lo senyor conceller quint y sise que aportaven quiscu un senyor consol de la llonja a son extrem de bordo per ser caps de magistrat y ser aqueix lo puesto se ls done, y en lo mitg anaven cavallers; e despres de dits senyors concellers venia lo bordo dels mercaders y officials de la ciutat, que anaven de acompan||yament; anaren per la plassa de Sant Jaume, carrer del Call, Bocaria, carrer del Hospital, per lo Padro, exint per lo portal de Sant Anthoni fins a la Creu Cuberta, ahont tenint nova dits senyors concellers se aturaren, estant una bona stona aturats fins a tant que dits senyors concellers tingueren nova del correu que sa exellencia ja venia, y a la que varen caminar en un poch y en ser serca, los senyors diputats que anaven ab dit senyor virrey acompanyantlo, se despediren de sa exellencia y se n ana-

[f. 123.]

[f. 123 v.°]

ren. E lo senyor conceller en cap, que anave davant de tots, s i acosta y de cavall estant li feu la deguda cortesia, y despres li dona la norabona de sa vinguda, significantli lo contento gran que ells dits concellers y tots los ciutadans de esta ciutat tenian de la electio per sa magestad (que Deu guarde) feta en sa persona de llochtinent y capita general en lo present principat de Cathalunya, per las parts y qualitats que en sa exellencia concurrian, confiant molt que ab son bon medi y intercesio no sols sa magestad passaria avant las continuadas merces y honrras que ha esta ciutat havia fetas, pero encara las aventatjaria, com axi ho tenian entes ab las vivas representations que sa exellencia havia fet ab sa magestad de las cosas de Cathalunya en Madrid, de tot lo qual li dona las degudas gracias, offerint esta ciutat baix sa protectio y amparo, confiant que ab ell tindra tota quietut, sossiego y augment, estant sempre tots los ciutadans y en particular dits concellers per part de dita ciutat sempre promptas y vigilants en tenir moltas occasions al servey de sa magestad (que Deu guarde) y de sa exellencia en tot lo que ls seria manat y ordenat; a tot lo qual, dit exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo respongue ab demostracions de paraules molt complertas y alegres; y despres dit senyor conceller en cap se posa a son costat y ma squerra, e los cavallers que lo dit senyor conceller en cap aportave se repartiren ab los demes senyors concellers, y marxaren, anant devant tots los officials de la ciutat,
[f. 124.] despres lo correu, || cap de aguayta y acompanyadors, despres los dos verguers de llotja ab sas maces altas, despres los dos de la ciutat, y despres los dos verguers o massers del consell real, despres lo senyor conceller sise ab sa filera, despres lo quint y axi los demes per son orde, essent lo ultim lo senyor conceller en cap tot sol y al costat squerra de dit senyor virrey, com dit es, darrera dels quals anaven tambe a cavall lo senyor regent, trasorer y doctors del concell real, de dos en dos; y ab esta forma, anaren fins al portal de Sant Anthoni, ahont tira tota la artilleria y sona la musica de timbalas, trompetas y menestrils que per dit effecte la ciutat havia posat a las torras, entraren per dit portal, anant per lo carrer del Carme, Porta Farrissa, carrer de las casas de Monsserrat, carrer de Boters, plassa Nova, davant lo palau episcopal y dret al portal major de la seu, ahont devallaren de cavall y entraren en la isglesia ab la matexa agraduacio a peu, ahont al portal isqueren alguns senyors canonges que

donaren aygua beneita al dit senyor virrey y se n anaren, y dits senyors pujaren al presbiteri, ahont los senyors concellers se posaren de filera a la part del evangeli serca de dit senyor virrey, que estava en lo mitg agenollat ab son estrado, ab una veracreu desobra pera jurar, y los demes senyors del concell real y altres tots estaven *ordine turbato*, estant tothom d empeus sino dit senyor virrey, lo qual presta son solit jurament ab la forma acostumada, fentse las protestas ordinarias tant per part de la ciutat com per part de la diputacio, y despres se n devallaren a fer oracio a la capella de la gloriosa Santa Eularia, y despres se n tornaren al portal, ahont pujaren a cavall, y de la matexa manera anaren per davant lo palau episcopal, devant la deputacio, Llibrateria, Devallada de la Preso, per la Boria, capella d en Marcus y carrer de Moncada, ahont per ser tart la ciutat feu exir sin||quanta atxes (*) de cera blanca, sens altras que per part del [f. 124 v.º] concell real y consols de la llonja hisqueren, anaren per lo Born, davant lo fossar de Santa Maria, per los Cambis, exint al carrer Ampla envès palacio, ahont dit senyor conceller en cap de cavall stant se despedi de dit senyor virrey, y se n tornaren en casa la ciutat ahont se disgregaren.

[Festa de la Candelera.]

DIVENDRAS a .II. de dit, dia de Nostra Senyora Candelera.— En aquest dia acostuman los senyors concellers anar a la seu per acistir a la benedictio de la sera que lo senyor bisbe de pontifical acostuma fer, y perço que dit senyor bisbe per ser mort no la feya, no y anaren.

[Visita al virrei.]

Dit dia a la tarda, havent empero primer dits senyors concellers enviat un verguer ab sa gramalla a sa exellencia pera pendrar hora per anarli a besar las mans, y havent donat a las tres de la tarda, feren convidar los officials de la present casa per anar [a] acompanyarlos, y en ser la hora, vestits ab sas gramallas, ab sos verguers y masses altas, acompanyats dels officials de la present casa, partiren de casa la ciutat per lo Regumi y carrer Ampla, anantsen a palacio, ahont pujaren dalt y entraren en un quarto deves marina, ahont trobaren dit exellentissim senyor virrey, al qual feran las degudas cortesias, y despres se assentaren en sas cadiras de braços, estant dit senyor virrey en lo mitg y tres senyors concellers de cada part ab dos fileras a modo de cor; y axi assentats y cuberts, dit senyor conceller en cap li

(*) Ms. «atxes per esser tart».

refferi com, fent la deguda obligacio de visitarlo, eran vinguts pera saber sa exellencia com ho havia passat en lo cansacio del dia de ahir, y axi mateix repetinli de nou lo quant alegra estava esta ciutat de sa vinguda y stimava las honrras y merces que sa exellencia havia fetas, confiant que no menos las continuaria com fins assi, offerintse axi mateix [a] dit senyor de servirlo en tot lo
[f. 125.] que per sa exellencia los fos manat, al qual dit senyor vir||rey respongue ab demostracio de molta alegria, y despres dits senyors concellers se despediren de sa exellencia tornantsen en casa la ciutat ab la matexa forma eran vinguts.

DISSAPTA a .III. de dit, se tingue concell de cent en lo qual, entra altras cosas, se torna a proposar la materia de la universitat ab los collegials del collegi de Cordellas, com en dit concell llargament es de veurar (*). [Consell de cent.]

DILLUNS a .V. de dit.—En aquest dia, sent lo dilluns de carnastoltas y havent avisat lo senyor thesorer de la santa Cruzada als senyors concellers se servissen de acistir lo dia present en la entrada de dita Bulla, que entrava per orde de sa exellencia per no haverhi sino dos dias de carn, se ajuntaren perço en la casa de la present ciutat, y de alli ab sas gramallas, verguers y masses altas, anaren a la isglesia del glorios pare Sant Agusti, ahont arribats al portal major los isqueren a rebrer los pares, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentarén a la part del evangeli ab cadiras de vaqueta de mascovia que per dit effecte havia pervingudas lo dit senyor thesorer; y al cap de una stona, arriba lo senyor Juan Guinart, thesorer sobradit, lo qual despres de haver feta oracio al altar y saludat a dits senyors concellers se assenta ab sa cadira entra lo senyor conceller quint y sise; e per quant lo senyor Raphel Carcer y Bals, veguer, estava desganat en lo llit de puagra y era forços acistir, se lleva y arriba en dita isglesia ab una cadira de ma, de la qual, en ser prop dels senyors consellers, llevaren la cuberta y arrimaren dita cadira a ma dreta del senyor conceller en cap; e despres, ajuntadas totas las parroquias y monestirs, se comença la proffesso acostumada, y a la que ja exian los senyors del gremial, encomanaren lo pando a dit senyor veguer, lo qual per sa indisposicio lo dona al senyor
[f. 125 v.º] subveguer, qui l aporta de||vant dit gremial, acistit de altros bastoners y officials de dit senyor veguer, y dit dit senyor veguer, [Entrada de la Bulla, estant indispost lo senyor veguer.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, t. 31 v.º-37 v.º, i Apèndix IX.

que l aportaven ab dita cadira al costat de dit pendo, e los senyors consellers se posaren darrera del gremial de dos en dos, anant al mitg del senyor conseller quint y sise lo dit senyor thesorer; arriba a la seu, de hont dit senyor veguer se n ana per raho de dita sa indisposicio, y los senyors concellers se assentaren a las cadiras del cor sota la trona gran, estant dit senyor thesorer assentat entra lo senyor conceller quint y sise, ohiran lo offici y sermo, lo qual acabat dit senyor thesorer se despedi de dits senyors concellers y tots se n anaren.

[Primer dia de quaresma.] DIMECRES a .VII. de dit, primer dia de quaresma, los senyors concellers anaren en casa la ciutat y ohiren missa a la capella y prengueren sendra; y despres a la tarda tornaren, ters absent, a casa la ciutat y de alla, ab sas gramallas, acompanyats dels officials de la dita casa, anaren a las isglesias dels monestirs de la Trinitat y Merce, per la absolutio que quiscun any per semblant dia se acostuma donar.

[Pluja.] DIVENDRAS a .VIIII. de dit, los senyors consellers avian de anar a ohir lo sarmo y misere[re] a la isglesia del hospital, com quiscun divendras de quaresma se acostuma, y no y anaren per ço que plogue.

[Jurament de batlle.] Dit dia a la tarda, jura en casa la ciutat lo senyor Bernat Oliver, mercader, elet balle de la present ciutat, lo qual jurament se feu sens cerimonia alguna en consistori, estant los senyors concellers tots d empeus, ab lo senyor subveguer y balle *ordine turbato* sens ninguna agraduacio.

[Festa de santa Eulària.] DILLUNS a .XII. de dit, dia de la gloriosa verge y martir [f. 126.]
santa Eularia, patrona y advocada de la present ciutat, los senyors concellers, sise absent, ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica davant per los llochs acostumats anaren a la seu, entrant per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli, ahont se assentaren ab los banchs, no obstant que en dita part estava parat lo estrado del exellentissim senyor virrey, lo qual havia de acistir ab lo concell real en dita festivitat; y al cap de una stona, tenint entes que dit exellentissim senyor virrey ja arribave en dita isglesia, partiren de dit presbiteri lo senyor conceller en cap davant ab son prom, despres lo segon y axi los demes, anantsen deves lo cor, ahont al exir a la porta y entra los dos pilars primers trobaren a

dit senyor, y encontinent dit senyor conceller en cap li feu la deguda cortesia y se posa a son costat y ma squerra y lo senyor prom se n passa al senyor conceller segon, y se n anaren al altar major anant despres dels verguers de la ciutat las massas de dit senyor virrey y consell real, despres lo senyor conceller sise ab dos proms, despres lo senyor conseller quint ab son prom, despres lo quart y axi los demes, y ultimadament lo dit senyor virrey ab dit senyor conceller en cap a son costat y ma squerra, darrera dels quals anaven los senyors del concell real de dos en dos. E pujats en dit presbiteri, sa exellencia se assenta en sa cadira y strado de dita part del evangeli, los senyors del concell real en los banchs de dita part, y los senyors concellers y pro-
[f. 126 v.º] mens en los banchs || de [la] part de la epistola; ohiren lo offici y sermo ab las cerimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor virrey, y lo senyor subdiaca al senyor conceller en cap. E acabat dit offici se comensa la professo que per semblant dia se acostuma fer, y perço se posaren darrera del gremial dits senyors concellers y promens, virrey y concell real, ab la matexa agraduacio que eran pujats en dit presbiteri, fins a la porta del cor, ahont dits senyors consellers se despediran de sa exellencia y se n anaren a pendrar las varas del talem ab un senyor prom, y los demes se posaren davant la custodia ab vares, e dit senyor virrey ab dits senyors del concell real se restaren darrera del gremial, aportant dit senyor virrey una atxeta petita encesa en las mans; e axi anaren en dita proffesso, fins a tornar a la seu, y en ser acabat tot, dit senyor virrey feu oracio y se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers y promens de la matexa manera lo havian rebut fins al portal major de dita isglesia, ahont se despediren de sa exellencia y se n tornaren al altar major, de hont se n anaren ab la matexa forma de promania ha Sant Jaume ahont se disgregaren.

Conseil de cent y entra don Pedro de Montaner, venint de la cort, embaxador.

Dijous a .xv. de dit.—En aquest dia se tingue concell de cent en lo qual arriba lo senyor Pera de Montaner y Solanell, qui era vingut de Madrid, cort de sa magestat (que Deu guarde), per embaxador d esta ciutat, y alla feu relacio de tot son viatge y del que havia fet y obrat en dita cort, com ditas y altras cosas
[f. 127.] en dit consell llargament son de || veurar, juntament ab dita relacio per ell feta y posada en scrits (*).

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 38, i Apèndix XVI,

[Segon divendres de quaresma: visita a l'hospital i al monestir de les Mínimes.]

DIVENDRAS a .XVI. de dit, a la tarda, los senyors consellers se ajuntaren en casa la ciutat, y de alli ab sas gramallas y verguers anaren al hospital, y al arribar al portal del pati de dit carrer del Hospital los isqueren a rebrar los senyors administradors, y posantse al costat de dits senyors concellers los acompanyaren fins al presbiteri de dita isglesia, ahont dits senyors concellers se assentaren a la part del evangeli ab banchs de vellut per estar Nostre Senyor patent, y los senyors administradors de la part de la epistola ab uns banchs de vaqueta, y d esta manera ohiren lo sermo y acabat agenollats lo miserere y reservaren Nostre Senyor, y despres se n anaren a seguir las cambradas altas y baxas, acompanyantlos dits administradors fins al portal del carrer del Carme, ahont se despediren de dits senyors consellers, los quals despres se n anaren al monestir de las Minimas, que es de la ciutat y abans era de las Repenedidas, ahont feran orasio a la isglesia y despres se n entraren en dit monestir, lo qual cercaren en companya de las senyoras monjas, conforma quiscun any acostuman lo primer divendras de quaresma, y despres se n anaren.

[Consell de cent.]

DIMARS a .XX. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren las preposicions y deliberacions que en dit concell son llargament de veurer (*).

[Divendres de quaresma.]

DIVENDRAS a .XXIII. de dit, los senyors concellers anaren al hospital a ohir lo sermo y miserere, com quiscun divendres de quaresma se acostuma y desobra se conte. [f. 127 v.]

[Festa de sant Matias.]

DISSAPTE a .XXIIII. de dit, dia del glorios sant Macia, los senyors consellers anaren a la isglesia del hospital de Misericordia, ahont los hisqueren a rebrer los administradors de dit hospital, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y coxins als peus, y los senyors administradors estaven a la part de la epistola ab uns banchs, ab lo president de Sant Cayetano, y tenian devant una taula sobre la qual hi havia una urna ab los noms de las donzellas de dit hospital, pera traurerne una per la causa pia del senyor Mathias Vilar, com de fet se trague; y treta, dits senyors concellers ab dits administradors, portant la donzella darrera, se n anaren a la isglesia de Sant Mathias, a la plassa de Santa Anna, ahont dits senyors concellers se assentaren a la part del evangeli ab banchs

---

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 41 v.º-43, i Apèndix IX.

de vellut per estar Nostre Senyor patent y los senyors administradors a la part de la epistola ab banchs, ohiren lo offici y sermo, lo qual acabat se n anaren.

[MARÇ]

DIJOUS al primer del mes de mars del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXIII.

DIVENDRAS a .II. de dit, los senyors consellers anaren al hospital per ser divendras de quaresma, com llargament es de veurar a .XVI. de fabrer proppassat. [Divendres de quaresma.]

DISSAPTE a .III. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[f. 128.] DIMECRES a .VII. de dit.—En aqueix dia, essent convidats los senyors consellers per la festivitat del glorios sant Thomas de Aquino, se ajuntaren a casa la ciutat, y de alli ab sas signis consolars, verguers y masas altas, anaren al monastir de Santa Catharina, martir, y arribats al portal major los isqueren a rebre los pares de dit monastir, acompanyant los fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del avangeli ab los banchs de vallut per estar lo Santissim Sagrament descobert, y alla y en dit puesto oiren lo offici y sermo, acabat lo qual se n anaren. [Festa de sant Tomàs d'Aquino.]

DIVENDRAS a .VIIII. de dit, dia del glorios sant Pacia.—En aquest dia los molt illustres senyors consellers foren convidats per part dels senyors obrers de Sant Just per assistir a la festa que en dita iglesia se feya de dit glorios sant y no y pogueren anar, perso que per part del exellentissim senyor virrey dits senyors consellers foren avisats que anassen a palasio que sa exellencia los avia de parlar, y perso, ab sas insignas consolars, verguers y masas altas, anaren a palasio y arribat[s] al aposento de sa exellencia, despres de haverlo saludat, se asentaren ab cadiras de brasos, tres a cada part y sa exellencia al mitg, y alla asentats totom isque fora, restant dits senyors consellers ab sa exellencia pera tractar negocis de la present ciutat, y en aver acabat dits senyors consellers se alsaren y despedintse de sa exellencia se n anaren ab la matexa forma eran vinguts. [Festa de sant Pacià: anada dels consellers al palau del virrei.]

Dit dia a la tarda, per ser divendras de quaresma, los senyors consellers avian de anar al hospital y no y hanaren perso que se [Consell de cent.]

tingue consell de cent, tant per lo que sa exellencia havia tractat ab dits senyors consellers a la matinada com altrament per diferens negocis de la present ciutat, com en las propositions y deliberations de dit consell llargament es de veurer (1).

[Ambaixada al virrei.]

DIMARS a .XIII. de dit, en virtut de la deliberatio per lo savi consell de cent feta a .VIIII. del present, los senyors cónsellers, ab sas insignas consolars, verguers y masas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a palasio pera parlar ab lo exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, nostre virrey y capita general, aont pujats dalt y || entrats en la cambra [f. 128 v.°] ahont dit exellentissim senyor virrey estava, despres de haverli fetas las degudas saluts y cortesias, se asentaren ab sas cadiras de brasos, tres a cada part y dit senyor virrey en lo mitg, y alli li donaren sa embaxada tenint son arrahonament de cosas del govern de la present ciutat, acabat lo qual dits senyors consellers se despediren de sa exellencia y se n anaren.

[Consell de cent.]

DIMECRES a .XIIII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

[Festa de santa Madrona.]

DIJOUS a .XV. de dit, dia de la gloriosa santa Madrona.—En aquest dia los consellers a la matinada se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alli, ab la musica devant, verguers y masas altas, anaren a la seu, entrant per lo portal major ab la forma acostumada, y pujats al presbiteri a la part del evangeli oiren lo offici ab les cerimonias ordinarias, acabat lo qual se feu la proffesso, aportant dits senyors consellers les vares del talem y los senyors promens anavan devant la custodia ab varas. E acabada dita professo, dits senyors consellers ab sos promens se n anaren al porxo de Sant Jaume, aont se desgregaren.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[Divendres de quaresma.]

DIVENDRAS a .XVI. de dit, a la tarda los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y masas altas, anaren a la isglesia del ospital general de Santa Creu, per ser divendras de quaresma, fentse en tot y per tot com en altres divendras es de veurer.

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 44 v.° - 49 v.°, i Apèndix XVI.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 50 - 51, i Apèndix XVI.

DISAPTE a .XVII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas se feren, fonch fer servey a sa magestat, Deu lo guarde, de cinquanta milia lliures per ajuda de costa de las fortificacions se an de fer a las fronteras, com en dit consell ditas y altras cosas llargament son de veurer (*). [Consell de cent.]

DIUMENGE a .XVIII. de dit, Diumenge de Rams.—Los senyors consellers per semblant dia acostuman de anar a la seu per asistir a la benedictio del ram y palmas que lo reverendissim senyor bisbe fa, y per quant dit reverendissim senyor bisbe era mort y no feya dita benedictio, perso no y anaren. [Diumenge de Rams.]

[f. 129.] DIJOUS a .XXII. de dit, dia del Dijous Sant, los senyors consellers, ab sas insignas consolars, en forma de ciutat, ab sos verguers y massas altas, anaren a la seu, aont pujats al presbiteri se assentaren ab los banchs de la part del evangeli, aont oiren lo offici ab totas las serimonias que per semblant dia se acostuman, y a la Comunio dits senyors consellers anaren a combregar los mes ultims, despres de tot lo clero y officials de la seu. E despres, al aportar Nostre Senyor al muniment, los senyors consellers aportaren las vares del talem, y sent Nostre Senyor reservat del muniment enfora se n anaren. [Dijous Sant.]

Dit dia a la tarda, los senyors consellers, ab les gramalles de dol, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a sercar differens muniments, adorant a quiscu d ells, com quiscun any per semblant dia axis se acostuma. [Visita dels monuments.]

DIVENDRAS a .XXIII. de dit, los dits senyors consellers, ab sas gramalles de dol y faldas llargas, las quals aportava un criat a quiscu, tornaren a la seu y entraren per lo portal de Nostra Senyora de la Puritat, y en ser dintra dita iglesia los criats los dexaren les faldes y ells se les posaren al bras, pujaren al altar major y se asentaren a la part del evangeli, aont asistiren al offici ab totas las serimonias de aquell fins a las geneflactions de la santa vera creu, la qual dits senyors consellers feren despres dels senyors canonges, clero y tots los officials del capitol, y despres se n anaren darrera del gramial a sercar Nostre Senyor al muniment, aont prengueren las vares del talem tres devant y tres darrera, acompanyant dita proffesso fins al altar major fins que lo offici fou acabat, que lo mestre de cerimonias del illustre capitol convida a dits senyors consellers pera la tarda a la prof- [Divendres Sant.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 51 v.°-54 v.°, i Apèndix XVI.

fesso de la santa Espina, los quals feren de resposta que asistirian de molt bona gana, y despres de haver saludat se n anaren.

[Processons de la santa Espina i de la Soledat.]

Dit dia a la tarda, dits senyors consellers ab sas gramallas de dol tornaren a la seu, y pujats al presbiteri se assentaren a la part [f. 129 v.º] del evangeli, y al cap de una estona se comensa la proffesso de la sancta Espina, en la qual dits senyors consellers aportaren les vares del talem tres devant y tres darrera, com feren lo dia de ayr, y acabada dita professo dits senyors consellers se n tornaren a pujar a dit presbiteri, aont veren passar la professo de la Soledat, y despres se n anaren.

[Dissabte Sant.]

DISAPTE a .XXIIII. de dit, a la matinada dits senyors consellers, ab sos verguers y masas altas, tornaren en dita iglesia de la seu, ab les gramalles vermelles, y pujats al presbiteri a la part del evangeli asistiren a les serimonies que la santa Iglesia fa per semblant dia, y quant se feu la proffesso de la benedictio de les fons se possaren darrera lo gremial fins a les fons asistint a dita benedictio, y despres tornaren ab dita professo al altar major, aont asistiren a tot lo restant del offici, y apres se n anaren.

[Pasqua de Resurrecció.]

DIUMENGE a .XXV. de dit, dia de Pasqua de Resurectio, los senyors consellers ab sos promens ab forma de promania se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume, y de alla anaren a la seu per los llochs acostumats, aont pujats al altar major per la part del evangeli oiren lo offici y sermo ab les serimonias acostumadas, acabat lo qual se n tornaren en forma de promania al porxo de Sant Jaume, y alli se desgregaren.

DISAPTE a .XXXI. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[ABRIL]

DIUMENGE al primer del mes de abril del any de la nattivitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist de mil sis cents sexanta tres.

[Festa de sant Francisco de Paula.]

DILLUNS a .II. de dit, dia del glorios sant Francisco de Paula, se feu la festa || de dit glorios sant que la ciutat quiscun any acostuma, y perso los senyors consellers, ab sas insignes consolars, [f. 130.] verguers y masas altas, anaren a la iglesia de dit monastir, aont arribats al portal major los isqueren arrebrer los pares y obrers de dit monastir, acompanyantlos fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab los banchs cuberts de vellut per

estar lo Santissim Sagrament patent, y despres de haver feta oratio oiren lo offici y sermo, acabat lo qual feren los deguts acataments al altar major y se n anaren.

DIMARS a .III. de dit, se feu festa de la [A]nunciatio de Maria Santissima que es a 25 de mars, y per trobarse lo present any en dia de Pasqua, dita festivitat fonch commutada al present dia. [Celebració de la festa de l'Anunciació.]

DIJOUS a .XII. de dit.—En aquest dia los senyors consellers, ab sas gramalles de dol, verguers y masas altas, anaren a la llotja de la mar, y arribats al portal del pati del[s] tarongers los isqueren arrebrer los senyors consols y defenador de dita llotja, aportant tambe sas gramallas de dol, y posantse quiscu al costat y ma esquerra de quiscu de dits senyors consellers los acompanyaren fins a la capella, aont los senyors consellers se asentaren a uns banchs a la part del evangeli y los senyors consols a altres banchs de la part de la epistola, y alla oiren lo offici y sermo que quiscun any se acostuma dir per la anima del noble senyor don Pedro de Moncada, acabat lo qual dits senyors consellers se n anaren, acompanyanlos dits consols fins a dit portal aont los havian rebuts. [Aniversari de Pere de Montcada en la llotjà.]

[f. 130 v.°] DIJOUS a .XVIIII. de dit.—En aquest dia fonch penjat Miquel Galceran, alias *lo Comit*, natural de la vila de Palafergell, adalat y inculpat de haver fet algunas morts produtorias, lo qual havia molts dias que era condemnat a penjar y no se executava dita sententia perso que deyan que estava endemoniat y lo diable lo tenia molt opres, y consultat dit fet entre theolichs y personas doctes, se executa dita sentensia anant al suplici ab molta quietut, si be portava en lo coll dos o tres estolas perque lo esperit maligna no l inquietas. *Anima eius requiescat in pace, amen.* [Pena de mort.]

DIMECRES a .XXV. de dit, dia del glorios sant March, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars, anaren a la isglesia de la seu per asistir a la professo que quiscun any se acostuma de fer, dita de las lledanias majors, y al comensarse dita professo los senyors consellers se possaren darrera lo glemial anant fins a la iglesia del hospital general, aont arribats dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y cuxins o almoadas del mateix als peus, y los senyors del gremial se assentaren a la part de la epistola ab cadiras sens cuxins, y axi asentats oiren lo offici y sermo, acabat [Festa de sant Marc.]

lo qual se n tornaren ab dita professo fins a la seu, aont despres de ser dita professo acabada se n anaren.

[Consell de cent: extracció de cònsols de llotja.]

Dit dia a la tarda se tingue consell de cent, conforme quiscun any se acostuma, en lo qual se feren les propositions y deliberations || que en dit consell llargament son de veurer, y assenyaladament se feu extractio de consols de llotja y altres cosas acostumadas (*). [f. 131.]

[Processó de lledànies.]

DILLUNS a .XXX. de dit.—En aquest dia per ser la semmana de la [As]sensio se comensaren les proffessons de les lladanias, y perso los senyors consellers, segon y sise absents, anaren ab sas insignes consolars a la seu, y al comensar dita proffesso se posaren darrera lo gramial seguint dita professo fins arribar al Pi, aont se digue lo offici, y perso los senyors consellers pujaren lo presbiteri y se asentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y cuxins o almoadas del mateix als peus, y los senyors del gremial segueren a la part de la epistola ab sas cadiras sens cuxins, y ab la dita forma oiren lo offici, lo qual acabat passa avant dita professo fins arribar a la seu, que se acaba y dits senyors consellers se n anaren.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[MAIG]

[Lledànies.]

DIMARS al primer del mes de maig del any de la nativitat del Senyor de mil sis cents sexanta tres, segon dia de proffesso de las lledanias, los senyors consellers, cap y segon absents, tornaren a la seu per asistir en dita proffesso, que s feu com lo dia de air, excepto que anaren per altres parts i s digue lo offici en la iglesia de Santa Maria de la Mar.

DIMECRES a .II. de dit, se continua en fer la tersera proffesso, y per ocasio de estar los molt illustres senyors consellers occupats ab una junta en casa la ciutat no pogueren anar en dita proffesso.

[Festa de l'Ascensió.]

DIJOUS a .III. de dit, dia de la [A]sensio, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plasa de Sant Jaume, y en forma de promania anaren a la seu, aont asistiren al offici y

---

(*) V. *Reg. de Deliberacions,* f. 61-66. Foren elegits cònsols de llotja micer Francesc Bonaventura de Gualbes, donzell, i Francesc Rius, mercader.

[f. 131 v.º] sermo, || acabat lo qual se n tornaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume aont se disgregaren.

[Celebració de la festa de santa Creu.]

DIVENDRAS a .IIII. de dit.—En aquest dia, per quant lo dia de ayr que era a tres de maig se troba lo dia de la Asensio essent lo dia de la festivitat de santa Creu, dita festivitat de santa Creu fonch mudada lo dia de avuy, y tambe y hague promania com lo dia de ayr anant a la seu a oir lo offici, conforme quiscun any se acostuma.

[Jurament de cònsol de llotja.]

DISAPTE a .V. de dit, jura lo senyor Baro Gualbas, extret consol de la llotja de la mar lo dia de sant March prop passat, y feu dit jurament sens serimonia alguna, sino que tot sol se n ana a casa la ciutat y jura en poder del senyor conseller en cap, perso que lo consol mercader, son company, qui era Francesc Rius, no podia jurar, per ocasio de averli posat exceptio lo sindich de la present ciutat en sa extractio.

[Festa de santa Creu en l'hospital.]

DIUMENGE a .VI. de dit.—En aquest dia foren convidats los molt illustres senyors consellers per asistir al ospital aont se feya la festa de santa Creu, y perso anaren en dita iglesia, ab sas insignes consolars, verguers y mases altas, y al arribar al pati los isqueren a rebrer al portal los senyors administradors, acompanyantlos fins al presbiteri, aont dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli ab banchs de vellut per estar lo Santissim Sagrament patent, y los senyors administradors segueren la part de la epistola ab banchs de vaqueta de mascovia, oyren lo offici y sermo ab la forma acostumada, acabat lo qual dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits administradors fins alla aont los havian rebuts.

[Consell de cent.]

DILLUNS a .VII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas se tractaren, fonch de la exceptio posada per lo sindich de la present ciutat a Francesc Rius, mercader, extret en consol de la llotja de la mar, y fonch declarat que dita exceptio no tenia lloch y per conseguent dit Rius podia jurar y exercir dit son offici de consol, com en dit consell llargament se conte (*).

[Jurament de cònsol de llotja.]

DIMARS a .VIII. de dit, jura dit Rius de consol de la llotja de la mar sens ninguna serimonia.

[Pasqua de l'Esperit Sant.]

DIUMENGE a .XIII. de dit, dia de Pasqua del Sperit Sant,
[f. 132.] los senyors consellers ab || sos promens se ajuntaren a la plassa

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 68 v.º-70.

de Sant Jaume en forma de promania, anant a la seu ab la forma acostumada, aont oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se n tornaren ab la mateixa forma de promania a la plasa de Sant Jaume aont se desgregaren.

DIMARS a .XV. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[Assaig de l'àliga.] DILLUNS a .XXI. de dit. — En aquest dia, per ser lo dilluns antes de la festivitat de Corpus, se feu lo ensaix de la aguila y musica en casa la ciutat, conforme quiscun any se acostuma.

[Vigília de Corpus.] DIMECRES a .XXIII. de dit, vigilia de la festivitat de Corpus. — En aquest dia los molt illustres senyors consellers, avent per dit effecte com se acostuma convidat molts cavallers, personas ecclesiasticas y titulars, a les tres horas de la tarda, se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume aont estava tota la musica de la ciutat, es assaber, timbales, trompetas, manestrils, y musica de corda, sonant axi com los senyors consellers arribavan, que fonch primer lo senyor conseller sise, despres lo quint, despres lo quart y axis los demes, asentantsen axis com venian en los padrisos del porxo de Sant Jaume, a la part de la font, conforme se asentan en casa la ciutat, y entre dits senyors consellers estaven alternativa los senyors cavallers y algunas personas titulars segons sos puestos; y despres que dits senyors consellers estigueren junts, arribaran los senyors consols de la llotja de la mar, en forma de magistrat, ab sas masas altas, y se assentaren, ab los mercaders que aportavan, devant de dits senyors consellers. E fet lo demunt dit, vingueren las tres embaxadas ordinarias que acostuman de arribar per part del illustre capitol, y per lo mestre de cerimonias de aquell, ab son sobre pallis, assistit de dos senyors capellans tambe revestits y dos escolanets, ab lo balle de dit capitol; y feta la tersera embaxada, los senyors consellers partiren ab tota la musica, acompanyats dels cavallers, que s posaren al [f. 132 v.º] costat de dits senyors consellers sens voler fer cerimonia ni agraduacio alguna sino que de la manera que ells se concertaren, excepto al extrem dels bordons dels senyors consellers quint y sise que anaven dits consols de la llotja agraduats per ser tribunal y tocarlos dit puesto, y ab la forma sobredita anaren per la Llibrateria, plassa del Rey, davant la Inquisitio, entrant per lo portal major fins lo presbiteri, aont oiren acabar matinas, y en ser acabadas se n tornaren de la mateixa manera a Sant Jaume, aont

se asentaren als padrisos del fossar de fora interpoladament dits senyors consellers ab ditas personas ecclesiasticas y cavallers; y axi asentats, se comensa la passada de la proffesso, y despres arriba la aliga y dansa tres dansas, y despres vingueren los senyors obrers ab sas basinas de ramallets ab la forma acostumada, dels quals se n robaran molts per lo poble que alli era y los que restaren se donaren a dits senyors consellers y cavallers, y se acaba la festa anan[t]sen quiscu ha sa casa.

Dijous a .xxiiii. de dit, dia de la festivitat de Corpus, a la matinada se ajuntaren los senyors consellers ab sos promens a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu, aont pujats al presbiteri a la part del evangeli oiren lo offici y sermo, acabat lo qual se n tornaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume aont se disgregaren. [Festa de Corpus: ofici en la seu.]

Dit dia a les tres hores de la tarda, dits senyors consellers ab sos promens se tornaren ajuntar a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla anaren a la seu, pujant al presbiteri per la part de la epistola, y al cap de una estona, tenint entes que lo exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, virrey y capita general, venia, dits senyors consellers y promens lo isqueren a rebrer entre los dos pilars son despres del cor, devant de la capella de Nostra Senyora del Rosser, y fentli las degudas cortesias lo senyor conseller en cap se li posa a son costat a ma esquerra y los demes senyors consellers y promens devant per son orde, e los senyors regent, tresorer y doctors del real consell qui venian ab dit senyor virrey, anaven darrera d ell per son orde y intiguitat, y ab esta forma pujaren al presbiteri, aont sa exellencia se posa en son estrado a la part del evangeli, los senyors del real consell ab los banchs de dita part del evangeli, e dits senyors consellers y promens se n passaran a la part de la epistola aont se asentaren ab los banchs y en dita part; y axi ab la dita forma estigueren fins que s comensa || la proffesso, que en axir la custodia los senyors consellers y promens acompanyaren a sa exellencia fins al portal del cor que s despediren, y los senyors consellers prengueren las vares del talem ab un prom, per estar lo senyor conseller quint desganat, y los demes senyors promens se posaren devant la custodia ab varas, e los senyors doctors del consell real se possaren de dos en dos ab siris a la ma darrera lo gramial y despres dels apostols, essent los ultims lo senyor regent y tresorer, aportant a sa exellencia en lo mitg ab [Processó.] [f. 133.]

una atxa en la ma, y d esta manera seguiren tota la proffesso fins a tornar a la seu a dit presbiteri aont se acaba, y dits senyors consellers y promens tornaren acompanyar a sa exellencia fins al portal major com desobre se conte, aont se despediren de sa exellencia, y se n tornaren ab dita promania a Sant Jaume aont se disgregaren.

[Processons de Sant Jaume.]

DIVENDRAS a .XXV. de dit, a la tarda se feu la proffesso de Corpus de Sant Jaume, aont asistiren los senyors consellers en forma de ciutat, quint absent, y portaren les vares del talem en dita proffesso com quiscun any se acostuma.

[Festa de sant Felip Neri.]

DISAPTE a .XXVI. de dit, a la matinada, los senyors consellers anaren a la iglesia del monastir dels pares Agonitsants de Sant Felip Neri aont se feya festa, y alla oiren lo offici y sermo, acabat lo qual se n anaren.

[Processó de Sant Miquel.]

Dit dia a la tarda, anaren dits senyors consellers a la proffesso de Sant Miquel, quint absent, y aportaren les vares del talem.

[Processons de Santa Maria i del Pi.]

DIUMENGE a .XXVII. de dit, se feren les proffessons en les iglesias parrochials de Santa Maria de la Mar y Nostra Senyora del Pi en la qual asistiren los senyors consellers, ço es, lo cap a la iglesia de Santa Maria del Pi, segon, quart y sise a Santa Maria de la Mar.

[Processó de Sant Sebastià.]

DILLUNS a .XXVIII. de dit, se feu la proffesso de Sant Sebastia y los senyors consellers no y anaren, perso que y havia consell de cent.

[Consell de cent.]

Dit dia se tingue consell de cent en lo qual se tracta del arrendament del astanca del tabaco y ayguardent, com en dit consell se conte (*).

[Processó de Sant Francisco de Paula.]

DIMARS a .XXVIIII. de dit, sa feu la proffesso a Sant Francisco de Paula, quint absent.

[Processó de Sant Just.]

DIMECRES a .XXX. de dit, se feu la proffesso a Sant Just.

[Capvuitada de Corpus.]

DIJOUS a .XXXI. de dit, dia de cap de octava, a la tarda los senyors || consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de [f. 133 v.º] Sant Jaume en forma de promania, y de alli anaren a la seu aont asistiren a la proffesso de cap de octava, aportant dits senyors consellers les vares del talem y los senyors promens anavan devant la custodia ab varas, y feta dita proffesso se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 76-77, i Apèndix XVII.

Dit dia a la tarda despres de dita proffesso, dits senyors consellers anaren a la proffesso de Sant Pera, aont asistiren aportant les vares del talem. [Processó de Sant Pere.]

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[JUNY]

DIVENDRES al primer del mes de juny mil sis cents sexanta tres.

DIMECRES a .VI. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations que en dit consell son de veurer (1). [Consell de cent.]

DISAPTE a .VIIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se tracta del arrendament del distret de vendrer tabaco y ayguardent y altres cosas, con en dit consell llargament son de veurer (2).

DIVENDRAS a .XV. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

DILLUNS a .XVIII. de dit, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo illustrissim y reverendissim senyor Braulio Sunyer, canseller de Cathalunya y elet bisbe de Vich, venia a casa de la present ciutat a despedirse dels senyors consellers, perso que se n anava a Monserrat a consegrarse y de aqui se n anava a Vich, ordenaren perso los senyors consellers || parar la capella de la present casa y convidar alguns cavallers y officials de la present casa per axir a rebrer a dit senyor, y al cap de una estona tenint entes que dit senyor arribava, los officials lo isqueren a rebrer fins al portal major de la present casa, acompanyantlo per la escala de ont isqueren dits senyors cavallers y al cap de dita escala los senyors consellers, los quals reberen a dit senyor y posantse los senyors consellers devant, resta lo senyor conseller en cap sol darrera a ma esquerra, acompanyantlo fins a la sala de consell de cent, aont se asentaren conforme a consistori y dit senyor bisbe de Vich entre lo senyor conseller en cap y segon, y aqui tingueren un bon rahonament, [Visita del bisbe electe de Vich.] [f. 134.]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 78-81, i Apèndix XVII.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 81 v.º-83, i Apèndix XVII.

acabat lo qual se alsaren y dits senyors consellers lo acompanyaren per la istansia detras de la sala de consell de cent, per terraple y ort, fins baix a les istansias de consistori y a la capella a fer oratio, acabada la qual al portal de dita capella dits senyors consellers se despediren de dit senyor bisbe, acompanyantlo los officials y senyors cavallers fins al portal de dita casa, y apres se encotxa y se n ana.

[Consell de cent.] DIMECRES a .XX. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell son llargament de veurer (1).

DIVENDRES a .XXII. de dit (2).

DIUMENGE a .XXIIII. de dit, dia de sant Juan.

DIMARS a .XXVI. de dit (3).

DIVENDRAS a .XXVIIII. de dit, dia de sant Pera.

DISAPTE a .XXX. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[JULIOL]

DIUMENGE al primer de juliol del any mil sis cents sexanta tres.

[Visita al virrei de Sicília.] DIMARS a .III. de dit, tenint entes los molt illustres senyors [f. 134 v.º] consellers que lo exellentissim senyor conde de Lemos, virrey de Cicilia, era vingut en unas galeras y possava en lo palau del exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, nostre virrey y capita general, inseguint en asso lo orde y mandato de sa magestat, Deu lo guarde, ab sa real carta, enviaren perso un verguer a palasio pera pendrer hora pera visitarlo, y obtinguda, anaren lo senyor conseller en cap y lo senyor conseller ters, ab sas insignies consolars, verguers y masas altas, acompanyats dels officials de la present casa, per visitar dit senyor, arribant a palasio, pujant dalt, aont dit senyor los isque a rebrer a la segona sala acompanyant los fins altre aposento mes endintra, aont tots se assentaren, y lo senyor conseller en cap dona la benvinguda a dit senyor, significantli lo contento gran avian tingut fos arribat ab entera salut en esta ciutat aont dits senyors consellers se

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 90-92, i Apèndix XVII.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 92-93, i Apèndix XVII.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 93-94 v.º, i Apèndix XVII.

offerien servir a sa exellencia en tot lo que se ls fos ordenat, a tot lo que dit senyor respongue ab paraulas molt cortesas y demostratio de alegria estimant a la ciutat les offertas que per part d ella se li feyan, y al cap de un rato de conversatio dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor fins a la escala de dit palasio no obstant que per dits senyors consellers fonch replicat pero no fou possible.

DIMECRES a .IIII. de dit, tenint entes los molt illustres senyors consellers que dit exellentissim senyor conde de Lemos venia a casa la ciutat pera tornarlos la vissita, ordenaren perso parar la capella de la present casa y posar a punt tot lo demes necessari, e no res menys per los verguers feren convidar los officials de la present casa y a molts cavallers peraque asistissen a dits senyors consellers; e posat tot a punt y arribant sa exellencia, los officials de la present casa lo isqueren a rebrer fins al portal major axint de son cotxo, acompanyant lo fins al peu de la escala, aont isqueren los senyors cavallers acompanyantlo fins dalt al cap demunt de la escala cerca del cancell de la istantia de consell de cent, aont lo isqueren arrebrer dits senyors consellers, y fentli los deguts acatamens y cortesias tots los senyors consellers se posaren devant restant sols darrera son costat y ma esquerra lo senyor conseller en cap, y ab dita forma entraren a la istantia de consell de cent, aont se assentaren dits senyors consellers al reco de la finestra qui mira al ort de baix conforme estan en consistori y dit senyor se posa entre dit senyor conse-
[f. 135.] ll[er] en cap y segon, || y axis estigueren una bona estona conversant, al cap de la qual se n anaren per la exida es en dit consell y la instansia detras dita cambra de consell de cent, devallansen al ort de baix y a les istansias de consistori fins a la capella, aont feren oratio y despres de feta arribaren fins al portal de dita capella que mira al pati, aont dits senyors consellers se despediran de sa exellencia, que se n ana acompanyantlo dits senyors cavallers y officials de casa la ciutat fins a la porta principal que se encotxa, y tots se n anaren. [Visita del virrei de Sicilia.]

DIJOUS a .XII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se tracta de reduir los censals y carrechs que la present ciutat feya, com en dit consell es llargament de veurer (*). [Consell de cent.]

DISAPTE a .XIIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 139-145.

se feren las propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1).

Diumenge a .xv. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[Ofici votiu de les claus a Nostra Senyora de la Concepció.]

Dijous a .xviiii. de dit.—En aquest dia los senyors consellers, inseguint la deliberatio per lo savi consell de cent feta en lo any 1650 (2), ab ses insignes consolars, verguers y mases altes, anaren a les claustres de la iglesia de la seu y capella de nostra Senyora Santissima de la Conceptio, aont despres de haver feta oratio a nostra Senyora Santissima se assentaren a la part del evangeli ab banchs, y alla oyren lo offici que n semblant dia se acostuma, lo qual paga la present ciutat ab tota la musica y lluminaria, acabat lo qual dits senyors consellers se n anaren.

[Anada del conseller segon a Montcada.]

Divendras a .xx. de dit, per ser dia de santa Margarida, lo [f. 135 v.º] molt illustre senyor conseller segon, ab lo magnifich micer Francesc Vidal y Roca, assessor de la ciutat, Pere Trelles, scriva major, y Joseph Soldevila, scriva racional, ab sos cotxos, anaren a Moncada, baronias de la ciutat, aont dit illustre senyor conseller segon exerci jurisdictio, fent cridas, aportant lo basto, tenint varbals y tot lo demes que com ha senyor y en nom de la ciutat devia fer.

[Consell de cent.]

Disapte a .xxi. de dit, se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas se tracta, fonch del servey de 50 @ ₶ ₰ que la present ciutat fa a sa magestat, Deu lo guarde, per les fortifications de les fronteras (3).

[Festa de sant Jaume.]

Dimecres a .xxv. de dit, dia del glorios sant Jaume, los senyors consellers en forma de ciutat anaren a Sant Jaume a oir lo offici.

[Consell de cent.]

Disapte a .xxviii. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (4).

[Festa de santa Marta.]

Diumenge a .xxviiii. de dit, dia de santa Martra, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y masas altas, anaren en lo hospital d en Pera Desvilar, aont oiren lo offici y sermo en dita iglesia, conforma quiscun any se acostuma.

Dimars a .xxxi. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 145-146.
(2) Fou en 1651. Cfr. *Dietari*, XV, 168-170.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 147-150, i Apèndix XVI.
(4) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 150 v.º-151 v.º

[AGOST]

DIMECRES al primer de agost del any mil sis cents sexanta tres.

DISAPTE a .IIII. de dit, dia de sant Domingo.

DIMARS a .VII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1). [Consell de cent.]

[f. 136.] DISAPTE a .XI. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations [que] en dit consell llargament son de veurer (2).

DIUMENGE a .XII. de dit, dia de santa Clara.—En aquest dia los senyors consellers, ab sas insignes consol[ar]s, acostuman de anar al monastir de Santa Clara per oir lo offici dins lo cor de dit monastir, y lo present any no y anaren per estar ocupats per effers de la present ciutat. [Festa de santa Clara.]

DIMECRES a .XV. de dit, dia de la Assumptio de Nostra Senyora Santissima.—En aquest dia a les vuyt hores de la matinada los senyors consell[er]s ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant per los llochs acostumats anaren a la seu, aont oiren lo offici y sermo ab la forma acostumada, acabat lo qual se feu la proffesso en la qual los senyors consellers aportaren les vares del talem y los senyors promens anaven devant la custodia ab sas varas, y acabada dita proffesso dits senyors consellers ab sos promens se n tornaren ab la mateixa forma a Sant Jaume y alla se desgregaren. [Festa de l'Assumpció.]

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

DIJOUS a XVI. de dit, dia del glorios sant Roch, a les sis hores de la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alli ab la musica devant anaren a la capella del glorios Sant Roch, serca lo portal Nou, aont arribats en dita capella oiren una missa baxa, acabada la qual se n anaren ab la mateixa forme eran vingut[s] al porxo de Sant Jaume de ont se desgregaren. [Festa de sant Roc.]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 154-157.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 160-161 v.°

[Consell de cent.]

DIVENDRAS a .XVII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1).

DILLUNS a .XXVII. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations en dit consell llargament es de veurer (2). [f. 136 v.º]

DIMARS a .XXVIII de dit, dia de sant Agusti.

DIVENDRAS a .XXXI. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[SETEMBRE]

DISAPTE al primer de setembre del any mil sis cents sexanta tres.

[Consell de cent.]

DIVENDRAS a .VII. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (3).

DISAPTE a .XV. de dit. [f. 137.]

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[Visita a Pedralbes.]

DIMECRES a .XVIIII. de dit.—En aquest dia los senyors consellers anaren a Pedralbes, conforme quiscun any se acostuma, fent les serimonias acostumadas.

[Consell de cent.]

DIMARS a .XXV. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations en dit consell llargament son de veurer (4).

[Exàmens de cirurgians.]

DIMECRES a .XXVI. de dit, a la matinada se feren los examens publichs dels sirurgians de la present ciutat, ab assistensia del magnifich veguer y molt illustres senyors consellers, conforme quiscun any se acostuma.

[Acte literari del collegi de Cordelles.]

Dit dia a la tarda, sent convidats los senyors consellers per los pares de Bellem en un acte publich de orations poetichs que los collegiats del collegi de Cordellas feyan, anaren perso ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, a dita iglesia de Bellem, aont al portal major foren rebuts per los pares de dit colle-

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 163-164.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 166-167.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 168 v.º-171.
(4) V *Reg. de Deliberacions*, f. 174 v.º-175 v.º

gi, y se assentaren ab les cadiras de vellut y almoadas als peus devant de la trona o catafals de ont dits collegiats estavan, y alla assistiren tot lo temps se estigue fent dit acte, fins que agueren acabat, que se n anaren acompanyant los dits pares fins al portal aont los havian rebuts.

DISAPTE a .XXVIIII. de dit, dia del glorios arcangel sant Miquel, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren en dita iglesia de Sant Miquel, aont al portal major foren rebuts per los obrers de dita iglesia, acompanyant los fins al presbiteri, aont se assentaren a la [Festa de sant Miquel.]
[f. 137 v.º] part del || evangeli ab los banchs de vellut per estar lo Santissim Sagrament patent, y alla oiren lo offici y sermo ab la forma acostumada, acabat lo qual se n anaren ab la mateixa forma eran vinguts, acompanyantlos dits senyors obrers fins al portal de dita iglesia.

DIUMENGE a .XXX. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[OCTUBRE]

DILLUNS al primer de octubre del any mil sis cents sexanta tres, dia del Angel Custodi, los senyors consellers ab sos promens a la matinada se ajuntaran a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla anaren a la seu, aont pujats al presbiteri a la part del evangeli oiren lo offici y sermo, acabat lo qual se comensa la proffesso que per semblant dia se acostuma de fer, en la qual los senyors consellers aportavan les vares del talem y dits senyors promens anavan devant la custodia ab varas, y acabada dita proffesso dits senyors consellers se n tornaren ab los senyors promens a la plassa de Sant Jaume aont se desgregaren. [Festa de l'Àngel Custodi.]

DIJOUS a .IIII. de dit, dia del glorios pare sant Francesc, los senyors consellers ab sas insignes consolars anaren a la iglesia del monastir de dit glorios sant, aont arribats al portal major los isqueren a rebrer los pares de dit monastir, acompanyantlos fins al presbiteri, aont assentats a la part del evangeli oiren lo offici y sermo, acabat lo qual se n anaren acompanyantlos los pares de dit monastir fins al portal major que los avian exits a rebrer. [Festa de sant Francesc.]

DIVENDRAS a .XII. de dit.—En aquest dia se feu la festa de Nostra Senyora Santissima del Pilar en la iglesia parrochial de [Festa de Nostra Senyora del Pilar.]

Sant Jaume de la present ciutat, en la qual festa foren convidats los molt illustres senyors consellers, los quals en forma de ciutat anaren a dita iglesia y oiren lo offici y sermo, || acabat lo qual se n tornaren. [f. 138.]

DILLUNS a .XV. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[Consell de cent.] DIMECRES a .XVII. de dit, a la matinada se tingue consell de cent per materias tocants al arrendament del pastrim de la present ciutat, com en dit consell llargament es de veurer (*).

[Tornada del virrei.] Dit dia a la tarda entra en la present ciutat lo exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, nostre virrey y capita general, lo qual havia pochs dias se n era anat y venia de veurer las fortifications de Puigcerda que de orde de sa magestat, Deu lo guarde, se fan.

[Festa de sant Lluc.] DIJOUS a .XVIII. de dit, dia del glorios sant Lluch, a la matinada los senyors consellers, en forma de ciutat, ab sos verguers y massas altas, anaren a la universitat de la present ciutat aont se feya la festa de dit glorios sant, y al portal major los isque arrebrer lo senyor rector y possantse al mitg del senyor conseller ters y quart se n pujaren al theatro, aont se assentaren a la part del evangeli ab banchs, lo senyor conseller en cap mes prop del altar, despres lo segon, despres lo ters, despres lo quart, y despres dit senyor rector, despres lo quint y despres lo sise, y axi assentats oiren lo offici y sermo, acabat lo qual dits senyors consellers se n anaren, acompanyant los dit senyor rector fins al portal de ont los havie rebuts.

[Visita de benvinguda al virrei.] Dit dia a la tarda, attenent y considerant los molt illustres senyors consellers que lo exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo era arribat en la present ciutat de les parts de Puigcerda, aont era anat pera veurer las fortifications que per orde de sa magestat se feyan, y per part de la present ciutat havian de anar a sa exellencia dos senyors cavallers pera donarli la ben vinguda, y avent fet diligensias per medi dels verguers de sercarne y no trobarse de present, anaren perso dits senyors consellers, ab sas insignes consolars, ters y quint absents, ab sos verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, a palasio aont pujats dalt y arribats al aposento aont es-

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 179-180 v.°

[f. 138 v.°] tava || sa exellencia, despres de ferli les degudas saluts y cortesias, se assentaren ab sas cadiras de brassos, dos senyors consellers a cada part y dit senyor virrey al mitg; y axi assentats, dit senyor consell[er] en cap li dona la benvinguda offerintse per part de la ciutat en tot lo que fos en servey de sa exellencia, y despres de aver respost dit senyor virrey y tingut un rato de conversatio, dits senyors consellers se despediren y se n anaren.

DIMECRES a .XXXI. de dit.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[NOVEMBRE]

DIJOUS al primer de noembre del any mil sis cents sexanta tres, dia de Tots Sants, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume, y de alla en forma de promania anaren a la seu, aont entraren per lo portal major, y pujats dalt al presbiteri se assentaren a la part del evangeli, aont oiren lo offici y sermo, acabat lo qual se n tornaren ab la matexa forma de promania a la plassa de Sant Jaume, y alla se desgregaren. [Festa de Tots Sants.]

DIMARS a .VI. de dit, dia del glorios sant Sever.—En aquest dia a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu, entrant per lo portal major passaren per lo cor y pujaren || [f. 139.] al presbiteri per la part de la epistola, y fent los deguts acataments al altar major se n passaren a la part del evangeli aont se assentaren, y alla oiren lo offici y sermo, acabat lo qual se comensa la proffesso que per semblant dia se acostuma fer, en la qual dits senyors consellers aportaren les vares del talem y los senyors promens anavan devant la custodia ab varas. E acabada dita professo, dits senyors consellers y promens se n tornaren ab la mateixa forma al porxo de Sant Jaume, y alli se desgregaren. [Festa de sant Sever.]

DIVENDRAS a .VIIII. [de dit], se feu lo examen dels notaris publichs de Barcelona a casa la present ciutat conforme quiscun any se acostuma. [Examen de notaris.]

DIUMENGE a .XI. de dit, segon diumenge de noembre, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a Sant Jaume en forma de promania, y de alli anaren a la seu per asistir a la fes- [Festa del Patrocini de Maria Santissima.]

tivitat del Patrocini de Maria Santissima, que quiscun any se fa lo segon diumenge de novembre per orde de sa magestat, que Deu guarde, y arribats en dita iglesia y pujats al altar major, oiren lo offici y sermo ab totas las solemnitats acostumadas, acabat lo qual se n tornaren ab la mateixa forma de promania, aont se disgregaren.

[Pregàries en la seu per causa d'una invasió de sarraïns.]

DIJOUS a .XV. de dit.—En aquest dia se tingue lo Santissim Sagrament patent a la seu per pregarias a peticio de sa magestat, que Deu guarde, per ser entrat lo anemich moro ab un poderossissim exercit als estats del emperador, prenent moltas vilas y llochs y altres plassas de importansia, fent molt estrago entre los cristians que prenia, robant, destruhint y altres inuminitats; y perso, per part del molt illustre capitol de la present ciutat, lo dia de ayr se avisa a dits molt illustres senyors consellers de ditas cosas, pera que assistissen a dita iglesia suplicant a Deu nostre Senyor fos servit destruir tals anemichs de la fe catholica, y perso dits molt illustres senyors consellers, ab sas insignes consolars y en forma de ciutat, verguers y masses altas, anaren a dita || iglesia de la seu ahont arribats y pujats al presbiteri, despres de haver fets los deguts acataments al altar major, se n passaren a la part del evangeli, aont se agenollaren, y despres de haver fet un bon rato de oratio al Santissim Sagrament, se assentaren; y al cap de una estona, tenint entes que lo exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, nostre virrey y capita general, arribava en dita iglesia, se alsaren y anaren arrebrerlo passat lo cor y entre los dos pilars son devant la capella de Nostra Senyora Santissima del Rosser de dita iglesia, aont li feren los deguts acataments, y despres se possaren los verguers devant, y darrera dels dits los masses del real consell que venia ab dit senyor virrey, y despres dits senyors consellers, restant lo senyor conseller en cap de darrera al costat y ma esquerra de dit senyor virrey, derrera dels quals venia lo senyor regent, tesorer y doctors del real consell de dos en dos, y ab esta forma pujaren al presbiteri, ahont sa exellencia se posa ab sa cadira y estrado a la part del evangeli, y los senyors del consell real de filera ab los banchs de dita part, e los senyors consellers ab los banchs de la part de la epistola; y despres se comensa lo offici lo qual oiren ab molta devocio, y al donar la pau lo senyor diaca la dona a sa exellencia, y lo senyor sotsdiaca al senyor conseller en cap, e acabat dit offici y despres de haver feta oratio, dit senyor

[f. 139 v.º]

virrey se n ana acompanyantlo dits senyors consellers ab la mateixa forma lo havian rebut fins al portal de dita iglesia, aont se despediren de sa exellencia y se n anaren.

Dit dia a la tarda, a la que se volia reservar lo Santissim Sagrament, dits senyors consellers ab sas insignes consolars tornaren en dita iglesia, aont pujats al presbiteri se n passaren a la part del evangeli, y alla feren un bon rato de oratio y assistiren a les rogativas y reservar, y despres se alsaren y se n anaren ab la matexa forma eran vinguts.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

DIVENDRAS a .XVI. de dit, per les mateixas causas y rahons sobremensionades, se tingue lo Santissim Sagrament patent en [f. 140.] la iglesia || parrochial de Santa Maria de la Mar de la present ciutat, pera comensar lo torn de rogativas y pregaries per totas las parrochias y monastirs de la present ciutat, conforme se acostuma. [Pregàries en Santa Maria de la Mar.]

DISAPTE a .XVII. de dit, continuant dit torn de pregarias, se tingue lo Santissim Sagrament patent en la iglesia parrochial del Pi de la present ciutat. [Pregàries en Santa Maria del Pi.]

Dit dia a la tarda, los senyors preveras de la comunitat de Santa Maria de la Mar en forma de proffesso, ab son Christo devant, molts pelegrins y molts parrochians darrera dita proffesso, anaren a la seu, aont pujats al altar major feren las rogativas y pregarias ordinarias ab un gran rato de oratio, acabada la qual se n tornaren en dita iglesia. [Processó de pregàries en Santa Maria de la Mar.]

DIUMENGE a .XVIII. de dit, se tingue lo Santissim Sagrament patent en la iglesia parrochial de Sant Just y Sant Pastor de la present ciutat, per les mateixas rogativas y continuant dit torn. [Pregàries en Sant Just.]

Dit dia y a la tarda, los senyors preveres de la iglesia parrochial de Santa Maria del Pi de la present ciutat anaren en forma de proffesso, ab lo sant Christo de la Sanch de Jesuxpist devant, y molt[s] peregrins y parrochians derrera, en dita iglesia de la seu, aont pujats al presbiteri feren les rogativas ordinarias y tingueren un bon rato de oratio, acabada la qual se n tornaren. [Processó de pregàries en Santa Maria del Pi.]

DILLUNS a .XVIIII. de dit, se continuaren dites pregarias ab les demes parrochias, per son torn de antiguitat, tenint Nostre Senyor petent y lo endema anant a la seu ab proffesso, conforme dessobre se conte. [Continuació de les pregàries.]

[Petició de pregàries als monestirs.]

Dit dia los molt illustres senyors consellers donaren orde al sindich de la present ciutat pera que anas per tots los monastirs de la present ciutat a convidar y fer assaber als pares guardians, priors y presidents que en aver acabat ditas parrochias son torn de tenir lo Santissim Sagrament patent y fer la proffesso, ells continuassen son torn per sa antiguitat de monastirs, conforme se || acostuma, com de fet offeriren fer ab la forma acostumada. [f. 140 v.°]

[Extracció d'habilitadors.]

Dimecres a .xxi. de dit, essent arribadas les insiculacions per part de sa exellencia a la casa de la present ciutat y havent ajuntat lo consell de trenta sis ab la forma acostumada, despres de haver fet algunas propositions, se prosegui en fer extractio de abilitadors, conforme en dit consell llargament es de veurer (*).

[Insaculacions.]

Dijous a .xxviiii. de dit, vigilia del glorios sant Andreu.— En tots estos dias sobre mensionats se continuaren les insiculacions de totes les personas venian anomenades per consellers, consell de cent, clavaris y altres officis de la present ciutat, conforme quiscun any se acostuma.

[Festa de sant Andreu.]

Divendras a .xxx. de dit, dia del glorios sant Andreu, a la matinada los senyors consellers ab sas insignes consolars anaren a la casa de la present ciutat pera tenir consell de cent a effecte de fer extractio de nous consellers, conforme quiscun any per semblant dia se acostuma, y a la que dit consell se estava ajustant, dits senyors consellers, en forma de ciutat, ab los verguers y masses altes, y aportant quiscu d ells un cavaller per prom a son costat, anaren a la iglesia de la seu entrant per lo portal de nostra senyora de la Puritat, devant la carnisseria dels senyors canonges, y arribats en dita iglesia feren oratio al altar major a las gradas del presbiteri de la part de la epistola, de filera un senyor conseller y un prom, y despres se n baxaren a la capella de la gloriosa Santa Eularia aont se possaren, ço es, los senyors consellers a la part del evangeli de filera estant lo senyor conseller en cap mes lluny del altar, y los senyors promens a la part de la epistola de la || mateixa manera; y alla agenollats, oiran missa baxa que digue un senyor canonge, y al offertori, que dit senyor canonge se gira, dits senyors consellers y promens se alsaren y se mudaren, ço es, que axi com lo senyor conseller en cap estava mes lluny del altar se posa mes prop del altar, y axi los demes senyors consellers, y tambe los senyors promens del [f. 141.]

(*) L'extracció d'habilitadors tingué lloc el dia 19. V *Reg. de Deliberacions*, f. 190 - 193 v.°

altre part, fent dos fileras, y despres, lo senyor conseller en cap saluda al altar, despres als senyors consellers, despres als senyors promens del altra part y se posa al mitg de dos fileras de cara al altar, y fent tres reverensias se n ana a besar la ma al senyor canonge y despres se n torna ab altres tres reverensias, fetas las quals torna saludar lo altar, als senyors consellers y als promens y se n torna a son puesto de ont era exit, e lo mateix feu lo senyor prom en cap del altre part, despres lo senyor conseller segon, despres l altre senyor prom y axi interpolladament fins tots agueren acabat; y despres dits senyors consellers se tornaren a modar, possantse dit senyor conseller en cap mes lluny del altar en dita part del evangeli, y lo mateix feren dits senyors promens de la part de la epistola; e despres se genollaren y acabaren de dir la missa, la qual acabada y despres de haver feta oratio, se n anaren a casa la ciutat ab la mateixa forme eran vinguts, aont tingueren consell de trenta sis, y despres consell de cent, en lo qual feren les propositions y deliberacions que en dit consell son llargament de veurer (*), y despres prosseguiren fer extractio de nous consellers per lo vinent any mil sis cents sexanta quatra y obrers per dit any, en lo qual carrech isqueren los devall scrits y seguents: [Consell de cent: extracció de consellers.]

Lo senyor Francesc Puigjaner, militar
Lo senyor Lluys Lafarga, doctor en medicina
Lo senyor Jacinto Andreu, doctor en medicina
Lo senyor Francesch Fonolleda, mercader
Lo senyor Pere Tagell, apotecari
Lo senyor Jaume Vilarrasa, argenter
} consellers

[f. 141 v.°] Lo senyor don Jayme Magarola, militar
Lo senyor Rafel Rius, apotecari
} obrers

E despres se prosegui en fer extractio de persones de consell de cent, conforme quiscun any se acostuma y en dit consell llargament es de veurer.

E fetas totas las demunt ditas extractions, dits senyors consellers vells se llevaren les gramalles de grana y se possaren les llobas de contray negra, sens les becas de vellut, y posats en sos

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1664, f. 1-15.

cotxos, sens verguers, acompanyats de alguns officials de la present casa, anaren a donar la norabona als senyors consellers nous de sa exida, entregant quiscu a son company lo llibre y claus que tenia.

Lo doctor Joan Marti, conseller en cap.

[DESEMBRE]

[Jurament de consellers.]

DISAPTE al primer de desembre del any del Senyor de mil sis cents sexanta tres. — En aquest dia los senyors consellers nous extrets prestaren son solit y acostumat jurament, [y] perso dits senyors consellers a les nou hores vingueren en la casa de la present ciutat ab sas insignies consolars, ço es, llobas de contray negra, manegas y beca y gorra de vellut negra, portant en son costat y a ma esquerra lo senyor conseller vell qui acabava, ab lloba de contray sens beca, y arribats en la casa de la present ciutat, se assentaren en la istansia de trentenari nova, dits senyors consellers nous en forma de consistori y los senyors consellers vells entre ells; y axi assentats, vingueren los senyors obrers nous extrets acompanyats, ço es, lo obrer artista de son company vell, y lo militar sol sens company per ser obrer lo senyor conseller segon que acabava, y se assentaren, ço es, lo senyor obrer vell a ma dreta dels senyors consellers y los nous extrets a ma esquerra; y despres tots junts se n anaren a la seu, anant devant los verguers ab sas massas altas y acompanyadors, y despres lo senyor conceller en cap nou a ma dreta y lo senyor conseller en cap vell a ma esquerra, y lo senyor conseller segon vell a ma esquerra, y axi los demes, y despres lo senyor obrer artista vell a ma dreta y lo senyor obrer artista nou a ma esquerra, no anant lo senyor || obrer militar nou perso que no tenia company com dit es. E ab la forma sobre mensionada anaren a la seu, ahont entraren per lo portal de nostra Senyora de la Puritat als claustres, y feren oratio al altar major a les grades del presbiteri de la part de la epistola, y despres se n devallaren a la capella de la gloriosa Santa Eularia aont se assentaren, ço es, los senyors consell[er]s nous y obrer vell de filera, primer los senyors consellers y despres lo senyor obrer, a la part del evang[el]i en uns banchs, estant lo senyor conseller en cap mes lluny del altar major y mes prop de [f. 142.]

la reixa, e los senyors consellers vells y obrer nou se assentaren de la mateixa manera en altres banchs a la part de la epistola. E despres se comensa la missa baixa, la qual oiren sempre agenollats fins al offertori, qui lo canonge qui deya dita missa se gira, y encontinent dits senyors consellers y obrers de una part y altra se alsaren y despres de quiscuna part se mudaren de puesto, de tal manera que axi com lo senyor conseller en cap estava mes prop de la reixa y lluny del altar se possa lo mes cerca del altar, y despres lo senyor conseller ters, y axi los demes, restant los senyors obrers los mes prop de la reixa; y fet lo dit, lo senyor conseller en cap nou sens mourerse de son puesto feu una reverensia al altar, y despres saluda als senyors consellers sos companys y obrers y despres devant als senyors consellers vells y obrer, y despres se n ana molt poch a poch de son puesto fins a la reixa de dita capella de cara lo altar, y fent tres reverensias se n ana fins devant y als peus de dit senyor canonge qui deya dita missa, aont se agenolla y li besa la ma y offeri, y despres se n torna darrera fent altres tres reverensias, fetas las quals torna a saludar al altar y despres als senyors consellers nous y despres als vells, y despres se n torna a son puesto de ont era axit; e despres lo senyor conseller en cap vell feu las mateixas serimonias y adoratio, y despres lo senyor conseller segon nou, y axi interpoladament un de cada part, fins que dits senyors consellers y obrers agueren adorat; y despres se tornaren a mudar de la mateixa manera estavan quant comensaren dita missa, ço es, lo senyor conseller en cap mes lluny del altar major, y axi los demes per son orde, y agenollats acabaren de oir dita missa; y
[f. 142 v.°] al donar la pau lo senyor sagrista || ab son sobre pallis la dona al senyor conseller en cap nou de la una part y al senyor conseller en cap vell del altre part, y dits senyors consellers la donaren lo hu al altre de sos companys, quiscu per sa part. E acabada dita missa y dits los goixs per los escolanets de dita iglesia, se n tornaren a casa de la present ciutat de la mateixa manera era[n] vinguts, aont arribats se assentaren en la istansia de trentanari nova tots los dits senyors consellers nous y vells y obrers, estant los dits senyors consellers nous a ma dreta dels vells, de tal manera que los senyors consellers en cap nou y vell estaven al raco, ço es, lo senyor conseller en cap nou a ma dreta y lo vell a ma esquerra, y axi los demes de cada part per son orde, e lo senyor obrer vell a la part dels senyors consellers nous, y

los senyors obrers nous a la part dels senyors consellers vells; e despres lo senyor vicari general arriba, lo qual se assenta entre lo[s] senyor[s] consellers en cap nou y vell, e despres se prosehi per lo scriva major a publicar lo jurament dels senyors consellers nous ab la forma acostumada, y lo senyor conseller en cap nou jura en ma y poder del senyor conseller en cap vell, y los demes senyors consellers en ma y poder del senyor conseller en cap nou; e despres se publica lo jurament dels senyors obrers nous, los quals juraren en ma y poder de dit senyor conseller en cap nou, y se assentaren alla ont estava lo senyor obrer vell, y lo obrer vell se n passa a l altre part; e despres lo senyor vicari general publica sentensia de excomunicatio als dits senyors consellers nous, y se absolgueren los vells, y tot lo demes que per semblant dia se acostuma, com es de veurer a la ma corrent (*); fet lo qual totom isque de dita istansia de trentanari, restant tant solament dins dita istansia los dits senyors consellers nous y vells per instruirlos las materias y negocis de dita ciutat; y al cap de una estona dits senyors consellers vells se despediren dels nous, y despedits se n anaren a despullar, y dits senyors consellers nous donaren orde a un verguer de la present casa per que, vestit ab sa gramalla ab la forma acostumada, anas a palasio a pendrer ora del exellentissim senyor marques de Castellrrodrigo, virrey y capita general del present principat de Cathalunya, peraque sa exellencia fos servit de || consedirlos ora serta pera la tarda per [f. 143.] anarli a besar la ma y ferli visita, conforme quiscun any se acostuma, y en continent dits senyors consellers se n anaren.

[Visita al virrei.] Dit dia a la tarda, tenint ora dits senyors consellers de dit exellentissim senyor marques de Castellrrodrigo per anar a visitarlo, partiren de la casa de la present ciutat, vestits ab sas llobas negras y becas de vellut, ab sos verguers devant, en forma de ciutat y acompanyats dels officials de la present casa, y se n anaren al palacio de dit exellentissim senyor marques, al carrer Ample, aont pujats dalt y entrats a la istansia que sa exellencia estava, despres de haverli fetas las degudas cortessias, tots se assentaren, ço es, sa exellencia en lo mitg y tres senyors consellers a cada part; y axi assentats y cuberts, lo senyor conseller en cap li digue y esplica com Nostre Senyor era estat servit que ell y sos companys fossen exits en lo carrech de consellers per la

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1664, f. 15-16 v.º

administratio y govern de la present ciutat lo vinent any 1664, y que axi com se acostumava, despres de haver dadas las degudas grasias a Deu Nostre Senyor y haver prestat son acostumat jurament, anar a visitar a sa exellencia, ho avian posat en obra, suplicantlo molt encaridament tingues baix sa proteccio y emparo a tota esta ciutat y a dits senyors consellers, manantlos tot allo que fos del servey de sa magestat (Deu lo guarde) y de sa exellencia, que ells acudirian ab la puntualitat possible confo[r]me tenian obligatio, y despres de haver respost sa exellencia a ditas cosas dits senyors consell[er]s se despediren y se n anaren.

[Suspensió de les visites al bisbe i al canceller.]

Semblant visita se acostuma de fer al reverendissim senyor bisbe de Barcelona y senyor canceller de Cathalunya, pero per ser lo dit senyor bisbe mort y lo senyor canceller ser en la ciutat de Vich, per ser provehit bisbe de dita ciutat, lo present any no y anaren.

[Jurament dels oficials de la taula.]

DILLUNS a .III. de dit, a la matinada, los senyors taulers y administradors del banch ab tots sos officials baxaren a la present casa y entraren en consistori, aont assentats a una part y altra despres dels senyors consellers, prestaren son solit jurament conforme quiscun any acostuman.

[Visites als drets.]

Dit dia y despres de dit jurament, dits senyors consellers, ab sas insignes consolars y verguers, ab cotxes, anaren a fer las visitas || ordinarias del dret nou, portal de mar, dret del peix y pallols, conforme se acostuma. [f. 143 v.°]

[Festa de sant Nicolau.]

DIJOUS a .VI. de dit, dia del glorios sant Nicolau, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y masses altas, en forma de ciutat, anaren a la iglesia del glorios pare Sant Francesc, y arribats al portal major de dita iglesia los isqueren arrebrer los senyors obrers de la confraria de sant Nicolau y pares de dit monastir, y possantse al costat y ma esquerra de quiscu de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y despres pujaren los celebrants al offici, los quals despres de haver saludat al altar saludaren a dits senyors consellers y comensaren lo offici, lo qual dits senyors consellers oiren fent les serimonias ordinarias, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers y pares fins alla ont eran axits arrebrerlos.

[Visita al comte de Lemos.]

DIVENDRAS a .VII. de dit, tenint entes los molt illustres senyors consellers que era arribat en la present ciutat lo exellentissim senyor conde de Lemos, grande de Espanya, venint de llevant per anarsen a Madrid, lo qual possava al palasio del exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, virrey y capita general en lo present principat de Cathalunya, al carrer Ample, y inseguint lo orde y mandato de la real carta de sa magestat a 26 (*) de desembre 1659 y desliberatio feta per lo savi consell de cent a 20 de Juny 1660, deliberaren perso que los senyors consellers cap y ters anassen, com de fet anaren, a fer visita a dit exellentissim senyor conde de Lemos, ab sos verguers davant y mases altas, acompanyats dels officials de la present casa, y arribats en dit palasio y entrats al quarto del carrer Ample, los isque arrebrer dit senyor conde de Lemos a la primera quadra, y fentlos molts grans cortesias se n entraren || fins a la istancia aont [f. 144.] dit senyor dormia, aont se assentaren dit senyor comte y dits dos senyors consellers ab sas cadiras; y axi assentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li digue y esplica com inseguint lo orde y mandato de la real carta de sa magestat venian aqui a vesitarlo, significantli lo contento gran que los senyors consellers tenian de sa vinguda a esta ciutat ab entera salut, la qual Deu Nostre Senyor li conservas molts anys pera que, en totas aquellas ocasions que se li offerissen, volgues enplear ha esta ciutat eo a sos consellers en nom della en lo que fos de son servey, que procuraria en acudir ab aquell cuydado y vigilansia que devian y tenian obligatio, a tot lo qual dit senyor comte de Lemos respongue ab demostracions de molta alegria y paraulas molt cumplertas, y despres de un rato de conversacio, dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor fins casi al cap de la escala, no obstant que per dits senyors consellers fonch replicat, y despres despedintse dits senyors consellers se n anaren.

[Festa de la Concepció: pluja.]

DISAPTE a .VIII. de dit, dia de Nostra Senyora Santissima de la Conceptio, a la matinada, a la que los senyors consellers y promens se volian ajuntar a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, conforme per semblant dia se acostuma, vingue una pluya ab que no fou possible ajuntarse sino que ab cotxes anaren a la seu, aont arribats al portal major se possaren per son

---

(*) La data de la lletra és el 27. Cfr. p. 73, nota 3.

orde ab la forma acostumada y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli aont se assentaren; e despres pujaren los senyors canonges pera celebrar lo offici, los quals despres de haver saludat al altar major saludaren a dits senyors consellers y promens, y despres se comensa lo offici ab les serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los demes. E acabat dit offici se comensa la proffesso, la qual per raho de dita pluya se feu per dintra dita iglesia, en la qual dits senyors consellers aportavan les vares del talem y los senyors promens anavan devant la custodia ab varas; e acabada dita proffesso, dits senyors consellers y promens se n anaren a la capella [f 144 v.°] de Nostra Senyora de la Conceptio aont || feren oratio, y per haver cessat la pluya se n anaren en forma de promania a Sant Jaume, aont se desgragaren.

DILLUNS a .X. de dit.—En aquest dia, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo exellentissim senyor conde de Lemos volia arribar en la casa de la present ciutat pera tornar la visita que se li havia feta, ordenaren perso prevenir tot lo necessari y convidar tots los cavallers se trobaren per assistir a dits senyors consellers y axi mateix tots los officials de la present casa; e estant las cosas posadas a son punt, dit senyor arriba ab cotxes a la present casa, aont tots los officials lo isqueren a rebrer al portal principal, y despres casi al peu de la escala lo reberen los senyors cavallers que dits senyors consellers avian manat convidar, acompanyantlo fins dalt cerca del cancell de la sala de consell de cent, aont isqueren los senyors consellers y fentli las degudas cortesias tots se possaren devant, restant lo senyor conseller en cap al costat y ma esquerra de dit senyor; entraren en la sala de consell de cent, aont se assentaren ab los banchs del reco de la part dels ciutadans, conforme estan assentats en consistori, possant dit senyor compte al mitg entre lo senyor conseller en cap y segon, aont los digue y representa com se n anave a la vila de Madrid, cort de sa magestat (que Deu guarde), aont representaria a sa magestat los favors que esta ciutat li havia fets, dels quals estava molt agrehit, desitjant se offerissen occasions pera que esta ciutat pogues experimentar sos bons effectes, a tot lo qual respongue lo senyor conseller en cap estimant la honrra y marse que sa exellencia feya ha esta ciutat, [Visita del comte de Lemos.]

y despres de haver tingut un rato (1) de conversatio se alsaren y se n anaren, acompanyantlo dits senyors consellers a cercar la casa fins baix al portal de la capella, aont se despediren de sa exellencia, y despres dits senyors cavallers y officials lo acompanyaren fins al portal principal, aont assistiren fins que dit senyor fou encotxat, y despres se n anaren.

[Consell de cent.] DIJOUS a .XIII. de dit, dia de la gloriosa santa Llucia.—En aquest dia se tingue consell de cent conforme quiscun any se acostuma, y en primer || lloch lo magnifich senyor veguer presta [f. 145.] lo jurament en poder de dits senyors consellers, y lo senyor balle no l presta perso que no era en Barcelona, y despres juraren los dits senyors consellers, persones de consell de cent y officials, conforme quiscun any se acostuma; e despres se prosegui en fer diversas propositions com en dit consell estan contengudas, y entre altres se proposa acerca de las consignacions que la present ciutat te de sa magestat de la Bulla de la santa Crusada, subsidi y quarto y es[c]usado, per lo qual se delibera que (2) se fes una embaxada a sa exellencia suplicantlo fos servit donar inteligensias a esta ciutat si ab lo decret que de sa magestat era vingut, ab lo qual revocava las consignacions fetas de dita Bulla, subsidi y quarto y escusado, era compresa la present ciutat o no, com ditas y altres cosas en dit consell general estan mes llargament contengudas; y despres se prosegui en fer extractio de mostasaph y altres officis que quiscun any per semblant jornada se acostuman traurer, com en dit consell se conte (3).

[Ambaixada al virrei.] DIVENDRAS a .XIIII. de dit, en executio de la deliberatio per lo savi consell de cent feta lo dia de ayr, los senyors Pere de Montaner, militar, y Hieronim Novell, ciutada, per part de la ciutat anaren al exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, virrey y capita general en lo present principat de Cathalunya, al qual digueren y notificaren la propositio y deliberatio feta en dit consell de cent lo dia de ayr, suplicant a sa exellencia fos servit dirlos si en dit decret de sa magestat es compresa la present ciutat o no; al qual per sa exellencia fou respost que ell sempre estava molt cuydados y vigilant en tots los euments y utilitats de la present ciutat, y que axi mateix sempre ho estaria en qualsevol part se trobas, suplicant a sa magestat honrras

(1) Ms. «raho».
(2) Ms. «que per part de sa magestat se fes».
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, 1664, f. 17 v.°- 23 v.°

a esta ciutat en ferli merses com de sa real grandesa se esperava, y en lo que te respecte en las consignacions que la present ciutat te de sa magestad de la Bulla de santa Crusada, subsidi y quarto escusado y per lo nou decret que avia vingut suspenent les consignacions de ditas cosas, ell entenia que la present ciutat no estava compresa ab dit nou decret, sino que aquella cobraria conforme fins assi avia acostumat y cobrava, pero que, per major seguretat de ditas cosas, ell escriuria sobre dit fet al se-
[f. 145 v.º] nyor conde del Castrillo y altres a qui se havia de escriurer|| pera informarse ab major seguretat de ditas cosas, y si acas hi havia cosa particular de la qual se havia de fer sabidor a dits senyors consellers, manaria avisar ab la brevedat possible.

DISAPTE a .XV. de dit, dits senyors Pere de Montaner y Hieronim Novell feren relatio als senyors consellers de la embaxada per ells feta lo dia de ayr com desobre se conte. [Relació de l'ambaixada.]

Francesch Puiggener, conceller en cap.

DIUMENGE a .XVI. de dit.—En aquest dia, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo dia de vuy entrava la Bulla de la santa Crusada, anaren perso, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, a la isglesia dels pares de Sant Agusti de la present ciutat, aont arribats y pujats al altar major se assentaren al presbiteri a la part del evangeli en unas cadiras de vaqueta de mascovia, que lo senyor thesorer per dit effecte hi havia fetas posar, sens cuxins, y al cap de una stona arriba lo senyor veguer, lo qual despres de haver saludat al altar y a dits senyors consellers se assenta ab sa cadira y a ma dreta del senyor conseller en cap, y despres arriba lo senyor thesorer de la Bulla, lo qual se assenta ab sa cadira entre lo senyor conseller quint y sise. E despres se comensa la proffesso conforme se acostuma, y lo senyor thesorer prengue lo pando de la santa Crusada lo qual dona a dit senyor veguer, y dit senyor veguer se possa devant lo gramial ab dit pando, e los senyors consellers se possaren darrera lo gramial de dos en dos, y lo senyor thesorer entre lo senyor conseller quint y sise, y ab esta forma anaren a la seu, aont se assentaren al cor a les cadiras desota la trona, ço es, lo senyor veguer a la mes enlla envers lo altar, despres lo senyor conseller en cap, despres lo segon, y axi los demès, y lo senyor thesorer entre lo senyor conseller quint y sise, y axi assentats oiren lo offici y sermo, acabat lo qual dit senyor veguer se des- [Entrada de la Butlla.]

pedi de dits senyors consellers y se n ana, y despres se n anaren dits senyors consellers y thesorer de la Crusada.

[Visita de micer Rafel Vilossa.]

DILLUNS a .XVII. de dit, tenint entes los senyors consellers que lo illustre senyor micer Rafel Vilossa, doctor del consell real y fet ara novament del consell de sa magestat en lo Supremo de Arago, || se n anava a Madrid, cort de sa magestat (que Deu guarde), pera fer sa residensia y perso volia venir a la casa de la present ciutat a despedirse de dits senyors consellers, ordenaren perso convidar alguns cavallers y los officials de la present casa peraque assistissen a dits senyors consellers, y tenint entes que dit senyor ja arribava, los officials de la present casa lo isqueren arrebrer al portal major, acompanyantlo fins al cap de la escala de consell de cent, aont isqueren los senyors cavallers arrebrer a dit senyor, acompanyant lo fins cerca la porta del consell de cent aont isqueren los senyors consellers, y fentli las degudas cortesias lo entraren en dita istansia del consell, aont se assentaren als banchs del raco de la part dels ciutadans, posant a dit senyor al mitg de dits senyors consellers, ço es, entre cap y ters; y axi assentats y cuberts, dit senyor los digue com se n anava a Madrid a fer sa residensia y no havia volgut dexar de acudir a sa obligatio de fer dita visita a dits senyors consellers, peraque en tot lo que sa persona fos de utilitat en emplearse en lo benefici de la present ciutat ell acudiria ab la solisitut y cuidado que de son effecte se podian esperar, al qual lo senyor conseller en cap respongue ab paraulas molt cumplertas, representant lo viu sentiment tenia de que dexas esta ciutat, pero que tenia vivas confiansas que ell sempre seria lo protector y emparo en lo que convingues, y despres de un breu arrahonament se alsaren y se n anaren, acompanyantlo dits senyors consellers a cercar la casa fins baix a la porta de la capella, aont se despediren de sa senyoria, y despres los senyors cavallers y officials lo acompanyaren fins al portal principal de la present casa. [f. 146.]

[Festa de Nostra Senyora de la Esperança.]

DIMARS a .XVIII. de dit, essent convidats los senyors consellers per part dels corredors de orella per assistir a la festa de Nostra Senyora Santissima de Esperansa en la iglesia de Sant Agusti, anaren perso dits senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, en dita iglesia, y arribats al portal major los isqueren arrebrer dits corredors de orella, acompanyant dits senyors consellers fins al altar major aont feren oratio, y despres se n anaren a dita capella de Nostre Senyora Santissi-

[f. 146 v.º] ma, possantse a la part del evangeli ab las || cadiras de vellut de la ciutat y cuxins o almoadas als peus, y despres arribaren los senyors qui havian de dir lo offici, los quals despres de haver feta oratio al altar saludaren dits senyors consellers, y despres se digue lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors corredors de orella fins ont los avian rebuts.

DIJOUS a .XX. de dit.—En aquest dia se feu lo jurament del senyor Francesc Puigjaner y Nicolau, mostasaph de la present ciutat, lo qual vingue sens ninguna serimonia en la casa de la present ciutat, y possat en consistori jura en presentia de dits senyors consellers y del magnifich balle, estant tots d en peus y sens ninguna agraduacio, y despres se n ana exercir son offici com es costum. [Jurament de mostassaf.]

Dit dia jura de la mateixa manera lo senyor Francesc Gener, candeler de sera, extret en administrador de plassas, y despres de haver jurat se n ana ab lo senyor conseller quint ab cotxos als pallols a pendrer possessio de son offici, conforme se acostuma. [Jurament d'administrador de places.]

DIMARS a .XXV. de dit, dia de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume, y de alli ab la musi[c]a devant per los llochs acostumats anaren a la seu, y pujats al presbiteri se assentaren a la part del evangeli, y despres pujaren los senyors canonges vestits pera celebrar la missa, los quals despres de haver saludat lo altar major saludaren los senyors consellers y promens, y despres se comensa lo offici ab les cerimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, e acabat dit offici dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume y alli se desgregaren. [Festa de Nadal.]

DIMECRES a .XXVI. de dit, dia del glorios sant Esteva, los [Festa de sant Esteve.]
[f. 147.] senyors || consellers, ab sos verguers y masas altes, en forma de ciutat, anaren a la iglesia de Santa Catarina, martir, ahont arribats al portal major de dita iglesia los isqueren a rebrer los pares de dit monastir, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab las cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y axi assentats, arribaren los senyors celebrants al offici y despres de haver saludat y fet oratio al altar major saludaren a dits senyors consellers y despres comensa-

ren lo offici ab les serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos los pares de dit monastir fins alla ont los avian rebuts.

[Festa de sant Joan evangelista.]

DIJOUS a .XXVII. de dit, dia del glorios sant Joan evangelista, dits senyors consellers anaren a la iglesia del glorios pare Sant Francesc, fent en tot y per tot les mateixes serimonias com lo dia de ayr llargament son de veurer.

[Festa dels sants Innocents.]

DIVENDRAS a .XXVIII. de dit, dia dels sants Innosens, a la matinada los senyors consellers en forma de ciutat anaren a la iglesia de la seu, y entraren per lo portal desota l orga y feren oratio al altar a les grades del presbiteri de la part del evangeli, y despres se n entraren a la capella dels Sants Innosens, ahont oiren una missa baixa, estant agenollats tres a cada part conforme estan a la capella de casa la ciutat, y despres al ofertori lo capella se gira tenint en sas mans la caxeta de dits sants Innossens, la qual dits senyors consellers de hu en un la anaren adorar, y despres de ser acabada dita missa dits senyors consellers se n anaren a casa la ciutat de la mateixa manera eran vingut[s] y alla se desgregaren.

DILLUNS a .XXXI. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[MDCLXIV]

[GENER]

DIMARS al primer de janer del any de la nativitat del Senyor de mil sis cents sexanta quatra, dia de la Circun-[ci]sio de Nostre Senyor, a la matinada los senyors consellers, ab ses insignes consolars, verguers y masses altes, anaren a la iglesia de Santa Maria de la Mar, aont arribats al portal major los isqueren arrebrer los senyors preveres de dita iglesia, [y] possantse al costat y ma esquerra de cada senyor || conseller los acompanyaren fins al presbiteri, y alla se assentaren a la part del evangeli ab las cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y despres arriba lo senyor diaca de Santa Maria ab sos assistents pera celebrar lo offici, lo[s] qual[s] despres de haver saludat al altar saludaren a dits senyors consellers, y despres se comensa lo offici ab les cerimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, y acabat dit offici dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors preveres fins al portal major aont los avian rebuts. [Dia de Cap d'any.] [f. 147 v.º]

DIUMENGE a .VI. de dit, dia dels tres Reys de Orient, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y mases altes, anaren a la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi de la present ciutat, y arribats al portal major los isqueren arrebrer los senyors capellans y obrers de dita iglesia, acompanyantlos fins al altar major, ahont se assentaren a la part del evangeli ab los banchs de dit presbiteri cuberts de tafetans, per haverhi de assistir en dita festa lo exellentissim senyor virrey ab son consell real; y al cap de una estona, tenint entes que dit senyor virrey arribava, dits senyors consellers lo isqueren arrebrer al portal major, y despres de haverli fet las degudas corte- [Festa dels Reis.]

sias se possaren los verguers davant, y darrera de las masas de la ciutat las mases del consell real, despres los senyors consellers quart, quint y sise, despres lo senyor conseller segon y ters, y ultimadament lo senyor conseller en cap al costat y ma esquerra de dit senyor virrey, derrera dels quals venian lo senyor regent, thesorer y senyors del consell real de dos en dos, y ab dita forma pujaren al presbiteri, aont dit senyor virrey se assenta a la part del evangeli ab sa cadira y estrado, y dits senyors del consell real en los banchs de dita part del evangeli, e dits senyors consellers se assentaren en los banchs de la part de la epistola; y despres pujaren los senyors preveres qui avian de celebrar lo offici, los quals despres de haver saludad al altar major saludaren a dit senyor virrey y consell real y despres a dits senyors conse||llers y comensaren lo offici, lo qual se digue ab les serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona a sa exellencia, lo senyor subdiaca al senyor conseller en cap. E acabat dit offici, dit senyor virrey y consell real se n anaren, acompanyantlos dits senyors consellers fins a dit portal conforme lo havian rebut, y despres se n anaren. [f. 148.]

[Festa de sant Ramon de Penyafort.]

DILLUNS a .VII. de dit, dia del glorios sant Ramon de Penyafort, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren en forma de promania a la plassa de Sant Jaume, y junts que foren, arriba lo scriva racional de la present casa aportant lo pando o bandera de dit glorios sant Ramon, y possantse devant dita promania se n anaren a la seu per los llochs acostumats, pujant al presbiteri y assentantse a la part del evangeli, aont estigueren fins que se comensa la proffesso, que lo senyor conseller en cap dona al senyor prom mes antich lo pando de dit glorios sant, lo qual juntament ab los demes promens ab ses vares se possaren devant la custodia, y los senyors consellers se possaren darrera lo gremial fins a la porta del cor, aont prengueren les vares del talem, y anaren ab dita professo fins al monastir de Santa Catharina, aont se assentaren, ço es, los senyors consellers a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y los senyors promens despres de dits senyors consellers envers lo altar ab banchs de vellut, e los senyors del gremial a la part de la epistola ab cadiras y sens cuxins, y los senyors de les capes del cor ab banchs, y ab esta forma oiren lo offici y sermo ab la forma acostumada, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al cap del gremial y despres al senyor con-

seller en cap. E acabat dit offici, dita professo se torna a posar en orde fins arribar a la seu, que se acaba, y dit scriva racional torna a pendrer lo pando, y possantse devant dita promania se n anaren a Sant Jaume, aont se disgregaren.

[f. 148 v.°] DIMARS a .XV. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

DIJOUS a .XVII. de dit, dia del glorios sant Antoni. — En aquest dia a la tarda se tingue consell de cent, conforme quiscun any per semblant dia se acostuma, en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer, y se feu extractio de clavari y altres officis conforme se acostuma (*). [Consell de cent.]

DIUMENGE a .XX. de dit, dia del glorios sant Sebastia, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars y en forma de ciutat, anaren a la seu per assistir a la proffesso que quiscun any se acostuma fer, pujant al presbiteri a la part del evangeli, y al comensar dita proffesso los senyors consellers se possaren darrera del gramial fins a la porta del cor, ahont prengueren les vares del talem, acompanyant dita professo fins a la iglesia de dit glorios Sant Sebastia, als Encants, aont dits senyors consellers se assentaren al presbiteri a la part del evangeli ab cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y los senyors del gremial a la part de la epistola ab cadiras sens cuxins, e los senyors de capas de cor ab uns banchs cuberts de tafetans, e los demes senyors canonges se assentaren ab banchs que la ciutat havia fets possar de vaqueta baix dit presbiteri, de una part y altra, per no haverhi cor, y despres isqueren los senyors celebrants lo offici, los quals saludaren lo altar, despres a dits se-
[f. 149.] nyors del || gramial y despres a dits senyors consellers, y comensaren lo offici ab les serimonias acostumadas, fins al donar la pau que lo senyor diaca la dona al cap del gramial y despres a dit senyor conseller en cap. E acabat dit offici, dita proffesso se n torna a la seu, aont se acaba y dits senyors consellers se n anaren. [Festa de sant Sebastià.]

DISAPTE a .XXVI. de dit.—En aquest dia fonch feta sententia de Jaume Alchyer, de nacio frances, natural de la vila de Pasenas, regne de França, adelat y enculpat de haver mort proditoriament ab dos tirs de pistolas a Misere Arman de Crusol, [Pena de mort.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 33-37 v.° Fou elegit clavari En Josep Amat i Desbosch.

comte de Usias, marques de Cusin, baro de Vallforjo Sangalmier y altres plassas, als 19 del mes de desembre prop passat, entre las deu y onse oras de la nit, poch mes o manco, dormint en lo llit en lo hostal de la Barca, terme de Pontons, bisbat de Gerona, y perso fonch arrosegat desde la preso fins al lloch del suplici y alla fonch degollat y de son cos foren fets quatre quartos. *Anima eius requiescat in pace, amen.*

[Visita a Sant Agusti.] DIUMENGE a .XXVII. de dit, los senyors consellers anaren a la iglesia del glorios Sant Agusti pera fer la visita ordinaria que quiscun any se acostuma, y pujats al presbiteri ab la forma acostumada se assentaren a la part del evangeli ab banchs per estar lo Santissim Sagrament patent, aont oiren lo offici y sermo ab les serimonias acostumadas, y apres se n anaren.

[Lletra del virrei.] Dit dia, los senyors consellers reberen una carta del exellentissim senyor marques de Castellrodrigo, virrey y capita general en lo present principat de Catalunya, la qual es del thenor seguent (*):

Haviendome ordenado su magestat (Dios le guarde) passase a servirle en el govierno de los estados de Flandes, he procurado [f. 149 v.º] quanto lo ha permitido la obediensia y resignacion con que siempre he obedecido y servido a su magestad representalle el carinyo que me causaba el dexar imperfetos los deseos y obras que me trujeron a procurar el major bien y seguridad d este principado, condados y sus naturales, en quienes he experimentado tanto amor, obediensia y quietud y respeto y igual promptitut a lo que les he propuesto del real servicio de su magestad; y llegandose el plazo de mi partida no he querido dexar de dar parte a vuestra señoria de que saldre de aqui a los 28, encaminandome a Madrid, paraque a medida de lo que voy reconossido sepa donde podra avisarme quanto fuera de su servisio, vistiendome en lugar del caracter de que me desnudo el de verdadero agente de vuestra señoria y todos los mas infimos naturales del principado de quanto elcansare, y en demostracion de lo reconossido que voy, guarde Dios a vuestra señoria muchos años. Palacio 26 de Henero 1664.

El marques de Castell Rodrigo.

Señores jurados d esta ciudad de Barcelona.

(*) L'original d'aquesta lletra no ha estat trobat.

E rebuda dita carta, dits senyors consellers enviaren un verguer a sa exellencia, suplicantli fos servit donarlos ora per anar a besarli las mans, lo qual verguer arribat a dits senyors consellers feu de resposta com dit senyor virrey avia donat ora a dits senyors consellers per les quatra de la tarda, y axi manaren convidar los officials de la present casa peraque asistisen a dits senyors consellers.

Dit dia a las quatra hores de la tarda, dits senyors consellers, en forma de ciutat, ab sos verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren al palasio de sa exellencia, aont arribats y entrats al apossento de sa exellencia, despres de ferli les degudas cortesias, se assentaren ab ses cadiras, sa exellencia en lo mitg y tres senyors consellers a cada part; y axi assentats || y cuberts, lo senyor conseller en cap li representa lo viu sentiment que los senyors consellers y tota esta ciutat tenia de que sa exellencia dexas esta ciutat y principat de Catalunya, restant no sols de consolatio lo ser axi servit que sa magestat, que Deu guarde, ordenaro y les vives confiansias tenian de que sa exellencia, en qualsevol part que fos, sempre seria lo protector y emparo d esta ciutat y principat de Cathalunya, com axi sempre ho avian experimentat, suplicantli de nou fos servit, continuant sempre les moltas honras y marses avia fetas, suplicar a sa magestat volgues honrrar esta ciutat en lo que fos de conveniencia d ella, al qual dit senyor virrey respongue que ell sempre havia tingut particular carinyo y aficio als beneficis y aumPents d esta ciutat, y sols li pesava lo anarsen pera poder demostrar en obras lo que son effecte desitjava, pero que estiguessen certs que en la cort de sa magestat o en altre part que s trobas, no necessitaria esta ciutat de agent ni procurador pera suplicar a sa magestat la honrras conforme sos bons effectes marexian, y despres dits senyors consellers se alsaren y despedintse de sa exellencia se n anaren. [Visita al virrei.] [f. 150]

DILLUNS a .XXVIII. de dit, dit exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo parti de la present ciutat, ab cotxe, acompanyat de molts cotxes de cavallers que lo acompanyaren y dos companyas de cavalls que li assistiren. [Partida del virrei.]

DIMARS a .XXVIIII. de dit, los senyors consellers ajuntaren una copiosa junta de personas de consell de cent, de tots estaments, ciutadans y militars, mercaders, artistas y menestrals, peraque aconsellasen a sa senyoria lo que devian fer acerca de [Junta sobre el jurament del nou virrei.]

que, segons se entenia y tenian carta del exellentissim senyor don Vicense Gonsaga, elet en virrey del present principat de Cathalunya, dins breus dies arribaria a la rralla de Catalunya per entrar en ella, y perso avian de despedir lo sindich de la present ciutat || per assistir en son jurament en Lleyda, lo qual sindich no se n anava perso que encara no era arribat lo privilegi de dit senyor virrey en la casa de la present ciutat, pera veurer y comprovar aquell conforme sempre se acostuma, y prenent inteligensias del que los molt illustres senyors diputats del general de Cathalunya obravan acerca dita materia, avian sabut que dits senyors diputats, inseguint altre exemplar trobat en lo any 1576 que no havia arribat tambe dit privilegi, havian deliberat que lo sindich de dit general anas a Lleyda ab la forma acostumada, aportansen una carta per dit exellentissim senyor don Vicente de Gonsaga ab la qual se li representas com se acostumava, antes de rebrer semblants juraments, portar dit privilegi, mirar y registrar aquell pera veurer si esta ab la forma acostumada, y que no se n se portat se suplicas a sa exellencia fos servit en detenir son jurament fins a tant que fos vist y mirat dit son privilegi, y acas que dit senyor volgues jurar sens portar dit privilegi se li fos presentada una protesta dissentint a dit jurament y tots los actes de jurisdictio faria fins dit privilegi fos abilitat, y axi mateix se n portas les protestas ordinarias que ab semblants juraments se acostuman fer; no obstant lo qual ells, dits consellers, no havian volgut resoldrer que lo sindich de la present ciutat anas sens dar raho de ditas cosas al savi concell de cent, y aparexentlos que seria difficil de ajuntarse y que dita materia anava depresa, avian ajuntada la present junta peraque los aconsellasen lo que en orde de dit fet podian fer y obrar. E los dits senyors de dita junta aconsellaren a dits senyors consellers que enviassen dit sindich a dita ciutat de Lleyda, ab la forma acostu||mada, y ab les protestas ordinarias que per semblants juraments de virrey se acostuman fer; y que los magnifichs advocats de la present casa minutassen una carta per dit senyor don Vicente Gonsaga, ab la qual se li fes assaber lo inveterat us y costum que la present ciutat te de veurer y habilitar dit privilegi ans de enviar lo sindich de la present ciutat, y los danys que de ditas cosas porian resultar de ferse al contrari, suplicantli sia servit tenir a be de no jurar que primer dit privilegi no sia vist y registrat conforme se acostume, que esta ciutat ho rebra a sin-

[f. 150 v.º]
[f. 151.]

gular grasia y marse; y axi mateix, per dits senyors advocats, sia feta una protesta extraordinaria com los aparexera convenir acas que sa exellencia volgues jurar (lo que no s creu) que primer no sia arribat dit privilegi; y axi mateix sian fetas per dits senyors advocats unas estructions per dit sindich peraque, seguint aquell en tot y per tot ditas estructions, acerta en lo que s deu fer al servey de sa magestat, que Deu guarde, y benefici d esta ciutat.

DIMECRES a .XXX. de dit, havent fetas totas las instructions y papers necessaris al sindich de la present ciutat, parti lo dia present a la volta de Lleyda conforme per dita junta fou deliberat. [Partida del síndic de la ciutat.]

DIJOUS a .XXXI. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[FEBRER]

DIVENDRAS al primer del mes de fabrer del any mil sis cents sexanta quatra. — En aquest dia lo noble senyor don Joseph Amat, extret clavari de la present ciutat, jura en clavari de aquella, lo qual jurament se feu ab la forma acostumada conforme altres anys es de veurer. [Jurament de clavari.]

Dit dia semblantment jura t... (*) Cahis, daguer, extret sota administrador de plassas, en ma y poder de dits senyors consellers, conforme quiscun any se acostuma. [Jurament de sots-administrador de places.]

DISAPTE a .II. de dit, dia de Nostra Senyora Candalera.— [Festa de la Candelera.]
[f. 151 v.°] En aquest dia || acostuman los senyors consellers, ab ses insignias consolar[s], anar a la seu per asistir a la benedictio de la sera que lo illustrissim senyor bisbe fa vestit de pontifical, y per quant lo present any dit illustrissim senyor bisbe, qui era lo senyor don Ramon Semmanat, era mort y per conseguent no y havia senyor bisbe per fer dita benedictio, no y anaren sino que los senyors canonges feren dita benedictio de sera sens dits senyors consellers.

DIUMENGE a .III. de dit.—En aquest dia los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia del monastir de Nostra Senyora del Carme de la pre- [Visita al Carme.]

(*) Francesc, segons *Reg. de Deliberacions*, f. 40.

sent ciutat, aont quiscun any acostuman de anar per visita ordinaria, y arribats al portal major los isqueren arrebrer los parès de dit monastir, acompanyantlos fins al presbiteri, aont se acentaren ab cadiras y cuxins de vellut a la part del evangeli, aont oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se n anaren.

[Rebuda del privilegi del nou virrei.] Dit dia a la tarda, fonch aportat als molt illustres senyors concellers lo privilegi per sa magestat, que Deu guarde, consedit al noble senyor don Visente Gonsaga de virrey y capita general en lo present principat de Catalunya, pera que sas senyorias lo fessen veurer y mirar si estava despedit ab la forma acostumada, per quant sa exellencia era en Lleyda y desitjava entrar ab tota prestesa en la present ciutat, y axi dits senyors consellers lo donaren als magnifichs advocats pera que vessen y mirassen si venia despedit conforme los demes.

[Nova d'haver jurat el virrei en Lleyda.] DISAPTE a .VIIII. de dit, los molt illustres senyors consellers tingueren entes com dit exellentissim senyor don Vicente Gonsaga havia jurat en la ciutat de Lleyda ab la forma acostumada y venia a la volta d esta ciutat, y perço manaren prevenir totas las cosas necessarias per la entrada de dit senyor virrey.

[Ambaixadors per a saludar al nou virrei.] DIMARS a .XII. de dit, dia de la gloriosa santa Eularia, patrona y advocada de la present ciutat.—En aquest dia a la matinada lo senyor Pere de Montaner, militar, y Geronym Novell, ciutada, persones elet[e]s per enbaxadors pera donar la benvinguda a dit exellentissim senyor don Vicente Gonsaga, entenent que sa exellencia era a Sant Feliu y volia entrar lo dia present en esta ciutat, anaren ab un cotxe a Sant Feliu pera donar la benvinguda a sa exellencia y pendrer hora de quant gustaria entrar en esta ciutat. [f. 152]

[Festa de santa Eulària.] Dit dia a la matinada, los molt illustres senyors consellers, ab ses insignes consolars, verguers y massas altas, acompanyats de sos promens, se ajuntaren al porxo de Sant Jaume, y de alla ab la musica devant per los llochs acostumats anaren a la seu, aont arribats al altar major y posats a la part del evangeli, conforme se acostuma, oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se feu la proffesso ordinaria, en la qual aportaren les vares del talem dits senyors consellers, y los senyors promens anaren devant la custodia ab varas. E acabada dita proffesso, dits senyors consellers y promens se n tornaren ab la mateixa forma de promania eran vinguts a Sant Jaume, aont se disgregaren.

Entrada del exellentissim Dit dia a la tarda, tenint entes los molt illustres senyors con-

sellers, per medi de dits senyors Pere de Montaner y Gerony Novell, embaxadors, que lo exellentissim senyor don Vicente Gonsaga esta tarda volia entrar a la present ciutat per jurar, se ajuntaren perso, acompanyats de molts cavallers, officials de la ciutat y altres, tots a cavall, en la plassa de la casa de la ciutat; y despres vingueren los senyors conçols de la llotja, acompanyats de mercaders, tots a cavall, ab sos verguers y massas altas; y junts que foren, partiren per anar a rebrer a sa exellencia, anant devant los acompanyadors, vadells del estudi y dos verguers ab sas massas altas, despres lo senyor conseller en cap ab sa filera de cavallers a sa ma esquerra, despres lo senyor conseller segon, despres lo ters y axi los demes, anant los senyors conçols de la llotja, ço es, lo cavaller al extrem de la filera del senyor conceller quint y lo mercader al extrem de la filera del senyor conceller sise, derrera dels quals anaven los officials de la ciutat; y d esta manera se n anaren per la plassa de Sant Jaume, carrer del Call, Bocaria, carrer del Hospital, devant les Hieronimas, [f. 152 v.º] exint per lo portal de Sant Antoni envers la Creu Cuberta; || y a la que foren cerca dita Creu, trobaren a sa exellencia que arribava, asistit dels senyors doctors del real consell y acompanyat dels molt illustres senyors diputats del present principat de Cathalunya, los quals senyors diputats en arribar dits senyors consellers a sa exellencia se n anaren, y encontinent lo dit senyor conseller en cap se acosta a dit senyor virrey y de cavall estant (*) li dona la ben vinguda, significantli lo contento gran que tota esta ciutat tenia de la electio que sa magestat havia feta. Y despres, dit senyor conseller en cap se posa a son costat y ma esquerra, sens haverhi ningu en lo mitg, sino que los cavallers que dit senyor conseller en cap aportava se repartiren ab las fileras dels demes senyors consellers, que s posaren devant per son orde; y devant dit senyor conseller sise, que era lo primer, anaven los acompanyadors de la ciutat, verguers del real consell, de la ciutat y de la llotja, tots ab sas massas altas; y devant dits verguers tots los officials de la ciutat, e darrera de dit senyor virrey y conseller en cap venian los senyors doctors del real consell de dos en dos; y ab esta forma entraren per lo portal de Sant Antoni, devant las Hieronimas, carrer del Carme, Porta Ferrissa, y carrer dels Boters, plassa Nova, y davant lo palau del se-

don Vicente Gonsaga.

(*) Ms. «instant».

nyor bisbe, fins al portal major de la seu, ahont totom devalla de cavall; y despres los senyors consellers se possaren tots sols devant sa exellencia, excepto lo senyor conseller en cap que li anava al costat y ma esquerra, anant los verguers devant ab los verguers del real consell y de la llotja, tots ab masas altas, y despres derrera de dit senyor virrey anaven los dits senyors del real consell de dos en dos, y d esta manera pujaren al presbiteri, aont sa exellencia se agenolla devant del altar major, estant los senyors consellers de filera a la part del evangeli; y lo senyor vicari general, assentat ab sa cadira al altar, publica sentensia de escomunicatio, y despres sa exellencia jura, fent[se] las protestas ordinarias axi per part de la ciutat com per part de la deputatio; y en aver jurat, se n devallaren a fer oratio || a la capella de la gloriosa Santa Eularia, de hont se n tornaren al portal; y a la que estavan pera pujar a cavall, se tingue algunas differensias sobre si los verguers de la ciutat havian de portar las massas altas, per haver ja jurat dit senyor virrey, ho no, pretenent dits senyors consellers que les podian portar altas anant a cavall, per serse axis observat ab molts altres exemplars, axi de entrades, cavalcadas com altres, y estant ventilanse dita materia dit senyor virrey digue "que les llevassen altes con que no se hisiessen ningun perjudicio por esta ves ni se sacasse por exemplar que denpues se veria", y encontinent tornaren a pujar a cavall, y de la mateixa manera anaren per devant la deputatio, Llibrateria, Devallada de la Preso, carrer de la Boria, capella d en Marcus, carrer de Moncada, devant Santa Maria, Canvis y carrer Ample, fins arribar al palasio de sa exellencia, haont dit senyor conseller en cap a la entrada estant a cavall se despedi, y despres tots los dits senyors consellers ab son acompanyament se n tornaren a la plasa de Sant Jaume aont se disgregaren. [f. 153.]

[Visita al virrei.]

DIMECRES a .XIII. de dit, los dits senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a palasio, aont pujats y arribats a la instansia de sa exellencia li feren la deguda cortesia, y sa exellencia los feu assentar ab sas cadiras, tres de cada part y sa exellencia en lo mitg; y axi asentats y cuberts, lo senyor conseller en cap li dona la norabona de sa vinguda en esta ciutat, significantli lo contento gran que totom tenia de la bona electio que sa magestat, Deu lo guarde, havia feta, y suplicantli fos servit ab son bon medi intersedir ab sa magestat continue les

honrras y mersers que sempre ha fetas ha esta ciutat, majorment ab la intersesio y bon medi de sa exellencia, de qui esperavan sempre rebrer tota honrra y merse, al qual sa exellencia respongue ab paraulas molt complertas y demostratio de molta alegria, y despres de haver conversat algun espay, dits senyors consellers se n anaren ab la mateixa forma eran vinguts.

DIVENDRAS a .XV. de dit, a las set horas de la nit poch mes o manco, alguns poch temerosos de Deu y de la justicia, tiraren [f. 153 v.º] un cop || de pistola a Joan Matheu, comisari de la santa Inquisitio, en la plassa dita lo Born y devant lo portal de la iglesia parrochial de Santa Maria de la Mar, de la qual dit Matheu mori. *Anima eius requiescat in pace, amen.* [Mort violenta d'un comissari de la Inquisició.]

Francesch Puiggener, conceller en cap.

DISAPTE a .XVI. de dit. — En aquest dia los senyors inquisidors, ab los officials de dit sant Tribunal, asistits de officials reals y gent de guerra, asitiaren y regonegueren lo monastir del glorios pare Sant Francesc, aont trobaren a Joseph Guinart, mercader, y Joseph Massart, corredor de orella, los quals segons se deya se tenia presumptio haver perpetrat lo delicte lo dia de ayr de la mort de dit Joan Matheu, y aquells foren pressos y aportats segons se diu en los carsers de dita santa Inquisitio, del qual se mogue contensio ab los senyors del consell real, pretenent que los dits Guinart y Massart per dit cas no podian ser presos per dit sant tribunal, per no ser materia tocant a la fe, sino que aquells (*) havian de ser presos y castigats per dit consell real y altrament tornats en sagrat. [Presó dels autors de la mort: competència de jurisdiccions.]

DILLUNS a .XXV. de dit, dia del glorios sant Mathias, los senyors concellers, ab sas insignias consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia del hospital de Misericordia, aont se feu la extractio de la donsella que quiscun any se acostuma de la causa pia del senyor Mathias Vilar; y despres de feta, ab los senyors administradors de dit hospital de la Misericordia al costat de dits senyors consellers, se n anaren a la iglesia de Sant Mathias, a la plassa de Santa Anna, ahont asentats dits senyors consellers ab banchs a la part del evangeli per estar lo Santissim [f. 154.] Sagrament patent, || y los senyors administradors ab banchs a la part de la epistola, oyren lo offici y sermo, lo qual acabat dits [Festa de sant Matias.]

(*) Ms. «aquellas».

senyors administradors acompanyaren los dits senyors consellers fins a la porta de dit monastir, aons se dispediren y se n anaren.

[Primer dia de quaresma.]

DIMECRES a .XXVII. de dit, primer dia de quaresma, los senyors consellers anaren a casa la ciutat, aont oyren missa y prengueren sendra; y despres a la tarda, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren al monastir dels pares de la Santissima Trinitat, aont pujats al presbiteri y agenollats a la part del evangeli, oyren la absolutio general y acabada se n anaren.

[Divendres de quaresma: visita a l'hospital i al monestir de les Mínimes.]

DIVENDRAS a .XXVIIII. de dit, primer divendras de quaresma, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren al hospital, hont arribats al portal del pati los senyors administradors los isqueren arrebrer acompanyantlos fins al presbiteri, aont dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli ab banchs de vellut per estar lo Santissim Sagrament patent y los senyors administradors a la part de la epistola ab banchs de vaqueta, y despres oyren lo sermo y miserere, acabat lo qual dits senyors consellers acompanyats de dits senyors administradors seguiren las cambradas dels malalts; y despres se n anaren, acompanyantlos dits senyors administradors fins al portal de la part del Carme, aont se despediren de dits senyors consellers, los quals ab la matexa forma de ciutat se n anaren al monastir de las Minimas, la qual casa es de la ciutat y abans estaven les Repenadidas, aont entraren en dit monastir y despres de haverlo sercat se n anaren.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[MARÇ]

[Competència de jurisdicció entre el Sant Ofici i la Règia Cort]

DISAPTE al primer del mes de mars mil sis cents sexanta quatra, los magnifichs senyors consols de la llotja de la mar, en forma de magistrat, anaren a la casa de la present ciutat y entrats en consistori aportaren una enbaxada a dits senyors consellers, la qual es del thenor seguent:

Molt illustres senyors [f. 154 v.º]

Per part de Joseph Guinart, mercader matriculat de la present ciutat, se ha representat als magnifichs consuls de la llotja de la mar de aquella que a 14 de febrer del corrent any 1664 foren capturats ell y Joseph Massart, corredor de orella, per los minis-

tres del tribunal del Sant Offici del present principat de Cathalunya, per occasio, segons se diu publicament per la present ciutat, de esser inculpats en la mort de Joan Matheu, mercader, ciutada de Barcelona y receptor de dit tribunal, que succehi lo dia present, y desde les horas estan pressos y detinguts en les presons de la santa Inquisitio, com tambe es publich y notori; y tambe se ha representat a dits magnifichs consuls que per part de la regia cort se insta la repetitio de dits pressos, y se preten que la conexensa de dit pretes delicte li especta a ella y no a dit tribunal, per esser dit delicte comu y ordinari y no tocar en res cosas de la santa fe, y que s dupta que la conferensia y contensio sobre dit negosi ha de esser llarga en gran dany de dits pressos, y per lo tant y altrament se ha suplicat a dits magnifichs consuls que interposen ab aquellas diligensias que aparegan mes convenients pera que breument se efectue dita conferensia y repetitio de dits presos; y haventse tractat de estas cosas en lo concell de vint de dita llotja que representa lo estament mercantivol, en consideratio de esser dit Joseph Guinart de dit estament, lo qual te molt gran interes en que de tals delictes comesos per personas de dit estament com per vassalls del rey nostre senyor (Deu lo guarde) conega la regia cort y no dit tribunal ni altre algu, se ha resolt en dit consell que s fassen les diligensias que aparegan mes convenients peraque breument se tinga dita conferensia y se effectue la dita repeticio de dits pressos. Perso y altrament, havent considerat dits magnifichs consols que una de las diligensias mes efficases pera conseguir dit fi es acudir a vostra S.ª per esser tant interessada esta ciutat y lo estament mercantivol, part tant principal de ella, en que dels dits delictes comuns y ordinaris y no tocants en res a la santa fe, comesos per mercaders metriculats o altres personas habitants en esta
[f. 155.] ciutat, conega la regia cort y no dits || altres tribunals, suplican a vostra S.ª sia de son servey interposarse ab lo exellentissim senyor llochtinent de sa magestat y fer totas las diligencias que aparegan mes convenients peraque se effectue breument dita conferensia y se obtinga la repetitio de dits pressos, que dits magnifichs consols y estament mercantivol ho estimaran per singular merse. Lo offici etc. que licet etc.

Altisimus etc.
Monfar et Sorts, advocatus Logie maris
Piella, advocatus Logie maris

A la qual suplicatio per dits senyors consols de llotja donada, dits senyors consellers feren resposta que farian mirar ditas cosas pera veurer lo que serca d ellas se hauria de fer, y del que se resoldria se n tornaria resposta als dits senyors consols, los quals encontinent se despediren de dits senyors consellers y se n anaren.

[Arribada del duc de Tursis.]

DILLUNS a .III. de dit.—En aquest dia arribaren en lo port de la present ciutat sis galeras, que eran las del senyor duch de Tursis, ab las quals venia dit senyor duch.

[Consell de cent: extracció d'ajudant d'escrivà major.]

Dit dia a la tarda, se tingue consell de cent [y] entre altras cosas se feren, fonch traurer lo offici de ajudant de scriva major, que vagava per mort de Joseph Payssa, notari, en lo qual carrech isque Rafel Hexarch, notari y mercader (*).

[Festa de sant Tomàs d'Aquino.]

DIVENDRAS a .VII. de dit, dia del glorios sant Thomas de Aquino, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren al monastir de Santa Catharina, martir, del orde de Predicadors, haont arribats al portal major de dit monastir los isqueren arrebrer los pares de dit monastir, acompanyantlos fins al presbiteri ahont se asentaren a la part del evangeli, y alla oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se n anaren.

[Divendres de quaresma.]

Dit dia a la tarda, per ser segon divendras de quaresma, dits senyors consellers ab la mateixa forma de ciutat tornaren al hospital general de Santa Creu, conforme lo primer divendras llargament es de veurer, excepto que no anaren al monastir de las monjas || Minimas. [f. 155 v.°]

[Festa de sant Pacià.]

DIUMENGE a .VIIII. de dit, dia del glorios sant Passia.—En aquest die, essent convidats los molt illustres senyors consellers per asistir a la festa de dit glorios sant, partiren perso de la casa de la present ciutat, ab sos verguers y massas altas, y anaren a la iglesia parrochial de Sant Just y Sant Pastor, ahont arribats al portal major de dita iglesia los isqueren arrebrer los senyors obrers, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se asentaren a la part del evangeli ab cuxins de vellut o almoades als peus, ahont oyren lo offici y sermo, y acabat se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers fins al portal major de dita iglesia.

[Consell de cent.]

DILLUNS a .X. de dit.—En aquest dia se tingue consell de

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 49 v.° - 50 v.°

cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (*).

DIMECRES a .XII. de dit. — En aquest dia lo senyor Pere de Montaner, militar, y Hieronim Novell, ciutada, per part dels molt illustres senyors consellers reportaren una embaxada al exellentissim senyor virrey, la qual es del thenor seguent: [Ambaixada al virrei sobre competència de jurisdiccions.]

Exellentissim senyor

Los consellers y consell de cent de la present ciutat de Barcelona diuen y representen a vostra exellencia com en dias passats y [per] part del magistrat de la llotja de mar fou feta una embaxada als dits consellers peraque se interposassen ab vostra exellencia a effecte que las personas de Joseph Guinart, mercader, y Joseph Massart, corredor de orella, capturats en les presons de la santa Inquisitio, fossen remessos y restituits a la regia cort, com a son jutja competent, per conexer dels delictes de que son incupalts; y axi mateix diuen y representan com lo dia de deu de mars fou feta altra embaxada per part del bras militar al dit concell de cent per lo mateix effecte, dient esser contra las generals constitutions de Cathalunya, capitols y actes de cort, y contra les concordias ab los molt reverents pares inquisidors fetas y ab auctoritat apostolica confirmades, demanant que la ciutat fes sas parts y instansias per lo reparo de dita con-
[f. 156.] tra||factio; y no obstant que los dits consellers, a vista de la primera demanda feta per lo dit magistrat de la llotja de mar, resolgueren suplicar, com en effecte ab embaxada ab la forma ordinaria suplicaren, a vostra excellencia fos servit ab los medis y remeys oportuns conseguir la remisio y restitutio de dits presos a la regia cort, y fou vostra exellencia servit respondrer que ja se estavan fent prosehiments en la real audientia per dit negosi y que ne havia donat avis a sa magestat (que Deu guarde) y que desitjave molt aconsolar a la ciutat en lo que ls demanava, empero vehent dita ciutat las novas instansias del bras militar, y considerant que lo dit Joseph Guinart no sols es ciutada de Barcelona pero encara es actualment official de la taula de dita ciutat, y axi que molt en particular li especta a dita ciutat procurar no sia gravat y aprimit ni conega de sos fets jutja incompetent, attenent tambe que esta pretensio es fundada en publica y co-

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 57-58 v.º

muna utilitat de tots los ciutadans de Barcelona, los quals si per delictes que s preten an comesos contra ministres, officials, familiars del sant offici, podian esser capturats per los molt reverents pares inquisidors en cosas no tocants a la santa fe ni consernents o dependents de aquella, se seguiria un gran dany, per que essent tants en numero los officials, ministres y familiars del sant offici, seria molt contingent tenir rinyas ab ells los ciutadans per cosas privadas y particulars y restar axi aprimits en lo sant tribunal, en lo qual les presons son molt obscuras y terribles, sens admetrerse communicatio alguna de parents ni amichs, ni saber mes dels presos que per delictes ordinaris y comuns estan detinguts del que se sab dels presos que per cars de heretgia estan detinguts; y no sols te la captura sobre dita estos y altres inconvenients, pero encara es formalment contra lo capitol de cort 30 de las corts del any 1599, ab lo qual fou disposat que no pugan esser pressos en lo tribunal de la santa inquisitio los que auran, ab rinya o altrament encara que fos ab cas acordat, ofes o mort algun familiar, official o ministres del sant offici, no essent per cosas concernents y dependents de la santa fe catholica; tambe es contra las concordias y capitols y actes de cort dels any[s] 1512, 1516 y 1520 fetes ab los molt reverents pares inquisidors, continuades en lo segon volumen de las constitutions de Cathalunya sots titol *de la santa Inquisitio*, les quals concordias y capitols de cort foren conformadas ab auctoritat apostolica ab que no s pot duptar de la validitat de aquellas; y axi com los dits Joseph Guinart y Joseph Massart y altre son capturats per esser || acusats de haver mort a Joseph Matheu, mercader, re- [f. 156 v.°] ceptor del sant Offici, se veu que la dita captura es per causa merament profana y que no especta la conexensa de ella als molt reverents pares inquisidors en manera alguna, ni pot considerarse qualitat alguna que puga atribuirlos en dit cars jurisdictio als dits molt reverents pares inquisidors; y finalment, en semblants casos que per lo passat an succehit, encara que la ciutat de Barcelona y sos ciutadans sien estats molt deffensors del sant offici, y hage la ciutat sempre que es estat menester donar tot auxili y favor als molt reverents pares inquisidors y a sos ministres y officials, y esta prompte pera donarlo en los casos de sa jurisdictio, empero sempre que ha succehit que per delictes particulars alguns ciutadans y encara altres son estats capturats per los ministres del sant offici en casos que no son estats de sa ju-

risdictio, perpetuament la ciutat ha fetas legitimas instansias, axi a sa magestat com a sos llochtinents, pera conseguir lo reparo, com succehi en lo any 1505, en lo any 1532 per ser estats capturats differents ciutadans, en lo any 1568, en lo any 1597 y 1598, en lo any 1605, en lo any 1611, en lo any 1626, y en altres ocasions. Per tant y altrament, la dita ciutat de Barcelona, inseguint los vestigis dels referits y altres exemplars, desitjant afavorir y asistir a sos ciutadans y officials y que no sien molestats ni oprimits, zelosos de la conservasio de las prerrogativas reals y regalias de sa magestat, per medi de la present embaxada, humilment suplica a vostra exellencia sia servit ab totas veras disposar que se apliquen y executen los medis legitims pera conseguir que los dits Guinart y Massart juntament ab Pedro t... (1) de la familia de Joan Guinart, cavaller, sien entregats en ma de la regia cort pera que conega dels delictes de que son acusats, que a mes de ser com esta dit conforma a la publica utilitat, constitutions de Cathalunya y observansas de la casa de la present ciutat, ho tindra a molt particular merse de la ma de vostra exellencia.

A la qual embaxada dit senyor virrey respongue que ell "mandaria ver ditas cosas y bolveria la respuesta".

DIJOUS a .XIII. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se tracta de materia de indivisibles, com en dit consell llargament se conte (2). [Consell de cent.]

DIVENDRAS a .XIIII. de dit, a la tarda los senyors consellers anaren al hospital per ser divendras de quaresma, conforme lo primer divendras llargament es de veurer. [Divendres de quaresma]

[f. 157.] DISAPTE a .XV. de dit, dia de la gloriosa santa Madrona, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alli ab la musica davant anaran a la seu per los llochs acostumats, entraren per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se passaran a la part del evangeli, aont oyren lo offici y sermo, lo qual acabat se comensa la proffesso acostumada, en la qual dits senyors consellers aportaren les vares del talem y los senyors promens anavan devant la custodia ab varas. E acabada [Festa de santa Madrona.]

(1) En blanc.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 59 v°-60.

dita proffesso, dits senyors consellers y promens se n tornaren al porxo de Sant Jaume ahont se disgregaren.

Francesch Puiggener, conseller en cap.

[Consell de cent.] Dijous a .xx. de dit.—En aquest dia se tingue consell de cent per materia de carns (1).

[Divendres de quaresma.] Divendras a .xxi. de dit, a la tarda los senyors consellers ab sas insignes consolars anaren al hospital per oyr lo miserere, fentse en tot y per tot com lo primer divendras es de veurer.

[Dissabte de quaresma: completes dels enamorats.] Disapte a .xxii. de dit, a la tarda los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia de la seu, aont arribats a la capella de la gloriosa Santa Eularia y asentats a la part del evangeli ab uns banchs, oyren les completes ditas dels enamorats, acabadas les quals se n anaren.

[Consell de cent.] Dilluns a .xxiiii. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

Dimecres a .xxvi. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell son de veurer (3).

[Divendres de quaresma.] Divendras a .xxviii. de dit, a la tarda los senyors consellers en forma de ciutat anaren al hospital general per asistir al miserere y sermo, fense tot com lo primer divendres de quaresma llargament es de veurer. [f. 157 v.º]

[Completes dels enamorats.] Disapte a .xxviiii. de dit, a la tarda los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia de la seu y capella de Santa Eularia a oyr les completas ditas dels enamorats.

Dilluns a .xxxi. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[ABRIL]

Dimars al primer del mes de abril del any mil sis cents sexanta quatra.

[Festa de sant Francisco de Paula.] Dimecres a .ii. de dit, dia del glorios sant Francisco de

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 61.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 62 - 63 v.º
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 63 v.º - 66 v.º

Paula.—En aquest dia los senyors consellers, a la matinada, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren al monastir del glorios pare Sant Francisco de Paula, y arribats al portal major los isqueren arrebrer los pares de dit monastir, acompanyantlos fins al presbiteri aont se possaren a la part del evangeli, y alla oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se n anaren.

[Visita del bisbe de Vich.]

DIJOUS a .III. de dit, essent arribat en dias passats en la present ciutat lo senyor bisbe de Vich, y aventli enviat los senyors consellers la benvinguda per medi de dos cavallers, volensen tornar dit senyor bisbe a sa terra envia a dits senyors consellers un recado, ab lo qual los feya a saber que desitjava venir en la casa de la present ciutat pera despedirse de sa senyoria, y perso dits senyors consellers, ajuntats en la present casa, se posaren les insignes consolars y convidaren alguns cavallers y officials de la present casa, per asistir a dits senyors consellers; y tenint entes que dit senyor bisbe arribava, dits senyors cavallers y officials lo isqueren arrebrer al portal major de la present casa, acompanyantlo fins al portal de la capella, aont lo isqueren arrebrer dits senyors consellers, y despres de haverli fetas las degudas cortesias los senyors consellers se possaren devant, restant sol lo senyor conseller en cap al costat y ma esquerra de dit senyor bisbe, acompanyantlo fins a la instansia de trentenari, ahont dits senyors consellers se assentaren ab la forma acostumada y dit senyor bisbe fonch assentat entre cap y segon; [y] despres de haver tingut entre ells algun rehonament se alsaren y se n anaren, acompanyantlo dits senyors consellers a cercar la casa y despres
[f. 158.] se despediren || de dit senyor bisbe en dita porta de la instansia de la capella, y dits senyors cavallers y officials fins al portal major, de hont se n ana.

[Aniversari de Ramon de Montcada en la llotja.]

Dit dia y despres de sersen anat dit senyor bisbe, a la matinada, dits senyors consellers, ab les gramalles de dol, aportantlos la falda un criat, ab sos verguers y massas altas, anaren a la llotja de la mar per asistir al offici se fa quiscun any per lo noble senyor don Ramon de Moncada (*), y arribats en lo portal de la llotja dels tarongers los isqueren arrebrer los senyors consols y deffenadors, acompanyantlos fins la capella de dita llotja, haont dits senyors consellers se assentaren ab banchs de vaqueta

(*) V. F. CARRERAS I CANDI. *La ciutat de Barcelona* (Geografia General de Catalunya), p. 567.

a la part del evangeli y los senyors consols ab altres banchs a la part de la epistola, ahont oyren lo offici y sermo per la anima de dit senyor, estant tot lo dit offici al mitg de dita capella posat un tumol ab dotse atxas cremant, y dotse pobres cubers de drap ab sos siris a les mans. E acabat lo dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyant los dits senyors consols fins a dit portal haont los havian rebuts.

[Divendres de quaresma.]

DIVENDRAS a .IIII. de dit, a la tarda los senyors consellers anaren al hospital per oyr lo sermo y miserera que quiscun divendras acostuman, fentse com en lo primer divendras llargament es de veurer.

[Matrícula de mercaders.]

Dit dia y despres de ser tornats los senyors consellers del hospital, anaren a la casa de la present ciutat aont se feren mercaders, conforme quiscun any se acostuma (*).

[Completes dels enamorats.]

DISAPTE a .V. de dit, a la tarda los dits senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia de la seu y capella de la gloriosa Santa Eularia, aont oyren les completas ditas dels anamorats, com llargament altres disaptes es de veurer.

[Diumenge de Rams.]

DIUMENGE a .VI. de dit, dia del Ram.—En aquest dia acostuman los senyors consellers anar en la seu per la benedictio del ram si la fa lo senyor bisbe de pontifical, y per quant lo senyor bisbe era mort, qui era lo senyor don Ramon de Semmanat, y per conseguent no y havia bisbe, no y anaren.

[Dijous Sant.]

DIJOUS a .X. de dit, dia del Dijous Sant, a la matinada los los senyors consellers, ab sas insignes consolars, anaren a la iglesia de la seu, y pujats al presbiteri se posaren a la part del evangeli, haont oyren lo offici y sermo fent les serimonias acostumadas; y despres quant foren a la Comunio, despres de haver combregat los senyors canonges, || tot lo demes clero, escolans y [f. 158 v.º]
officials del capitol, anaren ha combregar los senyors consellers de dos en dos, despres lo scriva racional o mestra de serimonias, despres los veguers y acompanyadors y cap de guayta. E despres al aportar Nostre Senyor al muniment, los senyors consellers prengueren les vares del talem ab la forma que per semblant dia se acostuma, acompanyant Nostre Senyor al muniment sens fer ninguna serimonia en lo altar ni muniment de fer testi-

---

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 68-69. Foren matriculats els mercaders Joan Portioles, Joan Trulles, Josep Garau i Joan Roger.

moni per ser llevat, sino que en haver tancat la caxeta en continent los dits senyors consellers se n anaren.

Dit dia a la tarda, dits senyors consellers, ab les gramalles de dol, acompanyats dels officials de la present casa, ab verguers y massas altas, anaren a sercar muniments de diferens iglesias, conforme quiscun any per semblant die se acostuma. [Visita dels monuments.]

DIVENDRAS a .XI. de dit, a la matinada, dia del Divendras Sant, los senyors consellers, ab sos verguers y massas altas, y ab gramallas de dol, aportantlos las faldas criats, tornaren en dita iglesia de la seu entrant per lo portal de Nostra Senyora de la Puritat, devant la carniseria del illustre capitol, y al que foren al portal de las claustras, los criats dexaren las faldas y dits senyors consellers les prengueren ab les mans y se n pujaren al presbiteri, posantse a la part del evangeli, ahont oyren lo offici y sermo fent les serimonias acostumadas per semblant dia; y a la que foren al adorar lo *lignum crucis*, despres de haver adorat tots los senyors canonges, clero y officials del capitol, anaren dits senyors consellers y verguers, conforme lo dia de ayr a combregar; y despres de haver acabat dit offici, dits senyors consellers se posaren darrera lo gramial y se n anaren al moniment, ahont tragueren lo Santissim Cos de Jesuxpist, y los senyors consellers aportaren les vares del talem fins que lo sacerdot hague sumit, y despres se n tornaren a son puesto, fins que fou acabat lo offici y que vingue lo mestre de serimonias del illustre capitol a convidar dits senyors consellers pera la tarda a la proffesso de la santa Spina, y despres se n anaren. [Divendres Sant.]

Dit dia a la tarda, dits senyors consellers tornaren ab ditas gramallas de dol a la seu y asistiren a la profeso de la santa [f. 159.] Espina, portant les vares del talem conforme se acostuma, || y en ser acabada se n pujaren al presbiteri pera veurer la profeso de la Soladat, la qual vista se n anaren. [Processons de la santa Espina i de la Soledat.]

DISAPTE a .XII. de dit, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, tornaren en dita iglesia de la seu, ahont pujats al presbiteri a la part del evangeli, oyren lo offici ab aquellas serimonias que per semblant dia se acostuma, asistint darrera lo gramial a la professo de la benedictio de les fons, y despres de ser acabat lo dit offici se n anaren. [Dissabte Sant.]

DIUMENGE a .XIII. de dit, dia de Pasqua de Resurrectio, a la matinada, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume ab forma de promania, y de alla ab la [Pasqua de Resurrecció.]

musica devant anaren a la seu, ahont pujats als presbiteri a la part del evangeli, oyren lo offici y sermo, lo qual acabat se n anaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume, y alla se disgregaren y despres se n anaren.

DIMARS a .xv. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[Festa de sant Marc.]

DIVENDRAS a .xxv. de dit.—En aquest dia los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la seu per assistir a la professo que per semblant dia se acostuma fer, a la qual anaven darrera lo gramial, y arribats a la iglesia del hospital, dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y los senyors del gramial a la part de l epistola ab cadiras solas sens cuxins o almoadas, y axi oyren lo offici, lo qual acabat dita profeso se n torna a la seu, anant dits senyors consellers darrera dit gramial, y acabada dita professo dits senyors consellers se n anaren.

[Consell de cent.]

Dit dia a la tarda, se tingue consell de cent en lo qual se [f. 159 v.º] feren les propositions, deliberations y extractions que en dit consell llargament son de veurer (*).

Se fa la triaga.

DIMECRES a .xxx. de dit. — En aquest dia lo collegi dels apotecaris de la present ciutat feu una parada al porxo de Sant Jaume de tots los ingredients se havian de manaster pera fer la triaga magna, y perso havian antepisat tot lo dit porxo de Sant Jaume y fet un gran aparador a la paret o reco de la part de la ballia, ab unas grans gradas las quals estavan plenas de bassinas de plata y altres vasos ab que estavan dits engradients y uns vasos de vidre ab escursons, y axi mateix tot lo fossa de Sant Jaume estava envalat ab molts gallardets y molta musica, y foren convidats los senyors consellers per part de dit collegi per asistir a la lliso o oratio que s feya en alabansa de dita triaga, la qual havia de dir lo senyor doctor Monsalvo; y perso a la tarda, dits senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren en dit porxo de Sant Jaume, aont los reberen dits senyors apotecaris, y dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli, ço es, junt a la paret de Sant Jaume

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 73 v.º-74 v.º Foren elegits cònsols de llotja Rafel Grimosachs, ciutadà i Josep Novial. En lloc d'aquest, el 13 de maig, fou elegit Pau Ferrer, mercader.

ab cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y tot lo demes de dit porxo a la part dels pilars estava rodat de banchs, en los quals se assentaren senyor[s] doctors en medicina ab sos capirons y borlas, apotecaris y altre gent. E en ser los dits senyors consellers en dit puesto, dit senyor Monsalvo puja a la trona que estava devant lo portal de Sant Jaume y feu sa lliso o oratio, la qual acabada dits senyors consellers se n anaren.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[MAIG]

DIJOUS al primer de maig mil sis cents sexanta quatra, dia dels gloriosos sant Felip y sant Jaume.

DISSAPTE a .III. de dit, dia de santa Creu, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plasa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu, aont arribats al altar major y a la part del || evangeli, oyren lo offici y sermo, lo qual acabat se n tornaren ab la matexa promania a Sant Jaume ahont se disgregaren. [Festa de santa Creu.]

[f. 160]

DIUMENGE a .IIII. de dit, los senyors consellers ab ses insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia del hospital general de Santa Creu, aont arribats los isqueren arrebrer los senyors administradors del hospital, acompanyantlos fins al presbiteri haont se asentaren, los senyors consellers a la part del evangeli ab banchs de vellut y dits senyors administradors ab banchs de vaqueta a la part de la epistola, oyren lo offici y sermo, lo qual acabat se n anaren, acompanyantlos dits senyors administradors fins alla hont los havian rebuts. [Festa de santa Creu en l'hospital.]

DILLUNS a .V. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations que en dit consell son de veurer (1). [Consell de cent.]

DIMARS a .XIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

DIJOUS a .XV. de dit, havent fet entendrer los molt illustres senyors consellers al molt illustre capitol que hi havia necessitat [Pregàries per pluja.]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 76 v.º - 78 v.º
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 80 - 81 v.º, i la nota de la pàg 302

de ayguas, y havent resolt dit molt illustre capitol comensar lo dia present les rogativas, anaren perso dits senyors consellers, ab sas insignes consolars, en dita iglesia de la seu al acabar lo offici, y assistiren a la proffesso que per dintra dita iglesia de la seu se feya per rogativas de ayguas, anant dits senyors consellers darrera lo gramial, y acabada dita professo se n anaren.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

DISAPTE .a. XVII de dit, tambe asistiren dits senyors consellers a la seu y anaren a la professo per rogativas de ayguas.

[Lledànies.] DILLUNS a .XVIIII. de dit, dilluns de la semmana de [la] Sensio, los senyors consellers, ab sos verguers y massas altas, anaren a la seu y pujats al presbiteri se asentaren a la part del evangeli, y encontinent se comensa la professo de las lledanias que quiscun any se acostuma fer, a la qual asistiren dits senyors consellers darrera del gramial, [y] anaren a dir lo offici a la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi, aont los senyors consellers se posaren al presbiteri a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y los senyors del gramial se posaren a la part de la epistola ab cadiras sens cuxins, oyren lo offici, y al donar la pau lo senyor diaca la dona als senyors del gramial y despres la dona a dits senyors consellers; e acabat dit offici, se continua dita profeso fins a la seu ahont se acaba, y dits senyors consellers se n anaren. [f. 160 v.º]

DIMARS a .XX. de dit, se feu semblant professo de lladanias asistinthi dits senyors consellers, y se digue lo offici en la iglesia de Santa Maria de la Mar, conforme lo dia de ayr es de veurer.

DIMECRES a .XXI. de dit, se continuaren ditas profesons de les lladanias asistinthi dits senyors consellers, y anaren a dir lo offici a la iglesia de Sant Just.

[Festa de l'Ascensió.] DIJOUS a .XXII. de dit, dia de la Censio, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y anaren a la seu a oyr lo offici y sermo, lo qual acabat se n tornaren a Sant Jaume ahont se disgregaren.

[Pregàries per pluja.] DISAPTE a .XXIIII. de dit, se continuaren les professons de aygua per dintra la seu en las quals y assistiren dits senyors consellers.

[Pluja.] DIUMENGE a .XXV. de dit. — En aquest dia, plogue en la present ciutat una pluja congruhent, ab que se judicava que Nostre Senyor era estat servit donarnos congruensia de aygua.

DILLUNS a .XXVI. de dit, tambe plogue.

DIMARS a .XXVII. de dit, se feu a la seu *Te Deum laudamus* per dintra dita iglesia, per ser estat servit Nostre Senyor donarnos aygua, aont asistiren los senyors consellers ab la forma acostumada. [*Te Deum* per la pluja.]

[f. 161.] DIJOUS (*) a .XXVIIII. de dit, avent demanat los senyors del real consell als molt illustres senyors consellers fossen servits manar traurer exemplars de com portavan los dits senyors consellers las massas altas devant sa exellencia, axi en entradas com altrament, y havent dits senyors consellers ordenat a mi Joseph Soldevila, notari publich de Barcelona, scriva racional de la present casa y mestre de serimonias de dits senyors consellers, que ves y miras tots los *llibres seremonials* y *dietaris* de dita ciutat, y tot lo que en orde de dit fet se agues de veurer, y de tot lo que trobaria ne fes relatio, jo dit Soldevila aporti dita relatio a dits senyors consellers, la qual es del thenor seguent: Informació sobre portar les maces devant del virrey.

Molt illustre senyor

Obeynt y obtemperant Joseph Soldevila, notari publich de Barcelona y scriva racional de casa la present ciutat y en dit nom mestre de serimonias de vostra S.ª, al que per vostra S.ª se li es estat manat que ves y miras lo orde y serimonia que tenen los dos verguers o massers de vostra S.ª en orde aportar las massas baxas o altas, axi en les entradas y juraments dels exellentissims senyors lloctinents y capitans generals del principat de Cathalunya com encara en las professons axi de Corpus com altres, en les quals asisteix dit exellentissim senyor lloctinent y capita general ab son consell real o assoles; mirant y regonexent tots los *llibres serimonials*, *dietaris* o altres per dit effecte necessaris, y axi matex la pratica y observansa en orde de ditas cosas, y vist per mi tots los dits llibres, tan es assaber los que tinch recondits y guardats en lo racional com los que son en la scrivania major de la present casa, en orde a dit fet y segons la pratica que he vista observar de molts anys a esta part que tinch y regesch dit offici, y altrament del que per algunas personas antigas y de bona memoria me so informat, fas a vostra S.ª la relatio seguent.

Primerament, a la pratica y observansa de aportar vostra

(*) Ms. «dimecres».

S.ª las massas altas devant per sos dos verguers, es de temps immemorial en consuetut observada, en tant que en lo altar o retaula del glo||riosissim sant Sever en una professo que s feu [f. 161 v.º] mes de tres cents anys ha, esta pintada una proffesso en la qual hi assistiren los molt illustres senyors consellers, lo senyor rey y la senyora reyna, y devant de dits senyors consellers estan pintats dos verguers de dits senyors consellers ab sas massas altas y dos del senyor rey darrera tambe ab sas massas altas, de hont se veu que en dita professo encara que sas magestats hi assistiren, dits senyors consellers aportavan les massas altas, com axi ho nota Esteva Gelabert Bruniquer, official que fonch de vostra S.ª, axi en lo offici de scriva racional de vostra S.ª com altres molt antich[s] en sa *Epologia*, posada y continuada en lo *llibre diversorum sete*, capitols dese y vint y dos (1), no sols esta porrogativa y preheminensia ha tinguda vostra S.ª en forma de consistori, pero encara hu dels molt illustres senyors consellers assoles, anant a Madrit per part de la ciutat o en altres parts, puix sempre ha observat anar ab sos dos verguers o massers y massas altas, com ho trobara vostra S.ª descrit y continuat en lo *Dietari* que comensa en lo any 1464 (2) y fineix en lo any 1477, en jornada de 22 del mes de agost 1476 (3); en la ciutat de Estela de Navarra, haont dit senyor conseller anava ab sas masas altas, y fentli contrari sobre ditas cosas no sols dit senyor conseller continua pero encara per sa magestat fonch dit y esplicat que las podia aportar, y en molts altres exemplars que sobre ditas cosas se podian donar.

No sols ha gossat vostra S.ª d esta porrogativa en totas las terras del rey nostre senyor, que Deu guarde, pero encara en presentia y asistint sa magestat, com se veu continuat en lo *Dietari* que feu lo senyor Bellafilla, conseller en cap per esta ciutat, trames a sa magestat en lo any 1602, cusit y insertat en lo *Dietari de la present ciutat vint y dose*, que comensa lo any 1597 y acaba en lo any 1602, en jornada de onse del mes de abril (4), havent fet sa magestat honrra y merse a dit senyor conseller Bellafilla que portas lo pendo en la professo fahedora del glorios

(1) V. *Relació sumaria de la antiga fundació y cristianisme de la ciutat de Barcelona y del antich magistrat y govern dels magnifichs consellers y altres coses de honor y bellesa de la Ciutat*, publicada per En Francesc de S. Maspons i Labrós (dues edicions: 1871 i 1885) en *La Renaixensa*.

(2) Ms. «1474», per error.

(3) V. *Dietari*, II, 543.

(4) V. *Dietari*, VII, 524-527.

sant Remon, dit senyor conseller Bellafilla lo aporta en dita professo, asistit de tota la grandesa de sa magestat y aporta los dos verguers devant ab sas massas altas, y aventhi algunas contralitats sobre ditas cosas, se resolgue || que dit senyor conseller aportas ditas massas altas com las aporta.

[f. 162.] Ab esta conformitat que tinch dit a vostra s., los verguers acostuman de anar ab las massas altas en las entradas dels senyors virreys, axi es assaber a sa entrada del portal fins a la seu, que devallan de cavall, y despres que tornan a pujar a cavall fins a sa casa, com ho trobara vostra s. continuat en lo *llibre de serimonias* que vostra s. te y en lo capitol de entradas de lloctinents y capitans generals (1), si be es cert y esta en observansa que despres que dit exellentissim senyor lloctinent y capita general ha jurat en dita seu fins que puja a cavall ditas massas se postran y van baxas dins dita iglesia fins que tornan a pujar a cavall, com axi sempre ho he vist observar y se observa a 16 de octubre 1653, en la entrada ques feu al serenissim senyor don Juan de Austria venint de la ciutat de Gerona, y axi mateix en la entrada que s feu, al primer del mes de fabrer 1663, al senyor marques de Castellrrodrigo lo dia de sa entrada y jurament de virrey y lloctinent y capita general en lo present principat de Cathalunya.

En quant es assaber en las professons de la festivitat de Corpus com altres, en las quals asisteix dit exellentissim senyor virrey y capita general, ab son consell real o assoles, se troba continuada una professo de Corpus a 3 del mes de Juny del any 1638, en la qual professo asisti dit exellentissim senyor virrey y capita general ab son consell real, y en ella aportaren los senyors consellers les vares del talem, y davant la custodia anavan los verguers dels senyors consellers ab massas altas, y darrera lo gramial anaven los dos massers del consell real ab sas massas altas, y despres los senyors regent y canceller y demes senyors del real consell, ab sa exellencia lo ultim, com llargament ho trobara descrit y continuat en dita jornada continuada en lo *Dietari 29* (2), que comensa lo any 1636 y acaba lo any 1641, en lo qual temps aportava dit dietari Hieronim Sabata, notari pu-

(1) V. *Ceremonial de Casa la Ciutat de Barcelona: Llibre quint en lo qual se tracta de la manera que an de anar los senyors consellers en forma de ciutat sens promens ab differents pars y com se ajuntan a cavall per entrades de reys, virreys.....* f. 100 v.º-102 v.º

(2) V. *Dietari*, XII, 206-207.

blich de Barcelona, scriva racional y mestre de serimonias de vostra s., advertintse que quant dit exellentissim senyor entra a la seu que los senyors consellers lo hixen ha rebrer y en tornarlo acompanyar, dits massers de vostra s. aportan las massas baxas, com axi sempre se es observat y se troba || continuat [f. 162 v.t] llargament en dit exemplar. E aquesta es la relatio que jo fas a vostra s. del que en orde a ditas cosas he trobat y vist fins lo dia present, pera que vostra s. sia servit ordenar lo fahedor en servey de vostra s. Feta y scrita en Barcelona a 29 de maig 1664.

DISAPTE a .XXXI. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[JUNY]

[Pasqua de l'Esperit Sant.] DIUMENGE al primer de juny del any mil sis cents sexanta quatra, dia de Pasqua del Sperit Sant.—En aquest dia los senyors consellers ab sos promens en forma de promania se ajuntaren al porxo de Sant Jaume, y de alla anaren a la seu per los llochs acostumats, pujaren al presbiteri y a la part del evangeli ahont oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se n tornaren ab la mateixa forma de promania al porxo de Sant Jaume, y alli se disgregaren.

[Assaig de l'àliga.] DILLUNS a .VIIII. de dit.—En aquest dia se feu lo ensaix de la aguila que tots anys se acostuma lo dilluns antes de la octava de Corpus.

[Consell de cent.] DIMARS a .X. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (*).

[Vigília de Corpus.] DIMECRES a .XI. de dit, vigilia de Corpus.—En aquest dia se feu la festa acostumada en la plassa de Sant Jaume, y perso los senyors consellers, ab sas insignes consolars, acompanyats y asistits de molts cavallers, asistiren a la plasa de Sant Jaume, ahont estava tota la musica de la ciutat de timbalas, trompetas [y] manestrils, y arribats en dit puesto ab dits cavallers, se assentaren als padrisos de la part de la font de Sant Jaume ab dits cavallers entre mitg y a una part y altre; y despres arribaren los

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 87-90.

senyors consols de la llotja de la mar, en forma de consolat, ab
[f. 163.] sos verguers || y massas altas, y se assentaren a uns banchs de fusta als pilars de dit porxo; y a la que tots y foren, arriba lo mestre de las serimonias de la seu, vestit ab son sobrepallis y muça y basto de serimonias, acompanyat de dos beneficiats y alguns escolanets, tambe vestits, y ab lo balla de dita iglesia, ab sa cota, y porta enbaxada a dits senyors consellers com ja las matinas estavan avensadas y que prest y porian anar, y despres al cap de una estona torna fent la mateixa serimonia, y ultimadament torna per tersera dient que sempre que volguessen anar ja podian per que acabavan; y encontinent los senyors consellers se posaren en orde, anant la musica devant, despres los acompanyadors y verguers ab massas altas, y despres dits senyors consellers ab filera de cavallers, sens fer ninguna graduatio, sino tant solament que lo senyor consul militar dels mercaders anave extremps a la filera del senyor conseller quint y lo senyor consol mercader al ext[r]emp de la filera del senyor conseller sise; y ab esta forma anaren per los llochs acostumats a la seu, ahont pujaren al altar major per la part del evangeli, y alla asistiren fins que foren acabadas matinas, y despres se n tornaren ab la matexa forma de promania a Sant Jaume, aont se asentaren al fossa als padrissos al cap demunt, estant cavallers entre los senyors consellers, y despres vingue l aguila y dansà tres dansas, y ultimadament vingueren los senyors obrers ab las bassinas de ramallets donantne a totom, fins que la festa fou acabada y totom se n ana.

DIJOUS a .XII. de dit, dia de la festivitat de Corpus, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume, y de alla ab la musica devant en forma de promania anaren a la seu per los llochs acostumats, possantse al presbiteri per la part del evangeli; y al cap de una estona, tenint entes que lo exellentissim senyor don Vicente Gonsaga, virrey y capita general, arribava, dits senyors consellers y promens lo isqueren arrebrer al portal major, y despres de haverli fet las degudas cortesias lo senyor conseller en cap se li posa a son costat y ma esquerra, y los demes senyors consellers ab sos promens devant per son orde, y devant del senyor conseller en cap ana-
[f. 163 v.º] van los massers de la real || audientia ab las massas altas y los verguers de la ciutat ab las massas baixas, e los senyors doctors del real consell anavan darrera del senyor virrey de dos en dos,

[Festa de Corpus: ofici en la seu.]

y ab esta forma pujaren al presbiteri, ahont sa exellencia se assenta ab sa cadira y estrado a la part del evangeli, y los senyors del real consell ab banchs a dita part del evangeli, e los senyors consellers y promens ab banchs a la part de la epistola, haont oyren lo offici y sermo; y al que digueren lo evangeli, vingueren quatre criats de sa exellencia ab sas atxas ensesas en las mans, y despres de ser pujats al altar major, saludaren al altar, despres a sa exellencia y real consell [y] despres a dits senyors consellers, y lo mateix feren quant tornaren a pujar pera llevar Deu, si be quant ague sumit lo sacerdot la Ostia no saludaren, perso que Nostre Senyor estava patent. E acabat dit offici, dit senyor virrey y consell real se n anaren, acompanyantlo dits senyors consellers y promens ab la mateixa forma lo havian rebut, y despres se n tornaren a la plassa de Sant Jaume hont se disgregaren.

[Processó] Dit di[a] a la tarda, los dits senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume, y ab la mateixa forma de promania tornaren a la seu possantse al presbiteri de dita part del evangeli, y al cap de una estona arriba lo senyor virrey ab son consell real al qual isqueren arrebrer comforme vuy a la matinada llargament es de veurer, acompanyantlo fins al presbiteri, aont dit senyor virrey se posa a la part del evangeli ab son estrado y los senyors del consell real ab los banchs y los senyors consellers y promens a la part de la epistola, fins que comensaren la professo, que los senyors consellers y promens acompanyaren a dit senyor virrey darrera lo gramial ab la forma sobre dita, aportant los verguers las massas baixas; y en ser al cor, los senyors consellers y promens se despediren de sa exellencia, y dits senyors consellers se n anaren a pendrer las vares del talem, y los senyors promens [anaven] || devant la custodia [f. 164.] ab varas, devant dels quals promens anavan vuyt criats del senyor virrey ab atxas ensesas, ab lo senyor capita de la guarda de sa exellencia al mitg, y ab dits senyors promens anavan los senyors obrers y scriva de las obras, e darrera de dits senyors obrers anavan los verguers ab sas massas altas, e despres del gramial anavan los apostols y Melchisadech, y despres los massers del senyor virrey y consell real, ab las massas altas, y despres venia lo senyor virrey y consell real, aportant siris en les mans; y ab esta forma feren la proffesso per los llochs acostumats, fins arribar a la seu que dita proesso fou acabada, y anansen lo senyor virrey dits senyors consellers y promens lo

acompanyaren fins al portal ab la forma sobre dita, aportant las massas baxas, y despres ab la matexa forma de promania se n tornaren a Sant Jaume aont se desgregaren.

DIVENDRAS a .XIII. de dit, dits senyors consellers ab sas insignes consolars anaren a Sant Jaume pera sistir a la proffesso de Corpus, aportant en aquella las varas del talem ab la forma acostumada. [Processó de Sant Jaume.]

DISSAPTE a .XIIII. de dit, dits senyors consellers anaren a la profeso de Sant Miquel, ahont axi mateix aportaren les vares del talem ab la forma acostumada. [Processó de Sant Miquel.]

DIUMENGE a .XV. de dit, los senyors consellers, ço es, en cap, segon, quart y sise anaren a la professo de Santa Maria de la Mar, y ters y quint anaren a la professo de la iglesia de Nostra Senyora del Pi. [Processons de Santa Maria i del Pi.]

Francesch Puiggener, conceller en cap.

DILLUNS a .XVI. de dit, los senyors consellers anaren a la professo de la capella del glorios Sant Sebastia. [Processó de Sant Sebastià.]

DIMARS a .XVII. de dit, los dits senyors consellers anaren a la professo del monastir del pare Sant Francisco de Paula. [Processó de Sant Francisco de Paula.]

DIMECRES a .XVIII. de dit, los senyors consellers anaren a la professo de la iglesia parrochial de Sant Just y Sant Pastor de la present ciutat, en la qual aportavan las varas del talem. [Processó de Sant Just.]

DIJOUS a .XVIIII. de dit, dia de cap de octava de Corpus, los senyors consellers ab sos promens a la tarda se ajuntaren a [f. 164 v.º] la plassa de || Sant Jaume en forma de promania, y de alla anaren a la seu ab la forma acostumada, assistint a la professo, en la qual los senyors consellers aportavan las varas del talem y los senyors promens anavan devant la custodia ab varas, y acabada dita proffesso se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren. [Capvuitada de Corpus.]

DIVENDRAS a .XX. de dit.—En aquest dia se tingue consell de sent, tractant del gasto de la fabrica del santuari de Sancta Madrona (*). [Consell de cent.]

DILLUNS a .XXX. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

(*) V. *Reg. de Deliberacions,* f. 90 v.º-91, i Apendix V.

[JULIOL]

DIMARS al primer de juliol mil sis cents sexanta quatra.

[Consell de cent.] DIVENDRAS a .IIII. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament es de veurer (1).

[Visita del comte de Paredes.] DIMECRES a .VIIII. de dit, havent quinse o setse dias que era arribat a la present ciutat de Barcelona lo senyor compte de Paredes, al qual els (2) senyors consellers havian enviat a donar la benvinguda per medi de dos cavallers, y volensen anar de la present ciutat, dits senyors consellers tingueren avis com dit senyor compte volia venir a la present casa a despedirse de dits senyors consellers, y perso dits senyors consellers ordenaren convidar alguns cavallers y los officials de la present casa per exir arrebrer a dit senyor, y a la que vingue, isqueren dits senyors cavallers y officials al portal de la present casa acompanyantlo per la escala fins || al batiporta de la sala de consell de cent, [f. 165.] ahont isqueren los senyors consellers, ab sas gramallas, verguers y massas altas, haont li feren les degudas cortesias, acompanyantlo fins dins dita sala de consell de cent ahont se assentaren, dits senyors consellers en forma de consistori y dit senyor compte entre cap y segon, y aqui estigueren parlant una estona, y despres se alsaren sercant tota la casa, acompanyanlo dits senyors consellers fins al portal de la istansia de la capella ahont se despediren, y dits senyors cavallers y officials de la present casa lo acompanyaren fins al portal major de la present casa, y apres se n ana.

[Consell de cent.] Dit dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (3).

DIMARS a .XV. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[Ofici votiu de les claus a Nostra Senyora de la Concepció.] DISAPTE a .XVIIII. de dit. — En aquest dia los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia de la seu y capella de Nostra Senyora Santissi-

---

(1) V *Reg. de Deliberacions*, f. 95-112, i BRUNIQUER, *Rúbriques*, III, 246.

(2) Ms. «als».

(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 116 v.°-117 v.°

ma de la Conceptio, pera sistir a la festa que quiscun any la ciutat fa a Maria Santissima per lo patrosini de la peste, y arribats en dita capella se assentaren a la part del evangeli ab banchs de vellut, lo qual offici paga la ciutat, y en ser acabat se n anaren.

DIUMENGE a .XX. de dit, dia de santa Margarida, lo senyor conseller segon ana a Moncada, baronia de la ciutat, per assistir a la fira, conforme quiscun any se acostuma. [Anada del conseller segon a Montcada.]

[f. 165 v.°] DIVENDRAS a .XXV. de dit, dia del glorios apostol sant Jaume.—En aquest dia los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren en dita iglesia de Sant Jaume, y arribats al portal major de dita iglesia los isqueren arrebrer los senyors obrers, acompanyantlos fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, aont oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers fins dita porta aont los avian rebuts. [Festa de sant Jaume.]

DIUMENGE a .XXVII. de dit.—En aquest dia Pere Martir Ferrer, notari publich de Barcelona, sindich de la present ciutat, aporta una embaxada al exellentissim senyor virrey de part dels molt illustres senyors consellers, la qual es del thenor seguent: [Ambaixada al virrei sobre agabellament de fruita.]

Exellentissim senyor

Lo dany tant gran reportan los ciutadans d esta ciutat de Barcelona de la coadonatio fan los revenadors en agavallar la fruyta dels pagesos, y per dita causa haver de comprar los ciutadans la fruyta de ma del revenador y no del pages, ocasiona als consellers ordenar als mostesaf y obrers no permetessen als revenadors venessen fruyta en las plassas publicas que no fossen tocadas las onse horas de la matinada, conforme esta ordenat y disposat per la present ciutat a qui especta la dispositiva de dites cosas, del que ha de redundar benefici publich, y com per part de la confraria de revenadors vulga evocar alguna causa devant vostra exellencia y real consell, y la dispositio d estas cosas toque merament a la ciutat, suplican los consellers a vostra exellencia sia servit manar no tenir lloch la evocatio de dita causa, que ho rebran a singular grasia de la ma de vostra exellencia, ademes de esser cosa tant ben disposada per lo benefici publich.

DIMARS a .XXVIIII. de dit, dia de la gloriosa santa Martra, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y mas- [Festa de santa Marta.]

sas altas, anaren a la capella de la gloriosa Santa Martra del hospital d en Pere Desvilar, || ahont lo isqueren arrebrer los senyors [f. 166.] administradors de dit hospital, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y alla hoyren lo sermo y offici, lo qual acabat se n anaren.

DIJOUS a .XXXI. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[AGOST]

DIVENDRAS al primer del mes de agost del any mil sis cents sexanta quatra.

[Ambaixada de benvinguda al marquès de Bayona.]

DIMARS a .V. de dit, essent arribadas galeras en lo port de la present ciutat y venint en ellas lo exellentissim senyor marques de Bayona, general de ditas galeras de Espanya, los senyors consellers per part de la present ciutat li enviaren dos cavallers a donarli la benvinguda en esta ciutat, als quals rebe ab molt gran agasayo y cortesia, estimant molt lo favor que la ciutat li feya.

[Festa de sant Just i sant Pastor.]

DIMECRES a .VI. de dit, dia dels gloriosos sant Just y sant Pastor, los senyors consellers, ab las insignes consolars, anaren a la iglesia parrochial de dits gloriosissims sants, entrant per lo portal major, ahont los isqueren arrebrer los senyors obrers de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se possaren a la part del evangeli ab las cadiras de vellut y coxins o almoadas als peus, aont hoyren lo offici y sermo, acabat lo qual se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers fins a dit portal ahont los avian rebuts.

[Arribada del marquès de Castel Rodrigo.]

DIUMENGE a .X. de dit.—En aquest dia entra en la present ciutat lo exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, qui pochs dias avia es estat virrey y capita general del present principat de Cathalunya, lo qual venia de Madrit, y segons se deya passava per la Fransa als estats de Napols per enpleo que sa magestat li havia donat, y fou exit arrebrer de molts cavallers ab molts cotxes, acompanyantlo fins a sa posada, que fou a casa del senyor governador || de Cathalunya, dit lo palau de la [f. 166 v.°] Comptesa.

[Ambaixada de benvinguda al mar-

Dit dia, en ser entrat que era ja de nit, dos cavallers acompanyats de sis atxas, per part dels molt illustres senyors conse-

llers, anaren a visitar dit senyor marques de Castellrrodrigo, al qual donaren la benvinguda en esta ciutat, offerintse per part d ella en tot lo que sa exellencia manas y disposas, als quals enbaxadors sa exellencia feu molt gran agasayo [en] demostratio de molta alegria, offerinse en tot lo que fos bo en servey de la ciutat. quès de Castel-Rodrigo.]

DIMARS a .XII. de dit, dia de la gloriosa santa Clara, a la matinada, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, anaren en dit monastir de Santa Clara, ahont arribats los isqueren arrebrer los senyors obrers al portal de dita iglesia, acompanyanlos fins a las gradas del presbiteri ahont feren oratio, y despres ab dits senyors obrers se n anaren a la portaria de dit monastir, entransen dits senyors consellers sols ab los verguers y mestre de serimonias, y despres que las senyoras monjas agueren tancat dita portaria, la senyora abadesa se posa a ma dreta del senyor conseller en cap y asso per ser dona, y los demes senyors consellers devant, ab los verguers ab massas altas; anaren al cor, ahont la abadesa se posa ab sa cadira acostumada y los demes senyors consellers de filera ab las demes cadiras a ma esquerra de dita senyora abadesa, y axi oyren lo offici y sermo, lo qual acabat sercaren la casa en companya de dita senyora abadesa y altres monjas, y despres dits senyors consellers se n tornaren a la portaria y se n anaren. Visita del convent de Santa Clara per los senyors concellers.

Dit dia a la tarda, havent tingut los senyors consellers parer de alguns cavallers y altres personas a modo de promania, que sas senyorias devian anar tots sis a visitar y donar la benvinguda al exellentissim senyor marques de Castellrodrigo, que pochs dias havia era arribat a la present ciutat, no obstant lo orde que tenian de sa magestat, Deu lo guarde, de no anar a fer visita
[f. 167.] sino dos consellers tant solament, || per quant dit exellentissim senyor marques de Castellrrodrigo pochs dias avia era estat virrey y capita general del present principat de Cathalunya, anantlo a visitar com a tal tots sis senyors consellers, del qual havian rebut moltas y innumerables mersers, y en la carta de sa magestat no estava compres dit cars, anaren perso dits senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, a fer visita a dit exellentissim senyor marques de Castellrrodrigo, en lo palau de la Comptesa ahont esta lo senyor governador de Cathalunya; ahont arribats los isque arrebrer dit exellentissim senyor marques a la ante camera, fentlos entrar y acompanyantlos ab molts grans Visita al marques de Castellrodrigo.

cumpliments, assentantse tots ab sas cadiras, ahont despres de ser tots cuberts, lo senyor conseller en cap li dona la ben vinguda a esta ciutat, offerintse per part d ella de servirlo en tot lo que fos del gust de sa exellencia, y suplicantli fos servit continuar las marsers que fins assi havia fetas ha esta ciutat, y despres de haver tingut un rrato de conversatio, dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyanlos dit senyor marques fins casi cerca la escala, ahont dits senyors consellers se despediren y se n anaren.

Visita de sa exellencia als senyors concellers.

DIMECRES a .XIII. de dit.—En aquest dia, essent avisats los molt illustres senyors consellers qne lo exellentissim senyor marques de Castellrrodrigo volia venir en la casa de la present ciutat a tornar la visita a dits senyors consellers, ordenaren perso parar la capella de la present casa y convidar molts cavallers y officials per exir arrebrer a dit senyor ab la forma acostumada, y perso a la que arriba, dits senyors cavallers y officials lo isqueren arrebrer al portal de la present casa, acompanyantlo fins dalt a la escala cerca lo batiporta de la sala de consell de cent, ahont isqueren dits senyors consellers, ab sos verguers y massas altas, y despres de ferli las degudas cortesias lo senyor conseller en cap se li posa a son costat y ma esquerra y los demes senyors consellers devant, acompanyantlo fins a la sala de consell de cent, ahont se assentaren als banchs dels ciutadans, ço es, al reco del ort dels tarongers, ço es, dits senyors consellers en forma de consistori y dit senyor marques entre los senyors consellers cap y segon, ahont estigueren un bon rato assentats y cuberts en conversatio, y despres se alsaren, acompanyantlo dits senyors consellers a cercar tota la casa fins al portal de la istansia de la capella ahont se despediren de sa exellencia, y dits senyors cavallers y officials lo acompanyaren fins al portal major, estant alla fins que fou encotxat, y despres se n anaren.

Festa de Nostra Senyora de agost.

DIVENDRAS a .XV. de dit, dia de Nostra Senyora Santissima, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu per los llochs acostumats, ahont arribats y pujats al presbiteri se possaren a la part del evangeli, y alla oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se comensa la professo, possantse los senyors consellers y promens darrera lo gramial fins a la porta del cor, aont los senyors consellers prengueren les vares del talem y los senyors promens se

possaren devant la custodia ab vares, y ab esta forma seguiren la proffesso fins al tornar a la seu que fou acabada, y dits senyors consellers y promens se n tornaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume, aont se disgregaren.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[f. 167 v.º] DISAPTE a .XVI. de dit, dia del glorios sant Roch, a la matinada, dits senyors consellers ab sos promens se tornaren ajuntar al porxo de Sant Jaume, y en forma de promania, ab la musica devant, verguers y massas altas, anaren a la capella del glorios Sant Roch serca lo portal Nou, y a la que foren prop (1) dita capella, al carrer, los isquerén arrebrer los senyors canonges de Santa Anna, y possantse entre cada senyor conseller y prom los acompanyaren fins dins dita capella, aont dits senyors consellers y promens se possaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut, aont oyren una missa baxa agenollats, la qual acabada se n anaren, acompanyant los dits senyors canonges fins alla ont los havian rebuts. [Festa de sant Roc.]

DILLUNS a .XVIII. [de dit].—En aquest dia, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2). [Consell de cent.]

DIMARS a .XVIIII. de dit.—En aquest dia, lo noble senyor don Francisco Sala y lo senyor Joseph de Nabel y Eril, ciutada, per part dels senyors consellers, feren una enbaxada al exellenlentissim senyor virrey, la qual es del thenor seguent: Embaxada a sa exellencia del senyor virrey.

Exellentissim senyor

En lo any 1661, sots jornada dels vint y nou de setembre, la ciutat de Barcelona cedi y transferi, en virtut de cessio y concordia, a don Francesch Montserrat y Vives, tot so que havia de cobrar la dita ciutat sobre lo subsidi, quarto y escusado fins al primer de janer de dit any, que era lo que era cobradora la ciutat dels sexcennis passats, sobre las tres grasis de subsidi, quarto y escusado, antes que donas son consentiment a Pedro de Laveri de la quantitat de 350 ℔ ß ₰, en virtut de la qual cessio ha cobrat dit don Francesch Montserrat y Vives la quantitat de 60 ℔ ß ₰, de las quals sols en virtut del pacte de dita concor-

(1) Ms. «proch».
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 121-122.

dia ha girat la || ciutat lo ters, que son 20 𝔇 ℔ ℔; y com fos [f. 168.] estat servit sa magestat, Deu lo guarde, embargar y suspendrer totas las cessions fetas en favor de qualsevols personas, y sols restar libera y no comprese en dit ambarch la present ciutat, y dit don Francesch Monserrat no hage may cessat de cobrar com ha cessionari, suplica la present ciutat a vostra exellencia, inseguint la deliberatio feta per lo consell de cent lo dia de ayr, sia servit ferli merce en que puga estar certiorada si las quantitats cobrades per dit don Francesch Montserrat, ultra de la tersera part que ha cobrada en virtut de dita cessio, si restara en debit de la present ciutat o no, y si per avant si posara, en cars no y estiga, que ho rebra a singular grasia de la ma de vostra exellencia.

[Consell de cent.]

DIJOUS a .XXI. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1).

[Resposta al virrei sobre la pretensió dels escrivans de manament d'obtenir els oficis de la ciutat.]

DIMARS a .XXVI. de dit. — En aquest dia, Pere Martir Ferrer, notari publich de Barcelona y sindich de la present ciutat, per part dels molt illustres senyors consellers, ana al exellentissim senyor don Vicente Gonsaga, virrey y capita general en lo present principat de Cathalunya, al qual aporta un paper, lo qual es en resposta de uns papers per sa exellencia a dits senyors consellers enviats y cusits en lo present llibre y full (2), al qual per part de la present ciutat se respongue lo seguent:

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 122-123.

(2) Estan cusits entre els ff. 167 i 168 del Ms. els papers que contenen la carta del virrei, la petició dels escrivans de manament i la còpia del decret del marquès de Mortara, que segueixen:

✠

Su magestad (Dios le guarde) se ha servido de mandarme escrivir un real despacho del tenor siguiente:

Spectable don Vizente Gonzaga, de mi consejo de guerra, mi lugartheniente y capitan general. Por los escrivanos de mandamiento y de registro de essa lugarthenencia general se me ha pressentado el memorial y copia de la orden que dio el marques de Olias y Mortara, siendo mi lugartheniente y capitan general en esse principado, en 24 de noviembre de 1654, que se os remiten con esta, en orden a que estando inseculados algunos d ellos en las bolsas de los offizios de las cassas de la diputacion, se les impide el poder sortear, con pretexto de ser officiales reales aunque no tengan jurisdicion, a titulo de un capitulo de corte que alega el sindico de aquellas cassas, siendo assi que en otro publicado el mismo dia (que [es] el 54 de las cortes del año de 99) se dispone que los offiziales reales que no tienen jurisdizion sean admitidos, como se observa en algunos officios reales que refiere, lo que tambien se ha declarado por diversas sentenzias reales, y en particular a 4 de noviembre de 1596 en favor de Joachin Setanti, alcayde del Castillo de Balaguardia, y el marques lo mando executar en el comissario general don Miguel Ramon, como mas en particular lo vereis por dichos papeles; y ha parecido antes de tomar ressoluzion en dicha suplica, que haviendo oydo a los diputados y

Resposta feta, per los consellers de la present ciutat de Barcelona, a uns papers enviats per sa exellencia lo senyor virrey per orde de sa magestat (Deu lo guarde), hacerca de la pretensio que los scrivans de manament tenen de obtenir officis y beneficis de la dita ciutat, encara que sien offiçials reals, per no tenir jurisdictio y per altres rahons en dits papers allegadas

Las rahons que la ciutat de Barcelona te de no admetrer los

---

conselleres en ello, lo comuniqueis todo con los de essa mi real audienzia, y conferido en ella la materia y teniendo pressentes la resserva que me hize de las inseculaziones de los officios de dichas cassas y lo demas concerniente y dependientes d ella, me aviseis de lo que a todos se offreziere y pareziere, para que entendido mande tomar la ressoluzion que mas conbenga. Data en Buen Retiro a 12 de Julio de 664. Yo el Rey. Don Didacus de Sada secretarius.

En cuya execuzion, vuestra señoria me dira las razones que se le offrezen de su parte para que yo las repressente a su magestad, en conformidad de lo que se sirve mandarme. Guarde Dios a vuestra señoria muchos años. Barcelona a 25 de Julio de 664.

Don Vizente Gonzaga

Señores conselleres de la ciudad de Barcelona.

✠

Señor.

Los escrivanos de mandamiento y de registro de vuestra magestad, que tienen su exercicio y residencia en la lugartenenzia del principado de Cataluña, dicen = que aun que no se les puede impedir al ser inciculados en las volsas de los oficios y cargos de la cassa de la diputacion y de la ciudad de Barcelona, como en efeto lo son algunos d ellos, todavia los deputados y consegeros les impiden el poder sortear, con solo pretexto de que son oficiales reales, los quales, aunque no tengan jurisdiccion, pretende el cindico de ambas cassas estar escluidos de sortear en dichos oficios, esto por un capitulo de corte que alega, siendo asi que en otro capitulo publicado al mismo dia, que es el capitulo 54 de las cortes del año 1599, expresamente se dispone que los oficiales reales que no tienen jurisdiccion sean admitidos a los dichos oficios, como se observa en muchos oficiales que son admitidos a todos los oficios de ambas cassas, como son el maestre y alcaldes de la cassa real, el protomedico de vuestra magestad, el prior de la corte del veguer (*) de Barcelona, el jues de reclamos, el fiel, el receptor de la ballia general i otros oficiales, i en cassa la ciudad son admitidos tambien los coadjutores de maestre racional, escribanos de registro y otros oficiales reales, porque no tienen dificultad que los oficiales reales que no tienen jurisdiccion o los que tienen solo la modica coencion extrajudicial puedan sortear en todos los oficios de ambas casas, conforme a sido declarado con diversas sentencias reales, y en particular a los 4 de nobiembre 1596, a relacion de don Luis de Paguera, en favor de Joachin Setanti, alcalde del castillo de Ballaguarde, contra el sindico de la ciudad de Barcelona, como despues lo confirmo el señor rey don Phelipe tercero en otro capitulo 54; suplicar a vuestra magestad sea servido mandar escrivir a los deputados y consejeros, en fuerza del capitulo de la reserva que vuestra magestad fue servido hacer de las insiculaciones y de poder ordenar y disponer lo que vuestra magestad fuere servido sobre ellas conforme le pareciere y fuere la real voluntad de vuestra magestad, sin que en esto puedan replicar los diputados y consejeros, como parece en las capitulaciones de la reduccion de la ciudad de Barcelona no les impidan poder ser admitidos y sortear en dichos oficios, aunque sean oficiales reales, no obstante qualquier consuetut y observança que alegassen en contrario, lo qual no puede ser en perjuicio de los suplicantes, porque en casso que se hallen antes de la reserva echa por vuestra magestad, o que no avian tenido noticia los suplicantes, y siendo la reserva de vuestra magestad como esta oy de mas a mas, cese qualquier impedimento ni replica de la diputacion ni ciudad de Barcelona, como lo observo el marques de Mortara, siendo lugartheniente de vuestra magestad en el principado de Cataluña, en algunos

(*) Ms. «verguer».

scrivans de manament als officis y beneficis de sa casa son las seguents (*):

La primera raho es y la funda la ciutat ab lo real || privilegi [f. 168 v.º] del serenissim senyor rey don Fernando, de gloriosa memoria, dat en Ocanya als 13 de desembre 1498, ab lo qual expressa-

---

cassos de algunos oficiales de guerra que se ofrecieron en aquella saçon, que los suplicantes lo recibiran a singular favor de la piedad y clemencia de vuestra magestad

Señor.

Los escrivanos de mandamiento y de registro en la lugarthenencia general de Cataluña.

✠

Lo marques de Olias, Mortara y Çarreal, llochtinent y capita general

Nóble[s], amats y faels de la real magestat, los consallers y consell de cent de la ciutat de Barcelona. Per vostra carta de desset del corrent a nos escrita, havem entes la resolucio que se ha pres en lo consell de cent de aquexa ciutat de que Michel de Ramon, comissari general de la cavalleria del troço de Cathalunya de aquest exercit, no pot concorrer en los officis, honors, y beneficis de la casa de aqueixa ciutat, per disposarho axi lo real privilegi del serenissim senyor rey don Fernando, data en Ocaña als tretze de dezembre mil quatre cents noranta vuit, prohibint poder tenir dits officis los officials de sa magestat, y que en cars ne sie extret algu, sie aquell suffocat y extret altre en son lloch; y perque lo dit privilegi no compren ni parla dels offitials reals que no tenen iurisdictio, ni dels que tenen sols la modica coertio extraiuditialment, conforme es estat declarat ab diversas sententias reals, y en particular ab la de quatre de noembre mil cinch cents noranta y sis, a relatio del noble don Luis de Peguera, en favor de Joachim Setanti, alcayt del castell de Bellaguarda, contra lo sindich de aquexa ciutat, y despres haje declarat lo mateix lo senyor rey don Felip, en lo capitol sinquanta dels capitols y actes de cort de las corts del any mil sinch cents noranta y nou, ab lo qual havent los brazos supplicat a sa magestat que los officials axi ab jurisdictio com sens ella no poguessen concorrer a diputats ni altres officis de la diputatio ni de las ciutats, vilas y llochs de Cathalunya, fou per sa magestat posat lo decret = Plau a sa magestat quant als officials que tenen jurisdictio, dexant en favor dels que no la tenen la permissio de poder obtenirlos, y en aquesta conformitat se sie observat y observa vui en dia en la casa de la diputatio, en totas las extractions se han fet en aquella dels oficis de diputats, ohidors, habilitadors insiculadors, y altres, en las quals son estats admesos, axi dit Miquel de Ramon com tambe tots los demes officials de guerra, ab expres motiu de que no estaven compresos bax lo nom de offitials reals per no exercir aquells jurisdictio, conforme o declara y ordena lo senyor don Juan de Austria als diputats y ohidors de comptes del general de Cathalunya y als habilitadors de la extractio llabors fahedora ab semblant despaix, data a vint y quatre de mars mil sis cents sinquanta quatre, lo qual fou óbehit y posat per aquells en deguda executio = Y com en aquexa casa se haie tambe observat lo mateix, havent admes a Pedro Planella, capita de cavallaria del dit troço de Cathalunya, al ofici de regonexedor de monedas y al mestre de camp Francesc Granollachs y de Millars al de consell de cent, servint lo dit carrech de mestre de camp ab patent y despaix de sa magestat, y a differents oficis de aquexa casa sian estats admesos moltas personas que tenen assentada plassa de artillers y offitials de la artilleria en los llibres de sa magestat, essent tinguts y reputats y per tals publica y pelesament, y no sie just que en una cosa tan assentada y serta se fassa novedat alguna, ans be sia molt conforma a raho y justicia que dits oficials de guerra y altres que no tenen jurisdictio sien admesos en los oficis, honors y beneficis de aquexa casa; per tant y altrament, de nostra certa scientia y real auctoridat de que usam, deliberadament y consulta, vos diem y manam que al dit Miquel de Ramon y demes ofitials y gent de guerra en conformitat del sobradit los dexeu concorrer als officis, honors y beneficis de aquexa casa, y que essent extrets alguns d ells los admeteu en dits officis, donantlos pocessio de aquells sens suffocarlos ni posarlos impediment algu pedita causa. Data en lo camp junt a Olot a .xxiiii. de noembre .mdclxii.

El marquez de Olias y Mortara

Vidit de Boxados, regens

In Curiæ locumt. secundo, Josephus Vilafrancha, foleo .ccxxxxiiii.

(*) Cfr. Bruniquer, *Rúbriques*, I, Cap. IV, *Inhabils de Casa la Ciutat per ser Oficial Reals, o de Casa del Rey.*

ment se disposa que los officials reals no pugan obtenir officis de la dita ciutat.

La segona raho es perque la dita ciutat de Barcelona te poder y facultat de statuir y ordenar acerca del be publich y govern de dita ciutat, y axi be de las qualitats de las personas que podan obtenir oficis y beneficis en aquella, y que en virtut de dita facultat ab ordinatio feta als 30 de setembre 1467 fonch expresament disposat y ordenat que ningun official real de casa del senyor rey no puga esser en manera alguna del consell de dita ciutat, ni en aquell en ninguna forma puga esser admes, ni haver o obtenir offici de dita ciutat, la qual ordinatio per duptarse si compreniha los scrivans de manament fonch comes per lo consell de cent al consell ordinari de dita ciutat, y en aquell als 14 de maig 1483 fonch declarat que en dita ordinatio s i comprenian los scrivans de manament, com axi mateix estava ja antes statuit y ordenat per la dita ciutat, ab ordinatio feta als 6 de maig 1379, ahont se diu que en aquell temps ja eran inhabils per obtenir officis de la ciutat tots los que eran *de domo regis*.

La tersera raho es perque dit real privilegi del senyor rey don Fernando y ditas ordinacions en casa de la present ciutat, acerca de no admetrer als scrivans de manament als officis de aquella, estan de temps inmemorial en viril observansa, per que en virtut de dit privilegi y ordinacions, la ciutat de Barcelona sempre que es vingut lo cas ha repellit los scrivans de manament dels officis y beneficis de la dita ciutat, ab scientia y pacientia dels mateixos escrivans de manament, per quant, als 19 de octubre 1516, Francesc Carbonell, notari, fonch extret sindich de la ciutat y per esser scriva de manament fonch suffogat, y com en lloch de dit Carbonell fonch extret Francesc Grau Fogasot, fonch aixi mateix sufocat per esser tambe scriva de manament, y si be los dos recorregueren al consell de dita ciutat de dita sufocatio, empero fonch declarat no poder esser admessos al offici de sindich que eran estats extrets per esser scrivans de manament. Axi mateix, [f. 169] als 30 de setembre 1467, Matheu Çafont, notari, qui era || de consell de la ciutat, per serse fet scriva de manament fou declarat inabil. Y axi mateix, als 3 de novembre 1525 y als 18 de maig 1526, Antoni Miquel Ferran fonch extret dos vegadas al offici de receptor del dret del cabasatge, y per esser scriva de manament fonch sufocat y en son lloch extret altre. Y als 13 de desembre 1544, Francesc Desclergue fonch extret al offici de obrer

de la ciutat, y per ser scriva de manament fonch sufocat y en son lloch tret altre. Axi mateix, als 13 de desembre 1574, Joan Fogassot fonch extret al offici de administrador de las plassas, y per ser scriva de manament fonch sufocat, y si be de dita sufocatio ne recorregue al consell ordinari, als 8 de janer 1575 fonch declarat en aquell inabil y legitimament feta dita sufocatio per esser scriva de manament. Y als 13 de desembre 1616, Joseph Jorba fonch extret al offici de mostasaf de la ciutat, y per esser scriva de manament fonch suffocat y en son lloch tret altre. Y axi mateix, als 17 de novembre 1622 y als 16 de novembre 1633, fonch extret en abilitador de la bosa de conseller quint artiste Miquel Pares, notari real, y per ser scriva de manament fonch suffocat y en son lloch extret altre.

La quarta raho es perque, de aquesta pretentio que tenen los scrivans de manament de esser admesos als officis y beneficis de casa la ciutat, se n aporta litte y causa en la real audientia, la qual fou comensada per part de dits scrivans de manament contra (*) lo sindich de la present ciutat als 9 de maig 1623, a relatio del magnifich micer Hieronim Astor, doctor de aquella, notari Bosch y vuy Servera, la qual fou proseguida en temps de las turbacions en lo qual temps se feu provisio en favor del sindich de la ciutat, y de llavors ensa no se ha dit cosa alguna per una part y altra en dita causa, axi que essent la pretensio de dits scrivans de manament litigiosa, seria necessari se declaras formiter en dita causa pera que poguessen esser admessos dits scrivans de manament als officis y beneficis de dita casa de la ciutat, com de tots los exemplars y demes deduhit fins assi consta en lo dit proces, lo qual vuy || es en poder de Servera notari. [f. 169 v.º]

Ni obsta lo que diuen dits escrivans de manament, que no son officials reals ab jurisdictio y axibe no compresos ab dit real privilegi del senyor rey don Fernando, fundant sa pretentio ab la sentensia real feta per lo noble don Lluys de Paguera, als 4 de novembre 1596, en favor de Joachim Satanti, alcalde del castell de Bellaguarda, ab la qual se diu fonch interpretat dit real privilegi, declarant que aquell se entenia tant solament en los officials que tenen jurisdictio. Perque se respon, que dita real sentensia principalment se funda en que lo dit Joachim Setanti y altres alcaldes del present principat de Cathalunya estaven en

(*) Ms. «com era».

pocessio de tenir officis en casa de la ciutat, y per esta raho fonch declarat en son favor, la qual no milita en los scrivans de manament, perque may son estat admesos a obtenir officis alguns en casa de la ciutat, com dels exemplars se son referits a vostra exellencia consta.

Mes avant, no obsta lo capitol 54 de las corts del any 1599, ahont tambe se fundan dits scrivans de manament, perque a mes de que en lo dit cap. 54 sols se disposa acerca de la renuntiatio que se demana tinguessen de fer los officials reals antes de sis mesos de la extractio dels officis perque poguessen concorrer en sort, se respon que dit cap. parla tant solament dels officis del general de Cathalunya, y no de las ciutats, vilas y llochs del present principat, encara que de ellas se n aja fet expressa mentio en dit cap., perque no obstant dita mentio, se enten dels officis del general en las ciutats y llochs de Cathalunya *juxta subjectam materiam*, com axi fou declarat en lo any 1628 per lo consell ordinari de casa la ciutat, de vot dels assessors ordinaris de la casa, en lo fet de la extractio dels consols de la llotja de la mar, contra Rafel Vilosa, donsell, y en favor de Joseph Masso, en quiscun dret doctor, la qual declaratio fou despres en causa de appellatio conformada en la real audientia, a relatio del magnifich Montserrat Ramon, doctor de aquella, com axi ho reffereix lo magnifich Joan Pau Xammar, doctor de la real audientia,
[f. 170.] en lo llibre que ha fet dels privilegis de la || ciutat de Barcelona, en lo §. 22. n. 41 (*). Y lo que apar lleva tota dificultat acerca de dit capitol 54, es que no periudica als privilegis de la ciutat, usos, consuetuts, observansas y perrogativas de aquella, tant per la protesta feta per lo sindich del bras real, la qual fonch admesa per la mateixa cort, com apar del cap. 95 de las ditas corts del any 1599, ahont expresament se protesta que per las ditas constitutions del any 1599 nos fes periudici algu als privilegis, usos y costums de las ciutats, vilas y llochs, antes romanguessen en llur forsa y valor no obstant ditas constitutions, com tambe per la perrogativa que te la ciutat de Barcelona, concedida per lo senyor rey don Jayme segon, ab una real pracmatica, lo qual es en lo vol. 2 de las *Constitucions*, cap. 2, sots tit. *De jurisdictio de tots jutges* 6, ahont se diu que la ciutat de Barcelona, en la celebratio de las corts, te salvas las llibertats y consuetuts, lo

(*) Joan Pau Xammar, *Civilis doctrina de Antiquitate et Religione, Regimine, Privilegiis et Preheminentiis inclitæ Civitatis Barcinonæ*. Barcelona, Nogués, 1644.

que llargament aporta Fontanella en lo segon tom de las *Desisions*, en la desis. 599 per tot (*).

Y axi mateix no obsta ni aprofita als scrivans de manament, la observansa deuen y ha en casa de la ciutat de esser admessos alguns officials reals als officis de aquella que no tenen jurisdictio, com son lo receptor de la ballia general, coadjutors de mestre racional, prior de la cort del veguer, officials de guer[r]a y altres, perque dita observansa no es aplicable en favor dels scrivans de manament, per quant la casa de la present, en orde a admetrer o repellir las personas als officis de aquella, se rig y governa no sols segons los reals privilegis que te concedits sino tambe segons la consuetut y observansa de aquella, de tal manera que en casa de la ciutat son admessos als officis, officials reals ab jurisdictio, y als que sens jurisdictio son repellits, y sempre se mira en esta materia lo ultim estat y possessio que s troba la ciutat. Lo ultim estat y posssessio que vuy se troba la ciutat acerca dels scrivans de manament es no admetrerlos y repellirlos dels dits officis, com apar dels exemplars ja referits, en particular en lo del any 1483, als 14 de maig, fet sobre la ordinatio del primer de octubre 1464, ahont se lligen les paraules seguents: «com en temps passat per la ciutat sie estat ordenat que algun scriva de manament o de || casa del senyor rey no puga esser del [f. 170 v.º] consell de la ciutat». Y la raho es perque en los scrivans de manament se considera different qualitat y raho que no s considera ab altres oficials reals, tant ab jurisdictio com sens ella, perque dits scrivans de manament son de casa del senyor rey, en los quals se verifican les paraules de dita deliberatio de 14 de maig 1483 y de la ordinatio de 30 de setembre 1476, o «de casa del senyor rey», y son dels officials preheminents de la real cancellaria, y tenen altres perrogatives no aplicables a altres officials reals admesos als officis de casa la ciutat, per raho de las quals y altres son estats sempre repellits dits scrivans de manament dels offlcis de la present casa.

Y lo admetrer als officis de la ciutat lo prior de la cort del veguer, es expressa deliberatio feta per la ciutat als 13 de desembre 1612, ahont fonch deliberat esser habil dit prior de la cort del veguer per obtenir officis en casa de la ciutat, encara que fos official real ab jurisdictio, la qual no tenen en son favor dits scrivans de manament.

(*) Pere Joan Fontanella, *Decissiones Sacri Regii Senatus Cathaloniæ.*

Y en orde als officials de guerra que son admessos als dits officis de casa de la ciutat, es en virtut de sententia real pochs anys ha proferida, ab la qual fonch declarat esser habils dits officials per obtenir officis en casa de la present ciutat, per no tenir jurisdictio sino sols la modica cohersio extrajudicial, la qual sententia en manera alguna compren ni pot compendrer dits escrivans de manament, per no esser officials de guerra y esser la sententia de sa naturalesa *extricti juris*.

Y en quant a la reserva que sa magestat (Deu lo guarde) fou servit fer de las insiculacions dels officis de casa de la ciutat, que en virtut d ella y en ultim lloch dits escrivants de manament en son favor allegan officis de casa la present ciutat, se respon que en dita reserva y en un capitol de las nominacions de las personas se havian de insicular en dita casa en lo any 1655, la data del qual es en habilitatio y extractio dels officis de la present casa, no se fes novedat sino que se observas lo acostumat, referintse al que ja estava antes per sa magestat ordenat en la insi-
[f. 171.] culatio del any 1653 || y en lo que mana ab despaig de 4 de novembre de 1654 y de 27 de Agost 1655, axi que haventse sempre observat que los scrivans de manament [fossen] repellits dels officis de casa de la ciutat, apar que axi mateix se deu ara observar.

Y en conformitat de la dita reserva que sa magestat fou servit ferse de las insiculacions dels dits officis, ha acostumat sempre la ciutat de Barcelona fer las insaculacions y extractions de las personas que sa magestat es estat servit nomenar per dits officis, segons los privilegis, usos y costums de la present casa, admetent solament als dits officis aquells que tenian las qualitats expressades en dits privilegis o ordinacions fetas per la present ciutat, per lo que se veu que sa magestat ha permes se fessen ditas insiculacions y extractions ab lo modo y forma que antes, fentse extractio de habilitadors per habilitar les qualitats dels subjectes anomenats per als officis de la ciutat, y que la dita reserva, que fonch sa magestat servit fer, salva la real clamencia, te respecte a anomenar personas per officis de la present ciutat que tingan las qualitats y requisits expressats ab reals privilegis y ordinacions de la present casa, axi que quant es vingut lo cars que algu es estat anomenat per sa magestat per los dits officis y no ha tingut les qualitats y requisits necessaris, segons privilegis, ordinacions, observansa y consuetut de la present casa, no es es-

tat admes als officis de casa la ciutat ans be per los abilitadors repellit de aquells, y en cars de esser algu extret obstantli axi mateix algun requisit, es estat repellit de aquell y en son lloch extret altres sens contradictio alguna de la part y ab sientia y pacientia sua, y permetentho axi sa magestat com apar dels exemplars ja referits.

De hont apar que los scrivans de manament, com no tingan las qualitats y requisits necessaris, expresats ab dits reals privilegis y ordinacions de casa la ciutat, per obtenir officis y beneficis de aquella, y estant la dita ciutat en sa possessio y observansa de no admetrer en sos oficis als dits scrivans de manament, han de esser repellits y no admessos als officis de dita ciutat sempre que vinga lo cas, asso dient salva sempre la real clemencia de sa magestat.

DIUMENGE a .XXXI. de dit. [f. 171 v.º]

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[SETEMBRE]

DILLUNS al primer de setembre del any mil sis cents sexanta quatra.

[Consell de cent.] DIMARS a .II. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations com en dit consell llargament son de veurer (*).

Entrada del senyor bisbe. DIVENDRAS a .XII. de dit, essent arribat en la present ciutat de Barcelona lo reverendissim senyor [Alfons de Sotomayor], bisbe de la present ciutat, y havent pres ja possessio de dit bisbat, lo qual entra sens ninguna serimonia escusant la entrada que acostuman fer als senyors bisbes la primera volta que venen, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a son palasio apiscopal, y en ser pujats dalt a la sala gran los isque arrebrer dit senyor bisbe fentlos grans cortesias y cumpliments, y fentlos entrar al aposento qui trau finestra al pati episcopal haont tots se assentaren ab sas cadiras, ço es, tres senyors consellers a cada part y dit senyor bisbe al mitg; y axi assentats y cuberts, lo senyor conseller en cap li dona la benvinguda a esta ciutat, significantli lo contento gran que dits

---

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 124 v.º - 126 v.º

senyors consellers y totom generalment havia tingut de la bona electio per sa magestat, que Deu guarde, feta de sa persona, en qui concurrien totas aquellas qualitats que deuhen concorrer en
f. 172.] un bon prelat, suplicantli que com ha || pare y pastor de tota esta ciutat volgues encomanarlos al Senyor peraque acertassen en tot al servey de sa Divina Magestat, offerintse promptes en tot lo que per sa senyoria los fos manat y ordenat, al qual per sa senyoria fou respost ab demostratio de molta alegria y paraulas molt cumplertas, y al cap de una estona que agueren rahonat, dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor bisbe fins al [cap] de la escala ahont se despedi.

Dit dia a la tarda, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1). [Consell de cent.]

DILLUNS a .XV. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

DIJOUS a .XVIII. de dit, en aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

DILLUNS a .XXII. de dit, havent los senyors consellers tots sis anat ha visitar lo senyor marques de Castell Rodrigo, com atras a 12 (3) de agost prop passat llargament es de veurer, no haventhi de anar mes que dos senyors consellers segons la dispositio y carta de sa magestat, y havent donat raho de ditas cosas a dita sa magestat (4), reberen perso una carta en resposta de dit fet la qual es del thenor seguent (5): [Lletra del rei sobre cerimonial en les visites dels consellers.]

Amados y fieles nuestros
conselleres de la nuestra
ciudad de Barcelona

El Rey

Aamados y fieles nuestros. He entendido, por vuestra carta de 16 d este, que haviendoseos offrecido duda en la forma de vi-

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 127 v.° - 130.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 131.
(3) Ms. « 13 ».
(4) V. *Reg. de Lletres Closes*, 1662-1667, f. 71 v.°
(5) En el Ms. aquesta lletra ocupa part del f. 172. Per a major fidelitat la transcrivim de son original (*Lletres reials originals*, 1653-1669).

sitar essa ciudad al marques de Castelrrodrigo, quando passo aora a servirme en el govierno de Flandes, por haver sido mi lugarteniente y capitan general en esse principado, y que por lo que os dijo don Vicente Gonzaga, que oy exerce estos cargos, y parecio a las personas d essa ciudad a quien lo comunicasteis visitaron al marques todos los conselleres, y me supplicais mande daros para adelante la orden de lo que ha de hacerse con los que hayan sido mis lugartenientes generales en esse principado, y ha parecido deciros que, en observancia de la orden que mande daros en 27 de deciembre de 659, solamente se ha de hacer esto con mi real persona y demas personas reales y con mis lugartinientes generales actuales d esse principado, y no por que lo hayan sido se ha de hacer mas de lo que dispuse con las demas personas que contiene dicha carta, que es visitarlas dos conselleres, y assi lo executareis sin innovar en ello. Data en Madrid a .XXX. de agosto .MDCLXIIII.

Yo el Rey

Vidit don Christophorus Crespi, vicecancellarius
Don Didacus de Sada, secretarius.

Vidit comes dc Albatera	*Vidit don Petrus Villacampa, regens*
Vidit don Georgius de Castellvi	*Vidit marchio de Hariza*
Vidit Exea, regens	*Vidit don Michael de Çalba*
Vidit don Antonius Ferrer	*Vidit Vilosa, regens*

[Consell de cent.] DIMARS a .XXIII. de dit.—En aquest dia, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1).

DIVENDRAS a .XXVI. de dit.—En aquest dia, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (2).

[Festa de sant Miquel.] DILLUNS a .XXVIIII. de dit, dia de sant Miquel.—En aquest dia, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia de dit glorios Sant Miquel, y alla los senyors obrers los isqueren arrebrer acompanyantlos fins

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 132.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 136-138.

[f. 173.] al altar major, || y alli se assentaren ab banchs de vellut, y oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers fins al portal major ahont los havian rebuts.

DIMARS a .XXX. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[OCTUBRE]

DIMECRES al primer de octubre mil sis cents sexanta quatra, dia del Angel Custodi.—En aquest dia, los senyors consellers a la matinada ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de aqui se n anaren a la seu per los llochs acostumats, ahont arribats al presbiteri se possaren a la part del evangeli, y alla oyren lo offici y sermo, lo qual acabat se comensa la proffesso que quiscun any per semblant dia se acostuma fer, a la qual dits senyors consellers aportaren les vares del talem y los senyors promens anaven devant la custodia ab varas. E acabada la dita proffesso, dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume ahont se disgregaren. [Festa del Angel Custodi.]

DISAPTE a .IIII. de dit.—En aquest dia, essent vingut dias havia en la present ciutat de Barcelona lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe de Tortosa (*), al qual per part dels molt illustres senyors concellers se li dona la benvinguda per medi de dos cavallers que y enviaren, y volensen dit senyor bisbe anarsen de la present ciutat, feu assaber a dits senyors consellers que desitjava anarsen a despedir de sas senyorias, y axi dits senyors consellers manaren parar la capella ab la forma se acostuma y convidar cavallers y officials de la present casa per anar axir arrecebir a dit senyor bisbe, los quals quant vingue lo isqueren a rebrer al portal major, acompanyantlo fins dalt prop lo batiporta de la sala de consell de cent, ahont isqueren los senyors consellers, ab sas insignies consolars, verguers y massas altas, y despres de haver fet la deguda cortesia a dit senyor bisbe, tots los senyors consellers se possaren devant, restant lo senyor conseller en cap a ma esquerra y costat de dit senyor bisbe, acompanyanlo fins dins la sala de consell de cent, ahont se assentaren als banchs de la part del ort del tarongers en forma de [Visita del bisbe de Tortosa.]

(*) Fra Josep Fageda, de l'orde de sant Jeroni.

consistori, estant dit senyor bisbe entre lo senyor conseller en cap y segon, y axi assentats y cuberts estigueren conversant un gran rato, al cap del qual se alsaren y se n anaren, acompanyanlo dits senyors consellers [per] la present casa, fins al portal de la || instansia de la capella de la present casa ahont se despediren, [f. 173 v.º] y dits senyors cavallers y officials lo acompanyaren fins a son cotxe.

[Festa de sant Francesc.] Dit dia y despres de haver tingut dits senyors consellers dita visita, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, en forma de ciutat, anaren a la iglesia del glorios pare Sant Francesch per ser lo dia y festa de dit glorios sant, y arribats al portal major de dita iglesia los isqueren arrebrer los pares de dit monastir, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se posaren a la part de la epistola, ab los banch de vellut, perso que a la part del evangeli estava parat lo strado de sa exellencia, y al cap de una estona, tenint entes los senyors consellers que dit senyor virrey aribava, lo isqueren arrebrer al portal major, y despres de haverli fetas las degudas cortesias los senyors consellers se possaren devant, restant darrera lo senyor conseller en cap tot sol y a ma esquerra de sa exellencia, acompanyantlo fins a dit presbiteri, ahont dit senyor virrey se posa a la part del evangeli ab son estrado y dits senyors consellers a la part de la epistola ab los banchs, ahont oyren lo offici y sermo, acabat lo qual sa exellencia se n ana, acompanyantlo dits senyors consellers ab la matexa forma lo havian rebut, y despres se n anaren.

DIMECRES a .XV. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[Festa de sant Lluc.] DISAPTE a .XVIII. de dit.—En aquest dia a la matinada los [f. 174.] senyors consellers, en forma de ciutat, ab sos verguers y massas altas, anaren a la universitat, ahont se celebrava la festa del glorios sant Lluch, y arribats al portal los isque arrebrer lo senyor rector de dita universitat, lo qual se posa entre lo senyor conseller ters y quart, y lo senyor racional del estudi se posa entre lo senyor conseller quint y sise, acompanyantlos fins al tehatro que s feya dita festa, ahont se assentaren a la part del evangeli del altar, primer y mes prop de dit altar lo senyor conseller en cap, y despres segon, ters y quart, despres dit senyor rector de estudi, despres quint y sise y dit senyor racional, ahont oyren lo offici y sermo ab la forma acostumada, acabat lo qual dits se-

nyors consellers se n anaren, acompanyantlos de la matexa manera los havian rebuts.

DILLUNS a .XX. de dit, a la matinada, arribaren a la present casa dos senyors canonges, ab embaxada de part del illustre capitol, los quals entrats en consistori se assentaren, ço es, lo mes antich entre lo senyor conseller en cap y ters, y lo altre entre lo senyor conseller segon y quart, que segons se deya venian pera saber de sa senyoria lo dia los estaria be tornar lo cos de la gloriosa santa Madrona en sa sancta casa a la montanya de Monjuhic, y despres de haver parlat una estona ab dits senyors consellers, se despediren y se n anaren. [Ambaixada del capítol sobre l'església de Santa Madrona.]

Dit dia, arribaren en lo port de la present ciutat onse galeras, ab les quals venian pera desenbarcar lo exellentissim senyor duch de Terranova y lo exellentissim senyor compte de Penyaranda, tots grandes de Espanya. [Arribada del duc de Terranova i del comte de Peñaranda.]

DIMARS a .XXI. de dit, tenint entes los molt illustres senyors consellers que avian desenbarcat y eran entrats en la present ciutat de Barcelona los dits senyors duch de Terranova y compte de Penyaranda, inseguint en asso lo orde per sa magestat a dits senyors consellers donat ab sa real carta de visitar als senyors grandes dos senyors consellers ab sas insignes consolars, perso los senyors consellers en cap y ters, ab sas insignes cons- [Visita al comte de Peñaranda.]
[f. 174 v.º] solars, ab dos verguers y massas altas, || acompanyats dels officials de la present casa, anaren a fer visita a dits senyors, y perso anaren primerament a veurer a dit senyor compte de Penyaranda, lo qual possava al palassio de sa exellencia, ahont arribats y entrats en la antecamera de dit senyor compte, los isque arrebrer y fentlos moltas cortesias y mersers los entra en altra aposento fentlos entrar primer, y despres se assentaren dit senyor compte en lo mitg y dits senyors consellers hu a cada part, y encontinent dit senyor conseller en cap li feu son rahonament, significantli lo contento gran que dits senyors consellers tenian de sa vinguda y arribada en esta ciutat ab salut, offerintli per part d ella de servirlo en tot lo que per sa exellencia fos manat y ordenat, y despres de haver conversat una estona, dits senyors consellers se despediren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor fins al cap de la escala.

E despres de haver feta dita visita, exint per lo portal del carrer de la Merse, anaren a fer visita a dit senyor duch de Terranova, lo qual posava en unas casas al carrer de la Merse devant dit portal de palasio, ahont arribats, dit senyor duch de [Visita al duc de Terranova.]

Terranova los isque arrebrer a la primera sala acompanyantlos fins al ultim aposento, ab molts cumpliments y demostratio de alegria, ahont se assentaren, y axi mateix dit senyor conseller en cap li feu semblant rahonament y embaxada que a dit senyor compte de Penyaranda, al qual dit senyor compte respongue ab molts cumpliments y demostratio de alegria, y despres dits senyors consellers se despediren de sa exellencia, lo qual los acompanya fins al cap de la escala, y se n anaren.

[Visita del duc de Terranova.]

DIMECRES a .XXII. de dit, tenint recado los molt illustres senyors consellers per part de dit senyor duch de Terranova que sa exellencia volia venir a visitar, feren parar la capella de la present || casa y convidar molts cavallers y officials de la present [f. 175.] casa per exir arrebrer a dit senyor, que en venint lo isqueren arrebrer al portal major, acompanyantlo fins dalt cerca lo batiporta de la sala de consell de cent, ahont los senyors consellers, ab sas insignes consolars, isqueren arrebrer a dit senyor, acompanyantlo fins a la sala de consell de cent, ahont se assentaren als banchs del raco de la part del hort dels tarongers, estant los senyors consellers en forma de consistori y dit senyor duch entre cap y segon, ahont tingueren algun rahonament y despres se alsaren, acompanyantlo a cercar la present casa fins al portal de la istansia de la capella, ahont dits senyors consellers se despediren de sa exellencia, y dits senyors cavallers lo acompanyaren fins al portal major que se en[c]otxa y se n ana.

[Visita del comte de Peñaranda.]

DIVENDRAS a .XXIIII. de dit, tenint recado dits senyors consellers de dit exellentissim senyor compte de Penyaranda que volia venir a visitar, feren les mateixas diligencias, recibiment y serimonias ab dit senyor compte, que llargament son de veurer ab la vinguda del senyor duch de Terranova a 22 del present.

Santa Madrona, ab banderas.

DIJOUS a .XXX. de dit.—En aquest dia tornaren lo cos de la gloriosa santa Madrona en sa santa casa a la montanya de Monjuhic, per estar ja acabada la sua santa iglesia, y perso se feu una solemna professo, en la qual asistiren les banderas de la ciutat, ab la lluminaria, parrochias y monastirs, ab tota la musica de la ciutat y tot lo demes que se acostuma; y per dit effecte, los senyors consellers, vestits ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia de la seu a la matinada, y pujats al presbiteri se posaren a la part del evangeli conforme acostuman, y encon||tinent comensa la dita proffesso, exint las ban- [f. 175 v.º] deras, parrochias y monastirs y tot lo demes acostumat, fins al

cos de dita gloriosa santa que estava molt adornat de riquisimas prendas de molta estima, y en trauralo del presbiteri, los senyors consellers se possaren darrera lo gramial fins a la porta del cor, ahont prengueren las varas del talem, seguint dita proffesso, la qual ana per devant lo palau del senyor bisbe, plassa Nova, carrer dels Boters, carrer del Carme, devant las Caputxinas, devant las Jeronimas, exint per lo portal de Sant Antoni, y dret a dit monastir; ahont arribats, dits senyors consellers dexaren les vares del talem y se n entraren a dita iglesia al presbiteri, assentantse ab sas cadiras de vellut a la part del evangeli ab sos cuxins o almoadas als peus, y lo senyor bisbe se assenta tambe ab sa cadira a ma dreta del senyor conseller en cap ab son cuxi o almoada als peus, e los senyors del gramial se assentaren a la part de la epistola ab cadiras sens cuxins o almoadas, y los senyors canonges qui aportavan capas de cor ab banchs, e los demes senyors canonges seyan a una part y altra ab banchs baix dit presbiteri; y axi assentats, oyren lo offici que s digue ab molt gran musica y cantoria, fent les serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor bisbe, y lo senyor bisbe al senyor conseller en cap, lo cap al segon, y axi los demes. E acabat dit offici, tancaren lo cos de dita gloriosa santa en son puesto al altar, prenent les claus los senyors consellers, y despres dita professo se n torna de la mateixa manera era vinguda, entrant per lo portal de Sant Antoni, carrer del Hospital, Bocaria, Call, per devant la deputatio, palau episcopal, y a la seu, ahont en ser acabada dita professo dits senyors consellers se n anaren.

DIVENDRAS a .XXXI. de dit.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[NOVEMBRE]

DISAPTE al primer de novembre mil sis cents sexanta quatra, dia de Tots Sants, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla anaren a la seu, aont arribats oyren lo offici y [Festa de Tots Sants.]
[f. 176.] sermo ab la forma acostumada, lo qual acabat se n torna||ren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume, ahont se disgregaren.

[Festa de sant Sever]

DIJOUS a .VI. de dit, dia del glorios sant Sever.—En aquest dia los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume, y en forma de promania ab la musica devant anaren a la seu, pujant al presbiteri a la part del evangeli, ahont oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se feu la proffesso que per semblant dia se acostuma, en la qual aportaren los senyors consellers las varas del talem y los senyors promens anavan devant [la] custodia ab varas. E acabada dita proffesso, dits senyors consellers y promens se n tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren.

[Consell de cent.]

DIVENDRAS a .VII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren las propositions y deliberations que en dit consell son de veurer (*).

[Festa del Patrocini de Maria Santíssima.]

DIUMENGE a .VIIII. de dit, se feu la festa a la seu del Patrocini de Maria Santissima, y perso los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alli anaren a la seu, pujant al presbiteri a son lloch acostumat, aont oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se n tornaren al porxo de Sanct Jaume, haont se disgregaren.

[Pregàries per pluja.]

DIJOUS a .XIII. de dit.—En aquest dia se comensaren proffessons per dintra la seu per pregarias de ayguas, y perso los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren en dita iglesia, asistint en dita professo darrera lo gramial, y en ser acabada se n anaren.

DISAPTE a .XV. de dit, se feu semblant professo per dintra la seu, en la qual asistiren dits senyors consellers.

[Visita al duc d'Híjar.]

Dit dia a la tarda, tenint entes los molt illustres senyors [f. 176 v.º]
consellers que lo senyor duch de Hijar, grande de Spanya, era arribat en la present ciutat de Barcelona, lo qual possava en unas casas suas al carrer de la Merse que trau balcons a la marina, los senyors consellers en cap y ters, vestits ab sas gramallas, ab dos verguers y massas altas, lo anaren a visitar en dit son palasi, ahont arribats y pujats dalt, dit senyor los isque arrebrer a la sala, y fentlos molts cumpliments [en] demostratio de molta alegria, los acompanya fins a la resala que trau balcons a marina, aont dit senyor se assenta en lo mitg y un senyor conseller a cada part, al qual donaren la benvinguda a esta ciutat, signifi-

---

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 153-156 v.º

cantli lo contento gran tenian de sa vinguda, offerintse per part de la ciutat en tot lo que fos de servey de sa exellencia, al qual dit senyor respongue ab molts cumpliments y merses que feu a dits senyors consellers, los quals, despres de haver tingut un poch de rahonament, se despediren de sa exellencia y se n anaren.

Francesch Puiggener, conceller en cap.

DIJOUS a .XX. de dit, encara se continuaven ditas proffessons per pregaries per aygua, ab la forma sobre mencionada. [Pregàries per pluja.]

DISAPTE a .XXII. de dit, los senyors consellers ajuntaren lo consell de trenta sis, y en ell, entre altres cosas, feren extractio de abilitadors ab la forma acostumada. [Extracció d'habilitadors.]

DIJOUS a .XXVII. de dit, encara se continuavan les ditas professons a la seu per pregarias de aygua, com desobre se conte. [Pregàries per pluja.]

[f. 177]. DISAPTE a .XXVIIII. de dit, se continuaren ditas professons per pregarias de aygua.

DIUMENGE a .XXX. de dit, dia del glorios sant Andreu, en lo qual dia se acostuma de fer extractio de novells consellers de la present ciutat, y perso a la matinada los senyors consellers se ajuntaren a la casa de la ciutat, y vestits ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, ab un cavaller quiscu a son costat, se n anaren a la seu, entrant per lo portal de Nostra Senyora de la Puritat, feren oratio agenollats a las escalas del presbiteri de la part de la epistola, y despres se n devallaran a la capella de la gloriosa Santa Eularia, ahont se possaren, ço es, dits senyors consellers ab banchs a la part del evangeli y dits senyors cavallers tambe ab banchs a la part de la epistola, ohiren una missa baixa agenollats, y en ser al offertori se alsaren y feren hajas ab las reverensias acostumadas anant a besar la ma al celebrant, y despres atornats agenollar acabaren de oyr dita missa, y al donar la pau un senyor prevere ab sobrepallis dona la pau al senyor conseller en cap y despres al cavaller mes antich o que precidia. E acabada dita missa, se n tornaren a casa la ciutat, ahont asistiren en consell que despres de haver fetas algunas propositions y deliberations (*), se feu extractio entre altres cosas de consellers y obrers per lo any vinent, y perso isqueren los devall scrits y seguents: [Festa de sant Andreu] [Consell de cent: extracció de consellers.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1665, f. 1-5.

Lo illustre senyor Joan Gassio, en quiscun dret doctor.
Lo illustre y noble senyor don Jayme Magarola.
Lo illustre senyor Pau Fornells, ciutada.
Lo illustre senyor Francesc Soler, mercader. } consellers
Lo illustre senyor Joan Pau Bruniquer, notari publich de Barcelona.
Lo illustre senyor Joan Prats, padranyaler.

Lo senyor Francesc Sant Just y Pages, donsell. } obrers
Antoni Bonanat, mercader.

E fetas ditas extractions y totas las demes que per semblant dia se acostuma, los senyors consellers se despullaren sas gramallas, y vestits ab sas llobas de 24.te, sens becas y sens verguers, ab cotxes, acompanyats de alguns officials de la present casa, anaren a quiscu de dits senyors consellers nous extrets, als quals donaren la norabona de sa extractio, encomanantlos los llibres y claus que quiscu havia de tenir, y despres se n anaren a llurs casas. [f. 177 v.º]

Francesch Puiggener, conceller en cap.

[DESEMBRE]

[Jurament de consellers.]

DILLUNS al primer de desembre mil sis cents sexanta quatra.—En aquest dia los senyors consellers nous extrets prestaren son solit y acostumat jurament. Perso dits senyors consellers a les nou horas del mati anaren en casa de la ciutat ab sas insignes consolars, ço es, llobas de contray negra, portant en son costat y ma esquerra lo senyor conseller vell qui acabava, ab lloba de contray sens beca, y arribats en la casa de la present ciutat, se assentaren en la istansia de trentenari nova, dits senyors consellers nous en forma de consistori y los senyors consellers vells entre ells; y axi assentats, vingueren los senyors obrers nous extrets acompanyats dels obrers vells, ço es, lo obrer militar nou ab lo obrer militar vell y lo obrer artista nou ab lo obrer artista vell, y se assentaren, ço es, los senyors obrers vells a ma dreta dels senyors consellers y los senyors obrers nous extrets a ma squerra; y despres tots junts se n anaren a la seu, anant devant los verguers ab sas massas altas y acompanyadors, y des-

pres lo senyor conseller en cap nou a ma dreta y lo senyor conseller en cap vell a ma esquerra, y lo senyor conseller segon nou a ma dreta y lo senyor conseller segon vell a ma esquerra, y axi los demes, y despres lo senyor obrer militar vell a ma dreta y lo senyor obrer militar (*) nou a ma esquerra, y lo senyor obrer artista vell a ma dreta y lo senyor obrer artiste nou a ma esquerra. E ab la forma sobre mensionada anaren a la seu, aont entraren
[f. 178.] per lo portal || de Nostra Senyora de la Puritat als claustres, y feren oratio al altar major a les grades del presbiteri de la part de la epistola; y despres se n devallaren a la capella de la gloriosa Santa Eularia aont se assentaren, ço es, los senyors consellers nous y obrers vells de filera, primer los senyors consellers y despres los senyors obrers, a la part del evangeli en uns banchs, estant lo senyor conseller en cap mes lluny del altar major y mes prop de la reixa, e los senyors consellers vells y obrers nous se assentaren de la mateixa manera en altres banchs a la part de la epistola. E apres se comensa la missa baixa, la qual oyren sempre agenollats fins al offertori, qui lo senyor canonge qui deya dita missa se gira, y en continent dits senyors consellers y obrers de una part y altra se alsaren y despres de quiscuna part se mudaren de puesto, de tal manera que axi com lo senyor conseller en cap estava mes prop de la reixa y lluny del altar se posa lo mes cerca del altar, y despres lo senyor conseller segon, y axi los demes, restant los senyors obrers lo mes prop de la reixa; y fet lo dit, lo senyor conseller en cap nou sens mourerse de son puesto feu una reverensia al altar, y despres saluda los senyors consellers sos companys y obrers y despres devant als senyors consellers vells y obrers, y apres se n ana molt poch a poch de son puesto fins a la reixa de dita capella de cara lo altar, y fent tres reverensias se n ana fins devant y als peus de dit senyor canonge qui deya dita missa, aont se agenolla y li besa la ma y offeri, y despres se n torna darrera, fent altres tres reverensias, fetas las quals torna a saludar al altar y despres als senyors consellers nous y despres als vells, y despres se n torna a son puesto de ont era exit; e despres lo senyor conseller en cap vell feu les mateixas serimonias y adoratio, y despres lo senyor conseller segon nou, y axi interpolladament un de cada part, fins que dits senyors consellers y obrers agueren adorat; y apres se tornaren

(*) Ms. «artista».

a mudar de la mateixa manera estavan quant comensaren dita missa, ço es, lo senyor conseller en cap mes lluny del altar major, y axi los demes per son orde; y agenollats, acabaren de oyr dita missa, y al donar la pau lo senyor sagrista ab son sobrepallis la dona al senyor conseller en cap nou de la una part y al senyor conseller en cap vell de l altra part, || y dits senyors consellers la donaren lo hu al altre de sos companys, quiscu per sa part. E acabada dita missa y dits los goixs de la gloriosa santa Eularia per los escolanets de dita iglesia, se n tornaren a la casa de la present ciutat de la mateixa manera eran vinguts, aont arribats se assentaren en la istansia de trentenari nova tots los dits senyors consellers nous y vells y obrers, estant los dits senyors consellers nous a ma dreta dels vells, de tal manera que los senyors consellers en cap nou y vell estavan al reco, ço es, lo senyor conseller en cap nou a ma dreta y lo vell a ma esquerra, y axi los demes per cada part per orde, e los senyors obrers vells a la part dels senyors consellers nous, y los senyors obrers nous a la part dels senyors consellers vells; e despres arriba lo senyor vicari general, lo qual se assenta entre lo senyor conseller en cap nou y vell; e despres se prossohi per lo scriva major a publicar lo jurament dels senyors consellers nous ab la forma acostumada, y lo senyor conseller en cap nou jura en ma y poder del senyor conseller en cap vell, y los demes senyors consellers en ma y poder del senyor conseller en cap nou; e despres se publica lo jurament dels senyors obrers nous, los quals juraren en ma y poder de dit senyor conseller en cap nou, y se assentaren alla ont estavan los senyors obrers vells, y los obrers vells se n passaren al altre part; e despres lo senyor vicari general publica sentensia de escomunicatio als dits senyors consellers nous, y se absolgueren los vells, y tot lo demes que per semblant dia se acostuma fer, com es de veurer a la ma corrent (*); fet lo qual totom isque de dita istansia de trentenari, restant tant solament dins dita istansia los dits senyors consellers nous y vells, per instroirlos las materias y negosis de dita ciutat; y al cap de una stona dits senyors consellers vells se despediren dels nous, y despedits se n anaren a despullar, y dits senyors consellers nous donaren orde a un verguer de la present casa perque, vestit ab sa gramalla, ab la forma acostumada, anas a palasio a pendrer hora del exel-

[f. 178 v.º]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1665, f. 5.

lentissim senyor virrey y capita general del present principat de Cathalunya, pera que sa exellencia fos servit de concedirlos hora certa pera la tarda per anarli a besar la ma y ferli visita conforme quiscun any se acostuma, y encontinent dits senyors consellers se n anaren.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

Dit dia a la tarda, tenint hora dits senyors consellers de dit [Visita al virrei.]
[f. 179.] exellentissim senyor virrey || per anar a visitarlo, partiren de la casa de la present ciutat, vestits ab sas llobas negras y becas de vellut, ab sos verguers devant, en forma de ciutat, y acompanyats dels officials de la present casa, y se n anaren al palasio de dit exellentissim senyor virrey, al carrer Ample, aont pujats dalt y entrats a la instansia que sa exellencia estava, despres de haverli fetas las degudas cortesias, tots se assentaren, ço es, sa exellencia en lo mitg y tres senyors consellers a cada part; y axi assentats y cuberts, lo senyor conseller en cap li digue y esplica com Nostre Senyor era estat servit que ell y sos companys fossen axits en lo carrech de consellers per la administratio y govern de la present ciutat lo vinent any 1665, y que axis com se acostumava, despres de haver dadas las degudas grasias a Deu Nostre Senyor y haver prestat son acostumat jurament, anar a visitar a sa exellencia, ho havian posat en obra, suplicantlo molt encaridament tingues baix sa protentio y enparo a tota esta ciutat, y a dits senyors consellers manarlos tot allo que fos del servey de sa magestat, Deu lo guarde, y de sa exellencia, que ells acudirian ab la puntualitat fos possible, conforme tenian obligatio, y despres de haver respost sa exellencia a ditas cosas, dits senyors consellers se despediren y se n anaren.

Semblant visita se acostuma de fer al senyor bisbe de Barcelona y senyor canceller de Cathalunya, y no y anaren perso que dit senyor bisbe era fora ciutat y no y havia canceller. [Suspensió de les visites al bisbe i al canceller.]

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

DIMECRES a .III. de dit, a la matinada, los senyors taulers y administradors del banch ab tots sos officials baxaren a la present casa, y entraren en concistori, aont assentats a una part y altra despres dels senyors consellers, prestaren son solit jurament, conforme quiscun any acostuman. [Jurament dels oficials de la taula.]

Dit dia y despres de dit jurament, dits senyors consellers, ab [Visites als drets.]

sas insignes consolars, ab sos verguers, ab cotxes, anaren a fer las visitas ordinarias del dret nou, portal de mar, dret del peix y pallols, conforme se acostuma.

[Pregàries per pluja.] DIJOUS a .IIII. de dit, continuantse ditas pregarias per aygua a la seu, dits senyors consellers y anaren ab la forma acostumada.

[Festa de sant Nicolau.] DISAPTE a .VI. de dit, dia del glorios sant Nicolau, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, en forma de ciutat, anaren a la iglesia del glorios pare Sant Francesch, y arribats al portal major de dita iglesia los isqueren arrebrer || los senyors obrers de la confraria de [f. 179 v.] sant Nicolau y pares de dit monastir, y posantse al costat y ma esquerra de quiscu de dits senyors concellers los acompanyaren fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y despres pujaren los celebrants al offici, los quals despres de haver saludat al altar saludaren a dits senyors consellers y comensaren lo offici, al qual dits senyors consellers oiren fent les serimonias ordinarias, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor consell[er] en cap, lo cap al segon y axi los demes. E ecabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers y pares de dit convent fins alla aont los havian rebuts.

[Festa de la Concepció.] DILLUNS a .VIII. de dit, dia de Nostra Senyora de la Conceptio, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume y en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu per los llochs acostumats, entrant per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent los deguts acataments al altar major se assentaren a la part del evangeli; e despres pujaren los senyors canonges pera celebrar lo offici, los quals despres de haver saludat al altar major saludaren dits senyors consellers y promens, y despres se comensa lo offici ab les serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los demes; e acabat dit offici, se comensa la proffesso, y dits senyors consellers y promens se posaren darrera del gramial fins a la porta del cor, aont los senyors consellers prengueren les vares del talem y dits senyors promens se posaren devant la custodia ab vares, que los senyors administradors de la

confraria de Nostra Senyora los donaren, y axi anaren en dita professo fins que foren tornats a la seu y dita professo se acaba, que se n anaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume, aont se disgregaren.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

DIVENDRAS a .XII. de dit, los senyors consellers, ab sos verguers y massas altas, anaren al estudi a fer la visita ordinaria, conforme quiscun any acostuman. [Visita a l'estudi.]

[f. 180.] DISAPTE a .XIII. de dit, dia de la glorio[si]ssima santa Llucia.—En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer, y assenyaladament se feu extractio de mostesaf y altres officis, com quiscun any se acostuma (*). [Consell de cent.]

DILLUNS a .XV. de dit.—En aquest dia, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo exellentissim senyor duch de H[i]jar volia venir en la casa de la present ciutat pera fer visita a dits senyors consellers, feren convidar molts cavallers y tots los officials de la present casa per exir arrebrer a dit senyor, y a la que dit senyor arriba, dits officials lo isqueren arrebrer a la porta de la present casa, y los senyors cavallers passada mitja escala, e despres los molt illustres senyors consellers al cap de la escala, vestits ab sas insignes consolars, verguers y massas, y despres de haverli fetas las degudas cortesias, los senyors consellers quint y sise se posaren devant, despres segon, ters y quart, y resta darrera lo senyor conseller en cap al costat y ma esquerra de dit senyor duch, y ab esta forma lo acompanyaren a la sala de consell de cent, aont dits senyors consellers se assentaren al reco dels banchs dels ciutadans, y dit senyor duch en lo mitg entre cap y segon, y axi assentats, estigueren un bon rato conversant, y despres dit senyor duch se n ana, acompanyantlo dits senyors consellers a cercar tota la casa, y feu oratio a la capella la qual estava parada, y en ser al portal de dita capella dits senyors consellers se despediren de sa exellencia, acompanyantlo dits senyors cavallers y officials fins al portal major, fentli les degudas cortesias fins que fou encotxat y lo cotxe se n ana. [Visita del duc d'Híjar.]

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

(*) V. *Reg. de Deliberacions* 1665, f 9-12 Fou elegit mostasaf, Rafel Nabona i Fabra.

[Festa de Nostra Senyora de la Esperança.]

Dijous a .xviii. de dit, dia de la festivitat de Nostra Senyora Santissima de Esperansa, essent convidats los molt illustres senyors consellers per part dels corredors de orella per anar a la festa que fan al monastir de Sant Agusti, anaren perso, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, a dit monastir de Sant Agusti, aont arribats los isqueren arrebrer dits corredors de orella al portal de dita iglesia, acompanyantlos fins a la capella, aont dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y almoadas als peus y dits corredors || de orella a la part de la epistola ab banchs, y axi assentats oiren lo offici y sermo, acabatl o qual dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits corredors de orella fins alla ont los havian rebuts. [f. 180 v.°]

[Pluja.]

Disapte a .xx. de dit.—En aquest dia se havia de fer una proffesso de pregarias per anar a sercar lo cos de la gloriosa santa Madrona a la montanya de Monjuhich, y per ocasio de haver plogut molt la nit antes, no s feu dita professo ni se ana a sercar dita gloriosa santa, confiant que sa divina Magestat nos donara aygua.

[Visita al bisbe.]

Dilluns a .xxii. de dit, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona, qui era fora ciutat, era arribat ja en la present ciutat, anaren perso, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, a son palau episcopal, aont arribats los isqueren arrebrer dos senyors capellans al portal major, acompanyantlos fins dalt a la primera sala, aont los isque arrebrer dit reverendissim senyor bisbe, y entrats dins la resala que trau finestras al pati, se assentaren tots ab cadiras de repos, dit senyor bisbe al mitg y tres de dits senyors consellers a cada part; y axi assentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li dona la benvinguda y li feu assaber com dits senyors consellers eren exits pera governar lo present any, suplicantlo fos servit encomanarlos a Nostre Senyor pera que los don bon dictamen pera regir y administrar son carrech, offerintse sempre promptes a sa senyoria en lo que ls volgues manar, y despres de haver respost dit senyor bisbe a dits senyors consellers ab molts compliments y demostratio de molta alegria, dits senyors consellers se despediren de sa senyoria y se n anaren.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

[Festa de Nadal.]

Dijous a .xxv. de dit, dia de la nativitat del Senyor, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al

porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu per los llochs acostumats, entraren [f. 181.] per lo portal || major, entraren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent los deguts acataments al altar major se n passaren a la part del evangeli; y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona acompanyat de senyors canonges, y en haver fet oratio al altar major, saluda als senyors consellers, y despres se assenta a la part de la epistola, ab sa cadira de vellut y cuxi o almoada als peus, y los senyors canonges ab taborets rasos, y alla se vesti de pontifical; y en ser vestit, comensa lo offici ab les serimonias acostumadas, y en ser al offertori, antes de la predica, dits senyors consellers y promens se alsaren y feren ajas, anant a besar la ma a dit reverendissim senyor bisbe, com llargament en altres anys atras es de veurer, e fetas ditas hajas se digue lo sermo y passa avant lo offici fins al donar la pau, que lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon, lo segon a son prom y axi los demes; y acabat dit offici, dit senyor bisbe se n torna a despullar, y despres de ser despullat y havent feta oratio al altar, dits senyors consellers se possaren devant, ço es, primer lo sise ab dos proms, despres lo quint ab son prom y axi los demes, restant lo senyor conseller en cap al costat y ma esquerra de dit senyor bisbe, al qual acompanyaren fins a son palasio, aont fent una ala los senyors consellers y promens, se despediren de dit reverendissim senyor bisbe y se n anaren.

DIVENDRAS a .XXVI. de dit, dia del glorios sant Esteva, los molt illustres senyors consellers se ajuntaren en casa de la ciutat, y de alla, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren al monastir de Santa Catharina, martir, aont arribats al portal major de dita iglesia los isqueren arrebrer los pares de dit monastir, acompanyantlos fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus; y axi assentats, arribaren los senyors celebrans al offici, y despres de haver saludat y feta oratio al altar major, saludaren a dits senyors consellers, y despres comensaren lo offici ab les serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor [f. 181 v.°] diaca la dona || al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes; e acabat dit offici, dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos los pares de dit monastir fins alla ont los havian rebuts. [Festa de sant Esteve.]

[Festa de sant Joan evangelista.]

DISAPTE a .XXVII. de dit, dia del glorios sant Joan evangelista, dits senyors consellers se tornaren ajuntar a casa la ciutat, y de alli anaren a la iglesia del glorios pare Sant Francesc, fent en tot y per tot les mateixas serimonias, com lo dia de ayr llargament es de veurer.

[Festa dels sants Innocents.]

DIUMENGE a .XXVIII. de dit, dia dels sants Innocents, a la matinada los senyors consellers en forma de ciutat anaren a la seu, y entraren per lo portal de sota l orga y feren oratio al altar a les grades del presbiteri de la part del evangeli, y despres se n entraren a la capella dels Sants Innocen[t]s, aont oyren una missa baxa, estant agenollats tres a cada part conforme estan a la capella de casa la ciutat, y despres al offertori lo capella se gira, tenint en sas mans la caxeta de dits sants Innocen[t]s, la qual dits senyors consellers de hu en hu la anaren adorar, y despres de ser acabada dita missa, dits senyors consellers se n anaren a casa de la ciutat de la mateixa manera eran vinguts, y alla se disgregaren.

DIMECRES a .XXXI. de dit.

Gassio, conseller en cap.

[MDCLXV]

[GENER]

DIJOUS al primer de janer del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuxpist de mil sis cents sexanta y sinch, dia de la Sircun[ci]sio de Nostre Senyor, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia de Santa Maria de la Mar, aont arribats al portal major los isqueren arrebrer los senyors preveres de dita iglesia, possantse al costat y ma esquerra de cada senyor conseller los acompanyaren fins al presbiteri, aont se assentaren a la part de la epistola ab banchs de vellut, perso que a la part del evangeli estava parat lo estrado de sa exellencia, qui havia de arribar en dita iglesia; y al cap de una estona, tenint entes que sa exellencia arribava, dits senyors consellers lo isqueren arrebrer al portal de dita iglesia, y posantse [f. 182.] los || senyors consellers devant, resta lo senyor conseller en cap a son costat y ma esquerra, acompanyantlo fins al presbiteri, aont sa exellencia se assenta en son estrado y dits senyors consellers a la part de la epistola ab sos banchs, y alla oyren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona a sa exellencia y lo subdiaca al senyor conseller en cap, y acabat dit offici dit senyor virrey se n ana, acompanyantlo dits senyors consellers fins alla ont lo havian rebut. [Dia de Cap d'any.]

DIVENDRAS a .II. de dit.—En aquest dia, avent pressehit per pregarias y rogativas per necessitat de aygua y no avent plogut (*), se ana a sercar lo cos de la gloriosa santa Madrona; y perso los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, a la matinada, anaren a la seu, y al comensar la [Pregàries per pluja: processó amb el cos de santa Madrona.]

(*) Ms. «progut».

professo dits senyors consellers se possaren darrera lo gramial, anant ab dita professo fins dalt a la montanya, a la iglesia de dita gloriosa santa, aont arribats al presbiteri, dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y lo reverendissim senyor bisbe qui anava al gremial se assenta a la mateixa part, a ma dreta del senyor conseller en cap, tambe ab sa cadira y almoada als peus, e los senyors del gremial se assentaren a la part de la epistola ab cadiras sens almoada, excepto lo mestre de serimonias que seya ab taboret ras, y los demes senyors canonges se assentaren fora del presbiteri ab banchs de baqueta de mascovia que la ciutat hi havia fets pujar a una part y altra; e despres se comensa lo offici, ab les serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor bisbe, lo bisbe al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes; e acabat dit offici, dita proffesso se torna possar en orde, prenent lo cos de dita gloriosa santa ab sivera, y darrera d ella los senyors del gremial ab lo senyor bisbe al mitg, y despres de dit gremial los senyors consellers en forma de ciutat, se n anaren fins al portal de Sant Antoni, aont estava aparellat lo talem de la ciutat, y los senyors consellers prengueren les vares, possantse los verguers devant la custodia ab sas masas altas, y ab esta forma arribaren a la seu, aont possaren lo || cos de dita gloriosa santa al altar [f. 182 v.º] major, y dits senyors consellers se n anaren.

[Festa dels Reis.] DIMARS a .VI. de dit, dia dels tres Reys de Orient, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi de la present ciutat, y arribats al portal major los isqueren arrebrer los senyors capellans y obrers de dita iglesia, acompanyantlos fins al altar major, aont se assentaren a la part de la epistola ab los banchs son en dit presbiteri cuberts de tafeta, per haver de venir lo senyor virrey; y al cap de una estona, arriba dit senyor virrey ab son consell real, y lo isqueren arrebrer al portal de dita iglesia, y posantse devant los dits senyors consellers, y lo senyor conseller en cap a son costat y ma esquerrá, y los senyors del consell real darrera de dos en dos, lo acompanyaren al presbiteri, aont se assenta dit senyor virrey a son estrado a la part del evangeli, y los senyors del consell real al banch de dita part, y los senyors consellers a la part de la epistola; y apres se comensa lo offici, ab les serimonias acostuma-

das, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor virrey, y subdiaca al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes; e acabat dit offici, dit senyor virrey se alsa y se n ana, acompanyantlo dits senyors consellers fins alla ont lo havian rebut, y despres tornaren al presbiteri de ont dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers y capellans fins alla ont los havian rebuts.

DIMECRES a .VII. de dit, dia del glorios sant Ramon de Penyafort, a la matinada dits senyors consellers ab sos promens se ajuntaren en forma de promania a la plassa de Sant Jaume, y junts que foren, arriba lo scriva racional de la present casa aportant lo pando o bandera de dit glorios sant Ramon, y possantse devant dita promania se n anaren a la seu per los llochs acostumats, pujant alt al presbiteri y assentantse a la part del evangeli; y despres se comensa la professo per semblant dia acostumada, possantse los senyors consellers y promens darrera del gramial fins que foren a la porta del cor, aont prengueren les vares del talem dits senyors consellers, y los senyors promens se possaren devant la custodia ab varas y axi mateix los verguers ab les massas altas. E anant dita professo per los llochs acostumats, arribaren al monastir de Santa Catharina, aont dits senyors consellers dexaren les vares del talem y se possaren al presbiteri a la part del evangeli ab sas cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y lo senyor bisbe qui anava al gremial a ma dreta del senyor conseller en cap ab sa cadira y almoada als peus, e los senyors promens se assentaren ab banchs de vellut [f. 183.] despres del senyor conse||ller sise en vers lo altar, e los senyors del gremial se assentaren ab cadiras sens cuxins als peus a la part de la epistola, y los senyors de las capas ab un banch cubert a la matexa filera de dits senyors del gremial devers lo poble, y lo mestre de serimonias ab un taboret ras devers lo altar, e los senyors canonges a las cadiras del cor; y axi assentats, oyren lo offici y sermo, ab les serimonias acostumadas, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor bisbe, lo senyor bisbe al senyor conseller en cap, lo cap al segon, y axi los demes fins al sise, y lo senyor conseller sise al prom qui li estava al costat, y lo dit prom al altre, y axi los demes. E acabat lo dit offici, se torna a posar en orde la professo, de la mateixa manera eran vinguts, anant fins a la seu, aont acabada dita professo, dit scriva racional torna pendrer lo pando, y possantse devant dita pro-

[Festa de sant Ramon de Penyafort.]

mania se n anaren a Sant Jaume aont se disgregaren, y dit scriva racional se n ana ab dit pando ab la musica devant fins casa de la ciutat.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

[Entrada de la Butlla.]

DIUMENGE a .XI. de dit.—En aquest dia entra la Bulla de la sancta Crusada, y perso a la matinada los molt illustres senyors consellers se ajuntaren a la casa de la present ciutat, y de alli ab sas insignes conso'ars, verguers y massas altas, se n anaren a la iglesia dels pares de Sant Agusti, aont arribats al portal major los isqueren arrebrer los pares de dit convent y los acompanyaran fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vaqueta de mascovia que lo senyor tresorer de la Crusada per semblant effecte acostuma enviar; y axi assentats, al cap de una estona arriba lo senyor veguer, y encontinent los senyors consellers se alsaren i l saludaren, y dit senyor veguer se posa ab una cadira a ma dreta de dit senyor conseller en cap, e despres vingue lo senyor Joan Guinart, cavaller, tresorer de la santa Crusada, lo qual se assenta entre lo senyor conseller quint y sise; e des de estar tot a punt y serhi los pares capellans que havian de venir, se comensa la professo, y perso lo senyor veguer se alça y prengue lo pando, lo qual aporta devant del gremial, acompanyat del sotsveguer, cap de guayta y demes officials, e los senyors consellers se || possaren darrera [f. 183 v.º] del gramial de dos en dos, y lo senyor thesorer de la santa Crusada al mitg de dit senyor conseller quint y sise, y axi anant seguiren dita proffesso fins a la seu, que en ser al cor, dit senyor veguer se posa a la primera cadira sota la trona gran del cor, y los senyors consellers inmediadament despres de dit senyor veguer, y dit senyor tresorer de la Bulla entre lo senyor conseller quint y sise; y axi assentats, oyren lo offici que ja era comensat y lo sermo de dita Bulla, lo qual dona dit senyor tresorer, y al donar la pau lo senyor sotsdiaca la dona al senyor veguer, dit senyor veguer al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes. E acabat dit offici, dit senyor veguer se despedi de dits senyors consellers y se n ana, y despres se n anaren dits senyors consellers y thesorer de la Bulla.

DIJOUS a .XV. de dit.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

DISAPTE a .XVII. de dit. — En aquest dia se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (*). [Consell de cent.]

DIMARS a .XX. de dit, dia del glorios sant Sebastia, patro y advocat de la present ciutat. — En aquest dia se acostuma quiscun any de fer una solemne professo, la qual va a la capella de dit glorios sant, a las voltas del Encant, qu es de la ciutat y lo present dia nos pogue fer, perso que los dias atras Nostre Senyor era estat [servit] donarnos una gran copia de neu la qual havia fets moltissims fanchs, y per dit effecte se dilata dita professo per altre dia. [Festa de sant Sebastià: nevada.]

DIUMENGE a .XXV. de dit, los senyors consellers, ab ses insignes consolars, verguers y masas altas, anaren a la iglesia del monastir de Nostra Senyora del Carme, pera fer la visita ordi- [Visita al Carme.]
[f. 184.] naria que quiscun any acostuman, || y posats al altar major a la part del evangeli, ab sas cadiras de vellut y almoadas als peus, oyren lo offici y sermo, lo qual acabat se n anaren.

DIMECRES a .XXVIII. de dit, essent estat servit Nostre Senyor donarnos aygua y neu, per lo que se havia de fer *Te Deum laudamus* a la seu, los senyors consellers hi anaren al acabar lo offici, y pujats al altar major se assentaren ab los banchs a la part del evangeli, y al comensar dita professo se possaren darrera lo gremial, seguint aquella per dintra dita iglesia, y en ser acabada se n anaren. [*Te Deum* per pluja.]

[FEBRER]

DIUMENGE al primer de fabrer del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuxpist 1665.

DILLUNS a .II. de dit, dia de Nostra Senyora Candalera. — En aquest dia, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona feya la benedictio de la sera, anaren perso, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, a la iglesia de la seu, aont arribats se asentaren al presbiteri a la part del evangeli, y despres puja lo reverendissim senyor bisbe, lo qual despres de haver saludat lo altar ma- [Festa de la Candelera.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 19 v.º Foren elegits taulers Lluis Lafarga, doctor en medicina, i Pere Pau Bonadona, mercader.

jor, saluda los senyors consellers, y despres se vesti de pontifical, y comensa la dita benedictio de la sera, y despres de haverla feta, tots los senyors canonges, capellans y officials del cor pujaren a dit presbiteri y alla lo dit senyor bisbe los dona un ciri a quiscu, y despres de tots los officials de la iglesia anaren los senyors consellers de hu en hu a pendrer lo siri de la ma de dit senyor bisbe besant dit siri y la ma, y despres ana lo mestre de serimonias de la ciutat, despres los verguers, y acabada dita serimonia se comensa la profeso, la qual seguiren dits senyors consellers ab los siris a les mans ensesos, y acabada dita professo, dits senyors consellers se n tornaren al presbiteri al mateix puesto, aont oyren lo offici que digueren senyors canonges, acabat lo qual se n anaren.

[Festa de santa Eulària.]

DIJOUS a .XII. de dit, dia de santa Eularia.—En [a]quest dia [f. 184 v.º] los molt illustres senyors consellers se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant per los llochs acostumats anaren a la seu, y arribats al altar major y possats a la part del evangeli conforme se acostuma oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se feu la professo ordinaria, en la qual dits senyors consellers aportaren les vares del talem y dits senyors promens anavan devant la custodia ab varas. E acabada dita professo, dits senyors consellers y promens se n tornaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume, aont se disgregaren.

DIUMENGE a .XV. de dit.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

[Processó de sant Sebastià.]

DILLUNS a .XVI. de dit.—En aquest dia los senyors consellers anaren a Sant Sebastia ab professo, per no ser hi poguts anar lo dia de dit glorios sant, per causa de fanch, com quiscun any se acostuma.

[Primer dia de quaresma.]

DIMECRES a .XVIII. de dit, primer dia de quaresma, a la matinada los senyors consellers anaren a casa de la ciutat, y alla oyren una missa a la capella ab la forma acostumada y prengueren sendra, per ser primer dia de quaresma.

Dit dia a la tarda, los senyors consellers, ab sos verguers y massas altas, anaren a la iglesia del monastir dels pares de la Santissima Trinitat, y pujats al presbiteri a la part del evangeli, agenollats, oyren la absolutio general que quiscun any per semblant dia se acostuma de dir en dita iglesia, y despres de aca-

bada se n anaren axi mateix a la iglesia del monastir dels pares de la Merse, aont oyren semblant absolutio, y despres de acabada se n tornaren a casa de la ciutat.

[Divendres de quaresma: visita a l'hospital i al monestir de les Minimes.]

DIVENDRAS a .XX. de dit, primer divendras de quaresma, a la tarda los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren al hospital general de Santa Creu,
[f. 185.] aont arribats al portal || major del pati de dit carrer del Hospital los isqueren arrebrer los senyors administradors de dit hospital, y possantse cada hu al costat y ma esquerra de cada senyor conseller los acompanyaren fins a la iglesia, aont pujats al presbiteri dits senyors consellers se assentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut per estar patent lo Santissim Sagrament, y los senyors administradors estavan a la part de la epistola ab banchs de vaqueta; y axi assentats oyren lo sermo y despres lo *missarere* que quiscun divendras se acostuma de dir, y despres asistiren al reservar Nostre Senyor; en aver acabat se n anaren, acompanyantlos dits senyors administradors de la mateixa manera per totas las cambradas de alt y baix, fins al portal de la part del carrer del Carme, aont dits senyors administradors se despediren de dits senyors consellers y se n anaren. E dits senyors consellers se n anaren a la iglesia del monastir de las monjas Minimas, que antigament era monastir de las Repanadidas, casa de la present ciutat, aont feren oratio al altar major y despres se n entraren dins dit monastir seguint aquell conforme se acostuma, y despres se n anaren.

[Retorn del cos de santa Madrona.]

DIUMENGE a .XXII. de dit.—En aquest dia se feu la professo pera tornar lo cos de la gloriosa santa Madrona en sa casa, a la montanya de Monjuhic, y per dit effecte los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la seu, y pujats al presbiteri se asentaren ab los banchs de la part del evangeli, y encontinent se comensa la dita profeso, aportant lo cos de dita gloriosa santa ab la sivera, y los senyors consellers se possaren darrera del gremial fins a la porta del cor, aont prengueren les vares del talem y los verguers devant la custodia, fins al portal de Sant Antoni, aont dits senyors consellers dexaren lo talem is possaren darrera lo gremial fins dalt a la iglesia, aont estigueren assentats de la mateixa manera que llargament es de veurer a .II. de janer prop passat, y alla oyren lo offici, acabat lo qual tancaren lo cos de dita gloriosa santa a son puesto acostumat, y despres se n torna dita professo possantse

dits senyors consellers darrera del gramial fins a la seu, de ont despres de haver acabat se n anaren.

[Consell de cent.] Dit dia, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (*).

[Divendres de quaresma.] DIVENDRAS a .XXVII. de dit, segon divendras de quaresma, [f. 185 v.] a la tarda los senyors consellers anaren al hospital general, conforme quiscun divendras de quaresma se acostuma, fentse en tot y per tot com lo primer divendras llargament es de veurer, excepto que no anaren al monastir de las mares Minimas.

[MARÇ]

DIUMENGE al primer de mars del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuxpist de 1665.

[Divendres de quaresma.] DIVENDRAS a .VI. de dit, terser divendras de quaresma, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y masas altas, anaren a la iglesia del hospital general, com quiscun divendras de quaresma se acostuma.

DIVENDRAS a .XIII. de dit, quart divendras de quaresma, los senyors consellers tornaren a la iglesia de[l] hospital general, com los demes divendras es de veurer.

[Festa de santa Madrona.] DIUMENGE a .XV. de dit, dia de la gloriosa santa Madrona, patrona y advocada de la present ciutat.—En aquest dia se acostuma, quant lo cos de dita gloriosa santa es en sa casa a la montanya de Monjuhic, anarhi ab professo fent hun offici, y per ser dia occupat no s pogue fer dita professo, ab que se dexa per dema dilluns.

[Processó de santa Madrona.] DILLUNS a .XVI. de dit.—En aquest dia se feu la proffesso [f. 186.] de la gloriosa santa Madrona, per no serse feta lo dia de ayr, y perso los senyors consellers, en forma de ciutat, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la seu, aont pujats al presbiteri se assentaren ab los banchs a la part del evangeli, y al cap de una estona se comensa la profeso, y possantse dits senyors consellers darrera del gremial seguiren dita professo, fins a la iglesia de dita gloriosa santa, aont se assentaren de la mateixa manera que llargament es de veurer a 2 de janer prop pa-

---

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 41-43 v.°

sat, y alla oyren lo offici, acabat lo qual se n tornaren ab dita professo de la matexa manera eran vinguts a la seu, ahont se acaba y dits senyors consellers se n anaren.

DIVENDRES a .XX. de dit, quint divendras de quaresma, los senyors consellers a la tarda anaren al hospital, fentse en tot y per tot com lo primer divendras es de veurer, excepto que no anaren al monastir de las monjas Minimas, per no costumarse de anarhi sino lo primer divendras. [Divendres de quaresma.]

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

DIJOUS a .XXVI. de dit.—En aquest dia los senyors consellers, estant junts a la casa de la ciutat, reberen una carta del illustrissim y reverendissim senyor archabisbe de Tarragona, fra don Joan [Manuel] d Espinosa, archabisbe de Tarragona, del orde de Sant Benet, qui novament havia pres possessio de son archebisbat, la qual es del thenor seguent (1): [Carta de l'arquebisbe de Tarragona.]

✠

«Muy illustres señores

Despues de Pasqua yre a essa ciudad ha consagrar al señor obispo de Vique (2), mui seguro de lograr en esta occasion de vuestra señoria la merced que hiço a mis antecesores en sus primeras entradas: Yo avisare a vuestra señoria del dia fixo de la mia; que le desseo para offrecerme de nuevo al servicio de vuestra señoria y tener muchos ordenes suyos para emplearme en su obediencia. Guarde Dios a vuestra señoria muchos años en su mayor felicidad. Tarragona y março 23 de 1665.

Besa las manos de vuestra señoria
Su mayor servidor
Fr. Joan, arzobispo de Tarragona.

Muy illustres señores conselleres de Barcelona.»

DIVENDRAS a .XXVII. de dit, altre divendras de quaresma, los senyors consellers anaren al hospital, conforme quiscun divendras de quaresma acostuman. [Divendres de quaresma.]

DISAPTE a .XXVIII. de dit.—En aquest dia, se tingue con- [Consell de cent.]

---

(1) En el Ms. la còpia d'aquesta carta ocupa part del f. 186; per a major fidelitat es transcriu de l'original, insert en el mateix Ms. (f. 185 a).
(2) Jaume de Copons.

sell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (*).

[Diumenge de Rams.] DIUMENGE a .XXVIIII. de dit, dia del Ram, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona feya la benedictio del ram, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia de la seu, y pujats al presbiteri se assentaren ab los banchs de vellut a la part del evangeli, y al cap de una estona arriba lo dit reverendissim senyor bisbe de Barcelona, lo qual despres de haver feta oratio al altar saluda als senyors consellers, y despres se assenta ab sa cadira a la part de la epistola ab almo[a]da de vellut als peus, y los senyors canonges y sos asistens ab taborets de vellut rasos, y alla se vesti de pontifical, y despres feu la benedictio dels rams y palmas ab les serimonias acostumadas, y feta dita benedictio pujaren tots los senyors canonges y clero y escolans del cor y dit senyor bisbe los dona una palma a cada hu, y despres de tots anaren los senyors consellers de hu en hu als quals axi mateix los dona una palma, besant dits senyors consellers dita palma y la ma a dit senyor bisbe, y despres ana lo scriva racional y mestre de serimonias de la ciutat, y ultimadament los verguers. E donades ditas palmas, se comensa la professo, la qual seguiren dits senyors consellers darrera lo gremial ab les palmas al coll, y acabada dita professo se n tornaren al || presbiteri, aont oyren lo offici que digueren senyors canonges y la *passia* que s digue ab molta cantoria, acabat lo qual dits senyors consellers se n anaren. [f. 187.]

[ABRIL]

DIMECRES al primer de abril del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuxpist de 1665.

[Dijous Sant.] DIJOUS a .II. de dit, dia del Dijous Sant, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars, anaren a la seu per asistir a posar Nostre Senyor al moniment, y arribats en dita iglesia pujaren al altar major y se assentaren ab los banchs de vellut a la part del evangeli, y encontinent arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual despres de haver feta oratio al altar

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 60 v.º - 68 v.º

major saluda als dits senyors consellers, y despres se n ana a la part de la epistola aont se vesti de pontifical, y vestit comensa lo offici, fent totas aquellas serimonias que per semblant dia se acostuman fer, fins al donar la Comunio, que pujaren tots los senyors canonges y demes del cor arrebrer la Comunio, y despres de haverla donada a tots anaren los senyors consellers a pendrerla de dos en dos, y despres lo scriva racional y mestre de serimonias de casa la ciutat, y ultimadament los verguers; e despres se passa avant en dit offici, fins al posar Nostre Senyor al moniment, que los senyors consellers prengueren les vares del talem posantse tres devant y tres darrera, y los verguers de vant, y acompanyaren la professo fins al moniment, aont dexant los senyors consellers les vares del talem, agenollats dins dit moniment estigueren fins que la caxeta fou tancada, y encontinent se n anaren sens fer ninguna serimonia ni acompanyament.

Dit dia a la tarda, los senyors consellers, ab ses gramalles de dol, fentse aportar les faldas per criats, arribaren a la present casa de la ciutat, y de alla, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a sercar differents moniments a diversas iglesias, com per semblant dia se acostuma. [Visita dels monuments.]

DIVENDRAS a .III. de dit, dia del Divendras Sant, a la matinada los senyors consellers tornaren a la seu, en forma de ciutat, ab gramallas de dol, fentse aportar las faldas per criats, y en ser al portal de Nostra Senyora de la Puritat per ont entraren, prengueren les faldas al bras y || se n entraren dins dita iglesia, pujant al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al moniment y altar major se n passaren a la part del evangeli, y se assentaren ab los banchs que alli estan, y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual pujat al presbiteri se vesti de pontifical a la part de la epistola ab la forma acostumada, y vestit comensa lo offici, fent les serimonias que per semblant dia se acostuma; y quant fonch a la adoratio de la vera creu, ana adorar lo senyor bisbe, sos acistents y tots los demes del altar, y despres los senyors canonges, capellans y demes ministres del cor, e despres anaren a fer dita adoratio los senyors consellers de dos en dos, y ultimadament los verguers; y feta dita adoratio, al ferse la professo per anar a sercar Nostre Senyor al moniment, dits senyors consellers se possaren darrera lo gremial fins a dit moniment, aont despres de haver tret Nostre Senyor los senyors consellers prengueren les vares del talem, [Divendres Sant.] [f. 187 v.°]

acompanyant dita professo fins al altar major, aont estigueren tenint dit talem fins que dit senyor bisbe hague sumit y lo offici fonch acabat, que se n tornaren a sos banchs, aont esperaren lo mestre de serimonias de la seu que vingues, que al cap de una estona vingue y convida a dits senyors consellers pera la tarda a la professo de la santa Espina, al qual respongueren que acudirian ab molt gran gust, y despres se n anaren.

[Processó de la santa Espina.] Dit dia a la tarda, dits senyors consellers, ab ditas gramallas de dol, tornaren a la seu y pujaren al altar major, assentantse al banch de la part de la evangeli, y encontinent se comensa la professo de la santa Espina, a la qual dits senyors consellers aportaren les vares del talem, y acabada dita professo dits senyors consellers se n anaren.

[Dissabte Sant.] Disapte a .IIII. de dit, dia del Disapte Sant, los senyors consellers tornaren en dita iglesia de la seu, ab les gramallas de grana, y alla pujaren al altar major a la part del evangeli, aont asistiren a la serimonia que per semblant dia acostuma la Iglesia de fer, y despres asistiren a la professo de la benedictio de les fon[t]s anant darrera lo gramial, e despres oyren lo offici, acabat lo qual se n anaren.

[Pasqua de Resurrecció.] Diumenge a .V. de dit, dia de Pasqua, a la matinada, || los [f. 188.] senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant per los llochs acostumats anaren a la seu, aont arribats entraren per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent los deguts acataments al altar major se n passaren a la part del evangeli aont se assentaren; y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe ab los senyors canonges asistents, y despres de haver feta oratio al altar major saluda a dits senyors consellers y promens, y se n ana a la part de la epistola aont se vesti de pontifical ab la forma acostumada, y despres comensa lo offici, fent les serimonias acostumadas fins al offertori, que los senyors consellers y promens se alsaren per anar a besar la ma a sa senyoria fent les hajas acostumadas, com en altras dias atras llargament es de veurer, y despres se digue lo sermo; y acabat lo offici y despres de serse dit senyor bisbe despullat, los senyors consellers y promens lo acompanyaren a son palasio, conforme se acostuma y en altres dies es de veurer, y despedintse de sa senyoria se n anaren ab dita forma de promania a Sant Jaume aont se disgregaren.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

[Festa de sant Francisco de Paula.]

DILLUNS a .XIII. de dit, dia del glorios sant Francisco de Paula, a la matinada los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la iglesia del monastir de dit glorios sant, aont arribats al portal de dita iglesia los isqueren arrebrer los pares de dit monastir y obrers de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, aont se possaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut per estar lo Santissim Sagrament patent, y alla oyren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon [f. 188 v.º] y axi los demes. E acabat dit offici, dits || senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits pares y obres fins al portal de dita iglesia aont los avian rebuts.

[Entrada de l'arquebisbe de Tarragona.]

DIMECRES a .XV. de dit.—En aquest dia entra en la present ciutat lo illustrissim y reverendissim senyor fra don Joan Emanuel de Espinosa, archebisbe de Tarragona, y perso a las duas horas de la tarda los molt illustres senyors consellers, a cavall, ab sos cavalls engesats dels adresos que la ciutat te, acompanyats dels cavallers que per dit effecte havian convidat y dels officials de la present casa, se ajunntaren devant lo pati de la casa de la present ciutat, y junts que foren arribaren los senyors consols de la llotja de la mar acompanyats de molts mercaders. Y encontinent se possaren en orde per anar a fer dita entrada, partint primer lo cap de guayta, porter del clavari, vadell del estudi, acompanyadors, y despres los dos verguers de la llotja ab les masas altas, e despres lo senyor conseller en cap ab sa filera de cavallers, despres lo sagon y axi los demes, tots ab fileras de cavallers, sens ferse ninguna agraduacio sino que ells mateixos amigablement se la feren, excepto los senyors consols de la llotja qui anavan lo consol militar al extrem del bordo del senyor conseller quint y lo consol mercader al extrem del bordo del senyor conseller sise per tocarlos aqueix puesto, y despres venian los officials de la ciutat y mercaders sens fer ninguna graduacio; y ab la dita forma, anaren per la plassa de Sant Jaume, per lo Call, Bocaria, carrer del Hospital, Padro, exint per lo portal de Sant Antoni envers la Creu Cuberta, aont veren que lo senyor archebisba venia, y encontinent que fonch prop de dits senyors consellers, dit senyor conseller en cap li dona la benvinguda y se posa a son costat y ma esquerra, y los demes senyors consellers ab los cavallers se possaren davant, primer sise despres dels verguers, despres quint y axi los demes; y ab esta forma torna-

ren entrar per lo portal de || Sant Antoni, carrer del Carme, casas de Montserrat, aont per ser de nits isqueren trenta atxes que la ciutat havia pervingudas per dita entrada, anaren per lo carrer dels Boters, plassa Nova, devant lo palau episcopal, fins al portal major de la iglesia de la seu; aont dit senyor archebisbe y tots los demes devallaren de cavall, y fonch rebut ab proffesso y gremial, possant dit senyor archebisbe al mitg de dit gramial y los senyors consellers devant de dit gremial per estar axi concordat ab la concordia que la ciutat te feta ab lo illustre capitol (*), entraren per dita iglesia y pujaren al presbiteri aont dit senyor archebisbe feu oratio al altar major, y despres se n devallaren a la capella de Santa Eularia aont feren oratio, y despres se n tornaren a dit portal major aont tornaren a pujar a cavall; y ab la mateix[a] forma eran vinguts lo acompanyaren al palasio aont possava, que era a las casas del senyor Corbera, baro de Llinas, al carrer Ample, aont dits senyors consellers de cavall estant se despediren de sa senyoria illustrissima, y ab tot lo acompanyament que aportavan se n tornaren en dita plassa, devant casa de la ciutat, ahont se disgregaren. [f. 189.]

[Aniversari de Pere de Montcada en la llotja.]

DIJOUS a .XVI. de dit, a la matinada, los dits senyors consellers se ajuntaren a la casa de la present ciutat, ab les gramalles de dol, fentse aportar les faldas per criats, y de alli en forma de ciutat anaren a la llotja de la mar, y arribats al portal del pati dels tarongers los isqueren arrebrer los senyors consols y deffenadors y altres officials, tambe ab gramalles de dol, aportantse les faldas, acompanyantlos fins a la capella, aont se assentaren dits senyors consellers ab banchs que la llotja tenia aparellats a la part de la evangeli y dits senyors consols ab altres banchs a la part de la epistola, y axi assentats digueren lo aniversari que quiscun any se acostuma per la anima del noble senyor don Pedro de Moncada, estant al mitg de dita capella un tumul ab dotse atxes, rodat de pobres || cuberts de drap y ab siris a les mans, [f. 189 v.°] y acabat dit aniversari dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits consols de la llotja fins a dit portal ont los havian rebuts.

[Visita a l'arquebisbe de Tarragona.]

Dit dia a la tarda, tenint hora dits senyors consellers de dit illustrissim y reverendissim senyor archabisbe de Tarragona per anar a visitarlo, per medi de un verguer que y havian enviat,

---

(*) V. Apèndix XV.

partiren de la casa de la present ciutat, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren en dita casa del senyor de Llinas, al carrer Ample, aont arribats y pujats dalt a la segona quadra, dit senyor archebisbe los isque arrebrer acompanyantlos ab molt gran[s] cumpliments fins ha altre cambra, aont dit senyors arcabisbe y consellers se assentaren, ab sas cadiras de repos; y assentats y cuberts, lo senyor conseller en cap li dona la benvinguda a esta ciutat, significantli lo contento gran que tots havian tingut de haver volgut onrrar a esta ciutat ab sa presentia, offerinse de servir lo en tot allo que sa senyoria illustrissima fos de son gust manarlos, al qual dit senyor archabisbe respongue ab molts compliments y demostratio de molta alegria, y despres de haver conversat una estona, dits senyors consellers se despediren de dit senyor archebisbe y se n anaren, acompanyant los dit senyor archabisbe fins a la primera sala cerca lo cap de la escala (1).

DIVENDRAS a .XVII. de dit, se feren mercaders en la casa de la ciutat, com en la ma corrent llargament es de veurer (2). [Matrícula de mercaders.]

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

DIMECRES a .XXII. de dit.—En aquest dia, tenin entes los molt illustres senyors consellers que lo illustrissim y reverendissim senyor fra don Joan Emanuel Espinosa, archabisbe de Tarragona, venia en la casa de la present ciutat, a la matinada feren parar la capella de la present casa, y convidaren molts [Visita de l'arquebisbe de Tarragona.]
[f. 190.] cavallers y || officials de la present casa per exir arrebrer dit senyor archabisbe; y al cap de una estona, tenint entes que ja arribava, lo isqueren arrebrer los officials al portal major, los cavallers al peu de la escala y los senyors consellers ab sas gramallas serca del cap de la escala, al qual feren les cortesias degudas, y possantse los senyors consellers devant, resta lo senyor conseller en cap al costat y ma esquerra de dit senyor archabisbe, acompanyantlo fins a la sala de consell de cent, aont se assentaren, al reco del banch dels ciutadans, en forma de consistori y dit senyor archebisbe al mitg entre cap y segon; y axi assentats y cuberts, dit senyor archebisbe feu un bon arrehona-

(1) Ms. «sala».
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 72 v.º-73. Foren matriculats Bernat Homs, Jaume Llobateras i Antoni Grases.

ment a dits senyors consellers, significantlos lo quant estava content y agrayt del agasayo que la ciutat li havia fet, offerintse en tot temps prompte de acudir al major benefici d esta ciutat, al qual dit senyor conseller en cap li respongue ab molts compliments; y despres se alsa y se n ana, acompanyantlo dits senyors consellers y demes per la instansia dels habilitadors, exida del consell de cent, al ort de baix, y entraren a consistori, aont consedi quaranta dias de perdo als que dirian un *pater noster* y una *ave Maria* devant del crucifici es en concistori; y despres anaren a fer oratio a la capella, que axi mateix consedi coranta dias de perdo als qui dirian un *pater noster* y una *ave Maria* devant dita capella, y despres de haver feta oratio se n anaren; y al exir al portal de dita capella dits senyors consellers se despediren de dit senyor archebisbe, acompanyantlo dits senyors cavallers y officials fins al portal major, aont se posa a son cotxe y se n ana.

[Provisió de cadira de medicina.]

Dit dia a la tarda, los senyors consellers anaren al estudi general, per asistir a una cadira de medicina que dit dia se havia de provehir.

[Festa de sant Marc.]

DISAPTE a .XXV. de dit, dia del glorios sant March.—En aquest dia los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, partiren de la casa de la present ciutat y anaren a la seu, per asistir || a la professo que per semblant dia [f. 190 v.º] se acostuma de fer al hospital; y al cap de una estona, comensant dita profeso, dits senyors consellers se possaren darrera del gramial, en forma de ciutat, seguint aquella fins al hospital, aont dits senyors concellers se possaren al presbiteri a la part del evangeli ab cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y lo senyor bisbe qui anava al gremial se assenta en dita part del evangeli a ma dreta del senyor conseller en cap ab sa cadira y almoada als peus, e los senyors del gramial se assentaren ab cadiras sens almo[a]das a la part de la epistola, y los senyors de las capas ab banchs a la filera de dits senyors del gramial, e los demes senyors canonges se assentaren baix dins dit presbiteri ab banchs de vaqueta que la ciutat hi feu aportar, y axi assentats oiren lo offici, acabat lo qual dita proffesso se n torna ab la mateixa forma eran vinguts, y en ser a la seu y aver acabada dita proffesso, dits senyors consellers se n anaren.

[Consell de cent: extracció de cònsols de llotja.]

Dit dia a la tarda, se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer, y assenyaladament se feu extractio de

consols de llotja per lo present y vinent any, com en dit consell llargament son de veurer (*).

DILLUNS a .XXVII. de dit.—En aquest dia, juraren en la casa de la present ciutat los senyors taulers nous extrets de be y lealment haverse en son offici, lo qual jurament fou fet sens ninguna serimonia. [Juramen de taulers.]

[MAIG]

DIVENDRES al primer de maig del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuxpist de 1665.

DIUMENGE a .III de dit, dia de la festivitat de santa Creu, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu per los llochs acostumats, entraren per lo portal major, passaren per lo cor y pujaren al presbiteri || per la part de la epistola, y feren los deguts acataments al altar major y se n passaren a la part del evangeli, aont se assentaren ab los banchs cuberts de vellut, y alla oyren lo offici y sermo, ab la forma acostumada, com altres dias llargament es de veurer, acabat lo qual se n tornaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume aont se disgregaren. [Festa de santa Creu.] [f. 191.]

DIMARS a .V. de dit, essent estats los promens dels ortolans en la casa de la present ciutat en dias atras pera suplicar als senyors consellers procurassen se fessen pregarias per aygua, per haverhi necessitat a la terra, y despres de haverho enviat a dir dits senyors consellers al illustre capitol per medi del sindich, se comensaren lo dia present les dites rogativas y pregarias de aygua, y perso a la matinada y a la [que] se acabava lo offici, anaren a la seu y assistiren a la professo que per dintra dita iglesia se feu per rogativa de ayguas. [Pregàries per pluja.]

DIMECRES a .VI. de dit, se feu altra professo ab la forma sobre continuada per rogativa de ayguas.

DIJOUS a .VII. de dit, se continuaren ditas rogativas de ayguas.

DIVENDRAS a .VIII. de dit, dia del glorios sant Miquel.—En aquest dia los senyors consellers, ab sas insignes consolars, ver- [Festa de l'aparició de sant Miquel.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 65-83 v.° Foren elegits cònsols de llotja Miquel Onofre Monfar, ciutadà honrat, i Jeroni Mascaró, mercader.

guers y massas altas, anaren a la iglesia de dit glorios sant, aont arribats al portal major los isqueren arrebrer los senyors preveres y obrers de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut per estar lo Santissim Sagrament patent, y oyren lo offici y sermo ab la forma acostumada, acabat lo qual se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers y preveres fins alla ont los havian rebuts.

[Pregàries per pluja: processó amb el cos de Santa Madrona.]

DISAPTE a .VIIII. de dit, continuant la necessitat de aygua, se feu professo per anar a cercar lo cos de la gloriosa santa Madrona, y perso los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, anaren a la seu, pujaren al presbiteri per la part del evangeli, y al cap de una estona se comensa la professo, possantse dits senyors consellers darrera lo gramial, y axi anaren fins a la iglesia de dita gloriosa santa, aont se assentaren conforme y de la manera llargament es de veurer a .II. del mes de janer prop passat, excepto que lo senyor bisbe no y era, per serse || restat a la iglesia de Sant Antoni aguardant quant [f. 192 v.º] dita professo arribaria, y despres de haver dit lo offici prengueren lo cos de dita gloriosa santa ab sivera, y dita professo se n torna anant dits senyors consellers darrera lo gramial fins al portal, aont prengueren les vares del talem, y ab esta forma ana dita professo fins a la seu, aont despres de ser acabada dits senyors consellers se n tornaren.

[Jurament de cònsols de la llotja.]

DIUMENGE a .X. de dit.— En aquest dia juraren los senyors consols de llotja novament extrets, lo qual jurament fou sens ninguna serimonia.

[Lledànies]

DILLUNS a .XI. de dit, se feu la primera professo de las lledanias, y perso los senyors consellers anaren a la seu y assistiren en dita professo, anant a dir lo offici a la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi, aont se assentaren de la mateixa manera que altres dias atras llargament es de veurer, assistint en tot lo senyor bisbe conforme se acostuma.

DIMARS a .XII. de dit, se continuaren ditas professons, anant a dir lo offici a la iglesia de Santa Maria de la Mar de la present ciutat.

DIMECRES a .XIII. de dit, se continuaren ditas profesons y anaren a dir lo offici a la iglesia de Sant Just de la present ciutat.

[Festa de l'Ascensió.]

DIJOUS a .XIIII. de dit, dia de la Sensio, a la matina[da] los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de

Sant Jaume, y de alli per los llochs acostumats ab la musica devant anaren a la seu, y pujaren (*) al presbiteri per la part del evangeli y se assentaren ab los banchs cuberts de vellut, y alla oyren lo offici y sermo ab la forma acostumada, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y axi los demes, y acabat dit offici se n tornaren ab la mateixa promania a Sant Jaume aont se disgregaren.

DIVENDRAS a .XV. de dit.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

[f. 193.] DIUMENGE a .XXIIII. de dit, dia de Pasqua del Sperit Sant, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promania, y de alli anaren a la seu per los llochs acostumats, entrant en dita iglesia per lo portal major, passant per lo cor, pujaren al presbiteri per la part de la epistola y fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli, aont oyren lo offici y sermo ab les serimonias acostumadas, acabat lo qual se n tornaren ab la mateixa forma de promania al porxo de Sant Jaume aont se disgregaren. [Pasqua de l'Esperit Sant.]

[JUNY]

DILLUNS al primer del mes de juny del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuxpist de 1665.—En aquest dia a la tarda los senyors consellers se ajuntaren a la casa de la ciutat, y alla se feu lo ensaix de la aguila, musica de corda y de vent, que quiscun any se acostuma de fer lo dilluns antes del dia de Corpus. [Assaig de l'àliga.]

DIMECRES a .III. de dit, vigilia de la festivitat de Corpus, a las tres horas de la tarda, los senyors consellers, ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, acompanyats quiscu de alguns cavallers, de hu en hu, primer lo sise y apres lo quint y axi los demes, arribaren a la plassa de Sant Jaume, aont despres de haver feta horatio a dit glorios sant, se assentaren ab sos promens en forma de promania als padrisos de dit porxo, devant la [Vigília de Corpus.]

(*) Ms. «pujats al presbiteri pujaren».

font de Sant Jaume, fins que tots foren junts, estant sonant continuament los tabalicos, trompetas, manestrils y musica de corda, com per semblant dia se acostuma; y junts que foren, arribaren los senyors consols de la || llotja de la mar, en forma de [f. 193 v.º] consolat, ab sos dos verguers y massas altas, acompanyats de molts mercaders, los quals se assentaren en uns banchs que eran arreconats als pilars, devant hont estavan los senyors consellers y promens; y despres arriba tres vegadas lo senyor mestre de serimonias de la seu, acompanyat de dos capellans y dos escolans, tots ab sobrepallisos, ab lo balle de las pixarellas devant ab son basto, y dona raho a dits senyors consellers del estat en que estavan les matinas a la seu; y avent feta la ultima enbaxada, volent ja partir dits senyors consellers per anar al acabar las matinas, se mogue una questio entre los senyors promens, perso que per ocasio de estar malalt Hieronim Mascaro, mercader, altre dels consols de la llotja de la mar, avia surrogat o fet tinent per son offici a Francesc Mascaro, mercader, son germa, lo qual com ha tinent de consol havia de anar ab lo senyor conseller sise precehint a son prom, y dits senyors promens no volian que un tinent los precehis y perso no volian anar, tenint gran controversia entre ells, de tal manera que vist per los senyors consellers que no s podian concordar y a la seu ja acabavan, se n anaren tots sols sens promens en forma de ciutat ab la musica devant, y no obstant que dits consols de la llotja de la mar los anaren darrera i s volian possar entre dits senyors consellers, dits senyors consellers no u permeteren per que no portavan promens, y axi se n anaren; y dits senyors consellers anaren a la seu, ahont asistiren al acabar matinas, y despres se n tornaren ab dita musica a Sant Jaume, y se assentaren en forma de ciutat als padrisos del fossar cuberts de draps de ras, sens assentarse ningun prom per sersen anats, y despres vingue la aguila y dansa les tres dansas acostumadas, y despres arribaren los senyors obrers ab les basinas de ramellets, conforme quiscun any se acostuma, les quals donaren a dits senyors consellers, y anats que se n foren dits senyors obrers, dits senyors consellers se disgregaren y se n anaren, acompanyantlos a cada hu son prom fins a casa.

[Festa de Corpus: ofici en la seu.] DIJOUS a .IIII. de dit, dia de la festivitat de Corpus, a la || matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren [f. 194] a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la

musica devant per los llochs acostumats anaren a la seu, y pujats al presbiteri per la part de la epistola se n passaran a la part del evangeli, aont se assentaren ab los banchs cuberts de vellut, y despres arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual despres de haver feta oratio al altar major, saluda a dits consellers y promens y se n passa a la part de la epistola, aont se vesti de pontifical, y despres comensa lo offici, ab les serimonias acostùmadas; y al que fonch al offertori, dit senyor bisbe se assenta en una cadira al mitg del altar de cara al poble, tenint a son costat los assistents qui seian ab taborets rasos, y los senyors consellers y promens se alsaren y anaren a fer lo offertori, fent les ajas acostumadas y que atras llargament son de veurer, advertint que tant quant dits senyors consellers y promens feren ditas ajas, dits senyors asistents estigueren denpeus y ab los barrets de quatra corns a la ma; e acabadas ditas ajas y tornats dits senyors consellers y promens a son puesto, se digue lo sermo, y despres se passa avant dit offici, y al donar la pau lo senyor sub. diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap a son prom y lo prom al segon y axi los demes. E acabat dit offici y despres de serse despullat dit reverendissim senyor bisbe, lo senyor conseller sise, dos proms, despres lo quint ab son prom, se n passaren devant, restant darrera de tots lo senyor conseller en cap al costat y ma esquerra de dit senyor bisbe, y ab esta forma lo acompanyaren a son palasio fins al peu de la escala, aont posantse de filera los dits senyors consellers y promens en forma de ala, se despediren de dit senyor bisbe y se n anaren ab la mateixa forma de promania a Sant Jaume aont se disgregaren.

Dit dia a les tres horas de la tarda, dits senyors consellers y promens ab la mateixa forma de promania se ajuntaren a Sant Jaume, y de aqui tornaren a la seu, aont pujats al altar major se assentaren a la part de la epistola, perso que a la part del evangeli estava parat lo estrado de sa exellencia, qui havia de venir en dita iglesia ab son consell real; y al cap de || una estona, tenint entes que dit senyor virrey arribava, dits senyors consellers y promens, ab los verguers y massas altas, lo isqueren arrebrer entre los dos pilars passat lo cor, y despres de haverli fetas les degudas cortesias, los dos verguers del consell real se possaren darrera dels verguers de la ciutat ab les massas altas, y los de la ciutat abaxaren les masses, y despres ana lo senyor conseller sise ab dos proms, lo quint ab un prom y axi los demes, restant lo [Processò.] [f. 194 v.°]

senyor conseller en cap al costat y ma esquerra de sa exellencia, y despres venian los senyors regent, thesorer y los senyors del consell real, de dos en dos, y ab esta forma pujaren al presbiteri, aont se assentaren, ço es, sa exellencia ab sa cadira y estrado, los senyors del consell real ab banchs a la part del evangeli, y los senyors consellers a la part de la epistola; y despres de haver fet oratio, estigueren un bon rato fins que la professo fou possada en orde y isque la custodia, que dits senyors virrey, consellers y consell real se possaren darrera del gramial, ab lo mateix orde que eran pujats al presbiteri, fins a la porta del cor, aont despedintse dits senyors consellers y promens de sa exellencia, dits senyors consellers prengueren les vares del talem, y dits senyors promens se possaren devant la custodia ab varas juntament ab los obrers y scriva de las obras y axi mateix los verguers ab les massas altas, e lo dit senyor virrey ab son consell real se resta darrera del gramial y despres dels apostols y Melchisedech, ab les massas altas devant, y despres los senyors doctors del real consell de dos en dos, y ultimadament dit senyor virrey ab lo senyor regent y thesorer, aportant tots ciris en les mans; y ab esta forma seguiren tota la professo fins a la seu, que fou acabada y dit senyor virrey se n ana, acompanyantlo dits senyors consellers y promens de la mateixa manera lo havian rebut, y despres de haverlo dexat ab atxas, per ser de nits, se n tornaren ab la matexa forma de promania a Sant Jaume aont se disgregaren.

[Processó de Sant Jaume.]

DIVENDRAS a .V. de dit, a la tarda los senyors consellers ab forma || de ciutat anaren a la iglesia de Sant Jaume per asistir a [f. 195.] la proffesso de Corpus, a la qual aportaren les vares del talem conforme quiscun any acostuman.

[Processó de Sant Miquel.]

DISAPTE a .VI. de dit, dits senyors consellers anaren a la iglesia de Sant Miquel, y axi mateix assistiren en dita professo aportant les vares del talem.

[Processons del Pi i de Santa Maria.]

DIUMENGE a .VII. de dit, quatra senyors consellers, ço es, cap, quart, quint y sise anaren a la professo del Pi, y segon y ters anaren a la professo de Santa Maria.

[Processó de Sant Sebastià.]

DILLUNS a .VIII. de dit, dits senyors consellers anaren a la professo de Sant Sebastia.

[Processó de Sant Francisco de Paula.]

DIMARS a .VIIII. de dit, los senyors consellers no anaren a la professo de Sant Francisco de Paula com altres anys acostuman, perso que estavan occupats.

DIMECRES a .X. de dit, dits senyors consellers en forma de ciutat anaren a la professo de la iglesia de Sant Just y Sant Pastor, en la qual aportavan les vares del talem. [Processó de Sant Just.]

DIJOUS a .XI. de dit, dia del cap de octava, a la tarda a les tres horas, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu, aont pujaren al presbiteri a la part del evangeli, y al cap de una estona comensaren la professo que per semblant dia se acostuma, y los senyors consellers y promens se possaren darrera lo gramial fins al cor, aont dits senyors consellers prengueren les vares del talem y los senyors promens se possaren devant la custodia ab varas, y ab esta forma seguiren dita professo fins que fou acabada, y ab la mateixa forma de promania sen tornaren a Sant Jaume aont se disgregaren. [Capvuitada de Corpus.]

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

DISAPTE a .XIII. de dit (*).

DIUMENGE a .XIIII. de dit, a la tarda, tornaren lo cos de la gloriosa santa Madrona en sa casa a la montanya de Monjuhic, y perso los senyors consellers en forma de ciutat anaren a la seu, y pujats al presbiteri se estigueren a la part del evangeli fins al comensar la professo, ques possaren darrera lo gramial fins a la porta del cor, aont prengueren les vares del talem, aportantlo fins al portal de Sant Antoni aont dexaren dit talem, y tambe resta a la iglesia de Sant Antoni lo senyor bisbe que anava al [f. 195 v.º] mitg del gramial; || e despres dits senyors consellers se possaren darrera dit gramial y pujaren ab dita professo fins a la iglesia de dita gloriosa Santa Madrona, aont arribats possaren lo cos de dita gloriosa santa aont acostuma estar, y despres se n torna dita professo a la seu, aont se acaba y dits senyors consellers se n anaren. [Retorn del cos de santa Madrona.]

DIMECRES a .XVII. de dit.—En aquest dia, se tingue consell [Consell de cent.]

(*) En el Ms. figura per inserta (f. 194 a) el següent paper:

«✠ Molt illustre senyor = Los consellers de la ciutat de Barcelona responent a la embaxada que per part de vostra senyoria los fou donada, aserca dels pagaments dels censals dits de la nova manlleuta, diuen que convenen y tindran a be que los pagaments de dits censals, en los casos se permetran, se fassan en la forma y manera ques acostumava, y offerexen ordenar als officials de la casa de la ciutat que continuen axi com se observava peraque no puga resoltar dany algu al general, y quant als ordes que lo magnifich clavari te de sa exellencia seguira lo mateix styl, per lo que soplican a vostra senyoria sia servit manar als receptors y altres a qui specta que fassan deposit del diner collectat, que ho tindran a merce particular = Die .XIII. & Lo sindich als senyors deputats.»

de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (1).

Visita per los senyors concellers al senyor canceller.

DILLUNS a .XXII. de dit.—En aquest dia, tenint entes los molt illustres consellers que lo reverendissim y noble (?) senyor don Francisco de Pons, abat de Besalu, elet per sa magestat en canceller de Cathalunya, havia ja jurat y pres possessio de son carrech, vestits ab sas insignes consolars, verguers y massas altas, lo anaren a veurer a sa casa, que la tenia darrera la casa de la diputatio, al canto del carrer qui va de dita casa de la diputatio al carrer de Sant Domingo, aont arribats a la escala los isqueren arrebrer dos capellans, acompanyantlo fins dalt a la primera sala, aont isque dit senyor canceller y fent molt gran cortesia feu entrar dits senyors consellers en altra sala aont se assentaren tots ab cadiras, tres senyors consellers a cada part a modo de cor dit senyor canceller al mitg; y axi assentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li dona la benvinguda a esta ciutat, significantli lo contento gran que tota esta ciutat havia tingut de la bona electio que sa magestat, que Deu guarde, havia feta, offerintse de servirlo en totas las occasions se offerissen, y axi mateix suplicantli fos servit tenir particular cuydado en la expeditio de las causas y assenyaladament en les causas de pubills y viudas, a tot lo qual dit senyor canceller respongue ab molts referiments y demostratio de alegria, y despres dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor fins alla ont los havia rebuts.

[JULIOL]

[Consell de cent.]

DIMECRES al primer de juliol del any 1665.—En aquest dia, [f. 196.] se tingue consell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (2).

DISAPTE a .XI. de dit.—En aquest dia, se tingue consell de cent en lo qual se feren les proposisions y deliberacions que en dit consell son llargament de veurer (3).

[Ambaixada de benvinguda al bisbe de Girona.]

DIUMENGE a .XII. de dit, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo illustre y reverent senyor don [Joseph]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 110 v.º-125.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 132-135.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 150 v.º-155.

Ninot, elet bisbe de Gerona, era arribat en la present ciutat, venint de Roma, pera residir a son bisbat, lo qual posava prop la plassa de Sant Jaume, al canto del Call, li enviaren perso dos cavaliers per anarli a donar la benvinguda a esta ciutat, los quals arribats en dit palasio foren rebuts per dit senyor bisbe ab [f. 196 v.º] tots || aquells cumpliments y agasayos que de sa senyoria se pot esperar (*).

DIMARS a .XIIII. de dit. — En aquest dia, estant los senyors consellers ajuntats en la casa de la present ciutat, los vingue un avis de part del senyor canceller de Cathalunya que venia a la present casa a visitar als senyors consellers, vist lo qual avis donaren orde en convidar aquells cavallers y officials de la present ciutat que trobassen de prompte, y al cap de molt poch rato arriba dit senyor canceller, al qual dits officials isqueren arrebrer al portal major, y los senyors cavallers que s trobaren al cap de la escala, acompanyantlo fins dalt, y en ser serca del batiporta de la sala del consell de cent isqueren los senyors consellers, y despres de haver fet les degudas cortesias a dit senyor canceller, lo senyor conseller en cap se posa a son costat y ma esquerra y los demes senyors consellers devant, acompanyantlo fins a la sala de consell de cent, aont se assentaren al reco del banch dels ciutadans, en forma de consistori, possant lo senyor canceller entre lo senyor conseller en cap y segon; y axi assentats y cuberts, estigueren un rato de visita, acabat lo qual se n ana, acompanyantlo per tota la casa fins al portal de la istansia de la capella que trau al cel obert, aont los senyors consellers se despediren, y los senyors cavallers y officials los acompanyavan fins al portal major, estant alla fins que fou encotxat, que l saludaren y se n anaren. Visita a la ciutat per lo senyor canceller.

DIMECRES a .XV. de dit.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

DIUMENGE a .XVIIII. de dit, los senyors consellers en forma de ciutat anaren a la seu a la capella de Nostra Senyora de la Conceptio, aont arribats se possaren dins dita capella a la part del evangeli ab los banchs de vellut, aont oyren lo offici que per semblant dia se acostuma dir y celebrar per deliberatio feta [Ofici votiu de les claus a Nostra Senyora de la Concepció.]

(*) D'aquesta mateixa data és una *Embaxada a sa excellencia per lo votar las cadiras de Filosofia,* inserta en el Ms. (f. 195 a-195 d). V. Apèndix XVIII.

per || lo consell de cent en lo temps del contagi, lo qual offici, cera y cantoria paga la ciutat, acabat lo qual se n anaren. [f. 197.]

[Anada del conseller segon a Montcada.]

DILLUNS a .XX. de dit, dia de santa Margarida, lo senyor conseller segon, ab lo advocat, sindich, scriva major y scriva racional y altres, anaren a Moncada conforme acostuman per ser de la ciutat, y assistiren a la festa y fira, fent les cridas acostumadas y tenint los verbals de aquells que demanavan justicia.

[Provisions de cadires.]

DIMARS a .XXI. de dit, al mati y a la tarda los senyors consellers anaren al estudi per asistir a una cadira de filosofia.

DIVENDRAS a .XXIIII. de dit, dits senyors consellers anaren al estudi per asistir a altra cadira.

[Festa de sant Jaume.]

DISAPTE a .XXV. de dit, dia del glorios sant Jaume, los senyors consellers anaren a la iglesia de dit glorios sant per asistir a sa festa, y arribats al portal major de dita iglesia los isqueren arrebrer los senyors preveres y obrers de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, aont se assentaren a la part del evangeli ab cadiras de vellut y almoadas als peus, y axi assentats oyren lo offici y sermo, acabat lo qual dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers y preveres fins alla ont los avian rebuts.

[Ambaixada de benvinguda al bisbe de Vich.]

DIUMENGE a .XXVI. de dit.—En aquest dia, tenint entes los senyors consellers que lo illustrissim y reverendissim senyor don Jayme de Copons, bisbe de Vich, era vingut a la present ciutat, per part de dita ciutat y per medi de dos cavallers, ço es, un ciutada y hun militar, se li feu enbaxada, donantli la benvinguda y offerintse per part d esta ciutat de servirlo en tot lo que per sa senyoria fos manat.

[Festa de santa Marta.]

DIMECRES a .XXVIIII. de dit, dia de la gloriosa santa Martra, los senyors consellers en forma de ciutat anaren al hospital d en Pere Desvilar prop Santa Clara, per assistir a la festa de dita gloriosa santa, y arribats al portal de la iglesia los isqueren arrebrer los senyors administradors de dit hospital, acompanyantlos fins || al presbiteri, aont se assentaren ab cadiras de vellut y cuxins o almoadas als peus, y alla oiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y axi los demes, e acabat dit offici dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors administradors fins alla ont los havian rebuts. [f. 197 v.°]

[Visita del bisbe de Vich.]

DIJOUS a .XXX. de dit, tenint entes los molt illustres senyors consellers que dit reverendissim senyor don Jayme de Copons,

bisbe de Vich, volia venir en la casa de la present ciutat y fer visita als senyors consellers, ordenaren parar la capella de la present casa y convidar cavallers y officials de la ciutat pera asistir a dita visita, y despres que tot fou previngut, tenint entes que dit senyor bisbe arribava, los officials lo isqueren arrebrer al portal de la casa y los senyors cavallers al peu de la escala, acompanyantlo fins dalt serca del batiporta de la sala del consell de cent, aont isqueren los senyors consellers, y despres de haverli fetas les degudas cortesias lo senyor conseller en cap se posa al costat y ma esquerra de dit senyor bisbe y los demes senyors consellers devant, y ab esta forma lo acompanyaren dins la sala de consell de cent, aont se assentaren als banchs dels ciutadans en forma de ciutat, estant dit senyor bisbe entre dit senyor conseller en cap y segon; y axi assentats y cuberts, tingueren una estona de arrahonament, y despres dit senyor bisbe se alsa y se n ana, acompanyantlo dits senyors consellers a seguir la casa, y despres de haver feta oratio a la capella, al portal de dita capella se despediren de sa senyoria, y los senyors cavallers y officials lo acompanyaren fins al portal major, estant alla fins que fou encotxat.

[AGOST]

DISAPTE al primer de agost de mil sis cents sexanta sinch.

[f. 198.] DIMECRES a .XII. de dit, dia de la gloriosa santa Clara, los senyors consellers en forma de ciutat anaren al monastir de dita gloriosa santa, aont arribats al portal de dita iglesia los isqueren arrebrer los senyors cavallers obrers de dit monastir, acompanyantlos fins les gradas del presbiteri aont feren oratio de filera agenollats al altar major, y despres se n pujaren dalt a la portaria, entrant en dit monastir dits senyors consellers, verguers y mestre de serimonias de la ciutat tant solament, y entrats dintra dits senyors consellers feren la deguda cortesia a la senyora abadesa, y posantseli lo senyor conseller en cap a son costat y ma esquerra per ser dona y los demes senyors consellers devant, anaren al cor, aont se assentaren a les cadiras, ço es, la senyora abadesa a sa cadira pontifical ab la crosa al costat, lo senyor conseller en cap al altre, segon al altre y axi los demes, tenint tots almoadas de vellut devant, y axi oyren lo offici y sermo [Festa de santa Clara.]

que s digue baix al altar, acabat lo qual anaren a sercar la casa y despres dits senyors consellers se n anaren.

[Ambaixada als diputats sobre els presos per la Inquisició.]

DIVENDRAS a .XIIII. de dit.—En aquest dia, los senyors Pere de Montaner y Solanell, militar, y Francesch Mora y Marimon, ciutada, per part dels molt illustres senyors consellers, reportaren una enbaxada als molt illustres senyors deputats, la qual enbaxada es del thenor seguent:

Molt illustre senyor

Per part de Joseph Guinart, mercader, Joseph Massart, corredor de orella y Pere Delfo, habitant en la present, pressos en las carsers de la santa Inquisitio serca de un any y sinch mesos, per endicis de la mort de Joan Matheu, receptor que era de dita sancta Inquisitio, se ha acudit differents vegadas a la present ciutat pera que hisques per sa part a la deffensa y amparo de sos || habitants, y molt en particular a la de que no s contrafassen [f. 198 v.º] los capitols de cort, constitutions y usatjes del present principat, com ha tant interessada en la conservacio de aquells; e com per los magnifichs assessors, advocat fiscal y doctors aplicats, als deu de mars 1664, fou aconsellat als predecessors de vostra senyoria que dita captura encontrava ab les generals constitucions, y en executio de dit vot, als 14 de dit mes (*) de mars y als 14 y 27 de maig 1664, se feren tres enbaxadas pera conseguir lo reparo de dita contrafactio, empero despres no se han continuat les instansies; y com no sia just que esta ciutat y sos habitants patescan tant gran dany, com seria si lo[s] reverents pares inquisidors insistian en tenir la activa en casos que no tocan a la santa fe, y perso desitja la ciutat acudir al remey de la contrafactio y alivio dels pobres presos, que segons se te noticia han estats sempre en presons tant obscuras y secretas ab manillas y grillons que may se ha pogut saber ab certitut si eran vius o morts; per tant y altrament, acut a vostra senyoria y li suplica ser servit vostra senyoria continuar las instansias, fins que totalment se consegauesca la revocatio de dita contrafactio, offerintse esta ciutat acudir y obrar per sa part tot lo que a vostra senyoria li aparexera ser de conveniensia per lo bon exit, que a mes de ser tant just lo exir vostra senyoria a la deffensa de las generals constitucions, ho tindra la present ciutat a particular merse de vostra senyoria.

(*) Ms. «mers».

DISAPTE a .XV. de dit, dia de Nostra Senyora Santissima.— En aquest dia los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume en forma de promania, y de alla ab la musica devant anaren a la seu, aont pujats al presbiteri a la part del evangeli oyren lo offici y sermo, acabat lo qual se comensa la professo que per semblant dia se acostuma fer, a la qual dits senyors consellers aportaren les vares del talem y los senyors promens anavan devant la custodia ab varas, acabada la qual se n tornaren a Sant Jaume ab la mateixa forma de promania aont se disgregaren. [Festa de l'Assumpció.]

DIUMENGE a .XVI. de dit, dia del glorios sant Roch, a les set horas de la matinada, los dits senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plassa de Sant Jaume, y de alla ab la musica devant en forma de promania per los llochs acostumats anaren a la || capella del glorios Sant Roch cerca lo portal Nou, y antes de arribar a dita capella los isqueren arrebrer los senyors canonges de Santa Anna, acompanyantlos fins dita capella, aont se posaren dits senyors consellers y promens ab los banchs a la part del evangeli, y alla oyren una missa baixa agenollats, acabada la qual se n anaren, acompanyantlos dits senyors canonges fins alla ont los havian rebuts, anant dits senyors canonges en lo mitg de cada senyor conseller y son prom. [Festa de sant Roc.] [f. 199.]

DILLUNS a .XVII. de dit.—En aquest dia, se tingue consell de cent y en aquell, entre altres cosas, se tracta de un breu apostolich que s tractava publicarse, disposant una nova reforma entre los monastirs de las monjas, y en particular que no poguen tractar ni parlar ab personas algunas, excepto pares, avis, germans y oncles y encara ab certa forma, com en dit consell llargament es de veurer, juntament ab la deliberatio que dit consell aserca ditas cosas feu (*). [Consell de cent. — Breu apostòlic reformant els monestirs de monges.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 162 v.º-167. La deliberació feta pel consell de cent es com segueix:

«E lo dit consell feu la deliberació y conclusio seguent: Ohida la embaxada feta per part del molt illustre bras militar, reportada per los senyors don Carlos de Calders y Vilafranca, Francisco Senjust y Pages, y Francisco Mora y Marymon, contenint lo demanar a la present ciutat se interposes, per los medis a ella ben vistos, pera que no se publique ni se pose en exequutio lo nou breu despatxat per sa sanctedat en orde a alguna reforma en los monestirs de las religiosas, per considerarse esser prejudicial a dits monestirs; y ohides axi mateix les suplications, presentades per part de las reverents abbadessas, prioras y convents de diversos monestirs de la present ciutat, y lo contengut en ellas, tot insertat en la propositio; y considerant que la present ciutat es la protectora dels monestirs de ella, y que axi en lo comu com en lo particular desija lo de major utilitat y conservatio de aquells, que en orde a dit fet, per part de la present ciutat se fasse una embaxada a sa exellencia per medi de quatre cavallers, ço es, dos ciutedans y dos militars, per los senyors consellers nomenadors, suplicantli per

[Ambaixada al virrei sobre la reforma dels monestirs de monges.]

DIMARS a .XVIII. de dit, los senyors Pedro de Montaner y Solanell, Francesc Puigjaner, donsells, Hieronin Novell, major, y Francesch Mora y de Marimon, ciutadans, per part de la present ciutat, y inseguint la deliberatio per dit consell de cent pressa, anaren a fer enbaxada al exellentissim senyor don Vicente Gonsaga, virrey y capita general del present principat de Cathalunya, la qual es del thenor seguent:

Exellentissim senyor

Lo dia de ayr, als 17 de Agost 1665, en lo consell de cent de esta ciutat, lo bras militar de aquest principat de Cathalunya y comptat feu entendrer com, per part de las abbadessas y convents de Sant Pera [y] Santa Clara del orde de Sant Benet, Valldonsella del orde de Sant Bernat, y de las abadesas y convents de Santa Elisabet [y] Jerusalem, prioras y convents de las Hieronimas, Angels, Montision y Santa Madalena, se havia representat a dit bras de tenir ditas religiosas noticias certas de que seria arribat en esta ciutat un breu apostolich y que s tractave de publicarse, desposant una nova reforma y en particular que no puguen tractar ni parlar ab personas algunas acceptantne pares, avis, germans y oncles y encara ab certa forma y en cert temps, lo que ls ocasiona un notable desconsuelo, per considerar los inconvenients ques poden originar de la executio de dit breu, demanant al dit bras militar, com ha tant interessat en la quietut y conservacio de tots los monastirs || de religiosas per ser lo unich [f. 199 v.º] emparo de las fillas dels cavallers, y molt en particular per los

---

part de la present ciutat sie servit que lo dit breu nos publique ni se pose en executio, donant termini pera que se puga per part de dits monestirs deduhir y allegar los prejudicis tant grans que de la dispositio de dit breu los resultan, esperant sera sa exellencia servit (per consuelo de dits monestirs y per fer honra y merse a esta ciutat) interposarse ab sa magestat (Deu lo guarde) suplicantlo sie servit manar no se pose en executio dit breu; y que aixi mateix se suplique a sa illustrissima dit reverendissim senyor archabisbe bisbe d esta ciutat sie servit no posar en executio dit breu, y juntament a tots los prelats de las religions als quals estan subdits dies monestirs; y que sie comes, com lo present comet, als senyors consellers y a quatre persones per sa senyoria nomenadores lo premeditar y veurer si sera convenient scriurer a sa magestat, pera que ponderat ho hajen tingan dits senyors consellers y quatre persones facultat y plen poder de obrar lo convenient en rao de scriurer a sa magestat; y que la present deliberatio sie feta entendrer al protector del molt illustre bras militar y officials de ell, significantlos lo quant desija la present ciutat tenir moltas ocasions de poderse emplear en lo de major gust de dit illustre bras; y que axi mateix, per medi de embaxada, se fasse entendrer als molt illustres senyors deputats y molt illustre capitol de la catredal de la present ciutat, suplicantlos sien servits obrar per sa part en benefici de ditas religiosas lo quels aparega esser convenient pera lograrse lo fi ques desija; y que per tot lo que se pora y deura en lo entretant obrar en orde a dita materia, tingan facultat y potestat los senyors consellers de posarho en executio, conforme aparexera convenir ab plenitut de poder.» (f. 165 v.º-166)

monastirs de Sant Pere, Santa Clara y Valldonsella en los quals no podan entrar per religiosas sino personas nobles de qualitat y estimacio, las volgues emparar y afavorir ab tots aquells medis que judicarian ser mes convenients; e considerant lo dit bras militar la peticio tant justa, demana a la ciutat que com a tant interessada volgues per sa part ajudar y patrocinar lo que per ellas era estat representat, y per dit consell se feu resolutio que per part de la ciutat se representas a vostra senyoria tot lo que per part de dit bras se feu entendrer al dit consell, y axi mateix lo que quiscun de dits convents y monastirs havian representat a la present ciutat, contenint, exellentissim senyor, moltas llastimas y clamors, considerantse que en un temps en que comunament estan tan atreballats y ..... (1) tots los convents sens que se n puga exceptuar algun, y que en los mes no son les religiosas socorregudas ab lo pa que peritosament an de menester per son viurer y pera poder passar sa trista vida se veuen obligadas ha haver de fer feyna de sas proprias mans, sens que per ocasió dels traballs que pateixen se falta en cosa del que manan y ordenan los estatuts de sas religions, y que podria ser que si lo dit breu se posas en executio los mes de ells se vindrian ha reduir ab lo temps ha extingir, per no poder en manera alguna a vista de las sumas necessitats en que s ..... (2) ajuntarse al que lo dit breu disposa, sens la consideracio que s pot fer de que las novament auran de entrar en religio podra ser las repugnara la novedat, y restar per est cami privats y descansats lus ciutadans de la collocatio de sas fillas en occasio que las asiendas de tots estan tant atreballadas y derruidas; per lo que lo dit consell de cent resolgue suplicar a vostra exellencia ab tot lo rendiment y encariment posible, sia vostra exellencia servit aconsolar y fer merse a la ciutat interposant lo poder per medi de vostra exellencia ab sa magestat, que Deu guarde, representant a sa ma-
[f. 200.] gestat la aflictio comuna y las neces||sitats dels convents, la observansa y la exemplar vida en que s viu en tots los convents, y lo que s pot judicar podria ab lo temps succehir, que seria tant en descuyt de Deu si casas en que tant se alaba y serveyx a sa divina Magestat se venian a extingir, a mes de que vindria a faltar lo arrimo y comoditat tenen tots los de est principat, perque

(1) En blanc.
(2) En blanc.

si magestat, a vista de la informacio de vostra exellencia, sia servit manar que dit breu no s publique ni s posse en executio, fent juntament vostra exellencia honrra a la ciutat de aplicar tots los remeys a vostra exellencia ben vistos per alcansar lo fi que s desitja, que la ciutat ho rebra ha singular merse de la grandesa de vostra exellencia.

Representa tambe la ciutat a vostra exellencia com, despres haver presa la resolutio que per suplica se presenta a vostra exellencia, ha tingut noticias com per los officials del illustrissim archabisbe bisbe de esta ciutat se havia intimat lo dit breu a alguns dels convents que estan debaix la juridictio episcopal, per lo que repeteix la ciutat la suplica a vostra exellencia feta, demanant sia vostra exellencia servit disposar que en los convents se sera intimat dit breu no s passe avant en la executio de ell, que la ciutat ho tindra ha singular merse.

[Ambaixada al provincial de l'orde de Sant Francesc sobre la reforma dels monestirs de monges.]

Dit dia, fonch reportada altra enbaxada al pare provincial del orde del glorios pare Sant Francesch, per los senyors Joseph de Navel y Eril, ciutada, y don Olaguer de Eril y Orcau, la qual es del thenor seguent:

Molt reverent pare

Aventse lo dia de ayr, que comptavam 17 de agost 1665, reportada en lo savi consell de cent de la present ciutat, per part del molt illustre bras militar, una enbaxada representant en ella com, per part de las molt reverents abbadesas y prioras dels monastirs y convents de Sant Pera, Santa Clara, Valldonsella, Jerusalem, Santa Isabel, Montission, Angels y Madalenas de la present ciutat, se ls havia fet entendrer se tenian noticias certas de que era arribat un breu despatxat per sa santedat, dat en Roma als 30 de janer del corrent any 1665 (lo qual se tractaria de publicar), disposant una nova reforma y en particular que no puguen tractar ni parlar ab personas algunas, exceptuantne || tant [f. 200 v.º]
solament avis, pares, germans y oncles y encara ab certa forma y en cert temps, ocasionantlos un notable desconsuelo, demanant a la present ciutat volgues per sa part obrar lo que judicassen convenient pera que s pogues alcansar la suspensio de la publicatio y executio de dit breu; y considerant lo dit savi consell los inconvenients haurian de reportar ditas religiosas de la prompta executio de aquell, per las incomoditats tant grans que per

ocasio de no donarsels en sos convents lo necessari per lo sustento de ellas y altres inconvenients que s dexen ben considerar, resolgue que s suplicas a sa exellencia fos servit fent merse a esta ciutat representar a sa magestat (Deu lo guarde) las rahons tant rellevants que s concideran en dany de ditas religiosas de la execucio de aquell, y juntament suplicar a vostra paternitat reverendissima, com per medi de la present enbaxada esta ciutat li suplica, sia servit suspendrer o be disposar per sa part la dilatio de la publicatio o intima de dit breu apostolich, a effecte de que en lo entretant se pugan deduhir y representar los inconvenients y dificultats se consideran en la execucio de dit breu, que esta ciutat com ha protectora de dits convents que es ho suplica a vostra paternitat reverendissima, sperant no sols lograr en tot lo consuelo y alivio de les dites religiosas pero encara alcansar en esta occasio est particular favor, com en totas les occasions se li han offert ho te experimentat.

Dit dia, fonch reportada semblant enbaxada com la prop dita al pare provincial del orde de Sant Domingo, per los senyors Hieronim Novell y Francesch Mora y Marimon, ciutada. [Ambaixada al provincial de Sant Domingo.]

DIMECRES a .XVIIII. de dit, tenint entes los molt illustres senyors consellers que lo reverendissim senyor [Joseph] Ninot, bisbe de Gerona, volia venir a la casa de la present ciutat per despedirse de sas senyorias, ordenaren parar la capella de la present casa y convidar cavallers y officials per exir arrebrer a dit senyor, y a la que arriba dits officials lo isqueren arrebrer al portal de la present casa, y los senyors cavallers al peu de la escala, acompanyantlo fins dalt, que los senyors consellers lo isqueren arrebrer fora del batiporta de la sala del consell de cent, aont se assentaren al reco del banch, aont seuen los cavallers, en forma de consistori, posant dit senyor bisbe entre cap y segon, [Visita del bisbe de Girona.]
[f. 201.] y axi assentats y cuberts estigueren una estona en || visita fins que dit senyor bisbe se alsa, acompanyantlo dits senyors consellers a seguir tota la casa y fer oratio a la capella fins al portal del pati o cel ubert, aont dits senyors consellers se despediren de sa senyoria, y dits senyors cavallers y officials lo acompanyaren fins a la porta, y alli estigueren fins que fou encotxat.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

DIMECRES a .XXVI. de dit.—En aquest dia los senyors Francesc Puigjaner y Pedro Montaner y Solanell, militars, Hieronim [Nova ambaixada al virrei sobre

la reforma dels monestirs de monges.]

Novell, major, y Francesch Mora y Marimon, ciutadans, per part de la present ciutat, feren una enbaxada al exellentissim senyor don Vicente Gonsaga, llochtinent y capita general en lo principat Cathalunya, la qual es del thenor seguent:

Exellentissim senyor

La suma pobresa y misero estat en que s troban comunament tots los convents de religiosas de esta ciutat, donan ocasio arrepresentar de no[u] a vostra exellencia algunas difficultats que fins ara se an considerat en la inteligensia del que disposa lo breu despatxat per sa santedat ha instansia del rey nostre senyor (que Deu guarde), que ha no ser tals y tant notorias ab lo rendiment degut escusant totas representacions acudirian per sa part en tot lo que sas forsas permetrian, considerantse ab novas obligacions de pregar per la salut de sa magestat y aument de sa real monarchia a vista del cel te sa magestat del servey de Deu Nostre Senyor y profit de ses animes, offereixse de present dir per part dels convents de Sant Pere, Santa Clara y Valldonsella, lo ser totas las religiosas fillas de cavallers y de solars coneguts, que viuen quiscuna de ellas en sa propria casa y no de comu, per lo que precisament per son servey han de tenir criadas per aparallarlos lo menjar y acudir a les demes obras servils, estas es cert vindran a faltarlos, si son compressas en lo que disposa lo breu parlant tant clar de criadas, y restaran || imposibilitadas [f. 201 v°] de servey y obligadas ha haver de acudir personalment, al que no han acostumat y no permet las obligacions en que son nadas sa calitat y noblesa, encontranse ab lo que an sempre acostumat y la consuetut de las cosas y haver ab esta ..... (*), majorment no haventhi en ningun de estos tres convents monjas llegas o de obediensia, y si personalment havian de acudir a las cosas servils los seria forsos haver de faltar a las obligacions del reso y culto divino.

Las monjas Hieronimas y de Santa Madalena viuan de la mateixa manera y en ses propries casas, ab les quals se deuen considerar los mateixos inconvenients.

En estos convents y en tots los demes de religiosas de esta ciutat, en los quals viuen moltas religiosas filles de cavallers y de personas nobles, generalment sens exceptio de algun se petexen

(*) En blanc.

tantas y tant extremas necessitats, per ser arribats a tal estat haventsels disminuidas las rendas, per ocasio de las desditxas se han esperimentat en lo principat ab guerra tant llarga y pesta tant rigurosa, que sols de present los resta lo que sera vostra senyoria servit manar veurer ab los memorials de las entrades y obligagacions tenen, que respectivament se presentan per part de cada monastir, a mes de que la major renda de molts monastirs consistia en los censals del general o casa de la diputacio y de estos lo menos son quinse anys los que s deuen, [y] esta ciutat encara que ha fets tots los esforsos posibles pera donar satisfacio a sos acreadors censalistas, no ha pogut igualar sos comptes y esta devent tres o quatra anys, sens los credits de la taula y banch que ha vista de las entradas de la ciutat se veu imposibilitada de donarlos satisfacio; an perdut tambe los censals de guerra la nova manlleuta per no pagarse, que importavan moltas quantitats de de les altres universitats y particulars, cobran ab gran treball, lo que ls ocasiona lo no poder donar mes que pa y no en tot lo que presisament han menester per son sustento; per lo demes que necessitan se ls donan en alguns convents dos dines cada dia y en lo monastir que de major asistensia sis. diners y de esta tant
[f 202.] limitada se han || en sas malaltias, havent de pagar metges y medicinas y los demes gastos que ocasionan per no poderlos asistir los convents; estas necessitats que trauen en publich an ocasionat lo haverlos de socorrer los pares y parents, pero com los temps sien tant esterils no podan ab lo compliment desitjarian; moltas altres religiosas estan sens est consuelo per no tenir pares y ser sos parens pobres (*), y moltas o per millor dir la major part de estas religiosas per poderse sustentar y viurer en sa religio se son vistas obligadas ha aplicarse ha fer differents feynas y del que se ls dona se ajudan com podan, y per est effecte los es presisament necessari lo haver de comunicar ab les persones que ls ajudan axis ab charitats com en ferlos donar feyna, y temen que faltantlo[s] la comunicatio de las personas que ls fan be los faltara lo arbitre que s pot dir es lo que los alimenta, y arribaran sens dupte en lo ultim extrem de la major necessitat, lo que podria ocasionar aniquilarse y anarse extinguint convents ahont tant se alaba y serveyx a sa divina Magestat; las pocas religiosas que tenen alguna renda la cobran ab tantas difficultats

(*) Ms «pobles».

que necessitan dels auxilis de las personas que ls fan be, lo comu dels medis y emparo de sos protectors y benefactors, advocats, procuradors y altres personas, considerantse isladas, tement que tot los ha de venir a faltar, per los escrupols que axis ellas com los seculars han de tenir del que disposa lo breu; y com llur intent no sia altra que poder ab tota quietut de animo servir a Deu nostre Senyor y acudir ab tota puntualitat a las obligacions de sa religio, se representa a vostra exellencia las necessitats que pateixen, son modo de prosohir, que no y ha casa de religiosas que no sia un exemple gran de virtut y que en molts convents se pasa temps sens obrirse los parladors, pera que manant vostra exellencia averiguar tot lo que conte en est paper y memorials, ajustant la consideracio fa la ciutat de que aniquilantse los convents han de trobarse los que tenen filles y germanas ab grandissim desconsuelo, faltantlos lo medi de la religio en tempts tant atreballats, la ciutat suplica a vostra exellencia sia vostra exellencia servit interposar ab sa magestat son poderos medi, per alcansar que estas religiosas en las inteligensias del que conte lo breu no resten sens consuelo ni || ab resels de que las necessitats [f. 202 v.°]
que tenen las obligassen ha no poder viurer en sos monastirs, que la ciutat ho tindra ha particular merse de la grandesa de vostra exellencia.

[SETEMBRE]

DIMARS al primer de setembre del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuxpist de 1665.

[Visita a Pedralbes.]

DILLUNS a .XIIII. de dit. — En aquest dia los molt illustres senyors consellers anaren al monastir de Pedralbes a la visita que tots anys acostum[an] fer, fent les serimonias que en altres anys en semblant dia es de veurer.

[Visita dels consellers al virrei: nova de la vinguda de l'emperatriu.]

DIJOUS a .XXIIII. de dit. — En aquest dia los molt illustres [f. 203.]
senyors consellers a la matinada reberen un recado de part del exellentissim senyor don Vicente Gonsaga, virrey y capita general en lo present principat de Cathalunya, ab lo qual los envia a dir anassen a palasio que tenia que parlarlos, y per dit effecte, vestits ab les insignes consolars, verguers, y massas altas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a son palasio, y pujats dalt al portal de la cambra de dit senyor virrey dits ver-

guers abaxaren les massas y dits senyors consellers entraren, los quals despres de haver fet[e]s les degudas cortesias a dit senyor virrey se assentaren, ab cadiras de brassos, tres senyors consellers a cada part y dit senyor virrey al mitg; y axi assentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li digue com, inseguint lo orde que tenian de sa exellencia, eran vinguts peraque sa exellencia los manas en tot lo que fore de son servey que dits senyors consellers estarian promptes, y despres dit senyor virrey los digue com tenia avis de Madrit que la vinguda de la senyora prinsesa (1), muller del serenissim senyor enparador rey de Ungria (2), se disposava pera venir a esta ciutat, segons axis le y havia scrit sa magestat (que Deu guarde), y segons entenia tembe ho scrivia a esta ciutat pera que fes las demostracions degudas en semblants occasions, y despres los dona una carta de sa magestat pera que la llegissen en consell de cent, la qual dit senyor conseller en cap prengue, y despres de haverli tornada resposta dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos sa exellencia fins al portal de dita cambra, y aximateix tant al anar com al tornar los alabarders de sa exellencia ab ab sas alabardas estavan de filera tant quant dits senyors consellers passaren, fent passar dits senyors consellers per lo mitg ab molt gran agasayo y cortesia.

[Mort del rei Felip III d'Aragó i Catalunya, IV de Castella.]

Dit dia a la tarda, descuydats los molt illustres senyors consellers d esta ciutat de la llamantosa y infelis nova los havia de venir de la mort de la magestat de Felip quart en Spanya y ters en la corona de Arago y Cathalunya (que santa gloria possehesca), per no haver tingut ninguna nova de sa desgana o malaltia, que ha tenir la haurian acudit ab les rogativas y pregarias que [f. 203 v.º] per semblants occasions se || acostuman fer, reberen una carta del egent que la present ciutat te en la vila de Madrit, cort de sa magestat (que sia en gloria), ab la qual tingueren nova de la triste y llementable mort del rey nostre senyor, la qual fou de tant gran sentiment y dolor per dits senyors consellers, qual era la perdua de un monarca tant gran pare y senyor nostre que tant nos amava y honrrava ab sa real presencia, y no obstant que lo sentiment fou al igual de la perdua que apenas dexava discorrer a dits senyors consellers en lo que havian de fer y obrar en sem-

(1) Margarida Teresa, filla del rei Felip III (IV de Castella) i de Mariana d'Austria.

(2) Leopold I, rei d'Hongria i emperador, germà de la reina Mariana d'Austria (muller de Felip III d'Aragó i IV de Castella).

blants casos y ocasions, desitjant acudir al sufragi de sa anima que per lo present era lo mes assensial, ab la presa y diligensia los fou possible se ajuntaren en la casa de la present ciutat fent sercar a tota diligensia a tots los officials, pera que acudissen cada hu a la residensia de sos officis y vessen y mirassen los llibres, dietaris y altres pera saber en estos llemantables casos lo que se havia de fer en demostracio del sentiment que esta ciutat tenia de la mort de son rey y senyor, lo qual se feu ab tota aquella prestesa possible, y enterats dits senyors consellers del que en orde de dit fet se havia de obrar, per ser ja de nits y hora molt tarda, se disgregaren anansen quiscu a ses casas.

[Carta de la reina Mariana d'Austria donant compte de la mort del rei.]

DIVENDRAS a .XXV. de dit, a la matinada, dits senyors consellers tornaren ajuntarse a la casa de la present ciutat, y junts en forma de consistori arriba lo senyor don Joan de Marimon, thesorer de Cathalunya, lo qual entrat en ell y assentat entre los senyors consellers en cap y ters, per faltarhi lo senyor conseller segon, de part del exellentissim senyor don Vicente Gonsaga, virrey y capita general en lo present principat de Cathalunya, digue y referi de paraula la llamantosa nova de la mort de sa magestat (que sia en gloria), y axi mateix dona y entrega en ma del senyor conseller en cap una carta de la reyna senyora nostra, la qual es del thenor seguent (*):

«La Reyna governadora.

Amados y fieles nuestros: Jueves a 17 d este mes de setiembre, fue Nuestro Señor servido llevarse para si al rey mi señor, que haya gloria, haviendo recivido los sacramentos de la Iglessia con su acostumbrada devocion y sido su fin tan catholico y ejemplar como su vida, y mi sentimiento tan grande como se puede considerar, dejandome tutora y curadora del rey don Carlos mi hijo y governadora universal de sus reynos y monarchia, con el mismo poder que tenia y me pudo dar su magestad. Avisoos d este succeso para que lo sepays como es justo y hagais las demostraziones de lutos y honrras, tanto mayor que en semejantes casos se ha acostumbrado quanto la occasion presente lo es de todas las passadas, pidiendo a Nuestro Señor su descanso eterno y que mis acciones y las de mi hijo y vuestro rey las ordene a

(*) En el Ms. ocupa la carta part dels f. 203 v.º i 204; per a major fidelitat el text és copiat de l'original, obrant en *Lletres reials originals*, 1653-1669.

su santo servizio y al bien universal de los reynos y vassallos y particularmente d esse principado y condado, que yo amo y estimo tanto y el amara y estimara; y entre tanto que no ordeno otra cosa, y la disposizion y estado de los negocios y tierna edad de mi hijo no dan lugar ha yr a esse prinzipado, aunque procurare llevarle con la mayor brevedad que fuera posible paraque esteys favorezidos con nuestra real presenzia y os jure vuestras constituziones y privilegios, he mandado a don Vizente Gonçaga, que en mi nombre y en virtud del nuevo privilegio que le remito, continue el ejercicio de mi lugarteniente y capitan general, y lo mismo a los demas offiziales y ministros en sus offizios como lo han hecho hasta aqui, y encargaros que les asistays y ayudeys en todo lo que fuere necessario, como lo haveys acostumbrado siempre, paraque tanto mejor puedan cumplir con sus obligaciones, y que procuren en todo lo que fuere beneficio y acrescentamiento d esse principado y condado, como lo mereze vuestra innata fidelidad. Datta en Madrid a .XX. de setiembre .MDCLXV.

YO LA REYNA

Vidit don Christophorus Crespi, vicecancellarius.
Vidit don Georgius de Castellvi.
Vidit Ferdinandus ab Heredia, regens.
Vidit don Petrus Villacampa, regens.
Vidit Exea, regens.
Vidit Vilosa, regens.

Don Didacus de Sada, secretarius.

A los amados y fieles nuestros los conselleres de la nuestra ciudad de Barcelona.»

Llegida la qual carta per dits senyors consellers, dit senyor thesorer || entrega lo nou privilegi de virrey del present principat de Cathalunya en favor del senyor don Vicente Gonsaga, lo qual dits senyors consellers prengueren en sa ma, y despres dit senyor thesorer se n' ana. [Nou privilegi de virrei.] [f. 204 v.º]

E anat que se n fou dit senyor thesorer, dits senyors consellers ordenaren a Feliu Sala, verguer del senyor conseller en cap, qui esta en la casa de la present ciutat, que tancas las portas majors de la present casa dexant tant solament ubertas las portalletas en senyal del dol, y axi mateix se ordena al rellotger que tocas a consell de cent, com de prompte toca arrabatadament, anant la trompeta pera cridar a consell de cent, que ab molt [Consell de cent sobre la mort del rei.]

breu temps fou ajuntat; y junt, dits senyors consellers, ab la forma acostumada, feren sabidor a dit consell de la llemantable nova, llegint la carta de la reyna nostra senyora sobre continuada, com en dit consell llargament es de veurer, a tot lo qual fou feta la deliberatio devall scrita y seguent (*):

E lo dit consell feu la deliberatio seguent: que oyda la real carta de la senyora reyna (que Deu guarde) de sa real ma firmada y en forma de real cancellaria despedida sots data del 20 del corrent, y ab ella esser estada servida donar avis a esta ciutat de esser estat servit sa divina Magestat de aportarsen a la major vida la anima de la magestat del rey nostre senyor (que gose de gloria), de la qual ha redundat a la present ciutat lo sentiment que de tan gran perdua se dexa ben conciderar, y attenent esta ciutat al effecte y amor tant gran que ha tingut, te y tindra a sa magestat, y desitjant no tant solament en lo que puga pero en tot quant li sia possible acudir al de major servey de sa magestat y be de la monarchia, que perso se admete lo real privilegi despatxat per la senyora reyna, governadora, tudora y curadora del rey don Carlos, fill de sas magestats (que Deu guarde), per lo residuo de son trienni, fentse aquellas protestas se judicaran esser necessarias y convenients per la prestacio del jurament, cometent lo fer aquellas als senyors consellers, junta de vint y magnifichs advocats de la present casa, asistint a dita prestacio de jurament los senyors consellers en la forma acostumada; y que la present delliberatio sia feta entendrer a sa exellencia per medi de quatra cavallers, ço es, dos ciutadans y dos militars, suplicantli sia servit, per lo consuelo || d esta ciutat y [f. 205.] per lo gran effecte te al de major servey de sa magestat, si possible es no dilatar son jurament prestantlo per tot lo dia de vuy; y que se escrigue a la magestat de la senyora reyna lo servey ha resolt ferli la present ciutat en admetrer lo jurament al exellentissim senyor don Vicente Gonsaga, llochtinent de sa magestat en est principat y comptat, y que ha vista de sa innata fidelidad desitja en tot lo que se offeresca estar molt attenta al de son real servey, suplicant a sa magestat sia servida quant antes aconsolar y honrrar a esta ciutat ab sa real presencia y la del rey nostre senyor, pera jurar los privilegis, usos y costums de la patria,

(*) El text de la següent deliberació és copiat exactament en el Ms. del Dietari del *Reg. de Deliberacions*, f. 196-196 v.°

cometent als senyors consellers y junta de vint la minuta de dita carta y de altres si aparexera convenient scriurer; y que en tot lo demes tocant a las obsequias y dols, que sia comes tot lo dit fet als senyors consellers y junta de vint, tenint facultat y poder de gastar fins a la quantitat de sis mil lliures, gastant aquellas dels comptes los aparexeran esser mes despedits, mirant en tot lo estat tant exau[s]t en que se troba la present ciutat, no tocant als comptes de forments apart ni en lo arrendament dels drets, y quant lo gasto de dits dols y funerarias excedissen de dites sis mil lliures se n donen noticias al present consell peraque se puga deliberar lo fahedor; y que la present deliberatio per medi de dos cavallers en la forma acostumada se fasse entendrer als molt illustres deputats.

En virtut de la qual deliberatio y en executio de ella, los dits senyors consellers feren nominacio de quatra senyors cavallers, ço es, dos militars y dos ciutadans, qui foren los senyors Joseph de Navel y Francesch Mora, ciutadans, Pedro de Montaner y Hieronim Cornet y Çacirera, militars, los quals, despres de haver presa hora de sa exellencia per medi de un verguer de la present casa vestit ab sa gramalla, anaren a palasio, y entrats al aposento de sa exellencia, assentats y cuberts, digueren y notificaren la deliberatio per dit consell presa, significant lo gran dolor y sentiment que lo dit consell y tota la ciutat havia tingut de la mort del rey nostre senyor, y axi metteix lo cuydado y diligensia que tenia en posar a punt totas las cosas necessarias per los dols, funerarias y sufragis de sa magestat, e no resmenys li suplicaren fos servit tenir a be jurar ab la prestesa possible esta nit mateixa, pera que ab son jurament totas les coses anassen encaminadas al servey de || Deu Nostre Senyor, de sa magestat y benefici d esta ciutat y principat, a tot lo qual dit exellentissim senyor respongue ab molts cumpliments y demostracio de molta voluntat a la promptitut y vigilansia ab que esta ciutat obrava, offerintse jurar lo present dia al entrar de la nit, y encontinent dits senyors cavallers se alsaren y fent les degudas cortesias se n anaren. [Ambaixada al virrei.] [f. 205 v.º]

E en lo intermedi que dits senyors cavallers eran a palasio, per obrar ab major diligensia los senyors consellers ajuntaren la junta de vint persones juntament ab los magnifichs advocats de la present casa, los quals miraren y regonegueren lo nou privilegi de dit senyor don Vicente Gonsaga y lo modo del [Reconeixement del nou privilegi del virrei.]

jurar, y no obstant que s podian offerir algunas difficultats considerables acerca de ditas cosas, totavia considerant que lo govern estava sens caps y era de molt gran coveniensia lo jurar de prompte, se allena tot lo que s podia llenar, y fent les protestas solitas y acostumadas foren entregadas al sindich de la present ciutat pera que las llegis en dit jurament.

[Jurament del virrei.] Arribats dits senyors cavallers en la casa de la present ciutat y tornada la resposta que sa exellencia los havia feta per part d esta ciutat, essent ja las sis horas de la tarda, los senyors consellers, vestits ab sas gramalles de bayeta negra, ab sa falda la qual aportavan criats, partiren de la casa de la present ciutat, ab sos verguers y massas altas endoladas, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a la seu, aont arribats pujaren al presbiteri per la part de la epistola y fent lo degut acatament al altar major se n passaren a la part del evangeli, aont se assentaren als banchs esperant que sa exellencia vingues, lo qual tenia parat son estrado devant lo altar major tot cubert de bayeta negra; y al cap de una estona, entenent que sa exellencia arribava, per no haver encara jurat lo isqueren arrebrer aportant los verguers las massas altas al portal de la reixa de ferro del presbiteri de la part de la epistola, y possantse los senyors consellers sise, quint y los demes per son orde y darrera resta lo senyor conseller en cap al costat y ma esquerra del senyor virrey, y despres venian darrera d ell los senyors canceller, regent y jutjas de cort de dos en dos, y axi lo acompanyaren fins a son estrado al mitg de dit presbiteri com dit es, ahont se posa sa exellencia, y los senyors consellers se n passaren a la part del evangeli || ahont se posaren de [f. 206.] filera denpeus en dit puesto, e los senyors del real consell, canseller y regent ab altres officials de sa cort necessaris estavan a la part de la epistola denpeus y a la desfilada, y los senyors canonges estavan junts al altar tambe denpeus, excepto lo senyor official que llegi la sentensia de escomunicatio, que quant la llegi estigue assentat ab sa cadira arrimada al altar de cara al poble. E a la que sa exellencia havia de prestar lo jurament, lo sindich de la ciutat y de la diputacio feren las protestas ordinarias, que per dit effecte se ls foren donades y entregades; y despres sa exellencia presta lo jurament y ohi sentensia de escomunicatio agenollat en dit son estrado, la qual li publica lo senyor vicari general assentat com dessobre se conte. E prestat dit jurament, dits senyors consellers, anant primer lo senyor conseller quint y

sise y axi los demes, prengueren a dit senyor virrey, posantse lo senyor conseller en cap tot sol al costat y ma esquerra de sa exellencia, y anant ab los verguers devant ab les massas baixas per haver sa exellencia ja jurat y les massas del real consell altas per la mateixa raho, lo acompanyaren a la capella de Santa Eularia, anant darrera sa exellencia lo senyor canceller, regent, y doctors del real consell de dos en dos; y quant foren en dita capella, sa exellencia feu oratio devant del altar ab son estrado, y los senyors consellers a la part del evangeli de filera agenollats, y los demes a la part de la epistola a la desfilada per ser lo lloch petit; y feta dita oratio, lo acompanyaren de la mateixa manera fins al portal major de la iglesia ahont se despediren de sa exellencia y se n anaren a casa de la ciutat aont se disgregaren.

[Junta per dol i funerària: lletra del virrei.]

DISAPTE a .XXVI. de dit, avent ja jurat dit senyor virrey com de sobre se conte, a la matinada los senyors consellers se ajuntaren a la casa de la present ciutat pera disposar lo que se havia de fer en los dols y funerarias, y per dit effecte ajuntaren la junta de vint personas a qui dita materia estava comesa, y junts que foren arriba lo senyor secretari de dit exellentissim senyor virrey, lo qual entrat en consistori y assentat despres del prom mes antich de dita junta, aont de part de sa exellencia feu relatio del quant estimava lo servey y finesa que la ciutat havia fet en pendrerli lo jurament ab la brevedat y diligensia que se li fou pres, y axi mateix dona y entrega en ma del se-
[f. 206 v.º] nyor conseller en cap || una carta de sa exellencia, la qual fonch llegida en presentia de tots y es del thenor seguent (*):

«La fineza con que vuestra señoria ha obrado, admitiendo los nuevos despachos que la reyna nuestra señora fue servida remitirme para la continuacion de mi trienio, y el summo sentimiento que a vuestra señoria le ha causado la perdida grande que hemos echo en la muerte de su magestad, son proprios effetos del amor, lealtad y celo con que vuestra señoria se emplea en el real servizio, que tanto mas luze quanto mayor es la ocassion pressente. Y si bien lo repressento a su magestad, ponderando quanto devo la atenzion de vuestra señoria, he querido

(*) Per a major fidelitat, transcrivim el text de la lletra de l'original *(Reg. de Deliberacions*, f. 197).

manifestar a vuestra señoria mi reconozimiento con estos renglones y con lo que de mi parte le dira don Domingo Garzia de Londoño, mi secretario, pudiendo vuestra señoria creer que procurare, en todas las ocassiones de su servizio y combenienzia, el dessempeño de las obligaziones en que la fineza de vuestra señoria me ha puesto. Guarde Dios a vuestra señoria muchos años. Barcelona a 26 de settiembre de 665.

Don Vizente Gonzaga.

Señores conselleres y consejo de ciento de la ciudad de Barcelona.»

Llegida la qual carta, dits senyors consellers feren de resposta a dit senyor secretari que estimavan a sa exellencia la honrra y merse gran feya a la ciutat, y encontinent dit senyor secretari se n ana.

E fet tot lo demunt dit y tornada dita resposta per dits senyors consellers, encontinent fonch ajuntada la junta de vint personas pera fer, tractar y disposar las materias dels dols y funerarias de sa magestat, que sia en gloria, conforme los exemplars vells y antichs de la present ciutat, que se acostuma de fer a sos reys y senyors, les quals serimonias y funerarias que per havant se faran se trobaran llargament descritas y continuadas en un llibre nou ab cubertas de cartro forradas de cuyro vermell intitulat *Llibre de funerarias de Reys, Bisbes y altres, y entradas de dits senyors Reys*, fet per mi Joseph Soldevila, notari publich || de [f. 207.] Barcelona y scriva racional de la present ciutat (*).

[Festa de sant Miquel. Dol.]

DIMARS a .XXVIIII. de dit, dia del glorios sant Miquel, los senyors consellers solen anar a hoyr lo offici en la iglesia del glorios sant, y no y hanaren per ocasio del dol que tenian en la present casa per la mort de sa magestat, que sia en gloria.

[Festa de sant Jeroni. Dol.]

DIMECRES a .XXX. de dit, dia de sant Hieronim.—Los senyors consellers en aquest dia acostuman anar a la iglesia de les mares de las Hieronimas, y no y anaren per ocasio dels dols de sa magestat.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

(*) V. *Llibre de Solemnitats*, VII, 9-56 v.º

[OCTUBRE]

DIJOUS al primer de octubre del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuxpist de 1665, dia del sant Angel Custodi, acostuman los senyors consellers ab sos promens anar a la seu per assistir al offici y sermo y a la professo que quiscun any se fa, y no y anaren per occasio dels dols se tenian a casa de la present ciutat per la mort de sa magestat, que sia en gloria. [Festa de l'Angel Custodi. Dol.]

DIUMENGE a .IIII. de dit, dia del glorios pare sant Francesch.—En aquest dia acostumen los senyors consellers anar a la iglesia de dit glorios sant per oyr lo offici, y no y anaren per occasio dels dols se tenian a la present casa per la mort de sa magestat, que sia en gloria. [Festa de sant Francesc. Dol.]

[f. 207 v.°] DIUMENGE a .XVIII. de dit, dia del glorios sant Lluch.—En aquest dia, haventse fetas ja totas las funerarias que se havian de fer per sa magestat, que sia en gloria, los senyors consellers, ab sas gramalles de dol rodonas forradas de vellut negra, en forma de ciutat, ab los verguers devant tambe ab gramalles de drap negra rodonas, ab sas massas altas cubertas de dol, anaren al estudi per ser casa de la ciutat y assistiren al offici y sermo, conforme altres anys llargament es de veurer. [Festa de sant Lluc.]

Dit dia a la tarda, los senyors consellers anaren en unas conclusions al collegi de Bellem. [Conclusions en el col·legi de Betlem.]

DIJOUS a .XXII. de dit.—En aquest dia, tenint entes los senyors consellers que lo illustrissim senyor don [Joseph] Ninot, bisbe de Gerona, volia venir a la casa de la present ciutat pera despedirse de sa senyoria, manaren convidar los officials de la present casa y aquells cavallers que s trobaren, y per occasio del dol no s para la capella sino que s i posaren quatra candaleros ab quatra siris estant endolada; y tenint entes que dit senyor bisbe venia, los officials de la present casa lo isqueren arrebrer al portal major y los cavallers cerca dit portal, acompanyantlo fins a la porta de la istancia de la capella, aont los senyors consellers lo isqueren arrebrer, y despres de haverli fetas les degudas cortesias, posantse los senyors consellers devant lo senyor conseller en cap resta a son costat y ma esquerra, y ab esta forma lo entraren dins la istansia de trentenari nova, que estava tota endolada, aont se assentaren los senyors consellers en forma de consistori y dit senyor bisbe en lo mitg, entre cap y segon; y axi [Visita del bisbe de Girona.]

assentats y cuberts, estigueren una estona conversant, y despres dit senyor bisbe se alsa y se n ana, acompanyant||lo dits senyors [f. 208.] consellers fins alla ont lo havian rebut, y dits senyors cavallers y officials fins al portal major de dita casa.

[Consell de cent.] DIVENDRAS a .XXIII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les proposisions y deliberacions que en dit consell son llargament de veurer (1).

DIMARS a .XXVII. de dit, se tingue consell de cent en lo qual se feren les proposisions y deliberacions que en dit consell llargament son de veurer (2).

[NOVEMBRE]

[Festa de Tots Sants. Dol.] DIUMENGE al primer de noembre del any de la nativitat de Nostre Senyor de 1665, dia de Tots los Sants, acostuman los senyors consellers ab sos promens ajuntarse a la plassa de Sant Jaume en forma de promania y de aqui anar al offici a la seu, y lo present any no y anaren per occasio del dol se aportava de la mort de sa magestat, que sia en gloria.

DILLUNS a .II. de dit, dia dels Morts.

[Festa de sant Sever. Dol.] DIVENDRAS a .VI. de dit, dia del glorios sant Sever.—En aquest dia tambe los senyors consellers ab sos promens en forma de promania acostuman de anar a la seu a oyr lo offici y sermo y assistir a la professo que s fa, y dits senyors consellers no y anaren per occasio del dol de sa magestat, que sia en gloria, ni dita professo se feu fora de dita iglesia.

[Festa del Patrocini de Maria Santíssima. Dol.] DIUMENGE a .VIII. de dit, segon diumenge de novembre, acostuman || los senyors consellers ab sos promens en forma de [f. 208 v.°] promania anar a la seu per assistir al offici y sermo que s fa de la festa del Patrosini de Maria Santissima ordenada per lo rey nostre senyor, y per occasio dels dols de la mort de dita sa magestat no y anaren.

[Extracció d'habilitadors.] DILLUNS a .XVI. de dit.—En aquest dia se tragueren abilitadors a casa de la ciutat ab la forma acostumada.

[Jurament d'habilitadors.] DIMECRES a .XVIII. de dit, essent arribades les insiculacions a la present casa, dits abilitadors juraren ab la forma acostumada.

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 206-208.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 209-216 v.°

DIVENDRAS a .XX. de dit, los senyors consellers, ab ses gramalles de drap negra rodonas, ab sos verguers tambe ab gramalles negras rodonas y massas cubertas, anaren al estudi per asistir a unas conclusions. [Conclusions en l'estudi.]

DIMECRES a .XXV. de dit.—En aquest dia se toca a consell de cent, conforme quiscun any se acostuma, pero no s tingue. [Convocació a consell.]

[f. 209.] DILLUNS a .XXX. de dit, dia del glorios sant Andreu.—En aquest dia se tingue consell de cent conforme quiscun any se acostuma per la extractio de nous consellers, y no obstant que los senyors consellers acompanyats de cavallers o proms acostuman quiscun any anar a la seu a la capella de la gloriosa Santa Eularia per oyr una missa baxa del Sperit Sant fent les serimonies que altres anys son de veurer, no y anaren per ocasio de la mort del rey nostre senyor, que sia en gloria, sino que oyren la missa, vestits ab les gramalles de dol rodones forradas de vellut, en la capella de la present casa, y despres se n pujaren a consell per fer dita extractio. [Festa de sant Andreu, celebrada en la capella de la casa de la ciutat.]

E junt que fonch dit consell (*), en primer lloch dits senyors consellers proposaren lo modo que havian de tenir los senyors consellers nous en raho del dol y si exirian a las festas acostuman exir o com se haurian de haver durant dit dol, a tot lo qual fonch per dit consell feta la deliberacio devall scrita y seguent. [Consell de cent.]

E lo dit consell feu la deliberacio seguent: que los senyors consellers que novament seran extrets continuen lo dol, asistint al jurament vestits de la manera van vuy los senyors consellers, ab sas gramalles rodones forradas de vellut, ab la menos serimonia sia possible, sens acompanyament, asistint los senyors consellers que vuy fineixen lo any de son carrech consular a totas las serimonias ab lo vestuari que vuy aportan, donant als dits senyors consellers que novament seran extrets per los gastos de tots sos vestuaris cent sinquanta lliures, ademes del que de costum se ls sol donar; y que en lo tocant al asistir a la festivitat de la Inmaculada Conceptio de Maria Santissima, los senyors consellers sdevenidors sien servits tenir una junta de diversas personas, pera que los aconsellen si deuran anar a dita festa y ab lo modo y forma deuran anar, y en cars vagen sie sens musica y sens promens, tenint facultat dits senyors consellers de posar en executio lo que ls sera aconsellat, enviant la musica en [Deliberació sobre el dol per la mort del rei.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1666, f. 1-6.

dita catredal pera que asistesca al culto divino sens que aporte ningune insigne de la ciutat, y que aquella tanpoch no asistesca a dits senyors consellers; y que axi mateix, sien servits los senyors consellers fer les visitas que acostuman de fer apres de haver prestat son acostumat jurament.

[Extracció de conseller en cap: excepció posada a l'extret.]

E feta dita deliberacio, fonch prossohit en fer extractio de nous || consellers ab la forma acostumada, y en primer lloch [f. 209 v.°] fonch exit conseller en cap la persona de Rafel Grimosachs, ciutada, al qual lo sindich posa exceptio per raho de alguna desgana que s deya que patia, y despres de haver dit sindich comunicada dita exceptio als magnifichs advocats y havent aquells feta relatio en dit consell, dit consell feu la deliberacio devall scrita y seguent.

E lo dit consell feu la deliberacio seguent: que en raho del reparo fet per lo sindich de la present ciutat a la extractio de conseller en cap de la persona de mossen Rafel Grimosachs, ciutada honrrat de Barcelona, en raho si pateix desgana que impedesca poder obtenir lo carrech de consular o no, que se ordene al dit sindich de la present ciutat pose la exceptio a la persona de mossen Rafel Grimosachs per indispositio de malaltia corporal, y que s passe avant a la extractio dels demes senyors consellers sdevenidors y present consell de cent, sien servits premeditar sobre dita exceptio, lo que aparexera convenir proposarho en ell dins vuyt dias, peraque certiorats del convenient se pugue les hores deliberar lo fahedor (*).

E apres de presa la dita deliberacio, lo sindich de la present ciutat, en executio de aquella, opposa exceptio a la extractio lo dia present feta de la persona de mossen Rafel Grimosachs pera conseller en cap de la present ciutat, dient que aquell es inhabil de poder occupar dit carrech consular per occasio de patir malaltia corporal que impedeix dit exercici, y que per conseguent en son lloch ne havia de esser extret de altre.

[Altres extraccions.]

E feta dita deliberacio y opposada dita exceptio per dit sin-

(*) Segons el *Reg. de Deliberacions*, 1666, f. 2 v.°-3, el consell deliberà: «Que en rao del reparo fet per lo sindich de la present ciutat a la extractio de conseller en cap de la persona de mossen Raphael Grymosachs, ciuteda honrat de Barcelona, en rao si pateix desgana que impedesca poder obtenir lo carrech consular o no, que se ordene al dit sindich de la present ciutat pose la exceptio a la persona de mossen Raphael Grymosachs per indispositio de malaltia corporal, y que s passe avant a la extractio dels demes senyors consellers; y que los senyors consellers sdevenidors y present consell de cent sien servits, premeditant sobre dita exceptio, lo que aparexera convenir proposarho en ell dins vuyt dies, pera que cerciorats del convenient se pugue les hores deliberar lo fahedor.»

dich, fonch prossohit en fer extractio de conseller segon, en lo qual carrech isque lo devall scrit y seguent:

Lo senyor doctor Miquel Boneu, doctor en medicina y diputat real del present principat de Cathalunya.

E despres fonch prossohit en fer extractio de conseller ters, en lo qual carrech isque lo davall scrit y seguent:

Lo senyor don Francisco Çacirera, al qual per dit sindich fonch prestada exceptio, com en dit consell llargament es de veurer.

[f. 210.] E despres fonch prossoguit en fer extractio dels demes senyors consellers y obrers, en lo qual carrech foren exits los avall scrits y seguents:

Lo senyor Miquel Colomer, mercader, conseller quart. Lo senyor Joan Baptista Vidal, notari publich de Barcelona, conseller quint. Lo senyor Joseph Many, argenter, conseller sise.	consellers.
Lo senyor micer Francesch Vidal y Ros. Lo senyor Antoni Pau Duran, adroguer.	obrers.

E despres fonch prossohit en fer extractio de consell de cent ab la forma acostumada, y acabat de traurer tot lo dit consell, sent ja tart, los senyors consellers, ab sas gramalles de dol rodones forradas de vellut conforme lo consell havia deliberat, sens verguers, ab cotxes, anaren a donar la nora bona de la nova extractio al senyor conseller segon, al senyor conseller quint y al senyor conseller sise nous extrets, no anant a casa del senyor conseller quart perso que era fora ciutat, ni en casa del senyor conseller en cap per raho de la exceptio li havia opposada lo sindich, ni tanpoch en casa del senyors conseller ters per ser segons deyan a Perpinya y haverli dit sindich opposada exceptio, y despres de haver fetas ditas visitas dits senyors consellers se n anaren a llurs casas.

Lo doctor micer Joan Gassio, conseller en cap.

[DESEMBRE]

[Suspensió del jurament de consellers.]

DIMARS (*) al primer del mes de desembre del any 1665.— En aquest dia avian de jurar los senyors concellers y obrers nous extrets, y no juraren perço que lo senyor conceller en cap nou extret y ters nou extret tenian oposada exceptio per lo sindich de la ciutat com desobre se conte, y lo senyor conceller quart nou extret era fora la present ciutat, axi que no s trobavan sino tres concellers y per no fer ciutat no pogueren jurar.

[Arribada del nou conseller quart.]

DIVENDRES a .IIII. de dit.—En aquest dia arriba a la present ciutat lo dit senyor Miquel Colomer, extret en conceller quart, lo qual avia dias que era fora la present ciutat per negocis seus.

[Jurament de consellers.]

DISAPTE a .V. de dit, essent arribat lo senyor conceller quart en la present ciutat || y per conseguent averi ja quatre senyors [f. 210 v.º] concellers, que fehie numero de ciutat, dits senyors concellers juraren; y per dit effecte los senyors concellers segon, quart, quint y sise vells, ab les gramalles de dol redones, ab sos cochos tancats, anaren a cerca quiscu a son conceller nou extret, aportantlo ab dit cocho tapat sens ninguna serimonia ni acompanyament, aportantlos a casa la ciutat, ahont antes eren arribats tambe los senyors obrers sen[s] ningun acompanyament; y quant dits senyors concellers ixien del cocho al portal de la present casa, lo verguer de quiscu se posa davant ab sa gramalla vella, acompanyantlo fins a concistori; y quant vingue lo senyor conseller segon, perço que ere diputat, aportava davant lo verguer de la ciutat ab sa massa a ma dreta, y lo verguer de diputatio ab sa gramalla y massa alta a ma esquerra; y entrats a concistori se asentaren en la forma acostumada, y quant foren tots junts anaren a oyr missa a la capella de la present casa, per avero axi deliberat lo concell de cent, la qual estava tota endolada per lo dol se portava, posantse dits senyors concellers nous extrets y obrers vells a la part del avantgeli, tinint dits senyors concellers almoadas o cuchins endolats y los obrers no, y los senyors concellers vells a la part de la epistola tambe ab ses almoadas o cuchins endolats y los obrers sens cuchins sino com los demes, y ab esta forma oyren la missa; y en ser acabada se n entraren a

(*) Ms. «dilluns».

concistori, ahont asentats ab la forma acostumada, dits senyors concellers juraren, y despres los senyors obrers y demes officials que per semblant dia acostuman de jurar; y fet dit jurament y les demes serimonies acostumadas, totom isque de consistori, restant sols dits senyors concellers nous y vells tancats tractant materies del govern de la ciutat, y en lo entretant ana un verguer ab la gramalla de dol a palatio pera pendre hora de sa exellencia pera anar a besarli la ma conforme se acostuma, y despres de una estona dits senyors concellers vells se despediren dels senyors concellers nous y se n anaren a despullar, y sent arribat lo verguer de palatio que digue que sa exellencia avia donat hora a las tres y mitja de la tarda, dits senyors concellers nous se alsaren y posantse ab sos cochos tapats se n anaren a casa.

Dit dia a las tres horas y mitja de la tarda, essent junts los quatre senyors concellers en la casa de la present ciutat, ab ses gramalles de dol redones, partiren en forma de ciutat, ab sos verguers davant y masses altas, y al mig de los dos mases de la ciutat lo verguer de la diputatio ab sa masa alta per ser lo senyor conceller segon diputat, y acompanyats dels officials de la present casa anaren a palatio, ahont pujats dalt, trobaren a sa exellencia davant del portal || de la sala ahont dona auditori, y encontinent los verguers devallaren les masses, y entrats dintre dit senyor virrey se asenta en sa cadira y dits senyors consellers tambe ab cadires dos a cada part; y axi asentats, dit senyor conceller segon en nom de la ciutat digue y refferi a sa exellencia com Deu Nostre Senyor era estat servit de ferlos eixir en lo carrech consular pera regir y governar la present ciutat lo vinent any mil siscents sexanta sis juntament ab los dos companys absents que encara no avian jurat, y disijant acudir a la obligatio tenian eren vinguts a besar la ma a sa exellencia, offerintse per part de la ciutat estar sempre promptes al servey de sa magestat, que Deu guarde, y en tot lo que per sa exellencia los seria manat, supplicantlo fos servit de patrosinar esta ciutat en tot lo que fos de sa convenientia y servey de sa magestat, com de la liberal ma de sa exellencia axi ho esperaven, al qual sa exellencia respongue ab demonstratio de molt carinyo y voluntat que ell estava contentissim de la sort que Deu Nostre Senyor ere estat servit donarlos, confiant que acudirian en tot lo que seria servey de sa magestat y benefici de la present ciutat, que ell per sa part no perdria occatio en lo que pogues ser bo de procurar los aug-

[Visita al virrei.]

[f. 211.]

ments y beneficis de esta ciutat, y acabat dit rahonament dits senyors concellers se alsaren y se n anaren, eixint dit senyor virrey fins al portal de dita instantia, y despres de essent anat dit senyor virrey los verguers tornaren alsar les masses, y se n anaren a casa la ciutat ab la mateixa forma eren vinguts.

[Junta sobre cerimonial de dol en la festa de la Concepció.]

DIUMENGE a .VI. de dit, a la matinada, dits quatre senyors concellers vingueren a casa la present ciutat, ab ses gramalles redones, acompanyats de sos verguers, y lo senyor conceller segon vingue ab dos verguers davant ab ses mases, ço es, lo de la ciutat a ma dreta y lo de la diputatio a ma esquerra y asso per ser diputat; y junts que foren en consistori ajuntaren una copiosa promenia, conforme avia deliberat lo savi concell de cent a trenta del mes de noembre proppassat, dia de sant Andreu, pera veurer si dits senyors concellers asistirian al offici y professo de Maria Santissima de la Conceptio que quiscun any se fa a vuyt del present mes y ab quina forma anirian, y fonch deliberat que dits senyors concellers asistisen en forma de ciutat, ab gramalles de dol redones, sens promens ni ajuntar promenia sino tots sols, partint de casa la ciutat acompanyats dels officials, y que la musica de la ciutat, com son trompetas, menestrils y tabalicos, vagen a la proffesso ab la forma acostumada sens aportar cotes y || ninguna insinia de la ciutat per occatio del dol, conforme dit consell axi ho avia deliberat. [f. 211 v.º]

[Festa de sant Nicolau. Dol.]

Dit dia los senyors concellers a la matinada avian de anar a la iglesia del glorios pare Sant Francesch, per ser la festivitat del glorios sant Nicholau, ahont quiscun any acostuman acistir, y per occatio del dol que portan de sa magestat no y anaren.

[Visita al bisbe.]

Dit dia a la tarde, avent obtinguda hora los molt illustres senyors concellers del reverendissim senyor bisbe de Barcelona pera anar a ferli la visita ordinaria, per medi de un verguer que dits senyors concellers hi embiaren, partiren de casa la ciutat de la mateixa manera que lo dia de ai llargament es de veurer ab la vis[i]ta feren a sa exellencia, y arribats al palatio de dit senyor bisbe isqueren quatre capellants al cap de la escala, acompanyant a dits senyors concellers fins dalt a la sala ahont trobaren a dit senyor bisbe, lo qual fent moltes cortesies a dits senyors concellers los feu entrar primer dins de la instantia que trau finestra al pati y lo ultim entra dit senyor bisbe; entrats dintre, los senyors concellers se asentaren ab cadires de repos tots de filera a modo de ala, y dit senyor bisbe tambe ab sa cadira davant

dits senyors concellers y mes prop de la porta, y axi asentats, lo senyor conceller segon li feu son rahonameut conforme per semblants dias se acostuma, al qual dit senyor bisbe respongue ab demonstratio de molta alegria, y despres de aver acabat son rahonament dits senyors concellers se despediren y sen anaren, acompanyantlos dit senyor bisbe fins al cap de la escala y los quatre capellants fins baix al portal major de palatio.

Dit dia y despres de ser tornats dits senyors concellers a casa la ciutat, avent obtinguda hora per medi de un verguer del reverendissim senyor canceller, partiren de casa la ciutat ab la mateixa forma que desobre es de veurer y lo dia de ahi esta llargament continuada, y arribats a la casa o palatio de dit senyor canceller los isqueren a rebrer al portal major dos capellants de dit senyor canceller, acompanyantlos fins dalt a la primera sala ahont isque dit senyor canceller, lo qual fent moltes cortecies a dits senyors concellers los feu entra[r] dos o tres quadres endintre, y a la ultima se asentaren dits senyors concellers ab ses cadires de repos de filera a modo de ala, y dit senyor canceller tambe ab sa cadira davant dits senyors concellers y mes prop de la porta; y axi asentats, dit senyor conceller segon li feu son rahonament, fent a saber la nova extractio de concellers, offerintse per part de la ciutat de servirlo en tot allo que sa senyoria fos servit manarlos, suplicantli fos servit manar despedir les causas del[s] pobills y viudes com de sa senyoria se esperava que axi ho faria, al qual dit || senyor canceller respongue ab paraules (1) molt complertes, y acabat son rahonament dits senyors concellers se alsaren y sen anaren, acompanyantlos dit senyor canceller fins al cap de la escala y dits dos capellants fins al portal major de dit palatio. [Visita al canceller.] [f. 212.]

DILLUNTS a .VII. de dit.—En aquest dia se tingue concell de cent en lo qual, despres de aver presos los juraments que quiscun any en lo primer concell se acostuman, com en dit concell llargament es de veurer (2), dits senyors concellers proposaren en dit concell com, inseguint (3) la deliberatio feta per lo savi concell de cent celebrat lo dia de sant Andreu proppassat, lo sindich de la present ciutat opposa exceptio a la extractio que [Consell de cent.]

---

(1) Ms. «paraures».

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, 1666, f. 8.

(3) El text del Dietari és copiat des d'aquest mot al final de la jornada, del *Reg. de Deliberacions*, 1666, f. 8 v.º-9.

lo mateix dia era estada feta pera conceller en cap de la present ciutat de la persona de mossen Rafel Grimosachs, ciutada honrrat de Barcelona, per ocatio de tenir malaltia corporal que impedeix lo ocupar dit carrech consular, y en la mateixa deliberatio fonch servit axi mateix deliberar que dins vuyt dias fos proposat en lo present concell a effecte que si pogues deliberar lo convenient, y si be los senyors concellers desitjavan ab tota diligentia executar lo que ls era estat ordenat, no es estat pocible fins lo dia present ajuntar lo present concell, en lo qual representant les ditas cosas y sobrementionada exceptio, ho dona[n] tot per propocitio al present concell, peraque sia de son servey ab son acostumat asert deliberar sobra ditas cosas lo que aparega esser de major convenientia y utilitat.

E lo dit concell feu la deliberatio seguent: que ans de pendrerse resolutio alguna sobra la materia propossada, sien servits los senyors concellers fer totas las diligentias que ls apareguen esser convenients, les quals despres de fetas refferescan en lo present concell peraque les hores se pugue pendrer la deliberatio convenient.

Festa de Nostra Senyora de Concepcio.

DIMARS a .VIII. de dit, dia de la festivitat de la Conceptio de Maria Santissima senyora nostra.—En aquest dia a la matinada havent de asistir los molt illustres senyors concellers a dita festivitat, conforme ho avia deliberat la promenia que tingueren a sis del present mes, se ajuntaren perço a casa la ciutat, y junts que foren partiren de dita casa, vestits ab les gramalles de dol redones forrades de vellut, ab los verguers davant ab gramalles de dol y mases altes, y al mitg de los dos mases de la ciutat lo verguer de la diputatio tambe ab sa massa per seri lo senyor || conceller segon deputat, y acompanyats dels officials de la present casa anaren a la seu, ahont entraren per lo portal de Nostra Senyora de Puritat als claustres (*) y fent reverentia a Maria Santissima de la Conceptio se n entraren dins dita iglesia, y pujant al presbiteri per la part de la epistola, fent lo degut acatament al altar major se n pasaren a la part del avangeli, ahont se asentaren; y al cap de una estona, tenint entes que sa exellencia arribava en dita iglesia, partiren dits quatre senyors concellers del presbiteri ab sos verguers y masses altes passant per lo cor, y fora dit cor entre los dos pilars, trobant a sa exellencia, dits ver- [f. 212 v.°]

(*) Ms. «clautes».

guers abaixaren les masses, y lo senyor conceller segon fentli la deguda cortesia se li posa a son costat y ma esquerra, y los demes senyors concellers davant, y davant ells los verguers ab les masses baixes y los dos masses de la real audientia ab les mases altes, e los senyors canceller y regent y demes del real concell venien darrere de dit senyor virrey de dos en dos; y ab esta forma pujaren al presbiteri, ahont se asentaren, so es, dit senyor virrey ab son estrado y cadira a la part del avangeli, y los senyors canceller, regent y demes del real concell en los banchs a dita part del avangeli, y los senyors concellers se asentaren en los banchs de la part de la epistola; y al cap de una estona puja lo reverendissim senyor bisbe pera dir de puntifical, lo qual despres de aver feta oratio al altar major, saluda a dit senyor virrey y concell real y despres a dits senyors concellers, y se asenta en una cadira de vellut morat ab son coyxi o almo[a]da als peus, tenint als costats de dita cadira tamborets rasos de vellut pera seurer los senyors acistents; y asentat en dita cadira se vesti de puntifical fent les serimonies acostumadas, y despres comensa lo offici ab les serimonies acostumadas; y al que foren a dir lo avangeli, vingueren los criats de sa exellencia ab atxes, los quals, posats al mitg del presbiteri ab dos fileres de cara al altar major, saludaren en primer lloch al dit altar y al senyor bisbe y despres a sa exellencia y concell real y despres a dits senyors concellers, tenint les atxes altes tant quant se digue dit avangeli, y sent acabat fent les mateixes saluts se n anaren, y dit offici pasa avant, y al llevar Nostre Senyor, dits criats tornaren ab ditas atxes y fent les mateixas saluts se aginollaren, e despres al donar la pau lo senyor diaca la dona a sa exellencia y despres al cor, y lo senyor subdiaca al senyor conceller segon per no averi conceller en cap, y en aver acabat de sumir dits criats del senyor virrey
[f. 213.] se alsaren [y] fent || les mateixas saluts se n anaren. E acabat dit offici, dit senyor bisbe, despres de aver saludat al altar major, saluda a dit senyor virrey y consell real y despres a dits senyors concellers, y se n torna a la cadira, pera despullarse la casulla y vestirse la capa, pera acistir a la proffesso, la qual encontinent comensa, y en ser posada la custodia (1), dit senyor bisbe ab gramial se possaren darrere la custodia (2), y despres los verguer[s]

(1) Ms. «costudia».
(2) Ms. «costudia»

de la ciutat y diputatio ab massas baixas y los verguers del concell real ab massas altas, y despres los tres senyors consellers, y darrerè de ells dit senyor virrey ab lo senyor conceller segon a son costat y ma esquerra, y despres los senyors del concell real de dos en dos; y ab esta forma arribaren fins a la porta del cor, ahont los senyors concellers se despediren de sa exellencia pera anar a pendrer les vares del talam, juntament ab dos cavallers que avian convidats per faltari dos senyors concellers, ço es, cap y ters per no aver jurat, y los verguers de la ciutat se n passaren davant la custodia aportant les dos masses de la ciutat altes, juntament ab la massa de la diputatio en lo mitg, e los dos masses o verguers del real concell se possaren darre[ra] lo gramial ab ses masses altas, y los senyors del real concell de dos en dos, sent los ultims lo senyor regent y canceller que haportaven a sa exellencia en lo mitg, anant tots ab siris en la ma que ls dona lo official de la thesoreria y sa exellencia ab una atxeta en les mans; e ab dita forma seguiren (1) dita proffesso, la qual feu la volta ordinaria fins a torna[r] a dita seu y portal de cor, ahont dits senyors concellers dexaren les vares (2) del talam, y tornant ab sa exellencia se n pujaren al presbiteri ab la mateixa forma eran devallats com desobre se conte, y se asentaren al presbiteri ab la mateixa manera, y despres de haver fet oratio, dits senyors concellers ab la mateixa forma prengueren a sa exellencia y lo acompanyaren a la capella de Maria Santissima a fer oratio, y despres de haverla feta al portal ahont sa exellencia se encocha, y despediren de sa exellencia y se n anaren a casa la ciutat ab la matexa forma eren vinguts.

Has de advertir que dient lo senyor bisbe de pontifical se acostuman de fer ayes y acompanyar lo senyor bisbe a palatio, pero lo present dia no s feu, tant perque sa exellencia hi era que senthi no s fan ayes ni acom||panya sino a dit senyor virrey, com tambe per occatio de dol y no haveri promens, que sens promens ditas ayes no s poden fer. [f. 213 v.º]

[Consell de cent.] DIUMENGE a .XIII. de dit, dia de la gloriosa santa Llusia.— En aquest dia se tingue concell de cent, pera fer les extractions de mostasaf y altres ordinaries que per semblant dia se acostu-

(1) Ms. «segueren».
(2) Ms. «vales».

man, y en primer lloch se tracta de les exceptions oposadas per lo sindich de la present ciutat al senyor Rafel Grimosachs, extret conceller en cap, y a mossen Francisco Çacirera y Llupia, extret conceller ters, y per dit effecte se feren les propocitions y deliberations seguents (*):

[Excepció al conseller en cap.]

«Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats etc. en la forma acostumada, en lo qual consell lo senyor conseller segon, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo cap y ters que no han jurat, digue y refferi com, en executio de la deliberatio presa per lo present consell als set del corrent, los senyors consellers han obrades totes las diligenties que han aparegut esser convenient pera la total dispositio y assert del fet en dit consell contengut, totes les quals foren part refferides per dit senyor conseller segon y part contengudes en un paper que s llegi en lo mateix present consell, y apres de llegit fonch tot donat per propositio, pera que sie de servey del present consell deliberar y declarar si la exceptio opposada per lo sindich de la present ciutat a la persona de mossen Raphel Grymosachs, ciuteda honrat, extret lo die de sant Andreu proppassat en conseller en cap de la present ciutat, proseheix o no, o altrament delibere lo fahedor.

E lo dit consell feu la deliberatio seguent: que attes lo sindich de la present ciutat no ha justificat la exceptio tenia opposada als trenta de noembre proppassat a la extractio feta en favor de la persona de mossen Raphael Grymosachs, ciuteda honrat, pera conseller en cap de la present ciutat per lo corrent any, que perço sie dita exceptio haguda per no posada, posant en possessio a dit mossen Raphael Grymosachs en lo dit carrech de conseller en cap, prenentli son jurament en la forma acostumada.

[Excepció al conseller terç.]

En segon lloch, lo dit senyor conseller segon, en veu sua y dels dits demes senyors consellers sos companys, digue y explica com lo die de sanct Andreu proppassat fonch extret pera conseller ters de la present ciutat mossen Francesch Çacirera y Llupia, al qual per lo sindich de la present ciutat ere estada posada exceptio dient que per trobarse fora regne (al que se entenia) segons dispositio de reals privilegis ere impedit de poder ocupar dit carrech consular, y que aixi ne havie de ser extret

(*) Fins a l'acabament de la jornada, el Ms. (f. 213 v.º-214 v.º) és copiat del *Reg. de Deliberacions*, 1666, f. 11-12. El text imprès segueix aquest darrer, per a major fidelitat de transcripció.

altre, y que apres de opposada la dita exceptio, los senyors consellers havian procurat tenir intelligentias si lo dit senyor Francesch Çacirera y Llupia se trobave lo die de la extractio fora regne y en quina part se trobave, y fent aquelles, havian tingut a sa ma un acte rebut en la vila de Perpinya en poder del discret Joseph Vilaroja, per las auctoritats apostolica y real nottari publich de Perpinya, als tres del corrent, del qual consta com lo dit senyor Francesch Çacirera y Llupia lo die de sant Andreu proppassat y dies antes se trobave dins dita vila de Perpinya, com de la contextura del mateix acte qu es estat llegit al present consell apar, lo que se donave per propositio al present consell peraque sie de son servey deliberar si dita exceptio proceheix o no, y lo que s deu fer y obrar; y volentse votar per dit consell sobre dita propositio, aparegue esser convenient ans de totas cosas enviar a sercar los magnifichs advocats de la present casa pera que diguessen son sentir aserca dita exceptio, per lo que encontinent foren tramesos a sercar, y arribats en lo dit consell y assentats en sos deguts llochs, lo hu apres altre feren llarga y bastant relatio del que aserca la materia proposada los aparexia, concloent tots dos que encara que lo die de la extractio de conseller lo dit senyor Francesch Çacirera y Llupia se trobave dins la vila de Perpinya, no ere impedit de ocupar dit carrech consular, y aço per moltas rahons que s ponderaren, y entre altres perque en lo vot fet per los magnifichs doctors del real consell en lo any mil siscents denou, que te forsa de ordinatio, tractantse sobre los que s trobaran absents lo die de la extractio y quins son impedits, se exprimeix y declara que los que s trobaran dins los comptats de Rossello y Cerdanya lo die de la extractio sien habils pera concorrer y obtenir los officis a que seran extrets, y que aixi era habil lo dit senyor Francesch Çacirera; e feta la dita relatio per dits magnifichs advocats y fora que foren de consell, fonch aquella juntament ab tot lo demes sobre refferit donat per propositio al present consell, pera que sie de son servey declarar sobre dita exceptio lo que aparega esser de justitia.

E lo dit concell feu la deliberatio seguent: que la exceptio opposada per lo sindich de la present ciutat a la persona de mossen Francesch Çacirera y Llupia, extret en conceller ters d esta ciutat lo die de sanct Andreu proppassat, attes de la relatio feta per los magnifichs advocats de la present casa se ha vist acon-

sellar a la present ciutat no haver de tenir lloch per las rahons expressades en la relatio per ells feta, que perço sie declarat no tenir lloch dita exceptio opposada per dit sindich a la dita extractio, ans be esser posat en possessio de son carrech consular acceptantli lo jurament en la forma acostumada (1).»

DIMARTS a .XV. de dit.—En aquest dia, inseguint la deliberatio per lo savi concell de cent feta a .XIII. del corrent, com de sobre se conte, jura lo illustre senyor Rafel Grimosachs, extret conceller en cap, y per dit effecte a la matinada arriba a la present casa, ab sa gramalla de dol rodona dins cocho tapat, y se n (2) entra al con[s]istori, ahont presta son solit jurament en ma y poder del senyor conceller segon y despres oy sententia de excomunicatio ab la forma acostumada. [Jurament de conseller en cap.]

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

DIMECRES a .XVI. de dit, los senyors concellers anaren al studi a fer la visita ordinaria per ser casa de la present ciutat. [Visita a l'estudi.]

DIVENDRES a .XVIII. de dit.—En aquest dia en la iglesia del glorios pare Sant Agusti fan la festa los corredors de orella de Nostra Senyora Santissima de Speransa, ahont acostuman acistiri tots los anys los senyors concellers, enpero lo present any no y acistiren per occatio del dol que portaven de sa magestat (que sia en gloria). [Festa de Nostra Senyora de la Esperança. Dol.]

[f. 215.] DIJOUS a .XXIIII. de dit.—En aquest dia, inseguint la deliberatio feta per lo savi concell de cent a tretse del present, jura lo illustre senyor Francisco Çacirera y Llupia, extret conceller ters, y per dit effecte arriba en la casa de la present ciutat dins un cocho tapat ab sa gramalla de dol negra, y entrat en concistori presta son solit jurament en ma y poder del senyor conceller en cap y ab la forma acostumada. [Jurament de conseller terç.]

DIVENDRES a .XXV. de dit, dia de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist.—En aquest dia acostuman los senyors concellers de traurer les gramalles de grana o escarlata y anar en forma de promenia a la seu a hoyr lo offici, y no y anaren per occatio del dol que aportaven de sa magestat (que sia en gloria). [Festa de Nadal. Dol.]

DISAPTE [a] .XXVI. de dit, dia de sant Esteve (3), tambe [Festa de sant Esteve. Dol.]

---

(1) En el mateix consell es tractà de diverses suplicacions i es feren extraccions; fou elegit mostassaf, Pau Fornells, ciutadà honrat. V. *Reg. de Deliberacions*, 1666, f. 12-14.

(2) Ms. «sent».

(3) Ms. «Estave».

acostuman de anar los senyors concellers a Santa Catharina per semblant dia, y no y anaren per occatio del dol.

[Festa de sant Joan. Dol.]

DIUMENGE a .XXVII. de dit, dia de sant Joan, tambe per semblant dia acostuman de anar a Sant Francesch a hoyr lo offici, y no y anaren per occatio del dol.

[Festa dels sants Innocents. Dol.]

DILLUNS a .XXVIII. de dit, dia dels sants Ignocents, tambe acostuman de anar a la ceu a hoyr una missa baixa a la capella dels Sants Ignocents, y no y anaren per ocatio del dol.

DIJOUS a .XXXI. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

[MDCLXVI]

[GENER]

DIVENDRES al primer de janer del any mil siscents sexanta sis, dia de la Circuncitio de Nostre Senyor Deu Jesuchrist. — Per semblant dia acostuman los senyors concellers en forma de ciutat anar a la iglesia parroquial de Santa Maria de la Mar a hoyr lo offici, y lo present any no y anaren per occatio del dol. [Festa de la Circumcisió. Dol.]

[f. 215 v.°] DUMENGE [a] .III. de dit. — En estos dos dumenges seguents despres de la festivitat de Nadal acostuman los senyors concellers anar a oyr lo offici, lo primer dumenge a Sant Agusti y lo segon al Carme, y lo present any no y anaren per occatio del dol. [Visita a les ordes mendicants. Dol.]

DILLUNS a .IIII. de dit.—En aquest dia se tingue concell de cent (1) en lo qual, entre altres cosas, se feu la propocitio y deliberatio seguent (2): [Consell de cent: festes exceptuades del dol.]

Convocat y congregat lo savi concell de cent jurats etc. en la forma acostumada, en lo qual concell lo senyor conceller en cap, en veu sua y dels demes senyors concellers sos companys, digue y refferi com per ocatio del dol que los senyors concellers aportan per la mort del rey nostre senyor (que gose de gloria), estan impedits de acistir en forma consular a las functions que es acostumat de anar, y esdevenintse en lo present mes de janer dos functions que per vot de la present ciutat van, com es lo dia de sant Ramon y lo dia de sant Sabastia, anant ab proffesso desde la catredal d esta ciutat a las iglecias de Santa Catharina martir y Sant Sabastia, respectivament, y tambe aventse de esdevenir

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, 1666, f. 18 v.°-20 v.°

(2) El text del Dietari és copiat del *Reg. de Deliberacions*, f. 18 v.°-19.

en est intermedi de temps la entrada de la Bulla de la santa Crusada, en la qual tambe van y acisteixen en la professo que per dita entrada se fa, se son trobats sens poder resoldrer cosa alguna, per lo que los ha aper[e]gut representarho a vostra senyoria y juntament donar ditas cosas com las donan per propocitio, peraque sie de servey del present concell ab son acostumat asert y maduresa deliberar lo que los senyors concellers hauran de fer y obrar en ditas festivitats, peraque puguen en tot posar en executio les deliberations presses per lo present concell.

E lo dit concell feu la deliberatio y conclutio seguent: que los senyors concellers sien servits acistir a las functions de les professons dels dies de sant Ramon y sant Sabastia, attes es patro de la present ciutat lo dit glorios sant Ramon y lo dit sant Sabastia per ser vot de la present ciutat, y a la entrada de la Bulla de la santa Crusada, anant a ditas proffessons ab los vestuaris del dol sens promens, si y conforme acistiren a la festivitat de la Immaculada Conceptio de Maria Santissima, y que axi mateix acistescan a la festivitat de la gloriosa verge y martir santa Eularia, per ser patrona de esta ciutat, servintse los senyors concellers pera portar lo pendo de sant Ramon en la proffesso fer numinatio de tres cavallers pera portar aquell com es costum, || y que lo dit pendo quant se aportara desde la present [f. 216.] casa a la iglesia catredal no se aporte enarbolat, com axi lo present concell ho delibera.

[Festa dels Reis. Dol.]

DIMECRES a .VI. de dit, dia de la festivitat dels tres Reys de Orient.—Per semblant dia acostuman los senyors concellers quiscun any anar a la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi de la present ciutat per oyr lo offici en dita iglesia, y lo present any no y anaren per occatio del dol que aportaven de sa magestat, que sia en gloria.

[Festa de sant Ramon de Penyafort.]

DIJOUS a .VII. de dit, dia de la festivitat del glorios sant Ramon.—En aquest dia los molt illustres senyors concellers, usant de la facultat y potestat a sa senyoria concedida per lo savi concell a quatre del present, vestits ab ses gramalles redones de dol, sens ajuntar promenia conforme quiscun any se acostuma, anaren a la seu per acistir a la proffesso de dit glorios sant Ramon, y pujats al presbiteri se asentaren a la part de la epistola, y al comensa[r] dita proffesso, tres senyors promens o cavallers que dits senyors concellers avien convidats prengueren lo pendo de dit glorios sant y se posaren davant la custodia, y

dits senyors concellers darrere lo gramial fins al cor, ahont prengueren les vares del talam, y anaren en dita proffesso fins a santa Chatarina, ahont en aver deixat lo talam dits senyors concellers se asentaren a la part del evangeli ab ses cadires y almoades negres, y lo reverendissim senyor bisbe tambe ab sa cadira y almoada a ma dreta del senyor conceller en cap, y los senyors promens que portaven lo pendo se asentaren despres del senyor conceller sise en banchs, e los senyors del gramial se asentaren a la part de la epistola ab cadires, y los senyors canonges que aportaven capes, ab banchs; e aixi asentats oyren lo offici y sarmo fent les serimonies acostumades, acabat lo qual tornaren en dita proffesso fins arriba[r] a la seu, ahont dits senyors promens deixaren lo pendo, y dits senyors concellers se n anaren en la matexa forma eran vinguts a casa la ciutat ahont se disgregaren.

DIVENDRES a .XV. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

[Entrada de la Butlla.]

DIUMENGE a .XVII. de dit.—En aquest dia los senyors con-
[f. 216 v.º] cellers, segon absent, || usant de la facultat per lo savi concell de cent a sa senyoria concedida a quatre del present, vestits ab les gramalles de dol redones, ab sos verguers ab gramalles tambe de dol y mases altes, anaren al monestir del glorios pare Sant Agusti per acistir a la proffesso de la entrada de la santa Butlla, y arribats en dita iglesia, se asentaren al presbiteri a la part del evangeli ab unas cadires de vaqueta de moscovia que lo senyor thesorer de la Butlla y avie fetas posar, y al cap de una estona arriba dit senyor thesorer de la Butlla lo qual se asenta ab una cadira entre lo senyor conseller quint y sisse, y despres al cap de una estona arriba lo senyor veguer lo qual se asenta a ma dreta del senyor conceller en cap; y aixi estigueren fins que comensa dita proffesso, que lo senyor veguer prengue lo pendo de dita Butlla y se posa davant lo gramial acist[it] del sotveguer y demes sos officials, y los senyors concellers se posaren darrere lo gramial, ço es, cap, ters y quart de filera davant y quint y sisse darrere, aportant en lo mitg lo dit senyor thesorer de la Butlla; y ab esta forma ana dita proffesso per los llochs acostumats fins a la seu, ahont dit senyor veguer, concellers y thesorer se posaren al cor a les cadires sota la trona gran, ço es, primer lo senyor veguer, despres los senyors concellers, y entre quint y sisse lo senyor thesorer de la Butlla, y ab esta forma ohi-

ren lo offici y sarmo, y en dona[r] la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor veguer, lo senyor veguer al senyor conceller en cap, lo cap al segon y aixi los demes. E acabat dit offici, dit senyor veguer se despedi dels senyors concellers y se n ana, y lo mateix feu dit senyor thesorer de la Butlla, y despres los senyors concellers se n anaren a casa la ciutat ahont se disgregaren.

[Consell de cent.]

Dit dia a la tarde, per ser dia del glorios sant Anthoni, se tingue concell de cent, conforme quiscun any per semblant jornada se acostuma, en lo qual entre altres cosas se feu extractio de clavari y altres officials, com ditas y altres cosas en dit concell llargament son de veurer (1).

[Festa de sant Sebastià.]

Dimecres [a] .xx. de dit, dia del glorios sant Sabastia.— En aquest dia los senyors concellers, usant de la facultat a sa senyoria concedida per lo savi concell de cent a quatre del present, vestits ab ses gramalles de dol redones, anaren a la seu per acistir a la proffesso de dit glorios sant, en la qual aportaren les vares del talam, la qual proffesso ana a la capella de dit glorios sant conforme quiscun any se acostuma, y en ser pujats dits senyors concellers al presbiteri se asentaren a la part del evangeli ab cadires y cuxins negres, estant lo reverendissim senyor bisbe tambe ab sa cadira y almoa||da negra a la mateixa filera y [f. 217.] a la ma dreta del senyor conceller en cap, y los senyors [del] gramial se asentaren a la part de la epistola ab cadires sens almoades, y los senyors canonges que aporten capes de cor ab banchs, e los demes senyors canonges se asentaren baix del presbiteri en uns banchs de vaqueta posats a una part y altra que la ciutat hi havie fet aportar, per no averi cor en dita iglesia, conforme aixi esta disposat ab la concordia feta per la present ciutat y lo illustre capitol, e aixi oyren lo offici y sarmo, lo qual acabat se torna a posar en orde dita proffesso fins arriba[r] a la seu, ahont en ser acabada dits senyors concellers se n anaren.

[Consell de cent.]

Dilluns a .xxv. de dit, [se tingue] concell de cent en lo qual [se feren] les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (2).

Diumenge a .xxxi. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions,* f. 25 v.°-29 v.° Fou elegit clavari Jeroni de Miquel, el qual jurà el dia 25 de febrer.

(2) V. *Reg. de Deliberacions,* f. 31-33.

[FEBRER]

DILLUNS al primer del mes de febrer del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Xpist (*) mil sis cents sexanta sis.

DIMARS a .II. de dit, dia de Nostra Senyora Candelera.— En aquest dia los senyors concellers no anaren a la seu conforme altres anys acostuman, perço que aportaven dol de la mort de sa magestat, que santa gloria poseesca. [Festa de la Candelera. Dol.]

DIVENDRES a .V. de dit.—En aquest dia jura lo senyor Geroni Pastor, extret batlle de Barcelona, lo qual jurament feu sens serimonia alguna, sino que tot sol se n ana [a] casa la ciutat y alla presta son solit jurament estan los senyors concellers y tots los demes en peus *ordine turbato*. [Jurament de batlle.]

[f. 217 v.º] DIMARS a .VIIII. de dit.—En aquest dia, avent tingut un recado los molt illustres senyors concellers de part del exellentissim senyor virrey, ab lo qual los deia que anasen a palatio que ls avia de parlar, partiren perço de casa la ciutat, ab ses gramalles de dol redones, en forma de ciutat, ab sos verguers y mases altes, acompanyats dels officials de la present casa, y en ser a palatio pujats dalt a la sala ahont dit senyor virrey era, los verguers rendiren les mases y dits senyors concellers li feren les degudes cortecies, y despres se asentaren tres de cada part ab cadires posades a modo de cor y dit senyor virrey en mitg mes llun[y] de la porta; y aixi asentats y cuberts, despres de aver tingut algun rahonament, dit senyor virrey los digue que los avie embiat a cercar per entregarlos una carta que tenia de la reyna nostra senyora (que Deu guarde), la qual dona y entrega en ma del senyor conceller en cap, lo qual digue a dit senyor virrey que ells farien llegir dita carta en lo savi concell de cent, peraque entesa aquella sa magestat fos servida en tot lo que fos de son real servey, restant sempre ells cuydados[os] y vigilants en servir a dita sa magestat y sa exellencia, y fet dit rahonament dits senyors concellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor virrey fins al portal de dita cambra ahont despedintse de sa exellencia se n tornaren a casa la ciutat. [Anada dels consellers al palau.]

(*) Ms. «Xpcrist».

[Festa de santa Eulària.]

DIVENDRES a .XII. de dit, los molt illustres senyors concellers, usant de la facultat y potestat per lo savi concell de cent a ses senyorias concedida a quatre del mes de janer proppasat, y per ser lo dia de la festivitat de la gloriosa santa Eularia, anaren perço, ab les gramalles de dol redones, en forma de ciutat, ab sos verguers y mases altes, a la iglesia de la seu, ahont se feya la festa de la gloriosa santa Eularia, y alla arribats y pujats al presbiteri se asentaren als banchs a la part del evangeli; y al cap de una estona arriba lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe, lo qual despres de aver fet oratio al altar major saluda a dits senyors concellers y despres se n ana a la part de la epistola, ahont tenia sa cadira y almoada, y alla sentat comensa a vestirse de puntifical, tenint a un costat y altre los senyors acistents qui seyan ab tamborets rasos; y al cap de una estona, tenint entes dits senyors concellers que sa exellencia ab son concell real arribavan en dita iglesia per acistir en dita festa, lo isqueren a rebre fins los pilars que son pasat lo cor cerca lo portal major, ahont despres de averli fetas las degudas cortesias lo senyor conceller en cap·se li posa a ma esquerra y los demes senyors concellers davant, y los verguers rendiren les mases y los massers del concell real se posaren davant del senyor conceller sisse en les altes, y ab est acompanyament pu||jaren al presbiteri, anant darrere [f. 218.] del senyor virrey los senyors canceller, regent, thesorer y doctors del real concell de dos [en dos], y pujats en dit puesto, dit senyor virrey se asenta en son estrado a la part del evangeli, y los senyors del concell real en lo banch, de filera, e los senyors concellers se n pasaren al banch de la part de la epistola; y despres de estar dit senyor bisbe vestit de puntifical, se comensa lo offici, lo qual se digue ab molta solemnitat y ab t[ot]es les serimonies degudes y acostumades, excepto que al offertori los senyors concellers no feren ayes, com es costum ferne quant lo senyor bisbe diu de puntifical, perço que dit senyor virrey hi era, y encara que no y fos estat dits senyors concellers [no] tenian promens per poderne fer per occatio del dol, e al donar la pau lo senyor diaca la dona a sa exellencia y sa exellencia als senyors del concell real, y lo senyor sutsdiaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y aixi los demes. E acabat dit offici, se comensa la proffesso que per semblant dia se acostuma fer, y perço dits senyors concellers ab dit senyor virrey y concell real se posaren darre[ra] lo gramial ab [la] forma sobredita, fins a la

porta del cor, ahont despedintse los senyors concellers de sa exellencia prengueren les vares del talam, y sa exellencia ab los senyors del concell real romangueren darrere lo gramial, posantse, ço es, primer los massers ab les mases altes, y despres dos senyors del real concell los mes jovens, y despres los demes de dos en dos, y ultimadament lo senyor virrey anant al mitg del senyor canceller y regent, tots ab siris a les mans, excepto lo senyor virrey que portave una atxeta, y los verguers de la ciutat anaven davant de la custodia ab ses mases altes; y ab esta forma seguiren dita proffesso per los llochs acostumats, acabada la qual y tornats a pujar al presbiteri, dit senyor virrey feu oratio y despres se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers ab [la] forma sobredita fins al portal major, ahont despres de esser encotxat dits senyors concellers se despediren y se n anaren.

Dit dia a la tarde, se tingue concell de cent (1) en lo qual, en primer lloch, se llegi la carta de la reyna nostra senyora que dit senyor virrey dona a dits senyors a nou del present, la qual es del thenor seguent (2):

[Consell de cent. Lletra de la reina sobre la entrada a Barcelona de la infanta Margarida Teresa, muller de l'emperador Leopold.]

«La Reyna Governadora.

Amados y fieles nuestros: la infanta Margarita, mi hija, estava tratada de casar, antes de la muerte del rey mi señor, con el serenissimo emperador Leopoldo primero, su primo y mi hermano. Y por haver sobrevenido su fallezimiento, no os pudo dar esta noticia, ni yo, hasta agora que se azerca el plazo de su jornada, que se puede considerar para el mes de marzo. Y junto con avisaroslo paraque lo tengais entendido (como es justo), os lo advierto tambien paraque assi en lo que toca al abastezer essa çiudad de las provisiones necesarias (sin dar lugar a que se alteren los precios d ellas de lo que comumente valen), como en su entrada en essa çiudad para embarcarse en ella para Alemania, acudais con el amor y puntualidad que espero de tan buenos y fieles vassallos. Y no se ha de hazer novedad ni mudar de traje, haviendose de observar el luto, y a esto han de corresponder los recivimientos y demas demostraçiones, que en ocasiones como la presente se han acostumbrado, en que recivire de

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 40-44.

(2) La còpia d'aquesta lletra es troba en els f. 218 i 218 v.º del Ms.: per a major fidelitat, ha estat transcrita directament de l'original (*Lletres reials originals*, 1653-1669).

vosotros muy acepto serviçio. Datt. en Madrid a .XXII. de henero .MDCLXVI.

YO LA REYNA.

Vidit don Christophorus Crespi, vicecancellarius.

Don Didacus de Sada, secretarius.

Vidit don Petrus Villacampa, regens.
Vidit Exea, regens.
Fernandez ab Heredia, regens.
Vidit don Anthonius Ferrer.
Vidit don Georgius de Castellvi.
Vidit don Michael de Çalba.
Vidit Vilosa, regens.

A los amados y fieles nuestros los conselleres de nuestra ciudad de Barcelona.»

E lo dit concell per raho de dita carta feu la deliberatio seguent (1):

Que los senyors concellers, ab interventio de dotse personas les que a sa senyoria apareixeran, ab igual numero de estaments, se servescan premeditar y veurer los exemplars se poran trobar de semblants occations, y tambe procuren tenir inteligentias del que se va disposant y obrant per les parts ahont aura de pasar dita serenissima infanta, y de tot ne formen un paper, reportant[lo] en lo present concell pera que ab tot assert se puga obrar per part de la present ciutat; y que los senyors concellers, ab interventio de la dita junta, tingan facultat y potestat (2) de respondrer a la magestat de la reyna nostra senyora, fent[li] la deguda estimatio de la merce y honrra es estada servida fer a esta ciutat en ferli entendre la venguda de dita serenissima infanta; y que sien servits los senyors concellers veurer si [se] trobara algun exemplar de com se torna la resposta a sa exellencia, o si per medi dels senyors concellers o de embaixada per dos cavallers, seguint dit exemplar en cars se trobe per medi de dits senyors concellers, quant altrement se fassa per medi de dos cavallers en la forma acostumada.

[Qüestió de cerimonial: diputat reial elegit conseller segon.]

E apres en segon lloch, lo dit senyor conceller en cap, en veu sua y dels demes senyors concellers sos companys, digue y refferi com, per occatio de || aver embiat a [cercar] (3) sa exel- [f. 219.]

---

(1) El dietarista copià el que segueix fins acabar la jornada del *Reg. de Deliberacions*, f. 41-42.

(2) *Reg. de Deliberacions* «commissio».

(3) *Reg. de Deliberacions*, «ser»; Ms. del Dietari «dir».

lencia al concistori dels molt illustres senyors diputats y trobarse lo senyor oydor real absent de la present ciutat, se avia tingut algun dupte, aserca del puesto avia de anar lo senyor conceller segon qui de present se troba diputat real, y demes, com ne fara relatio al present concell lo mateix senyor conceller segon. E encontinent se alsa lo illustre senyor Miquel Boneu, conceller segon de la present ciutat y lo corrent trienni diputat real del general de Cathalunya, y de paraula digue que en los principis que fonch extret conceller de esta ciutat, lo concistori dels molt illustres senyors diputats, per occatio de encantar y lliurar algunas bollas y dret de general que se avien de arrendar, ague de baixar en la bolla pera fer aquells, per lo qual effecte digueren a dit senyor conceller segon que acistis en dita functio, pero avent sa senyoria consultat est fet ab algunas personas pera veurer si aniria junt ab lo dit concistori, y aventse tingut algun reparo si devia anar en lo lloch que com a diputat real li tocave o si com a conceller devia precehir, deixà (1) de anar a dita bolla; y avent succehit que lo dia dels nou del corrent lo exellentissim senyor don Vicente Gonzaga, llochtinent y capita general per sa magestat, Deu lo guarde, envià a serca[r] als senyors diputats pera donarlos una carta de la reyna nostra senyora, y desitjant los senyors diputats anar a besar la ma a sa exellencia, digueren al senyor conceller segon acistis al concistori per dit effecte, per quant lo senyor oydor real se trobave absent de la present ciutat y no podian anar sens sa acistentia per no averi bras (2), al que respongue dit senyor conceller segon que ere precis avero de consultar ab lo concistori dels senyors concellers, com aixi ho posa en executio; y apres de conferit y tractat ab sa exellència y ab algunes altres personas, finalment fonch acordat que per trobarse algunas difficultats acerca del lloch havia de occupar, se abstingues de acistir en dita y altres semblants functions publicas com a diputat; y si be per dit senyor conceller segon se a procurat ab los senyors diputats differisen dita anada fins a tant fos arribat en esta ciutat lo senyor oydor real, no es estat pocible alcansar se differis anar a sercar dita carta, dient que per ser tant proxim lo disapte y tenir esta ciutat ja la carta de sa exellencia y responentse per part de ella a sa magestat, restaria aquell

(1) Ms. «deixar».
(2) Ms. «obras».

concistori ab alguna nota de poch puntual, y que aixi dit senyor conceller segon diputat avia de acistir al lloch que com ha diputat real li tocave, persistint sempre lo dit molt illustre concistori en asso; empero com los molt illustres senyors concellers agen conciderat ser esta materia grave, y que per si sols no devian deliberar cosa ninguna sens la asertada resolutio del present || con- [f. 219 v.°] cell, perço los senyors concellers proposan lo dit fet al present concell, peraque sie de son servey deliberar lo que aparega averse de fer y obrar aserca de la acistentia de dit senyor conceller segon com a diputat en embaxadas y altres functions publicas que com a tal deu fer y lo puesto deu occupar, peraque ab tota puntualidat ho puga posar en executio.

E lo dit concell feu la deliberatio seguent: que los senyors concellers, ab interventio de quatre persones les que a sa senyoria apareixeran, sien (1) servits mirar los exemplars se trobaran en la present casa en orde al fet proposat, y de aquells se fassen relatio en lo present concell antes del dia de disapte proxim vinent, pera que se pugue les hores deliberar lo fahedor, suspenent per esta estaffetta lo scriure a sa magestat, servintse los senyors concellers, quant se donara notitia a sa exellencia de la deliberatio pressa lo dia present per lo present concell, representarli (2) que esta ciutat, per raho de la difficultat suscitada, a suspes lo respondrer a sa magestat fins la estaffeta vinent.

DIUMENGE a .XXVIII. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

[MARÇ]

DILLUNS al primer del mes de mars del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist mil siscents sexanta sis.

[Consell de cent sobre la vinguda de l'emperatriu Margarida.]

DIVENDRES a .V. de dit, se tingue concell de cent (3) en lo qual se llegi una carta de la reyna nostra senyora, avia embiada a la present ciutat, y aixi mateix un paper fet per los molt illustres senyors concellers y persones anomenades per lo que se avia de fer per la || vinguda de la senyora emperatris, la qual carta y [f. 220.] paper son del thenor seguent (4):

---

(1) Ms. «esseri ser». *Reg. de Deliberacions*, «sien».
(2) Ms. «representantli».
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 57-63 v.°
(4) La lletra és transcrita directament de l'original (*Lletres reials originals*, 1653-1669).

«La Reyna Governadora. [Lletra de la reina.]

Amados y fieles nuestros: la infanta Margarita, mi hija, estava tratada de casar, antes de la muerte del rey mi señor (que haya gloria), con el serenissimo emperador Leopoldo primero, su tio y mi hermano, y porque se açerca el plazo de su jornada a Alemania os lo aviso, paraque lo entendays y me ayudeys a dar graçias a nuestro Señor (como es justo) por este successo, de que espero ha de resultar su mayor serviçio y el bien de estos reynos y vassallos. Datt. en Madrid a .XXVIII. de Enero .MDCLXVI.

YO LA REYNA.

Vidit don Christophorus Crespi, vicecancellarius.

Don Didacus de Sada, secretarius.

Vidit don Petrus Villacampa, regens. *Vidit don Anthonius Ferrer.*
Vidit don Michael de Çalba.
Vidit Fernz. ab Heredia, regens. *Vidit Vilosa, regens.*

A los amados y fieles nuestros los conselleres de nuestra ciudad de Barcelona.»

Molt illustres senyors: [Memorial d'exemplars d'entrades de persones reials.]

Los senyors concellers y persones anomenades en executio de la deliberatio per vostra senyoria presa als dotse del mes de febrer proppasat an procurat, ab lo cuydado pocible, mirar y regoneixer lo que vostra senyoria fou servit cometrerlos, acerca del que per part de vostra senyoria se acostumave de fer en las occations de vingudas y entradas de personas reals, peraque segons las noticias se podrian alcansar y participades aquelles a vostra senyoria, pogues ab sa acostumada prudentia resoldre lo que aparegues esser mes convenient per la que novament se espera de la senyora emperatris, segons lo que fou servida la reyna nostra senyora (que Deu guarde) scriurer a vostra senyoria ab sa real carta de vint y dos de janer passat; y vist y mirat tots los exemplars que de semblants entrades se an pogut tenir intelligentia, se son trobats los que estan mentionats en lo savi concell de cent celebrat a deset de janer mil siscents trenta (*), que podra vostra senyoria manar llegir, pero no [es] estat pocible alcansarse cars semblant al present, que de tots ells sols se veu

(*) V. Apèndix XIX.

aver entrades en occations que podia vostra senyoria fer qualsevols demonstrations publicas, per no tenirlas com en la present occatio, ab lo dol tant sensible que vostra senyoria vuy te per la mort de son rey y senyor (que gose de gloria); y si be se a trobat || que als sis de janer mil sinchcents vuytanta dos entra en la [f. 220 v.°]
present ciutat la senyora emperatris (1), germana del senyor rey don Phelip segon, tornant de Alemania viuda (2), no a paregut que lo dit ni demes exemplars fossen adoptables al present cas, y per dita causa no aver especificadament pogut donar a vostra senyoria enteras noticias del que se ls avia manat, majorment essent estada servida sa magestat, ab dita real carta, manar que no s fasse novedat ni mude vostra senyoria lo traje, aventse de observar lo dol y [a] aquell aver de correspondrer los resebiments y demes demonstrations que en las occations com la present se an acostumat fer. Per lo que reffereixen a vostra senyoria les ditas cosas, peraque sie de servey de vostra senyoria pendrer aquella deliberatio que [a] vostra senyoria apareixera esser de major convenientia, peraque en tot puga obehir y cumplir (3) los reals ordens de sa magestat, y los senyors concellers pugan posar en executio lo que per vostra senyoria sera deliberat.

[Qüestió pel cerimonial de dol en la entrada de l'emperatriu.]

E lo dit concell feu la deliberatio seguent. En quant a la real carta, embiada per la magestat de la reyna nostra senyora (Deu la guarde), ab la qual se serveix fer merse a esta ciutat de donarli notitias de la affectuatio del casament de la serenissima infanta dona Margarita ab la cesarea magestat del senyor emperador Leopoldo primer, que los senyors concellers tingan facultat y comicio de respondrer a dita carta, si apareixera convenir, en cars no y agues contradictio alguna a la resposta que ja sobre dita materia se ha respost a sa magestat; y que sien servits los senyors concellers, ab interventio de la junta a qui esta comes lo dit fet, veurer si en la ultima ocatio o altres effectuations de casaments se an fet demonstrations de gratias a la divina magestat, y en cars se trobe se fassa si y conforme los exemplars se trobaran. Y en quant al paper llegit dels exemplars se son trobats de vingudas de personas reals a la present ciutat, attes que en dits exemplars no se n troba ningun de adequat ni en cars semblant al present, per aportarse dol del senyor rey don Phelip

(1) Maria, filla de Carles V (I d'Espanya).
(2) De Maximilià II.
(3) Ms. «contemplar».

(que gose de gloria), y desitge la present ciutat per sa part no faltar a sa obligatio, que perço sian servits los senyors concellers, per medi de embaixada de un ciutada y un militar, en la forma acostumada, fer entendrer a sa exellencia lo senyor virrey [f. 221.] la embiguaitat ab que la present || ciutat se troba en la occatio present, supplicant a sa exellencia sie servit fer entendrer a la present ciutat lo que li apareixera deura obrar la present ciutat, peraque no falte a tot lo que se dega fer, tenint facultat los senyors concellers, si ls apareixera de posar en executio, o be de proposarho al present concell, peraque ab tot assert se puga attendrer al de major servey de sa magestat.

E despres proposaren dits senyors concellers en dit concell com se acostave lo dia de la festivitat da la gloriosa santa Madrona, en lo qual dia dits senyors concellers acostuman de anar en proffesso a la montanya a la iglesia de dita gloriosa santa, y aixi mateix los divendres de coresma acostuman de anar al hospital a las tardes, y aixi mateix per necessitat de aygua se an de fer algunes pregaries a les quals acostuman de acistir dits senyors concellers, y com per occatio dels dols no acistexen en ningunas functions, que perço dit concell ves si acestirian a les damunt ditas, al qual dit concell delibera que a les proffessons se auran de fer per necessitat de aygua y a la dita proffesso de Santa Madrona y dits dies del hospital, dits senyors concellers acistescan en la forma acostumada. [Festes exceptuades del dol per la mort del rei.]

DIMECRES a .X. de dit, primer dia de coresma, los senyors concellers anaren a casa la ciutat a la matinada, alla oyren missa a la capella y prengueren sendra, conforme quiscun any se acostuma. [Primer dia de quaresma.]

Dit die a la tarde dits senyors concellers, en forma de ciutat, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a la iglesia de la Trinitat y acistiren a la absolutio, conforme quiscun any acostuman.

DIJOUS a .XI. de dit, essent avisats los molt illustres senyors concellers de part del molt illustre capitol que comensaven de fer les proffessons per necessitat de aygua, anaren perço en forma de ciutat a la seu, ahont arribats pujaren al presbiteri, y a la que se comensa dita proffesso, dits senyors concellers se posaren darrere lo gramial, anant en dita proffesso fins a Natzeret, ahont arribats dits senyors concellers se posaren a la part del evangeli asentats ab ses cadires ab coixins o almoades als peus, y lo re- [Pregàries per pluja.]

verendissim senyor bisbe de la mateixa manera a ma dreta del senyor conceller en cap, y los senyors del gra||mial a la part de [f. 221 v.º] la epistola ab cadires sens cuxins, y los senyors cabiscols que aportaven capes, ab banchs al costat de dits senyors del gramial, e los demes senyors canonges se asentaren baix dit presbiteri en uns banchs de vaqueta de mosquovia posats a una part y altra, los quals la ciutat hi fa porta en virtut de la concordia feta en dit illustre capitol per no averi cor en dita iglesia, y axi asentats oyren lo offici en la forma acostumada, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor bisbe, lo senyor bisbe al senyor conceller en cap y lo senyor conceller en cap al segon y aixi mateix en los demes. E acabat dit offici, dita proffesso se torna en orde acompanyantla dits senyors concellers fins a la seu, ahont se acaba y dits senyors concellers se n anaren.

[Divendres de quaresma: visita a l'hospital i al monestir de les Mínimes.]

DIVENDRES a .XII. de dit, primer divendres de coresma, inseguint los senyors concellers la facultat y potestat a ells donada per lo savi concell de cent a sinch del present mes de mars, anaren perço, ab ses gramalles de dol redones, en forma de ciutat, ab sos verguers y mases altes, a la iglesia del hospital, ahont arribats al portal del pati de dit carrer del Hospital los isqueren a rebrer los senyors administradors, y posantse al costat y ma esquerra de cada senyor conceller los acompanyaren fins a la iglesia, ahont arribats y pujats al presbiteri dits senyors concellers se asentaren a la part del evangeli ab banchs per estar Nostre Senyor patent, y dits senyors administradors a la part de la epistola tambe ab banchs, oyren lo sarmo y miserere y acistiren fins que Nostre Senyor fou reservat, y despres seguiren totes les cambrades de dalt y baix, acompanyantlos dits senyors administradors sempre, fins al portal de dit pati que es davant la iglesia de Nostra Senyora del Carme, ahont se despediren de dits senyors concellers y se n anaren, y dits senyors concellers ab la mateix[a] forma de ciutat se n anaren al monestir de les mares Minimes, que abans era casa de Repenedides de la present ciutat, ahont despres de aver fet oratio a la iglesia se n entraren al monestir, alla cercaren lo monestir, acompanyats de la mare correctora y demes monges *ordine turbato*, y despres se n anaren.

[Pregàries per pluja.]

DISAPTE a .XIII. de dit, se continuaren ditas proffessons de rogativas de aygues, y perço dits senyors concellers anaren a la seu y acistiren en dita proffesso, la qual ana a dir lo offici al monestir del glorios pare Sant Agusti y capella de Nostra Senyora

Santissima de la Pietat, ahont se feu en tot y per tot y de la mateixa manera que llargament es de veurer a honse del present al monestir de Natzeret, y [a]cabada dita proffesso dits senyors
[f. 222.] concellers se n tornaren || a casa la ciutat ahont sè disgregaren.

[Festa de santa Madrona. Translació del cos de santa Madrona a la seu per les pregàries per pluja.]

DILLUNS a .XV. de dit, dia de la gloriosa santa Madrona, en executio de la deliberatio feta per lo savi concell de cent a sinch del present mes de mars, los senyors concellers, ab ses gramalles de dol redones, en forma de ciutat, ab verguers y mases altes, anaren a la seu, per acistir a la proffesso de dita gloriosa santa, ahont arribats y pujats al presbiteri se asentaren a la part del evangeli; y al cap de una estona se comensa dita proffesso, posantse dits senyors concellers darrere lo gramial fins a la porta del cor, ahont prengueren les vares [del] talam, acompanyant dita proffesso fins al portal de Sant Anthoni, ahont dits senyors concellers deixaren les vares del talam y se n tornaren darrere lo gramial, pujant dita montanya fins a la iglesia de dita gloriosa santa, ahont dits senyors concellers se posaren al presbiteri a la part del evangeli ab ses cadires y cuixins o almoades al[s] peus, y los senyors del gramial a la part de la epistola ab cadires sens cuxins, y los senyors cabiscols de capes ab banchs al costat de dits senyors del gramial, e los demes senyors canonges se asentaren baix dit presbiteri ab banchs de vaqueta de una part y altra que la ciutat hi feu aporta[r], per no averi cor en dita iglesia; y aixi asentats oyren lo offici ab les seremonies acostumades, acabat lo qual dita proffesso se torna a posar en orde, prenent lo cos de dita gloriosa santa pera portarlo a la seu, perço que y hi avie necessitat de aygua, y los senyors concellers se posaren darrere lo gramial fins al portal de Sant Anthoni, ahont prengueren les vares del talam fins a la seu, ahont dexaren lo cos de dita gloriosa santa, y acabada dita proffesso dits senyors concellers se n anaren.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

[Sentència de mort de Miquel Rius. Desordres en la plaça del Rei.]

DIMECRES a .XVII. de dit.—En aquest dia se avia de executar la setentia de llevar lo cap a la persona del capita Miquel Rius, alias dit *la Anxova*, adalat y inculpat de aver fet una mort proditoria y altres delictes; y per dit effecte, estava fet un cadafal a la plasa dita del Rey, y sobre de ell posat lo martinet o instrument per llevar lo cap, estant tota la dita plasa y carrers circunvehins atestada de gent, aixi homens com dones, minyons y

de tota specie de persones, que eren anats e veurer executar dita sententia; y sent devallat lo delinquent de la presso, acompanyat del sant Christo de la Sanch de Jesuchrist y de tot lo demes ordinari acompanyament, arribat en dit cadaffal, despres de aver reconsiliat, se n puja en dit martinet y posa lo coll a son puesto pera que || fos executada dita sententia; quant lo mere executor [f. 222 v.°] o bochi, per executarla, volgue tallar una corda grosa que tenia la contellina que havia de caure, no aserta a tallarla, de tal manera que dona dos o tres revengades sens que fes ningun effecte, aixi que lo penitent tragué lo coll de alla ahont lo tenia posat y se alsa; vist lo qual per alguns aguzils que estavan cerca dit cadaffal, lo prengueren y aportaren al palau real, ahont lo tingueren guardat ab guardes de vista. En aquex intermedi, la moltitut de gent de dita plasa estava admirada y suspesa, no sabent aixo lo que era; y vistes ditas cosas per los soldats o tropes de cavalleria, que eren dins la casa del senyor regent enfront dita plasa, y companyias o tropas de infanteria, que eren dins [la] obra nova de la presso en dit palau real y altres parts, isqueren ab grandissima furia ab les espases en les mans, atropellant tota la gent, ferint a uns y matractant a altres, per occatio de no poderse apartar, y cridant alguns crits de "viva Espanya" y tirantse algunas escopetadas, de tal manera que tot estava posat en gran confucio, que fou gran auxili de Deu com no succehiren molts majors desastres, perque totom anave a la desfilada sens tenirse uns ab altres, sino que permete Deu Nostre Senyor que se averigua lo fet, que no ere ab culpa de ninguna persona, y prengueren lo pres i l tornaren a la presso, anantsen totom a la desfilada, faltant moltes capes, sombreros y altres cosas que robaren, ab alguns morts y molts nafrats que y ague; del que se tingue gran sentiment per la present ciutat y gran desconsolatio del desacato tant gran que dits soldats tingueren, sens tenir mirament a criatures, dones ni altres qualsevols persones, que obliga a donarne raho als senyors concellers, diputats y altres ministres, peraque scriguesen dit fet a sa magestat. Nostre Senyor per sa infinita bondat y mesericordia vulle tenir a be de aconsolarnos ab affictio tant gran.

[Execució de la sentència de mort de Miquel Rius.]

DIJOUS a .XVIII. de dit, se torna a executar la sententia de dit capita Rius en dita plasa ab la forma acostumada, ahont se li fonch llevat lo cap. *Anima eius requiescat in pace, amen.*

[Divendres de quaresma.]

DIVENDRES a .XVIIII. de dit, dits senyors concellers en for-

ma de ciutat anaren al hospital, com llargament es de veurer lo primer divendres de coresma.

DISAPTE a .XX. de dit, avent entes dits senyors concellers lo que avia succehit lo dia de deset del present mes a la plasa del Rey, y sense entramesos dels naffrats hi havie y persones mortes, scrigueren || cartes a sa magestat (que Deu guarde) donantli avis de tot lo succehit, pera que sa magestat tingues noticies certes de la veritat de dit fet (1). [Lletres a la reina sobre els desordres de la plaça del Rei.]

[f. 223.]

Dit dia a la tarde, se tingue concell de cent en lo qual, entre altres cosas, se tracta de la controvercia hi avie entre la present ciutat y los molt illustres senyors deputats, acerca de acistir [o] no lo molt illustre senyor Miquel Boneu, conceller segon y diputat real, en les functions publiques de la diputatio, com en dit concell ditas y altres coses llargament son de veurer (2). [Consell de cent.]

DIMECRES a .XXIIII. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (3).

DIVENDRES a .XXVI. de dit, dits senyors concellers anaren al hospital, conforme cada divendres de coresma acostuman y llargament es de veurer en altres divendres. [Divendres de quaresma.]

DIUMENGE a .XXVIII. de dit.—En aquest dia fou Nostre Senyor servit donarnos compliment de aygua per abundantia de la terra. [Pluja.]

DILLUNS a .XXVIIII. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (4). [Consell de cent.]

DIMECRES a .XXXI. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

[ABRIL]

DIJOUS al primer del mes de abril, any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist mil siscents sexanta sis.

DIVENDRES a .II. de dit, dia del glorios sant Francisco de Paula.—En aquest dia los senyors concellers, en forma de ciu- [Festa de sant Francisco de Paula.]

(1) V. Apèndix XX.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 64 v.º-68.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 70-71.
(4) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 72 v.º-73.

tat, ab les gramalles de dol redones, anaren a la iglesia de dit glorios sant, ahon arribats los isqueren arrebrer a la [porta] los pares y obrers de dit monestir, acompanyantlos fins al presbeteri, ahont se posaren a la part del evangeli ab los banchs per estar Nostre Senyor patent, y alla oyren lo offici y sarmo, acabat lo qual se n tornaren, acompanyantlos los dits pares y obrers fins a la porta que ls avian rebuts.

[Divendres de quaresma.]

Dit dia a la tarde, dits senyors concellers anaren al hospital per acistir al sarmo y micereri, conforme quiscun divendres de coresma se acostuma.

[Consell de cent.]

DILLUNS a .V. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (1). [f. 223 v.°]

[Divendres de quaresma.]

DIVENDRES a .VIIII. de dit, dits senyors concellers anaren al hospital per acistir al sarmo y misereri conforme en altres divendres llargament es de veurer.

[Consell de cent: lletra de la reina sobre els desordres de la plaça del Rei.]

DIMARS a .XIII. de dit.—En aquest dia se tingue concell de cent (2) en lo qual, entre altres cosas, se llegi una carta de la reyna nostra senyora, en resposta del que per part de la ciutat se li avia scrit en orde al succehit a deset de mars proppasat a la plasa del Rey, la qual carta es del thenor seguent (3):

«La Reyna Governadora.

Amados y fieles nuestros. Por vuestra carta de 20 del passado, y lo que tambien me ha escrito don Vizente Gonzaga mi lugartheniente y capitan general, he entendido el successo del dia de 17 y el excesso que obraron los soldados de infanteria y cavalleria, que estavan de reserba, con los que se hallaron en la plaza del Rey a ver executar la pena de muerte en el capitan Miguel Rius; siendo tan proprio del amor dessa ciudad, y sus vezinos, en mi servicio, la tollerancia con que se huvieron, y el sentimiento que os ha causado la voz de que usaron algunos de los soldados, de que pudiera ocasionarse nota en vuestra fidelidad, si yo no me hallara con la entera satisfacion, que tan justamente me teneys merezida, y es notoria a todos, como lo

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 77 v.° - 78 v.°

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 79 v.° - 81.

(3) La lletra original es troba en *Lletres reials originals*, 1653-1669, de on la transcrivim. En el Ms. del *Dietari* (f. 223 v.° - 224) hi és transcrita; al mateix temps hi està cosit (entre els f. 223 i 224) un exemplar estampat el mateix any de la esmentada carta: la portada vé reproduïda en la p. 423, consta de 2 f. en 4.rt, i amida la caixa 162 × 410 mm.

CARTA DE LA REYNA NVES-TRA SEÑORA, Y GO-VERNADORA, A LOS MVY ILVSTRES

Señores Conſelleres de la Ciudad
de Barcelona.

Por orden de los ſeñores Conſelleres.

En Barcelona, en caſa de Mathevat, Año 1666.

Fig. 1. — PORTADA DE LA ESTAMPACIÓ DESCRITA EN LA NOTA 3 DE LA P. 422.

asseguran las demonstraziones con que procurays acreditarlo en todas occasiones, y se ha visto particularmente en esta, de que quedo con toda estimazion y memoria que no dexare de tener presente en adelante. A este mismo passo he sentido se siguiessen las muertes de algunos, y heridas de otros, que causo este fracaso (de que me days cuenta en otra carta de 27 del mismo, que despues he rezibido) y quisiera embiaros todo el consuelo que pide esta desgracia, para que le tuviessedes como deseo, y merece vuestro afecto; y siendo tanta razon, que se castigue este desorden, sin excepcion de persona alguna, lo encargo con todo aprieto a dicho D. Vicente Gonçaga (de quien entendereys esto mismo) y que haga se administre justicia con entera satisfacion, executando en todos los que se hallaren culpados, las penas que procedieren, y en que hayan incurrido; y si demas desto se os ofreziere otro medio que pueda ser de mayor satisfacion, se le propondreys, para que me le avise, por lo que deseo se apliquen los que conduzgan a la mayor satisfaccion dessa ciudad, como es justo; y tambien le ordeno socorra a los herederos o parientes mas cercanos de los que murieron, y que estan mal heridos, porque no se falte a su alivio y consuelo, y al que deseo tengan en la forma que se pueda. Datt. en Madrid a .V. de abril .MDCLXVI.

YO LA REYNA.

Vidit don Christophorus Crespi, vicecancellarius.
Don Didacus de Sada, secretarius.

Vidit don Petrus Villacampa, regens.
Vidit Exea, regens.
Vidit don Ioseph Romeu, regens.
Vidit Vilosa, regens.
Vidit don Georgius de Castellvi.
Vidit don Michael de Çalbà.
Vidit Fernandez ab Heredia, regens.
Vidit don Antonius Ferrer.

A los amados, y fieles nuestros los consellerès de la nuestra ciudad de Barcelona.»

DIJOUS a .XV. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

DIVENDRES a .XVI. de dit.—En aquest dia los senyors concellers a la matinada anaren a la seu per acistir al *Te Deum laudamus* se feu de ser estat Nostre Senyor Deu servit donarnos compliment de aygua. [*Te Deum* per pluja.]

Dit dia a la tarde los senyors consellers anaren al hospital per acistir al sermo y misereri, conforme quiscun divendres de coresma se acostuma. [Divendres de quaresma.]

DIUMENGE a .XVIII. de dit, diumenge dels Rams, los senyors concellers no anaren a la benedictio dels rams conforme quiscun any acostuman per occatio del dol aportaven del rey nostre senyor. [Diumenge de Rams. Dol.]

DILLUNS a .XVIIII. de dit, se tingue concell de cent en lo [qual] se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (1). [Consell de cent.]

DIMARS a .XX. de dit, se torna a tenir concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (2).

DIJOUS a .XXII. de dit, dia del Dijous Sant, los senyors con- [Dijous Sant.]
[f. 224 v.°] cellers, ab les gramalles || redones (3) negres per occatio del dol, en forma de ciutat, ab sos verguers y masses altes, anaren a la iglesia de la seu per acistir a posar Nostre Senyor al monument, y pujats al presbiteri se posaren a la part del evangeli, y al cap de una estona arriba lo reverendissim senyor bisbe, lo qual despres de aver saludat al altar major saluda als senyors concellers y sen ana a la part de la epistola, ahont se asenta ab sa cadira ab coixi o almoada als peus, y alla se visti de puntifical, ab sos acistents al costat y seyan ab tamborets de vellut rassos, y acabat de vestir se comensa lo offici ab totes aquelles serimonies que en semblant dia se acostuman, e al posar Nostre Senyor al monument dits senyors concellers aportaren les vares del talam, fentse en tot y per tot com en altres dias llargament es de veurer.

DIVENDRES a .XXIII. de dit, dia del Divendres Sant, dits senyors concellers tornaren a la seu per acistir a traurer Nostre Senyor del moniment, fentse en tot y per tot com en altres dias es de veurer. [Divendres Sant.]

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 85 - 87 v.°
(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 87 v.° - 89.
(3) Ms. «redrones».

[Dissabte Sant.] DISAPTE a .XXIIII. de dit, dits senyors concellers tornaren a la seu per acistir a la benedictio de les fonts y totes les demes seremonies que per semblant dia se acostuman de fer.

[Festa de sant Marc i de Pasqua de Resurrecció. Dol.] DIUMENGE a .XXV. de dit, dia del glorios sant March y dia de Pascua, los senyors concellers avian de anar ab promenia a la seu per acistir al offici de Pascua, y per occatio del dol no y acistiren.

[Consell de cent.] Dit dia a la tarde, se tingue concell de cent en lo qual entre altres coses se tragueren consols de lotja, conforme quiscun any per semblant dia se acostuman (1).

DIVENDRES a .XXX. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

[MAIG]

DISAPTE al primer del mes de maig del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesucrist .MDCLXVI.

[Festa de santa Creu. Dol.] DILLUNS a .III. de dit, dia de la festivitat de santa Creu.—En aquest dia quiscun any y acostuma de aver premenia per anar a oyr lo offici a la seu, y lo present any no y anaren per occatio del dol de sa magestat (que sie en santa gloria).

[Jurament de cònsols de llotja.] DIJOUS a .VI. de dit.—En aquest dia juraren los senyors consols de la lotja nous extrets sens ninguna serimonia.

[Consell de cent.] DIVENDRES a .VII. de dit, se tingue concell de cent en lo [f. 225.] qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (2).

DIMECRES a .XII. (3) de dit, se tingue concell de cent en lo qual, entre altres cosas, se tracta del modo que avian de anar vestits los senyors concellers y verguers en lo estiu, per lo dol aportaven de sa magestat (que sancta gloria pocehesca) (4).

DISAPTE a .XV. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

DIVENDRES a .XXI. de dit.—En aquest dia se tingue concell de cent en lo qual, entre altres cosas, se tracta de quina manera

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 91. Foren elegits cònsols de llotja Francesc Sala, i Josep Cabrera, mercader.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 94 v.°-96.

(3) Ms. «Dilluns a .x.».

(4) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 97 v.°-99.

avian de acistir los senyors concellers a les festivitats de Corpus, y dit concell de cent ho deixa a dits senyors concellers y una junta, peraque acerca ditas cosas vesen lo que se avia de veurer y deliberassen lo fahedor (*).

DILLUNS a .XXXI. de dit, primer dia de lladanies, a la matinada los senyors concellers, ab les gramalles negres per occatio del dol, anaren a la seu per acistir a la proffesso de les lladanies, y pujats al presbiteri, quant comensa dita proffesso, se posaren darrere lo gramial, seguint dita proffesso ab la forma acostumada, y anaren a dir lo offici a la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi, ahont arribats y pujats al presbiteri, dits senyors concellers se asentaren a la part del evangeli ab ses cadires || endolades y cuxins o almuades [als] peus del mateix, y lo senyor bisbe a ma dreta del senyor conceller en cap tambe ab sa cadira y coixi o almoada, y los senyors del gramial a la part de la epistola ab cadires soles sens cuxins, y los senyors cabiscols ab capes ab banchs al costat de dits senyors del gramial, y tots los demes senyors canonges se assentaren a les cadires del cor, y despres se digue lo offici ab les serimonies acostumades, y al donar la pau lo senyor di[a]ca la dona al senyor bisbe, lo senyor bisbe al senyor conceller en cap, lo cap al segon y aixi los demes. E acabat dit offici, dita proffesso se torna a posar en orde, posats dits senyors concellers darrere lo gramial fins a la seu, ahont dita proffesso se acaba y dits senyors concellers se n anaren. [Lledànies.] [f. 225 v.º]

Rafel Grymosachs, conceller en cap.

[JUNY]

DIMARS al primer del mes de juny del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesucrist .MDCLXVI., dits senyors concellers tornaren a la seu per acistir a la segona proffesso de les lledanies, la qual se feu com lo dia de ahi, excepto que anaren a dir lo offici a la iglesia parrochial de Santa Maria de la Mar de la present ciutat. [Lledànies.]

DIMECRES a .II. de dit, dits senyors concellers tornaren a la seu per acistir a la tercera proffesso de les lladanies, la qual se

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 102-103 v.º

feu com lo dia [de] delluns, excepto que anaren a dir lo offici a la iglesia parrochial de Sant Just y Sant Pastor de la present ciutat.

[Festa de l'Ascensió. Dol.]

DIJOUS a .III. de dit, dia de la Assencio de Nostre Senyor Deu Jesuchrist. — En aquest dia los senyors concellers ab sos promens acostuman de anar a la seu pera oyr lo offici, y per occatio del dol de sa magestat (que sie en gloria) y no ajuntarse la promenia no y anaren.

[Consell de cent.]

DIJOUS a .X. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (1).

[Retorn del cos de santa Madrona a la seva església]

DIVENDRES a .XI. de dit, essent estat Nostre Senyor servit donarnos compliment de aygua per la terra, y perço avent resolt los molt illustres senyors concellers y molt illustre capitol de tornar lo cos de la gloriosa sancta Madrona que era en la present ciutat a la sua sancta casa y iglesia a la montanya de Monjuich, avent perço fet les || crides acostumades (2), a les sis hores de la [f. 226.]
tarde, dits senyors concellers, ab ses gramalles negres, en forma de ciutat, verguers y masses altes, partiren de la casa de la present ciutat y anaren a la seu, ahont arribats pujaren al presbiteri a la part del evangeli, y a la que dita proffeso se comensa, dits senyors concellers se posaren darrere lo gramial fins a la porta del cor, ahont prengueren les vares del talam, acompanyant dita proffesso fins al portal de Sant Anthoni, ahont deixaren les vares del talem y tornansen darrere del gramial se n pujaren fins a la iglesia de dita gloriosa sancta, ahont arribada dita proffesso digueren algunes orations y tancaren lo cos de dita gloriosa sancta a son lloch acostumat, y encontinent dita proffesso se n torna acistint dits senyors concellers darrere lo gramial fins a la seu, ahont se acaba dita proffesso y dits senyors se n anaren.

[Pasqua de l'Esperit Sant. Dol.]

DIUMENGE a .XIII. de dit, dia de Pascua del Sperit Sanct, los senyors concellers en forma de promenia avian de anar a la seu pera acistir al offici, y no y anaren per ço que dita promenia no se ajuntave per occatio del dol de sa magestat (que sia en gloria).

DIMARS a .XV. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 123-124 v.°
(2) V. *Reg. d'Ordinacions*, 1663-1668, f. 137.

DILLUNS a .XXI. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (*). [Consell de cent.]

DIMARS a .XXII. de dit, los molt illustres senyors concellers ab interventio de una junta, usant de la facultat y potestat concedida per lo savi concell de cent a .XXI. de maig proppasat, deliberaren que los senyors acisteixcan a les festivitats de Corpus conforme y de la manera que en dita junta llargament es de veurer. [Junta sobre la festa de Corpus.]

DIMECRES a .XXIII. de dit, vigilia del Corpus. — En aquest dia nos feu ninguna festivitat en la plasa de Sant Jaume, conforme quisqun any per semblant dia se acostuma, per occatio del dol que se aporta de sa magestat (que sia en gloria), sino que a la tarde, quant se acabavan les matines a la seu, partiren de la casa de la present ciutat los molt illustres senyors concellers, acompanyats de sos promens, || verguers y mases altes, sens musica alguna, y anaren a la seu per davant de la diputatio y palau del bisbe, entrant per lo portal major, pujaren al presbiteri y se posaren a la part del evangeli, ahont acistiren fins que foren acabades matines, y despres se posaren darrere lo gramial a la proffesso, que ana a la capella del Cos presios de Jesuchrist als claustos, a dir unas orations, y en ser acabades, se n tornaren a casa la ciutat ab la mateixa forma eren vinguts. [Vigília de Corpus. Dol.] [f. 226 v.°]

DIJOUS a .XXIIII. de dit, dia del glorios sant Joan y dia de la festivitat del Corpus, a la matinada dits senyors concellers de la mateixa manera que [el] dia de ahi anaren a la seu, entrant per lo portal major, pujaren al presbiteri, ahont al cap de una estona, tenint entes que sa exellencia ab lo concell real arribavan en dita iglesia, los isqueren a rebrer pasat lo portal [del] cor entre los dos pilars davant Nostra Senyora del Rosse, y despres de averli fetas las cortecias degudas, lo senyor conceller en cap se posa a ma esquerra de dit senyor virrey, y los demes davant, y los senyors del real concell darrere de dit senyor virrey de dos en dos, y ab esta forma se n pujaren al presbiteri, aportant los verguers de la ciutat les mases baixes, ahont se asentaren, ço es, dit senyor virrey ab son estrado a la part del evangeli, y los senyors del concell real als banchs de dita part, y les senyors concellers a la part de la epistola, e lo reverendissim senyor bisbe estave [Festa de sant Joan i de Corpus.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 130-133.

en dita part de la epistola ab sa cadira y almoada al[s] peus vestintse de puntiffical, ab sos acistents qui seyan a son costat ab tamborets rasos de vellut, y acabat de vestirse comensa lo offici ab les serimonies acostumades y que per semblant dia se fan, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor virrey y lo senyor subdiaca al senyor conceller en cap. E acabat dit offici, dit senyor virrey sen ana, acompanyantlo dits senyors concellers fins al portal de dita iglesia tambe ab les mases baixes, ahont se despediren de sa exellencia y se n anaren.

[Processó de Corpus.]

Dit dia a la tarde, dits senyors concellers, de la mateixa manera quel dia de ahi y lo dia present a la matinada, tornaren a la seu y pujats al altar major se posaren a la part del evangeli, y al cap de una estona, entenent que lo exellentissim senyor virrey ab son concell real arribava, lo isqueren a rebrer fora dit cor de la mateixa manera que lo dia present a la matinada, posantse aixi mateix en dit presbiteri, ahont estigueren fins que isque la custodia (*) de la proffesso, que dit senyor virrey se posa darrere del gramial ab lo mateix acompanyament, anant dits verguers ab les mases baixes, fins a la porta del cor, ahont dits senyors concellers se despediren de sa exellencia || y prengueren [f. 227.] les vares del talam, y los senyors promens se posaren ab vares lliges sens daurar per occatio del dol, y los verguers tambe se posaren devant de la custodia aportant les dos mases altes, y dit senyor virrey se resta darrere lo gramial, despres dels apostols, ab los senyors del concell real anant de dos [en dos], sent los ultims lo senyor virrey y senyors canceller y regent, anant tots ab siris a les mans, excepto lo senyor virrey que aportave una atxeta que li avian donada los senyors obrers, y ab esta forma anaren en dita proffesso fins que torna a la seu y fou acabada, que dit senyor virrey se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers ab la mateixa forma y mases baixes fins al portal major de dita iglesia, ahont se despediren de sa exellencia y se n anaren.

[Processó de Sant Jaume.]

DIVENDRES a .XXV. de dit, se feu la proffesso de Sant Jaume, ahont acistiren [los] senyors concellers aportant les vares [del] talam conforme se acostuma.

[Processó de Sant Miquel.]

DISAPTE a .XXVI. de dit, se feu la proff sso de Sant Miquel, ahont dits senyors concellers aixi mateix acistiren.

[Processons de San-

DIUMENGE a .XXVII. de dit, se feren proffessons en les igle-

(*) Ms. «costudia».

sies de Santa Maria de la Mar y Nostra Senyora del Pi, en les quals acistiren, ço es, quatre senyors concellers a Nostra Senyora de la Mar y dos senyors concellers a Nostra Senyora del Pi. [...ta Maria i del Pi.]

DILLUNS a .XXVIII. de dit, dits senyors concellers acistiren a la proffesso de Sant Sebastia. [Processó de Sant Sebastià.]

DIMECRES a .XXX. de dit, dits senyors concellers acistiren a la proffesso de Sant Just y Sant Pastor. [Processó de Sant Just.]

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

[JULIOL]

DIJOUS al primer del mes de juliol del any de la nativitat de nostre senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVI., dia del cap de octava de la festivitat del Corpus, a la tarde los senyors concellers anaren en dita iglesia de la seu, per acistir en la proffesso que per semblant dia se acostuma de fer, en la qual aportaren les vares del talam, e acabada dita proffesso se n tornaren a casa la ciutat. [Capvuitada de Corpus.]

DIVENDRES a .II. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (1). [Consell de cent.]

DIUMENGE a .IIII. de dit, se tingue noticia que la senyora emperatris ere a Denia, pera embarcarse alla pera pasarse al emperi, la qual || estava desgana[da], del que tingueren gran pesar los senyors concellers, per estar molt cuydados[os] de sa salut. [Noves de l'emperatriu Margarida.] [f. 227 v.º]

DILLUNS a .V. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament es de veurer (2). [Consell de cent.]

DIJOUS a .VIII. se tingue concell de cent en lo qual se feren las propocitions y deliberations que en dit concell llargament es de veurer (3).

DILLUNS a .XII. de dit.—En aquest dia se tingue concell (4) en lo qual, entre altres cosas, se llegi una carta que lo exellentissim senyor don Vicente Gonzaga avia embiada als senyors concellers, la qual es del thenor seguent: [Consell de cent. Lletra del virrei; noves de l'emperatriu.]

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 136 v.º - 139 v.º
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 140.
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f, 144 v.º - 146 v.º
(4) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 148 v.º - 150 v.º

Señores concelleres de [la] ciudad de Barcelona.

Acaba de llegar de Denia una faluca, y me trahe aviso que el dia de quatro del corriente le falto la tersiana a la señora emperatris y que a los dies o a los tretse se embarcaria, no dandome otra noticia; aguardo por oras la faluca que tengo en aquel puerto, y las que me trajera las participare a v. s. como ago aora estas que son las que tengo. Guarde Dios a v. s. muchos años. Palacio y julio a .VIIII. de .MDCLXVI.

Don Vicente Gonzaga.

Per raho de la qual carta dit consell de cent feu la deliberatio devall scrita y seguent:

Que ohit lo billet enviat per sa exellencia lo senyor virrey als senyors concellers contenint en ell les noti[ci]es se serveix donar de la salut de la serenissima senyora emperatris y de sa partida per estos mars que sien servits los senyors concellers ab interventio de aquelles persones que a sa senyoria apareixera del present concell y ab la brevedat pocible premeditar lo que pora y deura obrar la present ciutat en esta functio reportantho al present concell encontinent de premeditat perque se pugue deliberar lo fahedor.

[Consell de cent sobre la vinguda de l'emperatriu.]

DIMARS a .XIII. de dit, a las tres horas de la tarde, los senyors concellers reberen un billet del exellentissim senyor don Vicente Gonzaga, llochtinent y capita general en aquest principat, ab lo qual los avissa com en aquell punt avia rebut avis de que la magestat cesarea de la senyora emperatris vindria en aquesta ciutat desde Denia, y aixi previnguessen lo que || devia [f. 228.] fer la ciutat; y encontinent los senyors concellers manaren tocar á concell de cent, y mentres se ajuntave, convidaren un parlament de cavallers y ciutadans, y aventlos proposat dit paper, aconcellaren a ses senyorias que encontinent enviassen una embaixada a sa exellencia, per un ciutada y militar, peraque fos servit aconcellar a la ciutat lo que devia obrar en esta occatio, puix per occatio del dol que aportava del rey nostre senyor y orde de la reyna nostra senyora de que no innovassen cosa en lo dol ab sa real carta de [22] de janer (*) avia avisat, y aixi encontinent enviaren a don Joseph de Navel y Erill, ciutada, y a Geronim de Cornet y Çacirera, militar, per la dita functio, los

(*) Ms. «mars».

quals tractaren y conferiren llargament ab sa exellencia tot lo que aparegue convenient en la materia, y arribats dits cavallers en lo savi concell de cent, que estava ja junt, feren relatio de tot lo que avian conferit ab sa exellencia y en conformitat de lo que aconcellava sa exellencia, com en dit concell esta llargament contengut del thenor seguent:

Carta de sa exellencia.

Señores conselleres de la ciudad de Barcelona.

Recivo carta en este instante del señor duque de Alburquerque, en que me dize que su magestad cesarea quedava libre de las tersianas y que se partiria un dia [de] esta semana sin senyalarme qual, y que desembarcaria en esta ciudad, de que doy aviso a vuestra señoria que guarde Dios muchos anyos. Barcelona a .XIII. de julio 1666.

Don Vicente Gonzaga.

«Y encontinent (*) de aver obtengut sa senyoria dit billet, han procurat ferse algunes diligencies pera major intelligencia del fahedor, y particularment de entendrer de boca de sa exellencia estas noticias, peraque obtingudas las poguessen participar al present concell, com en effecte en nom y per part de esta ciutat ab embaxada son anats a besar la ma a sa exellencia, pera tractar lo dit fet, de tot lo que faran relatio llargament al present consell, peraque les tinga qual sien convenients.

E encontinent los magnifichs senyors Joseph de Navel y Erill, ciuteda honrat de Barcelona, y Hieronym Cornet y Çacirera, donsell, lo hu apres del altre, se alsaren y feren llarga relatio de que ells per part de la present ciutat se eren conferits ab sa exellencia, peraque fos servit donar intelligencies a esta ciutat com y de quina manera deurian anar los senyors consellers pera rebrer la cesarea magestat de la senyora emperatris, tractant llargament de tot lo que en esta materia ha aparegut esser de utilitat, y que sa exellencia ere estat servit respondrerlos que pera rebrer a la senyora emperatris aparexia de haverse de posar ab gramallas de tafata per lo die de la entrada y lo die de la visita, y que los promens havian de asistir als senyors consellers

(*) El Ms., f. 228-229, és copiat del *Reg. de Deliberacions*, f. 150 v.°- 151 v.°, del qual l'hem transcrit directament fins a l'acabament de la jornada.

devian anar vestits de tafata llis ab capas curtes, y que en los demes dies havien de continuar en portar lo dol que vuy se aporta, ab la matexa conformitat que de present van per continuarse lo dol, y que no havia aparegut a sa exellencia que la ciutat no devia per ara deliberar fer demonstracions algunas de alegria, y que pera tenir les degudes intelligenties sa exellencia scriuria al senyor duch de Alburquerque, y dels avisos tindria ne faria participant a la present ciutat peraque pogues deliberar lo convenient, fent llarga y bastant relatio de tot lo que en dita materia eo embaxada se havia discorregut, feta la qual relatio se assentaren en sos deguts [llochs], y encontinent dits senyors consellers donaren per propositio al present consell, tant lo dit billet com lo demes refferit ab dita embaxada, peraque sobre una cosa y altre pugue pendrer la deliberatio convenient.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent: Que ohidas las noticias es estat servit donar sa exellencia lo senyor virrey als senyors consellers de la vinguda de la serenissima emperatris a la present ciutat, ab son billet llegit en lo present consell y incertat en la propositio, y ohida la relatio son estats servits fer los senyors Joseph de Navel y Erill y Hieronym Cornet y de Çacirera del que han conferit ab sa exellencia en orde a dita vinguda, y esser estat servit sa exellencia significar lo ques devia obrar per dita functio, que perço, fins altras intelligencias se tingan, sien servits los senyors consellers fer nominatio de dos cavallers a sa senyoria ben vistos, ço es, un ciuteda y un militar del present consell, peraque estos senyors, per part de la present ciutat, en veurer venir les galeres ab les quals va embarcada dita serenissima emperatris, vajen a besar la ma a sa magestat cesarea, donantli la ben vinguda ab aquellas demonstracions de alegria quals hauran cabut a esta ciutat de sa vinguda y de sa salut, anant estos senyors vestits de tafata llis ab capa curta, servintse los senyors consellers manar disposar una faluca ab lo aparato qual se acostuma en semblants occasions negre, y que dits senyors consellers sien servits manarse fer encontinent gramalles de tafeta llis negre per lo die aniran a rebrer a sa magestat cesarea y per lo die de la visita se li fara, donantlos la present ciutat lo corte del tafata sera menester per sas sis gramalles, suspenent per ara altras demonstracions fins que la present ciutat tinga altres noticias de sa exellencia, attes es estat servit sa exellencia significar las donaria en tenirlas.»

DIJOUS a .XV. de dit, los molt illustres senyors concellers, usant de la facultat y potestat a sa senyoria donada per lo savi concell de cent a tretse del present, anomenaren perço a mossen Hieronim de Cornet y Çacirera, militar, y Francesch Mari, ciutada, pera anar a reportar la embaixada per part de la ciutat a sa magestat cesarea, encarregantlos que s priviguesen ab tota diligentia pera dita functio. [Nominació pera l'ambaixada a l'emperatriu.]

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

DIVENDRES a .XVI. de dit, arriba a la casa de la present ciutat un cavaller de sa magestat cesarea, lo qual venia pera fer los aposentaments per la gent de la familia de sa magestat cesarea, y perço los senyors concellers ab tota la diligentia pocible donaren orde que se comentsasent de fer dits aposentaments ab la brevedat necessaria, cometent dit fet al molt illustre senyor don Francisco Çacirera, conseller ters de la present ciutat, per ma del qual dita materia avie de correr, segons axi se trobave ab altres exemplars; y axi dit senyor conceller ters, a les onse hores de la matinada, en companyia del senyor veguer que y acistia y de mi, Joseph Soldevila, notari publich de Barcelona y scriva rational de casa la ciutat, per scriurer y fer les bolletes de dits cortels, conforme sempre dit scriva rational ho a fet com se troban en altres exemplars, y ab dit aposentador, parti ab un cotxo de casa la dita ciutat y se n ana al carrer Ample, ahont se comensaren de fer dits aposentaments, sercant les cases y cuartos que eren necessaries per les persones se avien de aposentar, segons la qualitat y conditio de cada qual, tractant y ajustant dits aposentaments ab los cavallers amos de llurs cases, que ab molta galanteria tots los cavallers procuraren acomodar a dits senyors de la millor manera los fou pocible. [Aposentaments per al seguici de l'emperatriu.]

Dit dia a la tarde, dit senyor conceller ters acompanyat dels dits prosegui la mateixa functio, aixi en les cases de cavallers, monestirs y cases grans, pera acomodar les persones de mes llustre de la senyora emperatris.

DISAPTE a .XVII. de dit, dit senyor conceller ters continua la mateixa functio de sercar cases per dit aposentament, y axi mateix anava prenent en numero y memorial totes les cases circunveines a palacio y altres, pera aposentar la gent mes ordinaria y [f. 229 v.°] criats de dits || senyors de la familia, embiant billets o bolletins en ditas casas peraque los rebessen, los quals billets estavan fets y estampats en la forma seguent:

Los Concellers de la Ciutat de Barcelona a T aposentara, o donara un llit en sa casa ab la forma acostumada a T. Fet en Barcelona vuy a deset de Juliol del any mil siscents sexantasis.

Don Francisco Çacirera, conceller ters
Joseph Soldevila, scriva rational de Casa la Ciutat.

[Consell de cent. Vestuari dels ambaixadors a l'emperatriu.]

Dit dia a la tarde, se tingue concell de cent (1) en lo qual se resolgue que per la ambiguitat en que se avia dexat la resolutio de dit savi concell de cent celebrat als tretse, acerca de embiar embaxadors, si se ls donaria alguna cosa per vestuari, a vista de que la diputatio avia nomenat al compte de Plasencia per son embaxador per la mateixa functio y pera vistuari li avian donat sinch[c]entas lliuras, attes la poca posibilitat de la ciutat, pero attes tambe que no era raho anassen ab la desentia y autoritat que avian previnguda de los diners y que era functio tant magestuosa y que succehia tant a tart vinguda de persona de la calitat de sa magestat cesarea, que se donas a quiscu de dits embaxadors pera son vistuari y de criats cent sinquanta lliures, y que lo demes de serimonias que se acorreguessen fer se cometes als senyors concellers y una junta de cavallers y ciutadans, ab plenitut de poder, obrant lo que aparegues convenient.

[Ambaixada de la ciutat a l'empetatriu]

DIUMENGE a .XVIII. de dit, a las quatre horas de la matinada, havent vist que Monjuhic senyalava armada de galeras, enviaren los senyors concellers avisar a dits embaxadors, los quals a les sinch hores arribaren en casa de la ciutat, vestits com avia aconcellat sa exellencia de taffata llis negre adornats, ab sos patges vestits aixi mateix y ab sos lacayos vestits de librea de drap negra ab ..... (2) de sati negra; y posantse [en] un cotxo, acompanyats del sindich y del prabost de la ciutat, guarda del port, cap de guayta de maurici y de un verguer, arribaren al moll, a hont trobaren una faluga manada prevenir per dita ciutat, ab son tendaral de taffata negra, estandart del matex, ab sas armas de la ciutat, y sis homens pera remar, vestits de vaheta negra; y se embarcaren dits embaxadors ab dita faluga || ab sos patges y lacayos, y en una altra se embarcaren dits officials, y sarparen vers las galeras que estaven aturades devant del cap [f. 230.]

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 152 v.°-156 v.°
(2) En blanc.

del riu, y quan foren cerca de la real abataren lo estandart de la ciutat, y veren la real y las demes galeras arborades ab moltes flamolas y gallardets de differens colors, que entre totas eren vintyset galeras venian bogant poc a poch, y trobant una faluga arbunada aixi mateix com la de la ciutat, ab la qual anava lo exellentissim senyor virrey, acompanyat del governador de Catalunya, balle general y altres cavallers catalans, se acostaren dits embaxadors a dita faluga y sa exellencia fou servit dirlos que anasen detinentse, peraque sa magestat cesarea se comensava a vestir y que en estar pera donar audientia avisarian, y aixi ho feren dits embaxadors, seguint poch a poch a dita real cosa de mes de una ora, y despres veren que dita real y demes galeras feren alto davant de Sant Bertran y que pararen un altar en terra pera dir missa, y poch apres veren que entrava en dita real dit senyor virrey ab son acompanyament, y al cap de un rato isque. y fonch avisat lo compte de Placentia que anave per embaxador de la diputatio y va entra[r] en dita real acompanyat de alguns cavallers catalans; y en aver fet la functio avisaren a dits embaxadors, los quals entraren en dita real per la escala de la popa com avian fet los demunt dits, y al peu [de] dita escala trobaren un cavaller que ls va ajudar a pujar, y al cap de la escala al exellentissim senyor marques de Bayona, general de las galeras de Espanya, y molts altres titols, que ls feren molts compliments, y davant la porta de la popa al exellentissim senyor duch de Alburquerque, majordom major de dita magestat cesarea, y per compte de qui corre lo viatja, lo qual va preguntar quants venian per part de la ciutat, y aventli respost que dos, va avisar a popa que estava aqui la ciutat de Barcelona. Y encontinent entraren dits embaxadors junts y feren la primera reverensia al entrar, y encontinent se va avantsar mossen Hieronim de Cornet y Çacirera y feu las dos altres reverentias y se va agenollar davant
[f. 230 v.º] sa magestat sesarea, que estava asentada sobre || dos ..... (*), vestida de seti negre, y li va demanar fos servida honrra[r] a la ciutat en besarli la real ma, y encontinent se va llevar lo guant y li va besar la real ma y se va alsar y fent una profundissima reverentia se aparta a un costat, y mossen Francisco Mari feu lo mateix, y essentse tambe apartat va donar la embaxada dit mossen Hieronim de Cornet en pèus, que contenia quatre caps; en

(*) En blanc.

lo primer la benvinguda, representant la alegria tant gran de la ciutat de caberli tanta dicha de gosar de la real presentia; en lo segon la norabona de la salut recobrada de la indispositio que avia tingut en Denia, que tant cuydado avia costat ha esta ciutat; lo ters la norabona del felis cassament ab la sacra y real magestat del senyor emperador, supplicant a Nostre Senyor sia servit consedir los llarga successio com ha menester tota la christiandat; en lo quart offeriren esta ciutat postrada a sos reals peus, supplicantla fos servida donarli occations de mereixer obeint, y que pera complir ab ses obligations y ab lo gust de sa magestat, fos servida advertirlos del que aurien de fer en lo recibiment per la entrada de sa magestat cesarea, la qual respongue que restava molt agraida de la attentio y sel de la ciutat y que u estimave molt, y fent altra p[rof]unda reverentia digue lo mateix mossen Francisco Mari, y li respongue sa magestat cesarea lo mateix; y en lo orde que entraren feren la primera reverencia lo hu sol y despres saludaren a la exellentissima senyora duquesa de Alburquerque, camarera major, y las demes senyoras que estavan totas de peus, y despres feren la segona reverentia y despres la tersa, y al exir de la popa toparen a dit senyor duch de Alburquerque, lo qual los feu molts compliments, dientlos com se presiava de fill de esta ciutat, y a les hores dits embaxadors li supplicaren fos servit explicarlos lo gust que tindria sa magestat cesarea en lo modo del recibiment, y sa exellencia los respongue que sa magestat cesarea "queda con mucho agradacimiento de la attention de la ciudad, y que estava muy entarada de las muchas demonstrationes que se avian hecho a su abuela, pero que como venia tant poco conbalesida de su indispocition que no podia entrar sino en coche a medio correr las cortinas, como se lo avia dicho al senyor virrey" y dits embaxadors || replicaren lo [f. 231.]
gran contento fora estat pera esta ciutat que fos estada servida entrar en publich, y aventlos respost dit senyor duch lo mateix que esta dit, se despediren y se tornaren a enbarcar en la faluga de la ciutat, y se n anaren a tota pressa al moll, y encontinent veren que sarpaven ditas galeras sens haverse dit la missa que estava prevenguda en vers la ciutat.

[Entrada de l'emperatriu Margarida Teresa.]

En lo entretant que s feya dita functio, los senyors concellers se n baixaren a la llotja, lo segon ausent per estar malalt, pera agu[ar]dar alli a dits embaxadors, y estant alli reberen un recado de sa exellencia del senyor virrey, per m[ed]i de don

Francisco Semmanat, dientlos que s po[sa]sen a punt peral recebiment, que en aquell punt estarian al moll las galeras, al qual respongueren que s posarien a punt com ordenava sa exellencia, pero que estavan aguardant la resposta de sos embaxadors, los quals arribaren luego al moll, y topant a sa exellencia al portal de mar li digueren lo que ls avi[a] dit lo senyor duch de Alburquerque y se n anaren a fer relatio a dits senyors concellers en la llotja, y estant feta dita relatio va arribar dit don Francisco Semmanat ab altre recado de sa exellencia, dient a dits senyors concellers que no era menester se moguessen, puix la poca salut de sa magestat cesarea no permitia entrar en publich, y encontinent se resolgueren dits senyors concellers enviar als mateixos embaxadors a sa exellencia, los quals li digueren com estavan a punt pera la entrada publica pero que com entraria a mitg correr las cortinas del cotxe, que era entrar de rebosso, y aixi que s disgregassen; y encontinent foren arribadas aqui las galeras, que eren las onse horas y mitja del mitg dia, y acostantse la real [al] pont que estava previngut junt a la capella del moll, com avia permes lo poch temps que avia tingut lo senyor virrey pera manarlo fabricar, arrimada la popa de dita real, isque sa magestat cesarea y se posa dins de una cadira de ma y baix de un girasol y se n puja de aqueixa manera per la escala, y dalt al moll se va posar dins lo cotxo del senyor virrey, que la estava aguardant, y que va entrar en dit cotxe la senyora duquesa de Alburquerque al cap de la[s] mulas, y mitg tancadas las cortinas de dit [f. 231 v.º] cotxo, partiren avent feta una || salva la artilleria de las galeras y la de la ciutat y dos companyies de cavalls de la guarnicio de la ciutat, que anaven davant lo cotxe, y detras lo cotxo lo governador de la plassa a cavall, y tots los demes senyors y lo senyor virrey y las senyoras que venian ab sa magestat cesarea totes se enbarcaren en coches, y entraren [per lo] portal de mar y se n anaren dret a palacio.

[Treballs d'allotjament.] Dit dia, lo senyor conseller ters estigue tot lo dia occupat en fer bolletas per lo allojament de la fa[mi]lia de dita magestat cesarea, y ja dos dias avia que en companyia del veguer anaven per tota la ciutat pera disposarse dit allotjament, que s feu ab molta quietut y ab molta satisfactio de tots.

[Ambaixada de benvinguda al duc d'Alburquerque.] Dit dia a la tarde, avent obtengut hora per medi del sindich del exellentissim senyor duch de Alburquerque, anaren los matexos dos cavallers per part de la ciutat al quarto del senyor duch

en palacio, lo qual los isque arrebrer dos passos avant, y fentlos entrar primer y donantlos lo millor lloch en las cadiras y tractantlos de senyorias, li feren una visita, donantli la ben vinguda per part de la ciutat y fent los deguts compliments se despediren, acompanyantlos aixi mateix.

[Ambaixada de benvinguda al cardenal Colonna.]

Dit dia a la mateixa hora, despres de dita visita y precehint tambe la mateixa diligentia, anaren a visitar al eminentissim senyor cardenal Colona per part de la ciutat a son quarto en lo convent de la Merse, y los isque arrebrer als claustros y se n va entrar primer sa eminentissima y se va sentar a la millor cadira, y aventli donat la ben vinguda y fet los deguts compliments, se despediren y los va acompanyar aixi mateix.

[Ofici votiu de les claus a Nostra Senyora de la Concepció.]

DILLUNS a .XVIIII. de dit, los senyors concellers anaren a la seu a la capella de Nostra Senyora Santissima de la Conceptio, ahont ohiren lo offici que quiscun any se acostuma dir.

[Benvinguda a l'ambaixador d'Alemanya.]

Dit dia a las sinch horas de la tarde, obtenguda hora, per medi del sindich, del exellentissim senyor don Baltesar de la Cueva, embaxador de Alemanya, anaren en sa casa que esta devant palacio los mateixos dos cavallers, y lo visitaren per part de la ciutat y los feu grandissims compliments donantlos en tot lo primer lloch, y se despediren y sa exellencia los va acompanyar || fins al ultim repla de la escala tractantlos de senyorias. [f. 232.]

[Benvinguda al marquès de Vilafranca.]

Dit dia feren aixi mateix visita al exellentissim senyor marques de Vilafranca en sa casa davant llotja, y los feu la mateixa cortesia y compliments.

[Consell de cent: alimàries.]

Dit dia reberen los senyors concellers al mitg dia un billet del senyor virrey, que contenia apareixerli que la ciutat devia fer alimaries tres dias comensant lo dia present, y aixi encontinent manaren tocar a concell de cent, que no s pogue juntar fins a las set horas de la tarde (*), [en] lo qual se resolgue que puix sa exellencia ere estat servit significar en dit paper que era be se fessen tres dias alimarias, que s fessen comensant lo dia present, com consta de la deliberatio en la ma corrent que a ella se reffereix; y a las vuyt horas de la nit que acabaren dit savi concell de cent, enviaren los senyors concellers a mossen Hjeronim de Cornet y Çacirera, donsell, y a mossen Francisco Mari, ciutada, al senyor virrey a ferlo sabidor de la resolutio del savi concell, lo qual foch servit respondre ab grandissimas demonstrations de

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 156 v.º-158.

alegria de la resolutio de la ciutat, ponderant molt la attentio de comensar ja aquella nit encara que noy pogues haver prevencio; y poch apres, acompanyats dits cavallers ab quatre atxes de la ciutat, anaren a palacio al quarto del senyor duch de Alburquerque, lo qual los rebe ab las mateixas serimonias que lo dia abans, y li digueren per part de la ciutat com avia resolt fer tres dias de alimarias, comensant aqueixa mateixa nit, per demostracio de alegria universal que tots avian tingut ab la vinguda de sa magestat cesarea, que sols pasava a la ciutat que no agues tingut temps de poder ferlas ab tot compliment que altras vegadas y que lo dol no donas lloch a fer altres demostrations de alegria, y que aixi lo supplicavan fos servit representaro a sa magestat cesarea, lo qual los respongue ab grandissims compliments, dient quant ho estimaria sa magestat cesarea y sa exellencia per sa part, y que luego volia anar a donarlin notticia, y que aixi sen anassen dits cavallers ab sa exellencia al quarto de sa magestat cesarea perpue vesen ab la punctualitat que servia a la ciutat, y acompanyant a sa exellencia arribaren al quarto de sa magestat cesarea y los feu entrar fins a la segona antecamera y
[f. 232 v° alli los feu aguardar y sa exellencia va entrar dintre || a donar lo recaudo a la magestat cesarea, y luego isque y va tornar resposta a dits cavallers, dient que sa magestat cesarea "quedava muy agradessida del agasajo de la ciudad y estimava muchissimo las demostrationes de su effecto", y al despedirse dits cavallers, los digue que en lo dema tindria hora a las sinch de la tarda la ciutat pera besar la real ma, [per] no aver pogut esser aquell dia per lo cansa[n]cio gran de sa magestat cesarea de son viatge.

Dit dia a la nit y lo dimars a vint y dimecres a vintyhu de dit, se feren alimaries publicas per tota la ciutat ab molt aplauso universal.

Dit dia lo senyor Hieronim Cornet rebe un billet del exellen- [Lletra del virrei.]
tissim senyor don Vicente Gonzaga, llochtinent y capita general, ab lo qual li feya a saber com los senyors concellers podian anar lo dia de dema a besar la ma a sa magestat cesarea, lo qual billet dit senyor Cornet aporta a dits senyors concellers y es del thenor seguent (*):

(*) Aquest document és copiat del mateix original, insert en el Ms. del *Dietari* (f. 232 a).

«He procurado llegue a notizia de la señora emperatriz el consuelo que rezivira la ciudad pudiendole bessar la mano, y no obstante que la combalezencia de su magestad cessarea no da lugar a ponerse en traje dezente, ha ressuelto no dilatar este gusto al publico, y el señor duque de Alburquerque me ha dicho que la ora que su magestad señala para que la ciudad le besse la mano sera la de las cinco y quarto de la tarde de mañana martes. Vm. lo avisse a la ciudad para que se halle en palazio a essa ora y no haya ninguna dilazion, por que con este presupuesto a las cinco y media se señala ora a otro publico. Guarde Dios a v. m. muchos años — Barcelona a 19 de Julio 666.

Don Vizente Gonzaga.

Señor Geronimo Cornet.»

[Festa per la música de la ciutat en honor de l'emperatriu.]

Dit dia, avent entes los senyors concellers que la serenissima senyora emperatris tenia gust de oyr la mucica que la ciutat tenia, ordenaren perço fer tres cadaffals adornats ab sos rebostrers ab les armes de la ciutat, ço es, lo hu que puge a muralla per lo pla de Sant Francesc, lo altre cerca del pont nou y lo altre cerca lo baluardet dit del vi, ab los quals cadaffals estavan sonant los menestrils de la ciutat, trompetes, timbales y mucica de corda, vestits ab ses cotes de domas carmesi guarnides || de galo de [f. 233.] differents colors, ab sos sombreros del mateix, que tot ho avian tret nou, estant sonant tot lo dia y asenyaladament a la tarde quant feyen la rua les dames y en la nit fins a les dues hores de la nit.

Visita feta per los senyors concellers a la senyora emperatris.

DIMARS a .XX. de dit, al mati, enviaren los senyors consellers al sindich de la ciutat a palacio pera pendre ora pera fer la visita, y fonch donada pera las sinch y un quart de la tarde, y aixi juntats los senyors concellers en casa de la ciutat, lo segon absent per estar malalt y lo quart per aver agut de anar a Moncada per esser dia de santa Margarida, vestits ab ses gramalles de taffata llis negra, com estava deliberat per lo savi concell de cent, acompanyats de sos promens, ab les masses altes desendolades, y acompanyats de tots los officials majors y menors de casa la ciutat, se partiren de dita casa de la ciutat als tres quarts tocats per las sinch, y ab molta gravedat anaren molt poch a poch per lo Regomi avall y carrer Ample, entrant per la porta de dit carrer Ample a palacio, trobant per tot grandissim concurs de gent, pujaren per la escala de palacio que ja eren las

sinch horas tocadas; pero al primer recibidor de palacio tingueren noticia que lo exellentissim senyor virrey ab lo concell real havia de besar la real ma de la magestat cesarea antes que [la] ciutat y que encara no eren arribats y aixi anaren detenintse, y a poch rato veren venir a dit exellentissim senyor virrey y concell real, apartantse a una part dits senyors concellers, senyors promens y demes acompanyament, donaren lloch pera que passassen dits senyors, y entrantsen a fer la functio estant aguardant com esta dit la ciutat; y al cap de un rato isque dit exellentissim senyor virrey y concell real y se n tornaren aixi mateix, y en esser passats, se encaminaren dits senyors concellers ab tot son acompanyament y masses altes al quarto de sa magestat cesarea, y entraren ab esta forma, ço es, los verguers davant ab ses masses altes, lo senyor conseller en cap acompanyat de don Jaume Magarola son prom, lo senyor conceller ters acompanyat de mossen Hieronim de Cornet y de Çacirera son prom, y lo senyor conceller quint acompanyat de mossen Francisco Mari prom, y lo senyor conceller sisse acompanyat de mossen Jacinto Sagrera prom, y no dexaren entrar ningu mes; y en arribar a la presentia real, abateren les mases los verguers y entraren dits verguers ab les [f. 233 v.°] masses baixes en la mateixa pessa ahont estava sa magestat || cesarea, la qual estava asentada baix de un dosser sobre de una tarina ab dos almoadas, y a la ma dreta estava la exellentissima senyora duquesa de Alburquerque, que servia lo offici de camarera major, y las demes damas de palacio, totas denpeus, y a la ma esquerra del dosser estava lo exellentissim senyor duch de Alburquerque denpeus arrimat a la paret y cubert ab son basto en la ma de majordom major, y una dama de palacio y altre cavaller denpeus y descubert, y fent la primera reverentia molt profunda va entrar primer lo senyor conceller en cap sol, y fent aixi mateix las dos altres se va arrodillar despres sobre la tarima y va supplicar a sa magestat cesarea fos servida honrar a la ciutat en besarli la real ma, y alsantse fent una proffunda reverentia, anava a posarse a la ma dreta de sa magestat cesarea y li digueren passas a la altra part per estar, com tinch dit, alla las damas de palacio, y aixi fent altra proffunda reverencia se n va pasar a la ma esquerra despres de dit duch de Alburquerque y se va restar alli den peus y descubert, y encontinent va entrar lo senyor conceller ters sol y fent les mateixes reverencias li va besar aixi mateix la real ma y se va posar al costat de dit senyor conceller en

cap, y lo mateix anaren fent los demes senyors concellers y promens cada hu per son orde; y avent besats tots la real ma ab la forma sobredita, y restant denpeus fent tots una ala a dita ma esquerra, y descuberts tots fora dit senyor duch de Alburquerque, va comensar a fer son rahonament dit senyor conceller en cap, contenint lo contento que tenia tota la ciutat de averla honrrada sa magestat cesarea ab sa real presentia, lo gust que tindrian tots en servirla, donantli las norabonas de la salut y del casament ab la magestat cesarea del senyor emperador, al que respongue sa magestat cesarea "que estimava mucho el effecto de la ciudad y tendria siempre memoria de sus agasajos"; y fent dit senyor conseller en cap una proffunda reverentia a sa magestat cesarea, se va girar a dita exellentissima senyora duquesa y li feu cortesia y a les demes dames de palacio, y retirantse sens girar les espallas a sa magestat, feu la segona y tercera reverentia, y aixi mateix feren los demes senyors concellers y despres dits senyors promens, cada hu per son orde tot sol; y en esser exits de dita || pessa ahont estava sa magestat cesarea, tornaren los verguers a alsar les masses y se n tornaren ab la forma eren vinguts, y al recibidor ahont avian aguardat los senyors concellers com esta dit, trobaren com estavan aguardant los senyors deputats per entrar a fer la functio despres de la ciutat, com en effecte en esser pasats dits senyors concellers y acompanyament passaren despres dits senyors deputats pera ferla; y baxant per lo mateix cami y trobant numerissim concurs de gent se n tornaren per lo mateix cami y passats los quatre cantons de Bellafilla, veren venir per lo mateix cami al ilustrissim senyor archibisbe de Barcelona, acompanyat de tot lo molt illustre capitol y ab gran acompanyament, los quals giraren per lo carrer de la Devallada de Sant Miquel, al costat de la casa de Amigant, y aixi no se encontraren, y dits senyors concellers ab dit acompanyament y ab dita forma arribaren en casa de la ciutat y de alli se disgregaren. [f. 234.]

Intelligencia de la desgana de la senyora empetratris.

DIMECRES a .XXI. de dit, a la tarde, avent tinguda notticia los senyors concellers de que a la magestat cesarea li avia repetit la terciana, y aixi enviaren a dos cavallers, que foren los sobre dits, a saber de la salut de sa magestat cesarea, y anant primer un verguer vestit ab ses insignies va avisar que estavan aqui dits cavallers, y que isque lo senyor marques de la Guardia, majordom de semmana de dita magestat cesarea, y los feu entrar

en la segona antecamera, y alli li donaren lo recaudo y dit senyor se n va entrar dintra y poch apres va tornar a exir, dient que sa magestat cesarea estimava lo cuydado de la ciutat y que s trobava millor, y fent les degudes cortecies se n anaren, y avent sabut despres dits senyors concellers que aqueixa diligentia tocava als magnifichs obrers de la ciutat, los encarregaren que tinguessen cuydado de continuarla perque la tersiana encara que poca anava continuant.

DIJOUS a .XXII. de dit.—En aquest dia vingue a la casa de la present ciutat lo exellentissim senyor duch de Alburquerque, acompanyat de molts altres cavallers castellans, lo qual venia pera veurer la casa de la present ciutat, y no obstant que no y avie nengun senyor conceller per no saber de sa vinguda, los officials que s trobavan en dita casa li amostraren tota la dita casa, aixi la sala de concell de cent com concistori y totes les demes instanties, dientlos lo metodo que la present ciutat tenia en sa administratio y govern, del que dits senyors cavallers donaren demostratio de agradarlos molt. Lo senyor duch de Alburquerque ana veurer la casa de la present ciutat sens haverhi ningun conceller.

[f. 234 v.°] DIVENDRES a .XXIII. de dit, avent entes los molt illustres senyors concellers que la desgana de sa magestat cesarea continua[va], ordenaren perço als magnifichs obrers de la present ciutat que attes los tocave a ells no anar a saber y entremetes de la desgana de dita senyora, que perço anasen a palacio pera saber com se trobava de dita desgana, los quals anaren en nom de dita ciutat, y tornats feren relatio a dits senyors consellers que dita senyora princesa avia tingut algun poch de calor o febra, pero que s confiava que en lo favor de Deu no seria cosa de cuydado. [Noves de la salut de l'emperatriu.]

DISAPTE a .XXIIII. de dit, dits senyors obrers en nom de dita ciutat tornaren a palacio pera saber de la desgana de dita senyora emperatris y com avia pasat aquella nit, y tornats feren relatio a dits senyors consellers que lo calor de dita senyora avia continuat y per dit effecte la avian sacnada, y per raho de la qual sacnia apareixia que s trobava algun tant millor.

DIUMENGE a .XXV. de dit, dits senyors obrers en nom de dita ciutat tornaren a palacio pera saber del estat de la desgana de dita senyora emperatris, ahont los feren ralatio que sa magestat cesarea estava sens gens de febra, confiant que en lo favor de Deu estaria bona, estimant molt lo bon cuydado que los senyors concellers tenian de saber de la salut de sa magestat ce- Los senyors obrers en nom de la ciutat anaren a saber de la desgana de la senyora emperatris.

sarea, y arribats dits senyors obrers en la casa de la present ciutat feren relatio a dits senyors concellers de ditas cosas, del que dits senyors concellers se alegraren molt.

Festa de santa Martra.

DIJOUS a .XXVIIII. de dit, dia de la gloriosa sancta Martra.— En aquest dia los senyors concellers, en forma de ciutat, ab sos verguers y mases altes, anaren a la iglesia de la gloriosa Sancta Martra y hospital de Pere Desvilar, conforma quiscun any acostuman, ahont ohiren lo offici y sarmo a la part del evangeli asentats ab ses cadires ab ses almoades davant.

DISAPTE a .XXXI. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

[AGOST]

DIUMENGE al primer del mes de agost del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVI.

Entrada de las galeras de Malta en lo moll y la festa feren a la senyora emperatris.

DIMARS a .III. de dit.—En aquest dia a la matinada la ata[la]ja de Monjuich asenyala que venian galeras, les quals foren set || galeras de Malta, que venian a esta ciutat pera acompa- [f. 235.] nyar la serenissima senyora emperatris en Alamanya ab les demes galeres que ja hi avie, y ditas galeras no entraren al moll fins que fou a la tarde, perço qne sa magestat cesarea volgue veurer com entrarian, y aixi com fonch tart entraren molt adornades de gallardets y banderes disparant molta artelleria y mosqueteria, que fonch cosa de veurer dita entrada.

Passetx de la senyora emperatris.

DISAPTE a .VII. de dit, avent entes los molt illustres senyors concellers que la magestat cesarea de la senyora emperatris volia eixir per la present ciutat pera anar a fer algunes devotions, ordenaren perço a totes les botigues dels botiguers, droguers, argenters, vidriers y altres, que parasen les portes y botigues ben adornades per tot alla ahont sa magestat cesareà pasaria, y aixi mateix tinguesen los carrers ben nets y regats; y aixi a las sis horas de la tarde, dita magestat cesarea isque de palacio en un cotxo de sis mules ricament adornat, asistit de molts altres cotxos, ab tota la grandesa de senyors cavallers y dames que dita senyora emperatris aportave, y ab molts criats de peu, y ana a la seu, ahont lo reverendissim senyor bisbe acistit dels senyors canonges y clero ab son gramial la isque a rebre al portal major, ahont li feu adora una sancta veracreu, y despres la acompanya

fins al presbiteri ahont feu oratio, y despres se n baixa a la capella de la gloriosa Santa Eularia, feta la qual se n ana, acompanyantla dit senyor bisbe y clero fins a dit portal major, ahont se despediren de sa magestat cesarea, y dita senyora emperatris se n ana per la plaça del Rey, Devallada de la Presso, per la Boria, carrer de Moncada y a palacio.

[Nova de la partença de l'emperatriu.]

DIUMENGE a .VIII. de dit, tenint entes los molt illustres senyors concellers que sa magestat cesarea estava de partensa pera ana[r]sen [a] Alamanya, se ajuntaren en la casa de la present ciutat a la matinada pera pendre hora pera anar a besar sa real ma, y avent entes que sa magestat los donave hora pera a les sinch de la tarde, se n anaren pera tornar a la tarde pera fer dita functio.

Visita a la magestad cezarea de la senyora emperatris per los senyors concellers.

Dit dia a las sinch oras de la tarde, dits molt illustres senyor[s] consellers isqueren de dita casa de la ciutat, ab la mateixa forma y acompanyament que a vint de juliol proppasat que anaren a besarli la ma, [com] llargament es de veurer, y anaren a palacio ahont se feren les mateixes serimonies que dit
[f. 235 v.º] dia, y dits senyors concellers li besaren la ma, signifficantli || lo desconsuelo gran que esta ciutat tenia de sa partensa, y asegurantla de que pregarian a Deu Nostre Senyor que li donas prospero y felis cami, peraque ab salut entera arribas en companyia de la magestat cesarea del senyor emperador, ahont pogues honrrar y fer merces a esta ciutat com aixi ho confiava, al qual dita senyora emperatris respongue "que estimave mucho el buen celo de esta ciudad, y que en las occationes que se offreserian procuraria con todo effecto los augmentos de esta ciudad y principado", y aguda dita resposta, dits senyors concellers se n tornaren a casa la ciutat ahont se disgregaren.

[Passeig de l'emperatriu.]

Dit dia a las sis horas de la tarde, dita magestat cesarea de la senyora emperatris isque de palacio, de la mateixa manera que a set del present es de veurer, ana per lo carrer Ample, Born, Vidrieria, y se n puja a la muralla alla ahont fan la rua les dames y dona dos o tres voltes per dita rua, y se n torna a palacio.

DILLUNS a .VIIII. de dit, dita senyora emparatris ab la mateixa forma isque a pasex, y ana a la iglesia del monestir de Santa Catarina, martir, de la present ciutat, y despres al tornarsen pasa per lo carrer de la Boria, Devallada de la Presso, plasa de Sant Jaume, carrer del Call, Boqueria y per la Rambla se n ana a la

iglesia del convent del glorios pare Sant Francesch, y despres se n ana a palacio.

Embarcacio de la senyora empe-ratris per anar a Alemanya.

DIMARS a .X. de dit, dia del glorios sant Llorens martir, a la matinada dita senyora emperatris se posa en son cotxo de cami, y acistida de tota sa grandesa y familia ab molts altres cavallers catalans se n ana a la capella de Nostra Senyora Santissima de Montserrat, prop lo portal de mar, ahont ohi missa, y de alli se n ana al cap del moll, ahont se embarca a sa galera real, y encontinent que fonch enbarcada ditas galeras comensaren de fer vela, y encontinent los baluarts de la ciutat, cap del moll, torres y muralla tiraren tota la artilleria en tres salves, fins que ditas galeras agueren sarpat del moll, que pasaven de vint y set galeres, y prengueren la marxa deves llevant pera portar dita senyora emperatris en Alemanya, que Nostre Senyor li done bo y felis cami.

Festa de santa Clara.

DIJOUS a .XII. de dit, dia de la gloriosa santa Clara.—En aquest dia los molt illustres senyors concellers, ab les gramalles de taffata llis negre, en forma de ciutat, ab sos verguers y masses altes, || anaren al monestir de Santa Clara, ahont arribats al [f. 236.] portal de la iglesia los isqueren a rebrer los senyors obrers, acompanyantlos fins al altar major ahont feren oratio, y despres los pujaren dalt a la porta per ahont se entra a dit monestir, y dits senyors concellers ab sos verguers y mestre de serimonies tots sols entraren en dit monestir, ahont trobaren a la porta la senyora badesa, y posantse tots los senyors davant, resta lo senyor conceller en cap detras y ma esquerra de dita senyora badessa, y ab esta forma anaren al cor ahont se asentaren en les cadires, ço es, dita senyora badesa la primera, despres lo senyor conceller en cap, y aixi los demes, tenint tots almoades als peus, ohyren lo offici y sarmo, lo qual acabat sercaren la casa y despres se n anaren, acompanyantlos dita senyora badessa y monges fins a la porta ahont los avian rebut.

Festivitat de Maria Santissima.

DIUMENGE a .XV. de dit, dia de Nostra Senyora Santissima.—En aquest dia y acostuma de aver promenia quiscun any per anar a ohir lo offici a la seu, y per occatio del dol de sa magestat, que sie en lo cel, dita promenia no s ajunta, sino que los senyors concellers sols, ab ses gramalles de taffata llis negre, en forma de ciutat, ab sos verguers y mases altes, anaren a la seu ahont ohiren lo offici y sarmo conforme altres anys es de veurer, lo qual acabat, en comensar, la proffesso dits senyors concellers

se posaren darrere lo gramial, fins a la porta del cor, ahont prengueren les vares del talam, acompanyant dita proffesso per los llochs acostumats, fins que torna a la seu, ahont despres de aver acabat dits senyors concellers se n anaren.

DILLUNS a .XVI. de dit, dia del glorios sant Roch, per la mateixa raho sobredita dita promenia no s ajunta, sino que dits senyors concellers, en forma de ciutat, ab ditas gramallas negras, anaren a la capella de dit glorios Sant Roch, prop lo portal Nou, y antes de arriba en dita capella los isqueren a rebrer los senyors canonges de Sancta Anna, y posantse al costat y ma esquer[r]a de dits senyors concellers los acompanyaren fins [f. 236 v.º] dintre de dit[a] capella, || ahont dits senyors concellers se asentaren en los banchs de vellut y ohiren una missa baixa, la qual acabada dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors canonges fins alla ahont los avian rebut. Festa de sant Roch.

DILLUNS a .XXX. de dit, ce tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (1). Consell de cent.

DIMARS a .XXXI. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

[SETEMBRE]

DIMECRES al primer del mes de setembre del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVI.

DIMECRES a .VIII. de dit, festa de Nostra Senyora Santissima de setembre.—En aquest dia acostuman alguns anys los senyors mercaders fer una gran festa, en la llotja de la mar, de Maria Santissima, y aquest any no la feren y aixi los senyors consellers no y anaren. Festa de Nostra Senyora de setembre.

[f. 237] DISAPTE a .XVIII. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (2). Concell de cent.

DISAPTE a .XXV. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (3). Concell de cent.

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 174 v.º-178 v.º
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 189 v.º-190 v.º
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 195 v.º-197 v.º

Festa del arcangel sant Miquel.

DIMECRES a .XXVIIII. de dit, dia del arcangel sant Miquel.—En aquest dia los senyors concellers anaren en la iglesia de dit glorios Sanct Miquel, ahont ohiren lo offici y sarmo conforme altres anys es de veurer.

[OCTUBRE]

Festa del Angel Custodi.

DIVENDRES al primer del mes de octubre del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVI. dia de la festivitat del sant Angel Custodi.—En aquest dia se acostumava a juntar promenia pera anar a ohir lo offici a la seu, y per occatio del dol no se ajunta, sino que los senyors concellers, ab ses gramalles de taffata negre, en forma de ciutat, ab sos verguers y mases altes, anaren a la seu, ahont arribats y pujats al presbiteri se asentaren a la porta del evangeli, y alla ohiren lo offici y sarmo, acabat lo qual en comensarse la proffesso se posaren derrere lo gramial, fins a la porta del cor, ahont prengueren les vares del talam y los verguers se posaren davant la custodia ab les mases altes, y ab esta forma acompanyaren dita proffesso fins que fou acabada y se n anaren.

Concell de cent.

DIMECRES a .VI. de dit, se tingue concell de cent en lo [f. 237 v.º] qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (*).

DIVENDRES a .XV. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

Festa de sant Lluch.

DILLUNS a .XVIII. de dit, dia de la festivitat del glorios sant Lluch.—En aquest dia se feu la festa ordinaria que quiscun any se acostuma en lo treatro de la universitat, y per dit effecte los senyors concellers, ab ses gramalles de taffata negre, en forma de ciutat, ab sos verguers y masses altes, anaren a dita universitat, y en ser al portal major los isque a rebre lo senyor rector, y posantse entre lo senyor conceller quint y sise se n pujaren a dit teatro ahont se feya dita festa, asentantse dits senyors concellers a la part del evangeli, primer y mes prop del altar lo senyor conceller en cap, despres lo segon y aixi los demes, y lo senyor rector entre lo senyor conceller quint y sise, y despres de

(*) Segons el *Reg. de Deliberacions,* f. 205-207 v.º, el consell de cent fou celebrat el dia 8.

dit senyor conceller sisse estavan asentats a una part y altra ab banchs differents senyors doctors de totes facultats y catredatichs, ohiren lo offici y sarmo ab molta musica y cantoria que la ciutat paga, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y aixi los demes, [e] acabat dit offici, dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dit senyor rector fins alla ahont los avia rebut.

[f. 238.] DIUMENGE a .XXXI. de dit.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

[NOVEMBRE]

DILLUNS al primer del mes de noembre del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVI., dia de la festa de Tots los Sants.—En aquest dia se acostumava de ajuntar promenia pera anar a la seu a hoir lo offici en la forma acostumada, y per occatio del dol no s pogue ajuntar, y tambe com dits senyors concellers no y eren menester anari per no averi profeso que aguesen de portar lo talam, no y anaren. Festa de Tots los Sants.

DISAPTE a .VI. de dit dia del glorios sant Sever.—En aquest dia se acostumava de ajuntar la promenia per acistir a la seu a la festa de dit glorios sant que la proffesso se fa per semblant diada, y per occatio del dol dita promenia no s ajunta, sino que dits senyors concellers, ab ditas gramallas de taffata negre, en forma de ciutat, ab sos verguers y mases altes, anaren a la seu, y pujats al presbiteri se posaren a la part del evangeli, ahont ohiren lo offici y sermo ab la forma acostumada, acabat lo qual a la que se comensa la proffesso dits senyors concellers se posaren darre[ra] lo gramial, fins a la porta del cor, ahont prengueren les vares del talam y los verguers se posaren davant la custodia ab les mases altes, y aixi acompanyaren dita proffesso fins que fonch acabada y dits senyors concellers se n anaren. Festa del glorios sant Sever.

[f. 238 v.°] DILLUNS a .XV. de dit.

Rafel Grymosachs, conceller en cap.

DIMARS a .XXIII. de dit.—En aquest dia se tingue concell de cent (*) en lo qual, entre altres cosas, se llegi un decret, que lo [Consell de cent.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 253 v.°-256 v.°

exellentissim senyor don Vicente Gonzaga, virrey y capita general, envia als senyors concellers y habilitadors, acerca de la abilitatio y extractio de officis, de la reyna nostra senyora, que Deu guarde, lo qual es del thenor seguent (*):

Decret del exellentissim senyor llochtinent y capita general, manant als concellers y abilitadors posassen en execucio dit decret.

«Don Vicente Gonzaga, loctinent y capita general.

Nobles y amats de la real magestat, los consellers de la ciutat de Barcelona y habilitadors de la casa de dita ciutat, que us trobau junts per las inseculacions de proxim fahedores. La reyna nostre senyora (que Deu guarde) es estada servida enviarnos un real orde firmat de sa real ma, despatxat en deguda forma de la real canselleria del suppremo consell de Arago, que es del tenor seguent.

La Reyna Governadora. Spectable don Vicente Gonzaga, de mi consejo de guerra, mi lugartiniente y capitan general. Haviendose reconosido algunos inconvenientes en que las habilitationes de las personas que se hallan insaculadas en las bolsas de los officios en la casa d essa ciudad de Barcelona se hagan por escrutinio, por el perjuhicio que suele resultar a los interessados en que se voten en dicha forma; he resuelto que de aqui adelante los habilitadores, en las habilitationes que se ofresieren hazer de las personas por mi nombradas, en caso de inabilitarlas en dichos officios, tengan obligacion de expressar las causas y motivos que tuvieren para inhabilitarlos, y para las demas excepciones que les pusieren a los que sortearen, paraque siendoles notorias puedan recurrir a mis lugartenientes generales, y en su caso al que presidiere, y a essa mi real audiencia para declarar sobre ellas segun drecho y lo dispuesto por constitutiones; y caso que haya causas secretas que no convenga expressarlas, los habilitadores os den cuenta d ellas, paraque vistas por vos y la audiencia, si fuere en materia de justicia se haga lo que a la mayor parte de la audiencia pareciere, y en lo que no lo fuere resolvereis con dicha audiencia lo que os pareciere mas conveniente; y esta orden la dareis luego a la ciudad y habilitadores paraque assi lo executen y cumplan de aqui adelante, y tambien se notara en los libros d essa real audiencia paraque se observe no obstante lo que hasta agora se haya hecho en contrario, porque mi voluntad es que se guarde lo que aora dispongo. Datta

(*) En el Ms. el decret ocupa part dels f. 238 v.° i 239. Per a major fidelitat de transcripció, s'ha copiat de l'original (*Reg. de Deliberacions*, f. 255).

en Madrid a doze de noviembre mil seys cientos cessenta y seys. Yo la Reyna. Vidit don Christophorus Crespi, vicecancellarius. Vidit don Petrus Villacampa, regens. Vidit don Georgius de Castellvi. Vidit Exea, regens. Vidit don Ferdinandus ab Heredia. Vidit don Josephus Romeu, regens. Vidit Viloça, regens. Don Didacus de Sada, secretarius.

Y com sia just que los reals ordens de sa magestat sien ab tot effecte obeits, cumplits y executats, diemvos perço y manam que lo sobredit y prechalendat orde de sa magestat poseu en prompta y deguda executio, per ser esta sa real voluntat y nostra. Datta en Barcelona als .XX. de novembre .MDCLXVI.

Don Vizente Gonzaga.

[Segell]

Vidit don Franciscus de Pons, cancellarius.

Antonius Reart.

Regestrata in Curia locumt. quinto, fol. .CXXXXV.

Vuestra exellencia manda a los concelleres y habilitadores de la casa de la ciudad de Barcelona pongan en execucion la orden de su magestad arriba expressada.»

Lo qual decret y contengut en ell fonc donat per propocitio al present concell, peraque sie de son servey pendre deliberatio acerca del fahedor.

E lo dit concell feu la deliberatio seguent: que en orde al fet proposat, los senyors concellers, ab interventio de la junta de vint, magnifichs advocats de la present casa y consulents aquells que a dits senyors aparega convenir, tingan facultat, ple poder y commissio de premeditar lo dit real decret y los privilegis te la present ciutat en orde a dita materia, y que en cas encontre dit real decret a la dispositio dels reals privilegis a dita ciutat en esta materia concedits y del que los apareixera poderse obrar sien servits los senyors concellers reportarho al present concell quant antes se puga, perque les hores se puga pendrer la deliberatio qual apareixera mes convenir. [Deliberació.]

[f. 239 v.º] DISAPTE a .XXVII. de dit, se tingue concell de cent, per lo decret llegit en lo present concell a vint y tres del present mes de noembre, en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell estan mes llargament descrites y continuades (*). Concell de cent.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 259-268.

Dilluns a .xxviiii. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit consell son llargament de veurer (1).

Dia de sant Andreu: extracció de concellers y altres officis.

Dimars a .xxx. de dit, se tingue concell de cent (2) en lo qual, entre altres cosas, se proposa que per la occatio de la continuatio del dol que per la mort del rey nostre senyor se aportava, los senyors concellers no saben com deuen anar aixi los que ara fenexen son carrech com los que novament seran extrets, y tanpoch si aniran a Santa Eularia com es costum, y perço ho proposan en dit concell, lo qual feu deliberatio serca ditas cosas, que en lo tocant dels vestituaris dels senyors consellers novells que aquells se vestan del modo acostumat anar antes se posas dol per la mort de sa magestat (que gose de gloria), y que los senyors concellers esta tarde vagen a visitar los que novament seran extrets ab les gramalles vuy aporten llevantse tot lo vellut y caygudes, y aixi mateix acistescan en lo jurament en la forma acostumada a Sancta Eularia.

E fet lo damunt dit, fonch prosehit en fer extractio dels senyors concellers y obrers nous per lo any vinent, conforme quiscun any se acostuma, inseguint los privilegis de la present ciutat, en lo qual carrech isqueren los davall scrits y seguents:

Lo doctor micer Francesc Asprer Lo doctor micer Rafel Nabona y Fabra Lo doctor en medecina Joan Alos Christophol Lledo Hieronim Elias, chirurgia Miquel Gregori, ferrer	concellers
Mossen Francisco Mora y Marimon Joseph Florensa, mercader	obrers

E despres de averse feta dita extractio y totes les demes que en sem||blant dia fer se acostuman, dits senyors concellers, in- [f. 240.] seguint la deliberatio feta per dit concell de cent en lo dia present, vestits ab ses gramalles de taffatar, posats en sos cotxos, acompanyats dels officials de la present casa, y sens verguers

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 272 v.°-274 v.°
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, 1667, f. 1-5.

per ser anats quiscu de ells a casa de son conceller nou extret, anaren perço a casa de quiscu de ells, ahont los donaren la norabona de dita extractio, dexant a quiscu lo llibre de serimonies que quiscun conceller te y les claus que a cada hu tocan segons sa administratio, y [a]cabada de fer dita functio se n anaren quiscu en sa casa.

Rafel Grymosachs, conseller en cap.

[DESEMBRE]

Dia del jurament dels senyors concellers nou extrets.

DIMECRES al primer del mes de decembre del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist mil siscents sexanta sis.— En aquest dia se feu lo jurament dels senyors concellers nous ab la forma acostumada, per aver ja deixat lo dol com consta ab la deliberatio feta per lo savi concell de cent lo dia de ahi, y perço los senyors concellers y obrers vells anaren a casa dels senyors concellers y obrers nous, pera acompanyarlos a casa la ciutat, los quals vingueren ab la forma seguent, ço es, primerament los senyors obrers primer lo artiste o mercader y despres lo militar o ciutada, acompanyats de son company, anant a la ma dreta lo vell per no aver encara jurat lo nou extret, y de molts altres cavallers y persones que per dit efecte avian convidades, y en ser a la porta de la capella de la present casa feren reverentia y salut a dit acompanyament y oratio a la capella y se n entraren a concistori ahont se asentaren; e despres arribaren los dits senyors concellers, primer lo sise, acompanyat de dit senyor conceller sise vell son company, qui anave al costat y ma esquera de dit senyor conseller nou extret, y de molts altres cavallers y altres differents persones, los quals fent les mateixes serimonies que dits senyors obrers se n entraren a dita instantia de concistori ahont se asentaren, despres lo quint y despres lo quart y aixi los demes per son orde, advertint que per estar desganat lo senyor conceller segon vell no pogue anar a cercar son company, y aixi despres de ser vingut lo senyor conseller ters en dita casa acompanyant lo senyor conceller ters nou extret, dit senyor conceller ters vell se n torna a serca lo senyor conceller segon nou extret y l acompanya a casa la ciutat, ahont se asentaren en forma de concistori, posant entre mitg de ells los dits senyors concellers vells com si fos promenia, y despres de dits senyors concellers

estaven, ço es, a la part dreta los senyors obrers vells y a la part esquerra los senyors obrers nous per no aver encara jurat. E junts que foren, partiren per anar a la seu, posantse davant los || acom- [f.º 240 v.º] panyadors y verguers, y despres lo senyor conseller en cap portant a son costat y ma esquerra lo senyor conseller en cap vell, y despres los demes senyors consellers per son orde, excepto lo senyor conseller segon que resta a casa la ciutat y no y ana per no tenir company, y despres de dits senyors consellers anaven los senyors obrers vells y nous, anant los vells a ma dreta dels nous per no aver encara jurat; y ab esta forma anaren a la seu per los llochs acostumats, entrant per lo portal de Nostra Senyora de la Pietat, feren oratio al altar major a les grades de la part de la epistola, y despres se n devallaren a la capella de la gloriosa Santa Eularia, ahont se posaren, ço es, los senyors concellers nous a la part del evangeli ab uns banchs, estan de filera, ço es, primer y mes prop de la reixa de la capella lo senyor conseller en cap y despres los demes per son orde, y despres del senyor conseller sise los senyors obrers vells, e a la part de la epistola tambe ab banchs se posaren los senyors consellers vells y obrers nous ab la forma sobre dita; y aixi asentats ohiren una misa baixa que per semblant dia se acostuma dir per un senyor canonge, y en ser al offertori dit senyor canonge se gira, y encontinent dits senyors concellers y obrers de una part y altra fent a mo[do] de un car[ag]ol se giraren y se mudaren tots en peus, de tal manera que aixi com dit senyor conseller en cap estave mes prop de la reixa de la capella se posa mes prop del altar, y aixi los demes per son orde de filera, de tal manera que dits senyors obrers venint a estar mes prop de dita reixa de la capella, y fet lo damunt dit, encontinent dit senyor conceller en cap de dit puesto enfora feu una reverentia al altar, despres als senyors concellers nous sos companys y obrers vells, y despres als senyors consellers vells y obrers nous al altra part, fet lo qual se n ana al mitg de ditas dos fileras de cara al altar, y fent tres reverentias caminant enves dit senyor canonge a la darrera se troba a sos peus y agenollat li besa la ma, y despres se alsa y fent altres tres reverenties endarrere se n ana al dit puesto del mitg de ditas dos fileras de hont era exit, y ahont feu una salut al altar, altra a dits senyors consellers nous y obrers vells, y altra a dits senyors consellers vells y obrers nous, y despres se n torna a son puesto prop del altar de alla ahont era eixit, e lo mateix feu lo

senyor conceller en cap vell del altra part, y despres lo senyor conseller ters nou, y despres lo ters vell, y aixi los demes interpo'adament fins que dits senyors consellers y obrers agueren acabat, que encontinent dit senyor canonge se torna a girar pera pasar avant la misa, dits senyors y obrers de una part
[f. 241.] y altra tornaren a fer altre caragol mudantse y posantse || com al principi estaven, ahont se agenollaren y [a]cabaren de ohir la missa, y despres uns goix[s] que los escolanets cantaren; los quals acabats, dits senyors concellers se n anaren ab la mateixa forma eren vinguts a casa la ciutat, ahont entrats a concistori se asentaren, ço es, los senyors concellers nous de filera a la ma dreta y los senyors concellers vells de filera a la ma esquerra, de tal manera que lo senyor conseller en cap nou y vell venian a estar costat per costat al raco de dit aposento, lo nou a ma dreta y lo vell a ma esquerra, y los senyors obrers vells se asentaren despres dels senyors consellers nous, y los senyors obrers nous per no aver encara jurat se asentaren despres dels senyors concellers vells; e fet lo damunt dit, dits senyors concellers nous prestaren lo solit y acostumat jurament, lo qual llegi y publica lo scriva major en la forma acostumada, y despres un verguer posa a la falda del senyor conceller en cap vell un llibre vert en lo qual esta pintat un Christo ab los quatre sants evangelis, y dit senyor conceller en cap nou agenollat jura de servar y complir los privilegis, ordinations, usos y costums de la present ciutat, y despres dit senyor conceller en cap se torna a seurer y prengue dit llibre en la falda y los demes senyors concellers nous de hu en hu feren dit jurament en la forma sobre dita; e despres dit scriva major llegi y publica lo jurament de dits senyors obrers nous, y en aver acabat anaren a jurar en la mateixa forma en poder y ma de dit senyor conceller en cap nou, y despres dits senyors obrers se mudaren posantse los nous per aver ja jurat despres dels senyors concellers nous y los vells despres dels senyors concellers vells; y per quant los magnifichs advocats de la present casa estant en retentio que ells deuen seurer despres de dits senyors concellers y no los obrers, perço feren la protesta ordinaria de que dit acte no fos de ningun exemplar y ni pugue esser tret en consequentia; e fet lo damunt dit, entra lo vicari general del reverendissim senyor bisbe, lo qual se asenta entre lo senyor conceller en cap vell y nou, y alla publica sententia de excomunicatio als senyors concellers nous y altres officials que

se aurian be y degudament ab lo regimen de sos officis, y despres absolgue als vells; fet tot lo qual, totom isque de dit aposento, restant tots sols los senyors concellers vells ab los nous per instruirlos dels negocis de la present ciutat, y en lo entretant que estaven en dit conclavi, embiaren un verguer vestit ab sa gramalla al exellentissim senyor don Vicente Gonzaga, llochtinent y capita general, peraque fos || servit donar ora pera anar a [f. 241 v.º] besarli la ma y ferli la visita ordinaria, lo qual al cap de mitghora arriba y digue a dits senyors concellers que avia dat a les tres, y encontinent de dat dit recado dits senyors concellers nous y vells se alsaren y se n anaren, ço es, los vells a despullarse de ses gramalles y los nous a ses cases en lo acompanyament eren vinguts.

Visita fan los senyors concellers nou extrets lo dia del jurament a sa exellencia.

Dit dia a les tres ores de la tarde, dits senyors concellers, ab ses gramalles acostumades, se ajuntaren a la casa de la present ciutat, y [de] alla, ab sos verguers davant y mases altes, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a palacio, ahont en ser a mitja escala isqueren dos criats de sa exellencia pera rebrer dits senyors consellers, acompanyanlos per la primera sala gran, ahont estavan los alabarders de sa exellencia fent dos fileres de una part y altra, y despres se n anaren fins al aposento de sa exellencia, que es junt a la galeria qui mire a mar, y trobant a dit senyor virrey serca la porta, encontinent que los verguers lo veren y entraren, rendiren les mases, y dits senyors concellers despres de averli fet les saluts degudes y ordinaries se asentaren ab ses cadires, tres a cada part a modo de cor y dit senyor virrey al mitg mes llun[y] de la porta; y aixi asentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li feu a saber com despres de la extractio de novells concellers y de aver jurat, acostuman de fer dita visita al senyor llochtinent y capita general, per lo que venien a complir a dita obligatio, offerint a sa exellencia que ells sempre procurarien ab tot effecte tenir vigilant cuydado en complir a les obligations de sos carrechs, restant sempre promptes en tot al servey de sa magestat (Deu lo guarde) y en tot lo que per sa exellencia los fos manat y ordenat, supplicant humilment fos servit com de sa exellencia se espera y confiava continuar sos bons effectes en tots los augments pocibles de est principat y ciutat de Barcelona, al qual dit senyor virrey respongue que estimava molt los bons effectes de dits senyors consellers, confiant que acudirian en tot lo que per sa part tocaria a obrar en

servey de sa magestat y beneffici de la present ciutat, poden[t] estar serts que ell per sa part no perdrie occatio en la qual se pogues emplear per tot lo que convingues obrar, y fet dit rahonament dits senyors consellers se alsaren y despedintse de sa exellencia y los acompanya fins al portal de dit aposento se n anaren, tornant a alsar dits verguers les mases en aver deixat a sa exellencia, anant ab la matexa forma fins a casa la ciutat.

[f. 242.] Dit dia y despres de aver feta dita visita, tenin ora dits senyors consellers del illustrissim y reverendissim senyor bisbe de Barcelona, per m[ed]i de un verguer vestit ab sa gramalla que y avien emviat, anaren ab la mateixa forma de ciutat al palacio episcopal, ahont arribats a mitja escala los isqueren a rebre dos capellans de dit illustrissim y reverent senyor bisbe, acompanyantlos fins dalt a la primera sala, ahont estava al portal dit reverendissim senyor bisbe, lo qual despres de aver fetes les saluts a dits senyors concellers, los feu entrar primer y ell despres entra en una instantia que trau una gran finestra al pati de dit palau, ahont dits senyors concellers se asentaren ab ses cadires de filera a modo de mitja lluna y dit reverendissim senyor bisbe prengue una cadira davant dits senyors concellers y mes prop de la porta; y aixi asentats y cuberts, dit senyor conseller en cap li digue y refferi com acudint a la obligatio de llur carrech, eren vinguts a sa senyoria ilustrissima pera ferli la deguda y acostumada visita que quiscun any se li acostuma de fer per la extractio de novells consellers, offerint a sa senyoria per part de la ciutat de estar sempre promptes en tot lo que fos servey de sa senyoria illustrissima, al qual humilment suplicaven que ab ses bones orations fos servit pregar a Deu Nostre Senyor los donas salut y forses pera poder acudir al servey de Nostre Senyor Deu, de sa magestat (que Deu guarde), beneffici y augment de la present ciutat, com aixi confiavan o faria, y despres de averlos respost dit senyor bisbe, dits senyors concellers se alsaren y se n anaren en la mateixa forma eren vinguts, acompanyantlos dit senyor bisbe fins al cap de la escala y dits capellans fins al peu de la dita escala. Visita al senyor bisbe de Barcelona per los senyors concellers.

Dit dia y en ser arribats de dita visita, tenint semblantment ora dits senyors concellers del senyor canceller, per m[ed]i de un verguer vestit ab sa gramalla que li avien enviat, anaren ab la mateixa forma de ciutat, verguers y mases altes, a la casa y palacio de dit reverendissim senyor canceller, ahont arribats los Visita al senyor canciller per los senyors concellers.

isqueren arrebrer dos capellans al peu de la escala, acompanyantlos fins dalt al portal de la segona sala que trau finestres darrere de la diputatio, ahont trobaren dit senyor canceller, y despres de ferli les degudes cortecies dit senyor canceller los feu entrar primers fins una altra quadra endintre, ahont se asentaren de la mateixa manera que estigueren asentats en la visita de dit reverendissim senyor || bisbe; y aixi asentats y cuberts, dit senyor conseller en cap en substantia li digue les mateixes rahons [f. 242 v.º] que a dit reverendissim senyor bisbe, ajustant a elles fos servit de tenir recomanat lo diligentiar la expeditio de les causes, assenyaladament dels pubills y viudes y ja per llur pobresa com per ser o[r]ffens tenen poques persones qui parlen per ells, confiant de sa senyoria que ab son bon sel y benignitat los sera auxiliar i patro, pera que cada [hu] tinga lo que li toque segons sa justitia, al qual dit senyor canceller respongue, y despres de aver respost dits senyors concellers se despediren de sa senyoria y se n anaren, acompanyantlos dit senyor canceller fins alla ahont las avie rebuts y dits senyors capellans fins al peu de la escala de dit palacio, ahont se despediren dits senyors concellers y se n anaren.

Jurament de officials.

DIJOUS [a] .II. de dit, a la matinada los senyors taulers y administradors del banch ab tots sos officials devallaren a consistori, y alla prestaren son solit jurament en ma y poder del senyor conseller en cap de averse be y llealment quiscu en son offici, conforme quiscun any acostuman.

Visita al dret nou.

DIVENDRES a .III. de dit, a la matinada los senyors consellers, en forma de ciutat, ab sos cotxos, anaren a fer la visita ordinaria al dret nou, y de aqui al portal de mar, dret del peix y pallols, ahont acistiren tots los officials y ab ells se entremeteren de tot lo que acerca de ditas cosas convenia, y despres se n anaren a llurs cases.

[Ambaixada al virrei]

Dit dia a la tarde, lo noble senyor don Francisco Semanat y lo senyor Francesc Font, ciutada, de part dels molt illustres senyors consellers, reportaren una embaixada al exellentissim senyor don Vicente Gonzaga, lloctinent y capita general en lo present principat de Catalunya, la qual es del thenor seguent:

Exellentissim senyor

Los consellers de la present ciutat de Barcelona diuen y representen a vostra exellencia com se aporta una causa en la real

audiencia, a relatio del noble y magnifich don Miquel de Cortiada, en la qual los conjuges don Anton y dona Joana de Peguera demanan al sindich de la present ciutat los pague duas pentions de dos censals creats en temps de ....., que la dita ciutat los fa y presta tots anys en sos terminis sens reductio alguna. E com, exellentissim senyor, la present ciutat per poder dar satisfactio a sos acreadors, que eran tants y de moltas y considerables quantitats, aya deliberat en differents ocations, y en par-
[f. 243.] ticular al primer || de juliol 1661, que los censals que feya y prestava se reduissen, com de fet inseguint dita y altres deliberations se agen reduit y los acreadors cobren aquells ab redductio, sens que acreador algu fins (*) vuy age contradit ni contradiga, sino es vuy dits nobles conjuges de Peguera ab dita causa, y donant lloch a la declaratio de dita causa seria obrir cami als demes perque moguesen semblants litigis y demandas a la present ciutat, de que redundaria lo prejudici tant gran que s deixa considerar. Per tant, dits consellers supplican a vostra exellencia sia servit manar se suspenga la declaratio de dita causa fins se age pres resolutio a la moderatio de la real pragmatica que supplica a sa magestat (que Deu guarde), la present ciutat, aixi mateix com en altres occations es estat vostra exellencia servit se n suspenguesen altres de la present ciutat de menor prejudici, en que rebran particular merce de la ma de sa exellencia.

Festa de sant Nicolau bisbe, en lo convent de Sant Francesch.

DILLUNS a .VI. de dit, dia del glorios sant Nicholau.—En aquest dia los senyors consellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat, y de alli en forma de ciutat ab cotxos anaren a la iglesia del glorios sant Francesc, pera acistir a la festa de dit glorios sant, ahont arribats al portal major de dita iglesia los isqueren a rebre los pares de dit monestir y majorals, obrers de la confraria de dit glorios sant, los quals posantse al costat y ma esquerra de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli ab cadires de vellut y almoades als peus, ahont ohiren lo offici y sarmo fent les serimonies degudes y acostumades, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y aixi los demes; e acabat dit offici dits se-

(*) Ms. «sens».

nyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits pares y obrers fins al portal de dita iglesia ahont los avian rebuts.

Festa de la Immaculada Concepcio de Maria Santissima: van los senyors consellers en la seu.

DIMECRES a .VIII. de dit, dia de la festivitat de Nostra Senyora Santissima de la Conceptio.—En aquest dia a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plasa de Sant Jaume en forma de promenia, y de alla ab la musica davant, verguers y mases altes, anaren a la seu per los llochs acostumats, ahont arribats entraren per lo portal major, pasaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n pasaren a la part del || evangeli, ahont se asentaren no obstant que en dit puesto estave parat lo estrado de sa exellencia qui avie de acistir en dita festa; y al cap de una estona, tenint entes que sa exellencia arribave en dita iglesia, partiren de dit presbiteri dits senyors consellers y promens ab sos verguers y mases altes, primer lo senyor conseller en cap ab lo senyor prom a son costat y ma esquerra, despres lo segon y aixi los demes, anant fins fora lo portal del cor entre los dos pilars que son davan la capella de Nostra Senyora del Roser, ahont trobaren a sa exellencia, y despres de averli fet les degudes cortecies, dit senyor conseller en cap se li posa a son costat y ma esquerra, y los demes senyors consellers davant ab sos proms per son orde, e lo prom del senyor conseller en cap se n pasa al senyor conseller segon, lo del segon al ters y aixi los demes, aportant lo senyor conseller sise qui era lo mes davant de tots dos promens, e los verguers en ser [prop] de sa exellencia rendiren les mases y se n pasaren davan de dit senyor conseller sise, y los verguers del real consell se posaren darrere los verguers de la ciutat ab ses mases altes, e despres de dit senyor virrey y conseller en cap venia[n] los senyors canseller, regent, thesorer y doctors del real consell de dos en dos; y ab esta forma pujaren al presbiteri, ahont sa exellencia se assenta en son estrado, y dits senyors canceller, regent, thesorer y doctors del real consell als banchs de la part del evangeli serca de sa exellencia, y los senyors consellers y promens als banchs de la part de la epistola interpoladament; y aixi asentats arriba lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe pera dir lo offici de pontiffical, y despres de aver saludat y fet oratio al altar, saluda a dit senyor virrey y consell real y despres a dits senyors consellers y promens, y despres se asenta en sa cadira a la part de la epistola davant dits senyors consellers tenint sa almoada als peus, y los

[f. 243 v°]

senyors acistents dos a cada costat ab sos tamborets rasos de vellut, y aqui se vesti de pontiffical fent les serimonies acostumades; y acabat de vestir, comensa lo offici lo qual se digue ab molta mucica y solemnitat, fent les serimonies acostumades excepto que los senyors consellers no feren ahies al offertori, conforme se acostuma quant dit senyor bisbe diu de pontifical, perço que dit senyor virrey hi era, que senthi dit senyor virrey, o altre precident en sa absentia, no s fan aies, sino que despres de aver insensat lo altar, dit senyor bisbe se asenta ab sa cadira arri-
[f. 244.] mada || al altar major de cara al poble ab sa almoada als peus, y dits senyors acistents a son costat ab tamborets rasos, y encontinent se comensa lo sarmo, acabat lo qual se pasa avant lo offici; y [al] donar la pau lo senyor diaca la dona a sa exellencia, sa exellencia al senyor canseller, lo senyor canseller al senyor regent y aixi los demes, e lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y aixi los demes. E acabat dit offici, dit illustrissim y reverendissim senyor bisbe se posa capa, y encontinent se comensa la proffesso, posantse dit senyor bisbe al gramial darrere la custodia, y despres dits senyors consellers y promens, acompanyats de sa exellencia y real consell ab la mateixa forma que desobre se conte, anant dits verguers de la ciutat ab mases baixes fins a la porta del cor, ahont dits senyors consellers se despediren de sa exellencia y anaren a pendre les vares del talam, y los verguers de la ciutat se posaren davant la custodia ab mases altes, e los senyors promens se posaren tambe davant de dita custodia ab vares, y darrere de dit gramial restaren los verguers del real consell ab mases altes, seguintse despres los senyors del real consell de dos en dos, los mes moderns davant y aixi los demes per son orde, y darrere de tots anave sa exellencia ab lo senyor canseller y regent a cada costat, anant tots ab siris excepto sa exellencia que aportave una atxeta a les mans; y ab esta forma acompanyaren dita proffesso fins que fonch tornada a la seu y agueren acabat, que lo senyor bisbe saludant a dit senyor virrey, consell real y consellers se n ana [a la] segristia, y encontinent dit senyor virrey feu oratio, feta la qual se alsa [y] dits senyors consellers y promens lo acompanyaren ab [la] forma sobre dita, anant dits verguers ab les mases baixes, a la capella de Nostra Senyora Santissima de la Conceptio ahont feren oratio, y despres lo acompanyaren al portal davant la baxada de Santa Eu-

laria, ahont dits senyors consellers y promens sè despediren de sa exellencia y fent a modo de una ala aguardaren que fos encotxat, y en ser en lo cotxo a la que comensa de camina[r], dits senyors consellers y promens se n anaren per lo portal de Nostra Senyorà de la Pietat ab la mateixa forma de promenia a Sant Jaume, ahont se disgregaren.

Concell de cent: dia de santa Llucia.

DILLUNS a .XIII. de dit, dia de la glorio[si]ssima sancta Llucia.—En aquest dia se tingue consell de cent conforme quiscun any se acostuma, en lo qual entre altres cosas se feu extractio de mostasaph y altres officis que per semblant dia se acostum[a] traurer, com en dit consell llargament se conte (1). [f. 244 v.º]

DIMECRES a .XV. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

Festa de Nostra Senyora de Esperansa en lo convent de Sant Agustí fan los corredos de orella.

DISAPTE a .XVIII. de dit.—En aquest dia los corredors de orella de la present ciutat acostuman de fer quiscun any una festivitat a Nostra Senyora Santissima de Esperansa a la iglesia del glorios pare Sant Agusti, ahont acostuman de acistir los senyors consellers convidats per dits corredors de orella, y aixi aventlos convidats dits corredors de orella lo dia de ahi, se ajuntaren a la casa de la present ciutat y de alla en forma de ciutat ab sos verguers anant ab cotxos arribaren a la iglesia de dit glorios pare Sant Agusti, ahont al portal major los isqueren a rebrer los dits corredors de orella, que posantse al costat y ma esquerra de dits senyors consellers los acompanyaren en dita capella de Nostra Senyora Santissima de Esperansa, ahont dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli ab ses cadires de vellut y almoades als peus, y encontinent de asentats dits corredors de orella donaren a quiscu de dits senyors consellers un pomet de vidre ple de aygua almescada (2) y una toja y ramellets, y fet lo dit se comensa lo offici que digueren los pares de dit monestir ab molta musica, y aixi mateix predica un pare de dit monestir, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y aixi los demes, e acabat dit offici dits senyors consellers feren oratio y se n anaren, acompanyantlos dits corredors de orella fins al portal alla ahont los avian rebuts.

[Qüestió de cerimonial: ús de bancs i supressió

Fas nota que, per part de dits corredors de orella, se avia emviat a dir a dits senyors consellers com se avia

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, 1667, f. 10 v.º-13. Fou elegit mostassaf micer Francesc Vidal i Ros, doctor en Drets.

(2) Ms. « mascada ».

[f. 245.] agut un jubileu per semblant festivitat || en dita capella de Nostra Senyora Santissima de la Esperansa, y que per dita raho se tendria patent lo Santissim Sagrament, y dits senyors consellers consultaren ditas cosas ab mi, Joseph Soldevila, notari publich de Barcelona, scriva rational de la casa de la present ciutat y mestre de serimonies de dits senyors consellers, als quals fiu de resposta que estant lo Santissim Sagrament patent dits senyors consellers avian de seurer ab banchs sens tenir cuxins, y no sent Nostre Senyor patent podien seurer ab cadires y almoades als peus, conforme sempre aixi se observava, y que si en totes les festivitats que dits senyor[s] consellers van se tenia patent Nostre Senyor, se perdria la auctoritat de seurer ab ditas cadiras y almoades als peus, per lo que aparexie que dita functio tenia novedat y se avia de fer reparo en ditas cosas, per lo que dits senyors concellers prengueren de acordi que per no innovar cosa alguna diguesen lo offici un poch mati sens tenir Nostre Senyor patent, que dits senyors consellers hi anir[i]en ab [la] forma acostumada, ohir[i]en lo offici y despres porien tenir patent Nostre Senyor tot lo dia, altrament no fentho de eixa manera dits senyors consellers repararien de anari sens pendre altre acort, y aixi ho feren, per lo que dits senyors consellers hi acistiren com desobre se conte. de coixins, estant patent Nostre Senyor.]

DISAPTE a .XXV. de dit, dia de la Nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist. — En aquest dia a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren en forma de promenia a la plasa de Sant Jaume y de alla, ab musica davant, verguers y mases altes, per los llochs acostumats anaren a la seu, ahont arribats entraren per lo portal major, pasaren || pel cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, ahont trobaren lo reverendissim senyor bisbe en dita part asentat ab sa cadira y [f. 245 v.º] almoada al[s] peus, ab sos acistents asentats ab tamborets de vellut rasos, que se estave vestint per dir lo offici de puntifical, y despres de aver saludat al altar major saludaren a dit senyor bisbe, y despres se posaren a la part del evangeli asentats ab sos banchs, mirant com dit senyor bisbe se vestia de pontifical, fent les mateixes serimonies de estar en peus, asentats, cubert[s], o descuberts que dit senyor bisbe feya, lo qual vestit de son pontifical comensa lo offici ab les serimonies acostumades; y en ser

Festa del naxament de Christo Senyor nostre, dient lo senyor bisbe de pontifical y se fan las cerimonias eo ayas en la catredal.

al offertori despres de aver encensat (*) lo altar, dit senyor bisbe se asenta ab sa cadira y almoada als peus, arrimat al mitg del altar de cara al poble, ab lo senyor diaca y subdiaca y acistents a cada costat asentats ab tamborets de vellut rasos, y encontinent dits senyors consellers y promens se alsaren y per son orde, ço es, primer lo senyor conseller en cap ab son prom al costat, molt poch a poch se n anaren al mitg de la barana de ferro de dit presbiteri davant dit senyor bisbe, y fent una bona reverentia lo senyor conseller en cap se n ana junt al brondo de la part del evangeli y lo senyor prom al brondo de la part de la epistola, y despres lo senyor conseller segon ab son prom feu lo mateix posantse dit senyor conseller segon al costat de dit senyor conseller en cap y lo prom a la altra part al costat del prom del senyor conseller en cap, y lo mateix feu lo senyor conseller ters, quart y los demes, de tal manera que quant agueren acabat vingueren a fer dos fileres a modo de cor, ço es, una dels senyors consellers a la part del evangeli y altra dels senyors proms de la part de la epistola, y encontinent fet lo damunt dit, lo senyor conseller en cap, qui estave mes prop del altar en dita part del evangeli, eixintse cosa de un pas de dit puesto, feu una inclinatio al altar major, y despres saluda a dits senyors consellers sos companys y despres als senyors promens, y se n ana ab molt espay junt a la barana de dit presbiteri al mitg de ditas dos fileras de cara al altar, ahont caminant fent tres bones reverenties arriba als peus de dit senyor bisbe al qual besa la ma y offeri, y despres se n torna sen[s] girar la cara al altar fent altres tres reverenties [y] || se n torna a dita barana, ahont torna a saluda[r] [f. 246.]
al altar y despres a dits senyors consellers y despres a dits senyors promens, y despres se n ana junt a dit brondo de dita part del evangeli de hon era eixit, e lo mateix feu lo senyor prom del senyor conseller en cap del altra part, y despres lo senyor conseller segon, y despres son prom y axi los demes, fins que tots agueren acabat, que encontinent lo senyor conseller en cap de una part y son prom del altra se n anaren al mitg de dita barana de ferro ahont se posaren costat per costat, y fent una salut al altar major se n anaren a seurer al[s] banchs de alla ahont eren eixits, fent lo mateix lo senyor conceller segon ab son prom, y aixi los demes per son orde; e despres se digue lo sarmo, aca-

(*) Ms. «ensentat».

bat lo qual se pasa avant en lo offici, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y aixi los demes. E acabat dit offici y a la que dit senyor bisbe fonch despullat de son puntifical y vestit ab la roba de cor, los senyors consellers y promens se posaren [en] orde anant darrere los verguers ab ses mases altes, ço es, lo senyor conseller sise ab son prom y lo prom del senyor conseller quint, y lo senyor conseller quint ab lo prom del senyor conseller quart, y aixi los demes, restant lo senyor conseller en cap tot sol al costat y ma esquerra de dit senyor bisbe, al qual ab esta forma acompanyaren a palatio al dit senyor bisbe fins al peu de la escala, ahont fent una ala dits senyors consellers y promens se despediren de sa senyoria, y ab la mateixa forma de promenia se n anaren a Sant Jaume ahont se disgregaren.

DIUMENGE a .XXVI. de dit, dia del glorios sant Esteve.—En aquest dia [los senyors consellers] se ajuntaren a casa la ciutat, y alla vestits ab ses gramalles y ab sos verguers ab cotxos anaren al monestir de Sancta Cathalina, martir, de la present ciutat, ahont arribats los isqueren a rebre al portal de dita iglesia los pares de dit monestir, y posantse al costat y ma esquerra de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli ab ses cadires de vellut y almoades als peus, y alla ohiren lo offici y sarmo, y [al] donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap y lo cap al segon y aixi los demes, e acabat dit [f. 246 v.º] offici dits senyors consellers || se n anaren, acompanyantlos dits pares de dit monestir fins al portal aont los avian rebuts.

Festa de sant Esteva.

DILLUNS a .XXVII. de dit, dia del glorios sant Joan evangelista, dits senyors consellers ab la mateixa forma anaren a la iglesia del monestir del glorios pare Sant Francesch, ahont arribats los isqueren a rebre al portal de dita iglesia los pares de dit monestir, los quals posantse al costat y ma esquerra de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont se asentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut per estar Nostre Senyor patent, ahont ohiren lo offici y sermo, acabat lo qual dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos los dits pares de dit monestir fins al portal alla ahont los avian rebut.

Festa del glorios sant Joan.

DIMARS a .XXVIII. de dit, dia dels sancts Ignocens. — En aquest dia los senyors consellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat, y de alla vestits ab ses insignies consulars, ver-

Festa dels sants Innocents.

guers y mases altes, ab forma de dita ciutat de Barcelona, anaren a la seu, ahont entraren per lo portal de sota lo orgue y feren oratio al altar [des]de les grades del presbiteri de la part del evangeli, y despres se n entraren a la capella de dit[s] gloriosos Sants Innosents, y alla se aginollaren tres a cada part conforme estan a la capella de casa la ciutat, y alla ohiren una misa baixa que digue un capellar, lo qual en ser al offertori se gira y prengue en ses mans una caixeta de plata ahont estan los cosos de dits glorios[os] sants Innocents, y dits senyors consellers de hu en hu anaren [a] adora[r] dita reliquia y despres los officials y verguers, y despres se pasa avant dita missa, y [al] donar la pau un senyor capella vestit ab son sobrepallis la dona al senyor conceller en cap y segon de cada part y los dits a sos companys, e acabada dita misa los senyors consellers se n tornaren a casa la ciutat en la mateixa forma eren vinguts.

Fet per lo aposentador de la familia de la magestad cezarea de la senyora emperatris.

Dit dia y en ser los dits senyors consellers en la casa de la present ciutat, arriba en ella lo aposentador de la familia de la magestat sesarea de la senyora emperatris, lo qual ere tornat ab les galeres de Alemanya ab les gale[re]s de Espanya que eren vingudes aportant molta gent de dita familia de dita senyora emperatris, a la || qual avian deixada, y se n retornaven a Madrit, lo qual entrat a consistori digue a dits senyors consellers ditas cosas, y demana li donasen aposentaments per la gent aportava de dita familia en lo temps o per lo temps que estiguesen en la present ciutat, al qual dits senyors consellers feren de resposta que esta ciutat no donave aposentaments a ninguna persona sino tant quant la persona real acistia en ella, com ho feren no sols en dies pasats que dita senyora emperatris estigue en la present ciutat fins a que se fonch anada, pero encara ab la avia (*) de dita senyora emperatris, que sia en gloria, quant pasa tambe a casar en Alamanya ab lo senyor emperador (que sie en gloria), pero que a la retornada quant torna la familia de dita jornada no s trobe en dit exemplar ni altres aver donat may aposentaments, y aixi ells dits consellers no ls podien donar sens tenir altra inteligentia de dit fet o donarne primer raho al savi consell de sent, sens deliberatio del qual no podian obrar cosa alguna. [f.

DIVENDRES a .XXXI. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

(*) Maria Anna d'Austria, filla del rei Felip II de Catalunya (III de Castella), i muller de l'emperador Ferran III, la qual vingué a Barcelona en 1630. V. *Dietari*, X, 452-473.

[MDCLXVII]

[GENER]

DISAPTE al primer del mes de janer del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVII.—En aquest dia a la matinada los senyors consellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat, y vestits ab ses insinies consulars, ab sos verguers, ab cotxos, anaren a la iglesia parrochial de Sancta Maria de [la] Mar de la present ciutat, ahont se feya solemne festa de la Circuncitio de Nostre Senyor Deu Jesuchrist conforme quiscun any se acostuma, y arribats en dita iglesia los isqueren a rebe los senyors preveres, y posantse al costat y ma esquerra de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont dits senyors consellers se posaren a la part de la [f. 247 v.º] epistola ab los banchs de vellut, per estar || a la part del evangeli lo estrado que avia de venir sa exellencia; y al cap de una estona tenint entes que sa exellencia arribava, dits senyors consellers lo isqueren a rebe al portal major, y despres de aver fetes les degudes cortesies dits senyors consellers se posaren davant y lo senyor conseller en cap a son costat y ma esquerra, y baixant los verguers les mases lo acompanyaren fins al presbiteri, ahont dit senyor virrey se posa ab son estrado y los senyors concellers als banchs de la part de la epistola, y aixi ohiren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona a sa exellencia y lo senyor subdiaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y aixi los demes; e acabat dit offici dit senyor virrey se n ana, acompanyantlo dits senyors consellers fins a dit portal ahont lo avian rebut, y despres de ser encotxat s en anaren.

Primer dia del Cap de any que acostuman anar los senyors concellers en la isglesia parrochial de Santa Maria del Mar.

DIJOUS a .VI. de dit, festa de la Adoratio del sants Reys de Orient.—En aquest dia a la matinada los senyors consellers se

Festa de la Adoracio dels sants Reys.

ajuntaren a la casa de la present ciutat, y de alla ab ses insinies consulars y verguers, ab cotxos, anaren a la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi de la present ciutat, y arribats al portal major los isqueren a rebre los senyors preveras de dita cōmunitat y obrers de dita iglesia, ques posaren al costat y ma esquerra de dits senyors consellers acompanyantlos fins al presbiteri, ahont dits senyors consellers se posaren a la part de la epistola ab banchs, per estar a la part del evangeli lo estrado de sa exellencia qui avie de acistir en dita festivitat; y [al] cap de una estona tenint entes que sa exellencia arribava, lo isqueren a rebre al portal de dita iglesia, y despres de aver fetas les degudes cortecies los verguers baixaren les mases y los senyors consellers se posaren davant de sa exellencia, restant sols lo senyor conseller en || cap [a son costat] y ma esquerra, y ab esta forma [f. 248.] lo acompanyaren al presbiteri, ahont sa exellencia se posa en son estrado y dits senyors consellers ab sos banchs a la part de la epistola, ahont ohiren lo offici y sarmo, acabat lo qual sa exellencia feu oratio al altar y despres sen ana, acompanyantlo dits senyors consellers ab sos verguers y mases baixes fins al portal de dita iglesia ahont lo avian rebut, y despres que fonch encotxat y lo cotxo camina, li feren son degut acatament y sen anaren.

Festa del glorios sant Ramon de Penyafort.

DIVENDRES a .VII. de dit, dia del glorios sant Ramon de Penyafort.—En aquest dia a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plasa de Sant Jaume en forma de promenia, y junts que foren arriba lo scriva rational de la present casa, aportant lo pendo de dit glorios sant, en companyia de dos acistents ab vares, y posantse davant de dita promenia, ab la musica davant, partiren enves la seu per los llochs acostumats, entrant per lo portal major, y pasant per lo cor sen pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fet lo degut acatament al altar major sen pasaren a la part del evangeli, ahont se asentaren, y dit scriva rational deixa lo pendo al costat del senyor conseller en cap; y al cap de [u]na estona comensa la proffesso que quiscun any per semblant dia fer se acostuma, [y] al que eixie la custodia lo senyor conseller en cap dona lo dit pendo al senyor prom mes antich, quis posa davant la custodia ab los demes senyors proms ab vares, y los senyors consellers se posaren darrere lo gramial fins a la porta del cor, ahont prengueren les vares del talam, y los verguers se posaren davant la

custodia ab les mases altes, y ab esta forma acompanyaren la dita proffesso fins a la iglesia de Santa Catharina, martir, ahont se feya la festa de dit glorios sant; y arribats en dita iglesia, en aver deixat dits senyors consellers lo talam, se asentaren al presbiteri a la part del evangeli ab cadires de vellut y almoades als peus, y lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe de Barce-
[f. 248 v.º] lona || se asenta de la mateixa manera a ma dreta del senyor conseller en cap, e los senyors promens se asentaren a la mateixa filera dels senyors consellers, despres del senyor conseller sise, ab banchs, e los senyors del gramial se asentaren a la part de la epistola ab cadires soles, y los senyors preveres de les capes del cor ab banchs, y los demes senyors canonges se asentaren a les cadires del cor, y aixi asentats ohiren lo offici y sarmo, lo qual acabat se posa en orde dita proffesso, anant a la seu en la mateixa forma eren vinguts; ahont despres de ser acabada dita proffesso, dits senyors consellers y promens se n anaren ab dita promenia, aportant dit scriva rational dit pendo, fins a Sant Jaume ahont se disgregaren, y dit scriva rational se n torna ab dit pendo y musica davant a casa la ciutat.

Professo de la Bulla de la sancta Crusada.

DIUMENGE a .VIIII. de dit, tenint carta los molt illustres senyors consellers de sa magèstat (que Deu guarde) pera que acistisen a lo proffesso de la entrada de la Butlla de la sancta Crusada (*), y sent convidats per dit effecte per lo senyor thesorer de dita Butlla, se ajuntaren en la casa de la present ciutat, de hont partiren, vestits ab ses gramalles, ab sos verguers, en forma de ciutat, ab cotxos, y anaren a la iglesia del glorios pare Sant Agusti, ahont arribats y pujats al presbiteri se asentaren a la part del evangeli ab unes cadires tenie prevengudes, y al cap de una estona arribant lo dit thesorer de la Butlla se asenta entre quint y sise, y al cap de una estona arriba lo senyor veguer lo qual fonch asentat a ma dreta del senyor conseller en cap; y encontinent se comensa la proffesso, y per dit effecte lo dit senyor veguer prengue lo pendo y acistit de sos officials se posa davant lo gramial, y los senyors consellers se posaren darrere lo gramial de dos en dos, aportant lo senyor conseller quint y sise en lo mitg a dit senyor tesorer de la Butlla; y ab esta forma arribaren a la seu, ahont dit senyor veguer deixa lo pendo, y juntament ab dits senyors consellers y thesorer de la Butlla se asentaren a

(*) V. *Lletres reials originals*, 1653-1669; està datada la lletra a 8 d'octubre de 1666.

les cadires del cor, sota la trona gran, estant primer lo senyor veguer, despres lo senyor conseller en cap, y aixi los demes, y dit senyor thesorer entre lo senyor || quint y sise, y ab esta forma ohiren lo offici y sarmo, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor veguer, lo senyor veguer al senyor conseller en cap y aixi los demes; e acabat dit offici, dit senyor veguer se despedi de dits senyors consellers y se n ana, y lo mateix feu dit senyor thesorer de la Butlla, y despres dits senyors consellers se n anaren. [f. 249.]

[Processó del *Niño perdido*: pluja.]

Dit dia y a la tarde, dits senyors consellers eren convidats per anar a la proffesso del *Nyinyo perdido* que fan les senyores monges del monestir de Nostra Senyora dels Angels y Peu de la Creu, y per aver molt plogut y averi molt fanch no y anaren.

DISAPTE a .XV. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

[Visita al monestir de Sant Agustí.]

DIUMENGE a .XVI. de dit.—En aquest dia los senyors consellers en forma de ciutat ab cotxos anaren a la iglesia de Sanct Agusti, ahont ohiren lo offici y sarmo, pera fer la visita que tots anys fan a les quatre hor[d]es del[s] mendicans.

Concell de cent.

DILLUNS a .XVII. de dit, dia del glorios sant Anthoni.—En aquest dia se tingue concell de cent en lo qual, entre altres coses, se feu extractio de taulers y altros officis, com en dit consell llargament es de veurer (*).

Festa de sant Sebastia.

DIJOUS a .XX. de dit, dia del glorios sant Sabastia, patro y advocat de la present ciutat.—En aquest dia los senyors consellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat y de alla, ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, anaren a la seu pera acistir a la proffesso de dit glorios sanct, y pujats al presbiteri se estigueren a la part del evangeli fins que dita professo comensa, que s posaren darrere lo gramial fins a la porta del cor, ahont prengueren les varas del talem, juntament ab [un] senyor cavaller prom per faltari lo senyor conseller quart per estar desganat, y los verguers se posaren davant la custodia ab les mases altes, y ab esta forma ana dita proffesso per los llochs acostumats fins a la capella de dit glorios Sant Sebastia, que es de la ciutat, ahont arribats, dits senyors consellers se segueren al

---

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 23 bis-33 v.º Foren elegits taulers Josep de Navel i Erill, ciutadà, i Pere Galvany, mercader.

presbiteri a la part del evangeli ab les cadires de vellut y almoa-
[f. 249 v.°] des als peus, y lo senyor bisbe aixi mateix || segue en dita part a ma dreta del senyor conceller en cap, e los senyors del gramial se asentaren a la part de la epistola ab cadires soles sens cuxins, y los senyors de les capes ab un banch al costat de dits senyors del gramial, e los demes senyors canonges segueren baix dit presbiteri ab banchs de vaqueta a una part y altra, que la ciutat los fa posar per no averi cor en dita iglesia, y asentats ab esta forma ohiren lo offici y sarmo, lo qual acabat dita proffesso se torna a posar en orde, y dits senyors consellers tornaren a pendre les vares del talam fins a la seu, de hont en aver dits senyors consellers acabat se n anaren.

DIUMENGE a .XXIII. de dit.—En aquest [dia] los dits senyors consellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat, y de aqui ab ses gramalles y verguers ab cotxos anaren a la iglesia del monestir del Carme, pera la visita ordinaria que quiscun any acostuman, ahont arribats al portal major los isqueren a rebre los pares de dit monestir, y posantse al costat y ma esquerra de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont se asentaren a la part del evangeli ab cadires de vellut y almoades als peus, y alla hoiren lo offici y sarmo, lo qual acabat se n anaren, acompanyantlos dits pares fins alla ahont los avian rebuts.

Visita per los senyors concellers al convent de Nostra Senyora del Carme.

DIMECRES a .XXVI. de dit, a la matinada arriba en la casa de la present ciutat lo senyor secretari de sa exellencia, lo qual entrat a concistori y asentat despres dels senyors consellers a la part dreta, y digue y refferi com venia de part de sa exellencia a dir a dits senyors consellers que sa exellencia gustaria que anasen a la tarde a las tres hores a parlarli en forma de ciutat, perço que sa exellencia tenia que cuminicarlos algun negoci, al qual lo senyor conseller en cap feu de resposta que ells estavan sempre promptes y aparellats en servir a sa exellencia en tot lo que los volgues manar, y que aixi en esta conformitat acudirian a palacio a la hora que dita sa exellencia los manave, y encontinent dit senyor secretari se despedi de dits senyors concellers y se n ana.

Visita als senyors concellers per lo secretari del senyor virrey.

Dit dia y a las tres horas de la tarde, dits senyors consellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat, de hont vestits ab insignies consulars, verguers ab ses mases altes, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a palacio, ahont pujats y arri-
[f. 250.] bats a la || instantia ahont dit senyor virrey estave, los verguers

Visita feta per los senyors conceller[s] al senyor virrey, donant noticia lo senyor virrey als senyors concellers que aca-

bava lo trienni y se n anava a la Cort, fent moltas offertas.

abaixaren les mases, y dits senyors consellers, despres de aver fetes les corticies degudes a dit senyor virrey, se asentaren ab ses cadires, tres a cada part de filera a modo de cor, y dit senyor virrey al mitg; y aixi asentats y cuberts, dit senyor virrey los digue que ell [los havia] enviats a cerca[r] pera ferlos sabidors com dins pochs dies acabava los tres anys de son carrech de llochtinent y capita general, per lo que entenia se n anaria a la cort de sa magestat (que Deu guarde), y per lo carinyo tenia a esta ciutat de les moltes fineses avie fetas en servey de sa magestat (que Deu guarde) y enves ell, no volia anasen que no ls fes sabidors de ditas cosas, significantlos que tenia gran pesar de deixar a esta ciutat, pero que en qualsevol part ques trobas tindria sempre particular memoria de mirar y procurar los beneffícis y augments de tot lo present principat y en particular de esta ciutat de Barcelona, supplicant sempre a sa magestat (que Deu guarde), que la onrre, prospere y augmente, com de sa real grandesa aixi se espera y confia; al qual dit senyor conceller en cap respongue que ell no tenia paraules ab que exprimir ni explicar lo sentiment gran que tota esta ciutat en comu y los concellers de ella en particular tenian conciderant que sa exellencia los avie de deixar, puig sempre lo avian tengut y tenian per patro y emparo de esta ciutat, com se era molt ben exprimentat ab les moltes y differents occations que esta ciutat li avie supplicat moltes y defferents merses y gracies, les quals sempre avia obtingudes ab los majors avantatges que li era estat pocible, pero que ja que fos forsosa sa partida, ordenantho aixi sa magestat (que Deu guarde), com a faels vassalls los era forsos obehir als ordens de sa magestat, encara que ab viu sentiment de perdua tant gran, restant sols per sa consolatio les vives confianses tenen que sa exellencia onrrara sempre a esta ciutat en totes les occations se li offeriran, y assenyaladament en supplicar a sa magestat (que Deu guarde) onrre sempre a esta ciutat com de sa real grandesa se espera; y acabat dit rahonament, dits senyors consellers se alsaren y despedintse de sa exellencia se n anaren, acompanyantlos dit senyor virrey fins al portal de dita instantia, ahont se despedi y dits verguers alsaren les mases, [y] se n tornaren a casa la ciutat en la mateixa forma eren vinguts.

Noticia de nova eleccio de virrey.

DILLUNS a .XXXI. de dit. — En aquest dia a la matinada los molt illustres senyors consellers tingueren notitia, per m[ed]i de la estaffeta que ere arribada lo dia de ahi a dotse horas de la [f. 250 v.º

nit, com la magestat de la reyna nostra senyora (que Deu guarde) ere estada servida confirmar al exellentissim senyor don Vicente Gonzaga en virrey y capita general del present principat de Cathalunya per altres tres anys, y tambe arriba en la casa de la present ciutat lo senyor Reart, secretari de la provincia, lo qual entrat a concistori y asentat despres dels senyors consellers, en nom de sa exellencia, presenta a dits senyors consellers una carta de la reyna nostra senyora contenint la confirmatio y nova electio de llochtinent y capita general en favor de dit senyor don Vicente Gonzaga, y tambe aporta lo privilegi en favor de dit senyor concedit ab la forma acostumada, tot lo qual ho entrega a dits senyors concellers perque sa[s] senyorias ho fessen mirar, y despres dit senyor Reart se alsa y se n ana.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

[FEBRER]

DIMARS al primer del mes de febrer del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVII., los dits senyors consellers a la matinada feren nominatio de dos senyors cavallers, los quals per part de dits senyors consellers anaren a sa exellencia, al qual donaren la norabona de la confirmatio de son carrech de llochtinent y capita general, significantli la gran alegria y consuelo que dits senyors consellers avian tingut de dita confirmatio. Embaxada de norabona.

Dit dia a la tarde se tingue consell de cent en lo qual, entre altres cosas, se llegi la carta de la reyna nostra senyora (que Deu guarde), acerca de la confirmatio de virrey, donant noticia com los advocats de la present casa avian vist lo privilegi per sa magestat (que Deu guarde) a dit senyor don Vicente Gonzaga concedit, lo qual venia despedit ab la forma acostumada, a tot lo qual dit concell delibera que s prengues lo jurament acostumat a dit exellentissim senyor don Vicente Gonzaga, acistinthi los [f. 251.] senyors consellers ab la || forma acostumada, y que los senyors concellers per medi de cavallers en forma de embaixada anasen a donar la norabona a dit exellentissim senyor don Vicente Gonzaga de sa nova electio, certiorantlo de [la] deliberatio que dit concell de cent avie presa peraque sa exellencia fos servit de ju- Concell de cent ahont se llitg carta de la reyna nostra senyora ab confirmacio de nova eleccio de virrey.

rar lo dia [y] hora que li paregues convenir, com ditas y altras cosas en dit concell estan mes llargament contengudes (*).

Norabona de nova electio de llochtinent y capita general.

Dit die y en execuutio de dita deliberatio per dit concell de cent feta, los senyors don Francisco Sala, don Francisco Semmanat, Francesc Fonts y Rafel Grimosachs, ciutadans, en nom y per part de la present ciutat, anaren a dit exellentissim senyor don Vicente Gonzaga, al qual donaren la norabona de sa nova electio, significantli la gran alegria que tota esta ciutat avie tingut de ditas cosas, y notifficantli la deliberatio que lo concell de cent avie presa en orde a son jurament, peraque sa exellencia disposas lo die y hora volia jurar peraque los senyors concellers acistixen a son jurament en la forma acostumada.

Festa de la Purificacio de Nostra Senyora.

DIMECRES a .II. de dit, dia de la Purificatio de Maria Sanctissima, tenint entes los senyors concellers que lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe feya la benedictio de la sera a la seu vestit de puntifical ab la forma acostumada, partiren perço de la casa de la present ciutat vestits ab ses insignies consulars, ab sos verguers y mases altes, acompanyats dels officials de la present casa, [y] anaren a la seu, ahont pujats al presbiteri se asentaren als banchs a la part del evangeli, y despres puja lo dit reverendissim senyor bisbe, lo qual se vesti de puntiffical a la part de la epistola ab la forma acostumada, y despres comensa la benedictio de la sera, feta la qual tots los senyors canonges y clero del cor pujaren en dit presbiteri, y dit senyor bisbe dona de ses mans siris a tots de hu en hu y ab esta forma, ço es, que dit senyor bisbe se asenta ab sa cadira y almoada al[s] peus al mitg del altar de cara al poble, ab sos acistents de cada part que sehian en tamborets rasos, y despres donaren un siri en la ma de dit senyor bisbe, lo qual donava a quiscu per son orde fins que tots agueren acabat, y despres anaren los senyors concellers de hu en hu, y despres lo mestre de serimonies de la ciutat, y ultimadament los verguers. E fet lo damunt dit se comensa la proffesso, posantse los senyors consellers darrere lo gramial || ab los [f. 251 v.º] siris ensesos, y acabada dita proffesso dits senyors concellers se n tornaren al presbiteri, ahont ohiren lo offici que digueren los senyors canonges, acabat lo qual se n anaren.

[Avís del jurament del virrei.]

DIJOUS a .III. de dit, arriba en la casa de la present ciutat lo senyor secretari del exellentissim senyor don Vicente Gonzaga,

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 50-51 v.º La lletra de la reina es troba en *Lletres reials originals*, 1653-1669; és de data de 19 de gener de 1667.

lo qual entrat al concistori se asenta despres dels senyors concellers, y alla digue com venia de part de sa exellencia a fer a saber a dits senyors concellers com sa exellencia avia determinat de prestar son jurament lo die de dema, divendres a quatre del present, a les tres hores de la tarde, ahont acistiria a la seu ab son real concell ab la forma acostumada, peraque sas senyorias acistixen en son jurament conforme acostumavan, al qual dits senyors consellers feren de resposta que ells acudirian ab molt gran puntualitat conforme tenian obligatio.

DIVENDRES a .IIII. de dit, tenint entes los senyors concellers que sa exellencia avia determinat jurar lo dia present a las tres horas de la tarde, feren perço convidar per los verguers a tots los officials de la present casa peraque acistisen a dit jurament, y perço a les tres horas partiren en forma de ciutat, acompanyats dels officials de dita casa, ab sos verguers davant y mases altes, [y] anaren a la seu, ahont pujats al presbiteri, despres de aver fet oratio, se asentaren als banchs de la part del evangeli; y tenint entes que sa exellencia arribava, partiren del presbiteri ab les mases altes fins a pasat lo cor, ahont trobaren a sa exellencia, y encontinent los verguers abaixaren les mases, y asso feren perço que dit exellentissim senyor virrey encara no avia acabat son trienni perço que no finia fins lo dia de dema, y si agues espirat aurien portades las masas altas fins que sa exellencia agues jurat; e encontinent lo senyor conceller en cap despres de averli fet lo degut recibiment se li posa a son costat y ma esquerra, los quatre demes senyors concellers per faltari lo quart per estar desganat se posaren davant, e darrere lo senyor virrey venien los senyors canceller, regent, thesorer y doctors del real concell, de dos en dos, per son orde y antiguitat, y ab esta forma pujaren al presbiteri, ahont los senyors consellers se posaren a la part del evangeli den peus y ab llera descuberts, y los demes senyors canceller, regent, thesorer y doctors del real con- Jurament del llochtinent y capita general per confirmacio
[f. 252.] sell a la part de la epistola den peus || y sens cubri[r] tots *ordine turbato;* e sa exellencia tenia aparellat lo estrado devant lo altar ab la sancta Veracreu sobre dit estrado, y en arriba[r] se aginolla, y aginollat, lo sindich de la ciutat, despres de aver fet acatament al altar y a sa exellencia, publica les protestes que per part de la ciutat se eren fetas per dit jurament, les quals son llargament continuades en lo *llibre de registre* (*) de la present

(*) V. *Liber litterarum et provisionum regiarum,* 1652-1678, f. 135 v.º-138.

ciutat, y en comensar de llegir lo senyor canceller digue que se n deixas de llegi[r], que sa exellencia ja les tenia per enteses, y despres lo sindich de la diputatio feu lo mateix, fentli la mateixa raho dit senyor canceller, y despres lo llochtinent de protonottari en lo present principat publica lo jurament de dit senyor virrey, y lo senyor vicari general qui estava arrimat al altar ab altres senyors canonges den peus li publica sententia de excomunicatio, y dit senyor virrey jura posant la ma sobre dita Veracreu; y fet lo damunt dit, dit senyor conceller en cap se torna a posar al costat de dit senyor virrey, y tots los demes, ab la forma sobredita, se n devallaren a fer oratio a la capella de la gloriosa Santa Eularia, y despres se n anaren al portal major, anant sempre en les mases de la ciutat baixes y les del consell real altes darre[ra] dels verguers de la ciutat, ahont dits senyors concellers se posaren en filera y se despediren de sa exellencia, lo qual encontinent se posa en son cotxo y marcha, y dits senyors consellers se n tornaren en la mateixa forma eren vinguts a casa la ciutat, ahont se disgregaren y se n anaren.

[Visita al virrei.]

DISAPTE a .V. de dit, avent obtinguda hora los senyors consellers de sa exellencia, per medi de un verguer vestit ab sa gramalla que y enviaren, pera a les tres hores de la tarde, se ajuntaren perço dits senyors concellers pera dita hora a casa la ciutat, y partiren de dita casa la ciutat, acompanyats dels officials de la present casa y ab sos verguers y mases altes, anant a palatio, ahont pujats dalt trobaren a sa exellencia al portal de la sala ahont dona auditori, y despres de averli fet los deguts acataments y aver los verguers abaixades les mases, se n entraren dintre, ahont sa exellencia se asenta ab sa cadira y los senyors concellers || dos a la una part y tres a la altra, per faltari lo senyor conseller quart que estava desganat, asentats tambe ab ses cadires en forma de cor; y aixi asentats y cuberts, dit senyor conceller en cap li representa la gran jucunditat y alegria que tota esta ciutat y ells dits concellers avian tinguda en la confirmatio de son carrech y en son jurament, donantli de ditas cosas lo parabien y norabona, supplicant al Senyor que en molta salut puga acabar lo trienni y obtenir altra confirmatio de sa magestat, que Deu guarde, confiant de sa exellencia que no sols continuaria les onrres y merces que fins assi avia fetas a esta ciutat y principat, pero encara que ab avantatge procuraria onrrar y supplicar a sa magestat la onrras, com de sa real grandesa se

[f. 252 v.°

confiava y de sa exellencia aixi o esperaven, offerintse tambe per part de esta ciutat en obehir molt promptes los manaments y ordes que per part de sa exellencia serian donats y servirlo en tot lo que per sa exellencia fos manat y disposat, al qual sa exellencia respongue ab demonstratio de molta alegria y paraules molt complertes; y en aver respost al cap de un bell rato dits senyors concellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor virrey fins fora y junt lo portal de dita instantia, ahont dits senyors consellers se despediren y dit senyor virrey se n entra en dita instantia, y entrat dits verguers tornaren a alsar les mases, y se n anaren ab la mateixa forma eren venguts a casa la ciutat.

Festa de la gloriosa sancta Eularia.

DISAPTE a .XII. de dit, dia de la gloriosa santa Eularia, los senyors concellers ab sos promens se juntaren [en] forma de promenia a Sant Jaume, y de alla ab la musica davant ab sos verguers y mases altes anaren a la seu, ahont entraren per lo portal major, pasaren per lo cor, y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n pasaren a la part del evangeli, no obstant que en dita part estava parat lo estrado per sa exellencia, que avia de venir per acistir a la present festivitat de la dita gloriosa santa Eularia, patrona y advocada de la present ciutat, al qual dits senyors concellers y promens isqueren a rebre del mateix modo y manera que llargament es de veurer lo dia de la festivitat de Nostra Senyora Santissima de la Conceptio, a vuyt de decembre proppasat,
[f. 253.] acompanyantlo || fins al presbiteri, ahont se asentaren, ohiren lo offici que digue lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe de puntiffical, y acistiren a la proffesso que en dit dia de Maria Santissima de la Conceptio llargament es de veurer.

DIMARS a .XV. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

Visita per los senyors concellers al exellentissim senyor duch de Useda, grande de Espanya.

DIMECRES a .XVI. de dit, tenint entes los molt illustres senyors consellers que era arribat en la present ciutat lo exellentissim senyor conde de Useda y marques de Sant Roman, grande [de] Espanya, lo qual venia de Madrid pera pasar a Roma per embaxador de sa magestat (que Deu guarde), lo qual posave en lo palatio del exellentissim senyor llochtinent y capita general, y obtemperant dits senyors consellers a la real carta per lo rey nostre senyor a la present ciutat embiada acerca del modo

de fer les vis[i]tes als senyors que venen en la present ciutat, anaren perço los senyors concellers cap y ters, ab ses insignies consulars, ab dos verguers ab ses mases altes, acompanyats dels officials, de la present casa, a palacio, ahont pujats dalt al quarto del carrer Ample los isque a rebre a mitja primera sala dit senyor conde de Useda, lo qual fent moltes cortecies a dits senyors concellers y fentlos entrar primer los acompanya fins al ultim aposento que trau finestres al carrer Ample, ahont tots se asentaren ab ses cadires, prenent dit senyor marques la cadira mes prop de la porta; y aixi asentats y cuberts, lo senyor conseller en cap li dona la norabona de sa vin[gu]da a esta ciutat, signifficantli lo gust tenien que fos arribat ab salut entera, offerintse per part de esta ciutat de servirlo en tot lo que fos gust y de servey de sa exellencia, lo qual respongue a dit senyor conseller ab demonstratio de molta alegria y paraules molt complertes, y despres al cap de una estona dits senyors concellers se despediren de sa exellencia y se n anaren, acompanyantlos dit senyor marques fins al cap de la escala de dit palatio, ahont se despediren dits senyors consellers y dit senyor marques, y se n anaren dits senyors concellers [y] se n tornaren a casa la ciutat.

Primer dia de quaresma.

DIMECRES a .XXIII. de dit, primer dia de coresma, a la matinada dits senyors consellers anaren a casa la ciutat, y alla ohiren missa conforme acostuman, y despres prengueren sendra per ser primer dia de coresma. [f. 253 v.º]

Dit dia a la tarde, dits senyors concellers, ab forma de ciutat, ab sos verguers y mases altes, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a la iglesia del monestir dels pares de la Santissima Trinitat, ahont arribats los isqueren a rebre al portal de dita iglesia los pares de dit monestir, los quals posantse al costat y ma esquerra de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont dits senyors consellers se posaren a la part del evangeli de filera den peus, y a la que un pare de dit monestir comensa a llegir la absolutio que per semblant dia se acostuma donar en dita iglesia, dits senyors consellers se aginollaren y ohiren aquella fins que fonch acabada, y despres de aver fet oratio se alsaren y se n anaren a casa la ciutat ab la mateixa forma eren vinguts.

Festa de sant Mathias: acostuman los senyors concellers anar

DIJOUS a .XXIIII. de dit, dia del glorios sant Matias apostol.—En aquest dia los senyors consellers, ab ses insignies consulars y ab sos verguers, ab cotxos, anaren a la capella del hos-

pital de Misericordia, ahont arribats los isqueren a rebre los senyors administradors de dit hospital al portal de dita iglesia o capella acompanyantlos fins al presbiteri, ahont dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli ab ses cadires de vellut y almoades als peus, y dits administradors ab un banch a la part de la epistola juntament ab lo nottari de dit hospital y lo president dels pares del monistir de Sant Maties a la plaça de Santa Anna, devant del qual banch hi avie una urna gran ab redolins dintre, pera traure una donzella de les que lo quondam Matias Vila[r] avia ordenat traurer a sort pera colloca[r] en matrimoni, y aixi asentats feren extractio de dita donzella, la qual treta fonch vestida encontinent de un abit vert ab escapolari blanch, posantli una corona de flors al cap; y encontinent dits senyors consellers se alsaren, y anant a peu en forma de ciutat de hu en hu ab [f. 254.] dits|| senyors administradors a son costat y ma esquer[r]a, acompanyaren dita donzella, que anave darrere de dits senyors consellers, en dita iglesia de Sant Matias, al monistir dels pares de Sant Cayetano, a la plasa de Santa Anna, ahont arribats dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut per estar Nostre Senyor patent, y dits senyors administradors a la part de la epistola ab banchs, y dita donzella aginollada en lo mitg devant lo altar, y ab esta forma ohiren lo offici y sarmo, lo qual acabat dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors administradors fins a la porta, ahont dits senyors consellers se encotxaren. al ospital de Misericordia.

DIVENDRES a .XXV. de dit, avent entes los molt illustres senyors consellers, per medi [de] un recado a ells embiat de part del exellentissim senyor conde de Useda y marques de Sant Roman, grande de Espanya y embaxador de Roma, que dit senyor volia venir en la casa de la present ciutat pera retrornar la visita als senyors consellers que en dies pasats li avien feta, manaren per ço als verguers convidar a molts senyors cavallers y als officials de la present casa pera acistir a dits senyors consellers; y a les onse horas de la matinada, estant ja dits senyors consellers ajuntats ja en la present casa y vestits ab ses insignies consulars, dit senyor marques arriba, al qual isqueren a rebre al portal de la present casa los officials de la presént ciutat, y al peu de la escala molt[s] senyors cavallers, acompanyantlo fins dalt al cancell o batiporta de la sala del concèll de cent, ahont isqueren los senyors consellers ab sos verguers y mases altes, y despres de Visita feta als senyors concellers per lo exellentissim senyor conde de Usseda, grande de Espanya.

aver feta la cortesia deguda a dit senyor, dit senyor conseller en cap se li posa a son costat y ma esquerra y los demes senyors concellers davant, y ab esta forma entraren dins dita sala de consell de cent, ahont se asentaren al raco de dita instantia de la part del hort mes baix, alla ahont seu[en] los senyors ciutadans, estant dit senyor entre lo senyor conseller en cap y segon, y aixi asentats y cuberts estigueren un bon rato parlant, y despres se n anaren, acompanyantlo dits senyors consellers ab la mateixa forma lo avian rebut a cerca[r] la present casa fins a la capella, ahont feren ora||tio, y despres fora lo portal de la instantia de dita capella dits senyors consellers se posaren en ala y se despediren de sa exellencia, al qual dits senyors cavallers y officials lo acompanyaren fins a la porta principal de la present casa, ahont dit senyor marques se encotxa y se n ana. [f. 254 v.°]

Primer divendres de quaresma.

Dit dia a la tarde, primer divendres de coresma, los senyors consellers, ab ses insignies consulars y sos verguers, en forma de ciutat, ab cotxos, anaren a la iglesia del hospital general de Santa Creu pera acistir al sermo y *misereri* que quiscun divendres de coresma se diu en dita iglesia, y arribats al portal del pati del carrer del Hospital los isqueren a rebe, los senyors administradors, y posantse al costat y ma esquerra de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont se asentaren dits senyors concellers a la part del evangeli ab los banchs de vellut per estar Nostre Senyor patent, y a la part de la epistola los senyors administradors ab uns banchs de vaqueta, y aixi asentats ohiren lo sarmo, lo qual acabat se agenollaren y ohiren lo *misereri* y reservaren Nostre Senyor, y despres se n anaren acompanyats de dits senyors administradors à segui[r] totes les cambrades de dalt y baix, y despres al portal del pati del carrer del Carme, ahont dits senyors administradors se despediren de dits senyors consellers y se n anaren; y dits senyors concellers ab sos verguers y mases altes anaren al monestir de les Minimes de la present ciutat, que abans era casa de Repanedides, ahont feren oratio, y despres a la porteria entrant a dit monestir y acompanyats de les monges de dit convent sercaren la dita casa, y despres se n anaren.

DILLUNS a .XXVIII. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

[MARÇ]

DIMARS al primer del mes de mars del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVII.—En aquest dia se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit consell llargament son de veurer (*). Concell de cent.

[f. 255.] DIVENDRES a .IIII. de dit, segon divendres de coresma, dits senyors consellers tornaren anar al hospital, fentse en tot y per tot com en lo primer divendres a vint y sinch del pasat llargagament es de veurer, excepto que dits senyors consellers no anaren al monestir de les Minimes, sino que en aver seguides les cambrades se n anaren per lo portal del pati de la part del carrer del Hospital per hont eran vinguts. [Divendres de quaresma.]

DILLUNS a .VII. de dit, essent convidats los molt illustres senyors consellers per part dels majorals de la [a]cademia de dit glorios sant per acistir a la festa que en la iglesia de Santa Catarina martir se feya, se ajuntaren en la casa de la present ciutat, y de alli vestits ab ses gramalles, ab sos verguers y ab cotxos anaren en dita iglesia de Santa Catharina, ahont arribats al portal de dita iglesia los isqueren a rebre los pares de dit monistir, y posantse al costat y ma esquerra de dits senyors concellers los acompanyaren al presbiteri, ahont dits senyors consellers se asentaren a la part de la epistola ab los banchs de vellut, perço que a la part del evangeli estava parat lo estrado de sa exellencia qui era convidat en dita festivitat de dit glorios sant Thomas de Aquino, y al cap de una estona tenint entes que sa exellencia arribava, dits senyors consellers ab ses mases altes [lo] isqueren a rebre al portal de dita iglesia, ahont los verguers abaixaren les mases y lo senyor conceller en cap se posa al costat y ma esquerra de dit senyor virrey y los demes davant, acompanyantlo fins a dit presbiteri, ahont dit senyor virrey se posa en son estrado y dits senyors consellers als banchs a la part de la epistola, ahont ohiren lo offici y sarmo, lo qual acabat, despres de aver feta sa exellencia oratiõ, se n ana, acompanyantlo dits senyors consellers ab ditas mases baixes fins al portal de dita iglesia alla hont lo avian rebut. Festa de sant Tomas de Aquino en lo convent de Santa Caterina.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 58 v.°-61.

[Conclusions en Santa Catarina.]

Dit dia y a la tarde, dits senyors concellers en dita forma || de [f. 255 v.º] ciutat tornaren en dita iglesia de Santa Catarina martir, per acistir a les conclutions se tenian, les quals avian dedicades a la present ciutat, estant en dit acte asentats ab les cadires de vellut de la ciutat y almoades als peus.

Festa de sant Pacia en la isglesia de Sant Just y Sant Pastor.

DIMECRES a .VIIII. de dit, dia del glorios sant Pacia, sent convidats los molt illustres senyors consellers per los senyors obrers de la iglésia parrochial de Sant Just y Sant Pasto[r] de la present ciutat per acistir en dita festa de dit glorios sant Pacia, se ajuntaren perço en la casa de la present ciutat, de hont ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, anaren a dita iglesia de Sant Just, ahont entraren per lo portal major exintlos a rebre los senyors obrers y preveras de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se asentaren a la part del evangeli ab les cadires de vellut y almoades als peus, y alla ohiren lo offici y sarmo, acabat lo qual se n anaren, acompanyantlos dits senyors preveras y obrers fins a dit portal ahont los avian rebuts.

[Divendres de quaresma.]

DIVENDRES a .XI. de dit, los senyors consellers anaren al hospital per ser divendres de coresma, fentse en tot y per tot com en altres divendres atras llargament es de veurer.

Dissapte: assistir a las completas de Santa Eularia.

DISAPTE a .XII. de dit, a la tarde los senyors consellers, ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, anaren a la seu y devallaren a la capella de la gloriosa Santa Eularia, ahont asentats als banchs de la part del evangeli ohiren les completes dels enamorats, y en ser acabades se n anaren.

Festa de sancta Madrona.

DIMARS a .XV. de dit.—En aquest dia los senyors concellers, quart absent per malaltia, vestits ab ses insignies, verguers y mases altes, anaren a la seu, ahont arribats pujaren al presbiteri y se asentaren a la part del evangeli, y al cap de una estona comentsantse la proffesso, dits senyors consellers se posaren darrere lo gramial fins a la porta del cor, ahont prengueren les vares del talam ab un senyor cavaller dels proms en lloch del senyor quart que faltava, y dits verguers se posaren davant la custodia ab les mases altes; || y ab esta forma acompanyaren dita [f. 256.] proffesso fins al portal de Sant Anthoni, ahont dits senyors concellers deixaren les vares del talam y se posaren darre[ra] lo gramial, y lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe qui anave en dit gramial se n entra a la iglesia de Sant Anthoni a esperar la proffesso que tornas, per no poder pujar dalt a causa de ser vell y desganat; y ab esta forma dita proffesso se n puja a la munta-

nya de Munjuich y isglesia del monistir de la gloriosa Santa Madrona, ahont arribats, dits senyors consellers se posaren a la part del evangeli ab ses cadires de vellut y almoades als peus, y los senyors del gramial a la part de la epistola ab cadires sens cuxins o almoades, y los senyors canonges que aportaven capes de cor ab banchs a la filera de dits senyors del gramial, e los demes senyors canonges se asentaren baix dit presbiteri ab banchs de vaqueta de una part y altra que la present ciutat hi fa posar per no averi cor; y ab esta forma ohiren lo offici, acabat lo qual dita proffesso se n torna ab la mateixa forma al portal de Sant Anthoni, ahont dits senyors consellers tornaren a pendre les vares del talam y dit senyor bisbe se posa al gramial, y anaren a la seu, ahont dita proffesso se acaba y dits senyors concellers se n anaren.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

DIVENDRES a .XVIII. de dit, a la tarde dits senyors consellers en forma de ciutat anaren al hospital a hoi lo sarmo y *miserere*, com en altres dies llargament es de veurer. [Divendres de quaresma.]

DISAPTE a .XVIIII. de dit, dia del glorios sant Joseph, sent convidats los molt illustres senyors concellers per los pares Carmelitas descalsos pera acistir a la festa de dit glorios sant, se ajuntaren a la casa de la present ciutat, y de alla vestits ab ses insignies consulars ab sos verguers anaren a la iglesia del monis- Festa de sant Joseph.
[f. 256 v.º] tir de dit glorios Sant Joseph, ahont arri||bats al portal major los isqueren a rebre los pares de dit monestir, y posantse al costat y ma esquerra de dits senyors consellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli ab banchs per estar lo Santissim Sagrament patent, y alla ohiren lo offici y sarmo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y aixi los demes, e acabat dit offici despres de aver feta oratio dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits pares fins a dit portal que ls avian rebuts.

DIVENDRES a .XXV. de dit, los senyors consellers en forma de ciutat anaren al hospital, fentse en tot y per tot com en lo primer y segon divendres de coresma llargament es de veurer. [Divendres de quaresma.]

DIJOUS a .XXXI. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

[ABRIL]

Assistencia feta per los senyors concellers en la llotia per lo aniversari de la casa de Moncada.

DIVENDRES al primer del mes de abril del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVII.—En aquest dia los senyors consellers, vestits ab ses gramalles de dol, se ajuntaren a casa la ciutat y en forma de ciutat, ab sos verguers y ab cotxos, anaren a la llotja pera acistir al aniversari de don Pedro de Moncada, y en ser al portal del hort de la part dels Encants los isqueren a rebe los senyors consols, deffenedors y altres officials, tambe vestits ab gramalles de dol, y posantse al costat y ma esquerra de cada senyor conseller los acompanyaren fins a la capella, ahont se asentaren, ço es, dits senyors consellers a la part del evangeli ab banchs, || y dits senyors consols, deffenedors [f. 257.] y officials a la part de la epistola tambe ab banchs, ahont ohiren lo aniversari y sarmo, lo qual acabat dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors consols, deffenedors y altres officials fins alla ahont los avian rebuts.

Festa de sant Francisco de Paula.

DISAPTE a .II. de dit, dia del glorios sant Francisco de Paula, patro y advocat de la present ciutat, a la matinada los senyors consellers se ajuntaren en la casa de la present ciutat, y de alla, ab ses gramalles, en forma de ciutat, ab los verguers y ab cotxos, anaren a la iglesia del monestir de dit glorios pare Sant Francisco de Paula, ahont arribats los isqueren a rebre al portal de dita iglesia los pares de dit monestir, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se asentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut per estar Nostre Senyor patent, y alla ohiren lo offici y sarmo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y aixi los demes, y acabat dit offici dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos los pares de dit monestir fins alla ahont los avian rebuts.

[Matricula de mercaders.]

Dit dia a la tarde feren mercaders en la casa de la present ciutat en forma acostumada, com en la ma corrent del present any llargament es de veurer (*).

Diumenge dels Rams.

DIUMENGE [a] .III. de dit, diumenge dels Rams, entinent los mol illustres senyors consellers que lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe de Barcelona feya la benedictio dels rams ves-

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 77-78. Fou matriculat el mercader Josep Duran.

tit de pontiffical, anaren perço, vestits ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, en dita iglesia de la seu, ahont arribats y pujats al presbiteri se asentaren a la part del evangeli, y alla acistiren a dita benedictio dels rams que feu dit reverendissim senyor bisbe de Barcelona vestit de puntiffical, y despres de ser acabada puja tot lo clero, als quals dit senyor bisbe dona una palma a quiscu, y despres de aver acabats tots anaren los senyors consellers y aixi mateix los dona palma, y despres lo scriva rational y mestre de serimonies de la ciutat, y ultimadament los verguers, y fet lo damunt dit se comensa la proffesso, posantse los senyors consellers darrere lo gramial ab ses palmes a les mans, y acabada dita proffesso dits senyors consellers se n tornaren al presbiteri, ahont ohiren lo offici que digueren los senyors canonges, acabat lo qual se n anaren.

[f. 257 v.º] DIJOUS a .VII. de dit, dia del Dijous Sant.—En aquest dia a la matinada los senyors consellers se ajuntaren a la casa de la present ciutat, y de alla, vestits ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, anaren a la seu, ahont arribats y pujats al presbiteri se asentaren a la part del evangeli ab los banchs; y al cap de una estona arriba lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe, lo qual despres de aver saludat al altar major saluda a dits senyors consellers y se n pàsa a la part de la epistola, ahont se asenta ab sa cadira y almoada als peus, y a son costat los senyors acistents ab tamborets rasos, y alla se vesti de pontiffical, y vestit que fou comensa lo offici, lo qual digue ab totes les seremonies y solemnitats que per semblant dia fer se acostuman, y en ser a la Comunio puja tot lo clero del cor, als quals dit senyor bisbe dona combregar, y despres de aver combregat tots, anaren los senyors consellers de dos [en dos], y despres lo mestre de serimonies de la ciutat, y ultimadament los verguers; e fet lo damunt dit, se comensa la proffesso ordinaria de posar Nostre Senyor al monument, en la qual los senyors concellers aportaren les vares del talam, si be se [ha] de adverti[r] que aixi com abans per semblant dia se portave dit talam differentment de les altres voltes anant, ço es, tres vares davant y tres darrere, fou representat per part de dit reverendissim senyor bisbe a dits senyors consellers que parexia indecentia, perço los que aportaven les vares del talam de davant encara que anaven un poch inclinats venien anar de esquena a Nostre Senyor, y tambe se torbavan que no anavan be posantse davant que la gent no po- Dijous Sant.

dia veurer a Nostre Senyor, per lo que apareixia que portassen lo talam conforme se porta en altres proffessons, ço ès, tres vares al un costat y tres [al] altre deixant los migs franchs, les quals rahons aparegueren a dits senyors consellers bones y que no tenian ningun encontre ab les serimonies de la ciutat, puix no s mudave ninguna agraduatio de ditas varas de talam, y aixi lo portaren || de la manera que dit senyor bisbe deya fins dalt al [f. 258.] moniment, ahont deixaren dit talam, y aginollaren fins que Nostre Senyor fou reservat, que sens fer serimonia alguna ni salut a ningu, en dita forma de ciutat se n anaren.

[Pluja.] Dit dia a la tarde, dits senyors consellers avien de anar a cercar moniments conforme quiscun any acostuman, y no y anaren perço que avie molt plogut hi avie molt fanch.

Divendres Sant. DIVENDRES a .VIII. de dit, a la matinada dits senyors consellers tornaren a la seu, ab ses gramalles de dol, ab criats que ls aportaven les faldes, y en ser al portal de Nostra Senyora de la Pietat per hont entraren, dits senyors consellers prengueren les faldes al bras y se n entraren en dita iglesia y pujaren al presbiteri, ahont se asentaren a la part del evangeli; y al cap de una estona arriba dit reverendissim senyor bisbe de Barcelona, lo qual se vesti de puntifical con lo dia de ahi, y despres comensa lo offici ab les serimonies acostumades, y en ser a la adoratio del *lignum crucis* puja tot lo clero del cor y feu dita adoratio de dos en dos, y en aver acabat anaren los senyors consellers de dos en dos fent les mateixes serimonies que los demes, y despres los vergùers; y fet lo damunt dit, a la que s comensa la proffesso per anar a cerca[r] a Nostre Senyor al monument, dits senyors consellers se posaren darrere lo gramial ab les faldes al bras y los verguers ab les mases baixes, y ab esta forma anaren al moniment, ahont dits senyors consellers prengueren les vares del talam com lo dia de ahi, y dits verguers anavan davant dit talam ab les mases baixes, y ab esta forma arribaren al presbiteri, ahont dits senyors concellers se posaren ab dit talam al altar, tres a cada part aginollats, de tal manera que dit talam venia a fer a modo de doser, fins que dit senyor bisbe ague sumida la sagrada Hostia, que deixaren dit talam y se n anaren en dit puesto de la part del evangeli, ahont estigueren fins que agueren acabat; y al cap de una estona puja lo mestre de serimonies del illustre capitol, lo qual convida a dits senyors consellers per la tarde a la proffesso de la santa Espina, al qual dits senyors con-

[f. 258 v.º] sellers digueren que acudirian en molt gran puntualitat, || y encontinent se n anaren per dit portal de la Pietat, ahont los criats tornaren a pendre les faldes de dits senyors consellers, y anaren a casa la ciutat.

[Processó de la santa Espina.]

Dit dia a la tarde, dits senyors consellers ab les mateixes gramalles de demati y de la mateixa manera tornaren en dit presbiteri, fins que comensaren dita proffesso de la santa Espina, en la qual dits senyors concellers aportaren les vares del talem com lo dia de dijous, y en ser dita proffesso acabada dits senyors consellers se n anaren.

[Dissabte Sant.]

DISAPTE a .VIIII. de dit, a la matinada los dits senyors consellers, ab ses gramalles vermelles, tornaren a dita iglesia de la seu, ahont pujats en dit presbiteri acistiren en dit puesto, y al anar a la proffesso a la benedictio de les fonts dits senyors consellers se posaren darrere lo gramial fins a les fonts, ahont se posaren de filera cerca la pica fins que agueren feta dita benedictio, y despres se n tornaren al altar ab dita proffesso, ahont ohiren lo offici, lo qual acabat se n anaren.

Festa del dia de Pasqua de Resureccio de Nostre Senyor Deu Jesuchrist.

DIUMENGE a .X. de dit, dia de Pascua de Ressurrectio, a la matinada los senyors consellers se ajuntaren ab sos promens en forma de promenia a la plasa de Sant Jaume, y de alla ab la mucica davant per los llochs acostumats anaren a la seu, ahont pujats al presbiteri y a la part del evangeli ohiren lo offici que digue lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe de puntifical, lo qual fou ab les mateixes serimonies y de la mateixa manera que llargament es de veurer lo dia de Nadal a vint y sinch de decembre proppasat, y en aver acabat acompanyaren dit reverendissim senyor bisbe en son palau, de hont en la mateixa forma de promenia se n tornaren a Sant Jaume, ahont se disgregaren.

DIVENDRES a .XV. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

Festa de la vigilia de sant Jordi.

[f. 259.] DIVENDRES a .XXII. de dit, vigilia de la festivitat del glorios sant Jordi, essent convidats los molt illustres senyors consellers per part dels molt illustres senyors diputats pera acistir a la festívitat que dits senyors diputats feyan en la casa de la deputatio de dit glorios sant Jordi, per aver concedida sa santedat que lo dia de dit glorios sant fos dia de festa en Cathalunya, y per ço que dit glorios sant es patro de dit principat, partiren

perço a la tarde de la casa de la present ciutat, vestits ab ses gramalles de domas carmeci que quiscun any per semblant dia acostuman de traurer, ab sos verguers y mases altes, y anaren a la casa de la diputatio, aont arribats sona tota la mucica que en dita casa per semblant dia se posa, y pujats al cap damunt de la escala los isqueren a rebe los senyors diputats y oydors ab ses mases altes, los quals posantse al costat y ma esquerra de dits senyors consellers los acompanyaren al salo gran dit de Sant Jordi, que s feya dita festa, lo qual estava molt ricament adornat ab un altar gran davant la porta de dit salo, y se asentaren en un banch molt llarch que hi havien posat a la part de la epistola tots de filera, ço es, primer lo senyor conceller sise y mes prop del altar, despres lo quint y aixi los demes y ultimadament lo cap, al costat del qual y a sa ma esquerra se posa lo senyor diputat eclesiastich y despres lo militar y aixi los demes, y dits senyors oydors tambe, de tal manera que dit senyor conseller en cap y deputat ecclesiastich venian a estar en mitg de dita filera, y ab esta forma ohiren les vespres, acabades les quals dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors diputats y ohidors a cerca[r] la casa per les instanties de dita casa fins a dit cap de escala ahont los avian rebut, y despres se n anaren.

Festa de sant Jordi.

DISAPTE a .XXIII. de dit, dia de la festivitat de dit gloriosissim sant Jordi, dits senyors consellers, ab la mateixa forma de ciutat, acompanyats dels officials de la present casa, tornaren en dita casa de la diputatio pera acistir al offici, ahont foren rebuts per dits senyors deputats y ohidors, y se asentaren de la mateixa manera que lo dia de ahi llargament es de veurer, y alla ohiren lo offici que digue lo reverendissim senyor bisbe de puntiffical, acabat lo qual dits senyors consellers se n tornaren, acompanyantlos dits senyors deputats y ohidors fins al cap de la escala, alla ahont los avian rebuts.

Festa de sant March.

DILLUNS a .XXV. de dit, a la matinada los dits senyors consellers, vestits ab ditas gramallas, ab sos verguers y mases altes, anaren a la seu, ahont pujats al presbiteri se posaren a la part del evan||geli, y al cap de una [estona] se comensa la proffesso [f. 259 v.º]
que per semblant dia ferse acostuma, y posantse dits senyors consellers darrere lo gramial acompanyaren dita proffesso fins a la iglesia del hospital, ahont dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli ab les cadires de vellut y almoades als

peus, y lo reverendissim senyor bisbe a ma dreta del senyor conseller en cap tambe ab sa cadira y almoada, e los senyors del gramial a la part de la epistola ab cadires soles sens tenir almoades ni cuxins, y los senyors de capes ab ban[ch]s en dita filera de dits senyors del presbiteri, e los demes senyors canonges se asentaren ab banchs de vaqueta de mosquovia, baix dit presbiteri de una part y altra, que la ciutat fa posar a les iglesies que van les proffessons y no y a cor, y aixi assentats ohiren lo offici, lo qual acabat dita proffesso se n torna, acompanyantla dits senyors concellers fins a la seu, ahont dita proffesso se acaba y dits senyors concellers se n anaren (1).

Assistencia feta per los senyors concellers en la isglesia del convent de Nostra Senyora de la Merce per unas conclusions.

DIMECRES a .XXVII. de dit.—En aquest dia los senyors consellers eren convidats per anar a la tarde a la iglesia del monestir dels pares de Nostra Senyora de la Merce de la present ciutat a hunas conclutions que en dita iglesia se avian de tenir lo dia present, les quals avian dedicades a la present ciutat e o dits senyors consellers, y a la que dits senyors concellers se estavan juntant en la casa de la present ciutat a les tres hores per acistir a ditas conclutions, Joseph Soldevila, notari publich de Barcelona, scriva rational de la casa de la present ciutat y mestre de serimonies de dits senyors consellers, ana en dita iglesia de la Merse pera regonexer dit puesto, ahont troba que, a mes de les cadires y almoades que dit Soldevila hi avie fet aportar y estaven aparellades pera seurer los senyors consellers, a la una part del puesto ahont avia de estar lo sustentant de ditas conclutions, a la altra part de dit puesto hi avie una cadira de vellut ab son coixi o almoada, y preguntant dit Soldevila als pares de dit monestir que s trobaren en dita iglesia pera qui era dita cadira, se li respongue que pera seurer lo pare general de dita religio, al qual dit Soldevila respongue que los senyors consellers no permitien ni donaven cadira ni almoada a ninguna persona sino es al exellentissim senyor llochtinent o bisbe de Barcelona, y que aixi dits senyors consellers no y anirien, al qual respon-
[f. 260.] gueren dits pares que ells (2) || dita cadira y almoada, y un de dits pares se n puja al monestir a parla[r] ab dit pare general, lo qual tornat feu de resposta a dit Soldevila que dit pare general

(1) En aquest dia, segons el *Reg. de Deliberacions*, f. 86 v.°-89, se celebrà consell de cent, essent elegits cònsols de llotja Josep Jover, donzell, i Bernat Palaudàries, mercader.

(2) Aquí apareix trencat el sentit; amb el canvi de foli l'escrivà degué deixar-se algunes paraules.

deye que traguessen dita cadira y almoada de dit puesto; y agudes ditas rahons dit Soldevila se n ana en dita casa de la ciutat, ahont feu relatio a dits senyors consellers de tot lo que avie pasat, perço que si acas succehis alguna cosa nova acerca de dit fet y dits senyors consellers hi anaven, dits senyors consellers no fossen sindicats, aparexent millor no anari, suposat ere acte voluntari, pera fugir als encontres porien succehir; les quals rahons censurades per dits senyors consellers, resolgueren emviar com enviaren lo cap de guayta altra vegada en dita iglesia, pera veurer si avien llevada dita cadira y almoada, y altrament dir a dits pares de dit monestir que si dit pare general tenia gust de acistir en dit acte estant ab dita cadira y almoada, dits senyors consellers de molt bona gana deixarian de anari; y tornat dit cap de guayta, fent relatio a dits senyors consellers com ja avian llevada dita cadira y almoada de dit puesto, estant rahonant dits senyors consellers, arriba un pare de dit monestir, lo qual digue a dits senyors consellers que ja avian llevada dita cadira y almoada de dit puesto y que lo dit pare general no baixaria en dita functio, perço que estava occupat parlant ab lo reverendissim senyor bisbe de Barcelona, per lo que podrien anar ses senyorias sempre que fossen servits, al qual dits senyors consellers respongueren que ells estavan occupats parlant ab lo senyor Joseph de Nabel y Eril, ciutada, y Pere Galvany, mercader, taulers de la present ciutat novament extrets, alla presents, tractant de negocis de dita ciutat y disposan[t] lo dia de son jurament per obrir taula, per lo que en ninguna manera podien anar ni acistir en ditas conclutions, y ab dita resposta dit pare se n ana y dits senyors concellers no y acistiren.

Visita a sa exellencia lo senyor virrey per anarsen de la present ciutat.

DIJOUS a .XXVIII. de dit, avent tingut los molt illustres senyors concellers un recado de part del exellentissim senyor don Vicente Gonzaga, virrey, peraque a les quatre de la tarde anasen a palacio, se ajuntaren perço en la casa de la present ciutat, lo quart absent per estar desganat, y vestits ab ses gramalles consulars, verguers y mases altes, acompanyats dels officials de la present casa, anaren || a palacio, ahont arribats al aposento [f. 260 v.°]
que estava sa exellencia, los verguers abaixaren les mases y dits senyors consellers, despres de averli fetas les degudes cortecies, se asentaren dos a la una part y tres al altra per faltari lo dit senyor conceller quart, y dit senyor virrey al mitg; y aixi asentats y cuberts, dit senyor virrey los digue com la magestat de la

reyna nostra senyora ere estada servida donarli llicentia pera tornarsen a sa casa a descansa[r], y que aixi dins breus dies se n anerie, no obstant que en lo carinyo y voluntat restarie sempre molt vigilant en tot lo que se pogues emplear en beneffici de la present ciutat, restantli eix cuydado en qualsevol part que s trobas per los bons affectes que sempre avia vist, al qual dit senyor conseller en cap feu resposta que no porie pondera[r] en nenguna raho lo viu sentiment que dits senyors consellers y tota esta ciutat tindrian de sa partensa, pero que com no era cosa escusable per ser aixi voluntat de la reyna nostra senyora y de sa exellencia, no ls restaria altre consuelo que ajustarse a son gust y voluntat, pregant a Deu Nostre Senyor li donas tant bo y felis cami com sa exellencia desitjava, supplicantli tingues sempre en memoria esta ciutat en tot lo que sa exellencia pogues obrar en beneffici de ella, y encontinent dits senyors consellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor virrey fins al portal de dit aposento, y en ser fora los verguers tornaren a alsar les mases y se n anaren.

DIVENDRES a .XXVIIII. de dit. — En aquest dia fonch lo jurament del senyor Joseph de Nabel y Eril, ciutada, y Pere Galvany, mercader, taulers, lo qual fonch sens ninguna serimonia sino que anaren a casa la ciutat y prestaren lo jurament en poder del senyor conceller en cap. Jurament de taulers.

DISAPTE a .XXX. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

[MAIG]

DIUMENGE al primer del mes de maig del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVII.

DIMARS a .III. de dit, dia de la festivitat de santa Creu, a la matinada los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren a la plaça de Sant Jaume en forma de promenia, y de alla ab la mucica davant anaren a la seu, ahont arribats y pujats al presbiteri a la part del evangeli ohiren lo offici y sarmo ab la forma acostumada, lo qual acabat se n tornaren en dita forma de promenia a Sant Jaume, ahont se disgregaren. Festa de santa Creu.

[f. 261.] DIMECRES (*) a .IIII. de dit, sent convidats los molt illustres Festa de santa Monica.

(*) Ms. «Diumenge».

senyors consellers pera acistir en la festivitat de la gloriosa santa Monica, partiren de casa la ciutat, vestits ab ses insignies consulars, acompanyats de sos verguers y ab cotxos, y anaren a la iglesia de dit monestir de Santa Monica, ahont arribats al portal major los isqueren a rebre los pares dė dit monistir, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont se asentaren ab los banchs de vellut per estar lo Santissim Sagrament patent, y alla ohiren lo offici y sarmo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conseller en cap, lo cap al segon y aixi los demes, e acabat dit offici dits senyors consellers se n anaren, acompanyantlos los pares de dit monistir fins alla ahont los avian rebuts.

Exida del present principat de don Vicente Gonsaga, virrey.

DIVENDRES a .VI. de dit.—En aquest dia se n ana de la present ciutat lo exellentissim senyor don Vicente Gonzaga, llochtinent y capita general en lo present principat de Cathalunya, se n ana de la present ciutat per mar a la volta de llevant, ahont Nostre Senyor Deu li done molt bon felis cami.

Visita al ospital general.

DIUMENGE a .VIII. de dit.—En aquest dia los senyors consellers, vestits ab ses insignies consulars, y ab sos verguers, en cotxos, anaren a la iglesia del hospital general de Santa Creu, ahont arribats al portal del pati los isqueren a rebre los senyors administradors, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont dits senyors consellers se asentaren a la part del evangeli ab ses cadires de vellut y almoades als peus, y los senyors administradors a la part de la epistola ab cadires soles, y alla ohiren lo offici y sarmo, lo qual acabat dits senyors consellers se n tornaren, acompanyantlos dits senyors administradors fins alla ahont los avian rebuts.

DIUMENGE a .XV. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

Professo de lledanies.

DILLUNS a .XVI. de dit, los senyors consellers partiren de la casa de la present ciutat, vestits ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, y de alli en forma de ciutat anaren a la seu per acistir a la primera proffesso de les lladanies, ahont arribats y pujats al || presbiteri se asentaren a la part del evangeli, y al [t. 261 v.º] cap de una estona comensantse dita proffesso, posantse dits senyors consellers darrere lo gramial, acompanyant dita proffesso fins a la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi, que digueren lo offici, ahont arribats y pujats al presbiteri se asentaren dits senyors consellers a la part del evangeli ab les cadires de

vellut y almoades als peus, y lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe a ma dreta del senyor conseller en cap tambe ab sa cadira y almoada als peus, e los senyors del gramial a la part de la epistola ab cadires y sens cuxins, y los senyors de capes ab banchs a la filera de dits senyors del gramial, y los demes senyors canonges al cor, y aixi asentats ohiren lo offici y sarmo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor bisbe, lo senyor bisbe al senyor conseller en cap, lo cap al segon y aixi los demes ; e acabat dit offici dita proffesso se torna a posar en orde, posantse dits senyors consellers darrere lo gramial fins a la seu, ahont dita proffesso se acaba y dits senyors consellers se n anaren.

DIMARS a .XVII. de dit, segon dia de dita proffesso de lladanies, dits senyors consellers tornaren a la seu pera acistir en dita proffesso, la qual se feu com lo dia de ahi, excepto que anaren a dir lo offici a la iglesia de Santa Maria de la Mar de la present ciutat. Lledanies.

DIMECRES a .XVIII. de dit dits senyors consellers tornaren a la seu per acistir en dita proffesso, fentse en tot y per tot com lo primer dia es de veurer, excepto que anaren a dir lo offici a la iglesia de Sant Just de la present ciutat.

DIJOUS a .XVIIII. de dit, dia de la santa Assentio, los senyors consellers ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promenia, y de alla ab la musica davant anaren a la seu, y entrant per lo portal major, pasaren per lo cor y pujaren al presbiteri a la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n pasaren a la part del evangeli, ahont se asentaren y ohiren lo offici y sarmo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap a son prom, [lo] prom al segon y aixi los demes, e acabat dit offici dits senyors consellers y proms se n anaren ab la mateixa forma de promenia a Sant Jaume, ahont se disgregaren. Festa de la santa Assencio.

DIMARS a .XXIIII. de dit (*).

[f. 262.] DIUMENGE a .XXVIIII. de dit, dia de Pascua del Sperit Sant, los senyors consellers ab sos promens se tornaren ajuntar a la plasa de Sant Jaume, y en forma de promenia anaren a la seu, [Pasqua de l'Esperit Sant.]

(*) En aquest dia fou celebrat consell de cent jurats, tractant-se de la petició del duc d'Ossuna, nomenat virrei de Catalunya, sobre certa ampliació projectada en el palau del virrei. (*Reg. de Deliberacions*, f. 114-115.)

fentse en tot y per tot com llargament es de veurer lo dia de la Assentio, denou del present.

DIMARS a .XXXI. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

[JUNY]

DIMECRES al primer del mes de juny del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVII.

[Assaig de l'àliga.]

DILLUNS a .VI. de dit.—En aquest dia se feu en la casa de la present ciutat lo ensaix del aguila y demes mucica, conforme se acostuma quiscun any lo dilluns antes del dia de Corpus.

Festa de la vigilia del Corpus.

DIMECRES a .VIII. de dit, vigilia de la festivitat de Corpus, a las quatre hores de la tarde se ajuntaren a la plaça del porcho de Sant Jaume tots los de la musica de la present ciutat, com son trompetes, menestrils, tabalicos y musica de corda, conforme quiscun any per semblant dia acostuman; y despres arriba lo molt illustre senyor conseller sise, vestit ab sa gramalla de domas, y ab son verguer davant, ab una filera de cavallers a son costat y ma esquerra, y moltes altres persones darrere que l acompanyaven, y en arriba[r] en dita plaça tota la musica sona, y dit senyor conseller ab dita filera se n entra a Sant Jaume a fer oratio, agurdant que vingues altre senyor conseller per exir fora; y quant arriba lo senyor conseller quint, que vingue de la mateixa manera, dit senyor conseller sisse isque fora y se asenta als pedrisos del porcho de Sant Jaume de la part de la font, que estavan cuberts de catifes y rebosters de la ciutat, y los dits senyors cavallers a son costat, e despres de ser entrat dit senyor quint a fer oratio a Sant Jaume, isque y se asenta al costat de dit senyor conseller sise, y al mitg de ells lo cavaller mes antich dels || que y avie, y los demes cavallers a una part y altra; [f. 262 v.º]
e despres arriba lo senyor conseller ters, per no poderi anar lo quart per estar malalt, y despres lo segon y aixi los demes, fent la mateixa serimonia y sentantse conforme estan a casa la ciutat, y entre mig de ells los cavallers mes antichs, y los demes a una part y altra; y aixi asentats vingueren los senyors consols de la llotja de la mar, los quals per part de dits senyors consellers per un verguer eren estats convidats pera acistir a dita functio com acostuman, venint ab sos verguers y mases altes, acom-

panyats de molts mercaders, los quals despres de aver feta oratio en dita iglesia se asentaren en uns banchs, davant de alla ahont estavan dits senyors consellers, tots de filera; y despres al cap de una estona arriba en dit puesto lo mestre de serimonies del illustre capitol, vestit ab son sobre pallis y barret de capella, ab son basto de serimonies en les mans, acistit de dos senyors preveres y dos escolanets, tambe ab sobrepallisos, y lo batlle de les pixerelles ab sa cota y son basto del illustre capitol, y encontinent tota la musica sona y lo mestre de serimonies de la ciutat lo isque a rebre al primer escalo del fosar, acompanyantlo fins alla ahont eren dits senyors consellers, ahont digue que les matines ja eren comensades, y que ell tornaria a veurer al estat en que estavan y tornaria a dar raho de ditas cosas, peraque vostra senyoria pogues anar en dita iglesia de la seu quant fos menester; y despres se n ana, acompanyantlo dit mestre de serimonies de la ciutat fins alla ahont lo avia rebut, y al cap de una estona torna de la mateixa manera y fent la mateixa serimonia digue a dits senyors consellers que ditas matinas ja passavan avant y que quant ell tornaria a la tersera vegada dits senyors consellers ja podrien anar en dita iglesia, y despres se n ana y al cap de una estona torna ab tersera enbaxada, y fent la mateixa serimonia digue a dits senyors consellers que sempre que volguesen anar y podrien, perço que ja acabavan matinas, y se n torna. E anat que se n fonch, dits senyors consellers se alsaren,
[f. 263.] y posantse dits cavallers a la filera quiscu || de son conseller conforme eren vinguts, per no averi agraduatio ninguna per ser llevada alguns anys ha, partiren de dit puesto en forma de ciutat, ab la musica davant, verguers y mases altes, y los verguers de la llotja que anaven davant dels veguers de la ciutat tambe ab mases altes, anant primer lo senyor conseller en cap ab sa filera, despres lo segon y aixi los demes, y lo senyor quint y sise aportant lo extrem de sa filera, ço es, lo senyor conseller quint lo senyor consol de la llotja militar y lo senyor conceller sise lo senyor consol mercader; y ab esta forma anaren a la seu per los llochs acostumats, y entrant per lo portal major pasaren per [lo] cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent los deguts acataments al altar major se n pasaren a la part del evangeli, ahont se asentaren dits senyors consellers y proms mes antichs que anaven al extrem del bordo de cada senyor conseller, ço es, un senyor conseller y un prom interpoladament, y entre

lo senyor conseller quint y sise lo senyor consol de la llotja militar, y despres del senyor conceller sise lo senyor consol de la llotja mercader, e los demes cavallers de les fileres se asentaren ab lo banch de la part de la epistola sens agraduatio alguna, ahont estigueren fins agueren dit matines, y en aver acabat tornaren en les mateixes fileres, se posaren darrere lo gramial, y ab la proffesso anaren als claustros a la capella del Sant Cos de Jesuchrist, ahont acabaren matines. Y despres dita promenia se n torna ab la mateixa agraduatio a la plasa de Sanct Jaume, ahont se asentaren als pedrisos de[l] fossar davant lo[s] balco[ns] de la deputatio, que tambe estavan cuberts de rebostrers, asentantse dits senyors consellers conforme estan a casa la ciutat, y entre mitg de ells los senyors cavallers mes antichs, y dits dos consols de la llotja y los demes cavallers a la una part de filera, y los mercades al altra; y aixi asentats arriba en dit puesto la aguila, acompanyada del scriva rational y mestre de serimonies y son ajudant, ab la musica de la ciutat, la qual feu tres danses, y acabades se n torna; y despres arribaren en dita plasa los senyors obrers, acistits de molts cavallers y altres persones, ab ventalls y vares ab tota la musica y improperis de dita proffesso, aportant los menestrals official[s] de la ciutat unes basines en les || mans [f. 263 v.º] totes plenes de ramellets y toyes de ramellets de flors, y si be es la veritat que quant volgueren pujar a presentarles a dits senyors consellers de multitut de gent que y avia en dita plasa comensaren a roba[r] dits ramellets y toyes com cada any acostuman, que ni a bastonades podien apartarlos, totavia ni arribaren algunes que s repartiren ab dits senyors consellers y promens, y fet lo damunt dit per dits senyors concellers y promens se alsaren y se disgregaren, anantsen a llurs cases sens agraduatio alguna.

Festa del dia de Corpus.

DIJOUS a .VIIII. de dit, dia de la festivitat del Santissim Sagrament, a la matinada los senyors concellers ab sos promens, quart absent, se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promenia, y de alli anaren, ab la musica davant, verguers y masses altes, a la iglesia de la seu per los llochs acostumats, entraren per lo portal major, pasaren per lo cor, y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n pasaren a la part del evangeli, ahont despres de aver fet oratio se asentaren en los banchs cuberts de vellut carmesi; y al cap de una estona, tenint entes que lo egregi senyor governador de Catalunya arribava en la present iglesia, dits senyors

concellers y promens, ab sos verguers y mases altes, lo isqueren a reber al entrant del cor serca lo fa[r]istol, perço que anava la governatio per ser ja fora lo senyor virrey de Cattalunya, y despres de averli fetes les cortesies degudes, se posaren davant los verguers ab ses mases altes, despres lo senyor conceller sisse ab dos promens, despres lo quint ab son prom, y aixi los demes, restant darrere lo senyor conceller en cap sens prom y al costat y ma esquerra de dit senyor governador, [y] en esta forma lo acompanyaren al presbiteri, ahont tots se asentaren a la part del evangeli ab dits banchs cuberts de vellut, estant lo primer y a ma dreta de dit senyor conceller en cap lo senyor governador, lo qual tenia a sos peus una almoada de vellut per anar la governatio, com ja esta dit, despres lo senyor conceller en cap, despres lo senyor prom mes antich, despres lo senyor conceller segon y aixi los demes interpoladament; e despres arriba a dit presbiteri lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe en dit presbiteri acistit de senyors canonges, lo qual, despres de aver saludat al altar major, saluda a dit senyor governador, concellers y promens, y despres feu oratio, acabada la qual torna a fer les mateixes saluts y se asenta a la part de la epistola ab sa cadira de vellut y almoada als peus, y los senyors acistents ab tamborets de vellut rasos, y se vesti de pontifical dient les orations y fent les serimonies acostumades; y acabat de vestir comensa lo offici, lo qual se digue ab aquella solemnitat, musica y canturia que se acostuma, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor governador, lo senyor governador al senyor conceller en cap, lo
[f. 264.] cap al prom, lo prom al segon || y aixi los demes; e acabat dit offici, dit senyor bisbe boy vestit tots los demes saludaren lo altar y despres a dit senyor governador y concellers y se n ana a dita part de la epistola ahon se despulla, y despres de vestit ab las robas de cor feu oratio al altar, y despres saluda a dit senyor governador y concellers y se n ana, y despres dits senyors concellers y promens ab mases altes acompanyaren a dit senyor governador fins alla ahont lo avian rebut, y despedintse de sa senyoria se n tornaren al altar major ahont feren oratio, y despres se n anaren ab la mateixa forma de promenia al porxo de Sant Jaume ahont se disgregaren.

Dit dia a les tres hores de la tarde, dits senyors concellers y promens se tornaren ajuntar al porxo de Sant Jaume en forma de promenia, y de alla anaren a la seu, ahont aixi mateix arriba dit [Processó de Corpus.]

senyor governador fent les mateixes serimonies conforme a la matinada llargament es de veure, excepto que no s se saluda a ningu per estar Nostre Senyor patent; y a la que eixie la custodia, lo senyor bisbe se posa al gramial, y los senyors concellers y promens darrerė lo gramial ab mases altes, acompanyant dit senyor governador, fins a la porta del cor, ahont dits senyors concellers y promens se despediren de dit seyor governador, y dits senyors concellers ab un promen prengueren les vares del talam, y los senyors promens se posaren davant la custodia ab vares, y aixi mateix los dos senyors obrers ab lo scriva de les obres y los verguers tambe davant la custodia aportant los dos masers les mases altes, e lo senyor governador anava darrere la custodia despres dels apostols y Melquisedech, ab sa atxa a les mans, acistit de sos officials y criats, y ab esta forma seguiren la proffesso, la qual torna a la seu, y despres de acabada dit senyor governador se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers y promens fins al cor ahont lo avian rebut ab dites mases altes, y despres se n anaren al altar ahont feren oratio, la qual acabada se n tornaren en la mateixa forma de promenia a Sant Jaume, ahont se disgregaren.

[Processó de Sant Jaume.] DIVENDRES a .X. de dit, a la tarde los senyors concellers, quart absent, ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, anaren a la iglesia de Sant Jaume, ahont foren rebuts al portal major per los senyors obrers y capellans de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont despres de aver fet oratio se asentaren en los banchs, y despres se feu la proffesso en la qual dits senyors concellers a[b] un cavaller aportaren les vares del talam, y despres de averse feta dita proffeso dits senyors concellers se n anaren.

[Processó de Sant Miquel.] DISAPTE a .XI. de dit, los senyors concellers, quart absent, anaren a la iglesia de Sant Miquel ab ses insignies consulars, y se feren les mateixes serimonies que lo dia de ahi y aportaren les vares del talam ab un cavaller, y despres de averse feta la proffeso se n anaren.

[Processons de Santa Maria del Mar i del Pi.] DIUMENGE a .XII. de dit, los senyors concellers cap, ters y [f. 264 v.º] quint, ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, anaren a la proffesso de Santa Maria, y los senyors concellers segon y sise anaren a la proffeso del Pi.

[Visita al duc de Medinaceli.] DILLUNS a .XIII. de dit, a la matinada, tenint entes los molt illustres senyors concellers que lo exellentissim senyor duch de

Medinaceli, grande de Espanya, ere arribat en la present ciutat, pera anar segons se deia ha Madrit, lo qual posave al monestir dels pares de Sant Francesch, y que inseguint lo real orde de sa magestat a la present ciutat donat ab ses reals cartes se avia de visitar, anaren perço los molt illustres senyors concellers cap y ters, vestits ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, acompanyats dels officials de la present casa, en dit monestir de Sant Francesc, ahont arribats y pujats dalt als claust[r]os mes alts, dit exellentissim senyor duch los isque a rebe al portal del quarto ahont dit senyor duch habitava, y fent moltes corticies a dits senyors concellers y fent los entrar primers, se asentaren tots ab ses cadires; y aixi asentats y cuberts, dit senyor conceller en cap per part de la present ciutat li dona la norabona de sa vinguda ab intera salut, offerintse per part de la ciutat de servir a sa exellencia en tot lo que sa exellencia los volgues manar, al que dit exellentissim senyor respongue ab paraules molt complertes y demostratio de molta alegria, y acabat dit rahonament dits senyors concellers se alseren y se n anaren, acompanyantlos dit exellentissim senyor fins a mitg claustre ahont se despedi, y dits senyors concellers se n tornaren a casa la ciutat.

[Processó de Sant Sebastià.]

Dit dia a la tarde, dits senyors concellers, en forma de concistori, ab sos verguers y mases altes, anaren a la capella de Sant Sebastia pera acistir a la proffesso de la octava de Corpus, en la qual dits senyors concellers aportaren les vares del talam conforme se acostuma.

Visita a la ciutat per lo senyor duch de Medinaceli.

DIMARS a .XIIII. de dit, a la matinada, tenint entes los molt illustres senyors concellers, per medi de un recado, que dit exellentissim senyor duch de Medina Celi volia anar a la casa de la present pera tornar la visita a dits senyors concellers, ordenaren perço parar la capella de la present cassa y convidaren alguns cavallers y los officials pera acistir a dits senyors concellers en dita visita; y a la que dit senyor duch arriba al portal de la present casa, los dits officials lo isqueren a rebe en dit portal y los senyors cavallers al peu de la escala, acompanyantlo fins dalt, ahont dits senyors concellers ab sos verguers y mases altes lo isqueren a rebe entre lo portal del cap de la escala y batiporta de la sala del concell de cent, ahont despres de averli fetes les degudes cortecies, los senyors concellers se posaren davant ab sos verguers y mases altes, restant darrere lo senyor conceller en [f. 265.] cap al costat y ma esquerra || de dit exellentissim senyor duch,

y ab esta forma entraren en la sala de concell de cent, ahont se asentaren al raco dels banchs dels senyors ciutadans, a la part del ort mes baix, estant dit exellentissim senyor duch entre dit senyor conceller en cap y segon, ahont estigueren un bon rató conversant; y despres dit exellentissim senyor duch se alsa, y posantse los senyors cavallers y officials davant totom, despres los verguers ab mases altes y senyors concellers, y dit senyor conceller en cap darre[ra] tots, al costat y ma esquerra de dit senyor duch, lo hacompanyaren per la sala dels habilitadors, eixida o tarraple nou, baixant al hort dels taronges, entraren a veure les intanties del consistori, y despres a la capella ahont feren oratio; y feta anaren al portal del pati cerca dita capella, ahont posantse dits senyors concellers de filera fora dit portal, se despediren de dit exellentissim senyor duch, y los senyors cavallers y officials lo acompanyaren fins al portal de dita casa, ahont estigueren fins que dit senyor fonch encotxat y dit cotxo marxa.

[Processó de Sant Francisco de Paula.]

Dit dia y a la tarde, los dits senyors concellers, ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, anaren a la iglesia del monestir del glorios pare Sant Francisco de Paula, pera acistir a la profeso de Corpus, en la qual apoitaren les vares del talam com se acostuma.

[Processó de Sant Just.]

DIMECRES a .XV. de dit, los dits molt illustres senyors concellers anaren a la iglesia parrochial de Sant Just y Sant Pastor pera acistir en la proffesso de Corpus, en la qual aixi mateix aportaren les vares del talam.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

Cap de octava del dia del Corpus.

DIJOUS a .XVI. de dit, dia del cap de octava del Corpus, a les tres hores de la tarde, los molt illustres senyors concellers ab sos promens se ajuntaren a la plasa de Sant Jaume en forma de promenia, y despres de ajuntats, ab la musica davant, verguers y mases altes, per los llochs acostumats anaren a la seu, ahont arribats y pujats al altar major, despres de aver fet oratio, se asentaren a la part del evangeli interpoladament, y a la que isque la custodia pera fer la profeso del cap de octava, se posaren darre[ra] lo gramial, fins a la porta del cor, ahont dits senyors concellers prengueren les vares del talam, y dits senyors promens se posaren davant la custodia ab vares, y aixi mateix dits verguers davant dita custodia ab les mases altes, || y ab esta for- [f. 265 v.º]

ma seguiren dita proffesso fins que fonch tornada en dita iglesia de la seu, y acabada dits senyors concellers y promens ab la mateixa forma se n tornaren ha Sant Jaume, ahont se disgregaren.

Correu a Madrid.

DIVENDRES a .XVII. de dit, se tingue concell de cent, en lo qual se llegi lo paper fet per los molt illustres senyors concellers y vint y quatrena aserca de hont se podria trobar medis pera fer diner pera poder fer soldats, conforme ho delibera lo savi concell de cent ha onse del present (1), en lo qual concell se delibera fossen admesos dits apuntaments com en aquells estava contengut, y perço se embias un correu a la posta a Madrit pera supplicar a sa magestat, Deu la guarde, fos servida tenir a be concedir a la present ciutat les merses se li suplicaven pera facilitar lo poder fer dit tertio, com en dit concell ditas cosas llargament son de veurer (2).

DISAPTE a .XVIII. de dit, a las quatre hores de la matinada, los molt illustres senyors concellers despaxaren lo dit correu a la posta a la vila de Madrit, ab los plechs necessaris, a Joan Francesc Pujol, agent de la present ciutat, pera donar ditas cartas a sa magestat y als demes senyors a qui anaven.

[Consell de cent.]

DIJOUS a .XXIII. de dit, se tingue concell de cent en lo qual, entre altres coses, se llegi lo balans de carns que la present ciutat avia talladas lo any pasat, y altres coses que en dit concell llargament son de veurer (3).

Per un offici de morts se feu per la mort de sa santedat Alexandro sete, ahont assistiren los senyors concellers y lo senyor governador de Catalunya.

DILLUNS a .XXVII. de dit.—En aquest dia essent convidats los molt illustres senyors concellers, per part del molt illustre capitol, ab una embaixada per los senyors capitulars a dits senyors concellers feta lo dia de ahi, se ajuntaren en la casa de la present ciutat, quart absent, y de alli, ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, anaren a la seu, ahont arribats pujaren al altar major per la part de la epistola, y fent los deguts acataments al altar major se n pasaren a la part del evangeli, ahont despres de aver fet oratio se asentaren; y al cap de una estona, tenint entes que lo molt illustre senyor portant veus de general governador de Catalunya arribave en la present iglesia, comvidat aixi mateix per dit molt illustre capitol, lo isqueren a rebe a mitg cor cerça del fahistol, perço que anave la vice regia per no averi virrey en lo present principat, y de aqui posantse los se-

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 124 - 126.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 127 - 129 v.º
(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 130 - 131 v.º

nyors concellers davant ab sos verguers y mases altes, y lo senyor conceller en cap al costat de dit senyor governador y ma esquerra, lo acompanyaren en dit presbiteri, ahont se || asentaren en dita part del evangeli, estant dit senyor governador a ma dreta de dit senyor conceller en cap ab almoada als peus, y aso per anar dita governatio com dit es; y aixi asentats, ohiren un offici de morts, que s digue per los senyors canonges per la anima de la santedat del papa Alexandro sete, lo qual ere mort com aixi avian rebut carta de dit molt illustre capitol fent los a saber dita mort, lo qual aniversari, se digue ab aquella solemnitat que dit molt illustre capitol acostuma per semblants occations, y acabat dits senyors concellers tornaren acompanyar dit senyor governador fins alla ahont lo avian rebut, y despres se n anaren. [f. 266.]

Visita per los senyors concellers al senyor governador de Cathalunya.

DIMARS a .XXVIII. de dit, a la matinada, avent tingut avis los molt illustres senyors concellers que lo molt illustre senyor don Gabriel de Llupia, portantveus de general governador en lo present principat de Catalunya, los avie embiat a serca[r] perço que los avie de parla[r], partiren de casa la ciutat, vestits ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, acompanyats dels officials de la present casa, y anaren al palau de la Comptesa, ahont dit senyor governador esta, y pujats dalt al cap damunt de la escala entrant a la primera quadra ahont dit senyor governador habita, los isqũe a rebe acompanyantlos fins altra quadra mes endintre, ahont se asentaren tots ab ses cadires, y aixi asentats y cuberts, fent eixi[r] totom fora de dit aposento estigueren un bon rato parlant, y despres dits senyors concellers se alsaren y se n anaren, acompanyantlos dit senyor governador fins a la porta de dit primer aposento y casi cerca de la escala, ahont se despediren y dits senyors concellers se n anaren.

Concell de cent en lo qual se tracta fer un tercio.

Dit dia a la tarde, se tingue concell de cent (*), en lo qual dits molt illustres senyors concellers refferiren com dit molt illustre senyor governador lo dia present los avia embiat a serca[r] a son palatio, als quals avia dit que la reyna nostra senyora, que Deu guarde, ere estada servida manarli embiar cartes perque aquelles remetes y embias a les universitats de tota Catalunya, a effecte de que fessen soldats pera la guarda del present principat per temerse que lo frances no invadis, o entras en aquell, per lo que

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 133.

ere de molta convenientia que la present ciutat pera alentar les demes universitats de Catalunya anomenas officials majors per lo tertio que la ciutat volia fer, y que aquells fossen sens salari algu fins a tant que la present ciutat estigues pera disposar dit tertio, que aixi mateix se avia de fer ab la mateixa conformitat nominatio dels demes officials, que d eixa manera al exemple de la present ciutat totom alentaria mes los serveys, lo qual dits senyors concellers donaren per propocitio, y lo dit concell feu deliberatio y conclusio que, attes per part de la present ciutat se
[f. 266 v.º] avie || despaxat un correu a sa magestat, que Deu guarde, per coses tocants a dita materia, que per ara no se innove cosa en la materia, esperant la resposta sera servida embiar, pera que sobre de ella se puga deliberar lo de major servey de sa magestat.

DIJOUS a .XXX. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

[JULIOL]

DIVENDRES al primer de juliol del any mil siscents sexanta set.

DISAPTE a .II. de dit.—En aquest dia se tingue concell de cent en lo qual arriba lo dit molt illustre senyor don Gabriel de Llupia, governador, al qual isqueren a rebe los senyors cavallers y officials y algunes persones de concell de cent al cap de la escala, y dos senyors concellers fora lo batiporta de davant la sala del concell, y los demes quatre senyors concellers dins la porta de dita sala, per no poder deixar lo concell que estava junt, acompanyantlo fins al banch dels senyors concellers, ahont dit senyor governador se asenta a ma dreta del senyor conceller en cap; y al cap de una estona que fonch asentat y cubert, dit senyor governador se alsa y feu un ac[a]tament a Maria Santissima, que esta en lo enfront de dita sala, y despres als senyors concellers y concell de cent, y despres estant en peus y cubert conforme se acostuma, y dits senyors concellers y persones de concell de cent asentades quiscunes a son lloch y cubertes, digue y refferi moltes coses tocants acerca del rompiment de les paus que lo rey de França intentava fer contra lo rey nostre senyor, que Deu guarde, y las moltes preventions de guerra se feyan en

Concell de cent en que se tracta del rompiment de la pau feu lo rey nostre senyor ab lo rey de Fransa.

França, y de quanta utilitat era que les fortiffications del present principat estiguessen ben provehits y guardats per poder insistir a les invations que lo enemich podrie fer, tenintse notitia que en les parts de Rossello eren entrades algunes tropes de infanteria y en les parts de Marsella se troban algunes galeres carregades de infanteria y en Tolo alguns vaixells tambe carregats de infanteria, per lo que se podria teme un desastre, y aixi ere de gran convenientia que la present ciutat se alentas en fer lo esfors pocible en fer soldats, tant pera la deffensa del present principat com per alentar les demes universitats; y dites les quals rahons y altres dit senyor governador se n ana, acompanyantlo de la mateixa manera lo avian rebut, y despres tornats en dit concell los dits senyors concellers proposaren ditas cosas, al qual se delibera que s fesen trescents soldats ab sos officials, com en dit concell ditas cosas estan mes llargament contengudes (1).

[Consell de cent.]

DIMECRES a .VI. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (2). [f. 267.]

Concell de cent per negocis de guerra.

DIMARS a .XII. de dit, se tingue concell de cent en lo qual, entre altres coses, se delibera que, pera mes facilitar lo poder fer la present ciutat la lleva dels soldats anave fent, se donas entrada als dits soldats, com en dit concell llargament es de veure (3).

DIVENDRES a .XV. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

Festa se fa a la capella de Nostra Senyora de Concepcio.

DIMARS a .XVIIII. de dit, los molt illustres senyors concellers, ab sos verguers y mases altes, en forma de ciutat, acompanyats dels officials de la present casa, anaren a la iglesia de la seu, ahont entraren per lo portal de Nostra Senyora de la Puritat davant la carneseria, y se n anaren a la capella de Maria Santissima de la Conceptio, ahont despres de aver fet oratio se asentaren en uns banchs de vellut a la part del evangeli, ahont oyren un offici que digueren tres senyors canonges, ab cantoria, lo qual fa dir la present ciutat quiscun any per semblant dia per occatio del contagi hi ague en la present ciutat, y [a]cabat dit offici dits senyors concellers se n anaren.

---

(1) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 135-138. Fou nomenat mestre de camp del terci el magnífic Francisco Granollachs i de Millàs, donzell, i sergent major el noble Pere Planella i Cruylles.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 139 v.º-141 v.º

(3) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 144-146.

DIMECRES a .XX. de dit, dia de santa Margarida, lo senyor conseller segon, ab los magnifichs advocats, scriva major, sindich y scriva rational, anaren al lloch de Moncada, baronia de la ciutat, pera acistir a la fira que per semblant dia hi a, conforme quisçun any se acostuma. [Anada del conseller segon a Montcada.]

DILLUNS a .XXV. de dit, dia del glorios sant Jaume, essent convidats los molt illustres senyors concellers pera acistir a la festivitat de dit glorios sant, anaren perço, ab ses insignies con- [Festa del apostol sant Jaume.]
[f. 268.] sulars, verguers y mases altes, || en dita iglesia de Sant Jaume, ahont arribats al portal major los isqueren a rebre los senyors obrers, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont despres de aver fet oratio se asentaren a la part del evangeli ab cadires de vellut y almoades als peus, ahont oyren lo offici y sarmo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y aixi los demes, e acabat dit offici dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers fins alla ahont los avian rebuts.

DIMECRES a .XXVII. de dit.—En aquest dia se tingue concell de cent (*) en lo qual, en primer lloch, se llegi una carta que lo noble senyor don Gabriel de Llupia, portant veus de general governador, avia embiada als molts illustres senyors concellers, de la reyna nostra senyora, contenint en ella totes les diligenties que sa magestat avia fetas en procurar en observar les paus y los medis que França avia fet pera rompre aquellas sercant differents cabillations, dant notitia de tots los ordes que avia donat al senyor governador perque tingue provehides les places y tingues a dits francesos per enemichs. E llegida dita carta, dits senyors concellers explicaren que per quant se entenia que lo exellentissim senyor duch de Usuna, qui per sa magestat, Deu la guarde, ere estat elegit en llochtinent y capita general, de proxim avia de entrar en la present ciutat o principat pera jurar dita lloctinentia, y dits senyors concellers per mans de dit senyor governador avien rebut lo privilegi de sa magestat concedit a dit senyor duch de Usuna per dita lloctinentia, empero ab dit privilegi no es estada entregada la real carta que sempre se acostuma en semblants casos embiarse, al que se enten per descuyt o olvit de sa exellencia, del que [es] estat scrit un billet per dit senyor governador a dits senyors concellers offerint [Concell de cent.]

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 148 v.º-151.

embiar les cartes necessaries lo mes presto que fore pocible, lo qual billet de dit senyor governador y altres coses foren llegides en dit concell, lo qual acerca de ditas cosas feu [la] deliberatio seguent:

Que attes [la present ciutat] antes del any 1640 y des del any 1653 ensa, sempre [ha] acostumat tenir carta de sa magestat, fentli onrra y merse de ferli entendre la nominatio de virrey de esta provintia y en ella manarli acistir en la entrada y jurament y a tot lo demes convenient, y a la present occatio no age obtingut la present ciutat dita real carta; que perço, encontinent se despatxe un extraordinari al *alter nos*, fentli entendre lo estil se ha sempre observat en orde a dit fet, supplicantli sie servit en cas tingue dita real carta manarla remetre per lo mateix || extraordinari, y que tinguda aquella encontinent sien servits [f. 267 v.] los senyors concellers manar juntar lo present concell, peraque se pugue les hores obrar y deliberar lo de major conv[en]ientia.

[Correu al duc d'Osuna.]

DIJOUS a .XXVIII. de dit, los molt illustres concellers, inseguint la deliberatio per dit savi concell de cent feta lo dia de ahi, despatxaren un correu o propri a dit exellentissim senyor duch de Usuna, donantli avis del que dit savi concell de cent avia deliberat, fentli perço les cartes necessaries.

Festa de santa Martra.

DIVENDRES a .XXVIIII. de dit, dia de la gloriosa sancta Martra, los molt illustres senyors concellers, ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, anaren al hospital den Pere Desvilar prop lo monistir de Sancta Clara, y a la que foren al entrar de la iglesia o capella de dit hospital, los senyors administradors los isqueren a rebre al portal de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont despres de aver fet oratio se asentaren a la part del evangeli ab les cadires de vellut y almoades als peus, y los dits administradors a la part de la epistola ab uns banchs ordinaris, ahont oyren lo offici y sarmo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y aixi los demes, e acabat dit offici dits senyors concellers sen anaren, acompanyantlos dits administradors fins alla ahont los avian rebuts.

Concell de cent.

DIUMENGE a .XXXI. de dit.—En aquest dia se tingue concell de cent (*) en lo qual, entre altres coses, se refferi com lo correu que se avia despatxat al exellentissim senyor duch de

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 152-154.

Usuna, inseguint la deliberatio feta per lo concell a 27 del present, ere tornat aportant resposta de sa exellencia de la carta que per part de la ciutat ere estada embiada, la qual carta fonch llegida en concell y donada per propocitio, la qual carta es del thenor seguent (*):

«He rrecivido la carta de V. S. de 27 d este, en que me dice le remita la carta de su magestad (Dios le guarde) en que se sirve avisar a V. S. haverme mandado la vaya a servir en esos cargos, y lo que en respuesta desta puedo decir a V. S. es que este despacho le llevo yo conmigo, para remitirle a V. S. desde San Feliu, que es quando V. S. le abra menester; y aviendo vencido las dificultades que en Madrid se ofrecieron sobre la clausula que V. S. deseava, y aviendolas yo procurado facilitar como lo hice por havermelo V. S. escrito asi, he querido llevarsela yo a V. S. y asegurarla que en todo quanto fuere de su gusto me a de hallar V. S. con muy buena voluntad. Dios guarde a V. S. muchos años en toda felizidad. Lerida 29 de Julio de 667. Carta de sa exellencia el marques de Orenya.

Boy con gran gusto de aber conseguido aunque en Madrid ubo grandes dificultades el que la carta sea como V. S. la deseaba porque V. S. quede satisfecha de mi buena voluntad.

El marques de Ureña.

Señores conselleres de la ciudad de Barcelona.»

Sobre la qual carta lo dit concell feu la deliberatio seguent: [Deliberacio sobre dita carta.] que attes lo exellentissim duch de Usuna es estat servit respondre a la present ciutat que ell tenia en son poder la carta real de sa magestat, Deu la guarde, per esta ciutat, ab la qual se serveix sa magestat fer entendrer ha esta ciutat la numinatio de virrey y lo demes que en semblants cartes se serveix manar, la qual remetria a esta ciutat en trobarse sa exellencia en lo lloch de Sant Feliu, que per ço se despatxe encontinent correu al sindich de la present ciutat, que vuy se troba en Bellpuig, peraque acistesca al jurament prestador per dit exellentissim senyor duch de Usuna en la ciutat de Lleyda o en altra part ahont vulla jurar, y que se li disposen les protestes convenients, fent aquelles tant en la forma ordinaria com tambe en la forma se disposaren y feren

(*) En el Ms. la lletra esta rèproduida en el f. 268; el text imprès s'ha copiat de l'original (*Lletres comunes originals*, 1667-1668).

en lo jurament que presta lo exellentissim senyor don Vicente Gonzaga seguida la mort del senyor rey don Felip, que gose de gloria, anyadint a dites protestes una clausula expresa de que com sempre la present ciutat avia obtenguda la real carta dels senyors reys de antes de prestarse los juraments los *alter nos* en la ciutat de Lleyda, ab la qual se servian fer entendre a la present ciutat la nominatio de virrey y manarli lo acistir a la entrada y juraments prestadors y demes functions, estant vuy esta carta en ma del exellentissim senyor duch de Usuna, conforme es estat servit scriureo dit exellentissim senyor duch ab sa carta dadada en Lleyda sots jornada de 29 del corrent, y que la remetria a esta ciutat trobantse en lo lloch de Sant Feliu, fentse la protesta de que no sie per ningun temps tret en exemplar ni consequentia lo prestar dit jurament en la ciutat de Lleyda antes de aver obtinguda dita real carta, y dit jurament esser prejudicial a les perrogatives, usos y consuetuts y estils de la present ciutat, scrivintho a sa exellencia supplicantli sie servit tenir a be la dita protesta, cometentse a dits senyors concellers y junta de vint y magnifichs advocats de la present casa lo fer y disposar ditas protestas en lo modo y forma sobredits, juntantse dita junta ans de disgregarse lo present concell; y que en lo jurament prestador dins la present ciutat en les || protestes se faran se [fassa] [f. 269.] mentio de la real carta que sa exellencia sera servit entregar, la qual entregada y venint en la conformitat que vingue la segona vegada que presta lo jurament lo exellentissim don Vicente Gonzaga despres de seguida la mort del senyor rey don Felip, acistescan los senyors concellers en la entrada de sa exellencia y al jurament prestador en la forma acostumada, dispensant per esta vegada a la prestatio de dit jurament per no aver sa magestat per sa poca edat pogut venir a jurar en Catalunya y en esta ciutat de Barcelona, no essent tret en exemplar ni en consequentia ni en prejudici dels previlegis, usus y consuetuts de la present ciutat, com aixi lo present concell ho delibera.

[Correu al sindic.] Dit dia y a la una hora [y] mitja de la tarde, despres de eixir de dit concell dits molt illustres senyors concellers, avent fetes les cartes y ordes necessaris pera dit sindich de la ciutat, despaxaren un correu a la posta a la vila de Bellpuig ahont dit sindich aguardava, remetentli dita deliberatio per dit concell feta y los paper[s] avia menester pera acistir a dit jurament.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

[AGOST]

DILLUNS al primer de agost del any .MDCLXVII.

[Ambaixada al nou virrei.]

DIMECRES a .III. de dit, avent feta los molt illustres senyors concellers electio y anuminatio de dos cavallers, que eren lo noble senyor don Francisco Sala y senyor Francesc Fons, ciutada, per anar ab enbaixada a Sant Feliu a donar la norabona de la vinguda al exellentissim senyor duch de Usuna, lo qual entenian que esta nit dormiria en Sant Feliu, venint per virrey, y veure de sa exellencia quin dia gustava entrar en la present ciutat peraque se li pogues fer la entrada acostumada, donaren perço orde a dits senyors fossen servits anar a fer dita embaixada ab tota la brevedat pocible, y per dit effecte se mana prevenir un cotxo ab quatre mules y lo correu de la present ciutat ab son postillo per anar ab dits senyors en dita functio.

Anada a San Feliu per los embaxadors de la ciutat.

DIJOUS a .IIII. de dit, essent anats dits senyors embaixadors en dita vila de Sant Feliu y avent parlat a dit exellentissim senyor duch de Usuna, tremeteren lo dit correu a dits molt illustres senyors concellers, lo qual los dona noticia com dita sa exellencia entraria en la present ciutat lo dia present a les tres hores de la tarde, vist lo qual per dits senyors concellers donaren orde en manar prevenir lo necessari per dita entrada y convidar los
[f. 269 v.°] senyors || cavallers que per dit effecte avian prevenguts, juntament ab tots los officials de la present casa, pera que acistisen en dita entrada en la forma acostumada.

Entrada del senyor duc de Osuna per virrey de Catalunya.

Dit dia y cerca de les tres hores de la tarde, los molt illustres senyors concellers partiren quiscu de ells de llur casa, vestits ab ses insignies consulars, a cavall, ab sos cavalls enjahijats ab los adresos que la present ciutat [te] per semblants occations, y hacompanyats de filera de cavallers tambe a cavall, y officials darrere tambe a cavall, ab los verguers y hacompanyadors davant, y arribaren a la plaça davant la casa de la present ciutat, ço es, primer lo sise, despres lo quint y aixi los demes per son orde, sent lo ultim lo senyor conceller en cap; y a la que foren tots junts, encontinent arribaren los senyors consols de la llotja de la mar, qui per part de la present ciutat eren estats convidats pera acistir en dita entrada conforme aixi se acostuma, anant tambe a cavall ab sos cavalls, y ab los verguers de la llotja

davant ab ses mases altes, y hacompanyats de molts senyors mercaders de dita llotja; y essent tots junts, tenint entes los molt illustres senyors concellers per lo correu de la present ciutat que sa exellencia ja se anava acostant a la present ciutat, partiren perço pera anar a fer dita entrada ab la forma seguent, ço es, primerament lo cap de guayta ab sa vara, despres los dos vedells del estudi y porte[r] del clavari ab ses cotes morades, despres los acompanyadors, despres los dos verguers de la llotja ab ses mases altes, darrere los quals anaven los dos verguers de la ciutat ab ses mases altes, despres lo senyor conceller en cap ab sa filera de cavallers a ma esquerra, despres lo senyor conceller segon ab sa filera y aixi los demes, y ultimadament lo senyor conceller quint y sise, anant lo senyor consol de la llotja ciutada al extrem de la filera de dit senyor conceller quint y lo senyor consol mercader al extrem de la filera del senyor conceller sise, y despres venian tots los officials de la casa de la ciutat y mercaders qui avien acompanyats a dits senyors consol de la llotja *ordine turbato* y sens ninguna agraduatio, y ultimadament lo scriva rational o mestre de serimonies de la present ciutat; y ab esta forma anaren per la plasa de Sant Jaume, Call avall, carrer de la Boqueria, exint a la Rambla, carrer del Hospital, per lo Pedro, exint per lo portal de Sant Anthoni, prenent cami ab tot espay en ves la Creu Cuberta; y en ser fora dit portal arriba lo correu, lo qual feu a saber que sa exellencia ja era molt cerca, y dits senyors anaren marxant; y en ser a dita Creu Cuberta, veren || a sa exellencia que venia acompanyat dels molt illustres [f. 270.] senyors diputats, que le eren eixit a rebre molt antes que dits senyors concellers, y dels senyors del concell real, qui aixi mateix lo avian exit a rebre; y en ser dits senyors concellers serca de dit senyor virrey, los senyors diputats se despediren de sa exellencia y sen anaren, y encontinent los verguers y acompanyadors giraren les cavalcadures deves Barcelona y sen (*) pasaren davant del senyor conceller sise, e lo senyor conceller en cap estant a cavall y sens devalla[r] feu les degudes cortecies a dit senyor virrey, y despres se posa a son costat y ma esquerra, y los cavallers de la filera del senyor conceller en cap sen pasaren al senyor conceller segon, los del segon al ters y aixi los demes, posantse los de la filera del senyor quint a la filera del senyor

(*) Ms. «sent».

conceller sise sens moures los senyors consols de la llotja com dit es, e los dos massers de la regia audientia se posaren davant la filera del senyor conceller sise y darre[ra] les mases de la ciutat y llotja, anant tots ab les mases altes, y los senyors canceller, regent, thesorer y demes doctors del real concell se posaren de dos en dos darrera dit senyor virrey y conceller en cap, y tots los officials de la ciutat davant tot lo acompanyament, y lo mestre de serimonies de la ciutat y correu davant dits verguers, qui anaven ab la forma sobre dita ab dits verguers de la regia audientia, y despres la filera del senyor conceller sise, y despres los demes com dit es ab la graduatio sobredita; y ab esta forma se n anaren deves lo portal de Sant Anthoni, ahon arribats tira la artilleria [y] feu salva a dit senyor virrey, y despres sona la musica de timbales, trompetes y menestrils que la present ciutat tenia a les torres de dit portal, entraren per lo dit portal, pasant lo monestir davant les Geronimes, carrer del Carme, portal de la Porta de Ferrisa, carrer de les cases de Montserrat, carrer dels Boters, plaça Nova, per davant lo palau episcopal, y a la plasa del portal major de la seu, ahont devallaren de cavall, y ab la mateixa forma que anaven a cavall anaven a peu; y dits verguers ab les mases altes entraren en dita iglesia, pasaren per lo cor y pujaren al presbiteri, ahont dits senyors concellers y promens se posaren a la part del evangeli de peus y de filera de la manera que pugueren per ser molts, dita sa exellencia se agenolla en un estrado que y avie al mitg del altar ahont feu oratio, y los [senyors] canceller, regent y thesorer y demes del concell real a la part de la epistola ab altres officials reals que y avie tots den peus y *ordine turbato* per ser molts, y encontinent dit se-
[f. 270 v.º] nyor virey presta lo solit jurament, llegint antes lo sindic || de la ciutat y diputatio les protestes fetes per part de la dita ciutat y diputatio per raho de dit jurament, y despres lo segretari de la provintia publica lo dit jurament, y lo senyor vicari general prengue dit jurament, y fet tot lo damunt dit se alsaren, y ab la mateixa agraduatio se n anaren ha fer oracio a la capella de la gloriosa Sancta Eularia, y despres se n tornaren al portal ha pujar a cavall ab la mateixa forma eren vinguts; y prengueren lo cami deves lo palau episcopal, anant dits verguers de la ciutat y llotja ab les mases altes a cavall, pasaren pel davant la diputatio, carrer de la Llibrateria, ahont per ser ja vespre per part de la present ciutat isqueren sinquanta homes ab tantes atxes en les mans

enseses pera fer llum a dit acompanyament, los quals se posaren entre les fileres a les parts ahont convenia, y ab esta forma marxaren per dita Llibrateria, Devallada de la Preso, Boria, capella de Marcus, carrer de Moncada, per lo Born, dret al carrer Ample, fins a palatio, ahont dintre la porta de dit palatio sens devallar de a cavall dit senyor conceller en cap se despedi de sa exellencia, y sa exellencia devalla de a cavall y se n puja a palatio, y dits senyors concellers ab dit tot son acompanyament se n tornaren davant casa la ciutat, ahont los senyors consols de la llotja se despediren y se n tornaren a llotja ab sa agraduatio eren vinguts, y dits senyors concellers se n anaren quiscu a ses cases ab son acompanyament.

Declaratio de aportar les mases altes quant entran los virreys.

As de advertir que encara que ab lo jurament que presta lo exellentissim senyor don Vicente Gonzaga quant jura per virrey a esta ciutat, en anys atras continuat en lo present *Dietari*, se tingue alguna controvertia acerca de que se pretenia que, despres de aver jurat dit senyor en la seu per virrey, la ciutat no podia portar les mases altes tant anant a peu en dita seu com anant a cavall de dita seu fins a palatio, per part de la ciutat fou pretes que encara que en les functions se fan ab lo senyor virrey la present ciutat no porte les mases altes sino que les rendeix, pero que anant a cavall y en lo cami des de la seu fins a palatio les porte sempre altes en onor de dit senyor virrey, y sempre aixi || ho a costumat en les en- [f. 271.] trades y en altres occations se son offerides, per lo que la present ciutat estan en dita pretentio ja avia scrit ditas cosas a sa magestat y altras persones, pera que fos mantenguda en sos privilegis y onors, y encara que sa magestat no avie scrit la resolutio cerca de dit fet, se tenie entes per medi del dit exellentissim senyor duch de Usuna, qui avie entrevengut a estes coses, onrrant y afavorint la pretentio de la present ciutat, y per medi del agent de la present ciutat que u avian scrit, que sa magestat tenia a be que la present ciutat aportas les mases altes anant a cavall, y aixi ab esta conformitat se portaren altes com de sobre se conte.

Visita a sa exellencia per esser vingut de fora per virrey.

DIVENDRES a .V. de dit, avent embiat los dits senyors concellers a palatio un verguer pera supplicar a sa exellencia fos servit donarlos ora per anarli a besar la ma y donarli la ben ven-

guda, y avent donat a una ora de la tarde, partiren de casa la ciutat, vestits ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, acompanyats dels officials de la present casa, y sen anaren a palatio, ahont entraren per lo portal del carrer Ample, y pujats dalt trobaren a sa exellencia en una quadra que trau finestres en dit carrer Ample, y encontinent abaixaren les mases los verguers y los senyors concellers li feren les degudes cort[es]ies, y despres se asentaren ab ses cadires tres a cada part en forma de cor y sa exellencia en mitg; y aixi asentats y cuberts, lo senyor conceller en cap digue y explica a sa exellencia lo contento gran que tota esta ciutat en comu y en particular tenia de que sa exellencia vingues a honrra[r] a esta ciutat [y] principat per son llochtinent y capita general, y que vingues ab la entera salut que posehia, del que ne daven grans graties a Deu Nostre Senyor, y venian a darli la norabona, offerintse [a] sa exellencia de estar sempre promptes al que sie de major servey de sa magestat, que Deu guarde, y de sa exellencia, obehint sempre sos mandatos en tot lo que los seria manat, al que per sa exellencia fonch respost ab paraules molt complertes y demonstratio de molta alegria, y feta dita resposta dits senyors concellers se alsaren y [f. 271 v.º] despedintse de sa exellencia, lo qual los acompa||nya cosa de dos o tres pasos fora de ditas cadiras, sen anaren, y en ser fora de dit aposento dits verguers alsaren les mases, y ab la mateixa forma de ciutat sen tornaren a casa la ciutat ahont se disgregaren.

DISAPTE a .VI. de dit, dia dels glorios[os] sant Just y sant Pastor. — En aquest dia, essent convidats los senyors concellers per los obrers de dita iglesia per acistir en dita festivitat, partiren de la casa de la present ciutat, vestits ab ses insignies consulars, en forma de ciutat, ab sos verguers y mases altes, y anaren en dita iglesia de Sant Just, entrant per lo portal major, ahont los isqueren a rebre los senyors preveres y obrers de dita iglesia, acompanyantlos fins al presbiteri, ahont despres de aver fet oratio se asentaren a la part del evangeli ab les cadires de vellut y cuxins o almoades als peus del mateix, y ab esta forma oyren lo offici y sarmo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y aixi los demes, y acabat dit offici dits senyors concellers sen anaren, acompanyantlos dits senyors obrers y capellants fins a dit portal ahont los eran exit a rebre. Anada a Sant Just.

Die de santa Clara.

DIVENDRES a .XII. de dit, dia de la gloriosa sancta Clara.— Per semblant dia quiscun any acostuman los senyors concellers anar en dit monestir de Sancta Clara y entrar dintre de ell, y lo present any noy anaren per tenir inteligenties que y hi avie algunes malalties dintre dit monestir, per lo que dites monges estavan molt ocupades.

Die de la Assumptio de Nostra Senyora.

DILLUNS a .XV. de dit, dia de la Asumptio de Maria Santissima. — En aquest dia a la matinada los senyors concellers, quart absent, se ajuntaren al porxo de Sant Jaume en forma de promenia, y de alla ab la musica davant anaren a la seu per los llochs acostumats, ahont entraren per lo portal major, pasaren per lo cor y pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n pasaren a la part del evangeli, ahont se asentaren, y despres pujaren los senyors selebrants del offici, los quals despres de aver saludat al altar major saludaren a dits senyors consellers y despres comensaren lo offici, lo qual oyren fent les serimonies acostumades, y al donar la pau lo senyor subdiaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap a son prom, [lo] prom al senyor conceller segon y aixi los demes; e acabat dit offici, || se comensa la proffesso que quiscun any per [f. 272.] semblant dia fer se acostuma, y al eixir la custodia de dit presbiteri dits senyors concellers y promens ab sos verguers y mases altes se posaren darrere lo gramial fins a la porta del cor, ahont los senyors concellers ab un prom prengueren les vares del talam, y los demes promens se posaren davant la custodia ab vares, y darrere ells los verguers ab ses mases altes, y ab esta forma acompanyaren dita proffeso fins que torna a la seu, y pujats en dit presbiteri se acaba, acabada la qual dits senyors concellers y promens despres de aver fet oratio se n anaren ab la mateixa forma de promenia a Sant Jaume ahont se disgregaren.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

Die de sant Roch.

DIMARS a .XVI. de dit, dia del glorios sant Roch, a les vuyt hores de matinada dits senyors concellers, quart absent, se tornaren a juntar a la plasa de Sant Jaume en forma de promenia, y de alla, ab la musica davant, verguers y mases altes, per los llochs acostumats anaren a la capella de dit glorios sant Roch serca lo portal Nou, y poch antes de arribar en dita capella al carrer los isqueren a rebre los senyors canonges de Santa Anna, los quals posantse en lo mitg de quiscun conceller y son prom

los acompanyaren fins dintre de dita capella, ahont despres de aver feta oratio se asentaren ab los banchs de vellut de la ciutat a la part del evangeli, y despres oyren una missa baixa agenollats, acabada la qual se n anaren, acompanyantlos dits senyors canonges de Sancta Anna fins alla ahont los avian rebuts, y despres en la mateixa forma de promenia se n tornaren a Sant Jaume ahont se disgregaren.

Dit dia a la tarde, avent rebut los molt illustres senyors concellers un recado de part del exellentissim senyor duch de Osuna, virrey y capita general en lo present principat, pera que dits senyors concellers anasen a visitar a sa exellencia, que ls tenia de parla[r], partiren perço de la casa de la present ciutat, ab sos verguers y mases altes, acompanyats dels officials de la present casa, y anaren a palatio, ahont entraren per lo portal del carre Ample, y pujats dalt en dit quarto del carre Ample, a la segona sala qui trau balco en dit carre trobaren a sa exellencia en peus en lo sombrero en la ma casi arrimat a la cadira ahont avia de seure, y encontinent los varguers randiren les mases y dits senyors concellers li feren les degudes cortecies, y despres dit [f. 272 v.º] senyor virrey || se asenta a sa cadira y dits senyors concellers en altres ja aparellades, tres a la una part y dos al altre per faltari lo senyor conceller quart; y aixi asentats y cuberts, dit senyor virrey los feu algun rahonament y los dona una carta de la reyna nostra senyora, que Deu guarde, per lo concell de cent y altra carta sua que embiave a dit concell, al qual dit senyor conceller en cap respongue, y despres de aver respost prengue ditas cartes, y despres dits senyors concellers se alsaren y se despediren de sa exellencia, que tambe se alsa y se descubri, sens moures de prop de dita cadira fins que dits senyors concellers foren fora de dit aposento, que tornant dits verguers a alsar les mases se n tornaren ab la mateixa forma a casa la ciutat, ahont se disgregaren.

Anada a palatio per haver tingut recaudo de sa exellencia.

DIMECRES a .XVII. de dit, sè tingue concell de cent (*), en lo qual dits senyors concellers feren relatio com lo dia de ahi sa exellencia los avia embiat a serca[r], als quals dona una carta de la reyna nostra senyora, que Deu guarde, pera dit concell y altra que dit senyor virrey enbiave a dit concell, les quals foren ubertes y llegides, y estan llargament continuades en dit concell,

Concell de cent.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 156 v.º-159.

contenint en ellas com lo servey que la present ciutat avia fet per temps de tres anys a sa magestat, que Deu guarde, a effecte de fer y fabricar les fortiffications en les fronteres per deffensa del present principat avia ja espirat y ere acabat, y que encara ditas fortiffications no eren fetes, faltant molta cosa que reparar y acabar en elles, majorment en lo temps present que lo present estava pera voler envadir dit principat lo frances, per lo que se necessitave de continuar dit servey per altres tres anys per poder reperar y acabar ditas fortiffications, tot lo qual dits senyors concellers donaren per propocitio, y dit concell delibera que los senyors concellers ab la vintiquatrena anomenada se servisen ab la brevedat pocible ajustarse y premeditar los medis de ahont podria valerse la ciutat pera fer dit servey, pera que vistos y ponderats lo present concell pogues deliberar lo fahedor.

Concell de cent.

DISAPTE a .XX. de dit.—En aquest dia se torna a tenir concell de cent en lo qual se proposaren los medis que los senyors concellers y junta de vintiquatrena avian trobats mes adequats y convenients, les quals se llegiren en dit concell || y estan en [f. 273.] aquell llargament continuats, vistos los quals fonch deliberat que s servis a sa magestat per ditas fortiffications ab la quantitat de sinquanta milia lliures y ab lo modo y forma que en dita deliberatio esta contengut (*).

DIMECRES a .XXXI. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

[SETEMBRE]

DIJOUS al primer del mes de setembre del any de la nativitat de Nostre Senyor Deu Jesuchrist .MDCLXVII.

Visita als senyors concellers per don Miquel Çalba, del concell de Arago.

DIVENDRES a .II. de dit, avent molts dies que ere arribat en la present ciutat de Barcelona lo noble senyor don Miquel Çalba, cavaller del habit de Sant Jaume, catala del concell de Arago de sa magestat per Catalunya, venint de Madrit per anar a Majorca, ahont era proveit pera virrey de aquella provintia, y aventli los senyors concellers embiada a donar la benvenguda quant vingue per medi de dos cavallers, y avent dits senyors concellers tingut un recado de part de dit senyor fentlos a saber

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 160-166.

com desitjava anar a casa la ciutat a despedirse de sa senyoria per anarsen a Majorca, ferent perço los senyors concellers convidar los officials de la present casa y alguns cavallers pera acistirlos en dita visita, y a les nou hores de la matinada, tenint entes que dit senyor arribava, lo isqueren a rebre al portal major de la present casa los officials, y los senyors cavallers convidats a mitja escala, acompanyantlo fins dalt, ahont pasada la porta del cap de escala dits senyors concellers ab les mases altas lo isqueren a rebre, y fentli les degudes cortecies, posantse los senyors concellers davant y lo cap a son costat y ma esquerra, lo hacompanyaren fins a la sala de concell de cent, ahont se asentaren al raco dels banchs dels senyors ciutadans de la part del hort dels taronges, posant a dit senyor entre lo senyor conceller en cap y segon; y aixi asentats y cuberts, estigueren un rato conversant, y despres se alsaren y ab la mateixa forma se n ana-
[f. 273 v.º] ren || per lo tarraple de concell de cent, devallant al hort dels taronges, entraren a las instantias del consistori de dits senyors consellers, y despres tornantsen feren oratio a la capella, que estava parada, feta la qual en ser al portal dita capella que trau al pati dits senyors consellers posantse en ala se dispediren de dit senyor, y dits officials y cavallers lo acompanyaren fins al portal major de la present casa, ahont se encotxa y se n ana.

DISAPTE a .III. de dit, avent entes los molt illustres senyors concellers, per medi de una embaixada a ses senyories feta de part del illustre capitol, que en la iglesia de la seu se tenia Nostre Senyor patent i s feya solemne offici per pregaries de guerres, a les deu hores de la matinada, partiren de la casa de la present ciutat, vestits ab ses insignies consulars, ab sos verguers y mases altes, en forma de ciutat, y anaren en dita iglesia de la seu, ahont arribats y pujats al presbiteri per la part de la epistola y fent lo degut acatament al altar major se n pasaren a la part del evangeli, ahont estava parat lo estrado de sa exellencia que avia de venir; y al cap de una estona, tenint entes que sa exellencia ja arribava, dits senyors concellers, ab sos verguers y mases altes, lo isqueren a rebre pasat lo portal del cor y entre los dos pilars davant la capella de Nostre Senyora del Rosser, ahont los verguers devallaren les mases y se posaren davant dels senyors concellers, y despres los senyors concellers quint y sise, y ultimadament lo cap al costat y ma esquerra de sa exellencia, darre[ra] del qual venian los senyors canceller, regent, thesorer y

Anada a la seu al offici per pregarias de les guerres.

del concell real de dos en dos, y los verguers del concell real se posaren darrere los verguers de la ciutat y davant dits senyors concellers quint y sise ab les mases altes, aportant la ciutat las mases baixes com dit es; y ab esta forma pujaren al presbiteri, ahont sa exellencia se asenta a son estrado, y los senyors del concell real als banchs de la part del evangeli, y los senyors concellers als banchs de la part de la epistola; y aixi asentats, sens cubrirse ningu per estar Nostre Senyor patent, ni tampoch ferse ningunes saluts ni cortesies sino sols al altar, se digue lo offici ab les serimonies acostumades; y a la que se volia comensa[r] lo evangeli, pujaren quatre patges de sa exellencia ab ses atxes a les mans de dos en dos, y posats davant lo altar, fent lo degut acatament al altar sens ferne de altre per estar Nostre Senyor patent, estigueren den peus ab ditas atxas tant quant dit || evangeli se digue, y acabat tornaren a fer la mateixa salut y sen anaren; y despres al llevar Nostre Senyor tornaren sis criats tambe [ab] atxes, y fent la mateixa seremonia estigueren agi-nollats fins que lo sacerdot agues sumida la Hostia, que se n ana-ren; e al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor virrey y lo senyor subdiaca al senyor conceller en cap; y acabat dit offi-ci, despres de aver feta sa exellencia oratio, se alsa y se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers de la mateixa manera lo avian rebut fins al portal major de dita iglesia, ahont se encotxa y se n ana, y dits senyors concellers se n tornaren al altar major, ahont feren oratio y despres se n anaren. [f. 274.]

Concell de cent.

DILLUNS a .V. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llar-gament son de veure (*).

[Processó ajornada.]

DISAPTE a .X. de dit.—En aquest dia se avia de fer una so-lemne profeso de rogativas per la guerra, y no s feu perso que se deixa per lo dia de dema diumenge.

Professo de *Te Deum* de pregaries de paus.

DIUMENGE a .XI. de dit, a las tres hores de la tarde, los se-nyors concellers, vestits ab ses insignies consulars, ab sos ver-guers y mases altes, partiren de la casa de la present ciutat, y anaren a la iglesia de la seu pera acistir a la proffeso se avia de fer de pregaries per la necessitat de la guerra, y arribats en dita iglesia pujaren al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n paseren a la part del evan-

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, f. 173 v.º-174 v.º

geli, ahont estava parat lo estrado de sa exellencia, que avia de venir en dita iglesia per acistir en dita proffeso; y al cap de una estona, tenint entes que sa exellencia ja arribave, dits senyors concellers partiren de dit presbiteri ab sos verguers y mases altes, y anaren a rebrelo fora lo portal del cor y serca los dos pilars davant la capella de Nostra Senyora del Rosser, ahont en ser prop de sa exellencia los verguers baixaren les mases y los senyors concellers li feren les degudes cortecies, y despres se
[f. 274 v.º] posaren davant los verguers ab les mases baixes, || despres lo senyor conceller quint y sise y aixi los demes, e ultimadament lo senyor conceller en cap al costat y ma esquerra de sa exellencia, e los senyors canceller, regent, thesorer y doctors del real concell anaven darre[ra] de sa exellencia de dos en dos, y los verguers de dit real concell se posaren darre[ra] los verguers de la ciutat y davant dits senyors concellers quint y sise ab les mases altes; y ab esta forma pujaren al presbiteri, ahont sa exellencia se asenta en son estrado, los senyors del concell real als banchs a la part del evangeli, y los senyors concellers als banchs de la part de la epistola; y axi estigueren fins totes les parrochies y ordes foren en dita iglesia, ques comensa la proffeso, y al exir la custodia del presbiteri, dits senyors concellers se posaren darre[ra] lo gramial, acompanyant a sa exellencia en la forma sobredita fins que foren al portal del cor, ahont despedintse dits senyors concellers de sa exellencia sen anaren a pendre les vares del talam, y los verguers se posaren davant la custodia ab les mases altes, e los verguers o masers del real consell se posaren darre[ra] lo gramial ab ses mases altes, y despres los senyors del real concell de dos en dos, sent los ultims lo senyor canceller y regent qui aportaven sa exellencia al mitg, anant tots ab siris ensesos a les mans sino sa exellencia que aportave una atxeta; y ab esta forma seguiren dita proffeso, la qual feu la matexa ronda que se acostuma com la proffeso de Corpus, excepto que quant foren als quatre cantons del carre Ample, qui va a la font del Angel, prengueren per dit carre y sen entraren per lo carre de la Merse fins als quatre cantons del carre Ample, que son les cases de mossen Castellet, apotacari, per hont prengueren y tornaren en dit carre Ample, pasant per davant palatio, y asso se feu a petitio de sa exellencia perque la senyora virreyna pogues veure dita proffeso, la qual la veu de un balco en lo qual avian posat un docer y almoades pera seure dita senyora, e des-

pres prengue per lo carrer del Regomi, y se n torna a la seu, ahont tornats en dit presbiteri ab lo mateix modo estavan dita proffeso se acaba, y dit senyor virrey se n ana, acompanyantlo dits senyors concellers ab la mateixa forma lo avian rebut fins al portal de dita iglesia, ahont despres de ser encotxat dits senyors concellers se despediren y se n anaren.

DIJOUS a .XV. de dit. [f. 275.]

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

Anada a Sant Agusti.

DIUMENGE a .XVIII. de dit, essent convidats los molt illustres senyors concellers per los pares del monestir del glorios Sant Agusti, pera acistir a la festa del glorios sant Thomas de Vilanova que era lo dia present, anaren perso en dita iglesia, vestits ab ses insignies consulars, en forma de ciutat, ab sos verguers y mases altes, y al ser al portal de dita iglesia los isqueren a rebre los pares de dit monistir, los quals posantse al costat y ma esquerra de dits senyors concellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont despres de aver fet oratio se asentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut per estar Nostre Senyor patent, y oyren lo offici y sermo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y aixi los demes, y acabat dit offici dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dits pares de dit monestir fins a dit portal ahont los avian rebuts.

Concell de cent.

DILLUNS a .XVIIII. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propocitions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (1).

Concell de cent.

DILLUNS a .XXVI. de dit, se tingue concell de cent en lo qual se feren les propositions y deliberations que en dit concell llargament son de veurer (2).

Embaxada a sa exellencia.

DIMARS a .XXVII. de dit, lo senyor don Francisco Sala, militar, y Rafel Grimosachs, ciutada, per part de la present ciutat reportaren una embaixada al exellentissim senyor virrey, la qual es del thenor seguent:

Exellentissim senyor

En lo concell de cent de la present ciutat de Barcelona celebrat als 26 de setembre 1667, precehint propocitio, per los con-

(1) V. *Reg. de Deliberacions,* f. 184 v.º-186 a.
(2) V. *Reg. de Deliberacions,* f. 186 a v.º-189 v.º

cellers en la forma acostumada feta, fonch feta la deliberatio seguent: Que, per medi de embaixada en la forma acostumada de un ciutada y militar, se representas a vostra exellencia com lo servey deliberat [fer] a sa magestat del tertio de trescents homens per termini de tres mesos sera finit als 4 de octubre proxim vinent, y per aver tambe acabat lo diner de ques valgue per
[f. 275 v.°] dit servey, y que aventse proposats y representats alguns || medis a sa magestat per poder continuar dit servey, fins vuy no se ha obtingut resposta de aquells; y que per conseguent, se supplicas a vostra exellencia o tinga a be la reformatio de dit tertio per est ivern, assegurant que quant la occatio se offeris la primavera vinent la ciutat ab tota attentio procurara acudir al servey de sa magestat, o be quant acars fos servit vostra exellencia significar esser n[e]çassaria la continuatio de dit tertio, que les hores fos servey de vostra exellencia fer numinatio de algunes persones, les quals ab altres nomenadors per part de la present ciutat, procuren batrer, discorrer y veurer de quins dels medis supplicats y representats a sa magestat se poria valer de present la ciutat pera acudir a la continuatio de dit servey, conferint aquells ab la vintiquatrena, y premeditats y discurreguts dits medis les hores los senyors concellers los proposen en lo concell de cent, a effecte se pugue deliberar lo de major servey de sa magestat y conservatio de la present ciutat; attesa la qual deliberatio supplica la ciutat de Barcelona, per medi de don Francisco Sala y de Raphel Grimosachs, sia vostra exellencia servit honrrarla en explicar son sentir, peraque se consigue lo ffi se desitge.

DIJOUS a .XXVIIII. de dit, dia del glorios sant Miquel.—En aquest dia, essent convidats los molt illustres senyors concellers per los obrers de la iglesia parrochial de dit glorios sant per acistir en dita festivitat, anaren perço en dita iglesia, ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, y arribats al portal major los isqueren a rebre los obrers de dita iglesia ab alguns senyors preveres, que posantse al costat y ma esquerra de dits senyors concellers los acompanyaren fins al presbiteri, ahont despres de aver fet oratio se asentaren a la part del evangeli ab los banchs de vellut per estar Nostre Senyor patent, ahont oyren lo offici y sarmo, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y aixi los demes; e acabat dit offi- Anada a Sant Miquel.

ci, dits senyors concellers se n anaren, acompanyantlos dits senyors obrers y preveres fins a dit portal ahont los avian rebuts.

DIVENDRES a .XXX. de dit.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

[OCTUBRE]

Festa del Angel Custodi.

DISAPTE al primer del mes de octubre .MDCLXVII., dia del Angel Custodi.—En aquest dia a la matinada los senyors concellers, quart absent, ab sos promens se ajuntaren al porxo de Sant Jaume, y de alla en forma de promenia en la musica davant ab sos verguers y mases altes anaren a la seu per los llochs acostumats, entrant per lo portal major, pasaren per lo cor y pujaren || al presbiteri per la part de la epistola, y fent lo degut [f. 276.] acatament al altar major se n pasaren a la part del evangeli, ahont se asentaren, y alla asentats pujaren los senyors celebrants pera dir offici, y encontinent dits senyors concellers y promens se alsaren, y dits celebrants feren salut al altar y despres saludaren a dits senyors concellers y promens y comensaren lo offici, e al venir los quatra senyors canonges del cor per pendre lo punt de la gloria tambe se feu la mateixa serimonia, y ab ditas y altras serimonies acostumades oyren dit offici, y al donar la pau lo senyor diaca la porta al cor y lo senyor subdiaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap a son prom, lo prom al segon y aixi los demes; e acabat dit offici se comensa a fer la proffeso que per semblant jornada ferse acostuma, y dits senyors concellers ab sos promens ab dita forma de ciutat se posaren darrere lo gramial fins a la porta del cor, ahont dits senyors concellers ab un prom prengueren les vares del talam, y dits senyors proms se posaren davant la custodia ab vares, y los verguers davant dita custudia y darre[ra] dits senyors promens ab les mases altes, y ab esta forma anaren en dita proffeso, fins que torna a la seu ahont se acaba, y dits senyors concellers y promens ab la mateixa forma de promenia se n tornaren a Sant Jaume, ahont se disgregaren.

Doctor Francesch de Asprer, conseller en cap.

Die de sant Francesch.

DIMARS a .IIII. de dit, dia del glorios pare sant Francesc.—En aquest dia, sent convidats los molt illustres senyors concellers

per los pares del monestir de dit glorios sant pera acistir en dita festivitat de dit glorios sant, anaren perço, ab ses insignies consulars, verguers y mases altes, a la iglesia de dit monestir, ahont arribats al portal major del pati los isqueren a rebre pares de dit monestir, que posantse al costat y ma esquerra de dits senyors concellers los acompanyaren al presbiteri, ahont despres de aver fet oratio se asentaren ab banchs de vellut per estar Nostre Senyor patent a la part del evangeli sens cubrirse, y venint los selebrants feren acatament al altar sens ferne a dits senyors concellers per estar Nostre Senyor patent, sino que comensaren lo offici, lo qual dits senyors concellers oyren fent les serimonies acostumades, y al donar la pau lo senyor diaca la dona al senyor conceller en cap, lo cap al segon y aixi los demes, e acabat dit offici despres de aver feta oratio, dits senyors concellers se n anaren, acompanyant||los dits pares de dit monestir fins alla ahont los avian rebuts (*). [f. 276 v.º]

(*) Al final del volum del *Dietari* que acabem de transcriure, fou omitida la relació de les jornades de 5 d'octubre a 30 de novembre. Durant aquest interval, el consell de cent fou reunit els dies següents: 5, 12, 18, 27 i 29 d'octubre, 5, 6, 16, 18, 21, 29 i 30 de novembre.

En consell de cent de 6 de novembre de 1667, es llegí una lletra del virrei (l'original de la qual és per error al *Reg. de Deliberacions*, 1667, f. 7), donant compte del naixement del príncep Ferran, fill de l'emperador Leopold i de sa muller l'emperatriu Margarida Teresa, demanant que es celebressin festes «pues demas de las circunstancias que ay para que todos lo celebremos, no es la de menor consequencia el ser la señora emperatriz hija de su magestad la reyna nuestra señora (que Dios guarde), y de ser primogenito a la corona de España, motivos todos de mayor celebridad». El consell deliberà visitar al virrei, fer tres dies d'alimàries i assistir a un *Te Deum laudamus* en la seu. (*Reg. de Deliberacions*, 1667, f. 221 v.º-222.)

En consell de 30 de novembre de 1667 (*Reg. de Deliberacions*, 1668, f. 2-6), se féu extracció de consellers i obrers per a l'any consular 1668, essent elegits els següents:

Josep Bru, doctor en dret, ciutadà. Jeroni de Miquel, donzell, militar. Francesc Campderrós, doctor en dret, ciutadà. Jaume Texidor, mercader. Ramon Vilana Perlas, notari públic de Barcelona. Miquel Ràfols, boter.	consellers.
Galceran de Cordelles. Joan Masdeu i Esteve, mercader.	obrers.

APÈNDIXS

APÈNDIX I. (*)

PRAGMÀTICA REIAL DE 29 D'OCTUBRE DE 1658 SOBRE EL VALOR DE LES MONEDES DITES SISENS I EQUIVALÈNCIA AMB ELS DINERS I ARDITS, PUBLICADA A BARCELONA PEL MARQUÈS DE OLIAS I MORTARA, VIRREI DE CATALUNYA, A 27 DE JULIOL DE 1659.

[*Copiada d'un exemplar imprès, cosit en el «Reg. de Deliberacions», 1659, f. 112, formant un plec de 4 f. s. n., caixa 205 × 124 mm.*]

Ara Ojats tothom generalment queus notifican, y fan à saber de part del Excelentissim Senyor Don Francisco de Orosco y Ribera, Marques de Olias, Mortara, y Çarreal, Gentilhom de la Camara de sa Magestat, Comenador de la Oliva de la Orde de Santiago, del Consell de Estat, y Guerra del Rey nostre Senyor, y son Lloctinent, y Capità General en lo present Principat de Cathalunya y Comtats de Rossello y Cerdanya, y Capità General del Real Exercit de Cathalunya. Que com la Magestat del Rey nostre Senyor (que Deu guarde) sia estat seruit enuiar à sa Excelencia vna Real pragmatica firmada de sa Real ma, y despachada en deguda forma de la Real Cancellaria del Supremo de Arago, ab lo sagell Real comu al dors de aquella sagellada à fi y efecte ques fassa aquella publicar, axi en la present Ciutat

(*) V. p. 37.

de Barcelona, com en altres Ciutats, Vilas, y llochs de dit Principat, y Comtats, que es del tenor seguent.

Nos Don Felipe por la gracia de Dios Rey de Castilla, de Aragon, de Leon, de las dos Sicilias, de Hierusalem, de Portugal, de Hungaria, de Dalmacia, de Croacia, de Nauarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorca, de Seuilla, de Cordoua, de Corcega, de Murcia, de Iaen, de los Algarbes, de Algecira, de Gibaltar, de las Islas de Canaria, de las Indias Orientales y Occidentales, Islas y tierra firme del Mar Occeano, Archiduque de Austria, Duque de Borgoña, de Brabante, de Milan, de Athenas y Neopatria, Conde de Abspurg, de Flandes, de Tirol, de Barcelona, de Rossellon y Cerdaña, Marques de Oristani, y Conde de Goceano. Atendiendo al mayor beneficio de los naturales de nuestro Principado de Cathaluña, assi por lo que se le desseamos, como tambien por hallarse nuestra Real Corona tan interessada en todo lo que mira à su conseruacion y tranquilidad: y considerando los daños que la Constitucion de los tiempos, y las armas Enemigas han introduzido en èl, con la mudança y alteracion de las monedas, y que sin embargo de los pregones que Don Iuan de Austria nuestro hijo siendo nuestro Lugartiniente y Capitan General en dicho Principado, y Condados de Rossellon y Cerdaña, mandò publicar; el vno en siete de Abril del año passado mil seyscientos sinquenta y tres sobre la extinction y consumo de la moneda de sisenes, labrada en tiempo de Francia, en que se mandò reduzir à dinero y medio cada sisen, y que corriesse assi hasta la fin de Iunio siguiente, priuando desde entonces en adelante, y extinguiendo el vso de dicha moneda; y el otro en veynte y quatro de Nouiembre del año siguiente mil seyscientos sinquenta y quatro en que se baxò la nueua moneda à la mitad, no se pudo tomar assiento, ni forma fixa para los pagamentos de depositos, luycion de censales, y violarios, y pagas de deudas de particulares, assi del tiempo de las alteraciones de dicho Principado, como despues: de lo qual se han mouido tales pleytos y controuersias entre los proprios naturales, que conuiene acudir con tiempo al reparo dellos, para euitar mayores daños, y remediar la calamidad presente; y atendiendo tambien à las suplicas que sobre esto se nos han hecho por parte de algunas de las Vniuersidades, y particulares personas de dicho Principado, para que proueyessemos del remedio conueniente; y auiendose visto y considerado todo

con la atencion y cuydado que requiere materia importante, con lo que sobre ello se nos ha consultado por nuestro Consejo Supremo de Aragon; Nos ha parecido hazer y publicar esta nuestra Pragmatica y Sancion en la forma y manera infrascrita.

Primeramente, estatuimos, sancimos, ordenamos, y mandamos, que las pagas hechas en moneda de sisenes de las deudas contrahidas assi de parte à parte, como de censos, y violarios anteriores al año de mil seyscientos y quarenta, y en tiempo de las alteraciones y despues, hasta todo el mes de Iunio del año mil seyscientos sinquenta y tres, desde treze de Octubre antecedente, que se reduxo nuestra Ciudad de Barcelona à nuestra obediencia con el valor que respectiuamente tuuieron, esto es, hasta siete de Abril los sisenes por seys, y de alli adelante conforme se baxò por el dicho pregon de siete de Abril de sinquenta y tres en vno y medio; fueron, y han sido bien hechas dichas pagas, y no se pudieron rehusar por razon de la moneda referida de sisenes, por auer Nos tolerado su vso hasta entonces por el dicho pregon por dos meses mas à la dicha razon de dinero y medio cada sisen.

Que lo mismo se ha de entender y entienda de todos los depositos hechos en la Tabla, y Banco de nuestra Ciudad de Barcelona, y de las demas Ciudades, y Vniuersidades de esse nuestro Principado; Esto es, en lo que por razon de la moneda no se pudieron dexar de admitir, y se hizieron para pagamentos de deudas y luyciones de censales y violarios.

Que las pagas hechas desde el primero de Iulio del dicho año mil seyscientos sinquenta y tres, que conforme al dicho pregon quedò extincta la moneda de sisenes, y las que se hizieron de alli adelante en moneda corriente, por el valor, que se le ha dado por los pregones publicados en esta materia, se hayan de admitir, y admitan por todos los contratos, y obligaciones hechas, assi antiguas, como modernas; Por esto y lo demas dicho y expressado en los capitulos antecedentes, no se haya de entender, ni entienda de aquellos contratos en que expressamente se concertò entre los contrayentes, que la paga huuiesse de ser en moneda de plata, ò oro, porque en este caso, no es nuestra Real intencion y voluntad derogarlo, sino que las pagas de los contratos assi hechos hayan de ser, y sean en la misma moneda de plata, ò oro, como se expressò en el contrato.

Assi mismo es nuestra voluntad, y mandamos que los deposi-

tos hechos en qualquier Tabla de las Ciudades y Vniuersidades del dicho nuestro Principado de Cathaluña, assi en tiempo de las alteraciones como antes, y despues de la reduccion de Barcelona hasta siete de Abril del año mil seyscientos sinquenta y tres haya obligacion de restituyrse en la moneda corriente de dineros, y ardites: desuerte que si antes se depositaron mil reales de moneda antigua, ò de sisenes, agora se han de boluer otros mil reales en la moneda corriente de dineros y ardites.

Que todo lo declarado y expressado arriba no haya de comprehender, ni comprehenda en cosa alguna las causas y pleytos que ya estuuieren juzgados, y decididos con sentencia de nuestro Lugartiniente y Capitan General, y de la Real Audiencia de los dichos nuestros Principado y Condados passadas en cosa juzgada.

Tambien es nuestra voluntad, y mandamos que todo lo sobredicho se obserue, cumpla, y execute como se contiene, y va expressado en esta nuestra Pragmatica, hasta que en las primeras Cortes que celebraremos en dicho nuestro Principado de Cathaluña, demos, y resoluamos la forma que huuiere de darse; reseruandonos empero (como nos reseruamos) la facultad de añadir y quitar entre tanto todo aquello que pareciere conuenir, en todo, ò en parte de lo que va dispuesto y declarado en esta nuestra Pragmatica. En execucion de lo qual mandamos al Illustre Marques de Olias y Mortara nuestro Lugartiniente y Capitan General, Venerable, Nobles, Magnificos, y Amados Consejeros nuestros Canceller, Regente la Cancellaria, y Doctores de nuestra Real Audiencia, Portant vezes de nuestro General Gouernador, Maestre Racional, Bayle General, y Regente nuestra Real Thesoreria, Aduogados y Procuradores Fiscales y Patrimoniales, Vegueres, Bayles, Sotsvegueres, Sotsbayles, Alguaziles, Vergueros y Porteros, y à otros qualesquier Ministros, y Oficiales nuestros mayores y menores que al presente son, y adelante fueron en el dicho nuestro Principado de Cathaluña, y Condados de Rossellon y Cerdaña, y à qualquier otras personas de qualquier estado, grado, preheminencia, y condicion que sean, que la presente nuestra Pragmatica, Sancion, y declaracion, y todas las cosas en ella contenidas, especificadas, y declaradas, tengan, guarden, y executen, y obseruen, tener, guardar, executar, y obseruar hagan, y manden inuiolablemente sigun su serie y tenor, y contra ello ni cosa alguna dello hagan, ni vengan, ni per-

mitan ser, ni atentado en manera alguna por alguna causa, titulo, ò razon so pena de nuestra ira, è indignacion, y de mil florines de oro de Aragon de bienes del que lo contrario hiziere exhigidores à nuestros Reales cofres aplicaderos: y assi mismo mandamos al dicho nuestro Lugartiniente y Capitan General en los dichos nuestros Principado y Condados, que haga y mande publicar esta nuestra Pragmatica en la forma acostumbrada, assi en la nuestra Ciudad de Barcelona, como en las demas Ciudades, Villas, y lugares acostumbrados, y donde conuenga y publicar se suelen semejantes Pragmaticas, de manera que venga à noticia de todos, y ninguno pueda allegar ignorancia della. En testimonio de lo qual mandamos despachar las presentes con nuestro sello Real comun en el dorso selladas. Datt. en San Lorenzo à veynte y nueue dias del mes de Octubre, año del Nacimiento de nuestro Señor Iesu Christo de mil seyscientos sinquenta y ocho. YO EL REY. Vt. Don Christoforus Crespi Vicecancellarius. Vt. Comes de Robles Regens, & pro Thesaurario generali. Vt. Comes de Albatera. Vt. Don Petrus Villacampa Regens. Vt. Marta Regens. Vt. Don Michael de Lanuza. Vt. Don Iosephus de Pueyo Regens. V. Don Vincentius Moscoso, Vt. D. Ioseph Sorribas. Vt. Don Didacus de Sada pro Conseruatore generali. In Curiae iiij. fol. lij. Villanueua locumtenens Protonotarii in officio Curiae. Pragmatica para el Principado de Cathaluña con la forma que se ha de tener y obseruar en los pagamentos de monedas para las cosas, que en ella se especifican y declaran, va con consulta. Y perque es molt just que los Reals ordens de sa Magestat sien cumplits y executats mana sa Excelencia esser feta y publicada la present publica crida per los llochs acostumats de la present Ciutat de Barcelona, y de altras Ciutats, Vilas, y llochs de dits Principat y Comtats, ahont conuinga y menester sia, pera que se tinga noticia de la Real Pragmatica de sa Magestat, y en tot y per tot sia cumplida y executada. Dat en Barcelona à vint y set del mes de Iuliol any de la Natiuitat de nostre Senyor Deu Iesu Christ mil sis cents sinquanta y nou.

El Marques de Olias
y Mortara

Vt. Sunyer Cancellarius
Vt. De Mar y Mon Regens Thesaurariam
Loco ✠ Sigilli

Iacobus Salamo

In firmarum & *obligationum locumt. primo* fol. *xciij.*

V. Excelencia manda publicar la Real Pragmatica de su Magestad de la forma que se ha de tener, y obseruar en los pagamentos de monedas, y otras cosas que en ella se especifican y declaran.

Quod quidem praeconium fuit publicatum per loca solita praesentis Ciuitatis Barcinonae cum sono duarum tubarum die quarta Augusti 1659. *per Iosephum Saurina curritorem,* & *tubicinem Regium sit referentem,* & *relationem facientem.*

En Barcelona: En casa de Ioseph Forcada, deuant lo Palau del Rey.

APÈNDIX II. (1)

Deliberacions i cartes sobre les festes per la canonització de sant Tomàs de Vilanova. 24 de setembre-2 d'octubre de 1659.

Die .XXIIII. septembris .MDCLIX.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats en la forma acostumada en lo qual consell..... lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo segon y sise absents, digue y refferi com havian rebuda una carta dels jurats de la ciutat de Valentia fentlos sabidors de la canonitzatio del glorios sant Tomas de Vilanova, archabisbe de dita ciutat, la qual carta fonch llegida al present consell del tenor seguent (2):

Carta dels jurats de Valencia acerca de la canonitzatio de sant Tomas de Vilanova.

«Encontinent apres de haver arribat a noticia dels jurats de aquesta ciutat, predecessors nostres, la felis nova de la canonizacio del glorios san Thomas de Villanueva, arquebisbe que fonch de dita ciutat, se feren en ella les demostracions corresponents al general aplauso y contento que havia causat generalment en totes les comunitats y naturals de la ciutat, ab festes de lluminaries, processo general, invencions de fochs y moltes altres, que ls adquiriren credit de les majors que jamay se han celebrat en la ciutat. Y pera que aquest contento tinga tot cumpliment y perfeccio, havem acordat donarne ab esta, raho y compte a vostra senyoria, y de que, per ser lo sant natural de aquesta Corona de Arago y per ses moltes virtuts y santedad, mereix que en tota ella es facen semblants demostracions, lo que esta ciutat per lo que interesa estimara sumament, y mes acompanyantla vostra senyoria en estos regosijos, y per esta nova obligacio continuara la correspondencia inmemorial que tostemps a

(1) V. p. 40 i 41.

(2) La lletra està copiada en *Reg. de Deliberacions;* per a major fidelitat, la transcrivim de l'original, obrant en *Lletres comunes originals*, 1659-1660.

guardat a vostra senyoria acudint ab totes veres a quantes coses se oferiran de son gust y servey. Guarde Nostre Senyor a vostra senyoria. De Valencia y setembre a 9 de 1659.

Los jurats, racional
y sindich de Valencia.

Als molt illustres senyors consellers de la ciutat de Barcelona.»

Llegida la qual carta fonch donada per propositio pera que sobre del contengut en ella se delibere lo fahedor.

Ques fassen les festes p·r dita c[a-n]onitzatio diu la present deliberacio.

E lo dit consell feu la deliberacio y conclusio seguent: que en demonstracio de la festivitat de la canonitzatio del glorios sanct Thomas de Villanueva, y en conformitat de la correspondencia tant antiga observada ab la ciutat de Valencia, y attesas las rahons contengudes en la carta enviada per los molt illustres senyors jurats de la dita ciutat als senyors consellers de esta, se fassan las degudas demonstracions de festivos, assistint los senyors consellers ab ses insignies consulars en lo monestir de Sanct Agusti de la present ciutat lo die se fara la professo en dit convent, es assaber, mati y tarda, ço es, al mati al offici se celebrara y a la tarda a la professo, anant los senyors consellers al mati ab promenia y tambe a la tarda en cars no s trobe ningun inconvenient, y en cars se trobe les hores envien la musica a dit monestir, aportant lo talem de la present ciutat y fent anar en dita professo la administratio va a la professo de Corpus, dexantho a la dispositio dels senyors consellers la forma de anar aquells, procurant axi mateix que las confrarias de la present ciutat asistescan a dita professo ab sas banderas y lluminarias acostumades; y attes la present ciutat esta tant exausta per lo que no pot fer festivos de luminarias, que perço la present ciutat escuse lo ferlas, servintse los senyors consellers manar publicar unes crides pera que los ciutedans fassan en demonstracio de dita festivitat luminarias en sas casas; y que los senyors consellers se servescan respondrer als jurats de la ciutat de Valencia refferintlos las demonstracions fara esta ciutat de festa de la canonitzatio de dit glorios sanct.

(*Reg. de Deliberacions*, 1659, f. 127 v.°-129 v.°)

Die secunda mensis octobris
anno Domini .MDCLVIIII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats.....

E apres en segon lloch fonch refferit al present consell per dit senyor conseller [en cap], en veu sua y de dits demes senyors consellers sos companys, com han rebut de part de sa exellencia del senyor virrey un billet a la present ciutat, juntament ab una suplicacio que a sa exellencia ere estada presentada per los religiosos de Sanct Agusti aserca de las festivitats de sanct Tomas de Vilanova, que tot fou llegit al present consell del tenor seguent (*):

«Por parte del prior y combento de San Augustin d esta ciudad se me ha dado el memorial que acompaño con esta, en que se me pide me interponga con vuestra señoria para que asista en tomar por su quenta un dia de los ocho que se an de celebrar por la festividad de la canonisacion de santo Thomas de Villanueva; y siendo obra esta de tanta devocion y pia, hago este oficio de muy buena gana, assegurando a vuestra señoria que estimare mucho que vuestra señoria se encargue de hacer esta demostracion por el santo, en que me hara particular gusto, demas de ayudar vuestra señoria a executar las ordenes que tengo de su magestad, para que se celebre en esta ciudad esta fiesta con la fineça que en Madrid y otras partes se ha hecho, espero que vuestra señoria me sacara d este empeño con la fineça que le merece mi voluntad. Guarde Dios a vuestra señoria muchos años. Barcelona a 31 de septiembre de 1659. [Carta del virrei.]

El Marques de Olias y Mortara.

Señores consellers y conssejo de ciento de Barcelona.»

«Exmo. Señor

El prior y conbento de nuestro padre San Agustin de esta ciudad representa a vuestra exellencia como an determinado que los tres dias que havian determinado hazer fiesta a la canonisacion de santo Thomas de Villanueva, sean ocho, assi por no ha- [Carta dels pares del convent de Sant Agusti al Virrei.]

(*) Les lletres següents, que es troben copiades en el *Reg. de Deliberacions*, van transcrites directament dels originals (*Reg. de Deliberacions*, f. 132 a i 132 b).

zer menos demostracion de la devocion que tiene esta ciudad al santo, como por cumplir con las ordenes de su magestad; y en esta conformidad, vuestra exellencia ha sido servido de encargarse de el ultimo dia, y el consejo real de otro, otro el conbento, otro el cabildo, y crehemos que la baylia y mestre racional hara otro, y otro haze el arcediano de Santa Maria. Y porque pareceria lunar grande que la ciudad no se encargasse de otro dia, teniendo noticia de que se junta consejo de ciento hoy

Suplicamos a vuestra exellencia por devocion al santo interponga su authoridad con dicha ciudad escriviendo un papel a los consejeros y consejo de ciento para que, supuesto tienen acordado yr en la procession en proomenia llevando el talamo y todas las avarias del Corpus y que todos los ciudadanos agan luminarias, que la dicha ciudad aga la fiesta del primer dia poniendo la cera, musica, sermon y fuegos, y assi mismo que se de primero y segundo premios como se estilava antiguamente a la mejor cruz, mejor tabernaculo y mejor invencion de altar, y que dicha ciudad salga en la procession en la misma forma que entrada de rey pues dia tan celebre se jusga no lo veran los nacidos, pues para ello tendran el primer dia, y se cumplira con lo que su magestad manda, y quedara este principado a vista del mundo no menos ayroso que los mas reynos y provincias, pues fuere cosa indigna para esta ciudad que Mallorca aya echo ocho dias de fiestas, y ella solo tres. En que recibira particular merced la religion, y el sancto no pequenyo obsequio.

Exmo. Señor. El Prior y Conbento de N. P. S. Agustin de esta ciudad.»

Sant Tomas de Vilanova.

..... E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent: que en raho del fet proposat, no obstant ja la present ciutat aja presa deliberatio dels festivos se han de fer per la canonitzatio del glorios sanct Thomas de Vilanova, attes sa exellencia es estat servit mediar que esta ciutat fes un die lo festivo, y esser lo glorios sanct de esta corona, per lo que apar que ab majors affectes deu la present ciutat fer gran demostracio de alegria, que perço, estant en tot y per tot a la deliberatio ja feta, se anyadesca en ella que los tres dies se faran las alimaries se posen en las finestras de la present casa atxas com se ha acostu-

mat en ocasions de alimaries, y que la present ciutat fassa un die la festa en dit convent essent empero lo primer en lo qual die se fara la professo, y que per la lluminaria de aquella se envien en dit convent dos centes lliures de pes de sera obrada, ademes de la qual sera per la cantoria y predica se fara en lo dit monestir com en la professo pugan dits senyors consellers gastar fins en la quantitat de sinquanta lliures, servintse los senyors consellers donar noticias a sa exellencia de la present deliberatio per los medis a sa senyoria ben vistes representantli que desijaria esta ciutat fer majors demostracions si sas forças la y permetian...

(*Reg. de Deliberacions*, 1659, f. 131 v.º-133 v.º)

APÈNDIX III. (*)

DOCUMENTS RELATIUS A LA CELEBRACIÓ DE LES FESTES PER LES PAUS FIRMADES ENTRE ESPANYA I FRANÇA.

[*Deliberació de 22 de novembre de 1659 contenint un «memorial d'exemplars» i una lletra de l'agent de la ciutat a Madrid.*]

Die .XXII. novembris .MDCLVIIII. Barcinone

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada, en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo terç y sise absents, digue y refferi com en executio de la deliberatio feta per lo present consell als denou del corrent mes de noembre los senyors consellers havian fet nominatio de vuyt persones, ab igual numero de estaments, pera que juntament ab lo magnific clavari de la present ciutat vessen, mirassen y censurassen los exemplars que s trobarian en los quals la ciutat havia fetes alimaries y altres demonstracions de alegria per ocasio de paus y altres, y del que trobarian ne fessen un paper a effecte de reportarlo al present consell, pera que segons ells lès hores se pugues deliberar lo convenient, les quals persones y magnific clavari ab la diligencia los es estat possible han mirats y sercats los exemplars de alimaries y altres regosijos y demostracions de alegria fets per la ciutat, y de aquells los que ls ha apareguts ajustats a la ocasio present han resumit en un paper, lo qual sera llegit al present consell; y que axi mateix los senyors consellers, en executio de la matexa deliberatio, consolarment vestits y en forma de ciutat, anaren a besar la ma a sa exellencia del senyor virrey, per part de la present ciutat, insinuantli lo quant agrahida estava la present ciutat y vostra senyoria de la merse ere estat servit ferli fentlo sabidor de la tant desijada nova de que Nostre Senyor ere estat servit se fossen ajustades les paus entre la magestat del rey nostre senyor (Deu lo guarde) y lo rey chris-

---

(*) V. p. 52, 58, 64 i 65.

tianissim de França, y que aquelles eren estades fermades per los plenipotenciaris de las dos magestats a set del corrent, y que desijant la present ciutat y en particular lo present consell donar gust a sa exellencia en lo que en sa carta insinuava de que si aparexia se fessen demonstracions de alegria per tant gran nova, havia deliberat (attenent y considerant que la present ciutat en semblants casos se regeix per exemplars, per ser materia grave) se vessen y mirassen los exemplars de alimaries y altres demonstracions de alegria que per semblants festivitats havia acostumat la ciutat fer, reportantlos dissapte en lo mateix consell, pera que a les hores segons ells pogues deliberar lo de major servey de sa magestat, benefici de la present ciutat y donar gust a sa exellencia, al que fonch servit sa exellencia respondrer que entenia que la ciutat semblants exemplars de casos com lo present nol trobaria, y que ell desijant tenir tota correspondencia ab la ciutat no havia volgut deliberar fer alimaries fins que la ciutat hagues presa deliberatio, y que attes la ciutat havia deliberat mirar exemplars que estava be la ciutat miras sos exemplars, pero que attes la ciutat havia presa dita deliberatio, prenent resolucio la ciutat de fer alimaries o no fentne, ell ab sos subdits ne faria, y que axi quen fes sabidor lo consell de cent. Tot lo que fonch donat per propositio al present consell, juntament ab lo memorial de exemplars fets per dita junta y la carta enviada per lo agent de la present ciutat, que junt, es assaber una cosa apres altre, fonch llegida al present consell del tenor seguent:

Molt illustre senyor

Les vuyt persones, per los molt illustres senyors consellers anomenades en virtut de la deliberatio feta per lo savi consell de cent tingut als 19 del present y corrent mes de noembre, y inseguint aquella, diuen que aserca de la materia deliberada en dit consell han molt attentament mirat los *llibres de notes*, *Diataris* y altres de la present casa, pera veurer si s trobarian exemplars consemblants al proposat per dits molt illustres senyors consellers en dit consell; per lo que vistos y mirats aquells, diuen y refferexen a vostra senyoria que han trobat y troban en un *llibre de notas o seremonials* en fol. 78 de dit llibre les notes seguents (*):

(*) Es refereix el *Memorial* al manuscrit autògraf de les *Rúbriques de Bruniquer*, cap. XIV. (Cfr. amb l'edició, I, 263)

A vint y hu de noembre 1458, festas y alimarias per la vinguda del rey don Joan d Arago y de la reyna dona Joana sa muller.

Alimaries per la vinguda del princep don Carlos arribat a Valldonsella y foren a 29 y 30 de mars 1460 y entra en Barcelona a 31.

Festes y alimaries per la concordia fermada per la reyna en nom del rey y la terra apres de la deslliurança del princep don Carlos a qui lo rey avia posat en preso a 22 de juny 1461.

Festas y alimaries per la concordia fermada per lo rey don Joan ab la terra apres de les turbacions a 16 de octubre 1472 y de aquesta nota no se ha pogut trobar altra cosa.

Y en altre libre quinse dit *de jornades* y vulgarment dit *Dietari* han trobat y troban en jornada o die de dilluns a tres de noembre 1505 (1) notat lo seguent (2):

Aquest die vingue nova per lletres de la magestat del senyor rey, dada en la ciutat de Salamanca del regne de Castella a 29 del mes de octubre proppassat, com entre les corones de Castella y de Arago e sos successors de una part, e lo rey de França e delfi de França e llurs successors de la part altra, ere fermada pau e liança perpetual ab grans juraments pera tot temps e seguretats, ab comersi axi per mar com per terra e aygues dolses, segons en la capitulacio es contengut. E perço lo dit die la dita pau e liança per part de sa excellencia, ab moltas trompetas, tabals, tamborinos e altros diversos instruments, les dites coses per totes les placês per un rey de armes fou publicat, anant tots a cavall ab garlandas e albardans ab veu e crit de gran alegria. Axi mateix en ditas lletras feya mencio com sa real magestat havia fet matrimoni e s era esposat ab dona Germana, neboda de dit rey de França. Per les quals coses fonch cantat *Te Deum laudamus*, e foren [hi] lo senyor governador, qui per absentia del illustre senyor loctinent presidia, los honorables consellers, diputats e altre molta gent.

[DIUMENGE a VIIII°] Aquest die, lo dilluns e dimars

(1) Fou el «dimarts a .IIII.» V. edició del *Dietari*, III, 195-196.

(2) El *Memorial* copia les jornades de 4 i 9 de novembre.

a deu y onse del dit mes apres seguents, foren fets grans balls e lluminarias e festes segons per consemblants coses es acostumat fer, e lo dit die de dimars, que ere festa de sant Marti, fonch feta solemne professo e general semblant a la de Corpus Christi, e anarenhi tots los ordens aportants reliquiaris, e les confraries ab lluminaria e panons, e fonch y aportat lo vel de la Verge Maria ab la civera ben guarnida.

Y semblantment en altre llibre, que tambe es *de memorias* o *Dietari*, han trobat la nota y scriptura del tenor seguent (*):

DILLUNS a sinch de febrer 1526. En aquest die los honorables consellers reberen lletra de sa magestat ab avis de la pau y concordia feta ab lo christianissim rey de Francia, la qual lletra es del tenor seguent *inseratur*, y encontinent fonch provehit per los venerables canonges y clero de la seu fos cantat *Te Deum laudamus* ab so de orga major entorn la dita seu per retrer gracias a Nostre Senyor Deu per la pau. Foren [hi] presents lo illustre senyor loctinent, lo illustre senyor duch de Gandia y los honorables consellers.

DIMECRES a 7. En aquest die se tenc consell de cent jurats per la conclusio de las alimaries fahedora[s] per raho de la pau, aliança y confederacio de sa magestat ab lo serenissimo rey de França.

DIVENDRES a 9 de dit, fonch feta la crida de la professo y alimaries fetes per la raho sobredita de la pau y aliança.

DIUMENGE a 11 del corrent. En aquest die fonch feta solemne professo axi com lo die de Corpus Christi, per retre gracies a Nostre Senyor Deu per lo casament fet per la serenissima magestat ab la infanta de Portugal, e per la pau, aliança y confederacio, e lo vespre foren fetes les alimaries e lo dilluns e lo dimars seguents.

DIJOUS a 15, fonch feta la crida de la pau, aliança y confederacio feta per sa magestat e lo christianissimo rey de França, per part del senyor loctinent, per los llochs acostumats de la present ciutat ab los tabals y trompetas de la dita ciutat.

(*) V. *Dietari*, III, 375.

Y se adverteix que en lo segon cap del present paper que diu: «Festas y alimaries per la concordia fermada per la reyna en nom del rey & a 22 de juny 1461», consta en lo *Dietari* de dit any, en fol. 47 (1), que se feren grans festes y alimaries per la present ciutat, precehint primer lletra de la dita senyora reyna com axi se llig en *Dietari*.

Y finalment, en les ultimes alimaries que la present ciutat feu en lo principi del any 1658 (2) per lo naxament del princep fou Nostre Senyor servit donar a la magestat del rey nostre senyor (Deu lo guarde), foren precehint tambe primer lletra de sa magestat, datta en Madrid a sinch de desembre 1657 (3), la qual esta insertada en la ma corrent de dit any; y moltes de altres se n podrian continuar que per ser lo temps curt y no cansar a vostra senyoria se dexen de continuar.

«Muy Illustres Señores

Aunque (4) me hallo sin carta de vuestra señoria, no quiero dexar de dar quenta a vuestra señoria de como llego el martes passado por la tarde correo a su magestad (que Dios guarde) de haverse firmado ja las pazes solamente, y fue muy grande el alborozo de sus magestades y de toda la corte.

El miercoles salieron en publico sus magestades a la capilla de gala, y asistieron a ella los grandes y enbaxadores; se canto el *Te Deum laudamus* y la misa; y mando su magestad dezir a los embaxadores que, despues de acabada la misa, fueran a besar las manos a la señora infanta ja reyna de Francia y le dieran de magestad.

Y por la tarde fueron sus magestades en publico a Atotcha, y a la buelta huvo luminarias y grandes fuegos y invenziones d ellos en la plaça de Palacio; y dieron remate los tres dies de luminarias el viernes por la notche con dos castillos de fuego y otras invenziones d ellos que duraron mutcho tiempo.

Su magestad mando por su real decreto que todos los consejos fueran a besar las manos a sus magestades y señora infanta, y que no fuera mas que el presidente y el oydor mas antiguo

---

(1) Es el f. 146 v.º del vol. n.º 12 del manuscrit del *Dietari*. Cfr. amb l'edició (II, 375).

(2) V. *Dietari*, XVI, 421-428.

(3) V. *Dietari*, XVI, 416.

(4) Aquesta lletra és transcrita, per a major fidelitat, de *Lletres comunes originals*, 1659-1660.

de cada consejo, y fueron a besar las manos a sus magestades el jueves por la tarde.

Hasta haora no se an publicado los capitulos de la paz, pero se estan aguardando en breve y luego se publicaran en la forma y seremonia acostumbrada, y hasta haora no ha mandado su magestad de que se diera aviso a los reynos ni a los visoreyes de ellos; y se dize aguardan el publicar los capitulos para con ellos inbiar su magestad sus reales cartas a ditchos reynos y ciudades, y en publicandose procurare haverlas a las manos por remitirselas a vuestra señoria, y tambien la carta de su magestad para vuestra señoria.

Supplico a vuestra señoria me haga fabor en mandar deliberar se me pague lo de mi quenta, y que en ella se incluyan estas tres luminarias, pues es todo de este año, quedando siempre a las ordenes de vuestra señoria, que guarde Dios los mutchos años que deseo.

Madrid noviembre 15 de 1659.

B. l. m. de v. s.

Don Carlos Vicente de Arles.

Despues de haver acabado de escrivir a vuestra señoria esta, he visto el hierro de haver passado a la otra hoja en blanco. Vuestra señoria se sirva perdonar el hierro que por ser muy tarde se lo supplico.

Muy Illustres Señores Conselleres de Barcelona»

Pera que sie del servey del present consell deliberar lo de major servey y conveníentia de la present ciutat.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent (*).

(*Reg. de Deliberacions*, 1659, f. 152 v.º-155).

[*Deliberació de 13 de desembre de 1659 amb una lletra del virrei participant a la ciutat la nova de les paus.*]

Die .XIII. mensis decembris anno a nativitate Domini .MDCLVIIII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & ...

E apres en segon lloch fonch refferit per dit senyor conseller

(*) La deliberació està copiada en la jornada corresponent del *Dietari* (p. 52).

en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, com havian rebuda una carta de sa exellencia que fonch llegida al present consell del tenor seguent (*):

«Su magestad ha sido servido decirme en su real despacho de 21 del passado, que el señor don Luis, en virtud de su real poder, y el señor cardenal Mazarini, con el que tiene del rey xpistianissimo, havian firmado los tratados de la paz entre las dos coronas y el cassamiento de la señora infanta doña Maria Theressa con el rey de Francia, y que hera servido avisarmelo para que se entienda en esta provincia; y assi doy a vuestra señoria este avisso con mucho gusto, pues devemos esperar que d este subcesso se an de seguir otros muy buenos efectos en esta monarquia y se ha de goçar en este principado de la paz y quietud que tanto se ha desseado. Dios guarde a vuestra señoria muchos años. Barcelona a 2 de x.re de 1659.

El Marques de Olias y Mortara.

Señores conselleres de la ciudad de Barcelona.»

La qual, apres de llegida, fonch donada per propositio al present consell pera que delibere lo convenient y fahedor.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent: que los senyors consellers lo die de dema, o quant mes prest los sie possible, vajan ab les insignies consulars acompanyats dels officials de la present casa a sa exellencia, a donarli les graties de la merse es estat servit fer ha esta ciutat en donarli avis de nova tant gustosa y desitjada, com o es lo avis que te de sa magestat (Deu lo guarde) del casament de la senyora infanta ab lo christianissim rey de França y de les paus entre les dos coronas, donantli axi mateix en nom de esta ciutat mil norabonas; y que en demostracio de gracias los senyors consellers sien servits de avisar lo molt illustre capitol de la seu fentlo sabidor del avis que sa exellencia es estat servit donar a esta ciutat, y que ha deliberat com ab la present delibera de que a dita iglesia se cante un *Te Deum laudamus*, pera que se servesca sa senyoria designar lo die que ben vist sera, en lo qual seran los senyors consellers servits assistir en la forma que en semblants casos se acostuma, de-

---

(*) El text de la lletra és copiat directament de l'original (*Reg. de Deliberacions*, 1660, foli 20 a).

xant les demes demostracions de graties y alegrias pera que quant Deu sie servit se publiquen las paus, que a les se pendra per lo present consell la deliberatio que aparexera esser mes convenient.

(Reg. de Deliberacions, 1660, f. 21.)

[*Deliberació de 20 de febrer de 1660, amb una lletra del rei participant a la ciutat la nova de les paus i matrimoni de la infanta Maria Teresa amb el rei de França. Acord sobre les alimàries faedores*].

Die .XX. mensis februarii anno a nativitate Domini .MDCLX.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada, en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes señors consellers sos companys, digue y refferi com lo die de ahir serca las sinch horas de la tarda arriba en la casa de la present ciutat micer Anton Reart, secretari de provincia del exellentissim senyor loctinent y capita general en lo present principat de Cathalunya y comptats de Rossello y Cerdanya, en nom y per part del qual los dona una carta de la magestat del rey nostre senyor, que per lo secretari de la present casa sera llegida al present consell y es del tenor seguent (*):

«El Rey

Amados y fieles nuestros: haviendosse ajustado el tratado de paz entre mi y el rey christianissimo, y llegado a su ultima conclusion y firma en 7 de noviembre passado en la frontera de los reynos de España y Francia, y del casamiento de la infanta Maria Theresa mi hija con el rey christianissimo, en virtud de los poderes que de ambos tuvieron don Luis de Haro y el cardenal Massarini, el qual tratado hemos ratificado de parte a parte yo y el dicho rey mi sobrino, esperando sera para mayor servicio de Nuestro Señor y bien de mis reynos y vassallos; he querido daros noticia de ello, por lo que deste successo debemos esperar los buenos effectos para la quietud de la christiandad mediante

---

(*) La lletra està copiada en *Reg. de Deliberacions;* per a major fidelitat, la transcrivim de l'original, obrant en *Lletres reials originals*, 1653-1669.

Nuestro Señor, a quien se deben las gracias por todo, y os encargo y mando que por vuestra parte las hagays a su Divina Magestad como es justo. Datta en Madrid a .VII. de febrero .MDCLX.

Yo el Rey

Vidit don Christophorus Crespi, vicecancellarius.

Don Didacus de Sada, secretarius.

Vidit comes de Robres, regens. *Vidit comes de Albatera.*
Vidit Marta, regens. *Vidit don Georgius de Castellvi.*
Vidit marchio de Hariza. *Vidit don Petrus ab Aragonia, regens.*
Vidit Vincentius Moscoso. *Vidit don Josephus de Pueyo, regens.*

A los amados y fieles nuestros los conselleres de la nuestra ciudad de Barcelona.»

La qual carta, apres de llegida, fonch donada per propositio (tot lo contengut en ella) al present consell pera que delibere lo convenient y fahedor.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent: que en demonstracio de tant grandissima alegria com ha cabut a la present ciutat de la real carta que sa magestat (Deu lo guarde) es estat servit escriurerli y enviarli de sa real ma, firmada en forma de real cancellaria, despatxada sots data de set del corrent, donant noticias a la present ciutat de la conclusio de la pau general ab lo rey de França y de la effectuatio del casament de la serenissima infanta Maria Teresa ab lo dit rey de França, que perço se fassen las degudas gracias a la Magestat Divina, y axi mateix tres dies de alimaries; y que antes de posar en executio la effectuatio de aquellas, se servescan los senyors consellers ab interventio de vuyt persones del present consell ab igual numero de estaments per sa senyoria nomenadores mirar y veurer lo gasto vindran a importar, valentse del medis aparexera convenir pera que se reduesca aquell a la menor quantitat sie possible, y que axi mateix se fasse un memorial repartint en ell lo cost dels tres dies de ditas alimaries axi de les portions dels senyors consellers, persones del consell com demes offitials, rellevant à quiscuna de dites persones a qui se ha acostumat donarne (dos quints), ço es, que de sinquanta reals se acostumaven donar a quiscuna de les persones del present consell per ditas alimaries

se ls ne donen per estas trenta reals, y axi al respecte de tot lo que en altras ocasions s els ha acostumat donar, no entenent donarlos en specia cosa alguna de las que per ditas alimarias se donaven, sino es sols lo diner effectiu rellevat com esta dit y hagut respecte a la portio de cada qual segons la obtinentia de llurs officis, y que no se entenga tampoch llevar las graellas y teya ans be aquella se done en specia en lo modo y forma que en altres ocasions se ha acostumat, y que fet lo paper sien servits los senyors consellers proposarlo en altre consell perque segons lo cost les hores se puga deliberar lo fahedor; y per major demonstracio y estimacio de tant ditxosa nova, se envie un embaxador als reals peus de sa magestat a donarli per part de esta ciutat la deguda norabona de tant gran alegria y contento, y axi mateix pera que la done a la serenissima infanta reyna de França, fentse la extractio de dit embaxador lo die de vuy de la bossa de conseller en cap en la forma acostumada; y que los senyors consellers sien servits anar a besar la ma a sa exellencia, donantli las gracias de la merse es estat servit fer a esta ciutat en enviarli la carta de sa magestat, y representarli la alegria tant gran que de tant feliz nova ne ha tinguda, y que esta ciutat ha resolt enviar un embaxador als reals peus de sa magestat per donarli la norabona, suplicant a sa exellencia sie servit acompanyarlo ab sa carta.

En executio de la dita deliberatio, fonch procehit a fer extractio de la bossa de conseller en cap, ciuteda y militar, de un rodoli pera embaxador (*) .....

(Reg. de Deliberacions, 1660, f. 55-56).

Crides per raho de las festas de la publicatio de la pau y casament de la infanta dona Maria Tereza de Austria ab lo rey christianissim de França.

Ara ojats totom generalment que us notifican y fan a saber de part dels molt illustres senyors consellers de la present ciutat de Barcelona, que com la magestat del rey nostre senyor (Deu lo

(*) Primerament fou extret el doctor en medicina Joan Pau March i Jalpi, el qual renuncià per raó «de las indispositions que en sa persona patia» i perquè «ere home de setanta anys y per rao de la adat impedit de fer dita legatia com ocularment se veja»; admesa la renunciació pel consell, fou extret «m.º Pere de Montaner, donsell, lo qual, votat per scrutini per lo present consell ab botons blanchs y negres y forma acostumada, fonch habilitat».

guarde), ab sa real carta dada en la vila de Madrit a 7 del mes de febrer prop passat del corrent any mil sis cents sexanta, sie estat servit ferla sabidor de la conclusio de la pau entre sa magestat y la magestat del rey de França y juntament la effectuatio del casament de la serenissima infanta Maria Teresa ab lo dit christianissim rey de França, y en demostratio de tant gran alegria haja deliberat lo savi consell de cent de la present ciutat de Barcelona celebrat als vint y quatre del mateix mes de febrer fos fet *Te Deum laudamus* ab solemne offici y professo general com la del dia de Corpus en demostratio del jubilo y alegria tant gran ha causat a dita present ciutat ditas conclusio de pau y casament, y juntament fossen fetes per los ciutadans de ella tres dias de alimarias, comensant a fer aquellas lo die se fara dits officis y professo, y com los molt illustres y reverent senyor bisbe de Barcelona y capitol de la catredal de aquella a petetio de la present ciutat haja deliberat fer dits offici lo die de diumenge primer vinent y pera la tarda dita solemne professo fent aquella lo cami ordenari de la de Corpus, y a la matexa nit del diumenge y altres dos immediadament seguents la present ciutat haja axi mateix deliberat que fossen fetes per sos ciutadans alimarias en sas casas; per tant dits senyors consellers diuen y exorten a totom generalment com dit dia de diumenge primer vinent que comptarem als set del corrent mes de mars al mati se dira lo *Te Deum laudamus* y solemne offici y pera la tarde dita solemne professo ab tot lo clero de la present ciutat, religions y ordens de aquella, ananthi las confrarias de la present ciutat ab los pandons, banderas y lluminaria de aquella, y sien dites confrarias ab sas banderas y lluminarias en dita catredal a las dos horas passat mitg die pera acompanyar dita proffesso y fer graties a las Magestats Divinas de tant singular favor son estats servits fer a esta ciutat y provincia y juntament supplicarlos sien servits donar molta vida al rey nostre senyor ab felicitat de sos regnes, aument de sa real monarchia y benefici d esta sa fidelissima ciutat y provintia, y que los ciutadans d esta ciutat dit die de diumenge y apres lo dilluns y dimars immediadament seguents fassen en las finestras y enfronts de sas casas (com es costum) luminarias pera demostrar la dita gran alegria te tota esta ciutat.

Perque &.

Scriva Concili Barcinone
Trelles, secretarius

S es feta y publicada la present publica crida per los llochs de la volta de Çorpus per mi Climent Martorell, trompeta de la ciutat, ab mos companys, vuy a 3 de mars any 1660.

(Reg. d'Ordinacions, 1658-1663, f. 74-75 v.°)

APÈNDIX IV. (*)

CRIDES DE LES PROCESSONS DE PREGÀRIES PER PLUJA, AMB ELS COSSOS DE SANTA MADRONA, SANT SEVER I SANT GALDERIC.

Crides en orde de ha aportar lo cors de la gloriosa sancta Madrona en la iglesia dels pares Caputxins de Monti Calvari per pluja.

Ara ojats totom generalment que us notifican y fan assaber de part dels molt illustres senyors çoncellers de la present ciutat, que com lo molt illustre capitol de la catredal de la present ciutat, attenent a la gran necèssitat de pluja que al present y ha, que per falta de aquella pateixen en gran manera los expletS, haja deliberat fer solempne professo lo die de dijous proxim, aportant lo cos de la gloriosa verge y martir sancta Madrona desde dita catredal a la iglesia dels pares Caputxins de Monticalvari fora los murs de la present ciutat, pera supplicar a dita gloriosa sancta vulle alcançar de sa Magestat Divina la pluja que necessitam experimentant sa divina Misericordia. Per tant se diu, notifica y exorta a totom generalment, que dit die de dijous proxim que comptarem als deu del corrent a las vuyt horas del mati sien en la dita catredal y les confraries ab sas lluminarias per acompanyar dita professo y lo cos de dita gloriosa sancta, y que les persones que tindran sos enfronts en los carrers per los quals passara dita professo sots pena de 3 ₶ § tingan aquells nets y las portas y officinas despara[des], supplicant tots a la Divina Magestat sie de són servey per medi y intercessio de dita gloriosa sancta aconsolarlos ab pluja que de Deu Nostre Senyor ne hauran lo merit.

Perque. &.

Pro scriba concilii Barchinonae
Joannes Guiu, nottarius publicus Barchinone.

(*) V. p. 109 i 111.

S es feta y publicada la present publica crida per los llochs acustumats de la present ciutat per mi Climent Martorell ab mos companys vuy a 8 de mars 1661.

(Reg. d'Ordinacions, 1658-1663, f. 109 v.°-110).

Crides en orde a aportar lo cos del glorios bisbe y martir sant Sever en Santa Clara per pluja.

Ara ojats tothom generalment que us notifican y fan assaber de part dels molt illustres senyors concellers de la present ciutat de Barcelona, com lo molt illustre capitol de la iglesia de la catredal de la present ciutat a llahor y gloria de Nostre Senyor Deu Jesuchrist y en concideratio de la gran necessitat de pluja que de present tenen los explets, ha deliberat que lo die de dissapte proxim vinent, que comptarem als 26 del corrent mes de mars, ser feta solempne professo per lo clero de dita seu anant a la iglesia de Santa Clara de dita ciutat, en la qual professo sie aportat lo cos del glorios bisbe y martir sanct Sever, cos sanct de esta ciutat, pera que per son medi unich y poderos alcancen los explets y demes plantas la aygua que sie menester; la qual, exint per lo portal major de dita catredal, passara devant la inquisitio, plassa del Rey, Devallada de la Preso, Boria, devant la capella den Marcus, per lo carrer dels Assaonadors, carrer den Jansana, pla den Llull, pont de Sancta Martra, y entrara en dita iglesia de Sancta Clara, en la qual sera fet solemne offici y pregaries, supplicant a Deu Nostre Senyor Jesu Christ y a la purissima e immaculada Verge Maria Mare sua y a dit glorios bisbe y martir sanct Sever sien servits dignarse de atorgarnos dita gratia de pluja congruent sobre los fruyts de la terra y aquells dexar arribar a son degut, e tornant dita professo per lo mateix pla den Llull, passara per lo Born, carrer dels Sombrarers, Argenteria, Devallada de la Preso, Llibretaria, plassa de Sant Jaume, devant la deputatio, palau episcopal, tornara en dita seu. Per tant se diuhen y notifican les dites coses a tothom generalment, se exorta que lo dit die de dissapte proxim a les vuyt hores de mati sien en la dita seu y los confrares de las confrarias de la present ciutat ab sos llums pera acompanyar tots dita professo y lo cos sanct del glorios sanct Sever, fahent devotas orations y pregaries a Nostre Senyor Deu que per la intercessio y

merits de la sua sanctissima Mare y Senyora nostra y del glorios bisbe y martir sanct Sever, cos sanct de esta ciutat, vulle per sa infinita misericordia concedirnos pluja congruent de la qual necessitam pera que los dits explets vinguen a son degut salvament, dient y notificant axi mateix a tots los poblats en la present ciutat que dit die de dissapte proxim fins al mitg die tingan las botigas y obradors tancats, abstenintse de cosas temporals y empleantse en las spirituals, y tots los que tenen llurs cases y enfronts per hont passara dita professo faran escombrar los enfronts de sas casas, que de tot ne hauran lo merit de sa Divina Magestat.

E per que las ditas cosas &.

Pro scriba concilii Barchinone, Joannes Guiu, notarius publicus Barchinone.

S es feta y publicada la present publica crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona per mi, Climent Martorell trompeta de la ciutat, ab mos companys vuy a 24 de mars 1661.

(Reg. d'Ordinacions, 1658-1663, f. 111-112 v.°)

Crides en orde a aportar lo cos del glorios sant Galderich a la catredal de la present ciutat per pluja.

Ara ojats totom generalment que us notifican y fan assaber de part dels molt illustres senyors consellers de la present ciutat de Barcelona, que com lo molt illustre capitol de la catredal de la present ciutat aje desliberat (que pera aplecar la Divina Magestat y juntament supplicarli sie servit donarnos pluja en la ocasio present que tant necessitan los explets d ella) anar ab solemne professo en la isglesia de Sant Pau del Camp de la present ciutat ahont es lo cos del glorios sant Galderich, y de dita isglesia de Sant Pau aportarlo en dita catredal pera que dit glorios sant sie medianer ab la Magestat Divina de que ns fassa gracia de pluja. Per tant, se diu, notifica y exorta a totom generalment, com disapte primer vinent que comptarem als dos del mes de abril se fara dita solempna professo, partint de dita ca-

tredal a les dos horas passat migdia, anant de dita seu per lo carrer de la Palla, devant del Pi, portal de la Bocaria y per lo carrer de Sant Pau dret dita isglesia de Sant Pau, y al tornar dita professo passara per lo mateix carrer de Sant Pau, portal y carrer de la Bocaria, devant Sant Jaume, devant la deputatio, devant lo palau del senyor bisbe y entrant per lo portal major de dita seu, y juntament que dit dia de dissapte a les dos hores passat migdie totes les confraries de la present ciutat ab sas lluminaries acuden en dita seu a effecte de acompanyar dita professo y cos sant pregant a Nostre Senyor que per medi de dit glorios sant nos vulle concedir pluja, y a los offitials y personas que estan per hont passara dita professo tingan los obradors tancats tant quant passara aquella, tenint axi mateix llurs enfronts escombrats sots pena de tres lliures.

E perque &.

Pro scriba concilii Barchinone
Joannes Guiu, notarius publicus Barchinone.

S es feta y publicada la present publica crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona per mi Climent Martorell trompeta de la ciutat ab mos companys, vuy a 4 de abril 1661.

(*Reg. d'Ordinacions*, 1658-1663, f. 112 v.º-113 v.º)

APÈNDIX V. (1)

DOCUMENTS RELATIUS A LA REEDIFICACIÓ DE L'ESGLÉSIA DE SANTA MADRONA EN LA MUNTANYA DE MONTJUICH.

Crides a cerca de ediffiçar
lo sanctuari o casa de Sancta Madrona.

Ara ojats tothom generalment que us notifican y fan a saber de part dels molt illustres senyors concellers de la present ciutat de Barcelona, com la present ciutat, a llahor y gloria de Deu Nostre Senyor y de la gloriosa verge y martir sancta Madrona, ha deliberat (2) rediffiçar lo sanctuari y casa del monestir de Sancta Madrona en la montanya de Monjuich, en lo qual antes estaven ditas sanctas reliquias, pera que fossen apres de fet tornades en dit sanctuari pera ser en aquell venerades com de antes, y lo molt illustre y reverendissim senyor bisbe de Barcelona a petitio dels senyors concellers haja deliberat que lo die de dijous proxim vinent, que comptarem als dotse del present y corrent mes de maig, pujar ab dits senyors concellers a eixa dita iglesia y casa de Sancta Madrona a effecte de donar principi a la redificatio de aquella, y que juntament dit die de dijous des del mitg die en avall fos feta feta per los ciutedans de la present ciutat. Per tant, se diuhen y notifiquen las ditas cosas a tothom generalment, pera que ab ses orations suppliquen a dita gloriosa sancta la continuatio de pluja, de la qual tant necessitaven los explets, y que des del mitg die en avall los officials que los dies de feyna tenen sas portas parades les tingan tencades, abstenintse de cosas temporals y exercitantse en les spirituals en honrra de dita gloriosa sancta, sots pena de 3 ₶ ∮ de quiscu dels contrafahents exigidores, que de Deu Nostre Senyor ne hauran lo galardo.

E perque &.

Pro scriba concilii Barchinonae
Joannes Guiu, notarius publicus Barchinonae.

---

(1) V. p. 118 i 311.

(2) V. *Reg. de Deliberacions*, 1661, f. 113, 113 v.°, 117, 117 v.° i 120 v.° Cfr. amb BRUNIQUER, *Rúbriques*, III, 120-131.

S es feta y publicada la present publica crida per tota Barcelona per mi Climent Martorell trompeta de la present ciutat ab mos companys vuy als 11 maig (1) 1661.

(Reg. d'Ordinacions, 1658-1663, f. 110 v.°-111.)

[*Capitulació feta amb En Joan Termens, mestre de cases, per a la reedificació de l'esglèsia de Santa Madrona.*]

Die decima septima praedictorum [Juliol 1661].

Per y entre los molt illustres senyors consellers de la present ciutat de Barcelona, lo cap y sise absents, juntament ab les quatre persones anomenades per sa senyoria per lo effecte de la administratio de las obras de la iglesia y monestir de Sancta Madrona en la montanya de Montjuich, en execucio de la deliberatio feta per lo savi consell de cent tingut y celebrat [als 30 d'abril (2)], de una part, y Joan Termens, mestre de cases, ciuteda de Barcelona, de part altra, per raho y ocasio de las obras fahedoras pera cubrir la dita iglesia de Sancta Madrona y demes contengut y specificat en la tabba de ditas obras, que es del tenor seguent:

Totom qui vulla entendrer en fer las obras del offici de mestre de cases fahedoras en la iglesia de la verge y martir Sancta Madrona en la montanya de Montjuich que es la devall scrita y seguent, es assaber, lo que pertany a les mans dels offitials y manobres y no als pertrets que per ditas obras seran necessaris com baix se dira.

Primo, se ha de cobrir lo buch de la iglesia des del portal principal a la paret del altar major y los ambits de la llargaria de dita iglesia, com son dos capellas, lo sobre portal qui va a la font, y una instancia al costat del presbyteri de la part de la montanya, lo cor (y de la sacristia no se n tracta per ara per no estar disposat lo modo se haura de tenir en ella), alsant totas ditas parets y coltells tot lo que sera menester.

Item, se han de adobar y reparar las parets que estan maltractades de les bales, dexant ditas parets redressades y ben adobades.

---

(1) Ms. «mars».
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, 1661, f. 117.

Item, se han de ajudar per un cap a assentar los tirants, paredar y entrembigar aquells.

Item, se han de fer rafechs de rajola y teula per los dos costats de la iglesia de la manera que antes estava ab la matexa volada.

Item, se ha de cobrir de teula comuna la taulada enmortarada la dita iglesia ab carenas de teula italiana, verdas, envarnissades y poms si acars aparexera y voldran los senyors consellers y persones anomenades posarni.

Item, se han de cobrir las capellas, instancia al costat del presbyteri y sobre portal tot de la part de la montanya enbigant entrebigant y cubert de teula comuna enmortarada, ab sos rafechs de teula y rajola conforme antes estava.

Item, las parets y finestras de la iglesia se han de tornar a fer de pedra picada las que son trancades a ocasio de las bateries que ls tiraren en lo siti.

Item, se han de fer dos archs dobleus de la iglesia, reparar los que son en peu y fer les quatre voltas y lo formaret de dessobre lo altar major de rajola dobla ab sas enfaxades per dessobre totas las voltas, y axi mateix las de las capellas, las quals han de restar ben fetas, fortas y enblancades de paleta de guix blanch y llatada de cals, ab sos capitells, vasos o faxas de la manera que antes estava.

Item, se ha de fer la grada del altar major y enrajolar tot lo paviment de dit altar major y demes de dita iglesia.

Adverteixe que en la present tabba no s i compren lo cor ni sagristia, que per no estar encara deliberat la forma han de tenir no s exprimeix ni s posa assi en esta tabba, y que tambe la persona qui fara la dita obra se ha de cuydar de las mans dels offitials y manobres que y tindra, y juntament de provehirse las bastidas y demes en rao de aquellas necessaris, que tot lo demes necessari que per fer aquella sera menester, com es fusta, cordas, sindrias, rajola, teula, cals, guix y demes los senyors consellers y persones anomenades per dita functio o faran provehir al peu de la obra.

Item, que lo preu per lo qual sera lliurat lo present preu fet sera pagat en esta forma, es assaber, ab tres iguals pagues, ço es, la primera al principi de la feyna, la segona a mitja feyna, la tercera y ultima acabada que sie la feyna y visurada, mirada y regoneguda per experts que seran anomenats per dits senyors consellers y persones sobredites, y que la dita feyna y obras haja

de ser acabada y perfeccionada pera quinse de octubre mil sis cents sexanta hu.

Item, que lo dit preu fet sera lliurat a la persona que per manco o fara, y que per raho dels actes fahedors en esta materia no pagaran cosa ninguna al notari ni corredor.

E ab los dits pactes y conditions los dits senyors consellers y persones de dita quatreta donan lo dit preufet al dit Joan Termens, mestre de cases, prometent que per raho de ditas y sobre continuades obras li donaran y pagaran dos centes sexanta nou lliures ab tres iguals pagues com sobre se conte, y aço prometen sots obligatio dels bens de la dita administratio. E lo dit Joan Termens, mestre de cases, present a ditas cosas, accepta lo dit preufet y promet fer aquell ab la forma esta contengut en la sobredita tabba per lo dit preu de doscentes sexanta nou lliures sens dilatio ni scusa alguna, ab salari de procurador dins Barcelona X ₰ y fora XX ₰, ab restitutio de totes messions y despeses. Per tuytio y seguretat de totas las quals cosas ne dona per fermances als honorables Pere Pau Ferrer y a Jaume Mauri, mestres de cases, ciutedans de Barcelona, presents, los quals a totes y sengles coses prometen estar tinguts y obligats, per lo que ne obligan juntament ab son principal y quiscu de ells assoles sas personas y bens, ab totas las renuntiations necessaries, y en particular les fermances renuntian a la lley que diu que primer sie convingut lo principal que la fermança, y tots a son propri for sotsmetentse al for del magnific regent vegueria de Barcelona o balle de aquella ab facultat de variar lo judici una y moltas vegades, y per aquest effecte ne fan y ferman scriptura de terç en los llibres de quiscuna de ditas corts llargament y ab obligatio de tots y sengles bens y persones de quiscu assoles y ab jurament llargament.

Testes sunt Michael Vilallonga, flassaderius, et Montserratus Pelli, parator pannorum lanae civis Barchinonae.

(*Manual*, 1658-1662, f. 203 v.º-204.)

[*Capitulació feta amb En Josep Darder, fuster, per a la reedificació de l'església de Santa Madrona.*]

Dicto die [17 juliol 1661].

Per y entredits molt illustres senyors consellers y quatreta anomenada per sa senyoria per lo effecte de la administratio de

las obras de la iglesia de Sancta Madrona en la montanya de Montjuich, en execucio de la deliberatio feta per lo savi consell de cent tingut y celebrat als [30 d'abril], de una part, y Joseph Darder, fuster, ciuteda de Barcelona, de part altra, per raho y ocasio de las obras de fuster fahedores pera cubrir dita iglesia de Sancta Madrona y demes contengut y specificat en la tabba de ditas obras de fuster, que es del tenor seguent:

Totom qui vulla entendrer en fer las obras del offici de mestre fuster fahedoras en la iglesia de la verge y martir Sancta Madrona en la montanya de Montjuich, que es la devall scrita y seguent:

Primo, se ha de cobrir la dita iglesia de dita verge y martir Sancta Madrona ab encavallada des del altar major fins al portal principal que ve a ser tot lo buch de la iglesia, y axi mateix se han de cobrir las capellas de la part de la montanya y sobre portal qui va a la font de la manera que antes estava, en la qual obra, es assaber, en la encavallada del buch de la iglesia se han de fer quinse cavalls y en cada cavall se ha de posar son tirant y la trava al mitg de dit cavall, tot obrat conforme demana la dita feyna be y degudament conforme a bon mestre se pertany y ab la perfectio deguda.

Item, sobre la dita encavallada se ha de encabironar ab filetas de cavall a cavall y enllatar per canal per cubrir ab teula comuna, entenentse que las llatas se han de adobar que estigan galgadas y la demes fusta blanquejada y adobada si y de la manera demana dita obra y com se pertany a bon offitial.

Item, se han de embigar y encabironar y enllatar las ditas dos capellas de la dita iglesia, lo sobreportal y una instancia que y ha al costat del presbyteri a la part de la montanya, blanquejantse totas las bigas que han de servir per dita feyna.

Item, se han de fer totas las sindrias per los archs dobleus, voltas de la iglesia y voltas de las capellas, ab sas travas y puntals, posantho ab tota seguretat ab lo que sera menester.

Item, se adverteix que no s i compren lo cobrir ni altra feyna en lo cor ni sacristia, per no saber encara en la forma haura de estar cubert.

Item, per tota la sobredita feyna manaran los senyors consellers y persones anomenades per dit effecte provehir tot lo pertret necessari al peu de la obra, com es tota manera de fusta tant per posar en obra com per claus, per sis cordas y demes que

sera menester per fer dita feyna, excepto ternals que lo assentista se n haura de provehir y vestidas y demes que en rao de ellas sera menester per aquellas que tambe se ha de provehir a sos gastos.

Item, sapia lo assentista que ademes de tot lo sobredit, ha de fer dos rexas de fusta a la caputxina a las ditas dos capellas y la rexa gran al altar major y las finestras de la iglesia que son tres o quatre o les que sien menester, y dos portes als dos portals que son al altar major per los quals se entra del altar major al cor, advertint que lo assentista no ha de provehir la fusta necessaria pera fer ditas rexas, portas als portals y finestras, perque aquella ja la provehiran al peu de la obra dits senyors consellers y persones.

Item, sapia lo assentista que lo preu per lo qual li sera lliurat lo present preufet li sera pagat ab tres iguals pagues, ço es, la primera al principi de la feyna, la segona a mitja feyna, la tercera y ultima acabada que sie la feyna y visurada, mirada y regoneguda per experts nomenadors per part de dits senyors consellers y persones sobredites, y que la dita feyna tinga obligatio de tenir a punt per la ocasio que lo mestre de cases ho haura menester, de tal manera que lo mestre de cases no dexe de continuar sa operatio per falta de ditas obras de fuster.

Item, que lo dit preu fet sera lliurat a la persona que per manco o fara, y que per raho dels actes fahedors en esta materia no pagaran cosa ninguna al notari ni corredor.

E ab los dits pactes y conditions los dits senyors consellers y persones de dita quatreta donen lo dit preu fet al dit Joseph Darder, fuster, prometent que per raho de aquell segons esta continuat en la sobredita tabba li donaran y pagaran com donar y pagar prometen de diners de dita administratio sinquanta nou lliures moneda barcelonesa, lo que prometen sots obligatio dels emoluments de dita administratio. E lo dit Joseph Darder, fuster, present a ditas cosas, accepta lo dit preu fet y promet fer aquell en la forma esta contengut en la sobredita tabba per lo dit preu de sinquanta nou lliures, sens dilatio ni scusa alguna, ab salari de procurador dins Barcelona X ß y fora XX ß ab restitutio de totes misions y despeses. Per tuytio y seguretat de totas las quals cosas ne dona per fermança a Jaume Mauri, mestre de cases, ciuteda de Barcelona, lo qual accepta lo carrech de dita fermança, conve y en bona fe promet juntament ab son princi-

pal y sens ell y quiscu assoles a totes y sengles coses contengudes en lo present acte estar tingut y obligat, per lo que ne obliga tant principal com fermança y quiscu assoles sas personas y bens, ab totas renuntiations necessaries y en particular la fermança renuntia a la lley que diu que primer sie convingut lo principal que la fermança y tots a son propri for sotsmetre al for del magnific regent la vegueria o ballia de Barcelona y de qualsevol altre ab facultat de variar lo judici una y moltas vegades, fentne y fermante scriptura de terç en los llibres dels terços de quiscuna de ditas corts llargament, ab obligatio de las personas y bens del principal y fermances de quiscu assoles y ab jurament llargament.

Testes sunt Michael Vilallonga, flassaderius, et Montserratus Pelli, parator pannorum lanae civitatis Barcinone.

(*Manual*, 1658-1662, f. 204-295.)

[*Consell de cent sobre la reedificació de Santa Madrona.*]

Die .XX. juny .MDCLXIIII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada, en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, digue y refferi que, inseguint la deliberatio per lo present consell presa als [17] de [janer] proppassat, los senyors consellers procuraren en ajustar los comptes del que s devia per ocasio de la fabrica del santuari de Sancta Madrona, y si be es veritat que judicaren los senyors consellers que lo que s devia ere poch (per la qual raho refferiren en dit savi concell de cent que s judicava que ab mil y dos centes lliures se donaria cumpliment a la obra, peraque las reliquias de la verge y martir santa Madrona fossen venerades en lo sanctuari de la montanya, y se pagarien los debits que s restaven atrassats per raho de elles), ab tot, possat en pratica y arriban a ferse los pagaments se troba ere cosa considerable, per la qual causa no es estat possible donarse compliment al que s desijave, no obstant que per part del pare provintial dels Caputxins se ha fet quant es estat possible, fent asistir continuadament en la dita fabrica treballant quatre religiosos capuchins, los dos fusters y los altros mestres de cases, y altres ajudants en dita fabrica, empero, desijant los senyors consellers que V. S. lo-

gras la dicha de pujar las santas reliquias en lo sanctuari de la montanya, han procurat ab lo pare guardia de Monticalvari investigar lo que seria necessari pera que commodament pùguessen habitari deu o dotse religiosos, y al que s ha pogut judicar, ha aparegut que servintse V. S. donar facultat de gastarse fins a la quantitat de tres centes lliures, se te per cert per tot lo setembre poran ser dites sanctes reliquies venerades en lo sanctuari de la montanya de Montjuych. Tot lo que fonch donat per propositio al present consell, peraque sie de son servey deliberar lo que sie de sòn major servey aserca ditas cosas, en consideratio dels favors que esta ciutat te rebuts de la Magestat Divina per lo medi y intercessio de dita gloriosa sancta, particularment en esterilitat de aygues.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que, considerant la devotio tant gran que la present ciutat y los demes ciutadans de ella tenen a la gloriosa verge y martir sancta Madrona, per los molts beneficis rebuts de la Divina Magestat per medi de dita gloriosa sancta, y attes que de la rèlatio per lo senyor conceller en cap en lo present consell feta, se judica que gastantse fins a la quantitat de tres centes lliures per les obres necessaries se poran pujar les reliquies de dita gloriosa sancta en lo sanctuari de la montanya, que perço los senyors consellers tingan facultat, com lo present consell ab lo present los dona, de poder gastar de compte de carns fins a la dita quantitat de tres centes lliures pera las obras faedoras en dita iglesia y sanctuari, gastantles ab la matexa forma que foren deliberades les mil y dos centes lliures per lo mateix effecte.

(Reg. de Deliberacions, 1664, f. 90 v.º-91.)

APÈNDIX VI. (*)

MEMORIAL PRESENTAT AL REI PER PERE DE MONTANER, AMBAIXADOR DE LA CIUTAT, INSISTINT EN LA QÜESTIÓ DEL QUARTER DE LES DRASSANES.

[*Copiat d'un exemplar cosit en el «Reg. de Deliberacions», 1662, f. 30-32, estampat en paper de «sello quarto» de 1661; consta de 3 ff. s. n., el següent en blanc; caixa 234 × 120 mm.*]

Señor

Pedro de Montaner dize, que auiendose visto copia de vna carta de V. Magestad, escrita a la Ciudad de Barcelona, despachada por el Supremo Consejo de Aragon en primero de Octubre de este año de mil y seiscientos y sesenta y vno, hallandose en ella las palabras siguientes: *Y reconociendo que en la vltima resolucion que tengo tomada con tanta premeditacion, no ay motiuo que obligue à alterarla, me ha parecido responderos en esta, remitiendome à la que mandè escriuiros en la referida orden de diez y seis de Iulio, sobre el Quartel seguro, y cerrado que se ha de hazer en el Taraçanal para assegurar essa Ciudad de qualquiera accidente popular, y aliuiarla del alojamiento de los soldados: esta es la intencion con que siempre se ha ido, y en que siempre se ha ha hablado con claridad, y corrido de acuerdo con el Sindico, el qual deuiera auer auisado en la misma conformidad para que no se pudiesse entender que se hazia nouedad, & c.* Para informar de nueuo de todo lo que ha obrado, y de las atenciones con que ha procedido en todo lo que se le ha aduertido, y de lo que ha juzgado podia hazer en seruicio de V. M. representa a V. Magestad lo siguiente.

En nombre de la Ciudad de Barcelona suplico humilmente a V. M fuesse de su Real seruicio honrarla con las mercedes contenidas en diferentes memoriales, y particularmente de que saliesse

(*) V. p. 163.

toda la gente de guerra que estaua en ella, y continuando estas suplicas con muchos memoriales que se presentaron a V. M. A los doze de Febrero deste año D. Luis Mendez de Haro hizo alguna declaracion de la Real intencion de V. M. tocante a lo militar para que se hiziesse entender a la Ciudad, y auiendose explicado de palabra, se hizo lo possible para auisar a la Ciudad en la misma conformidad que se entendieron, y percibieron las palabras; y para assegurar el acierto, se entregò à Don Luis copia del auiso que se daria a la Ciudad, para que mirasse si en todo conformaua con lo que auia dicho, ò si se auia de añadir, ò quitar algo, y de auer entregadò esta copia se ha hecho mencion en los memoriales que se han puesto en manos de V. M. como lo puede V. M. mandar ver en las Secretarias que han sido remitidos. Recibio el auiso la Ciudad a los diez y nueue, y reconocida de las continuas honras, y mercedes que recibe de la poderosa mano de V. M. resoluio dar a V. M. las gracias, y de nueuo suplicò fuesse V. M. seruido mandar que se diesse inteligencia de las obras que se auian de hazer en las Ataraçanas, y para quantos soldados, ò si se auian de continuar las que por el mismo efecto fueron empeçadas en las dichas Ataraçanas, de orden del señor D. Iuan, como consta en el memorial de primero de Março: la Ciudad con diferentes, y repetidos memoriales ha suplicado à V. M. mandasse declarar su Real intencion, para poder acudir con puntualidad a todo lo que seria del seruicio de V. M. De todos estos memoriales no ha tenido la Ciudad respuesta, y aunque se dixo que a los primeros de Mayo, poco mas, ò menos, auia sido V. M. seruido mandar se diesse a los Consejos auiso de la resolucion tomada, haziendose mencion en dicho auiso de la respuesta, y ofrecimientos que auia hecho la Ciudad en el memorial de primero de Março, no tuuo la Ciudad, ni se le dio por algun Consejo noticia de la resolucion: Y auiendose publicado lo que contenia el auiso de los Consejos: Por parte de la Ciudad se hizo reparo de que diferenciaua en algo con lo que Don Luis de Haro auia dicho, se auisasse a la Ciudad, y por esto se puso en mano de Don Luis vn memorial, refiriendo todo lo que auia passado, y que no auia menester V. M. otra seguridad, que la de los coraçones de aquellos vassallos, y que todos en seruicio de V. M. sacrificarian sus vidas: Y auiendose visto este memorial en la Iunta de Estado fue consultado a V. M. y fue V. M. seruido mandar declarar que la dis-

posicion del Qartel de las Ataraçanas se auia de hazer sin auer fortificacion contra la Ciudad, ni en su daño: y desto tampoco no tuuo noticias la Ciudad, sino solo las que extrajudicialmente se auian entendido, y para poderla dar con certeza, y toda claridad, éstando V. M. en el Retiro se pidio a D. Pedro Fernandez del Campo copia del auiso que tenia el Consejo de Guerra, hizo reparo en darla, y por esta causa se presentaron a V. M. diferentes memoriales, suplicando mandasse V. M. que a la Ciudad se le diesse noticia de las resoluciones tomadas, con carta, ò como fuesse V. M. seruido, y entonces se dixo, que auia V. M. resuelto, que dichas resoluciones se hiziessen entender al Marques de Mortara, y a la Ciudad, con que se ve claramente no ha tenido noticias, ni otras ordenes de ministro, que la referida de doze de Febrero, que ha tenerlas, no huuiera presentado a V. M. dichos memoriales: y como se hallaua sin ellas, a vista de que los auisos que se auian dado a los Consejos eran publicos; reparò si lo que extrajudicialmente auia sabido, lo deuia hazer entender a la Ciudad, y considerando, que el anticipar las noticias venia à ser en seruicio de V. M. aunque sin orden alguna, remitio a la Ciudad los auisos siguientes.

A los siete de Mayo, que auia entendido que la intencion de V. M. era que la gente de guerra que auia de quedar en la Ciudad estuuiesse retirada en el Taraçanal, en quartel seguro, & c. Y .V. M. mandò dar auiso desta resolucion al Marques de Mortara a los catorze de dicho mes de Mayo, con que vino a tener la Ciudad el auiso siete dias antes que no el Marques. A los catorze, que se le auia dicho, que en lo de las Ataraçanas no se podia tomar resolucion en esta Corte, y que la tenia V. M. tomada de remitirlo al Virrey que nueuamente iria, y que la intencion de V. M. era que se hiziessen aquellas obras, que serian mas conuenientes al Real seruicio de V. M. y quietud de la ciudad, & c. A los quatro de Iunio, que auia puesto en las Reales manos de V. M. vn memorial, suplicando mandasse honrar a la Ciudad, con la disposicion de dichas obras de las Ataraçanas, y que no tenia respuesta, & c. A los onze de Iunio, que auia dado otro memorial, suplicando a V. M. fuesse seruido mandar que se diesse a la Ciudad noticia de la resolucion tomada, y particularmente en lo tocante a las Ataraçanas, & c. A los diez y ocho, que estaua instando lo mismo, & c. A veinte y cinco de Iunio, que se le auia dicho, que presto tendria la Ciudad auiso

de la resolucion, & c. A los dos de Iulio, que auia baxado decreto de V. M. al Supremo Consejo de Aragon, mandando que al Marques de Mortara, y a la Ciudad se les diesse noticia de lo que estaua resuelto, & c. A los nueue continua el mismo auiso, & c. A los diez y seis de Iulio auisò a la Ciudad, que por Real carta de V. M. tendria noticia de lo que auia sido seruido resoluer, & c. Y auiendo escrito la Ciudad que no auia recibido la Real carta de V. M. se hizieron nueuas instancias para que se entregasse la carta que auia ido, y estaua en poder del Marques de Mortara, y de las diligencias que se auian hecho, tuuo auiso la Ciudad en seis, treze, y veinte y siete de Agosto, y aunque, Señor, auia extrajudicialmente entendido lo que contenia la Real carta de V. M. como no se le auia dado orden alguna para assegurar el acierto, se refiriò siempre a la carta que recibiria la Ciudad, ya por no tener orden de hazerlo, y no auer tenido por Ministro de V. M. noticia de lo que contenia, como tambien por lo que podia suceder, que en el tiempo que retardò dar el Marques de Mortara la carta a la Ciudad (que siendo la data de los diez y seis de Iulio, fue entregada a los veinte y dos de Agosto con nueua orden) podia V. M. por nueuas representaciones auer mandado mudar lo sustancial de la carta en todo, ò en parte: Y no era bien afirmar vn auiso, sin tener noticias ciertas de boca de algun Ministro de V. M.

Estos son, Señor, los auisos que ha tenido la Ciudad, aunque al suplicante no se le huuiessen dado mas noticias, ni otra orden que la referida de doze de Febrero, y como de auer auisado sin ella, podia quedar con escrupulo, si auia acertado, y si lo deuia hazer, con las palabras que V. M. es seruido de dezir en su Real carta, quedo muy gustoso de auer sabido (en esta indiferencia), acertar el seruicio, y Real intencion de V. M. y a mas de todo lo referido ha dado a la Ciudad diferentes auisos de la honra, y merced que V. Mag. ha sido seruido hazerle, con mandar declarar, que el Quartel de las Ataraçanas se ha de disponer sin hazer fortificacion contra la Ciudad, ni en su daño.

Y para que V. M. esté informado de todo lo referido, y tambien de que si a V. M. se le ha representado cosa diferente, aurà sido por persona que no tendria todas estas noticias, ò las ha disimulado: Suplica à V. Mag. mande nombrar Ministro, ò Ministros que vean los originales, y copias de todos los auisos, y memoriales, que se acusan, y vean tambien otros papeles que

por el suplicante se han entregado, que vienen a ser en seruicio grande de V. M. que à mas de que la verdad es siempre amparada de la Real Grandeza, y justicia de V. M. con toda igualdad con sus vassallos, lo recibirà a singular gracia, y merced de la poderosa mano de V. M.

APÈNDIX VII. (1)

FESTES EN HONOR DE LA IMMACULADA CONCEPCIÓ DE MARIA SANTÍSSIMA, AMB MOTIU D'UN BREU DEL PAPA ALEXANDRE VII.

[*Deliberacions del Consell de Cent.*]

Dicto die [23 de febrer de 1662].

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats &. en la forma acostumada, en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, digue y refferi com, en execucio de la deliberatio presa per lo present consell als quinse del corrent (2), los senyors consellers y junta de vint posant en executio aquella han fet y disposat un paper, que fonch llegit al present consell del tenor seguent:

Molt illustre senyor

Inseguint la deliberatio presa en lo savi consell de cent celebrat lo die quinse del corrent, en orde al ajust y confarentia ab lo illustre capitol per la dispositio de la celebratio de las festas en alegria de la declaratio ha feta sa Sanctedat en orde a la Conceptio de Maria Sanctissima, se diu a V. S. que lo illustre capitol al proppossat per V. S. en orde a dita celebratio de festas o functions ecclesiasticas, eo es, que hu dels diumenges primers vinents, lo que a V. S. aparexera, a les quatre de la tarda se celebraran matinas solemnes ab sos responsoris y motets y invitatori a cant de orga a dos cors, estan la iglesia y claustros colgats ab la encesa y colgaduras que acostuman en la vigilia y dia de la celebratio de la festa de la Immaculada Conceptio, y en lo endema se celebrara lo offici a tres cors ab tota solemnitat, asistint V. S. ab promènia, y a la tarda apres de vespres se celebrara la professo general ab la matexa forma y agraduatio que la de Corpus, aportant en la sivera la figura y imatje de Nostra

(1) V. p. 169, 173, 174 i 184.
(2) V. *Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 79-80 v.º

Senyora; y per quant la encesa de dins la iglesia y professo que en altre temps V. S. dexava a la sacristia de dita catedral, inseguint lo ultim estat que attenent las pocas possibilitats de V. S. se aderi a que tot lo refus de la encesa y professo fos partit per terç, recobrant V. S. un terç ara, havent de cremar dita encesa tota la tarda de la vigilia, en quant a la encesa de dins la iglesia y professo sen retornara a V. S. lo terç de la sera de la professo y dels rollos y la sisena part de las baranas del presbyteri, y en lo tocant a la sera de la ensesa del claustro y altar de la Conceptio, adorno y ampaliada de dit claustro y altar ho dexa dit capitol a que V. S. ho mane ajustar ab los majorals de la confraria de la Conceptio de Maria Santissima. Y per quant resolent V. S. fer la celebratio de ditas festas en y com en lo ultim consell se representa a V. S., y sobre dit paper esta conferit lo ajust y mirat cercenant y llevant de unas cosas y altras tot lo que ha aparegut superfluo, se diu a V. S. que tot lo gasto de sera, distributions, gasto de professo, prisos y generalment tot lo gasto ve a importar de poch a menos mil siscentes lliures y catorse sous; pera pagar lo qual han procurat los senyors consellers y junta de vint premeditar y veurer de hont seria possible traurerse dita quantitat, sercant tots los medis los han apareguts adequables y convenients pera la prompta despeditio, y no obstant ditas diligentias se han fetas no es estat possible trobar altre medi pera subventio de la paga de dits gastos que es valentse V. S. del preu del arrendament del tall de las carns del molto de la present ciutat, firmat per temps de dos anys, lo qual comensara lo die de Pasqua de Resurectio proxima, procurant que lo caxer de la taula o altre persona bestrague la dita quantitat, y que per la solutio de ella sie V. S. servit manar consignar las terças de dit arrendament, fins y atant sien pagades integrament dites mil y sis centes lliures y catorse sous, que per no trobarse diner en ningun dels comptes de V. S., es estat forços haver de donar est medi, pera que V. S. sie servit pendrer aquella resolutio que aparega esser mes convenient, y que ab sa acostumada prudentia es servit pendrer.

Apres de llegit lo qual paper, fonch donat per propositio, pera que sie de son servey sobre lo contengut en ell pendrer la deliberatio convenient.

E lo dit consell feu la deliberatio seguent: que ans de pendrerse resolutio sobre la materia proposada, que los senyors con-

MAGESTVOSA SE-LEBRIDAD QVE EN APLAVSOS FESTIVOS CONSA-gra el zelo de la Augusta y noble Ciudad de Barcelona à la nueua declaracion que la Santidad de Alexandro septimo à dado en su constitucion Apostolica.

EN EL PVNTO
DE LA PVRA Y SIEMPRE IMMACVLADA CONCEPCION
DE MARIA SANTISSIMA

QVE ES EL REPARO
DEL LOGRO DE TODO EL MVNDO Y POR ESTA INSIGNE
CIVDAD EL GOZO MAIOR QVE A TENIDO

DEL INSTANTE
QVE PVDO DAR DE SV ENTERESA ESTA
DEMONSTRACION CIERTA DE SV AFFECTO
Y DEVOCION.

Con licencia, en Barcelona en la Emprenta administrada por Martia Ialabert, año 1662.

Fig. 2.— Portada de la estampació reproduïda en aquest apèndix (p. 570-631), i descrita en la nota 2 de la p. 570.

sellers sien servits ordenar al magnifich clavari de la present ciutat que dins lo termini de vuyt dies procure ab tota diligencia cobrar dels debitors de la ciutat per qualsevols comptes sien las quantitats seran debitors, y per major facilitat de dita exactio li entreguen lo memorial de debits que en altres ocasions se es llegit en lo present consell, procurant cobrar los mes exhigibles de qualsevol qualitat y specia sien, y que passat lo termini de dits vuyts dies sien servits los senyors consellers fer relatio al present consell del estat en que estaran ditas cobranças, pera que se pugue deliberar lo fahedor (1).

(Reg. de Deliberacions, 1662, f. 82 v.°-83.)

[*Relació de les festes celebrades en honor de la Immaculada Concepció de Maria, estampada en Barcelona l'any 1662.*] (2)

A los vltimos ecos, que se oyeron en la Real Casa de la Deputacion del festiuo culto que en las aras de su inuicto Patron San Iorge ofrecieron los Señores Diputados deste Principado de Cathalunia a 25. de Març de 1662. a la purissima Concepcion de la siempre immaculada Reyna de los Angeles, se le siguio la voz sino de aquel clarin sonoro de la fama, si de los que tiene la Illustre Ciudad de Barcelona para publicar la que gozan sus acuerdos, que con tanto acierto los va determinando el Consejo (que llaman de Ciento) vasa, en donde estan fundados los que se libran para si, y para toda Cathalunia. [p. 1.]

(1) En consell de cent del 3 de març fou deliberat posar en execució el paper llegit en el consell del 23 de febrer, «y que per lo gasto de mil siscentes lliures catorse sous suportara dita festa, sie comes, com lo present consell comet, als senyors consellers y junta de vint facultat de valerse de un de dos medis, ço es, o del compte de carns o del subsidi y escusado, per lo dit gasto de ditas mil sis centes lliures catorse sous, no podentse valer per ninguna manera de la caxa ni de altres comptes, y que lo magnific clavari continue en fer totas las diligencias possibles per la exactio dels debitors...» *(Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 90 v.°)

En consell de cent del 6 de març fou deliberat «que per lo gasto de les mil siscentes lliures catorse sous que suportaran aquellas, tingan commissio los senyors consellers y persones de la junta de vint de manllevarles a aquellas personas a qui a sa senyoria aparexera convenir, y que del diner entrara ja del preu del arrendament de la neu, del arrendament del crestat y ovella, com tambe de aquells debits que lo magnific clavari feu relatio prest se cobrarian, que de dit diner se fasse forniment a las personas que l hauran emprestat a la ciutat...» *(Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 93.)

(2) Aquesta estampació consta d'un full de portada, seguit de 54 p. numerades; en f.°, caixa 228 × 140 mm.; la portada vé reproduïda en la p. 569. La present edició s'ha copiat d'un exemplar existent en la Biblioteca de Catalunya, de l'Institut d'Estudis Catalans, col·lecció Bonsoms.

L'autor d'aquesta relació, que el *Dietari* (p. 184) diu ésser ciutadà de Barcelona, no es revela en el text, coneixent-se només que era soldat (p. 592), nascut en un poble de Castella (p. 593 i 606) i foraster a Barcelona (p. 610).

Iunto se hallaua el dia 7. de Febro, por lo que sele leyo en fuerça de proposicion la carta, que se sigue de su Magestad (Dios le guarde) acompañada del Breue de la Santidad de Alexandro septimo.

A los amados, y fieles nvestros los concelleres de nvestra civdad de Barcelona

Amados, y fieles nuestros. Hauiendo ydo de orden nuestra a Roma el Reuerendo en Christo Padre Don Luys Crespi de Borja Obispo de Placencia de mi Consejo por mi Embaxador extraordinario a suplicar a la Santidad de nuestro muy Santo Padre Alexandro septimo en mi nombre, y en el de los Prelados, y Iglesias de mis Reynos, que se siruiesse su Beatitud de mandar declarar el objecto de la fiesta de la Immaculada Concepcion de Nuestra Señora, ha sido Nuestro Señor seruido, que su Santidad haya hecho la declaracion, que vereys en el Breue, y Constitucion Apostolica, cuya copia se os remite con esta, juntamente con el Breue de su Santidad en respuesta de mis instancias. Y siendo tan fauorable al Santo Misterio de la Immaculada Concepcion de la Virgen Santissima, como yo deseaua, he resuelto que se hagan luego las mayores demonstraciones Ecclesiasticas, que fuere possible en hazimiento de gracias deste feliz sucesso, que tanto consuelo ha de causar a toda la Iglesia Catholica, y a mis Reynos y vassallos. Y yo he dado principio a esta celebridad en mi Real capilla, y ordenado que en la misma conformidad hagan todos mis Consejos alguna demonstracion deuota (sin passar a lo profano) en reconocimiento de tan singular merced y beneficio como hemos recibido de la Divina Prouidencia. Y porque es justo que esta demonstracion sea general en todos mis Reynos, os encargo y mando celebreis esta fiesta con toda solemnidad, y decencia sin passar a accion de profanidad que de ello quedare muy seruido. Dada en Madrid a XXVII. de Enero M.DCLXII.

Yo el Rey.

Vt. Don Christoual Crespi Vicecan.
Vt. Comes de Robres Regens.
Vt. Don Georgius de Castellui.
Vt. Don Iosephus de Pueyo Regens.
Vt. Don Michael Salba.
Vt. Don Petrus Villacampa Regens.
Vt. Exea Regens.
Vt. Don Iosephus Romeu Regens.

Don Didacus de Sada Secretarius.

Nuevos trivnfos de la sentencia pia en la cavsa siempre victoriosa de la Concepcion Immaculada de Nuestra Señora conseguidos de la Sede Apostolica a instancia de la Magestad Catolica de nuestro Señor que Dios guarde. [p. 2.]

Constitvcion de nvestro Santissimo Padre Alexandro por la Diuina Prouidencia Papa VII è innouacion de las constituciones, y decretos concedidos en fauor de la sentencia, que dize, que la alma de la bienauenturada Virgen MARIA *en su creacion, è infusion en el cuerpo fue preseruada del pecado Original.*

La solicitud de toda la Iglesia, que sin fuerças, ni merecimientos nuestros por voluntad, y prouidencia diuina tenemos a nuestro cargo, nos obliga a estar desvelados, y atentos en que los escandalos, que entre los fieles, mirada la fragilidad, y corrupcion de la humana naturaleza, es necessario que sucedan; sean los menos que ser pudiere, y los que sucedieren sean remediados con toda diligencia, por la ruina de los que los causan, y por el riesgo de los que los vean de lo qual Nosotros, segun pide nuestro oficio Pastoral, nos dolemos mucho: assi por lo que tiene de daño para los vnos como por lo que tiene de peligro para los otros. *Antigua es la piedad de los fieles de Christo* para con su santissima Madre, que dizen, aver sido su alma por especial gracia, y priuilegio de Dios, y merecimientos de Iesu Christo su hijo *En el primer instante de su creacion e infusion en el cuerpo preseruada immune de la macula del pecado original:* y conforme a este sentido veneran, y celebran solemnemente la fiesta de su Concepcion. Crecio el numero destos, y el sobredicho culto despues que nuestro predecessor Sixto Papa IV. de feliz recordacion sacò en fauor della sus constituciones Apostolicas, que innovò, y mandò obseruar el Sagrado Concilio de Trento. Despues, auiendose fundado debaxo de esse titulo con aprobacion de los Romanos Pontifices. Orden religiosa, y cofradias, y concediendose indulgencias, se ha acrecentado, y propagado la misma piedad, y culto de la madre de Dios en tanto grado, que recibiendo juntamente *esta sentencia* las mas celebres vniuersidades, *La abraçan ya casi todos los Catolicos*. Y por quanto de dezir lo contrario, esto es, que la bienauenturada Virgen, Maria fue concebida en pecado original, en Sermones, liciones, conclusiones, y actos publicos, se originaban con graue ofensa de Dios en el pueblo Christiano escandalos, rencillas, y dissensiones; Paulo

Papa .V. de feliz recordacion tambien predecessor nuestro prohibio el predicar y enseñar publicamente esta *opinion contraria* a la sobredicha *sentencia:* La qual prohibicion estendio Gregorio Papa XV. de piadosa memoria predecessor tambien nuestro hasta los colloquios, y conuersaciones particulares; mandando mas en fauor de la misma, *sentencia,* que en la celebracion del Sacrosanto Sacrificio de la missa, y oficio divino assi publica como privadamente, vsassen todos no de otro nombre sino del [p. 3] de Concepcion. No obstan||te todo esto, segun nos han informado casi todos los venerables hermanos nuestros Obispos de España con los cabildos de sus Iglesias en cartas dadas para nosotros: allegandose tambien la insinuacion del carissimo hijo nuestro en Christo *Philipo Rey Catolico* de las Españas, que nos ha embiado especial embaxador para este negocio a nuestro venerable hermano Luis Obispo de Plazencia, que nos ha presentado assi mismo suplicas por parte de los Reynos de España; algunos de *aquella contraria opinion* lleuan adelante, contra las prohibiciones referidas, assi privada como publicamente el impugnarlo morder la sobredicha *sentencia,* e interpretarla, de manera que se frustre el favor conforme a ella concedido de los Romanos Pontifices a los dichos culto, y fiestas: y que antes bien dizen, intentado echar a los Pios fieles Christianos desta su como posession pacifica; que no favorece la Iglesia Romana esta *sentencia,* ni al culto, que conforme a ella se da a la bienaventurada Virgen; lo qual es causa de que duren toda via las ofensiones, escandalos, y desasosiegos, que pretendieron atajar nuestros predecessores Paulo .V. y Gregorio XV. y se temen con fundamento y prudencia maiores inconvenientes en lo venidero por causa de los que contradicen: Por tanto no[s] han hecho suplicar instantemente los dichos Obispos con los ca[b]ildos de sus Iglesias, y el dicho Philipo Rey con sus Reynos, paraque en ello prouiessemos oportuno remedio. Nos considerando, que la santa Iglesia Romana celebra solemnemente fiestas de la CONCEPCION DE LA IMMACULADA y siempre Virgen Maria, y que antiguamente ordeno proprio y especial oficio della segun la piadosa, devota, y loable institucion emanada entonces de nuestro predecessor Sixto .IV. y queriendo con el exemplo de los Romanos Pontifices predecessores nuestros favorecer *esta loable piedad, y deuocion; y la fiesta y culto exhibido en la Iglesia* Romana, y nunca mudado desde que se instituyò, y assi mismo defender esta piedad, y de-

vocion de venerar y celebrar a la Bienauenturada Virgen, es a saber *Preseruada, previniendola la gracia del Espiritu santo, del pecado Original;* Y deseando conseruar en el rebaño de Christo la vnidad del espiritu en vinculo de paz, sosegadas las ofensiones, y discordias, y quitados los escandalos; a instancia, y ruegos de los dichos Obispos con los cabildos de sus Iglesias, Rey Philipo y sus Reynos; innouamos, y mandamos observar con las censuras, y penas que en ellas se contienen, las constituciones, y decretos hechos por los Romanos Pontifices nuestros predecessores principalmente Sixto IV. Paulo V. y Gregorio XV. en fauor de la *sentencia*, que afirma, *Que el alma de la Bienauenturada Virgen Maria en su creacion, è infusion en el cuerpo fue dotada de la gracia del Espiritu Santo, y preservada del pecado original;* Y en fauor assi mismo de *La fiesta y culto que segun esta pia sentencia, como se ha propuesto, ha dado a la Concepcion de la misma Virgen Madre de Dios.* Y vltra desto a todos y cada vno de aquellos, que intentaran el interpretar las dichas constituciones y decretos de suerte que frustren el favor, que por ellas ha tenido la dicha *sentencia*, y la fiesta, o culto segun ella exhibido; o que se atrevieren a poner en disputa la dicha *sentencia*, fiesta y culto; o contra estas cosas hablar predicar, tratar, disputar, determinando, o diziendo algo en contra, o poniendo argumentos, y dexandolos sin solucion, o hablando dello *de qualquier otro modo excogitable* directa o indirectamente, o con qualquier pretexto, aun que sea de examinar la definibilidad de este pun||to, o de interpretar, o glossar la Sagrada [p. 4.]
escritura, Santos Padres o Doctores o con qualquier otra ocasion, o color, por escrito, o por palabra; a mas de las penas, y censuras contenidas en las constituciones de Sixto IV. a que queremos que esten sugetos, y por las presentes les sugetamos; es nuestra voluntad que ipso facto sin ninguna otra declaracion sean priuados de la licencia de predicar, leer publicamente, enseñar è interpretar, y de voz actiua y passiua en qualesquiera electiones, y que ipso facto sin otra declaracion incurran tambien las penas de inhabilidad perpetua para predicar, leer publicamente, enseñar, è interpretar: De las quales penas *no puedan ser absueltos*, ni en las dichas cosas dispensados, sino por Nosotros, o por los Romanos Pontifices successores nuestros: y queremos tambien que esten sugetos, como por las presentes les sugetamos, a otras penas que a nuestro arbitrio y de los Romanos

Pontifices nuestros successores se les podran imponer innouando los decretos y constituciones arriba dichas de Paulo V. y Gregorio XV. Item prohibimos, y mandamos que sean tenidos por expresamente prohibidos ipso facto sin otra declaracion so las penas, y censuras contenidas en el indice de los libros prohibidos; los libros que han salido a luz despues del sobre dicho decreto de Paulo V. o saldran en adelante de qualquier manera que sea, en los quales se ponga en duda la dicha *sentencia*, fiesta, y culto conforme a ella, o se escriva o lea algo en alguna manera de lo arriba dicho, o aya palabras, Sermones, tratados, y disputas contra ella. Vedamos empero conforme a las constituciones de Sixto IV. el dezir, que por esso los que tienen *la opinion contraria*, a saber es, que la gloriosa Virgen Maria fue concebida con pecado Original, incurren crimen de heregia, o pecado mortal, no haviendo sido esto decidido aun por la Iglesia Romana, y Sede Apostolica; como ni nosotros por ahora lo queremos ni pretendemos decidir: Antes bien a los que se atreuieren a condenar la *opinion contraria* de heregia, pecado mortal, o impiedad, a mas de las penas, que les pusieron Sixto IV. y los otros Pontifices Romanos predecessores nuestros; les imponemos otras mayores, que arriba avemos impuesto a los que contrauinieren a esta nuestra constitucion. Y queremos, que contra los transgressores de nuestra constitucion, aun que sean Regulares de qualquier orden, è instituto, aun de la Compañia de Iesus de qualquier manera esentos, y contra qualesquiera otras personas, Ecclesiasticas, y Seculares de qualquiera estado, grado, orden, o dignidad Ecclesiastica o Secular que fueren; procedan, inquieran, y juridicamente castiguen assi los Obispos, y Prelados Superiores, y otros ordinarios de lugares, como los inquisidores de la heretica prauedad en qualquier parte deputados; que Nosotros por el mismo tenor les damos. y comunicamos a ellos y a qualesquiera dellos libre facultad y autoridad para proceder, inquirir, refrenar, y punir los dichos transgressores; y apretadamente les mandamos que, como esta dicho, procedan inquieran, y castiguen; No obstante otras constituciones ordinaciones, ni qualesquiera indultos, ni letras Apostolicas en alguna forma concedidas a qualesquera personas por calificadas que sean, o constituidas en dignidad Cardinalicia, Patriarchal, Archiepiscopal, Episcopal, o otra alguna, aun para que contra ellos no se pueda proceder, ni puedan ser entredichos, suspensos, o descomulgados: a las

quales todas y a cada vna de aquellas, y a qualesquiera otras contrarias, aun que para ser bastantemente deroga||das se huuie- [p. 5.] sse de hazer mencion dellas, y de sus tenores especial, especifica, individua, y expressamente verbo ad verbum, y no por clausulas generales; aunque esto contengan, o qualquiera otra forma que se huviesse de obseruar; las derogamos especial, y expressamente por las presentes teniendo aqui por sufficientemente referidos, e insertos suos tenores, como si verbo ad verbum insertos fuessen. Y para que esta nuestra constitucion y todo lo dicho pueda mejor venir a noticia de los que es bien que lo sepan, mandamos en virtud de santa obediencia, y so pena ipso facto incurrenda de ser priuados del ingresso de la Iglesia a todos y qualesquiera ordinarios de lugares, y a sus vicarios, sufraganeos y qualesquiera oficiales, y a cada vno de los demas a quien de qualquier modo toca y pertenece, que insinuen, y publiquen; hagan insinuar y publicar oportunamente esta nuestra Constitucion a los predicadores de sus diocesis y districtos, y a los otros a quienes les pareciere convenir para que ninguno en adelante pueda pretender en manera alguna alegar ignorancia, ni escusarse contra lo arriba contenido. Es nuestra voluntad, y assi mismo con la misma autoridad estatuimos, y mandamos, que las presentes letras sean, como es costumbre, publicadas y fixadas por algunos de nuestros ministros en las puertas de las Basilicas de San Iuan de Letran y del Principe de los Apostoles, y de la Cancilleria Apostolica, y en el campo de Flora desta Ciudad: la qual afixion, y publicacion alcance, y obligue a todos, y a cada vno de aquellos a quien pertenece como si a ellos personalmente les fuessen intimadas, y que a sus trasumptos aun impressos firmados de mano de algun Notario, y sellados con el sello de alguna persona constituida en dignidad Ecclesiastica, se les de en todo la misma fe, que se daria a las presentes letras si ellas mismas se mostrassen y exhibiessen. Dada en Roma en Santa Maria la mayor debaxo del anillo del Pescador a 8. de Deziembre del año 1661. Septimo de nuestro Pontificado.

Carta de sv Santidad a la Magestad Catholica del Rey nvestro Senyor.

Al muy amado hiio nvestro en Christo Philipo Rey Catholico de las Españas.

Alexandro Papa .VII.

Carissimo hijo nuestro en Christo salud, y apostolica bendicion. Segun la obligacion de nuestra paternal caridad hemos puesto verdaderamente gran cuidado en extinguir las semillas de las escandalosas disenciones, y graves perturbaciones, que algunos con ocasion de nuevas altercaciones, y disputas acerca de la Concepcion de la beatissima Virgen Madre de Dios, han acremente excitado, y movido, de nueuo en los Reynos de España como hemos entendido assi por carta de V. Magestad, como de la mayor parte de los Obispos della, y de otras personas, que piden a esta Santa sede el remedio. Por tanto despues de invocada con repetidas oraciones la gracia del Espiritu Santo, y oydos muchas vezes varones de insigne doctrina, y religion, y tenidas muchas consultas en particular con nuestros venerables hermanos Cardenales de la santa Romana Iglesia Inquisidores
[p. 6.] Generales; de su consejo, y parecer || hemos sacado vna constitucion, la qual realmente esperamos, que sera, con la bendicion del Señor; assi saludable para la quietud de las conciencias, y animos de los fieles, y proporcionada para los augmentos de la devocion, como muy agradable a la singular, y en esta materia muy esclarecidamente manifiesta piedad de V. Magestad. Todas las quales cosas las entendera despues con mas distincion V. Magestad por su embaxador para tratar esta causa, nuestro venerable hermano el Obispo de Placencia, cuya egregia doctrina, y encendidos deseos de la religion avemos mui bien conocido y experimentado todo el tiempo que se ha tratado esta causa. Tambien lo sabra V. Magestad por relacion de nuestro Nuncio Apostolico. Entretanto nosotros rogamos a Dios N. Señor se muestre propicio a V. Magestad y le damos con mucho amor la Apostolica bendicion. Dat. en Roma en Santa Maria la mayor, sellada sub annullo Piscatoris a 10. de Deziembre 1661. y septimo de nuestro Pontificado.

Carta del Excelentissimo Senyor Don Luis Crespi de Borja Obispo de Placencia y embaxador del Rey N. S. en Roma, para la causa de la immaculada Concepcion a su Magestad.

Dios hizo a V. Magestad gran Monarca por averle dado tantos Reynos, pero mayor por aver infundido en su Real, y poderoso animo la cordial deuocion al Santo misterio de la Immaculada Concepcion, disponiendo que por su Real instancia sea exaltado este misterio. El mismo dia de la Immaculada Concepcion despues de aver dicho missa firmò su Santidad la Constitucion Apostolica de que remito a V. Magestad trasunto autentico. Luego le mandò su Santidad Estampar, y el Domingo 11. se publicó y fixó en los puestos acostumbrados de Roma conforme estilo. Hase recebido en esta Corte con el mayor aplauso, admiracion, y alboroço que es posible ser, pareciendo a todos los hombres doctos que mas no se podia hazer sino difiniendo el articulo Lo que V. Magestad deve a su Beatitud por la aplicacion, con que ha mirado este Santo negocio no es creible. Puedo testificar a V. Magestad que assi como he reconocido en su Santidad summa inteligencia del punto, summa devocion a la Virgen Santissima, assi le he hallado siempre con summo deseo de consolar a V. Magestad y a todos sus Reynos con adelantar esta causa con muy puntual, y cordial amor a la Real persona de V. Magestad como mas largamente referire a V. Magestad si el Señor es seruido de que yo llegue a su Real presencia.

Ayer tuve audiencia de su Santidad para darle las gracias en el Real nombre de V. Magestad, y me significò quan contento quedava de aver dado este gusto a V. Magestad, assegurandome *Viva vocis oraculo* que en este Santo negocio no avia echo, ni obrado nada como persona particular, sino como inspirado del Señor, pues como a particular mucho ha que tenia el sentir que ahora ha expressado en el breve; pero despues que admitió las instancias de V. Magestad ha procurado no dar passo en el negocio, sino como summo Pontifice aviendo llegado a firmar el decreto con summa quietud, y tranquilidad de su Santo animo. Insinuome que tendria gusto de que su Nuncio presentase a V. Magestad su original, ó autografo con el breve de respuesta a las Rea||les cartas de V. Magestad para que fuesse con solenidad la entrega, y yo se lo estime, y assi me entrego el pliego [p. 7.]

donde va el original paraque lo pusiesse dentro del mio, y llevasse el correo, que despacho a toda diligencia para anticipar este gozo a V. Magestad cuia Catolica, y Real Persona guarde N. S. para bien de la Iglesia y de sus Reynos Roma y Deziembre 12. 1661.

El Obispo de Placencia.

S. Vgolino.

Diferencias, y ventaias de esta nueva Constitvcion, a las otras que hasta oy avian favorecido la causa de la Purissima.

1. Deve ponderarse en primer lugar, que en ninguna Constitucion Pontificia assi de Sixto IV. como de Paulo V. y Gregorio XV. habla el Pontifice con terminos formales, escolasticos, protestativos, y como caracteristicos de la sentencia pia, que afirma la Concepcion en gracia: y que en esta Constitucion de Alexandro VII. habla en terminos proprios de la question, y quitando toda duda, expressa todo el sentir de la sentencia pia. En la narrativa en la clausula: *Antigua es la piedad de los fieles &c.* en donde refiere que el sentir de los fieles desde antes de Sixto IV. ha sido, que el alma de la Virgen Santissima: *En el primer instante de su creacion, è infusion en el cuerpo fue preservada del pecado original:* Lo mismo dize el Papa quando habla declarando; pues dize, hallarse en favor de la sentencia que afirma: *Que en su creacion, è infusion en el cuerpo fue dotada de la gracia del Espiritu Santo, y preseruada del pecado original.* Y clausulas semejantes, ninguna, ni aun leve vestigio de ellas, se halla en los decretos de sus predecessores: y bien se dexa entender la importancia destas clausulas: pues contienen en si todo el sentir de la Sentencia Pia.

2. En segundo lugar se deve ponderar que en ninguna de las Bulas antecedentes de Sixto, Paulo, y Gregorio, ay atestacion del Papa en que *ad huc relativè* afirme el estado de la sentencia pia; siendo assi que en esta de Alexandro .VII. tan honorificamente se refiere la antiguedad de la sentencia pia (circunstancia de mucha monta pues la han querido notar de nouedad) pues antes de Sixto IV. era este el sentir de los fieles, que el mesmo Pontifice refiere, que se radico mas con las constituciones Apostolicas de Sixto IV. innovadas y mandadas observar

por el santo Concilio Tridentino, creciendo mas el sentir pio con la fundacion de Religion, ereccion de cofadrias, concession de indulgencias en honrra de la Concepcion Immaculada. Añadiendose a esto el voto de las mas celebres Vniuersidades del Orbe; con que casi todos los Catolicos abraçan la sentencia pia. No es gran gloria que lo oygamos para nuestro consuelo de la boca del Romano Pontifice? Sabemos ya por boca del oraculo de la Iglesia que casi todos los catolicos somos los del sentir pio: y que esta nuestra sentencia no es nueua como siniestramente han pensado algunos. Y quien quisiere ver con quanta verdad esta dicho esto, lea entre otros; que assas prossiguen este assumpto, al mui R. P. F. Thomas Frances de Vrrutigoiti Secretario General que fue de la Religion de san Francisco y aora vicario Pro||vincial de la Prouincia de Aragon, en su tomo escolastico y positivo de Conceptione, Sectione 8. en donde trahe eruditamente esta sentencia desde el siglo primero de la Yglesia hasta el nuestro citando copia de Autores, santissimos y doctissimos y entre otros a los santos Apostoles Santiago, S. Thomas S. Matheo, S. Mathias &c. [p. 8.]

3. La tercera diferencia es, la principal materia de la Bula de Alexandro VII. que es difinir el culto, que la sentencia pia da a la Concepcion de Maria: contienese esta definicion en la clausula *Nos considerando que la Santa Iglesia* &c. en donde la Santidad de Alexandro VII. declara su intencion, y de la Iglesia Romana toda, que ha sido, y es dar el culto a la Concepcion de Maria: *Segun esta pia sentencia como se ha propuesto;* que es como lo avia referido: y aviendo referido y aprobado que la sentencia pia venera y festeja la Santidad del primer instante de la Concepcion, y la preseruacion de la culpa original; es definicion formal del culto de la fiesta. Cosa tan deseada de todos los doctos; pues saben que declarado el ojeto del culto de la Concepcion se infiere por consequencia legitima la Santidad en el primer instante de la Concepcion con expressa doctrina del Doctor Angelico Santo Thomas tratando de la natiuidad de la Virgen. Añadese a esto, que juntamente declara el Pontifice, que ha sido este el sentir de los Romanos Pontifices sus predecessores: con que declara ser falsas las interpretaciones, y intelligencias que los del sentir opuesto han querido dar hasta aora al decreto de Gregorio XV. diciendo, que aun que auia mandado celebrar *sub nomine Conceptionis*, no avia de entenderse del primer instante

Phisico, sino del primero, o segundo, precissiva, è indifferentemente. Y quando no huviera otra gracia, y fauor en la nueua Bula sino declarar por falsa la interpretacion, que se daua al decreto de Gregorio XV. era fauor de mucha monta.

4. En quarto lugar deve advertirse, que en esta nueva Bula afirma su Santidad, que la Iglesia ha echo oficio especial proprio de la Concepcion: (es este el que compuso Leonardo de Nogarolis de que oy vsa el orden Serafico, y otras religiones) al qual alaba, y atesta que amanò de Sixto IV. y tomando por motivo su Santidad el dicho oficio para la declaracion del obiecto del culto favorece singularissimamente a la sentencia pia, porque en este oficio en la oracion se dize: *Ex meritis filij sui prævisis eam ab omni labe præservasti*, y todo el contiene expressamente toda la sentencia pia. Quien supiere lo que han querido enturbiar este oficio hasta llegar a pretender los del sentir contrario, que no podia vsar la Religion Serafica del dicho oficio, entendera quanto importa el que este oficio esté nuevamente recomendado y aprobado en esta nueva Bula, siendo assi que tan claramente se prueua del la Concepcion immaculada.

5. No es poco singular el favor que su Santidad haze en su Bula, que no esta en ninguna de las de sus predecessores; pues prohibe, que nadie pueda interpretar las constituciones y decretos Pontificios de manera que con la interpretacion venga a frustrarse el culto de la sentencia pia, y el favor que han pretendido hazerla los Romanos Pontifices. Y tambien que nadie pueda poner en disputa la sentencia pia, y el culto que segun ella se da a la Concepcion, ni directa ni indirectamente con qualquier pretexto: *de qualquier modo excogitable:* Conque el que assi lo in-
[p. 9.] terpretare ò pusiere en disputa, pecara mortal||mente, pues en cosa tan grave mandada con graves censuras y penas, contravendria a la mente del Pontifice. Y se deve advertir que ni aun con ocasion de si es ò no difinible la sentencia pia se puede tratar, ni aun hablar desta opuesta proponiendo argumentos en favor della sin darles solucion; conque qualquier acto externo, sea escrivir, sea hablar, ò qualquier otro de los del sentir contrario a la sentencia pia, esta prohibido.

6. Que su Santidad pone grandes penas è inhabilidades confirmando las que impusieron sus predecessores, y añade arbitrarias; reservandose la absolucion de las censuras y penas: y es cosa bien graue el reservarse asi el Romano Pontifice la ab-

solucion de vna censura: siendo assi, que ni Paulo V. ni Gregorio XV. ni ninguno de sus predecessores ha estendido esta reservacion contra los que negaren el culto que da a la Concepcion la sentencia pia, ó le pusieren en duda, ó interpretaran contra esto los decretos Pontificios.

7. Que en la clausula: *jtem prohibimos* prohibe su Santidad todos los libros que despues de Paulo V. han salido; y los que saldran en adelante, que pusieren duda en el culto de la Concepcion ù de qualquiere manera tuvieran algo contra el dicho culto de la Concepcion, y su objecto sin que sea menester nueva prohibicion: y se echa bien de ver quanto quiere fauorecer a la sentencia pia puesto que da por vedados todos los libros que en esto pongan duda.

8. Al sentir pio le llama su Santidad en toda la Bula *sentencia* y la contra pone al termino *opinion:* pues hablando del contrario sentir dize: *aquella contraria opinion*, y luego hablando del sentir pio dize: *la dicha sentencia* y este estilo guarda en toda la Bula. Y parece que nos quiere advertir que el sentir pio va esta en mas sublime estado, puesto que la voz *sentencia* es generica para assenso cierto y opinatiuo; pero el termino *opinion* es coartado y limitado al assenso opinativo, que muchas vezes es falso, y con esta advertida diferencia entendamos el nuevo estado, en que por esta nueva constitucion apostolica está el sentir pio.

9. Esta es de las mas essenciales y que merece mas ponderacion. Que su Santidad en esta Bula ha quitado la clausula de que se valian los del sentir contrario, y es que assi en el decreto de Paulo V. como en el de Gregorio XV. está esta clausula: *Per hoc autem sua sanctitas non intendit contrariam opinionem reprobare nec ei vllum prœiudicium inferre prœterquam quo ad supra disposita, relinquent illam in eisdem statu, & terminis in quibus reperitur:* de lo qual blasonavan los del sentir contrario, se inferia que quedava en su misma probabilidad. Y si bien no era buena illacion, porque el Pontifice, no dezia que les dexava su opinion en los terminos antiguos sino en los que de presenti reperitur con lo de nuevo establecido en sus decretos, de lo qual avian de entender, que quedavan en mucho prejudicados; con todo esta clausula era el apoyo, y della se valieron, y aun fue el vnico motivo para ofrecer los libelos que estos años passados dieron los del sentir contrario a la Congregacion

de los eminentissimos Cardenales de Inquisicion en defensa del fingido decreto de no dar el titulo de immaculada a la Concepcion. Ahora pues N. Santissimo P. Alexandro VII. no pone esta clausula, con qu[e] no podran dezir que no les quiere prejudicar. Imo no era possible, porque fuera juntar extremos in-
[p. 10.] conmpossibles, y cosas muy || repugnantes. Sepase pues que en virtud desta nueva constitucion apostolica ya no queda el sentir contrario como antes estava; ni tiene su Santidad jntencion de que quede assi alias lo expressare como sus Predecessores. Esta diferencia sola entre vnas y otras constituciones era bastante para hazer de mui relevante calidad la nueva Bula.

10. Entra en dezimo lugar que la clausula: *Vedamus &c.* Solo nos prohibe que condenemos de heretico, de pecaminoso mortalmente, ù de impio el sentir contrario, sin prohibir expressamente otras censuras.

11. Que esta concedido el nuevo breue con clausulas tan favorables que esta *en amplissima forma* pues expressa a los Cardenales, y a todos los institutos religiosos, *etiam Societatis Iesu* que por especial priuilegio han menester especial mencion paraque se entiendan comprehendidos; y que en las clausulas derogatorias a otros indultos, pone la clausula, *ò qualquier otra forma que se huviesse de obseruar*. Que es tan apretada que no puede ser mas: con que en virtud della no podran valerse los del sentir contrario de la dispensacion de Gregorio .XV. para hablar del punto *intra claustra*.

12. Que en los demas decretos no ha mandado su Santidad a los ordinarios en virtud de santa obediencia, que les publiquen, como lo manda de su Bula Alexandro VII. y aun con penas de entredicho: conque se dexa bien entender qne contiene este Breve cosas distinctas de las establecidas por otros Pontifices porque de otra manera no mandara su Santidad en virtud de santa obediencia, que se publicara, pues los decretos de sus predecessores estan bastantemente entendidos en la Iglesia. Y la carta de su Santidad al Rey nuestro Señor, que Dios guarde lo manifiesta con bien graves palabras.

El alboroço que de lo vno, y lo otro se tuvo, fue particular, como se deve à la causa de ambos effectos; el de la nueva declaracion por Nuestro Santo Alexandro se llevava para si toda la

suspension del alma: bien y grande la tuvieron sus potencias hasta que el entendimiento abrió de par en par las puertas à la voluntad, para que con todo rendimiento alla en su Esphera se gozassen los dos con dicha tan general y grande. Mudaua mucha parte del ser á todo esto la memoria, que anciosa les acordaua, que siendo obra de Dios en honrra de su Diuina, y Purissima Madre, la hechura era de Nuestro Rey y Señor Philipe Quarto el grande, con que se estuvo vn gran rato lidiando en amorosa porfia entre las ternuras de la piedad, y amor procurando abrir poco a poco camino para poder y saber discurrir en la forma de las demostraciones de su devocion y affecto grande, pesando en la consideracion el modo del acuerdo (sin tocar à profanidad alguna) se avia de elegir para el logro de tan alto empleo, como el que se hallava esta Illustre Ciudad de Barcelona; a vista de lo que se resoluio se hiziessen todas aquellas demonstraciones y fiestas possibles librando la disposicion de todo esto a los muy Illustres Señores Conselleres y junta de las Veinte personas. Hallauanse serlo en esta ocasion (con vn comun aplauso general de todos) Ioseph de Nauel y Eril que quando no gozasse el primer lugar, como goza de Conceller en Cap, se lo tenia merecido por sus muchas prendas, enteresa, y noticia, y por tantas esperiencias, como ha tenido en el manejo de los mayores negocios, que se han ofrecido a esta Il||lustre Ciudad, por [p. 11.] lo que su nombre serà la recomendacion mayor para su encarecimiento.

No ay cosa mas necessaria para perficionar la prudencia, y manejar bien las cosas de la Republica, que la experiencia: no es acertado parecer introduzir a los hombres no exercitados en los cargos mayores, vnos colores toman las lanas del primer tinte, otro del segundo, y tercero: El ingenio del hombre es capaz en algunas diciplinas en los primeros lances; pero la que trata del gouierno sino arrayga mucho en el animo manchale en lugar de teñirle y darle color.

No le ha menester ninguno D. Iuan Bautista Vedruna que esta ocupando el segundo lugar, por ser Cavallero, y sugeto tan conocido, como es de todos.

El tercero ocupa el Dotor Miguel Delmunts, que siendo tan grande en su facultad, aun excede à esto (siendo tal) el zelo, con que procura disponer, y guiar todas aquellas materias, que miran al bien publico, lustre, y beneficio de su Ciudad.

No se si fue mas dicha para ella, ò por Iayme Cortada, que ocupasse el quarto lugar, por lo que su disposicion en todo, lo que le pertenece, es suyo con que queda assigurado por todas partes el acierto.

Francisco Giner es el quinto de los Concelleres, que por su bondad, y recta intencion da a todos que admirar, y que admitir.

Toca el vltimo lugar a Geronymo Guinau tan noticioso y entendido, que aunque es el pastrero en la orden, que siguen, y sigo, naydie es primero, que el en el affecto y execucion de lo que le toca, y pertenece obrar: con que se logra en cada vno destos Señores, y en todos juntos lo que ha menester esta Illustre Ciudad de Barcelona para su buen gouierno, y politica, y para la disposicion de las demostraciones y fiestas, que se les entrego el Consejo de Ciento acabassen de perficionar en honrra de la Purissima Concepcion de la Virgen soberana y suya; cuya resulta fue para lo de su Conclauio lo mesmo, que nos manifestò el Cartel que amaneciò fixado en la puerta principal de la casa de la Ciudad, y en las mas esquinas de las calles de ella, que traduzido de su idioma Catalan al de Castellano pareçe que suena assi:

Magestvosa celebridad, qve consagra la affectuosa, y siempre Illustre Ciudad de Barcelona à las nuevas glorias que ha alcançado su Immaculada Patrona con el nueuo Decreto de la Santidad de Alexandro septimo.

Aqvellos Illustres, y animosos Heroes, que con tantas ventajas merecieron los agrados y aclamaciones del Senado Romano en la pomposa Magestad de los triumfos, quando a la primera vista del enemigo supieron rubricar con caracteres de sangre las vitorias de sus armas; ó bien en los Anales de la fama, ò en las asicaladas y bruñidas ojas de las espadas. En Iulio Cezar pudo la atencion mas despierta dudar, si fue mirar primero al enemigo armado para la batalla, como a emulo de sus glorias; ò desprecialle rendido a sus pies, como a trofeo de su valor siendo verdad
[p. 12.] que fueron las dos acciones tan vnas que las vi en aquello || de *Veni*, *Vidi*, *Vici*, y assi como fue singular en la Vitoria, no tuvo igual en el triumfo.

No menos ostentosa pues la igualmente Illustre y Noble Ciudad de Barcelona Emula, (poco dixe) embidia si de la Romana

con la prudencia de su Consejo de Ciento idea del Senado Romano y exemplar del Aeropago Atheniense, publica triumfales y coronados aplausos a la mas gloriosa vitoria, que han conocido las edades passadas, ni mereceran las venideras; a la vitoria, que la siempre pura y triunfante Maria en el primer instante de su Concepcion immaculada alcançò del mas esforçado y hasta entonces vitorioso enemigo siendo primero la vitoria que la pelea, el triumfo que la batalla, y el pisar vencida la argullosa y superba boca de Lucifer rendido baxo sus victoriosos pies, antes que atrevido tomasse las armas ò vanamente presumido de su esfuerço, ò locamente confiado de sus engaños para la vitoria. *Bien que es verdad que no fue menester menos valor, quel de* MARIA *Madre de Dios para el triumfo, ni menos autoridad, que de vn Alexandro, para el abono mediante las instancias pias del mayor Monarcha del Rey N. S.* Por lo que nacian con tanto affecto los aplausos en esta Illustrissima Ciudad de Barcelona, que cuenta por vno de sus mas principales y mas antiguos blasones de sus heroicas hazañas (a mas de tener por patrona de sus aciertos a Maria Santissima concebida en el primer instante de su ser) solicitar siempre sus glorias, como lo hizo en el año 1451. quando a instancia desta Illustrissima y affectuosa Ciudad en las Cortes generales de Cathaluña que el Rey Don Iuan el primero de Aragon tuvo en ella estableciendo en abono deste misterio aquel Decreto tan aplaudido de los afectuosos Barceloneses, y tan alabado de las naciones mas estrañas.

Dara magestuoso principio a esta celebridad festiva el Domingo a 26. de Março, en el qual con suavidad de diestras voces y consonancia de bien templados instrumentos se cantaran los maytines de la Immaculada Concepcion. Serà essa noche emula de los esplandoles del dia en multiplicadas antorchas y artificiosas luminarias señalando particularmente tres premios (de los que acostumbra dar la generosa y rica Ciudad de Barcelona) a los que con mas curiosidad y artificio de luzes alegraran la fiesta, y otros dos, semejantes à estos, a los que con mejor invencion de fuego se desataran en lenguas para el aplauso, collocandolas en la plaça de las gradas de la Seo, Plaça nueva, Plaça del Rey ò de Santiago.

Lunes à 27. el Illustrissimo Señor Don Ramon de Senmanat y de la Nuça meritissimo Obispo desta Illustre Ciudad de Barcelona honrara la fiesta celebrando de Pontifical respondiendo

coñ ayrosas consonancias la Capilla que diuidida en tres Coros alternara las alegrias predicando el R. P. M. Fr. Ioseph Antonio de Vrrea de la orden de San Agustin Calificador del Santo Officio y Predicador de la Santa Iglesia Catredal de Barcelona. A la tarde se formara vna Magestuosa, y bien ordenada Procession assi como la del dia del Corpus, y por las mesmas calles, que aquella, las quales se adornaran de rica tapizeria, finissimas sedas, y curiosos pinzeles interponiendo vistosissimos altares de la Immaculada Concepcion señalando riquissimo premio al mas adornado frontispicio de casa y otro de no menos valor al mas curioso y rico altar, ofreciendo premiar a la Cruz mas vistosa que
[p. 13.] fuere en la Procession, como tambien al Ta||bernaculo mas ayrosamente aliñado, y curiosamente compuesto; por lo qual se señalan por Iuezes de todo esto segun la costumbre antigua desta nobilissima Ciudad à Don Francisco Bonauentura de Gualbes, Pablos Amat, Francisco Fons, Geronymo Pastor, Francisco Mora y de Marimon.

Los Claustros de la Illustrissima Catredal, en los quales esta la rica ostentosa y frequentada Capilla de la Immaculada Concepcion de Maria Santissima, se adornaran de vistosas y finissimas tapizerias formando en ella vna artificiosa primauera matizada con Poeticas flores de agudos y bien pintados Gerogliphicos en alabança de la Immaculada Concepcion de Nuestra Señora, procurando ajustar los conceptos al nuevo realce que ha dado la Santidad de Nuestro Beatissimo Papa Alexandro Septimo en favor de la Sentencia pia ò al affecto, que à ella ha mostrado esta Illustrissima Ciudad de Barcelona, asseñalando premios de igual estimacion que los passados.

Leyes para los geroglíphicos.

Anse de entregar los Geroglíphicos pintados, que adornaran los Claustros de la Catredal, aprobados antes de pintarlos por el Señor Don Ioseph Corts Arcediano de Santa Maria del Mar.

Seran los Ivezes de los Geroglíphicos.

El Señor Don Ioseph Corts Arcediano de Santa Maria del Mar. El Señor Don Feliciano Sayol y de Barbara. El muy R. P. Fr. Ioseph Duran Lector Jubilado y Custodio de la Pro-

vincia de Cathaluña, Religioso de la Religion de San Francisco. El muy R. P. Thomas Muniessa Letor de Theologia de la Compañia de Iesus, y el Señor Dotor Ioseph Vilardaga Catredatico de Retorica desta insigne Ciudad.

No es novedad alguna que toda Cathaluña y particularmente su cabeça la Ciudad de Barcelona tenga por tan suyo el empeño y defensa (hasta el vltimo esfuerço) de la Purissima Concepcion de Maria Santissima por ser el timbre de su mayor lustre; que aunque es verdad, que la he hoydo blasonar de sus antiquissimos principios, y que los tuvo 1700. años antes, que la Romana Vencedora, y que fue su Colonia, Cabeça de Prouincia Electora del Imperio, Conuento juridico, Cancellaria Romana, Metropoli del Reyno de los Godos, como lo es aora de Cataluña, potenta por mar, y por tierra, que su poder causò temor à todos los Principes, de España, Francia, y Africa, rindiendo su valor, Cicilia, Assia, Licia, toda Armenia, Licaonia, en donde fabricaron moneda con la imagen de su Patron San Iorge, haziendose Señores de Griegos, Medos, Persas, Traces, Macedones, Getas, y Masagetos: con todo no áy cosa, de que haga esta Ciudad tanto aprecio, como el poderse llamar defensora de la || pura Concepcion de la Emperatriz de los Cielos. Digalo pues en prueva de esta verdad la Constitucion (A) que se hizo en las Cortes, que celebró en esta Ciudad de Barcelona el Señor Rey Don Iuan en el año de 1456. que dize assi. [p. 14.]

(A) *Veance las aduertencias sobre esta constitucion del Padre Iuan de Pineda de la Compañia de Iesus.*

Qualquier lego, ò Ecclesiastico, que se atreva à predicar, dogmatizar, disputar, ò afirmar, que la Virgen Santissima fue maculada con pecado original en su Concepcion, ò dixere, que la opinion contraria es falsa, improvada, è indevota; constituimos, mandamos, y declaramos, que los tales ipso facto sean tenidos por enemigos del Señor Rèy, y perpetuamente desterrados del principado de Cataluña, sin que puedan tener remision alguna.

Y antecedentemente lo tenia mandado assi en Rey Don Iuan el primero, el Rey Don Martin, el Rey Don Alonço y la Reyna Doña Maria. El Rey Don Iuan ciendo Infante y Gouernador General por letras Reales so graves penas prohibio no se predicasse sobre este punto; y porque vn Predicador bien grave (que por modestia se calla su nombre) no reparo en este mandato, proveyo letras executoriales de las penas. Cada vn año con publico pregon se diuvlga esta fiesta en la Ciudad de Barcelona refiriendo

el pregonero estos mandatos, y constitucion y ya ha mas de dossientos, y setenta años, que votò esta insigde Ciudad fiesta solemne à la Concepcion de Maria, y poco despues se instituyo su Cofradia heredando el Señor Rey Don Fernando esta devocion de Cathaluña, y aunque es verdad hauia trabajado mucho en la conquista de Granada, pero con tan poco fruto en ello que hizo voto de consagrar la mesquita mayor a la Concepcion, llevando siempre en su pecho esta devocion, y vna lamina, en quien estava esculpida la Virgen concebida sin pecado original, invocandola muchas vezes; con que ganò tan gloriosamente aquella Ciudad.

Motivos todos estos de gran efficacia, paraque su Santidad de Paulo V. en el año de 1622. despachase vn Decreto mandandole obedecer por toda la Christiandad en abono, y aprobacion de la opinion, que la Virgen fue concebida sin macula alguna de la mancha original. Y es ley de todo el Principado, y de la Ciudad de Barcelona esta opinion, con que se ve, que son los Cathalanes, y Ciudadanos della no solo defensores por la fe grande, que tienen en la purissima Concepcion de la Virgen; sino tambien por el affecto, y amor, que le muestran; por lo que no me he de contentar con la fuerça inviolable de la obseruancia desta Constitucion, pero aun me toca y devo como a su devota añadir a ello, que à los 18. de Noviembre de 1618. deliberò esta noble Ciudad, y por ella el Consejo de Ciento otras semejantes fiestas qne me parece se podrian igualar à estas: y aunque es verdad que en Cataluña la constitucion tiene fuerça de ley, que no se puede ni deue romper por manera alguna; con
[p. 15.] todo el juramen||to la tiene màyor por abraçar en si lo interior y exterior de lo Diuino y politico humano: por lo que con esta consideracion quiso la insigne Vniuersidad desta Illustre Ciudad de Barcelona en el año 1618. hazelle en esta forma.

Iesvs.

Glorificada sea la Immaculada Concepcion de la Virgen Nuestra Señora en cuya honrra y gloria la insigne Vniversidad de Barcelona pretende voluntariamente obligarse con vn juramento solemne de que en todas las acciones publicas de la dicha Vniversidad ora sean actos, liciones, ó sermones, ò qualquier otra accion publica, siempre se defendera la opinion pia-

dosa de sn Immaculada Concepcion y no permitira se firme conclusiones de la contraria; y assi mismo que de aqui a delante nadie se pueda graduar en la dicha Vniversidad, sin que primero jure de defender esta Sentencia.

Et ego &c. Iuro Deum & eius sancta quatuor Euangelia me semper defensurum Immaculatam Conceptionem purissimæ Virginis Mariæ dum mihi vita comes fuerit sic promitto &c. Et sic juro &c. Et sic defendam &c.

Fue este juramento con tanta solemnidad, que el Illustrissimo Señor Don Iuan de Moncada Arçobispo de Tarragona dixo por esta ocasion tan particular la Missa en la Iglesia Mayor de Pontifical; y predicò en ella el Illustrissimo Señor Don Luis de Tena Obispo de Tortosa Diputado Ecclesiastico de Cathaluña, asistiendo a todo con el Consejo Real el Excelentissimo Señor Duque de Alcala que en aquella ocasion se hallava ser Virrey deste Principado, y los Señores Concelleres desta Ciudad y Diputados de Cathaluña; con que la fiesta fue tal, que se deve reconocer por el primer movil della, y por la asistencia de Prelados tan señalados, y de otras personas nobles, que su deuocion les llevò a gozar desta heroica funcion coronandola el Retor de la Vniuersidad, Catredaticos, y vn numero grande de Doctores de todas facultades con el juramento, que hizieron en mano del Illustrissimo Señor Don Iuan de Moncada Arçobispo de Tarragona.

Y vltimamente paraque a la Immaculada Concepcion de Maria Santissima tiniendo plumas tan doctas, no le faltasse braço, que con la espada templasse esta, y supiesse cortar las que no lo estavan, hallandose protector del Militar de Cathaluña Don Antonio de Perapertussa Bisconde de Ioch a los 12. de Deziembre de 1655. se hizo en la casa Real de la Deputacion otro semejante juramento y fiesta a esta, que acabo de escrivir en la capilla mayor de San Iorge, en la qual dixo de Pontifical Don Gispert de Amat y Desbosch Abad de san Pedro de Galligans y electo Abad de San Cugat, en cuya mano se hizo por la mayor parte de la Noblesa desta Ciudad el juramento, de que defenderian con la espada, y con todo coraçon la purissima Concepcion de la Reyna de los Cielos.

De manera que en esta Illustre y noble Ciudad de Barcelona hallo que por ley, por constitucion, por voto, y juramento se han obligado todos igualmente a defender la purissima Concep-

cion de Maria Santissima; con que ya se ve que a naydie con mas titulo le toca, que a esta noble Ciudad, la demonstracion en el alboroço se halla, y deve tener de la nueva declaracion, que la Santidad de Nuestro Santo Padre Alexandro Septimo ha [p. 16.] dado por las instancias || y devocion de Nuestro Rey y Señor Phelipe Quarto el Grande en el Breve y Constitucion Apostolica.

En consequencia de lo qual, y de lo determinado en el Consejo de Ciento (Idea del numero que eligio Romulo) y publicado por el cartel dieron el Domingo a los 26. de Març̧o de 1662. a cosa de las tres de la tarde los Illustrissimos Señores Concelleres asistidos cada vno dellos de vn Cavallero, ò Ciudadano (que si no me engaño le llaman en su lengua Prom) principio a las affectuosas ansias de su devocion, llegando de vno en vno en el Portigo de Santiago, en donde se les tenia prevenido aquel decoroso asiento que se les suele servir.

Es esta vna funccion y ceremonia muy vistosa por la gravedad, grandeza, y aceo con que se haze, y son en estos tiempos como tengo dicho los Conselleres desta Ciuudad seys en numero, y se van llegando por sus grados al portigo acompañados de sus maçeros y porteros, y mucho numero de personas, que les va asistiendo, y sirviendo, llevando este dia solo a su lado el Cavallero que dixe, y con esta orden llegan al portigo de Santiago, en cuya plaça anuncian y festejan su venida el son de las timbalas, y musica de los clarines, trompetas, y menestriles vestidos todos de Sayos de damasco carmesi y que a porfia los vnos de los otros se componian anciosos en su festejo.

El maestro de Ceremonias los reciue a las gradas, y les señala assi como van entrando el assiento, que les pertenece y toca a cada vno dellos, hasta que llega el Conceller en cap, que siempre es el vltimo, assi como primero en el grado de la preheminencia; que a poco rato desto vi que se alçò de su assiento, precediendole delante las timbalas, clarines, trompetas, y menestriles, y tras estos sus porteros y maceros vestidos de paño de grana con su Aguacil y con esta orden vestidos de sus ropas consulares que son de Escarlata (por no hallarse el murice) aforradas de Armenios (antigua costumbre suya) vno tras otro; llevando a su lado vno de aquellos Cavalleros se encaminaron magestuosamente, con gran concurso de gente que les iva acompañando, por la calle de los libreros, y plaça del Rey a la Iglesia

mayor, y se fueron subiendo en el Presbiterio a la parte del Evangelio (lugar que solo se permite a personas Reales, ó que lo representen) y puestos todos de rodillas delante del Tabernaculo ò Altar mayor (obra de labor tan magestuosa que solo la pudo emprender aquel grande Varon Don Iuan Dimas Loris su Obispo) dieron por medio de la Virgen Santissima gracia à Dios de las que gozava aun antes del primer instante de su purissima Concepcion.

Estava la Iglesia mayor que es vno de los mas sumptuosos Templos en el arte y grandesa, que se sabe, colgado todo Presbiterio de Brocados de tres altos con sanefas de terciopelo carmesi ricamente bordados y recamados de vn vistosissimo relieve de oro, con vna cantidad grande de cirios de cera blanca, que corrian toda la frente del Presbiterio, y los dos lados de la Capilla de Santa Eulalia hasta el vltimo de sus gradas; y con vnas arañas, que a terchos pendian perficionando hermosamente el templo con sus luzes, que en ardiente culto se derritian luzidas en nombre de la Ciudad.

El concurso, que huuo de toda la Noblessa, assi de Damas, como de Cavalle||ros, fue tan grande que áunque mucha parte [p. 17.] dellos havia salido acompañar al Excelentissimo Señor Marques de Olias y Mortara y Çarreal mi Capitan General (que essa tarde con toda su casa se havia partido para la Corte) con todo no les quiso permitir que se passase vn paso mas de aquel, que podia servir de estorbo para acudir y gozar de las maytines; por lo que no faltò ninguno, y se empeçaron por el Illustrissimo Señor Don Ramon de Semmanat y de Lanuça dignissimo Obispo desta Ciudad, que los dixo de Pontifical, y fueron con grande solemnidad y aparato de musica, que en acentos suaves recreava el animo, y suspendia los sentidos en continucs canticos en alabanças de la Purissima concepcion de la Virgen Santissima.

Interrumpió por vn rato esta suave melodia el estruendo, que hizo la Artilleria de los Baluartes, que por orden y a devocion del Marques de Mortara se disparó, con que con estos Ecos se nos bolbió a repetir de nuevo a todos los Soldados lo Sensible del Cariño nos dexava nuestro Capitan General con su partida y ausencia.

Acabaronse las Maytines cerca de las nueve de la noche. El Señor Obispo, y Cabildo con la mas Clerecia se retiraron; y los Señores Conselleres con el mesmo orden, que havian entra-

do, se fueron a la Capilla de la Santissima Concepcion, que esta en el Claustro, a repetille las gracias, de que en su tiempo se goze de vna declaracion tan grande en favor de su purissima Concepcion y luego se encaminaron a su casa con la misma gravedad, y grandeza acompañados de veinte y quatro achas, que les ivan sirviendo, aunque con poca necessidad porque ya empeçaban a arder las hogueras (que como en Castilla no las hay al modo de las de por aca no se su nombre proprio) que estavan con abundancia prevenidas por todas las calles de la Ciudad.

La Capilla de la Virgen Santissima de la Concepcion estava con toda magnificencia y aliño tan ricamente adornada de plata y flores, que sino huviera estado alla su Divina Imagen, creo que tan estremada y rica compostura se habria llevado tras si los ojos de todos, como despues se los llevò con vna admiracion grande la tapizeria tan justamente alabada que colgada adornava por vna parte, y otra su Claustro, tan rica en el arte, y tan fina en la labor que sin tener vna sola hebra de oro, se tiene grangeado para si el primer lugar de la admiracion en su estimacion, por lo que sigun lo que se le da en su alabança no les falta nada sino la competencia; bien que no les faltava esta en algunos Geroglíphicos, que ò por la devocion, ò por el honor del premio estavan como a trofeo pendientes de su senefa.

Llegó con esto la hora de las luminarias, que fueron tales y tan grandes, que confiesso me hallo con poca luz y cortado para poder escrivir algo que se le parezca assi en la grandeza, como en lo mas admirable dellas, pero como este fuego era vna demostracion ò simbolo del amor como dize el Poeta 4. Aeney: *Vulnus alit venis & cœco carpitur igni* no es mucho este zeloso de acertar.

No huvo casa alguna, por menesterosa, que fuesse en toda la Ciudad, que por su parte no le mostrasse y hiziesse la ostentacion possible del y de su devocion.

Muchas havia, que se emulauan en el affecto y aliño de hachas, globos, faroles, y diferentes linternas de papelones vistosos de color, que por las açoteas, balcones, y ventanas hermoseavan sus frontispicios con particular luzimientos.

[p. 18.] Ivan los mas de los naturales de toda esphera passeando las calles, gozando de tan vistosas y hermosas invenciones, los vnos alabavan por superior a todas las de la plaça mayor del Borno, que en ardientes luzes se luzia mucho, y con algunas carretillas

de quando en quando despejava lindamente los coches de la plaça.

Inclinavanse otros asistidos de motivos no menores a la calle de la Vidrieria, por los vivos admirables, que con particular arte davan las luzes tan estremadamente entre los vidrios.

Vehiase en la cassa de la Ciudad la magestad de su grandeza en las colgaduras y adchas que pulian con adorno agradable sus ventanges sin otra maquina grande de diferentes luzes, y la alegria que suavemente pregonava la diferencia de la musica que estava en ellas conque en todo se llevava el primer aplauço.

La Rambla sin querer admitir competencia estava igualandoles a todos, por haverse adelantado tanto el Convento de San Ioseph con los demas.

Las otras calles, assi como la Ancha y la de Moncada estavan con presumciones de que se les devia el primer aplauso que se merecian por los globos faroles, y flamolas pendientes de su Casa del Conceller Quarto con gran abundancia de banderas, y figuras, que el apasible ayre de la noche las yva moviendo al compas del gusto de quien lo mirava.

Nò huvo calle al fin, que se quisiesse ceder la vna a la otra; en las mas se hallavan nuevas invenciones de fuego, y diferencias agradables de luminarias; en algunas partes estava con arte admirable de luzes formado el nombre de la Purissima Concepcion de Maria Santissima; y en otras muchas sus Santissimos atributos, con que se yva gozando a cada passo de diferentes obiectos de hermosissimas invenciones.

En la plaça de Santiago estava al parecer la de vn inexpugnable Castillo con todas las circunstancias de vna fortificacion regular, disparando del continuas Ruciadas de coetes con otros mayores a fuer de Artilleria, yvan saliendo de sus Baluartes muchissimas mangas de los boladores, que le luzian mucho su buena y numerosa guarnicion, con que se le yva assegurando en las contingencias de las bissarrias de vn assalto, y al riesgo de que se le arrimasse alguna galeria: pero rindio la industria militar lo que no pudo la fuerça, y el teson del valor, siendo bastante a su ruina vna mina que por debaxo la escarpa se le hizo, por donde se fue entrando su enemigo y le bolò, con que no le quedò sino el vltimo vestigio de su planta haziendose lenguas de fuego para publicar lo que havia merecido el luzimiento grande de su valor para el premio que esperava por el.

Otras invenciones de fuego estavan en diferentes partes de la Ciudad en la plaça de la Iglesia Mayor, y cerca sus gradas simbolo de su cahyda, estava la de vn horrible Dragon muy enroscado, pero tan proportionada en el arte, que puso en duda la verdad de su ser, hasta que empeçò a mostrar con vn tropel de llamas de bravosidad el veneno, que tenia reconcentrado en su pecho; con que dio noticias bastantes de las evidencias de su Solar conocido, rubricandole con vna executoria de mangas de coetes, que lo ivan escriviendo con sus rayos por el ayre. Era al fin vn Tifeo bosteçando fuego, y mas fuego acabando su vltima respiracion en vn trueno grande, que acabò con todo lo festivo
[P. 19.] des||ta noche, que fue tal, que casi llegò el Alba a reirse della, con que amaneció el dia Lunes tan claro que parece se havia robado para si algo de las luzes de la passada noche.

Dia segvndo.

Con la misma orden que el Domingo a la tarde llegaron los Señores Concelleres el lunes a la mañana a la Iglesia Mayor para asistir devotos al oficio que les dixo de Pontifical el Illustrissimo Señor Don Ramon de Sanmenat y de Lanuça Obispo desta Ciudad, que fue con la mayor celebridad en el culto de la grandeza y musica imaginable.

Cantose en ella a tres Coros, que juntos se yvan diestros y suaves componiendo, y compitiendo en el compas de excellentissimas vozes, que en diversos Villancicos ivan haziendo alarde de su contrapunto y gala; a cuyos vltimos accentos amaneció en el Pulpito el P. M. Fr. Ioseph Antonio de Vrrea de la orden de san Augustin Calificador del Santo Oficio y tan calificado en el de predicar, como conocido en las Escuelas, que en concetos sutilmente prevenidos se llevò con la atencion los aplausos.

Acabòse el oficio, y los Señores Concelleres acompañando al Señor Obispo se passaron por delante la Capilla de Nuestra Señora de la Concepcion, y juntos dieron las gracias a Dios por su medio, del gozo, conque se hallava, y se hallavan en la limpieza de su immaculada puridad de su Concepcion Santissima; Acabando de acompañar al Señor Obispo hasta el pie de la escalera de su Palacio, que con cortezes porfias no permitio otros passos mas; con que los Señores Conselleres encaminaron los suyos para su Casa, que fue bien poco lo que pudieron estar en

ella, a vista de que a las quatro estavan ya otra ves juntos en la Iglesia Mayor, para acabar de coronar la fiesta con la procession, que se hizo aquella tarde a imitacion de la del Corpus.

Es esta vna Procession admirable en su decoro y grandeza componiendose (dexando a parte sus primeros principios) en el grado primero de aquella Insigne Bandera tan nombrada y tan temida en la memoria que dan de sus heroicas proesas los anales de su antiguedad de Santa Eulalia que puesto en vn cavallo eniaesado con galante modo su cabeça quello y grupa y vfano con losania bissarra hiva obediente reconociendo el bruto el pesso y precepto de la voluntad en la mano del Clerigo que con ella le guiava adornando su persona de huna como a Dalmatica y su cabeça con el honor Real de huna ermosa y rica corona dorada con que se asia Reyna de las demas siendo guion (como hotra coluna de fuego) de la procession y estandartes de la Iglesia Mayor, y de los siete de las Parroquias, à quien seguian quarenta y tres estandartes de Damasco con sus cordones, borlas, y insignias acompañando a cada vno destos la Cofadria, que le toca por suyo con vnos sirios de cera blanca en la mano. Hiva la cruz de la Catredal siguiendoles con las de las siete Parroquias y tras estas por su antiguedad las doze de las Religiones, (cuyas primorosas y estremadas invenciones de su adorno lo reservo para el sentido de los Iuezes assi como la de los Tabernaculos que tambien es suyo) y luego la Clericia de todas las Parroquias, que es grande en numero, a quien hivan siguiendo las doze || Religiones, con que se siguio el Clero de la Catredal, [p. 20.]
y luego los Señores Canonigos asistidos de muchissimas hachas, que les seguian, y particularmente aquellas veinte y quatro que higualmente sirve a Dios y a la Virgen Santissima esta Illustre Ciudad de Barcelona y la Illustrissima Diputacion de Cathaluña todas las vezes, que se le ofrece salir a la Iglesia mayor en Procession, siguiendoles veinte y quatro Reyes, y doze Angeles, que van tañendo con diferentes instrumentos, a quien siguen vna cantidad grande de hachas, y la Capilla mayor, y luego baxo del palio en vn tabernaculo la Custodia, que esta vez en lugar della, y del hijo se llevava en el su benditissima Madre.

Iva la Imagen de la purissima Reyna de los Angeles en ombros de quatro Sacerdotes elevada en vn riquissimo tabernaculo baxo de vn palio de Brocado, cuyas seys varas llevan los Señores Conselleres.

Es esta vna devotissima Imagen de plata dorada (que la devocion del Arcidiano y Canonigo Pablos Pla diò a su Iglesia Mayor) de admirable hechura donde el arte tiene mucho que estudiar en sus primores y la devocion que venerar en lo hermoso y bello de su rostro que mirado con atencion pone en duda la verdad del metal por el alma, que se ve en cada vno de sus diuinos ojos, siendo tan vivos, tan tiernos, y tan hermosos, que no es possible mirallos sin devocion, por lo que se derrita luego el alma en las ternuras de amor, y respeto a la Magestad, y agrado con que miran.

Tratar de las perlas, y joyas de Diamantes, que la adornavan, y ivan componiendo su diadema, y Corona, es a su vista muy justamente escusado; sirva pues la mndat Rhetorica en su alabança, y passe a la que se deve al magestuoso trono, ò tabernaculo donde iva la imagen de la Virgen Santissima, que, a mas de su primorosa compostura, estava entretexido en el vna parra tan diestramente imitada, que dechando a parte el ser lisonja del gusto, y de la vista, llevava en sus vuas mucha presuncion de engañalles, a no ver, que el principio de su tronco, o sepa era el Santo Rey David, que subiendo con vna vfana losania hermosa, sus pampanos yvan dando el fruto de toda la Genealogia, hasta llegar a lo dulce, y sazonado del razimo hermoso de Maria: *De qua natus est Iesus, qui vocatur Christus.*

No se permite la Iglesia mayor entrar en competencias en ninguna de sus acciones, assi por el decoroso respeto que se le deve, como porque quedarian cortadas todas las demas a su grandeza; con que su Tabernaculo, aun que era el mas galan, y misterioso, no se puso en condicion con las vulgaridades de las demas como por ser tan conocidas sus ventajas.

El Señor Obispo vestido de Pontifical y asistido de los Señores Don Pedro de Copons Thesorero y Canonigo, y su Vicario General y de Don Honofre Reart y de Llupia Sacristan y Canonigo de su misma Cathredal y con todos los demas asistentes y Senofirarios que deven concurrir en esta Serimonia yvan a pocos passos del Palio, y Imagen de la Virgen Santissima; y tras todos estos Señores los doze Apostoles, que davan el vltimo remate a esta magestuosa y devota, quanto grande Procession, que fue yendo por las mesmas calles que la del Corpus.

[p. 21.] El concurso de la gente, que llevada de su devocion estavan en ellas, y los que ocupavan los balcones y ventanas, fue

grande, dando que admirar tan ricas y diferentes sedas, que colgavan de las ventang[e]s hermoseando las casas de sus dueños.

En muchas se havian eregido algunos altares con curiosidad y grandeza, matizados sus entornos de vna floresta hermosa de Gerogliphicos, y otras Poesias estremadas, que a la sombra olorosa los vnos de los otros se prestavan respiraciones fragantes; con que transcendian el sentido a todos los que tocava el ayre de sus concetos.

Entre los mas bien adornados, y dispuestos era el que estava a las quatro esquinas de la calle ancha, que los Padres Menores de la observancia de San Francisco le hizieron tan grande, que su aplauso passò los terminos de nuestra comprehension, y vista; porque sin duda llegò la entereza de su zelo alla a los pies de la Virgen gloriosa, que era, a quien havian dedicado todo el caudal de su afan; con que llegaron a gozar sin original de la pura y sola perfecion, que deseavan y no falta quien diga que se escotaron entre los mas graves para salir bien con ello.

Semejante a este havia otro en la calle (que llaman de la Boria) en casa (segun me informaron) del Cerero de la Ciudad, que casi se podia emparejar con el de la calle ancha, por no faltalle nada de aquella grandeza, y aliño, con sus Gerogliphicos, y diferentes Poesias, que en ninguna dellas faltavan las dos calidades mas importantes.

A
S. Agustin. S. Pedro Crisol. S. Fulgen[c]io. S. Antioco. S. Eligio. S. Ildefonso. S. German. S J.[a]n Damas[c]eno. S. Nisephoro. S. Anselmo. S. Bruno. S. Domingo. S. Ant. de Padua. S. Vicente Ferrer. S. Bernardino de Sena. S Brigida. S. Isabel Lezana. Memorial de Sevilla. Don Francisco Sessa. Iuan de Pineda. Christ. de Castro.

Los Señores Conselleres tenian prevenido en la Plaçuela de la lana vn Balcon con el decoro y grandeza en los assientos y colgadura, que era menester para reconocer, que era suyo, y que en el se havian de sentar los Iuezes, que se nombraron ya en el cartel para ver la Procession, y a que Cruz, a que Tabernaculo, o a que Altar havian de premiar con las preseas, que tenia prevenidas la grandeza de la Ciudad, para este efecto; con que acabada de bolver a la Iglesia mayor la Imagen de la purissima Concepcion Emperatriz de los Cielos Virgen y madre de Dios concebida sin macula de pecado original se acabó la procession, y el dia mas festivo, que ha[n] alcançado nuestras Edades; pues en el se ha llegado a gozar en esta nobilissima Ciudad de Barcelona, y para todo el mundo lo que la Purissima Virgen Maria dixo de su preciosissima boca a la gloriosa Virgen S. Brigida: *Sic Virgo ipsa at Brigitam Veritas est qd. ego concepta fui sine peccato originali,* & *non in peccato* (añadiendo A à esto las notas de la margen y lo que se dize en el tratado de las

diferencias y ventajas de la nueva Constitucion de Nuestro Santo Padre Alexandro Septimo) y para los Catalanes y Ciudad Illus- [p. 22.] tre de Barcelona que tan anciosos, y devotos pro||curan con todos sus affectos llegar al cumplimiento de los deseos que cada vno tiene escrito en sus coraçones, satisfaze la misma Virgen Santissima por su dulcissima boca a la gloriosa Santa Brigida por ellos; *Quia sic placuit Deo, quod Amici sui pie dubitarent de Conceptione mea* (aqui entran los desta Noble Ciudad) & *quilibet estenderet zelum suum, donec veritas claresceret in tempore prœordinato.*

Francisco Labata. Francisco Suares. Iosephi Costa. P dro Oxeda. Ambrosio Lat. Don Francisco Gonzales de Mendo. Gonzales Durando. Fernando Quirino de Salazar. Fr. Gero. Aznar. Fr. Fra. de Torres. Sol Veritatis.

DIA TERCERO.

Ivntaronse el martes en el Salon de la casa de la Ciudad Don Francisco Buenaventura de Gualbes, Pablos Amat, Francisco Pons, Geronymo Pastor, y Francisco Mora y de Marimon, que eran los Iuezes estavan nombrados para dar los premios que les tocava por los fuegos, luminarias, Cruzes, Tabernaculos, Altares, y frontispicios, alabando entre si el adorno grande, y aliño de todas las Cruzes; pero muy en particular la de los Padres de la Merced, San Pedro, San Francisco, y la de los Minimos, que se adelantavan a la de los demas.

Llevose el primer premio la de la Merced (pero la Ciudad siempre generosa no faltó a las demas con otros agazajos) en cuya Cruz estaua por Gerogliphico vna palma con escudos de la misma orden pendientes della, y en la mano de la Virgen otro semejante escudo, y vna serpiente enlaçada al tronco de la palma con esta desima

LEMA.

Æterna Redemptione inuenta S. Paul. Epist. ad Heb. cap. 9.

DECIMA.

Siempre victoriosa, y viua
Palma de otra Redencion,
Conque tiene en conclusion
Redencion sin ser cautiua:
Aunque de hombres se conciba,
Y alerta la sierpe estè,
Al primer instante, que
Desta Merced gozar pudo,
Puesta la mano a este Escudo,
Le puso en el cuello el pie.

No menos hermoseada, que la de la Merced, yua la de las Señoras Religiosas de la Parroquia de San Pedro, adornada y compuesta de estremadissimo labor de talco, y otras diferentes flores, que la perficionauan tanto, como el Romance, y las dos Decimas que se siguen. [p. 23.]

ROMANCE.

El Arbol, de cuyas ramas
pendio el fruto de la vida,
oy se ostenta el mas hufano
para glorias de MARIA.
Prudente acierto è juzgado,
que salga la cruz festiua,
quando Nuestra Reyna sale
sin pecado concebida.
Causô aquella en el Caluario
tantas çoçobras prolixas,
a la Virgen, quantas penas
traçô la mas fiera embidia.
En desquite deste azar
oy tiernos gozos publica,
siendo vn pregon cada flor
siendo las ojos, Bozinas.
De la silla de San Pedro,
cuya certeza maziça,
desuanece los engaños,
si la verdad apadrina.
Sale MARIA triumfante,
y en fe que síempre fue limpia,
la permite siempre immune
de la original mancilla.
Oy de la casa de Pedro
sale la Cruz tan luzida,
que con su pomposo adorno
esta verdad atestigua.
Quatro ramates que cruza,
las partes del orbe miran,
para que en todas resuenen
estas sagradas noticias.
Por manos de vn Angel puro,
estos primores se animan,
deuiendo vn efecto muerto
el ser à vna causa viua.
De la intacta Concepcion
logrará San Pedro albricias;
que en Barcelona la aplauden;
si en Roma la solenisa.

DECIMAS.

De Adan el primer error
Quedo en la Cruz emendado,
Pero Maria a logrado
Mas singular el faucr;
Preseruola el Dios de Amor
De la culpa fiera altiua:
y quando reparatiua [p. 24.
Es de Adan la Redencion
Maria en su Concepcion
La goza Preseruatiua

De Pedro sale pomposa
La Cruz en aqueste dia
Para indicar, que Maria
Viue sin culpa gozoza;
Contingencia misteriosa
Es la pompa a la memoria;
Pues en fiel executoria
Dize de misterios llena,
Que asta a vn Dios la Cruz fue pena
Mas a Maria fue gloria.

La de los Padres de san Francisco, aunque en el adorno de lo precioso no era grande, en el aliño y hermosa disposicion de su compostura (ordinaria abilidad de los pobres) no tenia igual, como tampoco la tenian sus cinco Quintillas en el metro y en el numero de cinco.

QUINTILLAS.

Acertè el tiro, y la suerte
Fue dichosa, porque di
Al basilisco la muerte,
Conque lo que pretendi,
Logre por vn Braço fuerte.

Esta prodigiosa accion
Con la Doctrina de Escoto,
Alexandro, con razon
Puso (como Papa) el coto
A la contraria opinion.

[p. 25.] La prodigiosa Maria,
Como siempre immaculada,
Refrenara la porfia
De quantos pintan manchada
A la clara luz del dia.

Si fue su preseruacion
Por Christo muerto en la Cruz,
Viene bien la Procession
Mirando el caso a esta luz
En lunes de la Passion.

Y como aquesta Ciudad
Es tan atenta y deuota,
Ostenta su lealtad
Dando de deuota nota
En esta solemnidad.

Iua la de los Religiosos Minimos compassada de vna primauera de artificiales flores, afrenta grande del mas hermoso penzil, y remedo cierto del mayo mas florido, en cuyo medio campo se vehia su Santidad en su trono Pontifical asistido de algunos Cardenales, postrado a sus plantas el Embaxador extraordinario del Rey Nuestro Señor presentando a su Santidad vn memorial; mas abaxo vn jardin cerrado, y en su mas florido pais la Virgen Santissima a las puertas del la hydra infernal, que pretende su entrada de vna parte, y su Magestad de otra con vna espada desnuda como lo declara las quatro Decimas.

SV MAGESTAD A LA HYDRA.

Tente, viuoresno fiero,
No des vn passo de aqui:
Que no ay lugar para ti
Donde assiste aquel luzero.
Ya oluidaste su primero,
Felice passo luzido?
Repara pues aduertido:
Que si de su pie gracioso
Te pisò el sapato hermoso
Ni vn punto en el has vencido.

EL EMBAXADOR A SU SANTIDAD. [p. 26.

DECIMA.

Sacra Beatitud tomad
Del mayor prodigio humano,
Que oy se pone en vuestra mano,
A cuenta la libertad.
A Maria el honor dad
De amiga de Dios constante:
Y como a Alexandro Amante
Romped el ñudo importuno
Con que pone duda alguno
Su gracia al primer instante.

La religion de los Padres Minimos a Maria Santissima.

DECIMAS.

En vna Cruz que pensil
Hoy se ostenta à esta Ciudad,
Miro ò Virgen tu beldad
Ser alma de flores mil.
Porque la Cruz al Abril
De tu gracia acreditó;
Pues quando en ella pagò
La pena Christo enclauado,
Del original pecado
Madre nunca te llamo.
Recibe la voluntad,
Con que apoya tu decoro
Esta Cruz en campos de oro
Con flores de Charidad;
Porque si esta a tu beldad
Dio el credito, que pregona
Por sus calles Barcelona,
Hoy de vn Minimo en la mano
Quando es su timbre, no es llano
Que ha de triumphar su persona.

Con lo que se vieron los señores Iuezes en ocasion de premiar el Tabernaculo, que lleuauan en la procession los Padres Carmelitas obseruantes, a quien dieron el premio y la atencion a la declaracion, y Romance que se sigue.

Sacan los Padres Carmelitas obseruantes dentro de lo apacible de vn jardin, y sobre la belleça de dos palmas (debaxo de cuyo tronco està vn empinado Dragon, symbolo del original
[p. 27.] pe||cado) a la purissima Virgen Maria adornada con el Habito de Religiosa del Carmen, y cubierta con el blanco Blazon de su capa, en cuyos pies esta vna candida nubecilla, con la triunfante gloria de la Luna, que le sirue de Alfombra.

Ocupan tambien lo vistoso del jardin seys Angeles. Vno de de los quales empuña gallardo un reluziente alfange; este Angel representa al Angel Custodio de Maria que animoso despide rayos de yra contra el Dragon, que pretendio ensuziar su pureza. Otro Angel dellos lleua las Armas del Catholico, y Triunfante

Rey de España, a quien representa. Otro lleua las Armas de la inexpugnable Barcelona, y este representa a esta muy insigne, y nobilissima Ciudad. Otro esta tocando vn clarin, y es symbolo de la fama, y los dos Angeles restantes lleuan en sus manos el timbre, y escudo del Carmelo; y representan a los hijos del gran Patriarca, y Profeta Elias, que assi en la ley de Gracia como tambien en la escrita han blasonado y blasonan de zelosissimos guerreros en defender la pureça de Maria Santissima; a cuyo triunfo humildes dedican este Romance.

ROMANCE.

Verde Abril florido Mayo
Oro, Aljofar, Nacar, Perla,
Zefiro dulce y sonoro,
Con que el mundo se deleyta.
Limpia, pule, pinta, dora,
Ampara, acoge y alienta
Mi Musa, para que entone
El triunfo de tu pureza.
En la entrada deste Mundo
Ay vn sapo, que con seña
Lodosa mancha a quien passa
Por el vmbral de su puerta.
De vos, hermosa Paloma,
Candida graciosa y bella
Temio el asqueroso Sapo
Manchar la blanca librea.
Viendo que de gracia, y gloria
Bizarramente compuesta
Estauais, y que os seruiran
De corona las Estrellas.
Pisando entrasteys al mundo
Deste Sapo la fiereza,
Y victoriosa os publica
A pesar de su soberuia.
Aunque soys hija de Adan,
Soys lo del quando en pureça
Se conseruo sin la culpa,
No del quando estuvo en ella.
La razon lo dize assi,
La deuocion lo vozea,
Firme lo defiende el Carmen
Y la Iglesia no lo niega.
Si la candidez de Adan [p. 28.]
De la culpa se hizo sierua,
Porque atreuido el comio,
La fruta á instancias de Eua.
Vos bellissima Zagala
Merecisteys el ser Reyna,
Y ser el guerto cerrado,
Que al pecado no abrio puerta.
Y si la abrio para vn Dios
Que gusto de entrar por ella,
Por vestir en el las ojas
De nuestra humana librea.
Con tal artificio lo hizo,
Y con traça tan inmensa
Que entrò en el mas puramente
Que entra el sol por vidrieras.
Imprimio en vuestras entrañas
El impresor que gouierna
Angeles, y Serafines
Sol, Cielo, Luna, y Tierra.
Y siendo el impresso en vos
Como en limpia y blanca tela,
Como mancha de la culpa
En vos Virgen permitiera?

Luego que no la huuo en vos
Sacare por consequencia,
Pues en vos escriuio el Padre
Su misma palabra eterna?

Embiò vn Arcangel al mundo
Desde las sillas, ethereas,
Y viendoos tan limpia, y pura
Os hablò como a su Reyna.

Y antes de dar la embaxada
Prorrumpio en *vn Gratia plena*,
Con que hizo publica al mundo
Vuestra original Pureza.

O Palma! ò Rosa! ò Iasmin!
O odorifera violeta!
O vergonçozo clauel!
Y tu brillante Açuzena.

Dalde todos a Maria
Oy con vuestras mudas lenguas
Aplausos de la victoria,
Y triunfos de su pureza.

Y vos ò Theotocos alta
Amorosa dulce y tierna
Fauoreced vuestro Carmen
Que oy tan alegre os festeja.

Memoriosos los Iuezes del Altar que los Padres de San Francisco hauian eregido con los adornos y circunstancias (que tengo tocado en su relacion) en las quatro esquinas de la Calle ancha era tal como obra de su mano, y que miraua a los decoros de la purissima Concepcion, por lo que en todo tiempo se lleuan la palma los defensores della, y en este el primer premio por lo vno, y por lo otro, como tambien por los versos que estauan en el, que son los que se siguen.

Si vn Euangelista tienes
Que aqueste Mysterio vio;
[p. 29.] Si te sustento Francisco,
Y Escoto te defendio:
Si vn Réy Phelipe da Vozes,
Y ya Alexandro le oyô,
Aquella bestia infernal
Rabiando morira oy.

Barcelona bien te muestras
Hazer en esta ocasion
Fiestas, que admiran al mundo,
A la limpia Concepcion:
Lo que ves aqui presente
Te ofrece la Religion
De aquel humilde Francisco
Perdona pues gran Señor.

No huuo ni mayor perspectiua de Casa, ni mas adornada de festiuos aplausos, que la del Serero de la Ciudad, conque, aunque tenia el Padre Alcalde (como dizen en mi aldea) y estaua toda via quemando la vela, no necessito de otras luzes, que las que le luzieron en la suya, con que sin oposicion alguna le dieron el premio, y se entraron con esto a la consideracion del juizio de las luminarias, que como hauia sido en tantas partes tan generalmente magestuosas, era menester su luz para la distribucion de los tres premios, que se hauian de repartir. El primero de los quales dieron à Magino Mas Carpintero de la calle de la Farriça, por hauer luzido Mas que todos. El segundo dieron a Iuan Pablo Duran Confitero en el Borne, y el vltimo a Gaspar Gatillepas de la calle de la Vidrieria: con que acabaron de cumplir estos Señores con gusto de todos su obligacion.

La Escuela de la generosa emulacion tiene tantos Maestros, quantos son los Exemplos, que llegan à nuestros sentidos de heroicas actiones, que vienen a seruirnos de alas para llegar al logro, que aspiran los hombres, que la siguen; y mas quando se les acerca el premio del honor, que se consigue della. Digolo por tantos, || y tan misteriosos Geroglíphicos, que obligados del [p. 30.]
impulso de la deuocion, y desta generosa emulacion salieron en honra de la purissima Virgen de la Concepcion; y aunque es verdad, que el cartel podia, y no se si me diga que deuia esplayarse en otros generos de Poesias, para que como suelen se remontasse el buelo de las plumas Catalanas; con todo no ay ningun genero della, que venga con tanta propriedad a esta ocasion como la de los Geroglíphicos; porque es esta vna voz griega, que viene de *hieros*, que quiere dezir sagrado, y *grapho* que significa escriuir; que todo suena escriuir a cosas sagradas; porque entre los Egipcios los Geroglíphicos fueron ciertas notas diuididas, ò señales de animales, ò otras diuersas cosas para esplicar las Historias Sagradas, de las quales vsauan en vez de letras como lo afirma Cornelio Tacito (A), con que viene muy ajustado al asunto el hauer escrito por esta forma siendo la causa tan sagrada, no obstante que qualquier Poesia siendo, como es parto del ingenio, es parto del alma, y recreacion apacible del animo por las varias representaciones que tan viuamente se nos haze con ella (B).

Con todas estas consideraciones, y las que se deuian a lo conceptuoso, y agudo de los Geroglíphicos se entraron (Don Io-

(A) *Aegyptis per figuras animalium sensus menti effingebant.*

(B) *Metra parant animos comprehendunt plurima paucis. Aures obectant, pristina, commemorant.*

seph Corts Arcediano de Santa Maria de la Mar, Don Feliciano
Sayol y de Barbara señor de Carol, El muy R. P. Fr. Ioseph Du-
ran Lector jubilado y custodio de la Prouincia de Cataluña Re-
ligioso de san Francisco, El R. P. Thomas Muniessa Lector de
Theologia de la Compañia de Iesus, y el Doctor Ioseph Vilar-
daga Catredatico de Rhetorica desta Vniuersidad) a tratar dellos
en aquel Salon (tan cortamente alabado por su Magestad, gran-
deza, y forma, y por la que se toma en el en todas las materias
[p. 31.] desta Noble Ciudad el Consejo || de Ciento.) para dar principio
a su funccion.

Es este vn puesto destinado para lo que acabo de escriuir, y
muy al proposito para regular las Musas por el sonoro rumor de
aquellos caños de agua, que le estan tan cercanos, que impeli-
dos de su mesma fuerça quieren llegar con empinado orgullo alla
donde salieron pagando su osadia con las perlas de las lagrimas
de su cristal el tributo que va recogiendo hilo a hilo vna copa de
marmol tan candido, que parece es otro troço de agua, que se
ha quajado en hielo, y que se va dirritiendo en la risa de la boca
de vnos mascarones, que prodigos en su desperdicio la van
dando liberales a otra mayor, que la recoge toda para dar vida
al Abril vistoso de la loçania de vnos naranjos, que estan respi-
rando con el ayre que mueue sus ramos fragancias olorosas.

Con esta deliciosa suspensiòn se hallauan en aquel famoso
Salon assi por lo que tengo aduertido, como por la grandeza de
espiritu que da en entrando en el mirando admirados su estre-
mada, y pulida disposicion en la Arquitectura, y pinzel, que
tiene lo hermoso, y rico de la perspectiua, que se va eleuando
con perfeta diminucion cosa de veinte varas en alto, y pocas me-
nos en ancho; cuya vltima cupula acaba de perficionar su re-
mate vn Angel que esta como en su Paraizo con la espada des-
nuda en la mano (no se si por custodio deste puesto, ò por los
amagos temerosos que haze del castigo se les espera a los que
rompen la ley del secreto) que con admirable arte viene a ser-
uir de toldo ò dozel al Espiritu Santo, que en forma de paloma
esta coronando vna Imagen de Maria Santissima de superior
escultura, que tiene en sus Diuinos braços al Niño Iesus, y
con magestuosa pompa està prezidiendo en medio de vn relieue
[p. 32.] admirable en arte de la Escultura de aquel celebre Ar||tifice Pu-
jol, tan conocido en España, y Italia por la eminencia de sus
obras; con vnos Angeles que siruen a su Reyna como de alfom-

bra gloriosa, para sus diuinas plantas, y de corona con sus alas hermosas, a una Imagen Santissima de la Concepcion, que de estremado pinzel està vn poco mas abaxo en el azul hermoso de vn Cielo, cuyos rutilantes astros son muchos Angeles, que admirablemente le estan siruiendo, y gozandoze con sus diuinos atributos.

Corre por debaxo las plantas de Maria a mas de muchos frisos alquitraues, y folayes vna corniza muy grande de relieues de oro, y negro, que hermosea mucho, y sirue por la diuision de los Santos que estan con admirable proporcion en ambos lados de la Virgen Santissima.

Ocupan su parte derecha San Christoual, San Policarpio Obispo de Smyrna, La Virgen y martir Santa Madrona, y San Paciano Obispo, y natural desta Ciudad, y en la otra parte San Roque, con San Sebastian, San Seuero Martir Obispo de Barcelona, y de nuestro Catalan San Raymundo de Peñafort, y San Olegario Obispo de esta Ciudad; cuyo Santo cuerpo vi entero en su Capilla de la Iglesia Mayor con particular admiracion, y deuocion mia por hauer 526. años que murio.

Desde aquella corniza hermosa, y a toda la demas Maquina Magestuosa, sirue de principio, coluna, y pie el silencio que en forma de vna hermosissima Donzella en estremados ropages està pintado con el dedo de la mano derecha sellando los labios, y en la otra vn[a] golondrina muerta que con los dedos le tapa su pico, y por encima de su cabeça vn Angel que con vna corona de flores quiere coronar su cabeça assi como se la coronan estos dos distichos

Consilium dederis venerare silentia Civis
Imperia nimia garrulitatœ perit. [p. 33.

Pegado a su lado derecho esta haziendole espaldas la Diosa Pallas con todos sus tropheos militares, en gola, y morrion luziente con vn monte de plumas, que le perficiona la bisarria de su gala, y de la banda roxa, y ropage corto, embraçando con la izquierda vn bruñidissimo escudo, y con la derecha vna lança, con tal brio, y tan bien plantada, que le da todo el Espiritu, y alma, que es menester para conocella por Diosa de los exercitos, y que estos Dystichos son suyos

Arma gero metuendo sola victur a superbos,
Dum virtus animet, conciliumque regat.

Y a essotro lado del silencio, por guardar buen orden, se ve muy bien aseada Minerua Diosa de las sciencias con muchos libros a sus pies, y en su derecha vna cartilla con todo el Alphabeto, y a la otra sobre la orla de vn escudo luziente, y por encima su cabeça estos dos Versos.

Concilij, regiminis Sapienti nutritur vrbis
Barchino promerat docta Minerua tuum.

Vanle siguiendo por los otros dos lados las virtudes (A) principales, ò cardinales por la voz latina *cardo* que significa el quicial, por ser ellas vnos quicios, sobre las quales anda todo el artificio de las demas; y este que voy descriuiendo en donde en el primer lugar se ve la fe de estremada, y hermosa pintura de rostro hermoso, y atractiuo con vn Caliz y hostia en su mano derecha, conque nos muestra, que es la es(B)sencia de las cosas, que esperamos, y vna razon, que haze cierto lo que parecio dudoso, asistiendole con la mesma orden a su lado la Esperança, con excelente rostro vestida de ropages vistosissimos, con vna ancora en la mano, y a su lado la Caridad en forma de vna hermosissima muger, que està dando los pechos a vn Niño, y la mano a otro desnudo.

(A) *S. Tho. I. 2. q. 61.°*

(B) *Est autem fides speranda cum substantia rerum argumentum non apparentium. S. Th. lecc.*

[p. 34.] Y en correspondencia de tan artificiosa obra con gran arte està al otro lado isquierdo la Iusticia fortaleza, y temperancia.

Està pintada con muy lindos lexos la Iusticia a su lado del silencio, poco halagueña, pero con rostro graue, y hermoso, ayrosa de ropage, y con vnas balanças, en equilibrio en su mano derecha, y en la otra vna espada desnuda teniendo a su lado otra no menos hermosa muger, que arrimada a vna coluna rompida de marmol la sustenta; con que se ve el esplendor de la fortalesa, a quien con su lado haze compañia vistosa la temperancia, que en decoroso aliño se ve con particular asseo vestida de honestos quanto hermosos ropages en cuya derecha esta enroscada vna culebra, y luego baxo de todo esto se va siguiendo aquel decoroso, y magestuoso sitial, que ocupan los Señores Concelleres, desde donde los Señores Iuezes estauan con la admiracion que aduerti mirando no solo esto, que acabo de bosquejar en la grandeza, y disposicion deste hermoso, y magestuoso Salon pero aun con no menos atencion despues de hauer passado los ojos por lo rico de las colgaduras de Brocado, que le adornan, aplicaron la vista a la compostura, que tienen los

demas assientos, que siendo tantos los que les han de ocupar, no se embaraça ninguno ni en la vista, ni en el ohido de la comprehension, que se deue tener por las proposiciones, que siempre haze en el, el Conceller en Cap en todos los negocios, que se le ofrecen a esta Nobilissima Ciudad.

Y vltimamente es el techo tan proporcionado en la perfeccion de las reglas del arte, como lo demas, dando al otro cabo deste famoso Salon el vltimo primor, vn quadro (de cerca de diez varas de largo, y algunas menos de alto) de la Virgen Santissima de Monserrate, a cuyos pies deuotamente postrados se ven los señores Conselleres pintados, y se miran como en espejo los que ocupan este lugar por no errar en sus determinaciones como tampoco, lo pudieron á vista desta Diuina Imagen los Señores Iuezes, que en el cuydado della miraron atentos todos los Gerogliphicos, y se determinaron con particular sentimiento, que no huuiesse mayor numero de premios, para poder repartir en tantos, que lo merecian, como el primero, y segundo, que iran || escritos por esta orden en la relacion de los Geroglyphicos; [p. 35.] a quien obligados de la fuerça en la ley de su declaracion determinaron se les deuia dar al primero, y segundo premio; con que todos, y esta Illustre Ciudad se gozaron en los aplausos de tan buen acierto, y yo de que haya podido llegar a descriuillos por remate desta Relacion que mi afecto emprendio sin reparar en el empeño, que se entraua; con que en materia de las alabanças humanas para que el juizio de quien las oye, ò lee, sean tanto mas libres de calumnias, quanto menos sospechosas del amor proprio, aconseja el Espiritu Santo, que las traten lenguas agenas por lo que librandome de lo vno por forastero, pueda por esta vez en ti, y en mi encaxarse bien (Ciudad Illustre) *Que laudet te alienus*, & *non os tuum; extraneus*, & *non labia tua*. Y para los Hieroglyficos, que se siguen, la censura de quien los querra leher.

Hor. in Ar. Omne tulit punctum.

PVNT DE SOLFA.

Pintese vn libro de Solfa, y dentro *sin pecado original*, de vna nube, que sale vn braço con vn pañuelo lleuando el Compas.

Pues ya se dio el *primer punto*
Al tono desta Letrilla
No puede alguna *Capilla*
Leuantar el *Contrapunto*.

Pintase vn Cielo con la Constellacion, que llaman los Mathematicos Corona de Ariadna, ceñida de doze Estrellas, y la septima mas refulgente que las otras.

LEMA.

Videntes autem stellam gauisi sunt gaudio magno valdè.

HIEROGLYPHICVM.

Qvæ presaga Magis Orientis Stella refulsit
Romano est eadem nobile stemma Patri:
Septima nunc nimio cingit splendore Coronam
Qua sacræ Sobolis Mater, in orbe micat.

de D. Francisco Sayo.

[p. 36.] Pintase vn Cielo, y dos manos que salen de vnas nubes teniendo la vna de ellas vna moneda de oro con este letrero *Conceptio immaculata*, que es la moneda de su Santidad, y la otra mano vna piedra de toque, y las dos manos como que estan prouando la moneda si es buen oro, y mas abaxo vn Altar, y encima de vna ara vna coluna a quien corona la tiara del Pontifice trauesando por debaxo el baculo pastoral, y pendiente del vn peso que a la vna parte tiene las llaues de San Pedro, y de la otra vna moneda como la de arriba quedando el peso en equilibro.

LEMA.

Auro certa fides perpetuumque decus. Balbus.

LETRA.

De fino quilate el oro
Prueua la piedra de Pedro;
y que no le falta vn grano
Prueua de Alexandro el peso.

A la misma declaracion.

Pintarase vna mano que sale de vna nube cortando el ñudo de vna cuerda.

LEMA.

Tanto monta cortar como desatar.

LETRA.

Nadie ya mas desatô
El oraculo del ñudo;
Pues solo entenderle pudo,
Quando Alexandro cortò.

Pintase vn farol cerrado de vidrieras, y vna mano que sale de vna nube abriendo con vna llaue la puerta del farol quedando la luz cerrada con los vidrios, y junto al farol muchas luzes muertas, y a los lados vientos.

LEMA.

Et latet, & lucet. Claudianus.

LETRA.

No la mar aran los soplos P. 37.]
Luz que se ve tan cerrada,
Y aunque escondido el misterio
La llaue sus puertas abra.

A la misma declaracion sobre el primer instante.

Pintase vn tiro de artilleria a quien pega fuego vn rayo que baxa del Cielo, y dispara contra un dragon que cae erido de la bala.

LEMA.

Quo non velocius vllum. Virgil.

LETRA.

Es la virtud tan activa
En su clara Concepcion,
Que al instante que conciva
Vereis la execucion.

de Dona Maria Samso, y de Vergos.

Pintese el Arca de Noè en medio del diluuio combatida de las tormentas de el.

LEMA.

Ponamquæ fœdus mecum tecum. Gen. Cap. 6.

LETRA.

Saluò la fe de su dueño
En ella todo el caudal,
Pudo, y negola al Raudal.

Pintese medio Sol al Oriente vertiendo todos sus rayos à vna Rosa entre espinas saliendo apenas del boton.

LEMA.

Dominus possedit me in initio viarum suarum. Prob. cap. 8.

LETRA.

Si en mi principio me luze
Y el fin principio me tiene,
Excempciones me preuiene.

[p. 38.] Pintase vn boton de açuçena, y vna nube encima de quien sale vn rayo cuya luz ciñe el boton de la açuçena, y las centellas abren destroncan, y rompen vnas encinas que estarán al rededor de la planta.

LEMA.

De Cœlo tactas nemini prœdicere quercus. Virg. Ecl. 8.

LETRA.

Aqui luce alla destroça;
Que la mano, que le guia,
Como quiso, obrò en Maria.

de Jaime Riera.

Pintase la Estrella sobre vn monte.

LEMA.

Quasi stella matutina. Eccles. 5.

LETRA.

del Capitan Iuannies.

Oy la estrella del Baron
Vice Dios las sombras huella
Y es digno de admiracion
El ver que la Concepcion
Campa siempre con su Estrella.

Pintanse algunas monedas de oro con la efigie de la Immaculada Concepcion, y en la margen *Immaculatœ Conceptionis.*

LEMA.

Quid ne mortalia pectora cogis Auri sacra fames. Vir. Aenei. 3.

LETRAS.

del mesmo.

No rehusara persona
Tal moneda es evidente
Pues el vice Dios la abona
Y la insigne Barcelona
La reciue por corriente.

Yo por mi parte confiesso
Que no ay que reconocella
Ni pesalla que es excesso
Porque cae de su peso
El que no ay macula en ella.

Pintanse dos Arboles con estos epitetos *lignum vitæ, lignum scientiæ*. El primero tendra por cima el lugar siguiente *Et collocauit ante Paradizum Cherubin &c. ad custodiendam viam ligni Vitæ, Genes. 3.* [p. 39.]

LEMA.

Ex fructibus eorum &c. Math. 7.

LETRAS.

del mesmo.

Que se conoce es constante
La causa por el efeto
Y que qualquiera sugeto
Engendra su semejante.

Lvego siguese que el Padre
(Este misterio preuisto)
Para el impecable Christo
Preseruo impecable madre.

Pintasa lo siguiente.

Quià MAGIS *nisi præseruatio.*

LEMA.

Inter natos Mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista. Math. cap. 11.

Præ omnibus alijs maior a priuilegia gratiæ. S. Th. 3. p. q. 27. à 1.

LETRAS.

del mesmo.

Sobre hauer hecho Dios tanto
Aduierte el Angel Thomas
Que hizo por Maria mas
Que por otro ningun Santo.

Luego si a Iuan abassalla
La culpa, y Dios le leuanta
El mas en que la adelanta
Claro es que fue preseualla.

Pintase la figura de Maria Santissima, y por lema lo siguiente.

LEMA.

Quod Eua tristis abstulit
Tu redis almo germine.

LETRAS.

del mesmo.

En el desgraciado dia
Que el demonio combido
A la primera muger no
Se hallo la intacta Maria

Sera juizio temerario
Iuzgar desta Niña tal
Supuesto que qualquier mal
Se cura con su contrario.

Pintase vn Punto, y por lema la siguiente definicion.

LEMA.

Signum est cuius pars nulla.
[p. 40.] *Euclid. Clement. Mathem. lib. 1. diffi.*

LETRAS.

del mesmo.

Antes que animasse el lodo
El sumo haçedor miraua
Que todo el hombre lo erraua
Por querer saberlo todo.

Para el remedio es constante
Que a Maria preseruo
En gracia el caso llego
Y se hiço en vn instante.

Pintase vna Rosa blanca.

LEMA.

Rosa mistica.

LETRA.

de D. Anton Copons.

La pureza desta rosa,
Antes que Adan no pecò.
La Trinidad preseruò
Por Hija. Madre, y Esposa.

Pintase vna mano con vn pinzel, y delante vna tela de vn quadro.

DECIMA.

del mesmo. Qvien mas al blanco ha acertado
El magno Alexandro ha sido
Pues gracia en lo concebido
Al primer instante *ha dado:*
Por las sombras que ha quitado
Sera su fama immortal,
Porque el Padre Celestial,
Que en esto su mano guia,
Haze que pinte a Maria
Sin que tenga Original.

Pintase el primer dia del Mundo en que fue echa la luz, y al otro lado el quarto en que fue formado el Sol.

LEMA.

Electa vt Sol.

DECIMA.

La luz que goze al nacer
Le tuve tres dias antes
De que siruen los hinstantes [p. 41.]
Si aca no pueden cauer
Todo el mundo a de sauer
Que aci Alexandro lo abona
Por Phelipe, y Barcelona
Por cer de mi tan amada
Me defiende con la espada
Y me honrra con la Corona.

de D. Francisco Sayol.

Pintanse las dos colunas del non Plus Vltra sobre dos montes es a saber vna coluna sobre cada monte.

LEMA.

Non plus vltra.

LETRA.

de Ramon Espuny. Ya llego la deuocion
Pia al *Non plus vltra*, quando
El *Non* permite Alexandro
En punto de Concepcion

Pintase vna piscina con vn Angel que mueue las aguas.

LEMA.

Congregationes aquarum appellauit Maria Angelus autem secundum tempus descendebat iu piscina: & mouebatur aqua.

LETRA.

Si tengo vn Angel que mueua
Las aguas desta piscina
Mi primer ser apadrina
Y con su motu lo aprueua.

Pintanse vnos Montes con siete picachos y encima vna estrella.

LEMA.

Verum vero consonat.

LETRA.

[p. 42.] Si en estos Montes la Estrella
Fue luz en el primer ser
Que sombra pudo tener.

Pintese vn Sol luciente que destierra nubes ocscuras.

LEMA.

Post nubila Phœbus.

OCTAVA.

De la Iglesia el aplauso tan constante
De Alexandro el affecto tan ardiente
De Philippo el teson perseuerante
De Barcelona el ansia vehemente
En laminas imprime de Diamante
Vislumbre de la luz resplandeciente
Que ahuyentando Crepusculos inciertos
Nos dan del Sol los rayos descubiertos.

Pintese vna Paloma con vn ramo de oliuo en el pico.

LEMA.

Vna est Columba mea.

OCTAVAS.

El volante Pronostico de nieue
Que en verde ramo de losana Oliua
Clamando paz anuncia que no beue
Licor Salado ya la cumbre altiua
A nuestra Cathredal el buelo mueue
Dando al deuoto plumas con que escriua
Que aquella celestial Paloma pura
El diluvio comun miro segura.

Pintase dos montes, y en medio dellos vna coluna Real, y sobre dellos la Arca del Diluvio.

LEMA.

Supra montes posita.

LETRAS.

del Dotor Orlau.

Oy la firmeza del Arca.
Sobre montes, y vn Monarca.

Pintase vn espejo. [p. 43.]

LEMA.

Speculum sine macula.

DECIMA.

del mesmo.

El enojo vniuersal
Que causo la culpa Dios
Quando vio su rostro en vos
Templo del Original:
Luego claro fue el Christal
Porque a hauerle assi empañado
El aliento del pecado;
Ni Dios en el se mirara;
Ni Alexandro publicara
El breue tan deseado.

Pintase vn breue pendiente de vna coluna Real.

LEMA.

In instanti gratia.

del mesmo. De tal Coluna Real
Pendiente el breue confirma
Que fue sin borron la firma
(En Vos) del Original.

Pintase la concha con la perla sobre vn mar.

LEMA.

Simile est Regnum Cælorum homini negotiari quærenti bonas Margarittas &c.

LETRAS.

del mesmo. No hay amargo en esta perla
Aunque es lagrima del Alua
Porque la endulcio el roçio
Antes que llegasse el agua.
Hallola vn Rey mercader
Y para poder collocarla
En el coraçon de todos
[p. 44.] Su caudal empeña, y gasta.
Vn Alexandro la aprecia
Y vn gran Philippo la guarda
En breue el summo publica;
Y a quien la desprecia acalla.

Pintase la Virgen de la Concepcion sobre el Dragon.

LETRA.

del mesmo. Hizo Dios en vos lo summo
De la gracia: y lo dilata
Vn breue quando lo trata
Vn grande con el que es summo.

LEMA.

En lectulum Salomonis Sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israel: omnes tenentes gladios, & *ad bella doctissimi. Cant. 3.*

LETRA.

del mesmo. Del diuino Salomon
La Camilla fue Maria
De estremada bizarria
Sobre todas quantas son.

Pintase el Sol, y la Luna llena de cara.

LEMA.

Quasi Luna plena. Eccles. 50.

LETRA.

de Francisco Salauert.

Pues me miro ya de lleno
Assi como tuve ser
No me puede escurecer.

Pintase vn Arbol hermoso en quien esta prendado vn enxerto, y ambos cargados de hermosa fruta.

LEMA.

Suscipite insitum verbum. Iacob. Apost. I.

LETRA.

Si no hizieran a vn tiempo [p. 45]
Entrambos fruta sabrosa
Prender fuera estraña cosa.

Pintase vna çarça que en medio de las llamas no se quema.

LEMA.

Si soy fuego doy pureza
Aun en el primer instante
Como soberano Amante.

Pintase vna luz en vn velon que empieça a arder de la qual sale vn resplandor tan luzido que rompe la cabeça a vna Serpiente que con la cola procura apagarla.

LEMA.

Fiat lux, & facta fuit. Gen.

de Baltasar Vila.

Dende mi primer instante
Tan pura soy que tu furia
Se abrasa quando me injuria.

Pintase vna Estrella en el Cielo que hecha vn resplandor tan vehemente que abrasa vna nube negra que se le quiere poner delante.

LEMA.

Igneus est noster vigor, & cœlestis origo. Aeneid. 6.

Celeste el Origen es
Desta Estrella que en su Aurora
Ardiendo su luz mejora.

Pintase la pura Concepcion encima con la Luna debaxo de sus pies.

LEMA.

Mulier visa Diuo Ioanni in Apocalipsi.

p. 46.] Debaxo mis pies la Luna
Que lo soy signo euidente
Concebida de repente
Sin culpa ni mancha alguna.

Pintase vna Paloma.

LEMA.

Mutans Euè nomen.

de Amador Orlau.

Muy justo el Breue publica
Que en Aue el Eua boluiste
En el jnstante que fuiste.

Hor. in Ar. Omne tulit punctum.

Punto de media.

Pintese vna mano que sale de vna nube con vna media de pelo.

LEMA.

Quien pierde punto pierde mucho.

Si vn pûnto falta en la media
se pierde de todo *punto*.
De donde Virgen barrunto
Que Dios con su ciencia Media
Quiso no os faltara vn punto.

Hor. in Ar. Omne tulit punctum.

Punt de cartes.

Pintes vna taula de joch, y en ella vn punt de oros.

LEMA.

In ludo triumphus.

Al armat volgue jugar
Maria, y fentse *home* al punt
Va fer a tots ab lo *punt*
Y a llucifer va *trunfar*.

Hor. in Ar. Omne tulit punctum. [p. 47]

Punt de temps.

Pintes vna campana gran en vn Campanar.

LEMA.

Canit victorias in cimbalis bene sonantibus.

LETRA.

Molt va de repicapunt
Esta festa de la Seu
Fins la *Thomasa* ab sa veu
Ha repicat aquest *punt.*

Hor. in Ar. Omne tulit punctum.

Punto fixo.

Pintese vn puerto ceñido de siete montes, y sobre ellos la estrella Norte, y vna naue que va al puerto.

LEMA.

Sydus dirigit.

Pves se ha hallado el *punto fixo*
En el polo de Maria
Buena estrella el baxel guia.

Hor. in Ar. Omne tulit punctum.

Punt de sabata.

Pintese vn peu de dona molt petit que pise lo cap de vna serp.

LEMA.

Insidiaberis Calcaneo eius.

Pera fer caure a Mària
No troba *peu* Bersebuch
Perque te el peu tant petit
Que al primer *punt* calsa just.

Estos son los que concurrieron para los premios, los que se siguen los guio su deuocion en diferentes partes.

[p. 48.]

Alla Concessione immacvlata della Santissima Vergine Maria.

SONETTO.

Cercáte ò Muse vn piu lodatto ingegno
Che con piu dolce stil lo di coste
Che da ardimento a gli ardimenti Nise
La che in amor conuerte human sdegno.
Lasso ben conosch io mio stato indegno
Lodarla may potro quanto Vorey
Ma spesso vn cor deuoto agl'alti Dei
Impetra grasia nel celeste Regno.
Solo diro che cui per Madre naque
D'vn Sol si resplendente e ch ab initio
Fù creata per tal non fù in peccatto.
Derch, hauendo di esser d'Iddio hospitio
Di tutte le sue gratie ornarla piacque
All'hora forse Adamo er' ancor nato.

SONETTO.

Hor se tutta hauesi, jo al Petto infusa
La virtù che Elicona inspirar suole
Ch'io potessi con dolci alte parole
Rouinar tanti incanti di Meduza.
In quel famoso jnstante (Amica Musa)
Che si diede a Ioachimo amata prole
E ch'Anna in se concesse vn si bel sole
Gia allor Maria su culpa esclusa.
Di gratia sempre su constante e ferma
E cui la preserua jesse felice.
Perch'se hiaua non fusse in li suoi Giorni
Dunque ben pors jo dir nobil fenice
Che de vostra Concession como s'afferma
E la che vol che a rallegrarm'jo torni.

DECIMAS.

Si Dios es omnipotente
Luego pudo preseruar
Hauiendose de humanar [p. 49.]
Virgen que fue tan decente.
Si pudo ya esta euidente
La preseruo vigilante
Y en caso tan importante
Por su bondad, y clemencia
El testo a su omnipotencia
Parece que hecho al instante.

Claro esta la preseruò
Porque si el contrario fuera
Bien afirmar se pudiera
Que es hijo de Esclauo: no?
Pero lo que siento yo
Es que aunque todos pecamos
En Adan a ella dexamos
Porque si aquella fue ley
De la ley se exime el Rey
Y ansi a su Madre excluyamos.

Pintense siete montes que todos forman vn Puerto, y que deste sale vna Naue encima de cuyo arbol se ve vna Estrella que sirue de Santelmo con vn rayo mayor azia arriba.

LEMA.

Lucet, & protegit.

Salio la Naue Maria
De los senos destos montes
Primer Santelmo de gracia
Entre vientos luz, y Norte.

Pintase vn monte de los del Papa, y encima del monte la torre de Monjuique en la asta o guion el globo que señala vn Vaxel que amanece en alto mar viento en popa; en el globo las armas de la Ciudad de Barcelona, y sobre el globo vna Estrella que despide sus resplandores.

LEMA.

Plenis subit ostia velis.

[p. 50.] Al primer punto que vio
De gracia la naue bella
Con la luz de aquesta estrella
El monte la señalò

Pintasse el Cielo con dos Estrellas cuyos resplandores rodean vna açuçena rodeada de espinas ò Cambroneras.

LEMA.

Sicut lilium inter spinas.

Dos Estrellas amanecen
En mi amparo, y al salir
Danme primero el luzir.

Pintasse vna Aguila, y a su lado cinco hijuelos que todos miran de hito a hito a la Aurora que precede al Sol que va saliendo.

LEMA.

Aurora consurgens inconniventibus oculis.

Solo a mi que a mis polluelos
Es escondido el mirar
Los primeros paralelos
Del sol sin pestañear.

Pintasse vna media Luna que sirue de arco assentada de puntas sobre el monte del Papa, y en el de la Luna sus dos estrellas, y encima de la Luna ò arco vna Naue con flamulas ò gallardetes.

LEMA.

Triumphans nauigat.

Ser el primero luziente
Nab-el Arco de tus glorias
Pues sobre Luna eminente
Puso al vaxel de victorias.

Pintase vna Naue en el puerto de Barcelona, y de la otra parte las constituciones de Cataluña.

LEMA.

Fidem facio.

El Nabarco desta Naue [p. 51.]
De Barcelona en el puerto
Primero desembarcò
Assi lo afirma el Decreto.

Pintase vna Estatua con vn dedo en la boca significando el silencio.

LEMA.

Punto en boca.

Hazer fiestas no le toca
Al Domingo de Passion
Si en fiestas de Concepcion
Se le ha puesto punto en boca.

Pintase el Niño Iesus con la Cruz en la mano izquierda que con vn dedo de la derecha la señala.

LEMA.

Per Crucem innocua.

Dezidnos Niño Iesus
Vuestra Madre esclarecida
Fue en pecado concebida?
No lo fue por esta Cruz.

Pintase vna Piramide, y sobre ella vn Sol.

LEMA.

Nescia Vmbræ.

Estando de medio a medio
El Sol sobre la coluna
No pudo hazer sombra alguna.

Pintase vna Paloma muy blanca.

LEMA.

Columba mea immaculata mea.

No tiene hiel la paloma
Porque su mayor ventura
Es no tener amargura.

Pintase vna çarça coronada de llamas de fuego estando ella muy verde.

LEMA.

Rubus ardens incombustus.

Este fuego Celestial
No abraça la çarça aqui
Illustra su pompa si.

[p. 52.] Pintase vna Paloma crecida.

LEMA.

Quasi Palma exaltata sum.

Como siempre en Palmas Dios
Os tuuo no pudo ser
Que algun tiempo Lucifer
Tuviera la mano en vos.

Pintase vna Concha sobre el mar, y en ella vna perla que se beue el rocio que cae de vna blanca nube.

LEMA.

Rigans de superioribus.

Al concebirse esta perla.
Tan fuera del natural
Pone el Cielo su caudal.

Pintase la Virgen Santissima con el Dragon baxo el pie.

LEMA.

Ipsa conteret caput tuum.

El Dragon aunque Villano
No acierta aqui el tiro a fe
Pues para ofender tirano
Dandole tanto del pie
No puede tomar la mano.

Pintase vn Espejo que retrata el Sol que tiene delante.

LEMA SOBRE EL SOL.

Sol Iustitiæ Christus.

LEMA SOBRE EL ESPEJO.

Speculum Justitiæ.

Al sol retrata el Cristal
Porque enseñe su luz pura
Que no tuuo su hermosura
Sombras en su Original.

Pintese vn sol que embia vn rayo de luz a la niña de vn ojo abierto que tiene delante.

LEMA.

Visio fit in instanti.

Niña que al primer instante
Del sol mira el rosicler
Claro esta que se ha de ver
De toda sombra triunfante.

Pintase vna hermosa açuçena alta y mas baxas muchas espinas.

LEMA. [p. 55.]

Sicut Lilium inter spinas.

Tan puro estuvo el candor
Desta açuçena Divina
Que en tan agudo rigor
Como ella era superior
No la tocò ni vna espina.

Pintase vna Estrella sobre vn monte en la forma que le pinta por armas Nuestro Santo Padre Alexandro Septimo y entre el monte y la estrella vna torre como la de Monjuique que señala vna Nave que va azia el monte.

LEMA.

Sigue el Norte.

Sin encallar en Vaxios
De culpa esta Nave bella
La guia muy buena estrella.

Pintase vn Sacerdote que esta enseñando la Vera Cruz y los Sacristanes con sus pendones de la Passion todos con los rostros cubiertos con vn velo negro.

LEMA.

Vexilla Regis prodeunt.

Oy Domingo de Passion
Se pone el negro capuz
Mas por Dios y aquesta Cruz
Celebra la Concepcion.

Pintes vn malalt en lo llit y vn metge que'l pulsa.

LEMA.

Ya no parla

Mal lo negoci se entaula
De aquest malalt mitx difunt
Suposat que en aquest Punt
Ha perduda la paraula.

Pintase vna torre muy fuerte con las puertas serradas y sobre ellas este lema.

LEMA.

Sicut Turris Dauid.

Nunca en vos la culpa entrò
Que al mundo todo dio muerte
Porque siempre, o Virgen fuerte
[p. 54.] Como vna Torre os alló.

Pintase vn cielo y en medio del la estrella del oriente muy luzida.

LEMA.

Estella Matutina.

Tan clara y resplandeciente
ha madrugado esta Estrella
qual (*) primer instante es bella.

(*) Que al.

Pintas vna taula y sobre ella vn melo y vn ganivet.

Si per tu no ses cullit
ni dell mai pots gusta[r]
Dexal nol vullas tastar.

De Don Francisco Sayol.

Pintese hun honbre que pasa por delante de la casa del General cargado de huna caxa de moneda ha imitacion de las que el Rey N. S. enuiaua a Italia y Flandes.

ARCA.

Del Rey esta caxa es
Plena del Tesor Real
No entra en lo General
Per contracte y pacte expres
Registrarla seria mal
Y fora ab iniusta lley
Portant dins ella del Rey
Vn retrato original.

Pintase la Muger del Apocalipsi.

LEMA.

Ab eterno ordinata sum.

Del mesmo. Si quiso y no pudo no es Dios
Si no quiso no es buen hijo
Digan pues que pudo y quizo.

Esto es en breue suma la Relacion, y Epilogo de las fiestas, que esta Nobilisima Ciudad ha hecho en el Iubilo, y demostracion del contento, que tiene la Constitucion Apostolica, que nuestro Santo Padre Alexandro septimo ha hecho en fauor de la pia opinion de la pura, y siempre immaculada Concepcion de la Reyna de los Cielos, Madre del hijo de Dios; en cuyas alabanças Santissimas se empieça a assomar par poderse descollar con su affecto la insigne Vniuersidad de esta Nobilissima Ciudad de Barcelona, en las fiestas, que le va preuiniendo; de cuyas doctas, y bien templadas plumas no solo se gozara de diferentes Poesias en Gerogliphicos, y Epigrammas; pero aun de

otros generos de metros assi latinos como Castellanos; conque la relacion dellas se lleuara los aplausos deuidos que para la mia sobrame el hauello emprendido, y poder dezir a la Virgen Santissima como a su deuoto: *Laus tua Domina incomprehensibilis est; corde non comprehenditur, ore non mensuratur, aure non percipitur: quare ista transeunt, & laus tua Domina manet in æternum; cogitatio incipit, & cogitatio finitur; vox sanat, & vox transit; auris audit, & auditus definit: laus vero tua in æternum est: quis ergo est, qui te laudat? Non nos laudemus te, sed tu te, & per te, & in te.*

Imprimatur Barcin. 28. Aprillis 1662.

Episcopus Barcinonen.

APÈNDIX VIII. (*)

Deliberacions i lletres referents a la contenció del clavari de la Ciutat amb el Capitol de la Seu per una presa de moltons.

[*Consell de Cent.*]

Dicto die [11 de maig de 1662]

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats en la forma acostumada, en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo quart absent, digue y explica com lo d[i]e de dilluns proxim passat, festivitat del archangel sanct Miquel, a la que los senyors consellers estaven pera anar a la functio ordinaria de la eglesia de dit glorios archangel, arriba en lo concistori dels dits senyors consellers lo magnifich clavari de la present ciutat, donantlos noticia com, havent sabut que en uns corrals serca lo riu de Besos se trobave algun remat de bestiar de moltons, havia manat de aquells se n fes aprehentio, per pasturar dins las pasturas de la present ciutat y estar prohibit lo pasturar major numero de bestiar de setanta caps per quiscuna carniseria de aquelles que son permeses; com en effecte dins lo corral que s diu esser de Miquel Riber se havian trobat major numero de sis cents moltons, entre los quals n i havia alguns de marcats ab la marca acostumada del molt illustre capitol de la present ciutat, y apres de haver preguntat lo dit remat de moltons que no eren marcats de qui eren, los pastors havian fet de resposta eren de Miquel Ferran y de Pau Bover, y que los que s trobavan marcats eren pera la provisio de la carnisseria de la Canonja, y encontinent fonch ordenat a dits pastors triassen los que eren marcats de dita marca, com en effecte ho feren y trobaren haverni trenta y set, y comptats los demes que s trobaren sens esta marca fonch trobat haverni sinch cents vuytanta nou, los quals eran estats apresos; ohida la qual relatio per dits senyors consellers, fonch respost a dit magnifich clavari que la hora era tarda y que subposat los havia fets apendrer despres tractarian la materia, y restant ab

(*) V. p. 190, 192, 195, 199 i 207.

aquexa conformitat sen anaren a dita iglesia; y al que estaven en dita iglesia, tingueren un recado de part del sindich de dit molt illustre capitol, ab lo qual los deya que en exir de dita functio de Sant Miquel fossen servits arribar en la casa de la ciutat perque tenia que donarlos un recado, com en effecte los senyors consellers si conferiren, y conferits dins de ella lo sindich de dit molt illustre capitol los insinua que la ocasio per la qual los havia suplicat arribassen dins la present casa ere pera dirlos que per part del illustre capitol dos senyors capitulars havian de reportar una embaxada a sa senyoria, que sols estaven sperant resposta pera reportarla, y no obstant que la hora [era] tant tarda los senyors consellers feren de resposta a dit sindich que sempre que los senyors capitulars fossen servits reportar dita embaxada los senyors consellers la rebrian ab molt gust, per lo qual effecte estarian sperant; e al cap de un rato arribaren en lo concistori los reverents senyors don Jayme Camps ardiaca y ..... (*) canonges de la catredal de la present ciutat, y de part de dit illustre capitol explicaren sa embaxada dient com havian tingut noticias que lo magnific clavari de la present ciutat havia feta aprehentio de un remat de bestiar que eren de servey de la carnisseria de la Canonja y que aquells eren arribats per compte del provehidor de aquella, y que encara ques pretengues que aquells no eren del dit molt illustre capitol per no haverni de marcats ab la marca ordinaria sino molt poch numero, empero que sols bastava en lo remat ni hagues alguns de marcats pera assegurar que tots eren per una matexa provisio (donant altres moltas rahons), y que axi speraven que la present ciutat (attesas las causes refferides) ordenaria a dit magnific clavari restituhis aquella, y apres de moltas rahons que possaren, los senyors consellers respongueren a dits senyors capitulars que no estaven molt noticios[os] de dit fet pero que ells se informarian y tractarian la materia y que del ques resoldria sels ne tornaria resposta; y apres informats dits senyors consellers llargament per dit magnific clavari de las raons y causes quel havian mogut pera fer dita aprehentio, ordenaren que pera la matexa tarda se tornassen a convocar los senyors consellers, manant avisar los magnifichs advocats y altres offitials necessaris pera tractar lo dit fet y poder respondrer a dita embaxada, com ab tota puntualitat axi fonch fet y observat; y pera la tarda, apres de esserse ajuntats dits senyors

(*) En blanc.

consellers, magnific clavari y assessors de vostra senyoria y tractada molt la materia, y considerant que segons lo sentir de dits magnifichs assessors lo dit magnific clavari havia procehit en cars licit y permes a la aprehentio de dits moltons, attes majorment que tots los ques trobaren marcats ab la marca del illustre capitol foren dexats, procuraren se reportas la resposta a dit molt illustre capitol, anant per aquest effecte en casa del illustre y reverent senyor vicari general, Joseph Ximenis y Monrodon, a suplicarli per part dels senyors consellers fos servit ordenar que lo molt illustre capitol se convocas pera poder reportar dita resposta, lo qual senyor vicari general fonch servit de respondrer que no li ere possible poder fer dita convocatio per ser hora incomoda y estar indispost y haver lo endema de pendrer la purga y que podian fero entendrer al senyor vicari general don Pedro Copons, quel procuraria fer convocar; encontinent que los senyors consellers tingueren dita resposta, procuraren fer reportar dit recado al di[t] senyor don Pedro Copons, y no obstant las exactas diligencias se feren pera trobarlo no fonch possible fins que fonch molt a la tarda que ja sen anava en sa casa, al qual li fonch donat lo mateix recado que ere estat donat al senyor vicari general Ximenis, y responent a ell digue que aquella hora era tant incomoda que no ere possible poder convocar lo dit illustre capitol per no saber ahont se porian trobar los demes senyors canonges, pero que lo endema demati a les nou hores se ajuntarien y que les hores se poria tornar dita resposta. Lo endema demati, que fonch lo dimars proxim passat, havent entes que lo dit illustre capitol se ere ajuntat, procuraren los senyors consellers respondrer per medi de embaxada, que reportaren don Hieronym de Miquel y mossen Francisco Mora y de Marymon, ciuteda, a dit illustre capitol, representantlos en ella lo que havia passat, las causas tant justas havia tingut lo magnific clavari pera procehir a dita aprehentio, y que de ninguna manera dels moltons havia tingut noticias eren de dit illustre capitol no havia tocat ningu ans be los havia dexats, pero que ab tot se assegurassen que la ciutat desijave tenir tanta correspondentia ab dit illustre capitol que en tot lo quels seria licit y permes fer y obrar per servey de dit illustre capitol o farian; a la qual embaxada respongueren als matexos embaxadors que tenian ohit lo que sels havia refferit y que ells pendrian la resolutio quels aparexeria esser convenient, de la qual o be ne tornarian resposta a la

ciutat o be procehirian de justitia com millor los aparexeria, com de aquexa manera feren relatio los dits senyors embaxadors; y encara que es veritat que los senyors consellers speraven que la materia se tractaria mes per extens, segons vejan la causa tant gran havia mogut al dit magnifich clavari a fer dita aprehentio, y haver constat per informatio rebuda en la scrivania major de la present casa que dits moltons apresos eren de mossen Miquel Ferran, ciuteda, y de mossen Pau Bover, cavaller, y que son arrendataris de differents carnisseries, es assaber, dins la present ciutat de la de Sant Joan y de Sant Bernat, y fora della de las de Badalona, Mataro y altres, y que de dit remat se proveien aquelles, lo que redundava en notable perjudici dels privilegis y ordinacions de la present ciutat y de sas pasturas, no tingueren ningunes altres noticies fins lo di[a] de ahir al demati, que havent ohit assenyalar la vedada, procuraren inquirir y saber la causa, la qual segons han sabut diu es que dit senyor vicari general havia declarat per excomunicat a dit magnifich clavari, y juntament havia declarat entredit local, personal y general per la dita aprehentio de moltons, sens haver precehit monitio alguna a dit magnific clavari; tingudes les quals noticias, ajuntaren dits magnifichs advocats ab altres dos consulents peraque vessen y mirassen lo que aserca de dit fet procehia y se devia fer y observar, com en effecte apres de molt tractat lo fet y molt premeditada la materia, han donat son sentir en scrits ques legira a vostra senyoria, y juntament los senyors consellers per medi de dits dos embaxadors feren reportar al illustre y reverent senyor bisbe de esta ciutat embaxada donantli noticia de las ditas cosas, al que fonch servit sa senyoria respondrer que estimava las noticias se li eren donades puix de ellas restave plenament informat y que desijarie que estas materias no pasassen avant, y que si a la ciutat li aparexia nomenar personas pera tractar de dit ajust, sa senyoria se sentia ab alientos de que per part del illustre capitol se faria nominatio de persones per tractar ditas cosas, del ques feu la deguda estimacio a sa senyoria; y de la matexa manera se feu embaxada al spectable senyor portant veus de general governador, donantli noticias del que havia passat per estens, suplicantlo fos servit en lo convenient valer a esta ciutat fentli merse com de la ma de sa senyoria sempre ha experimentat, al que fonch servit respondrer que de ditas cosas ja n havia tingut noticia per medi de embaxada que li havia feta lo illustre capitol, y

que ne havia tingut viu sentiment, y que tot quant pogues valer y ajudar a la present ciutat lo tindria prompte. En execucio del qual vot, se ha presentat al senyor vicari general esta tarde appellatio apellant de dits procehiments, lo qual vot fonch llegit al present consell y es del tenor seguent (*):

[Vot dels assessors de la ciutat.]

«Ihesus Maria Joseph.

En lo fet consultat per los molt illustres senyors concellers y magnifich clavari de la present ciutat de Barcelona, ha cerca de la aprehencio feta de sinch cents vuitanta nou moltons per lo dit clavari lo die de 8 del corrent mes de maig en los corrals situats cerca del riu de Besos que s diuen esser per la provisio de la carniceria del molt illustre capitol de la seu de Barcelona, y ha cerca de la sententia y declaratio feta per lo illustre y molt reverent don Pedro Copons, vicari general del illustrissim y reverendissim senyor bisbe de Barcelona y canonge de la dita seu, als 10 del corrent mes, ab la qual lo dit magnifich clavari es estat declarat excomunicat ab pretextu de notori invasor dels bens ecclesiastichs, y la present ciutat es estada supposada y en ella declarat entredit general, local y personal. Vista la dita sententia per lo dit illustre y reverent senyor vicari general proferida, vist lo proces fet devant lo dit magnifich clavari en poder del scriva major de la present casa, vista la real sententia proferida a relacio del noble don Pedro Soler als 27 de octubre 1615, confirmada a relacio del magnifich doctor Hieronym Sanctiust acerca de la carniceria de dit molt illustre capitol, vista altra provisio a relatio del dit noble don Pedro Soler facto verbo en la real audiencia feta a 13 de Juny 1619, ab la qual es prohibit al capitol arrendar la dita carniceria y esta disposat que lo capitol use de la carniceria tot dol y frau seçant, vistas diversas ordinations de la ciutat y en particular de las fetas a 5 y 8 de febrer 1573, ab que esta disposat que no pugan tenirse mes de setanta caps de bestiar en lo territori y terme de Barcelona per los que podan tenir carniceria, vist lo que se havie de veurer;

Attes, que de la informatio rebuda devant lo dit magnifich clavari consta los dits moltons son de Miquel Farran, ciutada honrrat de Barcelona, y de Pau Bover, cavaller, y que dits moltons no estan destinats per la dita carniseria del molt illustre capitol, per que no son marchats ni assenyalats ab la marcha del

(*) Aquest document és transcrit directament de l'original (*Reg. de Deliberacions*, f. 127).

capitol conforme sempre se es observat y es estat novament retificat entre ciutat y capitol, ans be los dits moltons servian pera provisio de las carnicerias de Mataro y Badalona, y per altres carnicerias ques pretenen tenir en frau de la ciutat en las casas de Sant Joan y Sant Bernat, y consta que lo clavari dexa trenta set moltons ques trobaven marchats y assenyalats ab la marcha del capitol com acostuman estar los que estan destinats per provisio de llur carniceria; consta tambe que lo dit numero de sinch cents vuitanta nou ab lo dit numero de trenta set moltons es excesiu al que segons las ordinations de la ciutat y altrament de dret pot tenir lo capitol en las pasturas de la ciutat; y axi mateix consta que tant gran numero de bestiar se pastura en las erbas de la ciutat dolosa y fraudulentment per provehir altres carnicerias fora de la del capitol, la qual contra thenor de la dita provisio real te arrendada lo capitol cobrantse un gran preu, y ab titol de provehidor causa un gran dany a la ciutat; de hont resulta que lo magnifich clavari a prosehit llegitimament en fer aprehentio de dits moltons que nos trobaven marchats, y que no ha invadit ni ocupat bens alguns de la Iglesia, y per consequent que la declaratio feta per lo dit illustre y molt reverent senyor vicari general es gravatoria a la present ciutat y magnifich clavari, y que se ha declarat lo entredit sens causa ni ocasio, y que la dita excomunicatio y declaratoria de aquella es injusta per no haver precehit monitio y citatio del magnifich clavari, y per no poder prosehir via rigurosa et executiva ab sensuras contra un official, ab lo qual nos presumeix dol, majorment asistintlo tantas rahons juridicas, justas y probables per las quals sessa la pretesa notorietat. Per tant y altrament, los doctors infrascrits, advocats y assessors ordinaris de la present casa y consulents aplicats, son de vot y parer que lo magnifich clavari apelle y diga de nullitat de la dita declaratoria, lo qual en lo present cas tindra effecte devolutiu y suspensiu, y que se prosequesca la appellatio devant jutge superior, y que lo sindich de la present ciutat firme contentio segons lo styl, per los quals medis la present ciutat conseguira lo reparo del prejudici se li ha fet ab dita declaratio y sententia de entradit. Salvo semper &.

Vidal y Roca, *advocatus civitatis.*
Palmarola, *advocatus civitatis.*
Par, *consulens.*
Didacus de Ferrer, *consulens.*»

Apres de llegit lo dit vot, los magnifichs assessors de la present casa feren llarga relatio aserca dita materia y del contengut en dit vot y de la justitia que asistia a dit magnific clavari, tant per haver feta dita aprehentio com tambe que segons las doctrinas que en dret havian trobades dita excomunicatio nos podia ser feta ni dit entredit posat sens haver precehit primer monitio, pero que no obstant axo a ulterior cauthela havian aconsellat se apellas al illustrissim y reverendissim senyor archabisbe de Tarragona, illustrissim senyor nuncio de Spanya, y a la Santa Sede Apostolica, lo que ja se ere posat en execucio, y que juntament lo medi de la contentio que en lo mateix vot aconsellaven, devia posar lo sindich de la present ciutat no ere peraque ara de prompte la firmas sino pera quant fos menester, y juntament refferi molts y diversos exemplars de differents ocasions que per semblants y altres coses y havia hagut semblants differentias y entredits y la ciutat havia obtingut en son favor.

Totas las quals relations fetas per dit senyor conseller en cap y magnifichs assessors de la present casa, juntament ab lo dit vot, fonch donat per propositio al present consell, peraque sie de son servey deliberar lo fahedor en cosa que tant te la mira al benefici y auctoritat de la present ciutat.

Contencions del capitol.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que en lo tocant al de justitia sie posat en executio lo vot fet per los magnifichs advocats y consulents com en ell se conte, y en lo tocant al de gracia sien servits los senyors consellers fer una embaxada al molt illustre y reverendissim senyor bisbe de Balbastro, fentse aquella de paraula per medi de un ciuteda y un militar per los senyors consellers nomenadors en la forma acostumada, y que per la explicatio de ella se li done una copia del vot fet per los magnifichs advocats y consulents contenint lo bon dret y justitia de esta ciutat en orde a dita materia, offerintli que en cars sie servit de major explicatio de ell que la present ciutat ordenara que los magnifichs advocats lo informaran extensament ahont li faran constar las rahons juridicas y lo bon dret te esta ciutat en orde a sa pretencio, y que axi mateix se fassa una embaxada al illustre y reverendissim senyor bisbe de Barcelona, estimantli la honra y merse que ha significat fer a esta ciutat ab la resposta de la embaxada se li ha feta lo die present per part dels senyors consellers en orde a tenir gust la materia se ajustas fentse nominatio de persones, representantli que la ciutat ja te confe-

rentia uberta ab lo illustre capitol en la qual se tracta universalment dels interessos y encontres y pot haver entre la present ciutat y capitol (sens apartarse ni cessar dels medis de justitia y judicials), y que axi si volen tractar en ella la ciutat esta prompte per lo que may es estat son animo apartarse de dita conferentia, y que per quant se te noticia que lo illustre capitol ha enviat al illustrissim senyor archabisbe de Tarragona pera informarlo de sa pretensio, que perço axi mateix per part de la present ciutat se fasse un memorial per dits magnifichs advocats y una carta informantlo del bon dret te esta ciutat en dita materia, confiant que sa senyoria illustrissima restara enterat del bon procehir de la present ciutat en la ocasio present, y axi mateix se envie altra embaxada al spectable portant veus de general governador, fentli la deguda estimacio de la merse ha fet a la present ciutat en respecte de la embaxada que axi mateix lo die present se li es reportada, suplicantli sie servit donar una carta de favor per lo illustrissim y reverendissim senyor archabisbe de Tarragona en abono de la justitia y bon dret te esta ciutat en orde al dit fet, com axi lo present consell o delibera; cometent la dispositio de ditas cartas y tot lo demes convinga als senyors consellers, junta de vint y magnifichs advocats, ab que en cars de ajust sien servits no conclourer ninguna cosa que primer non donen noticias al present consell.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 124 v.º-128 v.º)

[*Junta de vint.*]

Die .XII. maii .MDCLXII.

Los senyors consellers, lo quart absent, ajuntats ab vot y parer de la junta de vint, en executio de la deliberatio feta per lo savi consell de cent tingut y celebrat lo die de ahir, deliberan que, attes las embaxadas deliberadas per lo savi consell de cent son ja reportades, y de la relatio feta per los senyors Hieronym de Miquel y Francisco Mora, ciutada honrat de Barcelona, consta de las respostas son estats servits fer dits senyors, y de ellas experimentar la present ciutat lo quant desijan dits illustres senyors donarli tot apojo, deliberan perço que altra vegada se fasse embaxada al molt illustre y reverendissim senyor bisbe de Junta de 20.

Barcelona, fentli entendrer que la present ciutat entendra en continuar las conferentias ab lo illustre capitol pera tractar de ajustar la materia; y que en primer lloch les persones que per part de la present entrevindran en ditas conferentias, sien servits en primer lloch proposar que sie servit dit illustre capitol alsar lo entredit, attes lo desconsuelo tant gran ocasiona a tot lo poble, servintse dits senyors lo que hauran tractat conferiro ab la present junta; continuant per medi de justitia scrivintse al illustrissim senyor archabisbe de Tarragona, fentlo sabidor de la aflictio ab que s troba esta ciutat, supplicantli sie servit aconsolarla per los medis de justitia que a esta ciutat tant justament li competexen, enviant copia de tots los papers necessaris al procurador te elegit lo magnific clavari, peraque plenament informe a dit illustrissim senyor.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 128 v.º-129.)

[*Lletra dels consellers a l'arquebisbe de Tarragona.*]

Illustrissim senyor.

Lo desconsuelo tant gran ab que esta ciutat se troba nos ocasiona y representa a vostra senyoria ilustrissima la resolucio tant prompta prengue lo reverent vicari general en excomunicar lo clavari d esta ciutat per una apprehensio feu dit clavari de uns moltons al arrendatari de la carniceria del illustre capitol, y lo quant ha sentit esta ciutat tal resolucio sens haver volgut hoyr las causas tingue dit clavari per fer dita apprehentio, y com esta ciutat no desiye per ninguna manera fer perjudici algu a la inmunitat ecclesiastica, sino tant solament conservar sas prehemi-nentias y perrogativas que per privilegis y sententias reals, si com sera vostra senyoria illustrissima servit informarse per lo memorial que a vostra illustrissima se entregara, y com hage esta ciutat en totas ocasions experimentat lo emparo de vostra senyoria illustrissima no menos lo espera en esta, suplicant a vostra senyoria illustrissima sie servit aconsolarla y afavorirla majorment per los medis de justitia que per est effecte judica tenir. Deu a vostra senyoria illustrissima guarde. Barcelona y maig 12 de 1662.

Los concellers de la ciutat de Barcelona.

(*Reg. de Lletres closes*, 1660-1662, f. 163.)

[*Juntes de vint.*]

Die .XIII. maii .MDCLXII.

Los senyors consellers, lo quart absent, ajuntats ab vot y parer de la junta de vint, en execucio de la deliberatio feta per lo savi consell de cent tingut y celebrat als onse del corrent, deliberan que se scriga al embaxador de la present ciutat en la cort del rey nostre senyor, donantli noticias del que ha succehit en la present ciutat per raho de la aprehentio dels moltons, enviantli copias de la appellatio, del vot fet per los magnifichs advocats y memorial fet per los matexos advocats y deliberatio del savi consell de cent, a effecte que informe al auditor del senyor nuntio de sa Sanctedat peraque en cars sie menester y quant convinga reste informat de la justitia desta part. Junta de 20.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 129.)

Die .XV. maii .MDCLXII.

Los senyors consellers, lo quart absent, ajuntats ab vot y parer de la junta de vint, attesa la relatio son estats servits fer los senyors Hieronym de Miquel y Francisco Mora y Marymon de las conferentias havian tingudas ab lo illustre capitol y lo que en ella se havia tractat, y lo estat en que estava la materia, y que dit illustre capitol havia resolt per donar gust a la present ciutat cometre tot lo fet al molt illustre y reverendissim senyor bisbe, per lo que se havia fet [per] part de dit illustre capitol a dit molt illustre senyor bisbe una embaxada posant tot son dret a sa ma, a la qual embaxada se ha precentit haver respost dit senyor bisbe que ell no podia alsar lo entredit que no fos reintegrada la immunitat ecclesiastica, lo que no ha pogut la present junta creurer per esser estat lo senyor bisbe servit significar ser medianer per ajustar ditas contencions, que perço, pera ques veja ab quantes attencions la present ciutat proceheix, en primer lloch y ans de disgregarse la present junta, se fasse una embaxada a dit molt illustre y reverendissim senyor bisbe, suplicantli que subposat lo illustre y reverent capitol ha dexat en sa ma lo ajustar dita materia y la present ciutat tambe, spera que sera sa senyoria servit manar ajustarla, que perço ans de totas cosas per lo consuelo universal sie servit manar alsar lo entredit, a la qual embaxada Junta de 20. Contencions de capitol y ciutat.

fonch dit senyor bisbe servit respondrer que estant la part satisfeta no entenia poder alsar lo entredit y que las raons allegades per part de la present ciutat no li obstaven y que ell estava informat de juntas y teolechs ab que entenia haver procehit juridicament en la declaratio de dit entredit, ohida la qual resposta fonch deliberat que los senyors concellers se servissen juntar esta tarde lo savi consell de cent y en ell fer relatio llargament del estat en que esta la materia y de tot lo que se ha obrat, peraque ohida dita relatio se puga en dit savi consell deliberar lo de major conveniential per la present ciutat.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 130.)

[*Consell de Cent.*]

Dicto die [15 de maig de 1662.]

Contencions entre ciutat y capitol.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats &c. en la forma acostumada en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo quart absent, digue y refferi, com en executio de la deliberatio feta per lo savi conseil de cent celebrat als onse del corrent, los senyors consellers, per medi de mossen Hieronym de Miquel y mossen Francisco Mora y Marymon, feren reportar las embaxadas al molt illustre y reverendissim senyor bisbe de Balbastro, enviantli copia del vot fet per los magnifichs advocats de la present casa y dos consulents, los quals foren servits informarlo molt per extens de las causas y raons asistian a la present ciutat peraque lo magnific clavari de ella hagues procehit en conformitat del que havia obrat, assegurantli que en cars li aparegues que del vot se li ere entregat y rahons se li eren ponderades no estigues ab las noticias convenients, que la present ciutat ordenaria a sos magnifichs advocats lo anassen a informar plenament, al que fonch servit respondrer que estimave molt la honra y merse la present ciutat li havie feta en valerse de son medi y que restava assegurat que la present ciutat, qui en totas sas actions procehia ab tanta maduresa y prudentia, en la de ara hauria procehit ab lo mateix, empero que li aparexia que lo clavari apres de feta la aprehentio dels moltons devia recorrer devant jutge ecclesiastich peraque s ves lo de justitia y fahedor, sino es que la present ciutat tingues algun indult particular ab lo qual li tribu-

his facultat de poder obrar en aquexa conformitat, pero que assegurava a la present ciutat que en demostracio de la estimacio feya de la honra se li ere estada feta, procuraria obrar en tot lo de sa major conventientia lo que seria possible, y que li aparexia del que li ere estat refferit y del paper o vot se li ere estat entregat restava plenament informat, y que per exa causa no necessitave de altra informatio; per medi de las matexas personas fonch reportada al espectable senyor portant veus de general governador en lo present principat, fentli per part de esta ciutat la estimacio tant deguda de la honra y merse es servit sempre fer a la present y en particular en lo fet de estas contentions, y juntament lo suplicaren en continuatio de ella fos servit donar carta peral illustrissim y reverendissim senyor archabisbe de Tarragona, en abono de la justitia y bon dret la present ciutat te en lo fet de la dita aprehentio de moltons y en lo que ha obrat en esta materia, a la qual fonch servit respondrer ques trobave ab gran desconsuelo del que la present ciutat y tot lo poble sentia per raho de estas contencions entre lo molt illustre capitol y present ciutat, y que sempre havia cregut que la present ciutat havia obrat y procehit ab aquellas attentions que acostumave, y que ell offeria valer a la ciutat en tot lo que li fos possible, y que la carta se li demanave per lo illustrissim senyor archabisbe de Tarragona la faria ab molt gran gust com en effecte fonch servit donarla, la qual, juntament ab la que la present ciutat ab interventio de la junta de vint havia scrit a sa illustrissima acte de appellatio y memorial fet per los magnifichs advocats de la present casa ab procura que per dit magnifich clavari ere estada feta, se eren enviats a dita ciutat de Tarragona, pera presentar suplicacio y appellar de dit entredit y excommunicatio, y ab dita carta suplica la present ciutat a dit illustre y reverendissim senyor archabisbe de Tarragona fos de son servey aconsolar la present ciutat y tot lo poble alsant lo entredit y a major cautela prestada cautio fidejussoria absoldrer dit magnific clavari de la excommunicatio, en cars hagues incorregut en las censuras. Y fetas ditas dos embaxadas, fonch per las matexas dos personas reportada al molt illustre y reverendissim senyor bisbe de Barcelona, representantli en ella que lo savi consell de cent, aderint al que sa senyoria ere estat servit representar de que com a Pare y Pastor en esta ciutat desitjaria las materias se ajustassen entre lo molt illustre capitol y present ciutat, havia deliberat ferli

dita embaxada, representantli en ella la estimacio gran feya dit savi consell de cent del que sa illustrissima havia significat en la ultima embaxada que per les matexes persones li ere estada reportada de que tindria gust la materia se ajustas fentse nominatio de persones, y que la ciutat ja tenia conferentia uberta ab lo dit molt illustre capitol en la qual se tracta universalment dels interessos y encontres y pot haver entre la present ciutat y dit illustre capitol, y que may ere estat de intencio de la present ciutat apartarse de dita conferentia, y que si per part de dit molt illustre capitol volie tractar en ella la ciutat estave prompte y ab molt gran gust les persones nomenades per part de la present ciutat asistirian ab ellas pera tractar y ajustar si seria possible lo de major utilitat y benefici; al que fonch servit respondrer que estimava molt la deliberatio presa per dit consell, y que sperava que per medi de ditas conferentias las materias pendrian lo ajust que convindria, y que procuraria fer ajuntar lo molt illustre capitol pera ferlon sabidor a effecte de fer nominatio de persones; com en effecte dit molt illustre senyor bisbe de Barcelona, segons las noticias se tingueren, envia a sercar lo reverent senyor vicari general peraque ajuntas lo molt illustre capitol per lo dit effecte de nominatio de persones, y encara que foren fetes moltes diligenties per ajuntarlo, no fonch possible fins al dissapte demati; tingut lo qual foren enviats a sercar per dit senyor bisbe dits mossen Hieronym de Miquel, y arribat en sa presentia, li digue que lo molt illustre capitol havia deliberat aderir a dita conferentia, y que per aquest effecte se conféririan los matexos senyors commissaris qui eren lo senyor ardiaca de Santa Maria y Joan Baptista Vila, canonges de la seu de la present ciutat, y que estimaria se ajuntassen lo mateix mati pera tractar la materia, y responent dit mossen Hieronym de Miquel que ell ne donaria raho al concistori dels senyors consellers y que de la resolutio se pendria ne faria sabidor a sa reverendissima, com encontinent lan dona a dos senyors consellers; y considerant sa senyoria que aquest ere fet que segons lo deliberat per lo present consell sen havia de fer relatio a la junta de vint, procuraren ajuntar aquella y los magnifichs advocats de la present casa, y feta relatio en dita junta de las ditas diligentias, fonch per aquella deliberat ques continuassen ditas conferentias, y que considerant lo gran desconsuelo ab ques trobave lo poble per la ocasio del entredit general posat en la present ciutat, que los commissaris de

la present ciutat en primer lloch antes de tractarse cosa alguna se premeditas y tractas que lo entredit fos suspes, y apres se procehiria al demes que se hauria de obrar, ordenantho de aquexa manera a dos comissaris de la present ciutat; y apres de presa dita resolutio, fonch fet assaber a dit senyor bisbe que sempre que a dits senyors capitulars los aparegues las personas nomenadas per la present ciutat asistirian a ditas conferentias, y fonch servit respondrer que attes al mati no ere estat possible ajuntarse que per lo menos lo mateix dia de disapta a la tarda se conferissen pera platicar la materia, com en aquexa conformitat fonch observat. Y si be es veritat que ab la dita conferentia, apres de molt tractada y premeditada la materia, aparexia que dits senyors comissaris del molt illustre capitol se prometian del dit molt illustre capitol aderiria a alsar dit entredit, restant per aquest effecte de conformitat que si lo molt illustre capitol assentia a alsar lo entredit las noticias y resposta serian lo tocar las campanas sens que la vedada assenyalas, y que quant no restassen de conformitat de tornarse a conferir lo dilluns demati a les les deu hores, que es lo die present, pera tornar a tractar la materia, com de exa manera se es posat en execucio, que lo die present a dita hora se son tornats a conferir, y apres de haverse conferits y platicant la materia, se ha donat noticia que encara per part de dits senyors commissaris de dit molt illustre capitol se havia procurat lo illustre capitol vingues be a alsar dit entredit, no ere estat possible, antes be los sentirs eren estats varios, y que finalment ere estat resolt que tot lo dret de dit molt illustre capitol fos posat en ma del molt illustre senyor bisbe de la present ciutat, peraque sa senyoria fos servit ordenar lo que millor li aparegues; tornats dits mossen Hieronym de Miquel y mossen Francisco Mora y de Marymon de ditas conferentias, feren dita relatio en la junta de vint (que ja per aqueix effecte havian feta convocar los senyors consellers) y per aquella ohida, resolgue que per medi de les matexes persones fos feta embaxada a dit senyor bisbe, representantli en ella lo que per dits senyors capitulars ere estat refferit als commissaris de la present ciutat, y juntament significarli que, considerant la present ciutat lo quant sa senyoria desijava lo consuelo de totas sas ovellas y per conseguent de tot lo poble de esta ciutat y attenent al que ere estat servit interposarse en estas materias, ordenaria se alsas lo entredit y se proseguis a la continuatio de ditas conferentias,

pera que s pogues de aquexa manera donar ajust a la materia. Apres de ser reportada la dita embaxada, feren relatio dites dos persones als senyors consellers, junta de vint y magnifichs advocats de la present casa (que per aquest effecte no se eren disgregats) del que havian refferit y suplicat a dit senyor bisbe, y que apres de moltas preguntas y respostas los havia explicat y dit que encara que ere veritat que lo molt illustre capitol havia presa la resolutio que li havian refferida (com tambe per part de dit illustre capitol li ere estat insinuat), no li aparexia pogues alsar lo entredit que la part en primer lloch no estigues satisfeta en tot o en part, y que sempre que dit illustre capitol estigues satisfet ell condecendiria a la petitio, pero que altrament no li ere possible segons lo sentir que en aquesta materia tenia de teolechs y juntas que havia consultats; entesa la qual relatio fonch deliberat per dits senyors consellers y junta que considerant la gravedat de la materia, y que en la ocasio que la present ciutat sperava algun alivio per la ma de sa reverendissima no li es estat possible poderlo obtenir, y que per part dels senyors consellers y junta se havia obrat tot quant havia aparegut esser de conveniencia per la bona directio de la materia, y que se n devia donar noticias al present consell, que fossen totas las ditas cosas refferidas a vostra senyoria, peraque apres de tingudas las intelligentias convenients fos de son servey resoldrer lo convenient, com totas las ditas cosas refferidas en dit consell se proposan a vostra senyoria peraque ab son acostumat sentir y ab la prudent directio de vostra senyoria se prenga aquella resolutio que aparega esser de major convenientia y utilitat, y juntament aserca de les conferentias lo que dehuen obrar y posar en execucio.

Deliberatio aserca ditas contencions.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Ohida la relatio feta en lo present consell per lo senyor conseller en cap, de la qual se veu lo estat en que estan las materias ab lo molt illustre capitol, que en primer lloch per part de la present ciutat se rebi informatio del modo que los magnifichs advocats ordinaris aconsellaran, a effecte de provar com lo molt illustre capitol, en prejudici de la present ciutat y en contrafactio de las sententias reals que te, fa arrendaments de la carniseria y fleca trahent de aquells grans lucros en vilipendi y prejudici de la present ciutat, rebentse dita informatio en la causa que en lo real consell aportava la present ciutat contra dit illustre capitol en orde a la dita materia de la carnisseria, continuant la present son bon dret

que ab lo deduhit en dit proces te, si y conforme per dits magnifichs assessors y demes aplicables per dits senyors consellers nomenadors sera aconsellat, a effecte veja lo real consell la justitia asisteix a la present ciutat y ab las attencions proceheix en dita causa; y que en lo tocant a las conferentias, se dexe a dispositio dels senyors consellers y junta de vint lo veurer si aparexera tenir aquellas per lo ajust de ditas materias, dexantho a la dispositio de dits senyors, encarregant a dits senyors consellers sien servits ab tot cuydado asistir en penyorar a tots los ciutedans que aniran a comprar axi en la fleca com en la carnisseria de dit illustre capitol; y que per ara, per evitar tots encontres entre la present ciutat y dit molt illustre capitol, fins altra cosa aparega al present consell, sien servits los senyors consellers evitar lo anar y asistir en ningunas functions en la iglesia catredal de la present ciutat; y que per los medis de justitia, se prosseguesca incessantment fins a la total sententia, si y conforme per dits magnifichs advocats sera aconsellat, com axi tot lo present consell o delibera y ordena.

Que per ara se evite lo anar a la catedral.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 130 v.º-132 v.º)

[*Lletra de l'arquebisbe de Tarragona als consellers.*]

En la diferencia que tiene el cavildo de esa santa iglesia con V. S. se ha acudido por ambas partes a mi tribunal, y en el he ordenado se trate y mire la causa con toda la atencion que pide, paraque de lo que procediere de justicia, se conozcan sus meritos; y deseare que por parte de V. S. se aleguen tales, que las provisiones puedan manifestar lo que deseo servir a V. S. en las acciones libres. Guarde Dios a V. S. muchos años. Tarragona 15 de Mayo 1662.

V. S. vera la provision de mi vicario general que es lo mas que se a podido obrar en su servicio.

B. a V. S. l. m.
Servidor fer.e
Arçobispo de Tarragona.

Señores conselleres de la ciudad de Barcelona.

(*Lletres comunes originals*, 1661-1662, f. 120.)

[*Juntes de vint.*]

Die .XVII. maii .MDCLXII.

Contencions de ciutat y capitol per carns.

Los senyors consellers, lo quart absent, ajuntats & ab interventio, vot y parer de la junta de vint, y interventio dels magnifichs assessors de la present casa, deliberan que attesas las diligencias se han obrat inseguint las lletras y mandatos fets per lo illustrissim y reverendissim senyor archabisbe de Tarragona eo per son illustre y reverent vicari general y veurerse no haver obrat fins al present ningun effecte, que perço per medi de dos cavallers se fasse una embaxada al molt illustre y reverendissim senyor bisbe de la present ciutat, encontinent, representantli en ella lo desconsuelo tant gran ab que s troba la present ciutat de no esser estat servit sa senyoria posar en executio lo orde del illustrissim senyor archabisbe, y suplicarlo juntament sie servit aconsolar a esta ciutat com a son pastor en manar posarho en executio, y quant acars fos servit sa senyoria no assentir a dita suplicatio, se li explique que a la present ciutat sera forsos per conservatio de son bon dret valerse de aquells medis que li seran permesos, y que les hores se proseguesca a presentatio de scriptures pera fer constar ab las attencions proceheix la present ciutat; y que fetes aquelles se lleven los actes convenients y se envien per un correu al senyor archabisbe, juntament ab una carta per part de la present ciutat en resposta de la que sa illustrissima es estat servit enviar a la present ciutat, fentli la stimacio deguda de las merses y honras es servit fer a la present ciutat, representantli la poca ditxa ha tingut en no haver alcançat en esta ciutat lo que sa illustrissima ere estat servit ordenar, suplicantli sie de son servey manar aconsolarla; y considerant de quanta convenientia pot ser en lo sdevenidor pera la present ciutat de que tot en esta materia succehit conste en los *Dietaris* de la present casa y dell se veja ab las attencions ha procehit la present ciutat, que los senyors consellers sien servits ordenar al official a qui toca, pose, descrigue y continue en *Dietari* totas las embaxadas que per esta rao se son fetas y las respostas a ellas donades y tot lo que se ha fet y obrat, peraque quant menester sie se n pugan fer certificatorias autenticas.

E encontinent, en executio de la propdita deliberatio, mossen Hieronym de Miquel y mossen Francisco Mora y de Marymon

reportaren la dita embaxada al molt illustre y reverendissim senyor bisbe de Barcelona, y apres de tornats de reportar aquella, refferiren que a la embaxada que per part de la present ciutat havian reportat a sa reverendissima ere estat servit respondrer que ell nos olvidava en esta materia, y que lo fet se estave tractant y batent y que y havie algunas opinions en la materia, y que del ques resoldria ja sen veurian los efectes, y que si a la ciutat li aparexia procehir que estave be que obras com aparegues convenir. Ohida la qual relatio, fonch deliberat que los senyors consellers sien servits ordenar se ajunten los magnifichs advocats de la present casa y demes consule[n]ts que a sa senyoria aparexera, peraque vejen y preponderen lo que en la materia se deu fer y obrar (en cars no se obtingues lo alsar lo intredi[t]), aconsellant lo que aparega esser de major convenientia pera la present ciutat.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 133.)

Die .XXXI. maii .MDCLXII.

Los senyors consellers tots sis ajuntats & ab vot y parer de la junta de vint, usant de la facultat a sa senyoria y junta atribuida y concedida per lo savi consell de cent celebrat als quinse del corrent y usant de dit poder, vist lo billet enviat als senyors consellers per lo spectable portant veus de general governador, y de ell veurerse esser estat servit la magestat del rey nostre senyor (que Deu guarde) ordenarli se interposas per lo ajust de las materias entre lo illustre capitol y present ciutat susitades, y en totas ocasions no haye desijat la present ciutat altra cosa que tenir tota quietut, y majorment desijant obehir als ordes de sa magestat, que perço, pera que dit illustre senyor veje que per sa part la present ciutat no ha faltat ni falta a voler tractar de dit ajust, se fasse nominatio per los senyors consellers de dos personas, peraque estas se conferescan ab dit illustre senyor fentli entendrer la present deliberatio, suplicantli sie servit donar noticias del modo se pora fer dit ajust, peraque obtingudas aquellas las refferescan ditas dos personas en la present junta, a effecte se pugue deliberar les hores lo de major benefici pera la present ciutat.

Junta de vint: contentions del capitol.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 135.)

Die quarta mensis junii anno
a nativitate Domini .MDCLXII.

Junta de vint.

Los senyors consellers lo quint absent ajuntats & ab vot y parer de la junta de vint, usant de la facultat a sa senyoria y junta atribuhida y concedida per lo savi consell de cent tingut y celebrat als quinse del corrent (*); attes y considerat que la present junta ab deliberatio feta lo die de trenta hu de maig prop passat, aderint al contengut en un billet per lo spectable senyor portant veus de general governador en lo present principat als senyors consellers enviat, significant en ell com inseguint lo real orde de sa magestat (Deu lo guarde) tindria gust que las materias y contentions entre lo illustre capitol y present ciutat se mediassen, delibera se obrissen las conferentias (pera donar gust a sa senyoria), peral qual effecte los senyors consellers anomenaren a mossen Hieronym de Miquel y a mossen Francisco Mora y de Marimon, los quals ab les persones anomenades per part de dit illustre capitol en presentia de dit spectable senyor portant veus de general governador se havian tingudes tres conferentias; y si be per una part y altra se han procurat sercar medis adequables y convenients pera que la materia tingues lo bon exit ques desijave, no es estat possible acquirirlos tant proporcionats com eren y se consideraven de convenientia pera esta ciutat, lo que a ocasionat al dit senyor governador lo assumirse pera si lo sercar medi que fos tal com de sa senyoria poden sperar las parts, y assegurant que en tenirlo tal qual lo desija ne donaria noticias peraque sobre de aquell pogues la part de dit molt illustre capitol y la part de la present ciutat restar enterats del desig que ha tingut en ajustar ditas contencions; tot lo que ponderat, y considerant per altra part que se han tingut sobre la materia tres conferentias sens que lo savi consell de cent tinga noticias algunas de esserse posada en platica altra vegada aquella y pera que lan tinga del que se ha obrat, deliberan perso que los senyors consellers sien servits lo die de dema dematí o la tarda, com millor aparexera, a sa senyoria manar convocar lo savi consell de cent, y en ell servirse de fer relatio de tot lo que se ha obrat fins la hora present per los senyors consellers y present junta, peraque ab dita relatio reste certiorat de la attencio ab que se ha

(*) Ha d'ésser el 15 de maig.

procurat obrar per lo benefici de la present ciutat, y altrament prenga la resolutio que li aparega esser convenient.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 135 v.°)

[*Deliberacions del Consell de Cent.*]

Die .V. junii .MDCLXII.

Consell de cent.

Convocat y congregat lo savi consell de cent en la forma acostumada en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo ters y sise absents, feu llarga relatio de tot lo que dits senyors consellers y junta de vint havian obrat des del ultim consell de cent celebrat als quinse de maig proppassat fins lo die present en rao del debat que es entre lo illustre capitol y present ciutat, y que lo spectable senyor portant veus de general governador en lo present principat ere estat servit als trenta de dit mes de maig enviar als senyors consellers un billet insinuant lo volerse interposar en estas materias, lo qual billet fonch llegit y es del thenor seguent:

Contencions entre ciutat y illustre capitol.

Carta del senyor don Gabriel de Llupia.

Sa magestad, Deu lo guarde, es estat servit manarme que me interpose sobre las diferencias quey ha entre vostra senyoria y lo capitol desta sancta iglesia, y axi vostra senyoria se servira anomenar personas per sa part ques conferescan ab mi peraque se puga pendrer assiento en la materia, que lo mateix he scrit al capitol, advertint a vostra senyoria que no permeta se passe avant en ninguns procehiments dels que tenen respecte a estes differentias per quant seria contra la real intentio y servey de sa magestad. Guarde Deu a vostra senyoria molts anys. Barcelona y maig 30 de 1662.

Don Gabriel de Lupia.

Senyors consellers de la ciutat de Barcelona.

Llegit lo qual en la junta de vint convocada als trenta hu del mateix y desijant en tot quant fos possible donar gust a dit senyor governador, usant de la facultat a dits senyors consellers y junta de vint attribuhida y concedida per lo present consell celebrat als quinse de maig proppassat, fonch deliberat fos feta no-

minatio de persones peraques conferissen ab dit spectable senyor portant veus de general governador, insinuantli per part de esta ciutat que, desijant obehir als reals ordes de sa magestat y en donar gust a sa senyoria y no faltant may esta ciutat a voler tractar dels medis de dit ajust, havia fet nominatio de dos persones pera conferirse ab sa senyoria y posar en platica la materia que s havia de tractar; com en effecte, per dits senyors consellers fonch feta nominatio de mossen Hieronym de Miquel y de mossen Francisco Mora y Marimon pera las ditas conferentias y reportar la embaxada, com en effecte, dites dos persones lo mateix die de trenta hu reportaren aquella a dit senyor governador; y en executio de ella y de dita deliberatio, se son tingudes en presentia del dit senyor governador tres conferentias per las personas anomenades per part del dit molt illustre capitol y les anomenades per part de la present ciutat, tractant per una part y per altra lo modo devia tenir la materia peraque tingues lo ajust convenient, y encara que per una part y per altra se son procurats sercar quant es estat possible no han pogut ser tant proporcionats com se sercaven y desijaven; y considerant lo dit senyor governador que la materia no ere estada possible ajustarse entre les parts, lo die de ahir fonch servit dir que desijant que tots estiguessen en unitat y concordia ell com a arbitre que aparexia ere en est fet, puix sa magestat li havia manat se interposas, se reservava pera si lo sercar lo medi que aparegues esser convenient, y que axi ell lo procuraria, y en tenirlo qual desijave, sa senyoria lo manifestaria peraque se n tinguessen las degudas noticias. Y attenent los dits senyors consellers y junta de vint lo die de ahir tinguda (apres de ohida dita relatio), que esta ere materia que se n devia fer sabidor al present consell, peraque en tots temps tingues las degudas noticias del que se havia obrat en rao de ditas contencions, feu deliberatio que se n fes relatio al present consell se fa pera que sie de son servey veurer si ditas conferentias seran continuades, y juntament que per part de dit senyor gouernador en est punt se ha rebut una carta que sera llegida y es del thenor seguent (*):

«Avent y las diferencias que V. S. sap entra eyxa ciutat y lo capitol d esta santa iglesia, per ajustar las quals me so interpo-

(*) Aquesta lletra és transcrita directament de l'original (*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 137-138).

sat, e tingut noticia que V. S. dias ha avia deliberat de que los consellers no acistisen als officis divins en la catradal, y ocurrint la festa del Corpus (que ab tanta solemnitat y gasto selebra V. S.) esta setmana, me ha paregut era de la obligacio del puesto que ocupo (ademes del real orde de sa magestad, Deu lo guarde, que lo dia de ayr vaig (*) rebrar per aquest mateyx efecte) advertir a V. S. lo escandol gran que se seguira de que la ciutat no asistesca a las matines, offici y profeso de la vigilia y dia de Corpus y demes funcions que acostuma en la seu, y que a mi en virtut del real orde de sa magestad y altrament me incunbeyxs lo evitarlo, no permetent que en tems de mon govern se deyxe V. S. de cumplir ab una assistencia tant justa y que te per obgiepte sol lo magior culto de Deu Nostre Senyor, y del qual sa magestad se donara tant per servit; ademes que no se junta be ab lo decoro de una ciutat de tan lustre com aqueyxa, que per diferencias de interesos particulars, se falte a un obsequi tant degut a Nostre Senyor com lo assistir aqueyx magistrat los dies de festa al officis divins. Jo espero que V. S. no voldra que en son tems perde aqueyxa ciutat los credits que te guaniats en avantatgiarse a totes les demes de la Europa en la devocio del Santissim Sacrament de la Eucaristia, antes be procurara avansarse a si mateyxa en fer magiors obsequis al culto de Cristo Sacramentat, que ademes cumplira V. S. ab sa obligacio evitant aquest escandol y novedat, servira V. S. a las dos Magestats, Divina y umana, y jo restare ab particular estimacio, y sera motiu pera que represente al rey nostre senyor la bona disposicio que e trobat en V. S. en tot lo que se ha ofert de son magior servey. Guarde Deu a V. S. molts hayns com desigo. Barcelona y juin de 1662.

Don Gabriel de Lupia.

Senyors consellers y consell de sent de la ciutat de Barcelona.»

La qual llegida fonch lo contengut en ella juntament ab lo demes sobre refferit donat per propositio al present consell pera que sie de son servey ab son acostumat asert y prudentia pendrer la deliberatio convenient y fahedor[a].

Que los senyors consellers asistescan en la festivitat de Corpus en la seu y altres parts.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. En quant al primer cap de la propositio, que los senyors consellers continuen les conferenties pera lo ajust dels interessos del molt

(*) Ms. «vachiv».

illustre capitol y esta ciutat, attesa la interpositio del spectable senyor portant veus de general governador, y aquelles se continuen ab tot effecte fins al fi desijat; y que attes la materia esta en cami de ajust que ley assegura la interpositio de dit spectable senyor governador, los molt illustres senyors consellers asistescan en la forma y manera acostuman tots anys en totes les functions se faran per la celebratio de la festivitat del Corpus en la catredal y altres iglesias tenen acostumat asistir, y que de esta resolutio per medi de embaxada se n done noticia al dit senyor governador, assegurantlo que en lo temps han rebut lo paper de sa senyoria lo present consell estava tractant lo modo se havia de tenir peraque la ciutat en tot demostras lo effecte te vers la veneratio y culto de las cosas divinas y devosio a la festivitat del Sanctissim Sagrament, y que axi lo paper de sa senyoria es estat medi de avivar de tot punt la executio; restant en lo demes la deliberatio presa en esta materia per lo present consell als quinse de maig prop passat en sa forma y valor.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 136-139.)

Die .XII. augusti .MDCLXII.

Consell de cent.

Si los senyors consellers aniran a la seu lo die de Nostra Senyora y altres dies.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats, en la sala gran de dit consell, en la forma acostumada, en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y del demes senyors consellers sos companys, lo quart y sise absents, digue y refferi com lo molt illustre y reverendissim senyor bisbe de Barcelona, per medi de embaxada reportada als senyors consellers, los havia insinuat com sa senyoria havia tingut noticias que lo ajust fahedor entre la present ciutat y molt illustre capitol estava ja tant avant que esperava aquell prest tindria la conclusio que ere convenient (*), y que estant las materias ja tant avansades, aparexia que la deliberatio presa per lo present consell en orde a que los senyors consellers no assistissen a ninguna functio en la catredal, havia de ser suspesa, per lo qual effecte represtava y demanave als senyors consellers fossen servits representar ditas cosas al present consell, peraque fos servit en consideratio de que la festivitat de Nostra Senyora de agost es tant proxima,

(*) V. en l'Apèndix XV la «Concordia feta entre lo illustre Capitol y la present Ciutat.»

tinguessen facultat los senyors consellers anar a ella, y juntament en lo esdevenidor en las demes com abans se acostumave fer, que lo dit senyor bisbe ho rebria a particular favor; lo que donan dits senyors consellers per propositio al present consell peraque sie de son servey pendrer la deliberatio que li aparega esser convenient.

Que los senyors consellers vajen a la catredal en totas functions fins altra cosa aparega al present consell.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que attes de la relatio es estat servit fer lo ilustre senyor conseller en cap en la propositio se veu las materias entre esta ciutat y lo illustre capitol se va tractant y aparexer estar en bon estat lo ajust de ellas, y lo molt illustre senyor bisbe esser estat servit per medi de embaxada als senyors consellers fer entendrer desijarie se acudis per part de la present ciutat en la iglesia de la catredal en las functions en ella se fan, que perço sien servits los senyors consellers asistir en la iglesia de la catredal axi lo die de la Asumptio de Nostra Senyora com a totas las demes se offeriran, fins altra cosa aparega al present consell.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 164.)

APÈNDIX IX. (*)

QÜESTIÓ ENTRE LA UNIVERSITAT I EL COL·LEGI DE CORDELLES SOBRE GRAUS DE DOCTOR EN FILOSOFIA.

[*Deliberacions del Consell de Cent.*]

Die .VII. augusti .MDCLXII.

Consell de cent en rao dels debats entre universitat y collegials del collegi de Cordelles per la agraduatio de doctors en Philosophia.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats, en la sala gran de consell, en la forma acostumada, en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, digue y refferi com entre la universitat litteraria y studi general de la present ciutat, y patro del colegi de Nostra Senyora y Sant Jaume de Cordelles de la present ciutat y pares de la Companya de Jesus se havia moguda gran controversia, ocasionada de que en lo dit collegi y havia alguns collegials dels que son educats y ensenyats en aquell que volian graduarse de doctors en Philosophia en la universitat de la present ciutat, fentsels contrari per part de la dita universitat (precehint deliberatio dels quatre collegis de aquella), dient que los dits collegials no podien ser admesos als graus de Philosophia y Arts per no haver cursat en la dita universitat ni altra aprovada secular, com o disposen las ordinations per lo present consell fetas en lo nou redres, y que per haver aquells cursat dins dit collegi per tant modich temps com ere lo que havian cursat no se ls podia conferir lo grau, per ser contra la mente y dispositio de dites ordinations; y per lo contrari, pretenent dit patro que devian ser dits collegials admesos als examens y trobats habils conferits a ells lo dit grau de Philosophia, per ser dit collegi aggregat al de la Companya de Jesus, y per tenir dits pares de la Companya de Jesus (segons se refferi) indults apostolichs de las Santedats de Pio quart y Pio quint y altres summos Pontifices, ab los quals se ls concedeix facultat de poder en sos collegis ensenyar Philosophia y Teologia, no sols als regulars de la religio pero tambe a qualsevols altres persones, y que aquestos que cursaran en dits

(*) V. p. 206, 238, 243 i 246.

collegis puguen y deguen esser admesos en las universitats; allegantse per una part y altre moltas rahons, ja en raho de ditas bullas, com tambe dels danys resultarian a la universitat si eren admesos al dit grau los que fora de dita universitat cursaven; tot lo que ohit per los senyors consellers y conferit ab la junta de universitat, fonch resolt se refferis al present consell com ho refferexen, y que juntament per part de la dita universitat les persones anomenades per ella estaven esperant llicentia pera entrar a informar llargament de la justitia, equitat y utilitat asistia a dita universitat; y obtinguda aquella, entraren les dites persones anomenades per dita universitat ab sos magnifichs advocats, y tots assentats en sos deguts llochs, digueren e informaren molt llargament al present consell de tot lo que ls aparegue esser convenient en orde que lo present consell se servis deliberar que dits collegials no fossen admesos al dit grau de Philosophia, attesas las sobre ditas ordinations, les quals estaven en viril observansa, donant moltas rahons de convenientia fahents per la materia. E acabada la dita informatio y fora del dit consell, y obtinguda llicentia, entraren lo noble don Galceran de Cordelles, patro de dit collegi, ab son magnific advocat, y assentats en sos deguts llochs fonch llargament informat de les pretencions de dit patro, y de com devian, no sols de equitat sino de justitia, esser admesos dits collegials al magisteri de Philosophia, no sols en virtut de differents bullas pontificias que allegaren concedides en favor dels pares de la Companya y de sos studiants, sino tambe per estar dita ordinatio sobre allegada abrogada per los exemplars allegats en lo present consell, y finalment deduhiren tot lo que ls aparegue esser convenient per la materia. Y acabadas les ditas informations y essent tots fora del dit consell, lo dit senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, dona per propositio tot lo sobre refferit y demes deduhit per una part y altra ab ditas informations, peraque aserca del refferit prengues la resolutio convenient.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que oidas las informacions fetas en lo present consell, axi per part de la universitat literaria de la present ciutat com per part del patro del collegi de Cordelles en orde a la materia proposada en primer lloch, que se estiga al disposat y ordenat per los senyors consellers y savi consell de cent en orde a dita materia.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 161 v.°-162 v °)

Die .XXI. mensis januarii anno
a nativitate Domini .MDCLXIII.

[Consell de cent: qüestió entre la universitat i el col·legi de Cordelles.]

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats &, en la forma acostumada, en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo quint absent, digue y refferi com en dies passats los senyors consellers tingueren noticia que lo molt illustre y spectable senyor portant veus de general governador en lo present principat havia enviat un orde de sa ma firmat ab inserta de un real decret, manant al rector de la universitat litteraria y studi general de la present ciutat que per sufficientia graduas del grau de Arts als collegials del collegi de Cordelles, lo qual decret y orde apres lo dit reverent rector feu entendrer als senyors consellers lo tenia, y juntament los ensenya aquell peraque restassen enterats del contengut en ell; obtingut lo qual dit senyor rector ajunta la universitat y lo proposa en ella, en la qual se prengue resolucio que vuyt doctors de dita universitat, es assaber, dos de quiscun collegi ab los magnifichs advocats que per aquest effecte tenian destinats, informassen los senyors consellers dels danys reportaria la present ciutat y la universitat de posarse en executio dit real orde; com en aquexa conformitat ho posaren en executio, informant als senyors consellers; e apres per part del collegi de Philosophia se feu entendrer als senyors consellers com tambe tenian rebut un consemblant decret, ordenantlos graduasssen en dita facultat de Philosophia, copia del qual entregaren als senyors consellers; y finalment alguns tres o quatre dies ha que los senyors consellers, per medi de Francesch Leonart, scriva de la general governatio, havia rebut lo mateix orde y decret ordenant lo mateix; y considerant los senyors consellers esser esta materia de la gravidat que s considera, y que lo savi consell de cent sobre esta materia ja hi havia presa resolucio, y que per part de alguns collegials se havia presentada una requesta al dit rector pera que ls donas lo grau de batxiller, ha aparegut als senyors consellers ajuntar lo present consell, llegint en ell los dits decrets, que son del tenor seguent juntament ab copia de la dita requesta (*):

(*) Els tres documents que segueixen, signats per Gabriel de Llupià, són copiats directament dels originals *(Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 19-21 v.º)

«Don Gabriel de Lupia, portant veus
de general governador de Cathalunya.

Amats y fahels de la real magestat, los consellers de la ciutat de Barcelona. Lo rey nostre senyor (que Deu guarde) es estat servit enviarnos un real despaig firmat de sa real ma y despedit en la deguda forma de la real cancellaria del supremo consell de Arago, que es del tenor seguent. [Decrets del governador de Catalunya.]

El Rey. Noble, magnifico y amado consejero. Haviendo visto lo que essa mi real audiencia dize en el papel que me remitis con carta de 18 del passado, en respuesta de otra mia de 17 de agosto d este año, y lo que a vos tambien se os ofrece, sobre lo que se me ha representado por don Galceran de Cordellas, patron del collegio de Cordellas d essa ciudad de Barcelona, de no admitir el rector de la universidad d ella al grado de maestro en Artes a los collegiales de dicho collegio que le han pedido por sufficiencia, con pretexto de no haver estudiado ni cursado en dicha universidad, y visto tambien lo que por el dicho rector y universidad se me ha representado; ha parecido que supuesto que se ha dado este grado a otro antes de ahora por la dicha universidad sin tener este requisito, y que tambien en la de Salamanca y otras se ha ha echo y haze aunque no cursen en ellas, es justo no se niegue dicho grado a dichos collegiales de Cordellas, y assi os encargo y mando deys las ordenes que convengan paraque siendo examinados y dados por habiles y sufficientes los dichos collegiales se les de el dicho grado de maestros en Artes, no obstante no hayan estudiado ni cursado en dicha universidad. Datta en Madrid a .XV. de deziembre .MDCLXII. Yo el Rey. Vidit don Christoforus Crespi, vicecancellarius. Vidit comes de Albatera. Vidit don Petrus Villacampa, regens. Vidit don Georgius de Castellvi. Vidit don Josephus de Pueyo, regens. Vidit Exea, regens. Vidit don Michael de Çalba. Don Didacus de Sada, secretarius.

Y perque es molt just que los reals ordes de sa magestat sian ab tot effecte cumplits y executats, perço vos diem y manam que encontinent y sempre que vindra lo cas, sens replica ni altre consulta alguna, poseu y posar fassau en execucio lo sobre dit real orde de sa magestad, derogant en quant menester sia per aquest effecte tant solament als estatuts per la ciutat sobre asso fets en

lo que podrian encontrar ab lo sobre dit orde, que tal es la real voluntat de sa magestat y nostra. Datta en Barcelona a .VI. de janer .MDCLXIII.

Don Gabriel de Lupia.

Vidit de Casademunt olim de Boxados, reg.ˢ ass.ᵐ *Franciscus Leonart.*

[Segell.]

In Curia Gubernationis Generalis Cathaloniae primo, fol. .CIII.

Su illustrissima manda a los conselleres desta ciudad de Barcelona pongan en execucion la orden de su magestad arriba expressada.»

«Don Gabriel de Lupia, portant veus de general governador de Cathalunya.

Amat de la real magestat, lo rector de la universitat literaria de la present ciutat de Barcelona. Lo rey nostre senyor (que Deu guarde) es estat servit enviarnos un real despaig firmat de sa real ma y despedit en la deguda forma de la real cancellaria del supremo consell de Arago, que es del tenor seguent (*).

..... Y perque es molt just que los reals ordes de sa magestat sian ab tot effecte cumplits y executats, perço vos diem y manam que encontinent y sempre que vindra lo cas, sens replica ni altre consulta alguna, poseu en execucio lo sobre dit real orde de sa magestat, per esser esta sa real voluntat y nostra. Data en Barcelona a .VI. de janer de .MDCLXIII.

Don Gabriel de Lupia.

Vidit de Casademunt olim de Boxados, reg.ˢ ass.ᵐ *Franciscus Leonart.*

[Segell.]

In Curia Gubernationis Generalis Cathaloniae primo, fol. .CV.

Al rector de la universitat literaria de Barcelona.»

«Don Gabriel de Lupia, portant veus de general governador de Catalunya.

Amats i faels de la real magestat, lo dega i collegi de Philosophia de la universitat literaria de la present ciutat de Barcelo-

(*) Essent el mateix que el comunicat en la lletra anterior als consellers, no es copia aquí, evitant repeticions.

na. Lo rey nostre senyor (que Deu guarde) es estat servit enviarnos un real despatx firmat de sa real ma i despedit en la deguda forma de la real cancellaria del supremo consell de Arago, que es del tenor seguent (*).

...Y perque es molt just que los reals ordes de sa magestat sien ab tot effecte cumplits i executats, perço vos diem i manam que en continent i sempre que vindra lo cas, sens replica ni altre consulta alguna, poseu en execucio lo sobre dit real orde de sa magestat, per ser esta sa real voluntat i nostra. Data en Barcelona a .VI. de janer .MDCLXIII.

Don Gabriel de Lupia.

Vidit de Casademunt
olim de Boxados, reg.s ass.m *Franciscus Leonart.*

In Curia Gubernationis Generalis Cathaloniae primo, fol. .CIIII.

Al dega i collegi de Philosophia de la universitat literaria de Barcelona.»

Molt reverent senyor rector de la universitat literaria de Barcelona. [Requesta de col·legials.]

Francisco Despujol y Joseph Antich, collegials del collegi de Cordellas, diuen que be sap v. m. com li tenen suplicat, y ara de nou suplican, sie servit manar convidar los doctors del collegi de Philosophia que estan en torn de examinadors per batxillers, donarlos hora y assenyalarlos lo lloch ahont se troben, perque dits Despujol y Antich pugan ser examinats a fi de acquirir lo grau de batxiller de Philosophia de la universitat de Barcelona, que desitjan y demanan, suplicant a v. m. a qui requerexen & y prot. lo licit &

Peraque ohits y premeditats, tant los dits decrets y la resolutio presa lo any proxim passat en orde a esta materia per lo savi consell de cent, com tambe tot lo demes que aparega esser convenient, prenga lo present consell la resolutio que aparega convenir y que los senyors consellers deuran obrar.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que en orde al fet proposat, los senyors consellers sien servits fer nominatio de vuyt persones del present consell, ço es, dos de cada [Deliberacio.]

(*) Es el mateix despatx reial copiat en els originals dels dos documents anteriors.

estament, les quals per part de la present ciutat donen tota asistencia a la universitat litteraria, pera que sie servit sa magestat ben informat de la pretencio dela dita universitat mane no posarse en exequutio lo real decret; y que ditas vuyt personas, juntament ab les anomenades per part de dita universitat, vejen y miren totas las raons tindran, axi de justitia com de congruencia, peraque se puguen representar a sa magestat los danys han de resultar a dita universitat de la exequutio de dit real decret, a effecte de que ben informat de elles mane no posarse en exequutio dit real decret; y en cars aparega esser necessaria la ascistencia dels advocats de la casa o altres, los criden; y que ditas vuyt persones y les anomenades per part de la universitat remiren las ordinacions fetas en la universitat y assenyaladament les concernents en orde als graus, y aparexentlos haverse de disposar alguna cosa per lo major assert de conferir los graus, o reporten los senyors consellers en altre consell, peraque aparexent be se posen en exequutio; y que en lo entretant se fasse una embaxada al molt illustre y spectable portant veus de general governador, per medi de un ciuteda y un militar en la forma acostumada, suplicantlo sie servit sobreseurer lo posar en exequutio dit real decret fins sa magestat estiga plenament informat de las pretencions de la dita universitat.

(*Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 17 v.º-23.)

Die .III. februarii .MDCLXIII. Barcinonæ.

[Consell de cent: qüestió entre la universitat i el col·legi de Cordelles.]

Convocat y congregat lo savi consell de cent en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y del demes senyors consellers sos companys, digue y refferi com, en executio de la deliberatio presa per lo present consell als vint y hu de janer proppassat, los senyors consellers feren nominatio de vuyt persones, peraque conferides ab las de la universitat literaria de la present ciutat disposassen lo convenient segons lo contengut en dita ordinatio, com en effecte se son ajuntades moltes vegades, y despres de molt conferida la materia han disposat un paper ques llegira al present consell y es del tenor seguent (*):

(*) L'original obra per inserta en el mateix *Reg. de Deliberacions* (f. 32 i 36).

«Molt illustre senyor.

[Paper de la junta nomenada.]

Las vuyt personas nomenadas per los molt illustres senyors consellers, en virtut de deliberacio per vostra senyoria feta a 21 de jener passat, se han conferit ab las quatre anomenadas per la universitat literaria, y despres de haver mirat las ordinacions fetas per vostra senyoria en differents temps acerca del contengut en dita deliberacio y de haver tingut moltas conferentias en raho del ques deu observar en los graus de batxillers y doctors de dita universitat, los ha aparegut, que en quant als graus de sufficientia de Arts y Philosophia, en cas que aparegue que de aqui al devant deu hen esser admesos y ques poden agraduar per sufficientia, se ha de observar la forma seguent:

Primo, que als dits graus de sufficientia de batxiller y doctor en Arts y Philosophia si tenen de admetrer los estudiants que actualment cursaran o hauran cursat en la universitat literaria de la present ciutat o en altre aprobada, sens que necessiten de acabar lo curs dels tres anys, com estava ja disposat per los que volian sels conferissen dits graus de batxiller y doctor de rigore; com tambe se pugan admetrer qualsevols altres personas que pretenguen dits graus per sufficientia dels dits graduandos, peraque sia igual a tots.

Item, que en quant al grau de batxiller en Arts y Philosophia de sufficientia se observa la forma disposada en las antigas ordinations dels anys 1596, cap. 47, y del any 1629, cap. 46, com en las modernas manu escritas, cap. 46, pag. 119, ço es, que lo graduando de batxiller haja de defensar unas conclusions publicas de totas las principals materias que deuhen haver oydes segons dits capitols, que son los Predicables de Porfiri, Predicaments de Aristotil, Perhihermenias priors y posteriors, vuyt llibres de Phisica, *de coelo*, *de generatione*, Matheoros & com alli esta mes llargament expressat.

Item, que ditas conclusions se voten per los doctors de dita facultat de Philosophia per escrutini, y mitjensant jurament de que votaran en lo examen de dit graduando benè, & legaliter, y servat tot lo rigor de justitia, y que de dits vots que en lo collegi de Philosophia son vint y sinch ne haja de tenir per lo menos desset, y no sera cosa nova presten dits examinadors lo jurament perque lo motiu se disposa ja en las ordinations antiquissimas del any 1560 sots titol de grau de batxiller en Arts.

Item, que despres de ditas conclusions se fassen los demes

examens de dos doctors collegiats ab las preguntas se disposa en totas las ditas ordinacions, argumentant contra las respostas y votant axi mateix per escrutini y mitjansant jurament.

Item, que per lo grau de doctor deguen dits graduandos defençar unas altres conclusions mati y tarda ab totas las materias de Porfiri y Aristotil dalt ditas, que son las materias que tenen obligacio de haver cursat antes de graduarse segons ditas ordinacions, en la forma esta llargament disposat en ellas, y que ditas conclusions se voten axi mateix per escrutini y mitjensant jurament, y que haje de tenir per lo menos desset vots com esta dit.

Item, que despres de ditas conclusions haji de pendrer punts en la forma acostumada tant de Logica, com de Phisica, y tancat ab tres guardas donant a cada una d ellas per tot gasto dotze reals moneda barcelonesa a gasto del mateix graduando, assenyaladoras per tres cathredatichs de Philosophia de dita universitat extrets a sort; de manera que no se li pugue donar la lliço feta, ni paper algu, sino que ell mateix si haje de fer y treballar una y altre lliço dins lo espay de vint y quatre horas, y inmediadament en cada una haje de llegir per lo manco un quart ab rellotge, y despres respondrer als arguments se acostuman fer. Y que finit tot lo dit examen en dita forma los doctors de dit collegi voten per escrutini y mitjensant jurament si se li donara lo grau, y que no tenint disset vots no se li puga conferir.

Item, perque lo sobre dit se observe ab puntualitat, tingue obligacio lo secretari de vostra senyoria y de dita universitat que vuy es y per havant sera, sots pena de deu lliures per cada vegada contrafara, aplicadoras al hospitals de la present ciutat, llegir ab alta veu los capitols sobre dits en lo dit collegi de Philosophia, antes de votar si se conferira o no lo grau al tal graduando.

Y tot lo alt referit se entengue ab los que s voldran graduar de sufficientia en Arts, y Philosophia, y no de rigore, com acerca d estos ho tinga ja vostra senyoria disposat y ordenat; ni tampoch es la intentio de dita junta que se altere ni mude, per ara, ningun modo ni forma dels que tenen en los graus de batxiller y doctor de las facultats majors. Y que en quant als dits graus de sufficientia de batxiller y doctor en Arts y Philosophia, sia inviolablement observat tot lo contengut en los sobre dits apuntaments, revocant qualsevols ordinacions en cas las hi haje que

vostra senyoria fins assi fetas puguen obstar al dalt contengut, restant totas las demes per (que no encontren ab las presens) en sa força y valor, y que aparexentli be a vostra senyoria se posen los dits apuntaments en forma de ordinatio, servintse los senyors consellers entregarlas al reverent rector de dita universitat, perque fasse observarlas de assi al devant y notificarlas a las personas a qui convingue, fent escriurer o copiar aquellas en son degut lloch.»

Llegit lo qual, fonch axi mateix refferit per dit senyor conseller en cap, com lo die present los illustres senyors consellers segon y terç havian presentada una requesta als demes senyors consellers, a effecte de que la convocatio del present consell no s fes, la qual requesta es del tenor seguent. [Requesta dels consellers segon terç.]

Nosaltres, los consellers segon y terç, requerim a v. m. senyor secretari Trelles lleve acte com no sabem perque volen los demes senyors consellers tenir consell de cent y perque han fet tocar la campana, protestant que contradim y no venim be a que per directa ni indirecta se propose nis parle paraula pera donar ni ocasionar dilacions a la executio del decret de sa magestat, ab lo que nos te manat que de doctors en Philosophia sian graduats los collegials del collegi de Cordelles, com en aquell se conte, al que nos refferim, puix que despres de ser proposat dit decret en lo savi consell de cent, y haver fet embaxada al molt spectable governador de Cathalunya de que fos servit manar se suspengues la executio de dit decret, dit senyor governador, per medi de Joan Serra, ciuteda honrrat, a fet entendrer al consistori dels molt illustres senyors consellers que dit senyor governador, de parer de las tres salas que perço havia ajuntadas, los deya y ordenava que la resolutio ere que manassen los senyors consellers se posas en executio lo decret de sa magestat agraduant de doctors en Philosophia als collegials del collegi de Cordelles &.

E llegida dita requesta y apres de obtinguda llicentia dels senyors concellers y present consell, entraren les persones anomenades per part de la universitat, y assentats en sos deguts llochs, apres se alsaren y informaren llargament de la pretencio de aquella, y a la fi entregaren un paper, que fonch llegit al present consell y es del tenor seguent (*): [Informacions i paper dels ambaixadors de la universitat.]

(*) L'original està cosit per inserta en el mateix *Reg. de Deliberacions* (f. 33-35 v.°)

«Molt illustre senyor.

Las vuyt personas nomenadas per vostra senyoria, en virtut de la deliberatio de aquest savi concell de cent que s celebra a 21 del corrent mes de gener, conferidas ab las quatre personas nomenades per la insigne universitat litteraria de la present ciutat, per lo effecte de mirar, veurer, y fer relasio a vostra senyoria quin medi se pot pendrer y inseguir per lo reparo del preiudici que allega la dita universitat litteraria ha de patir si s posa en executio lo orde y decret de cancellaria, que fou presentat a vostra senyoria y a dita universitat lo dia de ... (*) del mateix corrent mes de gener, ab inserta de una carta de sa magestat del rey nostre senyor, que Deu guarde, peraque se execute ab tot effecte sa voluntat, en orde a que los alumnos o collegials del collegi de Cordelles sien admesos per lo collegi de Filosophia de dita universitat en los graus de bachiller en dita facultat per sufficiencia, encara que no hagen cursat en dita universitat ni tingan la auditio en ella ni en altre universitat aprovada, diuen y referexen a vostra senyoria las cosas seguents:

Primo. Que en lo capitol 46 de las ordinasions del nou redres de dita universitat general, en lo qual se dona la forma dels graus de bachiller en Arts y Filosophia, esta specialment ordenat y estatuit que, pera esser admesos en los dits graus, han de provar ab lo modo en dit capitol expressat la audisio y cursos de tres anys continuos, en dita o altra universitat secular aprobada; axi com en lo cap. 51 esta ordenat en los qui volan ser admésos en los graus de bachiller en Theologia, que hajen de haver oyt y cursat per 4 anys en dita o altra universitat secular aprobada; y axi mateix, en lo cap. 55, que los que voldran ser graduats de bachiller en Drets Civil y Canonich, han de haver oyt sinc anys en dita o altra universitat secular aprobada; y en lo cap. 58, en quant als graus de bachiller en Medicina, esta estatuhit y ordenat que hagen de ser primer bachiller en Arts, amostrant primer que hagen acabat de oyr tot lo curs en Arts, y que hagen de haver cursat despres en Medicina tres anys cumplits en esta o altre universitat aprobada; de manera, que en totas las quatre facultats, esta estatuit que pera ser admesos respective en ellas han de haver cursat en esta o altra universitat aprovada; y axi

(*) En blanc.

de dits capitols y ordinacions resulta que es requisit substancial pera poder ser admesos en qualsevol grau de bachiller, ara sie en Arts, ara en Theologia, Dret Civil y Canonich, o Medicina, la audicio y cursos en esta o altra universitat aprobada.

2.° Que las ditas ordinaşions son estades y estan en viril observansa, y ab esta forma y requisits expressats en dits capitols y ordinations se han dona[t]s y conferits los graus de bachillers en totas ditas facultats.

3.° Que no obsta si s diu que se han admesos alguns professors şens haver oyt en esta present universitat ni altre aprovada en los graus de bachiller en Arts, perque a mes que de tal no consta, encara que de algu o alguns pogues constar, per axo no s podrie dir que serie obrrogat lo disposat en dits capitols, perque un acte o dos o los que podrien amostrarse en contrari, no haurien pogut prescriurer ni mudar la forma de dits statuts.

4.° Que estant dites ordinations en viril observansa, y tenint facultat y jurisdictio vostra senyoria de ordenar y fer estatuts en dita universitat per lo be public y utilitat de aquella, la ciutat te acquirit dret y interes que se observen, y axi mateix la universitat litteraria lo te tambe acquirit en que se conferescan los graus de bachillers en totas las ditas facultats, ab lo requisit de la auditio y cursos sobre dits feta y fets en ella o altra universitat aprovada, per les grans utilitats quen resultan en lo comu de dita universitat, y en particular dels mateixos estudians com per avall se dira.

5.° Que del sobredit resulta que, tenint acquirit la ciutat y dita universitat litteraria lo dret y interes que se ha dit, apar que no poden ser despullades ni privadas de dit dret y interes sens cognitio de causa y sens esser oydes primer, segons las dispositions clares del dret comu y de nostre municipal, en particular per la constitutio I del titol *de offici de canceller*, en lo qual clarament se diu alli

«Placie a vos senyor, imposar y fer lley a vos mateix e als » vostres successors, que de aqui avant no signarets ne signaran » alguna carta, rescrit, lletra, albara o altra qualsevol rescrip» tum, de que s seguis o proceis anexensa o execusio alguna » dins lo dit principat de Cathalunya que concerne o toc o to» car puxa interes deduible en juy; e si per oblicio, importunitat » o encara de certa scientia eo que Deu no vulla era fet lo con» trari, que ipso facto sie nullo e no puxe haver alguna eficacia

» de dret ni de fet, ne sien obeides per algun official etc. Plau » al senyor rey.»

Lo mateix esta disposat en la constitucio 4, que comensa «Nos é officials nostres» del titol *De violensia y restitutio de despullats* en la constitutio clarificant del titol *De iurisdic. de tots jutges* y en la const.° 1 del mateix titol.

6.° Que no es estat intentio de sa magestat abrogar ni llevar lo dret estatuit per vostra senyoria en benefici de la dita universitat y estudi general, de no ser admesos en los graus de bachillers en Arts que no hagen oyt en dit studi general o en altra universitat aprovada, ans be, se ha de presumir que a pregaries y importunitat del patro de dit collegi o altra, se ha alcançat la dita carta contra la real voluntat y sentir del rey nostre senyor.

7.° Que a ser informat sa magestat del bon dret de la dita universitat y haverseli representat los inconvenients y preiudicis ha de patir dita universitat si s pose en executio dita real carta, se ha de dir per cosa certa que haurian retardat son animo y real voluntat en annuir a las ditas importunacions.

8.° Que entre los molts inconvenients y preiudicis que ha de patir la dita universitat si s pose en executio la dita real carta, se ponderan los seguents. Primo, que sempre seran preferits los estudians forasters y estranys als propris fills de dita universitat, perque si sos propris fills han de consumir los cursos ab lo espay de tres anys y los altros los bastan dos o menos temps, sempre estos se avansaran als altros, raho que mereix en primer lloch esser ponderada. 2.°, que no sols los alumnos y collegials de Cordellas tindrian esta prerrogativa, pero encara qualsevol altras estudians, perque volent lo grau de bachiller en Arts per sufficiencia, haurian de esser admesos al examen sens haver estudiat en ninguna universitat sino sols en casa sua propria, lo que fora un gran absurdo. 3.°, que los estudians veent que los collegials del collegi de Cordellas y demes altres, sens cursar en lo estudi haurien de ser admesos al grau de bachiller en Arts ab lo termini de dos anys o menos, ningu voldria cursar en dita escola, y axi se disminuirie y anichilarie lo concurs dels estudians y professors que ab tant gran y florit numero per a[v]uy cursan. 4.°, que no sols tindrie lloch lo intentat en los bachellerats de Arts, pero encara en las demes facultats de Theologia, Dret Civil y Canonic y Medicina, perque no y pot haver raho de diversitat en que, si han de ser admesos los estudians alumnos y collegials en los graus

de bachillerats de Arts, sens haver cursat en la universitat, hagen de ser repellits en las altres facultats. 5.°, per est cami, a mes de ser destruida la universitat y lo saludable intent y utilos fi que tingueren los senyors reys predecessors de sa magestat en fundar dita universitat per lo augment de personas doctes y donar a la republica lo increment de savis, vindria a umplirse la republica de ignorans, perque sens cursar dende la privada y casera ensenyansa, precipitant lo temps de la ensenyansa, voldrie ser bachiller sens cursar, doctor sens cursos, y docte sens doctrina: medi tant pernicios quel considera molt be lo senyor rey en Pere ters, en la Cort de Cervera, any 1359, en lo cap. 12, estatuint que ningun savi en Dret no puga advocar ni ser jutge o assessor que no hage oyt per sinc anys en estudi general los llibres ordinaris del Dret, y los metges de arts de Phisica no pugan medicar sino han oyt en general estudi per tres anys la facultat medica.

9.° Se adverteix que sols en la facultat de Lleys hi ha graus de bachillers de sufficiencia, pero no en las altras, y que en dita facultat de Lleys per ser de dret que los que han oyt per temps de sinc anys cumplerts de rigore juris han de ser admesos en lo grau de bachiller en Lleys, si empero algu vol ser admes per sufficiencia li basten los quatre anys de auditio y llegint en punts dins 24 horas una lliso per espay de mitja ora, segons los estatuts de las universitats de Lleyda y Barcelona se ls dispensa un any, pero asso no se observa en las altras facultats.

De hont se diu que los collegials del collegi de Cordellas se han inventat aquest grau de bachiller de suffisiensia en Arts, perque tal grau de sufficiencia de bachiller en dita facultat nos troba; y lo mateix se podria dir en lo grau de doctor en Arts y de Medicina; de manera que, segons lo ques collegeix de son sentir, es que lo grau volen se ls done y conferesca sens haver cursat en la escola, sie un grau que dient ells que son sufficiens pera subir qualsevol examen, se ls ha de donar de qualsevol manera, raho que si be ab gran absurdo, tindrie lloch en les demes facultats de Theologia y Medicina.

10.° Que no sols faria un gran preiudici a la universitat litteraria y estudi general de la present ciutat, pero encara a totas las demes universitats dels regnes y provincias subiectes al rey nostre senyor, perque al exemple del present cas tambe voldrien y intentarian en ellas lo mateix; com intentaren per lo passat los

collegis de Valencia y Çaragoça, que no pogueren conseguir per la oppositio feren las universitats literarias, representant vindria ser la total perditio de aquellas, y contra los reals privilegis concedits per los senyors reys en las erections de ditas universitats literarias; com lo goza la de la ciutat de Lleyda, especial que prohibeix lo poderse llegir Arts en la Corona de Arago, y de pochs anys a esta part se intenta llegir Filosophia en la Seu de Urgell per los pares de la Companya, y no s consegui per los grans danys se seguian a la dita universitat litteraria; y lo mateix se intenta ha mes de 50 anys per los alumnos del collegi de la ciutat de Gerona, ab real carta de sa magestat, com en nostre cas, y no s ha conseguit, representant per bon exemple lo de la universitat litteraria de la Sapientia de la ciutat de Roma, que fonch de las que mes floriren en Arts y demes facultats en Italia, restant vuy ab lo sol nom per haver conseguit lo Collegi Roma de la Companya de Jesus la lectura de Arts.

11.° Que la pretentio dels dits alumnos y collegials del collegi de Cordellas, es merament una novedat aplaudida per la dulçura y lisonja de equivocas rahons, que contrastan lo apetit sens considerar lo amarg de las consequencias que della se han de seguir, pus may fins ara se ha pogut conseguir, per mes que ab porfia se hage intentat, y es raho molt sana que no se ha de mudar allo que ha tingut stabilitat y forma verdadera.

12.° Que a tenir effecte lo obtat de dits collegials, sempre y continuament se han de seguir molt grans inquietuts y rensillas y malas voluntats entre los estudians que cursan en dita universitat ab los dits collegials, com se dexa considerar, axi que pera sedar los animos de tots apar que per lo benefici de la pau se hauria de dexar en lo estat de abans sens admetre dita no vedat.

Per lo qual la universitat literaria suplica a vostra senyoria sies ervit assistirli donantli tota assistencia, suplicant al exellentissim senyor marques de Castel Rodrigo sie servit consolar dita universitat suspenent la executio de la real carta, fins a tant que informat sa magestat, que Deu guarde, novament dels inconvenients que resultan dels dits graus de sufficiensia, sie servit manar suspendrer lorde donat ab dita real carta, que a mes de ser est interes molt de vostra senyoria com a patro de dita universitat literaria, los de dita universitat ho rebran a singular favor de vostra senyoria.»

Llegit lo qual paper y fetas sas informations, ditas personas sen anaren del present conseil, y lo dit senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, dona per propositio al dit consell, tant los dits dos papers llegits y requesta, com tambe la informatio feta per ditas personas, peraque sie de servey del present consell pendrer la deliberatio que aparega esser mes convenient.

[Deliberació sobre la requesta dels consellers segon i terç.]

E anant votant lo dit consell sobre lo fet proposat, se mogue dubte si podian estar en ell les persones del[s] molt illustres senyors consellers segon y ters, attes a sa instancia se havia presentada requesta als demes illustres senyors consellers sos companys, lo qual dubte fonch donat per dit senyor conseller en cap per propositio al present consell, pera que sie de son servey deliberar lo fahedor.

E lo dit consell feu la deliberatio seguent. Que attes los senyors consellers segon y terç han presentada la requesta als demes senyors consellers sos companys, y en orde a ella se ha de tractar lo sobredit, que perço dits dos senyors consellers se servescan donar lloch del present consell.

[Deliberació sobre el col·legi de Cordelles.]

E feta la dita deliberatio y fora que foren dits dos senyors consellers del present consell, lo dit senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo segon y ters absents, dona per propositio lo sobre contengut en la primera propositio.

E lo dit consell, votant sobre la primera propositio, feu la deliberatio y conclusio seguent. Que en orde al fet proposat, lo paper fet per las vuyt personas anomenades per part de la present ciutat y les quatre anomenades per part de la universitat, contenint la forma y modo se ha de tenir de aqui al devant en lo conferiment dels graus de sufficientia en la art de Philosophia, sie posat aquell en forma de ordinatio si y conforme en ell se conte, servintse los senyors consellers manar enviar a sercar lo rector de la universitat perque de aqui al devant observe lo contengut en dita ordinatio, y que ohida la embaxada per part de la universitat y lo paper eo apuntaments per ells donats, en orde als danys reportaria dita universitat de posarse en executio lo real decret de sa magestat, que despres de fetes per part de dita universitat las diligencias los aparexeran obrar, que per part de la present ciutat se fassen aquelles que s judicaren esser permeses y convenients, donant tota asistencia a dita universitat,

tenint ple poder los senyors consellers y la junta per est effecte nomenada per asistirlos en tot lo que probablement se puga.

(*Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 31 v.º-37 v.º)

Die .XX. mensis februarii anno
a nativitate Domini .MDCLXIII.

Consell de cent.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada en lo qual consell.....

Aserca dels graus de Philosophia dels collegials del collegi de Cordelles.

E apres, en segon lloch, fonch refferit per dit senyor conseller en cap, en veu sua y del dits demes senyors consellers sos companys, lo terç y sise absents, digue y refferi com alguns dos dies haura que lo reverent rector de la universitat litteraria y studi general de la present ciutat se conferi en lo concistori dels senyors consellers, y apres de esser en ell refferi a sa senyoria com lo exellentissim senyor virrey havia enviat a sercar a dit reverent rector, y apres de conferit ab sa exellencia y platicadas materias li havia ordenat y manat posas en executio lo real decret de sa magestat, en orde a conferir los graus de Philosophia als collegials del collegi de Cordelles que l demanaven, y que dit reverent rector havia fet de resposta a sa exellencia que ell sempre havia posat en executio dit real decret, puis als que li havian demanat lo grau de bachiller los lo havia conferit, empero que la ocasio per la qual no se ls ere conferit lo grau de mestre en Arts, ere estat que la ciutat, usant del poder que te en virtut de diversos privilegis pontificios y reals, havia ordenat la forma se devia observar en lo conferir dits graus als que no haurian cursat en la universitat de la present ciutat, les quals li eren estades notificades, y que en executio de ditas ordinacions no ls havia pogut admetrer en altra forma, per que com a offitial de la ciutat aparexia tenia obligatio de observar los ordens y deliberations del savi consell de cent, empero que essent gust de sa exellencia ne donaria raho als senyors consellers, pera que obtingudas ditas noticias poguessen obrar lo convenient, y que sa exellencia li havia respost que estas materias las conferis ab los senyors consellers y del que resoldrian la n fes sabidor posantho en un paper lo qual entregas a sa exellencia. Y com estas materias sien dependents de la deliberatio del present consell, perço ho refferexen al present consell y ho donan per propositio, pera

que sie de son servey pendrer la deliberatio qual aparega esser convenient.

E lo dit consell feu la deliberasio y conclusio seguent. Que los senyors consellers sien servits enviar a sercar al reverent rector de la universitat y ordenarli que conferesca lo grau de Philosophia a tots aquells alumnos que han acabat lo curs en lo collegi de Cordelles; entenentse lo curs ultim si y de la manera que fins assi se han acostumat conferir los dits graus; y que haventse precentit que la ultima ordinacio feta per lo present consell, als tres de febrer corrent, en orde al conferiment del grau de Philosophia per sufficientia se troba esser molt rigurosa, que perço sien servits los senyors consellers fer remirar aquella, per las matexas personas la disposaren si aparexera a sa senyoria, o anomenarne de altres, pera que premediten y moderen aquelles en lo que aparega esser convenient, y censurades y remirades sien servits los senyors consellers reportarles al present consell pera posarles en forma de ordinacio, y que les hores fetes y disposades se fassen entendrer a sa exellencia, perque veja quant desitja esta ciutat estiga en bona forma la universitat, y lo quant te facultat en virtut de sos reals privilegis de disposar y ordenar lo de major benefici y convenientia de dita universitat, restant en sa força y valor totas las demes ordinacions per lo present consell fetas en rao de la dita universitat y per lo benefici de ella fins lo die present.

Ques conferesca lo grau de Philosophia.

Ques remire la ordinatio.

(*Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 41 v.º-42 v.º)

APÈNDIX X. (1)

Reducció de consignacions de la Butlla de la santa Creuada i altres rendes de la corona

[*Deliberació del Consell de Cent.*]

Dicto die [2 de setembre de 1662].

Consell de cent.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, digue y refferi com lo die present per la estafeta los senyors consellers havian rebut carta de don Pedro de Montaner, embaxador de la present ciutat en la cort de Madrit, sots jornada de vint y sis de Agost poppassat, ab la qual insinua y narra que per las raons mencionades en lo decret, copia del qual remetia als senyors concellers, havian obligat a sa magestat (Deu lo guarde) a la resolutio que en ell se expressa, y per lo interes te vostra senyoria en la Crusada, quarto y scusado, li havia aparegut devia donar est avis, pera que s disposas lo que fos de major convenientia, y peraque se tingues entera noticia del decretat per sa magestat se llegiria lo real decret, com encontinent fonch aquell llegit de la manera que s conte, que es assi cusit n.º 1 y lletra A (2). Lo qual apres de llegit, fonch donat per propositio al present consell, peraque sie de son servey deliberar si aparexera haverse de obrar alguna cosa per lo benefici de esta ciutat, que lo haver considerat los senyors consellers que esta era materia que tocava a interes de la present ciutat los ha donat motiu pera donarne raho al present consell, peraque fos servit obrar lo de son major servey y benefici.

Per raho de un nou decret de sa magestat revocant totas las consignations fetas sobre la Bulla y altres redditus.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que oit lo decret es estat servit sa magestat, Deu lo guarde, manar publicar y del contengut en ell aparexer no deurer estar compresa la present ciutat, per no haver fet ninguna negociacio ni assiento, sino que empresta diner effectiu a sa magestat, per la

(1) V. p. 209.
(2) El decret es reprodueix en aquest Apèndix (p. 676-685).

recuperatio del qual fou sa magestat servit fer consignacions a la present ciutat, sobre lo procehidor de la Bulla de la sancta Crusada, quarta y subsidi, que perço sie comes, com lo present consell comet, als senyors consellers y junta de vint lo obrar tot lo que aparega esser de major convenientia en benefici de la present ciutat en orde a dit fet, ab plenitut de poder y sens refferiment algu.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 171 v.°)

[*Deliberació de la Junta de vint.*]

Dicto die [2 de setembre de 1662].

Los senyors consellers tots sis ajuntats & ab vot y parer de la junta de vint, inseguint la deliberatio feta per lo savi consell de cent tingut y celebrat lo die present, y usant de la facultat y potestat a sa s.ª y junta atribuhida y concedida per dit savi consell de cent, deliberan que los senyors consellers sien servits scriurer al embaxador de la present ciutat en la cort de sa magestat, scrivintli que en rao del decret novament fet per sa magestat revocant totas las consignations fetas en favor de qualsevols personas sobre los redditus de son real patrimoni, y en particular sobre los emoluments de la Bulla de la sancta Crusada, subsidi y excusado, en consideratio de las consignations que la present ciutat te de sa magestat sobre dits effectes, per satisferse de quantitats que sens interes ningu li empresta, obre per lo benefici de esta ciutat tot lo que li aparega esser convenient y utilos pera son major benefici, pera veurer si se poria diligenciar no fos compresa esta ciutat en lo dit decret, attenent que la consignatio de esta ciutat es sols per recuper[rar] lo diner effectiu que empresta a sa magestat en los anys 1653 y 1656, y no en ninguna manera que esta ciutat haje fet logro ni negociacio ab ell, ans be ha vingut a patir molts detriments ab dits serveys per per las raons son ben notorias, per la qual causa procurara obrar totas aquellas diligentias que al dit embaxador li aparexeran de major convenientia y benefici pera esta ciutat en aquest fet, informantne lo exellentissim senyor marques de Castellrodrigo de totas las causas y raons asistexen a la present ciutat pera no ser compresa ab dit real decret, peraque ab assertat sentir y medi de sa exellencia puga obrar tot lo convenient, segons lo sentir Junta de 20.

de sa exellencia que procura en esta materia seguir, y de tot lo que se obrara y se tindra de nou en esta materia donarne noticias a la present ciutat totas las estafetas, pera que segons lo que per dit embaxador se obrara puga la present junta premeditar y censurar lo que se deura de fer y posar en executio.

(Reg. de Deliberacions, 1662, f. 171 v.° i 177.)

[*Decret del rei.*] (*)

EL REY.

Governador, Y los de mi Consejo de Hazienda, y Contaduria mayor della. Bien sabeis los grandes, y continuos gastos que de mi Real patrimonio se han hecho despues que sucedi en estos Reynos, asi para la defensa dellos, como de los otros Estados de mi Corona para poder assistir a tan continuas, y porfiadas guerras, como ha sido necessario mantener de tantos años a esta parte, y que auiendose Dios seruido de reducirnos a vna paz general, quando de ella se podia esperar la quietud, y reposo que tanto he deseado, y deseo a mis Reynos, y vassallos, ha sido, y es necessario hazer nueuos empeños en la guerra contra Portugal en que tan interessados se hallan, y que por esta causa mi Real hazienda està con tan grande falta de medios, que en ellos no ay caudal para poder disponer las prouisiones que faltan deste presente año, y sacar el exercito a campaña en este otoño, ni disponer las demas prouisiones de las futuras campañas del año que viene, por estar todo librado, y consignado por las prouisiones, y negociaciones hechas hasta oy en que mi Real hazienda ha padecido, y padece tan crecidas adealas, è interesses (como es notorio) a que ha obligado la necessidad de acudir a todos estos gastos de tierra, y siendo tambien necessario al mismo tiempo acudir a los inexcusables de la armada, y preciso no faltar a lo vno, y a lo otro, consistiendo en la breuedad los buenos sucessos de la recuperacion de aquel Reyno, y el bien vniuersal destos de Castilla: considerando, que el Reyno, y los vassallos me han seruido, y siruen con tan gruessas sumas, como hoy contribuyen, y que en quanto sea possible deseo reconozcan el

(*) Ha estat copiat d'una estampació (inserta en el *Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 172-176) que forma un plec de tres dobles fulles, la primera de les quals és de paper de «sello quarto» de 1662; caixa 268 × 153 mm.; el v.° del f. 5 i tot el f. 6 estan en blanc.

amor con que procuro su mayor aliuio, y no grauarles con nueuas cargas, y contribuciones. Auiendo mandado remitir este punto a mis primeros Ministros para que me consultassen el medio, ò medios que tuuiessen por mas promptos, y efectiuos para esta guerra, y consultandome lo que sobre esta razon podia, y deuia executar en ocasion tan vrgente con su parecer. He resuelto valerme de las libranças, y consignaciones que estan dadas a los hombres de negocios, y arrendadores de mis rentas Reales, y seruicios de millones, y otras qualesquier personas; assi por assientos, como por fatorias tomadas con ellos, y otras negociaciones, y contratos que se huuieren hecho despues de los decretos de primero de Octubre del año passado de mil y seiscientos y quarenta y siete, y del año de mil seiscientos y cinquenta y dos, en todas, y qualesquier rentas, y seruicios, y en las tres gracias de la Cruzada, subsidio, y escusado que me pertenezcan de cualquier calidad que sean, y se pagan, y cobran en estos Reynos de cualquier calidad que sean, cuya administracion, y cobrança corre por esse Consejo y por la Sala de Millones, y por el Consejo de Cruzada, y por los demas Consejos, Iuntas, y Tribunales sobre rentas mias en que huuiere auido intereses, ò procediere de contratos, donde los huuiere auido; tanto las que estuuieren por cobrar de las dadas, y consignadas hasta fin del año de mil seiscientos y sesenta y vno, como en este de mil seiscientos y sesenta y dos, y todos los demas años de adelante para que todas queden libres, y desembaraçadas desde luego para mi Real hazienda, quedandoles suspendidas a las personas a quien se auian dado por consignaciones de los dichos assientos, factorias, arrendamientos negociaciones; y otros contratos hechos hasta oy dia de la fecha. Todo lo qual mando se execute con las calidades, condiciones, y declaraciones siguientes.

2 Primeramente declaro, que en este dho decreto son comprehendidos, y lo han de quedar todas las consignaciones que oy se hallaren en ser, y estuuieren por cobrarse de las dadas assi por los assientos y fatorias, anticipaciones de arrendamientos de mis rentas Reales, y seruicios de millones, negociaciones, y contratos con interesses ò que procedan de contratos, donde los huuiere auido, que se huuieren hecho desde el dho dia primero de Otubre del año passado de mil seiscientos y quarenta y siete hasta oy, como las dadas en satisfacion de otros qualesquier al-

cançes de assientos y fatorias hechas hasta el dicho primero de Otubre mil seiscientos y quarenta y siete, y de mil y seiscientos y cinquenta y dos a qualesquiera personas, factores, y Assentistas, y otras personas particulares con quien se ha negociado, y assimismo los cessionarios de qualesquier consignaciones dellos.

3 Que aunque las dichas libranças, y consignaciones esten cedidas, ò anticipadas por qualesquier Tesoreros, ò personas de qualesquier calidades que sean en virtud de la clausula de poderse anticipar dellas se comprehenda en el dho decreto, entendiendose esto en todos los plaços que no fueren cumplidos, ni pagaderos hasta el dia de este decreto, admitiendoseles solo en pago dello las cartas de pago de lo que estuuiere cumplido, y pagadero en dicho dia si se huuiere pagado con efecto en virtud de las mismas cartas de pago.

4 Que qualesquiera juros dados en resguardo de qualesquiera factorias, assientos, ò arrendamientos, ò otras negociaciones, y otros cualesquiera efectos pertenecientes a mi Real hazienda de escrituras, ù otros efectos que se huuieren beneficiado, ò letras que huuieren pertenecido a mi Real hazienda, no estando los plaços cumplidos, aunque estèn dadas las cartas de pago, por razon de auerse anticipado queden comprendidas en este decreto: y lo mismo se execute con qualsquiera libranças, ò efectos, que aunque los plaços dellas estèn cumplidos, y sean pagaderos, y que se ayan dado cartas de pago en confiança, no aviendose cobrado con efecto, y estandose deuiendo todavia la consignacion se comprehenda en este decreto tambien como no estè cobrado efectiuamente, y si los Tesoreros, y personas las huuieren pagado, ò pagaren despues de la publicacion deste decreto, no le valga la paga, y se cobre del otra vez; pues no puede ignorar la ley general.

5 Declaro, que este decreto no comprende a las negociaciones que se huuieren hecho por cuerpo de comunidades, ò por otras bolsas que no se administran en nombre de mi Real hazienda; aunque sea de efectos della, y con sisas, ò rentas que se les huuiere dado en empeño para negociar.

6 Que tambien quede comprehendido en este decreto todas las consignaciones dadas en todas las cosas de moneda de molinos destos Reynos, en satisfacion de assientos, factorias, y otras negociaciones dadas, y tambien la pasta que se les ha dado,

y se hallare en ser, assi en las dichas casas, como en las de los mismos factores, y hombres de negocios, y en poder de cualesquier Tesoreros, donde no lo ayan cobrado en conformidad de las libranças que se huuieren dado para su entrego, y oy no estuuiere reducida a fabrica de moneda de molinos.

7 Y respecto de que las necessidades, y aprietos de los tiempos obligaron à hazer los assientos en la forma que se pudo ajustar, y muchas veces fue la necessidad la que los concertò, capitulando algunas cosas que causauan reparo por ser en perjuizio conocido de mi Real hazienda, y que no se concedieran si fuera possible hallar en el tiempo de la ocasion otras personas con quien ajustar las prouisiones, como era justo que se hiziessen contratos desta calidad, proporcionados con la razon, y con la justicia, es mi voluntad que se reforme, y reduzcan, en esta manera.

8 Que en quanto a las adealas que por los dichos assientos se concedieron en dinero, se ayan de cargar en la quenta dellas todas las rentas, y juros de merced de por vida, Alcaidias, y rentas en lugar de Encomiendas, y otras mercedes, que por razon, y en consideracion de los dichos assientos, se huuieren concedido, baluandolas en la forma, y à los precios que por mi Consejo de Hazienda se declare, y cargandose el principal en que se estimaron el dia que con efecto empezaron à gozar de las dichas rentas.

9 Que las adealas ordinarias concedidas por los dichos assientos, fatorias, arrendamientos, y otras negociaciones tan solamente se hayan de hazer buenas sobre la cantidad que efectiuamente se huuiere proueido con efecto, no embargante qualesquier condiciones, y capitulaciones de los assientos en contrario.

10 Que de las dichas adealas no se hagan buenos en la quenta de los dichos assientos, fatorias, y otros contratos, interesses algunos, ni los pague mi Real Hazienda, las quales mando se les hagan buenas en el dicho dia del decreto, sin que siruan hasta el dicho dia, para resquento, ni extincion de otro deuito de assiento diferente, aunque en ellos aya clausula para poder rescontrar vnos alcances à otros, porque las adealas han de quedar infructuosas, y suspendidas hasta el dicho dia del decreto, en el qual se ha de hazer, y ajustar resquentros de alcances de las quentas de vnos assientos con otros, sino fuere en cosa que en virtud

de las condiciones de los assientos, en cuya consideracion se concedieron las dichas adealas, ayan cobrado tanta cantidad, que auiendo cumplido enteramente las prouisiones de ellos, quede cantidad para hazerse pagado de las dichas adealas, assiento por assiento, y negociacion por negociacion, sin faltarse primero à la extincion del principal, e interesses, porque auiendo sucedido assi, y no en otra forma, tengo por bien que las ayan cobrado de las dichas consignaciones, y se hagan buenos en quenta de las dichas consignaciones las dichas adealas.

11 Que sobre la moneda de vellon que los dichos hombres de negocios huuieren tenido en su poder, ò en deposito, hasta que se les trocasse à plata, ò en lugar de plata hasta que se les diesse la dicha especie, se le carguen los mismos interesses en vellon, que goçauan por los assientos, por cuya quenta cobraron, ò se les entregò el vellon, no embargante auerse concertado estuuiesse en su poder ocioso, sin que sobre el dicho vellon hasta que se entregasse, ò reduxesse a plata, se les cargasse interesses algunos.

12 Que a todos los interessados en este decreto, se les aya de dar, y dé satisfacion luego por parte de mi Real hazienda de lo que se les deuiere de principal, è interesses, y adealas de las prouisiones efectiuas hechas hasta oy, en principal de juro, contados a precio de veinte mil el millar en especie de vellon, subrogando en esta satisfacion de juro, lo que auian de auer en las libranças que se les manda suspender.

13 Y para ajustar lo que cada vno de los interessados en el dicho decreto huuiere de auer, segun sus assientos en la forma, y con las limitaciones, y declaraciones referidas, han de dar los dichos factores, hombres de negocios, y arrendadores, y otras qualesquier personas que huuieren negociado con interes, relaciones juradas con la pena del trestanto, conforme a las ordenanças de mi Contaduria mayor de Cuentas, de lo que conforme a sus assientos, fatorias, arrendamientos, y otras negociaciones con interes, huuiere proueido, y cobrado; y de los interesses que justamente huuieren de auer, hasta el dicho dia exclusiuè del decreto, en que han de cessar, y de sus adealas, y rentas, y demas mercedes que en la forma referida se les concediò, asi por los dichos assientos, factorias, arrendamientos y otras negociaciones, como por despachos aparte, en consideracion dellos, ò en otra manera, para que con las dichas relaciones juradas, breue, y sumaria-

mente, sin aguardar la dilacion de la quenta final, se pueda reconocer, y ajustar por via de tanteo, lo que liquidamente se les deuiere, reducido lo que fuere vellon a plata, à razon de cinquenta por ciento, conforme a la prematica, no obstante lo que sobre este punto se huuiere concedido por los dichos assientos, en materia de reduciones de plata à vellon, y de vellon a plata, y rescontrado en el dicho dia vnos alcances con otros, sacandose de todos, asi del principal, è interesses, como las adealas vn solo alcance, haciendo el reconocimiento, y ajustamiento de las dichas relaciones juradas, como mando se hagan breue, y sumariamente, en virtud dellas, por dos Contadores los que pareciere mas aproposito, y de mayor inteligencia, y satisfacion del mi Consejo de Hazienda, con assistencia, comunicacion, è interuencion de vno de los Ministros que me sirven en el, que pareciere al Gouernador, à quien nombro por su superintendente de los dichos reconocimientos, y los dichos Contadores han de dar certificacion de lo que resultare de las dichas relaciones juradas, para que conforme à ellas se les dè satisfacion à los dichos interessados de lo que a cada vno se deuiere, y huuiere de auer.

14 De todo lo que por las dichas certificaciones constare deuer mi Real hazienda, mando que à las personas interessadas se les dè satisfacion en renta de juro de a veinte el millar en vellon, situados en las rentas que yo he mandado pedir al Reyno para este efecto, para gozar dellas desde el dia de la publicacion de este decreto en adelante, que les han de cessar los interesses, y esto por aora, de la mitad de lo que importaren los dichos alcances, dandeles, y situandoles dichos juros, libres, y sin glossa alguna; y la otra mitad mando quede suspendida a su satisfacion, hasta tanto que los dichos factores, assentistas, y hombres de negocios, arrendadores, y otras personas, ayan dado, y fenecido sus quentas finales en el Tribunal de la Contaduria mayor de Cuentas, y hechas, y fenecidas, mando se le dè satisfacion en el mismo principal de juro de a veinte mil el millar en vellon, del resto de lo que assi importaren dichos alcances, conforme a sus fenecimientos: y si por la certificacion que presentaren de ellos constare no auer de auer tanta cantidad, como la mitad que se le satisfaciere en juros, se buelua y restituya en los dichos juros, con mas sus reditos, desde el dicho dia del goze dellos, hasta la restitucion.

15 De los reditos de plata, y en la quenta de los assientos, y negociaciones, se les cargarà el principal de los dichos juros a su entero precio de a veinte el millar en vellon, en adelante, que es para quando en la forma referida han de gozar de sus reditos.

16 Que por quanto en casi todos los contratos, assientos, y negociaciones que se han hecho despues del decreto de primero de Octubre de mil y seiscientos y quarenta y siete hasta oy, ha sido ordinario que demas de los interesses de ocho por ciento, y de la adeala ordinaria de quatro por ciento, se les ha concedido por mas adeala satisfacerles diferentes partidas en que se hallauan interessados de las deudas contraydas por el dicho decreto de primero de Otubre de mil y seis cientos y quarenta y siete, y de mil y seiscientos y cincuenta y dos, como esto constarà de los mismos contratos, librandoselos en consignaciones corrientes, y ocupando en esto casi otro tanto caudal corriente de las rentas, y seruicios como ha importado la prouision de que se han encargado, deuiendoseles satisfacer en moneda de decreto, y en esto no ha auido regla fixa; porque en vnos contratos ha sido este doblado de lo que monta la prouision, en otros otro tanto, y en otros la mitad, ò dos tercias partes, y por los mismos contratos se les concedio que lo pudiessen consumir a fauor de mi Real hazienda, parte de principal de las deudas causadas por los dichos decretos de primero de Otubre de mil y seiscientos y quarenta y siete, y mil y seiscientos y cincuenta y dos, y parte en los interesses corridos desde los dichos dias de los decretos hasta los dias de los consumos, ò cobrança de las consignaciones que se les ha dado en su lugar; mando que en las quentas que dieren, y tuuieren por fenecer los dichos factores hombres de negocios, arrendadores de rentas Reales, seruicios de millones, y otras personas, y en los tanteos que aora se huuieren de ajustar, se les aplique, y cargue lo cobrado de las dichas consignaciones dadas en satisfacion de las dichas prouisiones, y partidas decretadas en primer lugar a lo que huuieren de auer, para la extincion del principal, interesses, adeala, y conduciones que huuieren de auer por las dichas prouisiones que efectiuamente huuieren hecho, y despues de extinguido en lo cobrado de dichas consignaciones lo que huuieren de auer por la dicha prouision efectiua que huuieren hecho, y sus interesses, adeala, y conduccion, si sobrare algo de lo cobrado de dichas consignaciones se les aplique por quenta de lo que asi se les deuio satisfacer de lo que se

les librò por las deudas de dichos decretos de primero de Otubre de mil y seiscientos y quarenta y siete, y mil y seiscientos y cinquenta y dos, y lo que les faltare por cobrar de las consignaciones que se les dieron, y que oy se les manda decretar, se les satisfarà en principal de juro de a veinte mil el millar en vellon, como queda resuelto, para los demas alcances en que se hallaren acreedores, conforme a sus tanteos, y por las excessiuas ganancias que en esto se considera auràn tenido comprando estos creditos a menosprecio de lo justo; mando que todas las cantidades que se obligaron a consumir en satisfacion destas adealas, conforme a sus contratos, tengan obligacion de hazerlos en toda la cantidad, por quenta de los principales de las deudas de dichos decretos, excluyendoles por aora lo que mirare a interesses; pues no seria bien consumir en satisfacion de los reditos el caudal de los juros que en primer lugar se deuen aplicar a la extincion de la suerte principal de las deudas contraydas por los dichos decretos, y esto se executarà assi, no embargante que los consumos esten hechos de principal, è interesses, preuiniendose esto en los libros de mi hazienda, para que se execute en esta conformidad.

17 Y porque tambien de mas de las dichas partidas decretadas se concedieron a los dichos Factores, Hombres de negocios, Arrendadores, y otras personas la satisfacion de otras partidas de que mi Real hazienda se hallaua deudora à diferentes personas, por diuersos creditos, en que tambien ha padecido grande graueza, consumiendo por este medio en la satisfacion dellas las consignaciones que podrian seruir a la causa publica; mando que en los tanteos, y quentas que se dieren de los assientos, fatorias, ò otras negociaciones en donde se huuiere concedido este genero de satisfacion de partidas en primer lugar, se aplique todo lo que se huuiere cobrado por quenta de las consignaciones dadas por las dichas fatorias, assientos, ò arrendamientos, ò negociaciones a lo que mi Real hazienda se hallare deudora para la extincion de la prouision, y socorro principal que efectiuamente se huuiere hecho, y de sus interesses, adeala, y conduciones, si algo sobrare despues, se aplique a lo que por razon destas deudas sea deuido pagar, y lo que dellas se quedare deuiendo, cuya cantidad la deuian cobrar de las consignaciones que para su satisfacion se les auia dado, se les pagarà tambien en principal de juro de a veinte mil el millar en vellon, y con esta forma de paga quedaràn con la satisfacion justa que por su calidad, y estima-

cion se les deuia dar, con atencion a estos contratos, y mayor de la que podian pretender, si este genero de deudas se considerasse en su primer origen donde se causaron, y mi Real hazienda se hallaua deudora.

18 Y porque las negociaciones mas ordinarias, y frequentes desta calidad han sido con diferentes arrendadores de millones, y rentas Reales, que demas de sus arrendamientos han encargadose de diferentes prouisiones, con calidad de darles la consignacion en ellos mismos, para cobrarlas de sus mismas rentas en estos ultimos años, y en los venideros de mil y seiscientos y sesenta y tres, y adelante, juntamente con lo que tambien se les ha concedido de las mismas adealas de decretado, y otras deudas, mando que se execute con ellos la misma regla en lo que se les huuiere de satisfacer por esta razon, y que tambien queden comprehendidos en el dicho decreto general, para la satisfacion que se les huuiere de dar de lo que huuieren de auer por razon de sus prouisiones, adeala, y interesses en principal de juro, à razon de veinte mil el millar en vellon, no embargante qualesquiera condiciones que aya en sus contratos, ò arrendamientos de que por cualquier accidente se les aya de considerar por paga efectiua en las mismas rentas, y seruicios que tienen en arrendamientos, cuyos precios se les han de pagar conforme a ellos enteramente desde que entraron en ellos hasta el dia de la publicacion deste decreto, dexandoles eleccion, para que si en esta forma quisieren correr con el precio de sus arrendamientos, lo puedan hazer, afianzando a satisfacion del mi Consejo de Hazienda, y Sala de Millones, el precio de lo que importare su cargo con los mismos juros que agora se les diere en satisfacion de sus prouisiones, al precio de lo que importare su cargo con los mismos juros que agora se les diere en satisfacion de sus prouisiones, al precio que el Consejo declare, y a los que no quisiesen continuar en sus arrendamientos en esta conformidad, se les dara por ningunos, y se pondran las dichas rentas en administracion por quenta de mi Real hazienda, poniendoles desde luego interuencion, para que lo que estuuiere en ser de lo procedido hasta oy destas rentas, y lo que procediere de oy en adelante no lo puedan diuertir, ni aplicar a otro ningun efecto, mas que a la paga de juros, y a la satisfacion de lo que en las mismas rentas quedare desembaraçado para mi Real hazienda.

19 Y con las dichas declaraciones mando se hagan y fenez-

can breue, y sumariamente los dichos tanteos de quenta, y que conforme a las certificaciones que dellos dieren los dichos Contadores en la forma referida, se pague, y dè satisfacion a los dichos hombres de negocios, y a sus cessionarios, y dependientes, que segun sus cessiones fueren comprehendidos en el dicho decreto, y se les deuiere dar en los dichos juros de a veinte el millar en vellon, con el goze desde el dicho dia, como, y en la forma que queda declarado, no embargante qualesquier condiciones de los dichos assientos que sean en contrario, las quales doy por de ningun valor, ni efecto, y mando que lo que en esta mi cedula se declara, se cumpla, guarde, y execute, auiendose tomado la razon della en los libros de mi Contaduria mayor de Quentas, y por los Contadores de la Razon de mi Real hazienda, Mercedes; y Relaciones. Fecha en Madrid a catorce de Agosto de mil y seis cientos y sesenta y dos. YO EL REY. Por mandado del Rey nuestro señor. Andres de Villaràn.

Concuerda con la cedula de su Magestad, que firmada de su Real mano queda en la Secretaria de la Real hazienda de mi cargo. Madrid, y Agosto quinze de mil y seiscientos y sesenta y dos.

APÈNDIX XI. (*)

CONSELL DE CENT SOBRE APREHENSIÓ DE MOLTONS PEL GOVERNADOR D'HOSTALRICH.

Die .XXVIII. mensis septembris anno
a nativitate Domini .MDCLXII.

[Relació del conseller en cap.]

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo quart absent, digue y refferi com ja lo present consell, per la relatio que los senyors consellers en ell havian feta als vint y dos del corrent, tenia noticias de la detencio que de vuyt sents y tants moltons ere estada feta en la vila de Hostalrich, ab pretestu o motiu de que havian de pagar algun dret de castellatje, passatje o altre, los quals moltons venian a la present ciutat per provisio de ella, per orde y compte dels arrendataris de la present ciutat; y juntament se refferi que per lo bon exit se anave obrant totas las diligencias que aparexian convenients, seguint lo sentir dels magnifichs assessors de la present casa, peraque ab major discussio se pogues obrar, com en aquexa conformitat se es anat obrant; y desijant los senyors consellers que la present ciutat en manera alguna fos prejudicada ni violada en los privilegis reals que te concedits, no sols pera ella pero y encara pera sos ciutedans y arrendataris, y que constas plenament que per part dels senyors consellers se obrava ab totas las atencions que aparexian convenients, trameteren lo subsindich de la present ciutat al noble don Joan Mata, qui per lo exellentissim senyor marques de Aytona es governador de dita vila de Hostalrich, significantli lo sentiment tant gran tenia la present ciutat de la aprehentio de dit bestiar se havia feta en dita vila de Hostalrich, essent la veritat que aquell venia per compte dels arrendataris de la present ciutat y per la provisio de ella, com de la franquesa que havian feta ostencio constave, y havien demanat los que encaminaven dit bestiar que, attesa la dita franquesa y los privile-

(*) V. p. 213.

gis reals que la present ciutat tenia concedits en rao de franquesas, los dexassen passar liberament sens pagar lo dret que sels demanave, lo que no havian pogut recabar, y que axi representava a dit senyor don Joan Mata, per part de dits senyors consellers, que la present ciutat tenia molts y diversos privilegis y sententias reals de dita franquesa, que tots estan en observança, y que en virtut de ells pot y ha acostumat la ciutat procehir contra los detentors y persones que contrafan a dits privilegis y observansa de ditas franquesas ab la forma disposada en ells, y que per conseguent li n donaven noticia a sa merce de dit fet, peraque fos servit donar orde a la persona per ma de qui corre lo govern en dita vila de Hostalrich que lliuras y dexas passar liberament lo dit bestiar sens pagar dret algu, que no obtenintho la ciutat en exa conformitat en semblants casos acostumave procehir y procehirie segons li era permes per los dits reals privilegis y sententias reals; al que respongué dit senyor don Joan Mata que tenia molta attencio als privilegis y exemptions de la ciutat y que no entenia de ninguna manera fer cosa contraria a ells, empero que lo dit bestiar ere caygut en frau per no haverlo denuntiat les persones que l tenian a son carrech, y que ell entenia que qualsevol persona per franca y exempta que fos te obligatio de denuntiar las cosas deuhen drets, si no fos en cars que la ciutat tingues privilegi de poder passar sos bestiars ab denuntiatio o sens ella, empero que si los dits molt illustres senyors consellers gustaven de que s tractas si en dit cars ere frau o no, o per medi de personas nomenadores o per medi de advocat o advocats, o sa senyoria gustave tractaro ab ell, dit senyor don Joan faria quant en asso lo que los senyors consellers serian servits, y que si se declarave no esser frau no attendria a ninguna pretencio ni volia cosa, y si se declarave que ere frau tractaria los interessats ab la galanteria que experimentarian, y que de altra manera no ere possible poder condecendir a la restitutio de dit bestiar; y havent los senyors consellers tingudas intelligencias de que los arrendataris (considerant que lo bestiar apres se ls deteriorave) anaven tractant lo ajustarse ab dit senyor don Joan Mata, y que qualsevol fos lo ajust no podia recaurer en ningun benefici de la present ciutat, ans be havia de ser en deterioratio de sos privilegis y consuetut tant inviolablement observada, los ordenaren que de ninguna manera tractassen de ningun ajust sino fos que liberament se tornas lo dit

bestiar; y encaraque es veritat que per part de dits arrendataris se presenta suplicatio en lo real consell, prestant en ell cautio, demanant la restitutio de dits moltons y los fonch axi concedit, no es estat possible recobrarlos, per quant, essentse conferits ab asistencia de un offitial real en dita vila de Hostalrich, a effecte de fer aprehentio de dit bestiar, nos troba aquell ni notitias ahont ere, ni tampoch se trobaren en dita vila lo balle ni jurats ni altre persona que alli governas, lo que ocasiona haversen de tornar a la present ciutat sens lo dit bestiar; y attenent dits senyors consellers que nos tornave lo bestiar, que la ciutat era leza en dits sos privilegis y exemptions, que lo arrendatari patia detriment, y que ab totas veras instave la recuperatio de dits moltons, y que havia presentada suplicatio juntament ab lo sindich de la present ciutat, demanant que per la reintegratio dels bestiars apresos y dels danys causats y causadors y per evitar lo dany que la present ciutat tant en lo comu com en lo particular podria patir no usant de la franquesa que te concedida, fossen servits los senyors consellers declarar marca y represalias contra la universitat y singulars personas de la vila de Hostalrich y bens de aquells, fins a la total reintegratio, les quals, apres de rebuda informatio, foren provehides y declarades, y despedit lo cartell executorial lo die dels vint y sis del corrent; y donant lo dit cartel al offitial aguatsil del senyor governador peraque las posas en execútio, respongue lo dit aguatsil que no li ere possible fero, perque lo dit senyor portant veus de general governador havia donat orde no se executassen aquellas, a ocasio, segons se judica per los senyors consellers, de haver dit Joan Mata intentat causa en lo real consell y provehits cartells inhibitoris, que foren presentats lo die de ahir. Tot lo que, consultat lo die present ab los magnifichs advocats de vostra senyoria, y considerant la qualitat de la materia esser tant grave, la present ciutat estar leza en sa inmunitat y franquesa, y los arrendataris patir lo detriment en sos bestiars que s dexa considerar, y per altra part considerant la molta justitia asisteix a la present ciutat, ha donat tot ocasio pera ajuntar lo present consell, a effecte de fer la sobredita relatio, y juntament peraque los magnifichs advocats la fassen del que s aparexera en orde a la materia.

[Informació dels advocats.]

E encontinent se alsaren los magnifichs micer Francesc Vidal y Roca y micer Joan Palmarola, assessors de la present casa, y lo [hu] apres lo altre feren relatio aserca del sobre contengut

de la justitia tenia la present ciutat, tant per consuetut com per dret comu y per privilegis particulars, y que la present ciutat devia per tots los camins y medis possibles procurar la reintegratio de sos privilegis y prerogativas, fent posar en executio la declaratio de la marca, no obstant la introductio de la causa feta per dit don Joan Mata en lo real consell, peraque per aqueix cami fos restituhida en tot lo sobredit, y generalment feren relatio dels privilegis y sententias reals en favor de la present ciutat concedides y proferides y del dret li asistia, y del que aparexia se devia obrar per lo bon assert del negoci. La qual relatio y demes referit per los senyors consellers, fonch donat per propositio al present consell, peraque sie de son servey deliberar lo convenient.

[Deliberacio del concell.]

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que en orde a la materia proposada, y considerant ab lo desconsuelo tant gran se troba la present ciutat de no poder executar la declaratio de la marca te feta, tant justificada en virtut de sos reals privilegis, per tenirse inteligencias haverse llevat lo orde als offitials reals havian de exequutar aquella, que perço per medi de dos cavallers del present consell, ço es, un ciuteda y un militar, per sa senyoria nomenadors, estant sempre junt lo present consell, se fasse una embaxada al molt illustre y spectable portant veus de general governador, representantli ab la afflictio se troba de no poderse exequutar lo que per sos reals privilegis y sententias reals te stablit y concedit, atribuintho a sa poca fortuna o a no estar sa senyoria informat del bon dret y justitia de esta ciutat, suplicantli sie servit aconsolarla en que se pose en exequutio una cosa tant justificada, com de sa senyoria o spera esta ciutat, representantli los danys tant grans ne reportaria de no ferse, axi en lo prejudici seu propri com de tots los ciutedans, y de la resposta sera servit fer sa senyoria ne donen noticia al present consell, peraque entesa aquella se pugue les hores deliberar lo fahedor.

[Relació de l'ambaixada al governador.]

E encontinent, feta la dita deliberatio, los senyors consellers nomenaren pera reportar la dita y sobre mencionada embaxada, al noble don Hieronym de Miquel y a mossen Francisco Mora, los quals apres de reportada y tornats al present consell, lo hu apres altre, feren llarga relatio del com se eren conferits ab lo illustre y spectable senyor portant veus de general governador, y que de part dels senyors consellers y savi consell de cent ha-

vian significat a sa senyoria lo desconsuelo tant gran ab que s trobáve la present ciutat, per no poder posar en exequutio lo que ab sententias y privilegis reals y altrament te concedit, explicantli llargament lo que en la propositio y deliberatio sobre contengudes esta refferit y demes que ha aparegut convenir, y que sperave la present ciutat que sa senyoria seria servit manarla aconsolar ordenant als offitials reals posassen en executio lo que per part de la ciutat los seria ordenat, pera que fos reintegrada en sas llibertats, privilegis y franquesas. Al que ere estat servit respondrels dit senyor governador, que sempre havia desijat y procurat lo de major benefici y lustre de la present ciutat y conservatio de sos reals privilegis, y que en manera alguna havia donat orde particular a son aguatzil, sino general tant a ell com als demes offitials reals, ordenantlos de que no obrassen cosa alguna que no fos precehint lo donarne raho ans de posaro en executio, lo que havian de fer a ocasio de alguns desordes se havian experimentats dels dits offitials, y que de ninguna manera se havia donat orde particular peraque la ciutat no pogues posar en executio la declaratio de dita marca y fos reintegrada en sos privilegis, libertats y franquesas y consuetuts; y que si la ciutat volia passar avant per dita sa reintegratio, se podia valer no sols dė son aguatsil pero tambe de qualsevol altre offitial real, obrant per ma de ells tot lo que li aparegues convenient, perque de ninguna manera ere estat de sa intencio lo impedir la executio de las represalias y marca; y que subposat que lo present consell havia tingut gust en ferli reportar la dita embaxada fentlo sabidor de ditas cosas, que sa senyoria per medi de la matexa emxada las donave al present consell de que tindria gust de que la materia se ajustas, offerint a la present ciutat interposarsi peraque tinguessen lo ajust convenient, y la present ciutat restas ab las immunitats, privilegis y libertats que te y ha gosat y sempre se son observades; y que encara que per part de la present ciutat no se li havien donades ningunas noticias, havia tota esta tarda procurat y obrat algunas diligentias, peraque estas controvertias tinguessen lo ajust convenient; y que en cars aparegues als senyors consellers y savi consell de cent, sa senyoria offeria obrar lo convenient peral ajust de ditas cosas, assegurant que en estas, y en totas las demes que sien de benefici, servey y convenientia de la present ciutat, estara molt prompte pera fer y obrar tot lo de son major lustre. La qual relatio y demes que de paraula dits

senyors embaxadors refferiren, fonch per dits senyors consellers donat per propositio al present consell, peraque sie de son servey deliberar lo que aparega haverse de fer y obrar.

E lo dit consell feu la deliberatio seguent. Ohida la relatio son estats servits fer lo noble don Hieronym de Miquel y mossen Francisco Mora y Marymon, ciuteda, de la resposta es estat servit fer lo molt illustre y spectable portant veus de general governador, tant affavorida per esta ciutat, a la embaxada li es estada reportada per part del present consell (lo que no menos ha sperat sempre esta ciutat dels favors de sa senyoria), que en estimacio de tant gran merse, se fassa una embaxada a sa senyoria, donantli les degudes gracies de la merse ha demostrat fer a esta ciutat; y que com esta ciutat desije en tot donar gust a sa senyoria, subposat ha significat tenir gust en interposarse per lo ajust de la materia, que los senyors consellers, per medi de les persones los aparexera, se conferescan ab dit senyor spectable portant veus de general governador o ab qui aparega convenir per lo ajust de ditas materias; y que se explique la resposta ha feta lo dit molt illustre y spectable portant veus de general governador, de que la present ciutat, axi per lo medi del aguatzil de sa senyoria com de qualsevol altre, se valega pera poder posar en exequutio la provisio te feta de la declaratio de la marca, no essent estat sa intentio de impedir la exequutio de aquella; y que en la embaxada se fara a dit senyor se li signifique desijarie la present ciutat dins lo termini de estos tres dies seguents se ajustas la materia, peraque passats aquells no ajustada se proseguira (per los medis que en virtut de sos reals privilegis li son permesos) a la exequutio de ditas represalias; y que quant en la materia se offerissen algunas cosas, tingan ple poder los senyors y junta de carns ab los magnifichs advocats de obrar tot lo que convinga en orde a ditas represalias y exequutio de aquelles, a la major convenientia y benefici de la present ciutat, y peraque reste fora de totas [in]quietuts y molestias y reintegrada en la conservatio de sos reals privilegis y sententias y consuetut immemorial observada. [Deliberacio del consell.]

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 196 v.º-199 v.º)

APÈNDIX XII. (*)

Documents relatius a la contenció dels bisbes de Barcelona i Barbastre amb el Capítol de la Seu per la provisió de la rectoria de Cardedeu.

[*Deliberació del Consell de Cent.*]

Die tertia mensis novembris anno
a nativitate Domini .MDCLXII.

Consell de cent.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, digue y refferi com, inseguint la deliberatio per lo present consell presa als desset del mes de octubre proppassat, los senyors consellers en nom de la present ciutat se son interposats ab los illustrissims senyors bisbes de Barcelona y de Balbastro y molt illustre capitol de la catredal de la present ciutat, a efecte de recabar si seria possible lo ajust entre dites illustres parts, fent per aquest effecte per medi de un ciuteda y un militar las embaxadas que han aparegut esser convenients, tant als dits senyors bisbes [y] capitol com al molt illustre y spectable portant veus de general governador, y no obstant la interpositio de dit senyor governador y de la present ciutat, no es estat possible poderse ajustar, y com per lo bon exit del ajust lo dit senyor governador, segons sa senyoria ha insinuat, ho haje scrit a sa magestat, perço los dits senyors consellers proposan las ditas cosas al present consell, peraque sie de son servey deliberar lo que aparega esser de major convenientia pera alcançar la pau entre ditas illustres parts.

Controvertias entre bisbes y capitol.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que en orde a la materia proposada, los senyors consellers, inseguint la deliberatio presa per lo present consell als desset de octubre proppassat, usant de aquella facultat y poder que a sa senyoria esta concedida y comesa fins a arribar a la conclusio de dit ajustament, y quant las parts nos vullen ajustar que clarament se

(*) V. p. 215 i 216.

veja no volerse aderir al ajust, los senyors consellers ara per les hores tingan facultat y commissio de scriurer a sa magestat, Deu lo guarde, fentli entendrer la interpositio havia posada esta ciutat per lo bon ajust entre ditas illustres parts y lo poch es estada feliz en conseguirho, suplicant a sa magestat sie servit posar sa real ma en estas materias, peraque ab ella se alcance la quietut y concordia entre dites illustres parts per esta ciutat desijada.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 223 v.º i 234.)

[*Lletra dels consellers al rei.*]

A la sacra, catholica y real magestat del rey nostre senyor.

Senyor.

Havent esta ciutat de Barcelona entesas las contavercias que se son socitadas entre los illustrissims y reverendissims bisbes de Barcelona y Balbastro y lo molt illustre capitol de la seu de Barcelona, per ocasio de la provisio de la rectoria de Santa Maria de Cardadeu, que es de patronat de dit capitol, perço que lo illustrissim bisbe de Barcelona conferi aquella al doctor Francisco Subira, a presentatio del doctor Pau Reig, canonge de dita seu qui pretenia estar en torn, y lo jutge delegat en la causa de appellatio interposada per lo doctor Joan Seguer de la inhabilitatio feta per lo illustrissim bisbe de Barcelona de sa persona *quo ad mores*, despres de haver revocada dita inhabilitatio, conferi dita rectoria al dit doctor Seguer, a presentatio del molt illustre capitol en virtut de deliberatio en ell feta, y quiscu de dits presentats volgue ocupar la possessio de dita rectoria, per dit effecte demana assistencia en la viceregia audiencia, la qual fins assi no es estada concedida hu ni altre. Del qual fet han resultat, a mes de las pretensions de dits presentats, dos acusasions criminals, feta la una, a instantia del fiscal de la cort ecclesiastica de Barcelona contra alguns capitulars, per pretendrer que se han usurpada la jurisdictio del bisbe de Barcelona, havent privat lo capitol de veu activa y passiva per un any al dit canonge Reig y al doctor y canonge Joseph Ximenez de Monrodon, vicari general de gremis per dit bisbe de Barcelona, per haver discentit y protestat en la deliberatio de presentar al dit doctor Seguer per la dita rectoria; la altra, a instantia del procurador fiscal de la visita que en dita santa igle-

sia fa lo bisbe de Balbastro com a delegat apostolich, per pretendrer que los capitulars ab las ditas deliberations de presentar al doctor Seguer han comesa simonia y contrafet als sagrats canons. Desitjant la ciutat que dites discentions fossen concertades y ajustades, se interposa pera mediar en ellas, y considerades les consequencias que s porian seguir, y per conservar pau y quietut entre parts de tanta auctoritat, proposa per medi que los dits illustrissims y reverendissims senyors bisbes manassen cancellar y abulir les dites acusations, fent lo capitol la deguda submissio a un y a altre de dits prelats, declarant no haver entes usurparse jurisdictio alguna ni contravenir als sagrats canons, y que lo capitol revocas ditas privasions als dits canonges Reig y Ximenez, y que per evitar escandols y las inquietuts que sobre la possessio de dita rectoria se porien seguir ocupant com ocupa lo doctor Seguer la iglesia y lo doctor Subira la casa de dita rectoria, que se posas œconomo en dita rectoria, nomenador per lo spectable portant veus de governador de Cathalunya, ab cautio de restituhyr los fruyts, y que dits Subira y Seguer desocupassen dita iglesia y casa de dita rectoria, fins que en la viceregia audientia fos donada la assistencia demanada ha hu o a altri o fins que per legitim superior fos declarat sobre la dita causa. Y si be per las moltas instantias y persuasio de la ciutat, lo capitol accepta lo medi proposat, empero lo bisbe de Barcelona volgue exceptarlo, pretenent se havia de declarar sobre la jurisdictio y que lo œconomo li especte, dient que en una y altra cosa enten proceir per medis de justicia; axi mateix lo bisbe de Balbastro se escusa de abrasar lo medi proposat, dient havia donat raho de dita aposatio a vostra magestat, y que tenia orde expres de proseguir y axi que no podia convenir sens nou orde al medi proposat, offerintse sols usar de benegnitat ab lo capitol, en consideracio de aversi enterposada esta ciutat; per lo que, no obstant que esta ciutat ab totas veras ha diligenciat compondrer estas diferencias, procurant tots los medis que aparaxian proporcionats a la materia, y participant aquells sempre ab lo dit spectable portant veus de governador de Catalunya, no ha pogut lograr los effectes de son desich, y concidera que per ningun altre modo pot conseguirse millor que per la ma de vostra real magestat, y axi per lo desich tan gran que te de que se escusan totes dicencions dona a vostra magestat esta noticia, y supli[c]a sia de son real servey manar se ajustan y terminan

estas diferencias, que espera a de ser en gran servey de Deu Nostre Senyor y de vostra magestat. La Divina guarde la real persona de vostra magestat, com ha menester la Cristiandat y estos sos fidelissims vassalls desitjan. Barcelona y noembre als 4 de 1662.

Senyor
De vostra sacra, catolica y real magestat
sos fidelissims y obedientissims vasalls
que sas reals mans besan,
Los consellers de Barcelona.
Trelles, secretarius.

(*Reg. de Lletres closes*, 1660-1662, f. 191 v.º-193 v.º)

APÈNDIX XIII. (1)

Concessió pel Consell de Cent de la llicència per a la fundació del monestir dels Agonitzants.

[*Deliberació del Consell de Cent.*]

Die tertia mensis novembris anno
a nativitate Domini .MDCLXII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats.....

Fundacio dels Agonitzants.

En segon lloch, lo dit senyor conseller en cap, en veu sua y dels dits demes senyors consellers sos companys, digue y refferi com los senyors consellers eren estats moltes vegades suplicats per part dels pares Agonitzants fos de servey del present consell concedirlos llicencia y permis de poder fundar en la present ciutat, per lo gran benifici havia de ser per las animas, y en esta rao havian donada una carta per part del spectable portant veus de general governador de Cathalunya, dos cartas que lo exellentissim senyor marques de Aytona havia enviades, ço es, la una perals senyors consellers y present consell y la altra per dits senyors consellers, altra carta del embaxador de esta ciutat, y juntament per part de dits religiosos Clerigos Regulares Agonisants se havian donat una suplicatio ab un memorial estampat, resumint en ell lo institut de dita religio y las obligations de aquella. Tot lo que fonch llegit al present consell, si y de la manera ditas cartas, suplica y memorial son asi cusits, sots numeros hu, dos, tres, quatre, sinch y sis (2), y tot donat per propositio al present consell, peraque sie de son servey deliberar aserca dita fundatio lo de major servey de Deu, benefici universal de las animas y consuelo de sos ciutedans.

Fundatio dels Agonitzants.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que considerant lo gran servey ha de ser pera la Magestat Divina y benefici de las animas dels fahels christians de esta ciutat la fundatio demanada de la religio dels Capellans Reglars vulgarment anomenats Agonitzants, que perço se concedesca la llicentia

(1) V. p. 216.
(2) Es publiquen en aquest Apèndix (p. 697-705).

demanada a la religio dels Agonitzants, fentse aquella en los revalls de la present ciutat, dexant a la conexensa dels senyors consellers y quatre persones del present consell, una de cada estament per sa senyoria nomenadores, la assignatio del lloch, peraque sie dita assignatio de lloch al menor dany de la poblacio de la present ciutat.

E apres en tercer y ultim lloch, fonch llegida al present consell una suplicatio presentada per part del reverent rector y obrers de la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi de la present ciutat, juntament ab un memorial de las iglesias, collegis y oratoris que s troban en dita parrochia, que tot es assi cusit, sots numero set y vuyt (1), y la dita suplicatio ab lo dit memorial donat per propositio al present consell, peraque aserca lo contengut en dits papers sie de son servey pendrer la deliberatio convenient. [Súplica del rector i obrers del Pi.]

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que en orde a la materia proposada, y attenent al contengut en la suplicatio donada per part del reverent rector y obrers de la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi, que la destinatio y designatio del lloch se haura de donar a dits pares Agonitzants per la fundatio de dita religio en la present ciutat, sie aquella donada si y conforme aparexera convenir als senyors consellers y quatre persones del present consell per sa senyoria nomenadores, ço es, una de quiscun estament, revocant en virtut de la present deliberatio en quant menester sie lo contengut en lo primer cap de la deliberatio presa lo die present en segon lloch designant los ravals pera ferse dita fundatio, volent lo asignar dit lloch sie a coneguda dels dits senyors consellers y quatre persones (2).

(Reg. de Deliberacions, 1662, f. 234.)

[*Lletres llegides en Consell de Cent.*]

N.º 1. Havent rebut un real despaig de sa magestat (Deu lo guarde), de 7 del corrent mes de octubre, en lo qual es estat servit

(1) Es publiquen en aquest Apèndix (p. 705-707).

(2) En execució d'aquesta deliberació, el dia 14 del mateix novembre assignaren «als pares Clerigos Regulares anomenats Agonitzants, a effecte de que pugan erigir y fundar convent en la present ciutat al carrer de Sant Pere mes baix, en una casa que es de..... (*) Rialp, viuda, devant de la casa de Sant Hieronym, y que la present assignatio de lloch per medi de embaxada sie feta assaber al senyor governador». (*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 239.)

(*) En blanc.

manarme avisar de com havia concedit la llicentia que per los religiosos Agonizans li hera estada demanada per la fundacio que desitjan fer en esta ciutat de Barcelona, per lo consuelo que rebran tots los particulars y pobres del hospital d ella en lo exercici de tant pio y sant institut com lo que professan, y es sent estat servit sa magestat manarme que ls assistesca en tot lo que se ls oferira y convindra, no m es estat possible dexar de significar a vostra senyoria lo quant restara servit sa magestat en que vinga a tenir effecte la fundacio de una religio que tota ella no se emplea en altre exercici que en assistir en tot lo corporal y spiritual als pobres del hospital, ya cuidant de sa limpiesa y regalo en los exercicis mes asquerosos y de que tenen major necessitat los malalts, ja confessantlos y ajudantlos a ben morir, ab tota aquella puntualitat y ansia que s dexa considerar de uns religiosos que tenen afiançada esta obligatio ab un vot solempne dels quatre que fan en sa professio, y ab tant gran apreto que ni ser la desgana del malalt la mes contagiosa no ls permet ninguna relacxatio en esta assistentia, antas be los corra la matexa obligacio de acudir ab igual cuidado en temps de peste que en los demes. Assistèxan tambe a qualsevol altre malalt que ls envie a sercar, en tot lo que pera sa consolacio en quant a lo spiritual en lo transe mes apretat se li offereix, ab tan desapego en una y altra funccio de tots los interessos temporals, que ni en los hospitals se podan entremetrer en la administracio de las rendas d ells, ni en las casas dels particulars, en las quals son cridats, podan pendrer ni una tassa de aygua ni restarse a menjar en ella. Lo fruit que han fet en las ciutats ahont han fundat es tant considerable, y la utilitat que los ciutadans d ellas esperimentan cada dia tant gran, que en ninguna d ellas ha cabut arrepentiment de haverlos admesos, pero si pesar de haver tardat tant a gozar de una religio que es tant utilosa al proxim, pus importara poch lo haver tingut tota la vida la asistencia de las demes si en la ultima hora per faltar esta se dexa de lograr lo que mes importa. Espero que vostra senyoria, en atencio als piadosos effectes que d esta fundacio han de seguirse en favor dels pobres del hospital general y de sos ciutadans, permetra que se effectue ab la diligentia posible, facilitant per sa part per tots los medis posibles esta materia, y llevant los embaraços podria tenir, pus la executio d ella ha de resultar tant en servey de la Magestat Divina, de la del rey nostre senyor y en beneffici publich desta ciutat,

que yo per ma part restare sempre ab la estimacio deguda a la fineza ab que espero obrara lo carinyo que vostra senyoria te a sos habitants, y lo zel que sempre he experimentat en vostra senyoria del major util dells, y a sa propria conveniencia de vostra senyoria, pus pot ser que Nostre Senyor tinga vinculats los majors augments de vostra senyoria en la prompta execucio desta obra, a tots visos tant pia y tant santa. Guarde Deu a vostra senyoria molts anys com desitjo. Barcelona y octubre 27 de 1662.

Don Gabriel de Lupia.

Senyors consellers y consell de cent de la ciutat de Barcelona.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 224 i 231.)

N.º 2. No puedo desear mayor bien a mi patria, que tanto estimo, como verla con fundacion de padres Agonizantes, por ser del mas util que por mucho que diga acertare a ponderar pero el conocerlo asi a muchos dias me aze solicitar el logro deste negocio, por medio del santo zelo del señor obispo de Barbastro que como conoce la importancia solicita la execucion, = Oy tenemos en disposicion esto, falta la licencia de V. S.ª y aun que no la dudo, no permite mi afecto dejar de suplicarsela con todas veras, que dejo a la experiencia, lo que esto importa, y quan agradable serbicio se ara a Nuestro Señor y quan gran probecho a toda la ciudad. Guarde Dios a V. S.ª muchos años. Madrid y agosto 19 de 1662.

B. l. m. de V. S.ª
El marques
de Aytona.

Señores conselleres de Barcelona.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 225.)

N.º 3. No puedo dexar de escrivir a V. S. siempre que se ofreze cosa de su servicio, como quien se precia tanto de hijo de essa ciudad, y a ora con toda seguridad le suplico mande dar su licencia para que se funde en ella el convento de los Clerigos Regulares ministros de los enfermos comunmente llamados Agoniçantes, que a algunos años deseo vivamente logre de esta dicha mi patria, y el santo zelo del señor obispo de Barbastro lo ha

trabaxado tanto, que lo tiene ya en estado de cumplirlo; y yo podre ponderar mucho a V. S. la importancia de estas fundaciones en todas las ciudades, pero nunca lo exaxerare bastantemente por mucho que diga, pues como tienen por voto asistir a los moribundos, y es esta la ora mas peligrosa y de la que pende la eternidad, bien se reconose la importancia de su ministerio, y asi los mas zelosos perlados los solicitan para sus diocesis, y algunos dizen justamente que en cada parrochia havia de haver algunos religiosos por el gran fruto que se experimenta donde asisten. V. S., con el zelo que obra todas las cosas del servicio de Dios, ponderara la importancia de esta fundacion mejor de lo que yo sabre decir, y assi no me quiero alargar mas, solo asegurar a V. S. estoy tan a su servicio como devo. Guarde Dios a V. S. muchos años. Aranjuez y abril 21 de 1662.

B. l. m. de V. S.ª
El marques
de Aytona.

Señores consellers de la ciudad de Barcelona y consejo de ciento.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 226.)

N.º 4. Molt illustre senyor.

Lo exellentissim senyor marques de Aytona se demostra tant fill de exa ciutat, que solicita de continuo tot lo que pot ser en mayor benefici de ella, y com per sa exemplar devocio y charitat, tinga tanta experiencia del fruyt gran que fa la religio dels Agonizants, per ser sa professio ajudar a ben morir als pobres dels hospitals, acudint tambe a las casas dels particulars que ls demanan, fent est acte de charitat sols per lo amor de Deu Nostre Senyor, per estar esta religio per sos vots y estatuts privada de no poder admetrer llegat de las casas que han asistit, ha desitjat perço que los de sa patria tinguessen religiosos de tant sanct exercici, procurant anassen a fundar en exa ciutat, y peraque se puga posar en execucio sa devocio, me ha manat representas a vostra senyoria en son nom las causas que l an obligat a solicitar esta fundacio, y juntament lo consuelo tindra de que estos religiosos, anant ha fundar en exa ciutat a instancia sua, sien amparats y patrocinats de vostra senyoria, ab la forma que

en cosas tant santas y pias ha ensenyat vostra senyoria sa devocio. Nostre Senyor a vostra senyoria guarde. Madrid als 29 de Agost 1662.

Molt illustre senyor
De vostra senyoria son major serbidor
qui s. m. besa
Pedro de Muntaner.

(Reg. de Deliberacions, 1662, f. 227.)

[*Suplicació dels pares Agonitzants.*]

N.° 5 Molt illustre senyor

En lo any 1585 se funda en Roma la religio dels Capellans Regulars ministres dels malalts, lo institut dels quals va explicat en lo memorial impres que s presenta a part a vostra senyoria, la qual fonch confirmada per la bona memoria del papa Sixto quint y despres successivament per sos successors.

Y despres de haverse dilatat y propagat en totas las provincias de Italia y molt en particular en las ciutats populosas, que asseguradas del fruyt espiritual y temporal que feyan aixi en los hospitals generals y carcers com en las casas particulars de tots los que se valian de ells, vingueren a fundar en Espanya en la cort del rey nostre senyor, que Deu guarde, en lo any 1643, y despres en Alcala y Çaragoça, ahont se experimenta igual fruyt que en Italia; tenint repetidas experientias lo senyor marques de Aytona de aquesta veritat, y zelant lo be de sa patria que s aquesta ciutat, desijos de assegurarlo y procurar ab grans instancias per medi dels superiors de aquesta religio tinguessen a be de tractar de la fundacio de aquella en aquesta ciutat, offerintlos per dit effecte 300 ₶ de renda quiscun any y donantlos per principi de ajuda de costa 1200 ₶ per la fabrica de la casa; pero vehent sa exellencia que, segons lo institut de la religio, no era aquesta quantitat bastant pera sustentar lo numero de religiosos que per semblant maneig se requireix, recorregue a altre medi, que fonch fer tractar per lo del senyor bisbe de Balbastro ab los administradors de la causa pia del quondam Joseph Berart, cavaller, fundada en lo hospital general de Santa Creu de la present ciutat per lo servey y consuelo dels pobres malalts que estan en ell, vinguessen be en donar la administracio della

ab las mateixas obligacions y condicions que dit Berart la havia fundada, majorment essent esta pretencio molt conforme a la merce lliberal del fundador, com es de veurer en la donacio de la fundacio; y despres de algunas juntas, es estat servit Nostre Senyor que dits administradors, assigurats de que no sols no se alterava la disposicio del difunt, ans be que de donar la administracio de dita causa pia se cumplia ab major perfeccio sa voluntat, per la remissio que experimentavan en los capellans a qui estava acomanat lo exercici d esta santa caritat, han convingut de ajustarse ab dits religiosos si y de la manera que dit fundador disposa.

Y com pera poder executarse tot lo sobredit, y assigurar aquest gust y contento al senyor marques de Aytona que com a fill de vostra senyoria desija sos majors augments, se necessita de la llicencia de vostra senyoria, per tant

Suplican a vostra senyoria dits religiosos se servesca concedirlos dita llicencia, y pera dit cas han llogat la casa junt lo collegi del senyor bisbe de Barcelona, prop la Misericordia, per temps de quatre anys, dexant a la disposicio, beneplacit y eleccio de vostra senyoria la designacio del lloch y puesto per la fabrica del convent, oferint desde ara acceptar lo que vostra senyoria sera servit senyalarlos sens contradiccio alguna, esperant del zel que a vostra senyoria sempre li assisteix en las cosas de la major honra y gloria de Deu los han de fer la merce que suplican, oferint pregar a sa Divina Magestad continuadament per los augments espirituals y temporals de vostra senyoria.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 228.)

[*Memorial sobre l'institut dels pares Agonizants.*] (*)

Iesvs, Maria, Ioseph.
Noticia del Instituto de los Padres Clerigos Reglares Ministros de los enfermos.

El B. Padre Camilo de Lelis, varon de singular espiritu, insigne por sus muchos, y raros prodigios, fue el instrumento que

(*) Dos fulls estampats sense indicació de lloc, data ni impremta; caixa de 218 × 126 mm. El f. A, encapçalat d'orla, comença: Iesvs, Maria, Ioseph. | Noticia del Insti|tuto de los Padres Clerigos Re-|glares Ministros de los | enfermos.

Aquest exemplar es troba cosit en el *Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 229-230, senyalat amb el «N.º 6».

el espiritu diuino tomò: para dar principio a este piadoso instituto de los Padres Clerigos Reglares ministros de los enfermos, para que huuiesse en la Yglesia vna Religion que por especial, y vnico exercicio tuuiesse assistir a los proximos en el mayor desamparo, y lançe mas tremendo de las Agonias de la muerte, cuydando juntamente del consuelo de los pobres de los Ospitales, y carceles, exerciendo todo genero de obras de piedad, como lo experimentan con notable fruto, y edificacion todas las Ciudades que le han admitido.

Tiene quatro votos solemnes, los tres comunes con las demas Religiones, de Pobresa, Castidad, y Obediencia, y el quarto de asistir a los enfermos con obras espirituales, y corporales, ayudarlos a bien morir, estendiendose esta obligacion hasta los apestados, por cuyo motivo los Sumos Pontifices, han prohibido el transito desta Religion a otra alguna, ni aun a la de la Cartuja como consta por sus Bulas.

Proffessa otros quatro votos simples, el primero de no procurar, ni consentir se mude el modo de seruir a los enfermos ya establecido. El segundo no admitir gouierno, ni administracion temporal en los Ospitales, para que con mas desembaraço, y menos interes, puedan acudir al seruicio de los enfermos. El tercero no procurar dignidad alguna dentro de la Religion, ni admitirla fuera de ella. El quarto, el que supiere se contrauiene a lo referido està obligado a manifestarlo a los superiores mayores, para que lo enmienden; y la absolucion de la contrauencion a estos votos esta reseruada a su Santidad.

Estudian todo lo necessario para ser ministros idoneos de la Yglesia, y exercer su instituto con la vtilidad que conuiene para la saluacion de las almas, procurando ser muy expertos en la Teologia moral, como tan necessaria su inteligencia para encaminar las conciencias, mas enbaraçadas, que en la ora de la muerte se encuentran, como se vè largamente en la vida de su Santo fundador, en donde se hallan muchos, y muy raros exemplos desta materia.

No son de peso alguno a la Republica, porque no entran en las fundaciones, sin la congrua necessaria para su sustento, ni pueden pedir cosa a los enfermos, ni procurar legados, ò missas, ni admitir de ellos dadiua, ò limosna alguna en aquella ocasion, ni tampoco pueden comer en sus casas, ni tomar vn jarro de agua, obrando siempre sin atencion a interes humano.

Por esta parte no ay que temer su fundacion, antes se deue abraçar, y fauorecer dando lugar a que funden en esta Ciudad, y den principio a obra de tanta piedad, y a vn ministerio inspirado de la Diuina prouidencia, tan conueniente a las almas, y de que resultan tantas conueniencias.

La principal es la gloria, que resulta a Dios deste santo instituto, encaminandole las almas en el trance mas peligroso, y en que resplandece mas la bondad de Dios, cuydando de sus criaturas, con proueerlos de ministros que les ayuden en aquel fin de quien depende la eternidad.

Hazerse dichoso concurso al gouierno Eclesiastico, y su cuydado celestial de preuenir, y remediar la astucia del enemigo comun en el punto mas tremendo a donde pone todo su esfuerço contra el alma para preuertirla, y perderla con sus tentaciones, y oluido de lo eterno, concurriendo esta sagrada Religion, de principal intento al de la Yglesia santa, socorriendo con memorias diuinas, y los santos Sacramentos, con sufragios continuos a los necesitados de ellos en el tiempo mas oportuno, y en que los mas cercanos se tiran, y a vn en tiempo de peste, donde las mas estrechas obligaciones de parentesco, y amor los desamparan.

Los Curas de las Parrochias a cuya quenta y cuydado estan con mas especialidad las almas en la vltima agonia tendran coadjutores puntuales, que les ayuden a cumplir tan precisa obligacion, sin costa suya, y con tanta vtilidad, y satisfacion.

Las demas Religiones tendran quien les aliuie de vna carga tan obligatoria a la charidad de su profesion, y piedad Religiosa, supliendo los desocupados de otros ministerios, a los que estan tan ocupados en los de sus sagrados institutos, a que no pueden faltar, ni acudir, como los que profesan principalmente esta obra; assi lo estiman las Religiones en Ytalia, y en Madrid, y Çaragoça, y en ocasiones de peste se han valido destos Religiosos, en especial los Padres Cartujos, y de la Compañia de Iesus, quedando con el reconocimiento debido.

Siguese tambien notable aprouechamiento a los Ospitales, y carceles, a donde especialmente en los Ospitales acuden mañana y tarde con mucho consuelo y socorro de los que padecen en ellos.

Tendran particular vtilidad y consuelo los demas del pueblo, especialmente los pobres y desamparados, tiniendo vn sa-

cerdote espiritual y docto, que les assista de dia y de noche, y encamine con santos documentos, y aduertencias al termino de la gloria.

Finalment, solo se puede allar vn inconueniente, y es que no podran luego fundar en cada varrio vn conuento, como conuendria, que huuiesse tantos quantas parrochias ay en los lugares populosos como es Barcelona; pero podra suplirse esto, si el numero de vno sera crecido, como los ay en Ytalia, donde se les hazen pocos a vn que sean numerosos, porque han conocido lo mucho que importa este instituto. Disponga Dios en todo lo que conuenga para mayor gloria suya, Amen.

[*Suplicació del rector i obrers del Pi.*]

N.º 7. Molt illustre senyor.

A notitia de esta part del rector, comunitat y obrers de la parrochial de Nostre Senyora del Pi de la present ciutat, a previngut que los religiosos dits vulgarment Agonisants voldian fundar dins los ambits o limits de dita parrochia, ab esperanças vivas que vostra senyoria los concedira llicentia pera dita fundatio. E com dita parrochia estiga carregada de moltas fundations y suffraganeas, en major numero que ninguna altre iglesia parrochial de la present ciutat, conforme la experientia matexa ho ensenya, y consta clarissimament del memorial que ha vostra senyoria se entrega de part, y per conseguent dita fundatio sie en total dany de dita parrochial iglesia de Nostra Senyora del Pi, lo que no es just se permete, aventhi altres parts ahont commodament y ab menor dany de altre iglesia parrochial poden fundar; per ço y altrament, representant a vostra senyoria las demunt ditas rahons, suplican dits rector, comunitat, y obrers de dita parrochial iglesia de Nostre Senyora del Pi, sie de son servey atendrer a ditas rahons, y lo periudici tant gran es de dita parrochial iglesia, y axi be no concedir llicentia pera dita fundatio, ni permetrer dins de dita parrochia ni limits de aquella se edifique dit convent, que a mes es axi de justitia, dits suplicants ho tindran a particular merce de la ma de vostra senyoria off. &

Altissimus &

Costa.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 232.)

[*Memorial entregat pel rector i obrers del Pi.*]

N.º 8. Les sufraganeas te la iglesia parrochial de Nostra Senyora del Pi, dins los limits de aquella, son les seguents.

Monestirs de religiosos.

1. La iglesia del Carme.
2. La iglesia de la Santissima Trinitat, calssats.
3. La iglesia de Nostra Senyora del Bon Succes.
4. La iglesia de Sant Joseph.
5. La iglesia del pares Trinitaris descalssos.
6. La iglesia dels pares de Jesus.
7. La iglesia dels pares Clerigos Regulars de Sant Mathias.

Monestirs de religioses.

8. La iglesia de les monges de Montesion.
9. La iglesia de les monges Carmelites descalsas.
10. La iglesia de les monges de Santa Elisabet.
11. La iglesia de les monges dels Angels.
12. La iglesia de les monges de Valldonzella, antes de Nazaret.
13. La iglesia de les monges Minimes, antes Repanadides.
14. La iglesia de les monges Caputxines.
15. La iglesia de les monges de les Geronymes.
16. La iglesia de les monges Carmelites calsades.
17. La iglesia de les monges de Jerusalem.

Iglesias particulars.

18. La iglesia de Santa Anna.
19. La iglesia de Sant Pau.
20. La iglesia de Sant Antoni.

Hospitals.

21. Hospital general de Santa Creu.
22. Hospital de Nostra Senyora de Misericordia, antes Minimes.
23. Hospital dels pobres Infants Orfens.
24. Hospital del Rey, antes de la Misericordia.
25. Hospital dels pobres masells de Sant Llatzer.
26. Hospital dels pobres capellans de Sant Sever.

Collegis.

27. Lo collegi de Betlem de la Companya de Jesus.
28. Lo collegi de Cordelles.
29. Lo collegi del senyor bisbe.
30. Lo collegi del Carme.
31. Lo collegi de Sant Francesch.
32. Lo collegi de Sant Agusti.

Oratoris en los quals s i celebran missas.

33. La capella de les Gipsiaques.
34. La capella del Angel Custodi al carrer del Hospital.
35. La capella de Sant Joan del carrer dels Tallers.
36. La capella de Nostra Senyora de Montserrat a la Porta Ferrissa.
37. La capella del portal del Angel.
38. La capella del portal de la Bocaria.

Se diu que en dita parroquia hy ha mes sufraganeas que noy ha iglesias en tot lo restant de la present ciutat.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 233.)

APÈNDIX XIV. (1)

Deliberacions del Consell de Cent sobre nova obligació dels deutes de Francesc Puig, feta pel clavari sense coneixement dels consellers i Consell de Cent.

Die .XVI. mensis novembris .MDCLXII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats.....

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que ohida la suplicatio que per part de Francesch Puig fonch donada en dies atras al magnifich clavari, offerint pagar mil quatre centes sexanta tres lliures, setse sous y un diner en comptants, y lo demes fins a la quantitat de dos mil trenta nou lliures set sous ab los terminis modo y forma que en dita suplicatio esta expressat, y ohida la relatio feta per los magnifichs advocats de la present casa sobre dit fet, que perço, vehentse lo dany y prejudici ha causat a la present ciutat la obligacio que novament ha fet firmar a dit Francesch Puig (2), y en virtut de ella haverlo relaxat dels carcers episcopals sens haver cobrat la ciutat ninguna partida de diner, y majorment judicantse no poderse fer dita nova obligatio, per lo que lo diner exhigidor de dit Puig es consignat per la satisfactio de acreadors censalistes, que perço, tot lo dit fet sie comes als senyors consellers, peraque ab consell dels magnifichs advocats obren tot lo que aparega convenient en orde a dita materia, y axi mateix vejan dits magnifichs advocats si la obligacio feta novament deura esser observada o no, posant en exequutio dits senyors consellers tot lo que per dits magnifichs advocats los sera aconsellat sobre ditas materias, y que lo scriva major y secretari de esta casa fassa un aransel eo memorial de

---

(1) V. p. 217 i 218.

(2) Segons referí el conseller en cap, atenent que dit Francesc Puig, sabater, receptor del dret del ardit de la neu, «restave devent una quantitat considerable, com ere de quatre mil noucentes y tantes lliures, no volgueren dits senyors consellers convenir en que fos relaxat, y vehent dits senyors consellers que sens sabuda sua y sens haver cobrat la present ciutat quantitat alguna de comptants y que la obligatio feta per lo dit Puig no ve a esser de tota la quantitat que es debitor, y per les dites causes y altres que n foren per dit senyor conseller llargament exprimides en lo present consell aserca del que havia passat sobre dit fet, aparexer haverse n de donar raho al present consell, han resolt convocarlo.. »

tots los actes que de esta part de deu anys se han rebuts en la scrivania major, fets y firmats per los magnifichs clavaris ab diversos debitoris y altres persones, sens tenir comissio del present consell, y que fets aquells y axi mateix lo que se haura de fer per donar forma a evitarse lo fer de aqui al devant los magnifichs clavaris semblants actes sens commissio del present consell, o refferescan tot los senyors consellers per tot lo die de dilluns al present consell, peraque ohida dita relatio se pugue les hores deliberar lo fahedor.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 249.)

Die .XX. novembris .MDCLXII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats..... Consell de cent.

Y encontinent (1) fonch llegit lo sobre mencionat memorial de actes fets des del any 1651 fins lo corrent, lo qual es asi cusit (2) y es del tenor seguent:

«Memorial dels actes se son trobats fets per los magnifics clavaris sens tenir comissio del savi consell de cent, des del any 1651 fins lo corrent any 1662.

1. Primo, als 14 de març 1651, lo doctor Joseph Coromines ferma debitori al magnific clavari de 70 ₶ ₰, a compliment de 80 ₶ ₰ per lo dret de 40 carragues de vi que dit senyor Corominas vene dins la present ciutat, pagadores ab dos pagues, ço es, 35 ₶ ₰ lo die de sant Joan y 35 lo die de Nadal les hores propvinent.

2. Als 8 de abril 1651, lo magnifich Joan Carreres, clavari, per temps de 5 anys feu arrendament a Sebastia Pastor, mallorqui, de unes cases scituades prop lo moli del Clot, per preu de 70 ₶ ₰, a raho 14 ₶ lo any.

3. Als 28 de abril 1651, dit magnifich Joan Carreres, clavari, feu arrandament per temps de sinch anys a Salvi Soler, texidor de lli, de una pessa de terra situada prop Sant Francisco de Paula, de tinguda dos jornals, a raho 13 ₶ ₰ lo any.

---

(1) Després de llegir el parer dels advocats.
(2) *Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 251-252 v.°

4. A 15 de setembre 1651, dit magnifich Joan Carreres feu arrendament a Miquel Ferran y Lledo, mercader, de tota aquella pessa de terra y una caseta y ort situat prop los Angels vells, la pessa de terra de tinguda tres mujades, a raho 30 ₶ ♁ lo any.

5. A 14 de desembre 1652, lo magnifich Joseph Miquel Quintana, clavari, stabli a Anthoni Tarrassa, calsater, una pessa de terra campa, de tinguda de mija mujada bastanta, scituada cerca la Creu Cuberta, en lo loch .T... (*) en lo qual son redifficats los molins de vent, a cens de 5 ₶ ♁ quicun any.

6. A 31 de març 1655, lo senyor Miquel Vilanera feu lloguer a Pere Pau Ferrer, mestre de cases, de una pessa de terra de tinguda tres quartes fora lo portal del Angel, en lo loch ahont eran construits los corrals, per temps de sinch anys, a raho 5 ₶ ♁ lo any.

7. A 29 de abril 1657, lo magnifich Pedro de Montaner feu establiment a don Hieronym de Miquel de una pessa de terra campa, situada al secar, de tinguda de dos jornals de terra poch mes o manco, devant la creu de Sant Francisco, en lo loch dit lo Coll de la Salada, a cens de devyt lliures quiscun any, ab dos pagas a Nadal y Sant Joan.

8. A 18 de Maig 1657, Bernat Roig, carnisser, detingut en los carcers episcopals, sens preiudici de las obligacions tenia presentades, ferma nova obligacio al magnifich clavari, que era Pedro de Montaner, prometent pagar per lo primer de agost les hores propvinent la quantitat 420 ₶ ♁, que era lo compliment de 670 ₶ ♁, com las restans 250 ₶ ♁ hagues pagades per lo banch, la qual quantitat era deguda per compte de carns se li eran entregades per tallar en sa taula.

9. Als 14 de janer 1658, lo magnifich Pedro de Montaner feu arrendament per temps de sinch anys a Pere Vilamany, daguer, de una botiga scituada en la plassa del Rey, a raho de sis lliures lo any.

10. Als 16 del dit, dit magnifich clavari stabli a Miquel Santpera, pages, habitant en Barcelona, y als seus, tota aquella caseta petita anomenada la Carnisseria vella, situada en lo territori de Barcelona, en la parrochia de Sant Marti de Provensals, en lo loch dit lo Clot, a cent sis lliures quiscun any, pagadores ab dos pagues a Nadal y a sant Joan.

(*) En blanc.

11. Al primer de agost 1659, lo magnifich Francesch Puiggener feu acte de concert ab Jaume Gondolfo sobre lo adobar la barca de Sant Boy.

12. A 28 de jener 1660, Francesch Caravent, ortola, pera fornir en lo banch 96 ₶ ß en que era debitor, promete pagarlas y consigna lo cobrar aquelles de Anthoni Balthezar, ortola, ab spay de tres anys.

13. A 23 de març 1660, Joan Cassanyes, taverner, com a fermansa que era de Phelip Esteve, carniser, se constituhi principal debitor y promete pagar al magnifich clavari 200 ₶ ß, pagadores per lo die de sant Joan de juny, que era la quantitat ab que dit Esteve era debitor ab lo acte de obligacio tenia fet a la present ciutat.

14. A 26 de novembre 1660, Joan Joffre, argenter, attenent que havia fet fermansa a Passia Marti, carniser, per la carn se li entregava a tallar en sa taula, y per raho de dita obligacio deurer 559 ₶ 5 ß 3, per las quals instava lo magnifich clavari exequutio contra sa persona y bens, y attes que lo dit magnifich clavari lo relleva indempne de la paga de dites 559 ₶ 5 ß 3, ab que se obligas girar en compte nou de carns la quantitat de 154 ₶ 10 ß, a compliment de 229 ₶ 10 ß, com las restants 75 ₶ ß ja las tingues girades a la taula en compta nou de carns, perço, per pagar dit Jofre las ditas 154 ₶ 10 ß, que es lo compliment de 229 ₶ 10 ß, las promete pagar de sos bens ab dotse pagas, ço es, 12 ₶ 10 ß als 26 de maig les hores propvinent, y axi fins sien pagades totes 154 ₶ 10 ß.

15. A 30 de abril 1661, Joseph Garau, adroguer, attenent ere fermansa de Antoni Balle, carnisser, y per raho de la carn se ere entregada a dit Balle restava debitor en quantitat 439 ₶ 11 4 ß, promete al magnifich clavari de la present ciutat pagarli cent sinquanta tres lliures tretse sous y quatre, a compliment de 220 ₶ 6 ß 8, com les restants 66 ₶ 13 ß 4 ja dit Garau les hagues girades per la taula de la present ciutat en compte de carns, les quals 153 ₶ 13 ß 4 pagaria de vint y sinch en vint y sinch lliures, comensant a fer la primera paga als 30 de abril 1662, y axi consecutivament fins y a tant dita quantitat fos acabada de pagar.

16. A 17 de desembre 1661, Salvador Llopart, argenter, com a fermansa de Benet Roig, carnisser, considerant que dit Roig restave debitor a la present ciutat en la quantitat de 400 ₶ ß, o al-

tre major o menor quantitat per los moltons eren estats entregats de la present ciutat a dit Roig per tallar en sa taula, y que s trobave detingut en los carcers episcopals de la present ciutat, de las quals no podia esser relaxat sens la dita obligatio, promete a dit magnific clavari que li pagaria y giraria en compte de carns dites 400 ℔ ß, o la quantitat que en los llibres de la ciutat constava ere debitor dit Roig per dita rao, la qual pagaria a raho 30 ℔ ß quiscun any, comensant la primera paga a 17 de desembre 1662 y axi quiscun any fins fos acabada de pagar tota la quantitat.

17. A 6 de febrer 1662, Francesch Fabregues, pages de Cornella, bisbat de Barcelona, promete al magnific clavari de la present ciutat que la quantitat de 36 ℔ 12 ß, per la resta dels moltons que per compte de la present ciutat li eren estats entregats, los hi girarie en lo compte nou de carns, es a saber, 18 ℔ 6 ß lo die de sant Joan de juny de dit any 1662, y les restants 18 ℔ 6 ß lo die de sant Joan de juny del any 1663.

18. A 17 de maig 1662, lo d. Joseph Boleda, notari publich de Barcelona, promete al magnific clavari de la present ciutat que en cars que la consignatio que tenia firmada en poder de Jaume Rondo, notari de Barcelona, per raho del que dit Boleda havia de pagar a la present ciutat del temps servi de obrer, no fos cumplerta ans que Nostre Senyor disposas de sa vida, que en tal cars de sos bens fos pagada la quantitat que per rao de aquella restaria devent a la present ciutat. »

Die quinta januarii .MDCLXIII. La present deliberatio instat lo sindich de la present ciutat fou intimada al magnifich clavari de la present ciutat, trobat dins la instancia de la scrivania major, qui digue que ja ho tenia per entes. Testes sunt Ludovicus Claresvalls, mercator, et Antonius Guiu, notarius publicus Barcinonæ.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que ohits los papers que en lo present consell son estats llegits y en la propositio insertats y lo en ells contengut, y de aquells veurerse los actes han firmats los magnifichs clavaris de la present ciutat sens tenir commissio del present consell y lo dany ne ha resultat a la present ciutat, y desijant obviar a aquell, que los senyors consellers sdevenidors, juntament ab las personas de junta de taula y banch y magnifichs advocats de la present casa, se servescan censurar y veurer tots los actes que los magnifichs clavaris havian firmats en temps passat, y de aquells fer premeditatio de quins seran danyosos y perniciosos a la present ciutat y quins aparexeran poderse ratificar, mirantho ab tot cuydado, fet lo qué se servescan reportaro al present consell, peraque se veja les hores la deliberatio se podra pendrer peral de

major benefici de la present ciutat; y que attes en lo paper llegit aconsellan los magnifichs advocats la nova obligatio feta per Francesch Puig no esser aquella ben feta, ... que perço novament se proseguesca contra dit Francesch Puig y sas fermansas, fins la quantitat que deu restara del tot satisfeta, procehint conforme de justitia sera permes y sera aconsellat per los magnifichs advocats de la present casa, intimant al magnific clavari que dins lo termini de quinse dies obre totas aquellas diligencias que seran convenients peraque la ciutat reste reintegrada; y peraque de aqui al devant se eviten semblants abusos y los danys poria reportar la present ciutat....., que desta hora en avant no tinga commissio ni facultat dit magnific clavari de fer ni firmar ninguns actes sens expressa commissio y facultat del present consell, ni lo scriva major ni ningu dels ajudants pugue rebrer aquells, sots las penas que en dit paper llegit en lo present consell estan contengudes, posant en exequutio dit paper, continuantse en lo *llibre dels juraments* lo capitol que en dit paper esta expressat de no poder donar termini lo dit magnific clavari a debitors de la ciutat, perque axi no puguen dits magnifichs clavaris allegar ignorantia en lo temps exerciran son carrech, intimantse la present deliberacio al magnifich clavari.

(*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 253.)

APÈNDIX XV. (1)

Concòrdia entre la Ciutat de Barcelona i el Capítol de la Seu, establint el cerimonial en les funcions religioses, els donatius de la Ciutat per al culte i les prerrogatives del Capítol.

Concordia feta entre lo Illustre Capítol y la present Ciutat (2). Die veneris, vigesima quarta mensis novembris, anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo secundo, Barcinonæ.

Jesus, Maria, Joseph cum beata Eulalia.

Com entre la molt illustre ciutat de Barcelona y lo molt illustre capitol de la iglesia cathredal de la dita ciutat, de algun temps a esta part se hagen suscitades moltas differentias y plets, per rahó dels quals se havian introduhit y se proseguian diversas causas devant differents tribunals, no sens gran dispendi de gastos exorbitants y en gran detriment de la tranquilitat y quietut axi publica com privada, ab desconsuelo universal del estat ecclesiastich y secular; considerant que quant mes se empenyassen las ditas causas, majors inconvenients y danys se podian originar; tenint tambe attendencia de quanta importancia es la uniformitat y pau entre comuns que tant suposen, y han tingut entre si tanta correspondentia com del molt illustre capitol y de la molt illustre ciutat, seguintse d esta unio major servey y obsequi pera Deu Nostre Senyor; per interpositio del molt spectable senyor don Gabriel de Llupia, governador del present principat y vuy exercint la vice regia, per expressos y repetits ordes que ha tingut de sa magestad (que Deu guarde) y de altres personas que mogudes de zel, fervorosos han procurat ab summa solicitut disposar a las ditas molt illustres parts pera que se ajustassen y convinguessen en admetrer tractes de concordia, com en effecte per

(1) V. p. 218, 219, 358 i 654.

(2) La present *Concordia* ha estat copiada del *Manual*, 1662-1668, f. 6 v.°-19 v.° Les notes marginals han estat extretes de la còpia continuada en el *Ceremonial de la Casa de la Ciutat de Barcelona* (f. 51 v.°-81). Altres còpies de la *Concordia* són contingudes en el *Diversorum*, VII, f. 409, de l'Arxiu Municipal Històric, i en *Inventaris de les Constitucions, Questionum cum clero y la Concordia entre lo Capitol y Ciutat y Privilegis Reals en favor del Capitol*, de l'Arxiu Capitular de la Seu de Barcelona.

conseguir lo sobredit fi han convingut de venir a tracte, y per dit effecte anomenar cada una de ditas illustres parts pera tractar la materia, commissaris, los quals per part del dit molt illustre capitol son estats anomenats y destinats ab facultats molt amples los illustres senyors lo doctor don Joseph Corts, ardiaca de Sancta Maria de la Mar y lo doctor Joan Baptista Vila, canonges de dita sancta iglesia, y en la matexa conformitat per part de la molt illustre ciutat los illustres senyors don Hieronym de Miquel y Francisco Mora y de Marymon, ciuteda honrat de Barcelona. Los quals, despres de moltas conferentias y platicas tingudas devant dit molt illustre y spectable senyor governador, per la total tranquilitat y quietut de ditas illustres parts y pera evitar en quant sie possible en lo sdevenidor semblants ni altres differentias y que una part y altra tinga la stabilitat convenients; perço los dits illustres senyors lo doctor don Joseph Corts, ardiaca de Sancta Maria de la Mar, y lo doctor Joan Baptista Vila, canonges de la sancta iglesia cathredal de la present ciutat, no sols com a commissaris predits, pero encara com a sindichs per aquestas y altras cosas llegittimament constituhits y ordenats per lo molt illustre capitol de la dita cathredal de la present ciutat, com de dita facultat y poder consta ab acte rebut en poder de Pere Pau Vives, notari publich de Barcelona y scriva de dit molt illustre capitol, als vint y dos del present y corrent mes de nohembre mil sis cents sexanta dos, del qual ab la present fa fe dit Pere Pau Vives, *de una part*, y los molt illustres senyors Joseph de Navel y Erill, ciutedá honrat de Barcelona, don Joan Baptista Vedruna, lo doctor Miquel Delmunts, Jaume Cortada y Francesch Janer, consellers lo any present de la dita present ciutat de Barcelona juntament ab lo illustre Hieronym Guinau, conseller sise, del present acte absent, y los illustres magnifichs, discrets y honorables don Hieronym de Miquel, Francesch Bonaventura de Gualbes, donsell, Hieronym Pastor, Francisco Mora y de Marymon, ciutedans honrats de Barcelona, Pere Pau Vives y Llorens Dardenya, mercaders, Joan Guiu, notari publich de Barcelona, Pere Trelles, notari real collegiat, Joseph Colomer, chirurgia, Anthoni Joan Castellet, apothecari, Jaume Monfajes, candeler de sera, Benet Peres, mestre de cases, Joseph Sayol, flassader, y Joseph Benus, blanquer, persones de la junta de vint de la present ciutat, ab interventio de lo magnifich micer Francesch Vidal y Roca, altre dels assessors ordinaris de la present

casa de la ciutat, entrevenint en aquestas cosas sol per estar impedit per malaltia lo magnifich micer Joan Palmarola, altre de dits assessors, dits senyors consellers, persones de la junta de vint y magnifichs assessors, fent aquestas cosas usant de la facultat y potestat a ells attribuhida y concedida per lo savi consell de cent de la dita present ciutat de Barcelona tingut y celebrat en la gran sala de dit consell de las casas del consell de la present ciutat, convocat y congregat ab crida publica y ab so de campana ab la forma fins lo die present acostumada, als vint y hu del dit present y corrent mes de nohembre mil sis cents sexanta y dos (*), y en executio de la dita deliberatio de que ab la present lo dit Pere Trelles, notari real collegiat, scriva major y secretari de la dita casa y consell ne fa fe, *de part altre*, fent empero totas ditas molt illustres parts las cosas infrascriptas ab las auctoritats y decrets convenients axi ecclesiastich com secular, son vinguts finalment a la transactio y concordia dels capitols y cosas seguents.

[*Capítols referents al cerimonial.*]

[1. Pacte general.] E primerament, desijant lo molt illustre capitol de la catredal de la present ciutat y los molt illustres senyors consellers y savi consell de cent de la dita present ciutat de Barcelona evitar las controvertias que en differents temps son estades suscitades entre dites illustres parts, per ocasio del que se devia observar tant per una part com per altra en rao de las ceremonias en la iglesia catredal observadoras, tant en celebritats ordinarias com extraordinarias y recebiments de reys, loctinents generals y altres persones, com lo que per la present ciutat havia de ser donat, lliurat y entregat per las distributions de aquellas, gastos de sera y altros, y procurant la conservatio de la unio de ditas molt illustres parts pera gloria de Deu Nostre Senyor y major culto divino, y que en lo sdevenidor se tingues la stabilitat y noticias convenients, son vingudes a las capitulacions seguents. Y per quant dits molt illustres senyors consellers acostuman de exir entre any ab dit molt illustre capitol ab differents professons axi ordinaries com extraordinarias y axi ab talem com sens talem, sera be primer tractar del orde y modo se ha tingut y se ha de tenir en lo anar en ditas professons, pera que en lo sdevenidor

---

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 255-256.

no se innove cosa alguna sino que sempre se fasse de una matexa manera.

Las professons que hixen de la seu ab talem algunes vegades son ab asistencia dels senyors consellers sols, com es la professo de sanct Sebastia lo die de dit glorios sanct y altres, exint dit molt illustre capitol en dita professo ab asistencia del illustrissim y reverendissim senyor bisbe. Per lo que los molt illustres senyors consellers antes de comensarse dita professo van a dita iglesia de la seu, ab las insignias consulars, verguers y masses altes, y pujats en lo presbyteri entrant en lo dit presbyteri per la part de la epistola per devant lo altar major sens promenia com es costum se assentan en los escons cuberts de vellut de la part del evangeli, estant de filera primer lo senyor conseller en cap mes lluny del altar y serca del poble, despres lo senyor conseller segon y axi los demes consecutivament, ahont despres de haver feta oracio al altar se assentan y cobran fins que arriban los senyors cabiscols majors al presbyteri seguint los del gremial, que encontinent se alsan y descobren; y dits senyors despres de haver saludat al altar major saludan a dits senyors consellers, y despres tots se agenollan pera entonar dita professo, estant dits senyors consellers agenollats fins que dits senyors canonges del gremial se alsen, y dita professo se comensa estant dits senyors consellers de peus y descuberts fins sie passada la sivera y darrera de ella los senyors del gremial, darrera dels quals se posan dits senyors consellers ab sos verguers devant y massas altas, anant axi fins a la porta del cor ahont dits senyors consesellers se hixen de dit puesto y se n van a pendrer las varas del talem; lo qual talem tingan obligacio de donar als dits senyors consellers dos verguers de sa senyoria y no altres, y apres al tornar dita professo tornarlo a pendrer dit dos verguers a effecte de tornarlo al puesto ahont era antes; les quals varas han de ser repartides entre sa senyoria en la conformitat fins vuy observada, que es lo senyor conseller en cap la de ma dreta del mitg, segon la del mitg de ma esquerra, ters la de devant de ma dreta, quart la de devant de ma esquerra, quint la de darrera a ma dreta, sise la de darrera a ma esquerra; y los verguers y capdeguayta se posan davant la custodia o sivera los qui aportan las massas de dos en dos, sent los dos mes ultims y cerca de dita sivera; e lo illustrissim y reverendissim senyor bisbe se pose al mitg a ma dreta del celebrant. Y axi va dita professo fins a la

2. Professons ques fan ab talem, acistinti los senyors concellers sens promens, ab acistencia del senyor bisbe, y van a dir lo offici ad altre iglesia.

iglesia parrochial ahont se ha de dir y celebrar lo offici; ahont estan aparellades sis cadiras ab sos coxins o almohadas per dit senyors consellers, y altra tambe ab almohada a ma dreta del senyor conseller en cap per dit illustrissim senyor bisbe, posades aquelles a la part del evangeli, ahont despres de haver ditas las oracions de dita professo se assentan; e a la part de la epistola hi ha altres cadires ab sa catifa o alfombra als peus y sens coxins ahont se assentan dits senyors del gremial, y lo mestra de ceremonias ab un tamburet ras, e los senyors canonjas, cabiscols y sustentors de las capas de cor se assentan en un banch cubert ab alfombra als peus despres de ditas ultimas cadiras y a la matexa filera y envers lo poble; y baix de dit presbyteri fara posar la ciutat banchs a modo de cor en las iglesias ahont no n i haura, pera que ab la decencia deguda pugan estar los senyors capitulars, cuberts dits banchs de draps o catifas; e quant se comensara lo offici, los qui celebraran saludaran lo altar, despres a dit illustrissim senyor bisbe y senyors consellers y despres a la altra part a dits senyors del gremial; y despres se comensa lo offici, en lo qual dits senyors consellers no deuhen fer altres cerimonies de alçarse o cubrirse que dit illustrissim senyor bisbe fa, accepto que quant se alça Nostre Senyor dits senyors consellers se han de agenollar y no s dèhuen alçar fins que lo sacerdot haje sumit la Ostia y lo Sanguis, que en tal cars se alsan y se assentan conforme dit illustrissim senyor bisbe y los demes, y a la fi quant lo senyor bisbe dona la benedictio, estant al altar se deuhen tambe agenollar fins que la ha acabada. E celebrat dit offici, se torna a posar en orde dita professo fins arribar a la seu, ahont se n tornen al mateix puesto del altar major fins que han acabada dita professo, y despres se n van.

3. Professons ab talem acistinti los senyors concellers y promens, y van ad alguguna iglesia a dir offici.

Las professons que s fan ab asistencia dels senyors consellers y prohomens com es lo die de la festivitat de sanct Ramon, dits senyors consellers en forma de promenia arriben a la seu aportant quiscu de dits senyors consellers son prom al costat y ma esquerra, passen per lo cor y se n pujen al presbyteri per la part de la epistola, y fent lo degut acatament al altar major se n passen a la part del evangeli, ahont despres de haver feta oratio se assenten interpoladament, primer lo senyor conseller en cap, despres lo prom mes antich, despres lo senyor conseller segon, despres l altre prom y axi consecutivament com dalt esta dit en lo apuntament segon; fent las matexas cerimonias mencionades en

ell, accepto que, quant se posan darrera del gremial fins al arribar a pendrer lo talem, dits senyors consellers van de hu en hu acompanyat quiscun senyor conseller de son prom, es assaber, lo senyor conseller en cap devant ab son prom al costat y axi los demes, y arribats al talem dits senyors consellers prenen las varas com dit es, y los senyor proms se posan ab varas doradas (que la ciutat los dona) devant la dita custodia o sivera; y arribats en la iglesia que s celebra lo offici se posan y assentan de la matexa manera que desobre se conte, accepto que los senyors promens se assentan a la matexa filera dels senyors consellers y despres del senyor conseller sise ab banchs de vellut tots iunts, y en lo demes de les cerimonies de dit offici se fara de la matexa manera que sobre esta dit.

4. En absencia de algu o alguns dels senyors concellers, los senyors promens portan las varas del talem.

Advertint que en ditas professons de talem, tant dels senyors consellers sols com dels senyors consellers y promens, algunes vegades succeheix que, o per desgana o per llegittimas ocupations o impediments faltan hu o dos dels senyors consellers (que tres no y poden faltar perque no y hauria ciutat); en tal cars, si es en die de promenia, los senyors proms mes antichs prenen les vares del talem mes ultimas que romanen, y si es en die que no y haja promenia, dits senyors consellers convidan hu o dos promens o cavallers pera portar ditas varas de talem que faltan. Y en dita professo de dit glorios sanct Ramon, quant dits senyors consellers y promens van des del altar major al cor a pendrer lo talem, dits senyors consellers van darrera lo gremial sols, de dos en dos, sens promens, perço que lo senyor prom mes antich en lo presbiteri de dita iglesia catredal pren lo pendo de dit glorios sanct Ramon, asistintli los demes senyors promens ab varas que la ciutat los proveheix, posantse devant la civera, aportant aquell ab esta conformitat al anar y tornar dita professo, per lo que los dits senyors consellers no van ab dits promens. En las professons ordinarias que quiscun any se fan de Corpus y de cap de octava ab promenia y altres semblants que no s va a dir offici en ninguna part, se fa de la matexa manera que ja esta dit.

En la professo de sant Ramon los senyors promens aportan lo pendo.

5. Professons ab talem que no se aturan en ninguna part.

A mes de las sobre mencionades professons que hixen de dita catredal ab talem per anar a celebrar offici en alguna iglesia, se fan de altres que no se aturan en ninguna part, sino que fent lo ruedo de dita professo encontinent se n tornan a la iglesia; estas son la professo de Corpus, cap de octava, Angel Cus-

todi, sancta Madrona (trobantse en Barcelona), benediccio de terme, professons de festes, pregaries o altres. En estas se fan per los senyors consellers pocas ceremonias, puix en haver pres lo talem com dessobre se conte, y posats dits senyors promens devant dita sivera o custodia, y si acars los senyors obrers asistexen en dita professo se posan devant dita sivera, juntament ab lo scriva de las obras, ab sas varas doradas, y van seguint dita professo fins torna a la seu y se acaba com dessobre esta dit. Advertint y expressant que si es professo llarga, com la del Corpus, y los senyors concellers o promens qui aportan lo talem, per estar cansats per lo calor, o altrament per la pena que tenen en portar las gramallas, se cansan, acostuman de fer portar dita vara per alguna persona que sia algun menestral honrat, persona de edat madura, y ben vestit, ab que dit senyor conseller o prom li vage a son costat, perque no se entenga que dita persona aporta dita vara per ell, sino per descançar a dit senyor conseller o prom; y en dita professo del Santissim Sacrament han de anar tots descuberts sens may cubrirse.

Professons ques fan sens talem y van a dir lo offici en altra iglesia.

Las professons que s fan sens talem, ordinariament acostuman de ser de rogativas o pregarias, com son las lletanias, dia de sant March y altres, que van a celebrar officis divinals a differents iglesias, asistint en ellas lo dit illustrissim senyor bisbe; en estas no y acostuma de haver promenia, sino que sols los senyors consellers ab los verguers van darrera lo gremial com esta dit, y arribats a la iglesia ahont se ha de dir o celebrar lo offici, se assentan de la matexa manera y fan las matexas cerimonias que dessobre estan contengudes en las proffessons de talem, fins arribar a la seu ahont se acaban ditas professons.

6. Professons ab les quals no acisteix lo senyor bisbe per estar desganat o altrament.

Per quant algunes vegades succeheix que per estar lo senyor bisbe desganat, impedit, o no trobarse en ciutat, o per trobarse sede vacant no asisteix en ditas professons, en tal cars per dits senyors consellers no s muda ninguna cerimonia, sino que asisteixen de la matexa manera derrera dit gremial fins ha arribar a dita iglesia que s diu la missa, ahont despres de haver feta oratio se assentan a la part del evangeli ab las matexas cadiras de vellut y coxins o almohadas als peus, y dits senyors del gremial a la part de la epistola ab ses cadiras sens coxins sino una catifa als peus; despres de haver saludat lo altar major, dehuen saludar als senyors del gremial a la part de la epistola, primer que no als senyors consellers a la part del evangeli. Y quant se haura de

donar la pau se donara aquella en esta conformitat, es assaber, que lo diaca donara primerament la pau al sacerdot qui fara cap de professo y estara assentat a la part de la epistola, y despres dit diaca la donara al senyor conseller en cap, attento que dits senyors consellers representan magistrat superior aquell que vulgo se diu *de majoribus;* ab esta distintio empero que en las iglesias ahont lo capitol estara en forma de cor, es assaber, que cantara los officis haventhi capas y bordons en lo cor, se done la pau per lo diaca al cap de professo y despres se n vaja a donarla al cor, y lo subdiaca la done als senyors consellers si y conforme se observa en la cathredal; y que en aquellas ahont capitulars officiaran ab asistencia dels senyors consellers, per quant cessa la difficultat de no haver hi cor, en tal cars donara la pau lo senyor diaca als senyors consellers. En las demes ceremonias de ditas professons se observa com desobre esta dit en las demes.

7. Professo sens talem que no s diu offici en ninguna part.

Altres professons se fan sens talem que no s va a dir offici en ninguna part, com son professons de *Te Deum laudamus* dintre la iglesia, benedictio de terme o altres semblants, a las quals no s fa ninguna altra ceremonia mes que posarse dits senyors consellers darrera del gremial y asistir en dita professo, anant descuberts si los senyors del gremial van descuberts, y si los senyors del gremial se cobran cubrirse.

8. Lo que han de fer los senyors concellers al presbiteri de la seu a la celebracio dels oficis.

Y per quant lo cuydado major que los faels christians han de tenir ha de ser en la veneratio del culto divino, majorment en los pares de Republica dels quals tots los demes prenen lo llum y guia per encaminar sas actions, per lo que, antes de entrar a tractar de las demes cerimonias que los senyors consellers han de fer [y observar, se tractara del que han de fer] quant se celebran los officis divinals. Y axi pujats dits senyors consellers en dit presbyteri de la seu, o sien sols o ab promenia, despres de haver fet lo degut acatament al altar major se n passaran a la part del evangeli, ahont agenollats de filera com de sobre esta dit faran oracio al altar major, y acabada se alçaran y se assentaran; y si lo Sanctissim Sacrament estara patent no s cubriran en tot lo offici, y si no se cubriran. Y quant pujaran los celebrants de la sacristia se posaran en peus, y descuberts fins que dits celebrants sien al altar major, ahont saludaran dit altar y despres a dits senyors consellers, si no es en cars que lo senyor bisbe diga de pontifical, que en tal cars saludaran

primer al senyor bisbe y apres als senyors consellers. Y encontinent se agenollaran per ohir la *Confessio*, la qual acabada se tornaran a assentar sens cubrirse fins que se donaran los encens, que han de estar de peus y descuberts; y en cars que lo Sanctissim Sagrament estiga descubert, quant lo celebrant dona las tres primeras encensadas al Sanctissim Sacrament, han de estar agenollats, y acabades alçarse fins haje acabat de encensar; que se assentaran y cubriran conforme los celebrants, fins que arribaran los senyors cabiscols del cor ab capas per entonar lo *Gloria* al celebrant; que encontinent los veuran pujar al presbyteri se alsaran, y dits senyors de las capas saludaran lo altar y despres a dits senyors consellers, y en sersen anats se tornaran a assentar fins que lo celebrant entonara lo *Gloria*, que encontinent se alsaran y descubriran fins que lo cor passara avant ab sa cantoria y los celebrants *submiça voce* lo hauran acabat y se senyaran, que en tal cars se assentaran y cubriran; y quant lo cor haura acabat, que lo celebrant dira *Dominus vobiscum*, dits senyors consellers estaran dempeus y descuberts fins que haura acabat lo dit celebrant las oracions, que a les hores se assentaran mentre diran la *Epistola* y vulgan dir lo *Evangeli*, tenint cuydado quant lo sacerdot donara la benediccio al evangelista per estar de peus y descuberts mentras li done dita benediccio; e quant se comensara lo *Evangeli* se posaran de peus y descuberts fins sie acabat; y despres quant lo senyor celebrant entona lo *Credo*, estaran de peus fins que la cantoria lo passara avant y dit celebrant lo haura dit al altar *submissa voce* y se sera senyat, que a les hores se assentaran y nos cubriran, sino que tindran cuydado quant la cantoria dira aquelles paraules *et homo factus est* que se agenollaran, y acabades se tornaran alsar y assentar fins dit *Credo* sia acabat. E despres, quant lo celebrant dira *Dominus vobiscum*, se alçaran fins que haja posat la aygua y vi en lo caliz, y despres encencera que han de estar de peus y descuberts, ab la matexa advertencia que si Nostre Senyor esta patent se han de agenollar las tres encensades se donan a Nostre Senyor, que donades ja aquells tots se assentaran per a ohir lo sermo estant cuberts; e acabat dit sermo, a la que dit senyor celebrant se alsa per a dir lo *Prefaci*, dits senyors consellers se alsaran, estant de peus y descuberts fins que haja acabat tot lo *Prefaci*, tenint cuydado quant se diran aquelles paraules de *gratias agamus Domino Deo Nostro* de fer una genuflexio, y des-

pres se assentaran descuberts. Y en lo punt que veuran que lo celebrant dona la benedictio a la Ostia pera consegrarla, se agenollaran, estant agenollats tot lo restant del offici fins se anira a dits senyors consellers a donarlos la pau (segons sera la functio) com sobre ja esta dit, que a les hores se alsaran, y lo senyor conseller en cap pendra la pau de dit senyor diaca o subdiaca y la donara al segon, y lo segon al terç y axi los demes; y encontinent se tornaran a agenollar fins que lo celebrant haja sumida la Hostia y pres lo Sanguis, procurant los senyors consellers no alçarse fins que lo sacerdot haja feta la purificatio, perque poria haver restat alguna particula y no aparexeria be estar assentats, perque s poria judicar poca devocio. E despres, quant lo celebrant se girara pera dir *Dominus vobiscum*, se tornaran a alçar, estant dempeus y descuberts fins haje acabades les oracions y done la benedictio, que en tal cars se agenollaran, y despres se alçaran per ohir lo *Evangeli* de sanct Joan, o altres que s dira pera acabar dit offici. Y en ser acabat, estaran dempeus fins que los celebrants se n aniran, que saludaran lo altar major y despres als senyors consellers.

9. Quant Nostre Senyor sta patent no s saluda a ningu sino al Santissim Sagrament.

Y quant lo Sanctissim Sacrament esta patent, no s deu donar ni s fa ninguna salut a ninguna persona sino tant solament al Sanctissim Sacrament del altar; com sia cosa justa que tota la veneratio sols se done a sa Divina Magestat, y axi no s saluda a ninguna persona.

[10. Les mateixes cerimònies en l'ofici de pontifical o havent-hi personatges.]

Totas estas ceremonias se han de fer en dit offici per dits senyors capitulars y senyors consellers y prohomens encara que se diga de pontifical, o y hage qualsevol persona, com es lo senyor virrey, governador, o altres, excepto que a mes de las ditas se han de fer las que baix se specificaran, en los temps y ocasions se exprimiran.

11. Les hores que s celebraran los officis a la seu tant en dias de promenias com altres dias.

Com sia cosa molt justa que antes de comensarse lo offici divinal los senyors consellers sien a la iglesia y no aparega be que la iglesia espere als seculars per la celebracio de sos officis, pero considerant que per anar los senyors consellers a asistir a la celebratio de aquells se han de ajuntar tretze o catorse personas y per anar ab promenia mes de vint, algunes vegades ha succehit y pot succehir que, o per desgana de algun senyor concêller, legittim impediment o per altre accident, se tarde mes del acostumat, axi que se arriba a dita iglesia ja comensat lo offici, y desitjant que dits senyors consellers y promens pugan commo-

dament asistir en dita catredal antes de la celebratio de dit offici, lo dit illustre capitol no comensara la celebratio de ells si no es en la forma seguent, es assaber, que los dies que los senyors consellers hauran de asistir en dita catredal ab promenia no s celebraran dits officis fins a las horas seguents, es assaber, del die de Tots Sancts al die de Pasqua de Resurrectio a nou horas y mitja, y del die de Pasqua de Resurrectio fins a Tots Sancts a nou horas. Y perço, quant dits senyors consellers hi van sols sens promens, entran per lo portal de Nostra Senyora de la Pietat y se n pujan al presbyteri sens passar per lo cor; pero quant se va ab promenia se entra per lo portal major, hi s passa per mitg del cor ahont se troban los senyors cabiscols y demes preveres ab capes, los quals fan dos ales, una a cada part, passant per lo mitg los sis verguers, senyors consellers y prohomens y mestre de cerimonias tant solament, pujantsen al altar major com desobre esta dit; prenent lo offici en lo estat lo troban, fent las ceremonias sobre mencionades fins que dit offici es acabat; procurant (com ja esta dit) tenir gran cuydado de ser en la iglesia antes de comensar los officis; tenintlo major quant se diu de pontifical, per lo que es major nota per lo poble, per las quals causas dits senyors consellers, ara sia ab promens o sens ells, procuraran de tenir particular cuydado en serhi antes que no puje lo senyor bisbe en lo presbiteri pera vestirse de pontifical; y encontinent que pujara dit senyor bisbe, los dits senyors consellers y promens se alçaran de peus, y dit senyor bisbe fara oracio al altar y despres saludara a dits senyors consellers; e despres se n anira a la part de la epistola, ahont tindra sa cadira de vellut ab son coxi o almohada als peus, y a son costat de una part y altra uns tamburets cuberts de vellut carmesi per assentarse los senyors diaca y subdiaca y asistents, tenint attendentia los senyors consellers en mirar las actions que lo senyor bisbe fara de assentarse, estar dret o cubrirse, fent les matexes dits senyors consellers y promens, y en lo demes de la celebratio del offici seran servits observar com desobre se conte, tenint vigilancia en que quant lo dit senyor bisbe estara dempeus, y descubert, que dits senyors consellers no estigan assentats ni cuberts, fent tot lo demes fins a acabar dit offici, accepto en las ajas, que per ser cosa un poch llarga se n fa capitol apart.

Quan los senyors consellers van a la seu per hont entran.

Quant lo senyor bisbe diu de pontifical.

12. *Lo modo de fer las aias los senyors con-*

Lo fer las ajas es un offeriment y osculo de ma que los senyors consellers y promens fan al senyor bisbe quant diu de pon-

tifical; estas de molts anys a esta part se acostuman fer en la iglesia catredal per los senyors consellers y promens, y pera ferse es necessari que dit senyor bisbe diga de pontifical, y que los senyors consellers y promens hi sian, y que no y haja en lo presbyteri altra persona, com es lo senyor virrey, governador o altre. Y en tal cars, quant lo senyor bisbe despres del *Credo* ha administrat lo caliz y encensat com desobre esta dit, se posa la cadira del senyor bisbe arrimada en lo mitg del altar de cara al poble, ab son coxi als peus, ahont dit senyor bisbe se asenta ab sa mitra al cap y crossa a la ma, y a son costat a una part y altra lo senyor diaca, subdiaca y asistents ab dits tamburets rases cuberts de vellut, y un criat de dit senyor bisbe casi agenollat als peus de sa senyoria ab una bassina en la ma pera posar lo que dits senyors consellers y promens offerexen; e los senyors consellers y promens se alsan y descobren, fent lo mateix los senyors diaca, subdiaca y asistents, que estan d empeus y descuberts tant quant ditas ajas se fan. Y encontinent, lo senyor conseller en cap ab son prom al costat y ma esquerra se n van devant del altar major, y alla fan son acatament a modo de genuflexio ab molta decentia, y despres lo senyor prom se n passa a la part de la epistola casi arrimat al brondo que es en dita part estant dret y descubert, y lo senyor conseller en cap se n va a la part del evangeli casi tambe arrimat al brondo que es en dita part y tambe esta d empeus y descubert; e lo senyor conseller segon ab son prom fa lo mateix, posantse dit senyor conseller al costat del senyor conseller en cap de filera envers lo poble, y lo senyor prom al costat del senyor prom de l altra part de la matexa manera, y axi tots los demes, de tal manera que venen a fer a modo de cor dos fileras, estant lo senyor conseller sise y prom mes jove mes lluny del altar y serca del poble. E despres, lo senyor conseller en cap fa una salut al altar major sens mourerse del puesto, despres a dits senyors consellers, despres a la altra part als sènyors promens; y fetas ditas saluts se n va al mitg de ditas dos fileras, prop la barana de ferro de dit presbyteri de cara al altar, y alla fa una altra reverencia o acatament, anant ab molt espay envers lo senyor bisbe, a mitg lloch ne fa altre, y despres quant es als peus de dit senyor bisbe ne fa altra y se agenolla y li besa la ma y offereix la offerta, e feta dita offerta se alça y torna a fer una altra reverencia, y despres se n va en darrera sens may girar la cara del altar y a mitg lloch torna a fer altra

cellers y promens quant lo senyor bisba diu de pontifical.

reverentia, y despres quant es prop dita barana de ferro torna a fer altra reverentia, y despres sens moures de dit puesto saluda als senyors consellers y despres als senyors promens, y se n torna al puesto de hont es exit cerca de dit brondo; e la matexa ceremonia fa lo senyor prom del senyor conseller en cap exint de l altra part, despres lo senyor conseller segon, despres son prom a l altra part, despres lo senyor conseller terç y axi los demes, fins que tots han feta dita cerimonia. Y acabada aquella, lo senyor conseller en cap exintse de son puesto de la una part y dit senyor prom de la altre, se n van al mitg de ditas dos fileras, venintse a toquar dit senyor conseller en cap y prom serca de la barana de ferro de cara al altar major y al endret del senyor bisbe, y passant lo prom de dit senyor conseller per las espallas de sa senyoria se li posa al costat esquerra, y estant tots dos junts en un mateix temps fan acatament al altar, y despres se n van al banch a la part del evangeli de hont son exits; y lo mateix fa lo senyor conseller segon ab son prom y axi los demes, ahont se assentan y cobran per ohir lo sermo com dessobre esta dit. Y tant quant ditas ayas se fan, han de sonar los musichs, menestrils de la ciutat sos instruments en la troneta que es a la porta del cor; y encara que en dita promenia falte un senyor conseller o dos no per axo dexan de fer ditas ajas, puig ja ve be puix sempre son tants promens com consellers. E en lo dit cas de dita celebratio de pontifical y fent aias com dalt esta dit, no haventhi altra persona titular al presbyteri, acostuman los senyors consellers y prohòmens acompanyar lo senyor bisbe despres de ser despullat a son palacio; y axi quant dit senyor bisbe fa oracio al altar, se posan devant los verguers y acompanyadors, y despres lo senyor conseller sise ab los dits senyors promens mes jovens, y despres lo senyor conseller quint ab altre prom, despres lo quart, despres lo terç, despres lo segon quiscu ab son prom, y ultimadament lo en cap darrera de tots sens prom, lo qual se posa a ma esquerra del senyor bisbe, acompanyant lo per los claustros, capella de Santa Llucia fins al peu de la escala de son palacio, ahont posats de filera dits senyors consellers y promens axi com arriban se despedexen de dit senyor bisbe, y se n van a Sanct Jaume ab la matexa promenia sens tornar en dita catredal.

Quant se fan aias los senyors concellers y promens acompanyan lo senyor bisbe a son palacio.

13. Quant no s fan aies no se acom-

Quant dit senyor bisbe diu de pontifical y se troba lo senyor virrey o lo senyor governador o altra persona que no s fan ajas,

no se acompanya dit senyor bisbe, sino que despres de ser despullat y haver feta oratio saluda a dit senyor virrey y apres als senyors consellers, y se n va acompanyat dels senyors capitulars, y los senyors consellers acompanyan a dit senyor virrey, governador o altre fins al puesto ahont se acostuma, com avall se dira.

panya a dit senyor bisbe.

Tambe acostuma lo dit illustrissim y reverendissim senyor bisbe vestirse quiscun any de pontifical lo die de Nostra Senyora Candelera a dos de febrer per la benedictio de la sera, y sabentho los senyors consellers acostuman y han acostumat de anar per dita benedictio en dita iglesia, assentantse en lo mateix puesto que desobre esta dit, y en dita benedictio fan la matexas ceremonias que dit illustrissim senyor bisbe fa de estar de peus y assentat. Y quant es feta dita benedictio, tot lo clero del cor y offitials del capitol y de la iglesia per son orde pujan al presbyteri, y dit senyor bisbe los dona un siri a quiscu, y despres que tots los demunt dits y la familia del senyor bisbe que serveix al pontifical son anats a pendrer de ma del senyor bisbe lo siri (estant sempre de peus los senyors consellers), lo senyor mestre de cerimonies de dita seu avisa als senyors consellers pera que vajen a fer dita functio; encontinent de hu en hu, primer lo senyor conseller en cap y despres los demes, se n van al altar y agenollantse als peus de dit senyor bisbe besan lo siri, y se n tornan a son puesto, e despres va lo scriva rational o mestre de cerimonias de la dita ciutat, y ultimadament los verguers y acompanyadors y capdeguayta de dits senyors consellers. Y despres se comensa la professo, en la qual dits senyors consellers asistexen darrera lo gremial ab sos ciris encesos en las mans fins dita professo es acabada, restantse despres en dit presbyteri per ohir lo offici com dessobre esta dit.

14. Lo dia de Nostra Senyora Candelera, fent la benedictio de la sera lo senyor bisba y los senyors concellers van a la seu, y sempre que lo senyor bisbe no fa la benedictio los senyors concellers no y acistexen.

E semblant functio o benedictio fa dit illustrissim senyor bisbe lo die de la Dominica de Palmas per la benedictio dels rams, ahont dits senyors consellers asistexen de la manera que dalt esta dit en la benedictio de la sera, y van a dita professo ab les palmes en las mans, y axi mateix se aturan tambe despres per ohir lo offici com dalt esta dit.

15. Per lo dia de la benedictio de la palma tambe van a la seu si lo senyor bisba fa la benedictio.

Semblant pontifical se fa lo die del Dijous Sanct y Divendres Sanct pera posar y traurer Nostre Senyor del monument; y los senyors consellers sens promens van dit die a la iglesia en forma de ciutat per asistir a dits officis, y posats en lo presbyteri en son acostumat puesto, dit senyor bisbe se vist de ponti-

16. Ceremonias dels dias de Dijous y Divendras Sant.

fical y comensa son offici ab las cerimonias acostumades, fent tambe la benedictio dels Olis, ahont dits senyors consellers no han de fer altra cosa que estar drets y descuberts quant dit senyor bisbe ho esta, fins que se dona la Communio, ahont puja lo clero del cor en dit presbytery hi s diu la confessio general, estant dits senyors consellers agenollats, fins que tots los senyors canonges, beneficiats, scolans, vadell y demes del servey del pontifical del senyor bisbe hajen combregat, que en tal cars lo senyor mestre de ceremonias del illustre capitol avisa a dits senyors consellers que ja poden anar a combregar, los quals encontinent se alsan y de dos en dos van a pendrer la Communio de ma del illustrissim senyor bisbe, al qual primerament besan la ma y despres prenen lo Sacrament, y se n tornan a son lloch acostumat, e despres va lo scriva rational o mestre de cerimonias dels senyors consellers de la matexa manera, y despres los verguers, acompanyadors y altres, y ultimadament lo capdeguayta. E acabada la missa, quant lo senyor bisbe esta revestit ab sa tovallola y te Nostre Senyor en las mans, los senyors consellers prenen las varas del talem a la porta del presbyteri pera fer la professo de posar Nostre Senyor en lo monument, les quals vares de talem van al reves de les demes professons, perque las varas no van de costat sino es tres devant y tres darrera, aportant la del mitg de darrera lo senyor conseller en cap, la del mitg de devant lo senyor conseller segon, la de ma dreta de darrera lo senyor conseller terç, la de ma dreta de devant lo senyor conseller quart, la de ma esquerra de darrera lo senyor conseller quint y la de ma esquerra de devant lo senyor conseller sise (advertint que los senyors consellers segon, quart y sise, que portan las varas de devant, han de procurar no anar de filera perque anirien de espalles a Nostre Senyor, sino que se han de posar dos arrimats a la un costat o al altre girant la cara envers Nostre Senyor, y dexant lloch pera que lo poble es en dita iglesia lo puga veurer), y los verguers y acompanyadors de dits senyors consellers van devant dit talem aportant les mases baxes, y axi en exa conformitat arriban al monument pujant dalt al primer repla, ahont se dexa lo talem, y apres de posat Nostre Senyor al monument y tancada la caxeta, encontinent se alsan y se n van per darrera lo cor y portal de la Pietat sens fer ninguna cerimonia ni salut, que no s permet estant Nostre Senyor al monument.

E de la matexa manera tornan dits senyors consellers lo endema, Divendres Sanct, en dit presbyteri vestits ab sas gramallas negras de dol y los verguers de la matexa manera, ahont dit senyor bisbe se vesteix de pontifical com dessobre se conte y celebra lo offici conforme se acostuma per semblant jornada, fins que son a la adoratio del *Lignum Crucis*, y pujant tots los senyors canonges y preveres del cor fent la cerimonia de dita adoratio, y acabada de fer la dita adoratio per los dits, lo senyor mestre de cerimonias de la seu avisa a dits senyors consellers pera que vajen a fer dita cerimonia, los quals partexen de dos en dos, ço es, cap y segon, segon a ma dreta y cap a ma esquerra, y ab la falda rossagant se n van a fer un acatament o reverencia al mitg de la rexa de ferro de dit presbyteri de cara al monument y de espallas al altar major, y feta dita reverentia ab dita forma se giran, restant lo senyor conseller en cap a la ma dreta y lo senyor conseller segon a la ma esquerra de cara al altar major, y fent tres reverencias se n van junt ahont es posat dit *Lignum Crucis*, ahont se agenollan y adoran, primer lo senyor conseller en cap y despres lo senyor conseller segon, fet lo qual se tornan a alsar anant endarrera sempre de cara a dit altar, fent tres reverencias fins arribar a dit puesto de ahont son exits, y tornantse a girar de cara al monument fan altra reverentia o acatament, y feta aquella se n tornan en dits banchs, y axi mateix fan los demes senyors consellers, y despres lo scriva rational o mestre de cerimonias dels senyors consellers, y despres verguers y acompanyadors de dos en dos y de tres en tres. E despres quant lo senyor bisbe ab sos acistents se n van al monument, dits senyors consellers se posan darrera del gremial fins que son dalt en dit monument al primer repla, ahont se agenollan de filera a la una part o de dos en dos al mitg fins que lo senyor bisbe ha tret Nostre Senyor del monument, que a les hores prenen las varas del talem, las quals aportan conforme lo Dijous Sanct fins a arribar a altar major, ahont los tres senyors consellers que van ab les tres varas devant se n pujaran dalt al altar no dexant ditas varas y se agenollaran al cap demunt del altar a la part de la epistola, y los tres senyors consellers de las varas de darrera se n pujaran al altre cap de altar de la part del evangeli, tenint dit talem cubrint dit altar en forma de dosser agenollats fins que se ha sumit la Ostia, que dexan dit talem recolsat al altar y se n van a son puesto ordinari, ahont esperan

17. Divendras Sant.

que lo senyor mestre de cerimonias del capitol arribe alla a convidarlos pera la tarda a la professo de la sancta Spina, y despres de haverlos convidat se n van. E a la tarda en dita professo de la sancta Spina no y ha altra cerimonia mes que aportar dits senyors consellers las varas del talem conforme lo Dijous y Divendres Sanct.

Professo de la santa Spina a la tarda.

18. Quant los senyors concellers portan las varas del talem y al entrar a la seu aportan las faldas de la gramalla de dol al bras.

Se ha de advertir que quant dits senyors consellers aportan las varas del talem ab las gramallas de dol, ningu no ls porta la falda sino ells matexos al bras esquerra embolicada, e axi mateix en lo dit die de Dijous y Divendres Sanct a la tarda han de aportar dintre la catredal las gramallas de dol embolicadas a la ma conforme la aporta lo senyor bisbe.

19. Quant lo senyor bisba se troba en qualsevol presbiteri fa exir quatre atxes al Evangeli y a llevar Deu. Lo mateix fa lo senyor virrey o persona real.

Item se ha de notar que en qualsevol part que lo senyor bisbe se troba en presbyteri, ara sie dient de pontifical o no dient de pontifical, quant se diu lo Evangeli hi s vol alçar la Ostia, acostuman de venir quatre patjes del senyor bisbe ab sas atxas, los quals posats en lo presbyteri, despres de haver saludat al altar major y a dit senyor bisbe, saludan a dits senyors consellers; y lo mateix se fa quant lo senyor virrey o persona real es en presbyteri, que pujan quatre o sis criats ab sas atxas, los quals despres de haver saludat al altar major y a dit princep o virrey, saludan a dits senyors consellers.

20. Dia de sant Andreu, antes de trau-rer concellers van a la seu.

Tambe acostuman de anar a la seu los senyors consellers lo die de sanct Andreu antes de tenir consell de cent, ahont van ab cavallers al costat a modo de promens, entrant a dita iglesia per lo portal de Nostra Senyora de la Pietat, y se n van a las escalas del presbyteri de la part de la epistola, ahont fan oracio, y despres se n devallan a la capella de Sancta Eulalia, ahont axi com arriban fan acatament al altar y despres se posan, ço es, los senyors consellers a la part del evangeli en uns banchs de fusta, y los senyors promens o cavallers a la altra part ab altres banchs, y los verguers en altres banchs darrera de dits senyors consellers a dita part del evangeli. Y despres devalla un senyor canonge, lo qual se vest en dita capella, estant parat lo altar y encesos los ciris, y vestit diu una missa baxa, la qual dits senyors consellers y prohomens u cavallers ohuen agenollats y descuberts; y a la que son al offertori, dit senyor canonge se gira hi s posa al mitg de la balustrada de fusta que es en dita capella, y encontinent los senyors consellers se alçan y muden, ço es, lo senyor conseller en cap que esta mes lluny del altar y serca de

las escalas se n passa al altre cap mes prop del altar, y lo segon despres a son costat, despres lo terç, y axi los demes, axi que lo senyor conseller sise ve a quedar al puesto que estave lo senyor conseller en cap, y los senyors proms u cavallers de la altra part fan lo mateix; y despres lo senyor conseller en cap fa una reverentia al altar, altra als senyors consellers y altra als senyor proms o cavallers, y se n va al mitg de ditas dos fileras serca de ditas escalas y de cara al altar major, y essent en dit puesto fa altra reverentia, anantsen deves lo sacerdot, y a mitg lloch fa altra reverencia, y despres que es a sos peus fa altra reverencia y se agenolla y li besa la ma, y despres se alsa y fa altra reverencia y se n torna endarrera, fent al mitg altra reverentia, y despres essent serca de ditas escalas fa altra reverencia, y despres saluda a dits senyors consellers y a dits senyors promens eo cavallers y se n torna al mateix puesto de hont es exit; e lo mateix fa lo senyor prom que es a la altra part mes serca del altar, y despres lo senyor conseller segon, despres l altre prom, y axi los demes interpoladament fins que tots han acabat; y despres los dits senyors consellers y promens eo cavallers se tornan a mudar al puesto ahont estaven primerament, ço es, lo senyor conseller en cap mes serca de las escalas de dita capella, despres lo segon, despres lo terç, y axi los demes, y los senyors promens eo cavallers de la matexa manera; y despres se agenollan, acabant de ohir dita missa agenollats, y en ser acabada los escolanets dihuen un goigs de sancta Eulalia, acabats los quals dits senyors consellers y cavallers se alsan, y posantse un cavaller en cada costat de cada senyor conseller ab los verguers devant, rodan per darrera dita capella fent reverentia al Sanctissim Sagrament y se n van.

La matexa cerimonia se fa lo endema del die de sanct Andreu, que es lo die del jurament dels senyors consellers nous, excepto que en lloch de cavallers dits senyors consellers nous aportan a son costat als senyors consellers vells, ab llobas y sens becas de vellut, y darrera de dits senyors consellers van los senyors obrers vells y nous; advertint que baix en dita capella quant se assentan, los senyors obrers vells se assentaran a la part dels senyors consellers nous y despres del senyor conseller sise, y los senyors obrers nous se assentaran a la part dels senyors consellers vells que estaven los cavallers lo die antes y despres del senyor conseller sise, asso perque los senyors obrers vells no

21. Lo andema de sant Andreu antas del jurament los senyors concellers tornan a la seu.

donan millor puesto als nous que no hajan jurat y en dit acte encara no han jurat. En lo de las ajas se fa de la matexa manera que esta dit en altre capitol, y los senyors obrers van interpolladament despres dels senyors consellers, y despres se tornan a agenollar fins sie acabada la missa, acabada la qual se n van.

22. La vigilia de Corpus se fa ceremonia.

La vigilia de Corpus se fa different cerimonia per los senyors consellers, que se ajuntan a la plassa de Sanct Jaume ab tota la musica de la ciutat, en companya de totas las personas titulars, axi ecclesiasticas com seculars, la qual cerimonia no s posa assi llargament per no ser cerimonia de la iglesia, sino sols que en ser tots junts en dita plassa, parteix de la seu lo senyor mestre de cerimonias del illustre capitol ab son sobrepellis y barret de quatre corns y ab lo basto de mestre de cerimonias en las mans, asistit de quatre preveres, ço es, dos doctors y dos altres, tambe revestits ab sobrapellissos, y dos scolanets de la matexa manera, ab lo balle del capitol vestit ab sa cota devant y son basto a las mans; y com son devant del portal de la diputatio tota la musica de la ciutat sona, y dits senyors preveres pujan dalt alla ahont los senyors consellers y tots los demes son, y d empeus, estant los demes de la matexa manera, lo senyor mestre de cerimonies fa relatio del estat en que esta lo cor en las *Matines* que s dihuen y que al cap de un poch tornara a fer altra relatio, y despres se n va; y al cap de una estona tornan de la matexa manera a fer la matexa relatio, y se n tornan a anar; y despres tercera y ultima vegada tornan y fan relatio com ditas *Matines* ja se estan acabant, y que dits senyors consellers y cavallers poden anar en dita iglesia. E despres los senyors consellers ab las personas son en dit puesto fan la agraduatio (que per lo present acte no es necessari explicarse), y en forma de promenia ab la musica devant y molts cavallers al costat de quiscu de dits senyors consellers van a la seu, entrant per lo portal major, passant per lo cor y pujant al presbyteri per la part de la epistola, ahont despres de haver fet acatament al altar tots los cavallers que van ab lo senyor conseller en cap excepto lo del extrem del bordo se restan y assentan en lo banch de la part de la epistola, y lo senyor conseller en cap ab lo cavaller o persona agraduada del bordo se n va a acentarse en lo banch de la part del evangeli, lo conseller primer y despres lo prom o cavaller, y de la matexa manera lo senyor conseller segon ab son extrem de bordo y axi los demes, de tal manera que en dita part del evangeli se

posa un cavaller y un conseller interpoladament, ahont estan ohint las *Matines* estant de peus al *Benedictus;* y despres quant se acaba que lo gremial hix del presbyteri, se posan darrera del gremial de la matexa manera son vinguts, anant fins a la capella *de Corpore Christi* a les claustres ahont se acaban ditas *Matinas*, y acabadas, dits senyors consellers y demes se n van per la porta de Nostra Senyora de la Pietat de la part de la capella de Nostra Senyora de la Conceptio sens tornar al altar.

23. Quant en dita ceremonia se troba princep o persona real, virrey o altre.

As de advertir que en dita ceremonia succeheix que a la primera filera del senyor conseller en cap hi ha alguna persona titular, com es algun senyor princep o persona real, virrey, governador, canceller o altre que la ciutat li dona precedentia, lo qual va a ma dreta de la filera y lo senyor conseller en cap a la ma esquerra, y los demes al mitg; y en tal cars, quant arriban al presbyteri dit senyor se assenta primer que dit senyor conseller en cap y despres dit senyor conseller, y despres lo cavaller mes antich o de mes agraduacio es en dita filera, y despres lo senyor conseller segon y axi los demes com dalt esta dit.

24. Festa a Nostra Senyora de la Concepcio a 19 de juliol.

Altra festa se fa quiscun any lo die de denou de juliol a la capella de Maria Sanctissima de la Conceptio en los claustros de la dita seu, en virtut de deliberatio del savi consell de cent celebrat als desset de juliol del any mil sis cents sinquanta hu per lo contagi, la qual ſesta paga la present ciutat, axi de musica, cantoria, lluminaria com tambe charitat als celebrants; y perço los senyors consellers, ab sas insignias consulars, hi van, y despres de haver feta oratio al altar se assentan als banchs de vellut de la ciutat a la part del evangeli, y despres hixen los senyors canonges celebrants de la sacristia y comencan lo offici, tenint altre banch posat a la part de la epistola pera assentarse dits celebrants quant es menester; y en rao de las cerimonias que s fan en dit offici son las mateixas que dessobre en altre capitol estan contengudes, refferintse a ellas sens haverlas aqui de expressar, acceptat que en dit offici per no haverhi cor capitular se dona la pau al senyor conseller en cap per lo diaca, com en altre capitol se conte.

25. Los senyors consellers a la seu no seuen en cadiras.

Nota que encara que es la veritat que los senyors consellers en qualsevol iglesia que vajen no estant lo Sanctissim Sacrament descubert sehuen ab cadiras y coxins o almohadas al peus, pero en dita iglesia de la seu may han segut ab cadiras sino ab banchs, conforme en dita festivitat se veu.

26. Que lo mestre de cerimonias de la ciutat aporte en las ceremonias un baculo.

Item, se ha concordat que en totas las functions alt refferidas en lo seremonial que en ellas concorreran capitol y ciutat, dega lo mestre de cerimonias del capitol asistir y aportar la insignia del baculo, y en la matexa conformitat dega lo scriva rational y mestre de cerimonias de la ciutat aportar lo baculo que es insignia de dit puesto de mestre de cerimonias, perque quant se offeresca ocasio de alguna difficultat aserca del seremonial sapia una part y altra a qui ha de acudir, exceptat empero lo mestre de ceremonias del capitol quant asistira ab capa pluvial asistint al presbytero ab la cerilla.

[*Capítols referents a la rebuda de personatges.*]

[27. Pacte general.]

Vistas las cerimonias dels offitis divinals, professons y demes actes y functions de la iglesia, se ha de tractar dels recebiments que los senyors consellers sols o ab promenia fan a differents princeps y senyors van en dita iglesia, asistinthi dits senyors consellers. Estos son en dos maneras: uns que trobantse dits senyors consellers al presbyteri entran en dita iglesia y dits senyors los hixan a recebir, altres que com y entran en dita iglesia ja van acompanyats de dits senyors consellers; y axi se tracta de ditas cosas ab individuatio de personas, pera que dita materia reste clara y ab evidentia.

28. Lo recebiment que dehuen fer los senyors concellers al senyor princep o persona real o virrey quant va a la seu que dits senyors concellers ja y son.

Trobantse los senyors consellers ab promens o sens ells al presbyteri, arribant en dita iglesia algun senyor princep, persona real o lo senyor virrey lloctinent, dits senyors consellers lo hixen a rebrer als dos pilars que son al trast del cor devant las capellas de Nostra Senyora del Roser y Sanct Olaguer, y lo acompanyan al altar major, ahont ouhen lo offici ab la forma sobre expressada en altre capitol, y despres de ser acabat lo offici lo tornan a acompanyar fins lo portal major. En qualsevol part que sie que dits senyors consellers hajen de exir a rebrer a dit senyor princep, virrey o personas a qui se deu fer recebiment sols al presbyteri, en saber que arriba se alsan, y anant devant los acompanyadors y verguers ab sas massas altas, despres los senyors consellers en cap y segon, despres terç y quart, despres quint y sise, van fins al puesto lo han de exir a rebrer, ahont despres de haverli feta la deguda cortesia, los verguers se giran y se n van devers lo altar major, y los senyors consellers

quart, quint y sise se posan devant, quart a ma dreta, quint a ma esquerra y sise al mitg, y despres segon y terç, y ultimadament lo senyor conseller en cap a ma esquerra de dit senyor virrey (observantsa la matexa cerimonia encara que dit senyor virrey vinga ab son concell real, perque exos senyors van darrera de dit senyor virrey de dos en dos, y axi no se altera dita cerimonia) acompanyantlo fins al presbyteri, ahont los dits senyors consellers fan una ala a la part de la epistola, pera dexar passar dit senyor virrey ab dit senyor conseller en cap, [qui va] a acompanyar a dit senyor virrey en son estrado parat en dita part del evangeli ab sa cadira y almohadas conforme se acostuma, ahont dit senyor virrey se assenta, y despres los senyors consellers se assentan a la part de la epistola axi com estan assentats a la part del evangeli, y si acars los senyors del consell real hi son se assentan en los banchs de dita part del evangeli ab sa agraduatio que ells matexos se fan. Las ceremonias dels officis son com las matexas alt refferidas, excepto que dits senyors consellers no han de cubrirse ni assentarse estant dit senyor descubert y d em peus, pero si per desgana o altrament no s podia agenollar o estar d empeus quant se requereix, dehuen dits senyors consellers agenollarse y estar d empeus segons la cerimonia de dit offici. E acabat lo offici, van a acompanyar lo senyor virrey fins a la porta de la iglesia de la matexa manera se conte sobre, ahont fent una ala se despedexen de dit senyor virrey y se n tornan al altar, cap y segon devant y axi los demes, ahont fan oracio, y despres se n van.

La matexa cerimonia se fa encara que los senyors consellers estigan al presbyteri ab promens, excepto que va cada senyor conseller ab son prom al costat, cap devant, despres lo segon y axi los demes, y quant son al puesto ahont lo reban, se giran posantse lo senyor conseller sise devant ab los dos senyors promens mes jovens, despres lo quint ab son prom y axi los demes, restant darrera lo senyor conseller en cap, lo qual se posa al costat y ma esquerra de dit senyor virrey. 29. Quant son al presbiteri los senyors concellers y promens hi ixen a rebrer a dits senyors.

Quant lo senyor virrey no es en Barcelona, ara sia per ser fora de la present ciutat o sia per ser fora del principat de Cathalunya, o per haver spirat son carrech, lo senyor governador entra president en son puesto y acostuma de anar en dita iglesia a ohir los divinals officis, y dits senyors consellers lo hixen a rebrer ara sia ab promenia o sens promenia, ço es: si dit senyor 30. Quant lo senyor governador va a la seu com lo ixan a rebrer.

virrey es fora la present ciutat y no fora Cathalunya, fins a la porta de la rexa del presbyteri de la part de la epistola, de la matexa manera que dit es del recebiment del senyor virrey; y si acas dit senyor virrey es fora de Cathalunya o que son carrech haja spirat, al cap del cor de la part del altar lo hixen a rebrer fins al faristol; posantse en dits dos casos los senyors consellers en cap a sa ma esquerra, y assentantse primer al presbyteri; y en aquest ultim cars de no ser lo senyor virrey en Cathalunya, dit senyor governador te un coxi o almohada de vellut als peus sens tenirne los senyors consellers.

31. Quant lo senyor virrey entra y va a jurar a la seu ab los senyors concellers.

Quant lo senyor virrey entra en Barcelona pera jurar, que los senyors consellers lo hixen a rebrer fora la ciutat a cavall y lo acompanyen en dita iglesia per asistir en son jurament, y al pati o plassa del portal major dits senyors virrey y consellers devallan de cavall, y posantse los senyors consellers quart, quint y sise despres dels verguers, y despres los senyors consellers segon y terç, resta lo senyor conseller en cap lo darrer y a ma esquerra del dit senyor virrey, y axi entran per lo portal major de dita iglesia, ahont los senyors canonges li donen aygua beneita, y encontinent se n van y dits senyors consellers lo acompanyan fins al presbyteri, ahont en lo mitg esta posat un estrado pera agenollarse, y dits senyors consellers se n passan a la part del evangeli, posantse de filera d empeus per estar axi tots los demes, excepto dit senyor virrey que esta agenollat, y lo senyor vicari general que li publica sententia de excommunicatio que esta assentat ab son tamburet ras, y prestat dit jurament se n van de la matexa manera eran vinguts, tornantsen a acompanyarlo a cavall fins en sa casa.

32. Quant va algun senyor a la seu que l ixan a rebrer ab gramial.

Algunes vegades succeheix que ve algun senyor princep o persona real, cardenal, archabisbe o bisbe, al qual axi mateix se li fa entrada, y quant entra a la iglesia los senyors capitulars lo hixen a rebrer ab gremial posant a dit senyor en lo mitg de dit gremial, y en lo dit cas se posan dits senyors consellers devant dit gremial.

[*Lloc de l'argenter del Capitol en les processons.*]

33. Lo argenter de la seu com va a les professons.

Item, es pactat y convingut que lo argenter del dit molt illustre capitol asistint a las professons haja de anar en lo puesto

que ab altra concordia feta entre dit molt illustre capitol y present ciutat esta ajustat (*) y te acostumat anar.

(*) La contenció suscitada en la processó de Corpus el 20 de juny de 1647, sobre la precedència de l'argenter del Capítol (*Dietari*, XIV, 242 244), fou ajustada per la concòrdia de 9 de novembre de 1647, el text de la qual (*Manual*, 1647-1649, f. 112-113 v.º) és com segueix :

« Die .viiii. mensis novembris, anno a nativitate Domini millesimo sexcensimo quadragesimo septimo, Barcinone.

In Dei nomine.

Sobre la questio o debat que s succehi en lo dia de la festivitat de Corpus prop passada, entre lo molt illustre capitol y senyors canonges de la seu de Barcelona de una part, y los molt illustres senyors consellers y obrers de la present ciutat de part altra, pretenent dits senyors consellers y obrers que lo argenter de la dita isglesia de la seu de Barcelona no podia ni devia anar devant de la custodia del Sanctissim Sacrament, pretenent que no estava en possessio de anari, a lo menos en lo lloch que dit illustre capitol y canonges pretenian, y per al enquantre, dits senyors canonges allegaren que dit argenter havia acostumat anar en dita proffesso, comforme alguns exemplars allegaren de temps atras; desitjant dites parts entre ells conservar tota pau y concordia, y remourer tots debats y questions que en lo sdevenidor se poria sucitar y remourer en sdevenidor sobre aquest fet, havent primer anomenades perçones o comissaris pera concordar sobre dites coses, ço es, per part de dit illustre capitol los molt illustres y reverents senyors don Francisco Sans, ardiaca de Valles, y Ramon de Boxados y Cornet, canonges de dita seu, y dits molt illustres senyors consellers per part de dita ciutat al noble don Francisco Sala y senyor Francisco Vila, ciuteda honrat de Barcelona; sentse conferits dits senyors comissaris moltes vegades pera tractar dites coses en la casa y presencia del molt illustre y spectable senyor don Joseph de Biure y de Margarit, portant veus de general governador en lo present principat de Cathalunya, y apres de haver tingudes moltes confarentias entre ells, vingueren a la transactio y concordia per dits senyors comissaris de comu acordi ordenat en un paper, lo qual fonch llegit en lo savi consell de cent de la present ciutat celebrat als 26 de octubre prop passat, y per aquell fonch deliberat que segons lo tenor de dit paper dita concordia per dits molt illustres senyors consellers de la present ciutat en nom de aquella firmada, lo tenor del qual paper en dit savi consell de cent llegit es com se segueix

Sobre lo debat suscitat lo die del Corpus del corrent any 1647, acerca lo anar lo argenter en dita professo junt a la custodia, entre lo molt illustre capitol y molts illustres senyors consellers, foren anomenats pera ajustar (essent medianer lo expectable y molt illustre senyor don Joseph de Margarit y de Biure, governador de Cathalunya), per part de dit capitol los senyors don Francisco Sans, ardiaca y canonge, y Ramon de Boxadors, canonge de Barcelona, y per part de la ciutat lo senyor don Francisco Sala y Francisco Vila, ciuteda, los quals se son conferits diversas vegadas en casa de dit senyor governador y en sa presentia, mediant en tot, y haver vist tres *Consuetas* diffarents de dit capitol, les quals narren lo lloch deu tenir dit argenter en la proffesso, y axi mateix lo exemplar de la ciutat del any 1625, en la qual, a instancia dels obrers de la ciutat, per haver enviat un recaudo al dega de dit capitol que anava al gremial, de que fes retirar de entre ells lo argenter de dit capitol que anava fent ambaras als promens y obrers, dit daga lo feu retirar de alli, que passas detras a un costat entre la custodia y gramial, y lo que sobre asso per part de dit capitol se ha dit, haventse molt batuda la materia, apar a dits senyors elets (salvant empero lo parer de sos principals per cada una de les parts respectivament al qual se atenen) se poria ajustar ab la forma seguent. Que lo argenter del molt illustre capitol vage en dita proffesso en cos, sens capa, ab sa espasa al costat, portant ab un cordo de seda o tafeta la clau de armar, al coll, pera adobar si s desbalda alguna pessa de la custodia, ab vara y ventall a les mans, lo qual vage devant o detras immediadament de dita custodia, al costat dret o esquerra, ahont aparexera convenir, a coneguda de dit capitol, havent de anar, si va devant al costat del portant mes enfora dels sacerdots que aportara la sivera, si ja no se impadesca als qui aportaran lo talem, que impedint los hage y dega anar devant lo que sera necessari per no ferlos ambaras, arrimat sempre a un costat, de manera que caminant en devant vage sempre de costat la custodia, per si s mou en ella cosa, que es lo fi perque s va, y lo mateix se hage de servar en cars vage detras dita custodia.

Et ideo &

Testes firmarum illustrium dominorum Onofrii Vila, Alvari Antonii Bosser, Joannis Baptiste Borrell (*), et Francisci Ferrer Caparo, consiliariorum dicte civitatis, qui firma-

(*) El conseller terç extret en 30 de novembre de 1646 fou Joan Baptista Borrell (*Reg. de Deliberacions*, 1647, f. 2 v.º); el *Dietari* (XIV, 203) l'anomena « Hiacynto ».

[*Capitols referents als donatius de la Ciutat per al culte.*]

34. Lo que la ciutat deu donar a la seu axi de distribucions com de sera.

Item, desijant ditas molt illustres parts que en lo sdevenidor se tingan las degudas noticias del que dit molt illustre capitol deura y tindra obligatio de fer tant ordinari com extraordinari, y axi mateix lo que la present ciutat haura de fer, pagar y suportar de gastos, tant per raho de sera, distributions de professons y altres celebrations de officis, *Te Deum laudamus*, *Salves*, y lletanies com altrament, entre ditas parts es estat pactat, avingut y concordat en y ab la forma seguent.

35. A Santa Eularia un ciri cada dia de pes una lliura.

Los dos brondons del presbiteri creman per compta de la ciutat y en ser acabats se fan nous y la ciutat te lo refus.

Que la present ciutat donara, lliurara y entregara a dit molt illustre capitol eo a la sacristia de aquell quiscun die un siri de lliura de pes sera blanca, a effecte de cremar en la capella de la gloriosa verge y martir Sancta Eulalia, en conformitat del que fins lo die present se es observat. Item es pactat y concordat que la present ciutat fara cremar continuadament en lo presbyteri de dita catredal a tots los officis se celebran en lo altar major dos brondons de sera blanca de pes quiscu de mitja roba poch mes o manco, lo refus dels quals quant seran baxos dits siris s en haja de tornar la present ciutat y posarni de nous, com ab aquexa conformitat ho ha sempre observat la present ciutat.

36. La vigilia de santa Eularia.

Item es pactat y concordat que la present ciutat la vigilia de la gloriosa verge y martir sancta Eulalia, la festivitat de la qual se celebra quiscun any als dotse del mes de febrer, donara y entregara quiscun any al dit molt illustre capitol eo sacristia de aquell sis ciris grossos de pes quiscu una roba, los quals sis siris hajen y degan cremar tot lo any en lo altar de la dita sancta y al monument lo die del Dijous Sanct, lo reffus dels quals siris

---

runt supra dictis die et anno, sunt Alodius Planes, mercator, civis Barcinone, et Jacobus Vidielles, virgarius suarum dominationum, et Jacobus Rondo, notarius publicus Barcinone, qui &

Testes firmarum illustrium dominorum Michaelis Gartia et Michaelis Piquer, consiliariorum, qui firmarunt dictis die et anno sunt predicti.

Testes firmarum illustrium dominorum Michaelis Joannis Boldo, vicarii generalis et officialis, dompni Josephi Soler, archidiaconi majoris, Petri Morell, sacriste majoris, Jacobi Corts, archidiaconi Beate Marie de Mari, dompni Francisci Sans, archidiaconi Penitensi, dompni Raymundi de Queralt, thesaurarii, dompni Joachim Carbonell, Josephi Rovira et Boldo, Fructuosii Bisbe et Vidal, Guiliermi Dusay et Cassador, Raymundi de Boxadors et Cornet, Francisci Torres, Anthonii Cros et Francisci Valeri, coadjutoris in canonicatu et prebenda reverendi domini Mathie Amell, canonicorum dicte ecclesiae convocatorum in capitulo &, ubi alias &, capitulum tenentes &, qui firmarunt die .xviii. predictorum mensis et anni, sunt venerabilis Josephus Guixos, presbiter, in ecclesia sedis Barcinone beneficiatus, et Henricus Coll, scriptor Barcinone ac discretus Henricus Coll, notarius publicus Barcinone.»

resten a obs y servey de la dita sacristia. Y axi mateix la present ciutat per dita festivitat donara y entregara quiscun any cent y vuyt siris de sera blanca de pes nou onses quiscu, los quals serviran per posar en los rollos de dita iglesia cathredal, y vuyt siris tambe de sera blanca de pes una lliura quiscu, los quals hajen y degan servir, ço es, sis siris per lo altar major y dos per los acolits; lo refus dels quals siris, despres de haver cremat tota la festivitat com se deu a la veneratio de dita gloriosa sancta, se n tornara la present ciutat. Y a mes de dita sera, la ciutat asistira ab dotse atxes de sera blanca, a effecte de que aquelles cremen en la professo que lo die de dita sancta se fa per dit illustre capitol, les quals dotse atxes aportaran en dita professo dotse preveres de la matexa catredal, a quiscu dels quals donara quatre sous; lo refus (que acabada dita professo) restara de ditas dotse atxes, se n tornara la present ciutat pera convertirlo en sa utilitat, ques ab la conformitat sempre observada, ab que de la sera restara dels rollos de monte major se n donen dos lliures de pes de sera als sacristans menors y una al ensenador com es de costum. Dia de la festa de santa Eularia.

Item, es pactat, avingut y concordat entre ditas molt illustres parts, que sempre y quant per la present ciutat sera suplicat a dit molt illustre capitol sie servit celebrar algun offici doble major extraordinari, aquell o aquells que demanats seran en qualsevol temps per qualsevol causa o raho, haje y dega dit molt illustre capitol deliberar celebrar aquell o aquells; y en tal cars la present ciutat donara y pagara, com donar y pagar promet, per charitat y distributio de la celebratio de dit offici doble major extraordinari, a quiscun senyor capitular de dita catredal que asistira en dit offici o tindra llegittima presencia setse sous, y ademes de dits setse sous los donara y pagara dos sous com a beneficiats; y axi mateix pagara, com donar y pagar promet, a tots los beneficiats que en la dita celebratio de offici seran trobats asistir o tindran llegittima presentia dos sous a quiscu de ells; no havent empero la present ciutat de donar distributio alguna per raho de ningun benefici unit ni a ningun beneficiat absent, com tant solament la haje de donar ab la forma sobredita als senyors capitulars y beneficiats que s trobaran presents a la dita celebratio o tindran llegittima presentia; y ultra de ditas distributions, donara y pagara las quantitats seguents a les persones infrascritas, es assaber, vuyt sous per la charitat de la missa, als sagristans 37. Lo que ha de donar la ciutat per distribucio als senyors canonges y capellans per los officis demanara extraordinaris y de doble major.

menors per lo treball de ampaliar y posar les grades al altar major deu sous a quiscun dels dos, als monjos per tocar las campanas majors y ajudar a empaliar dos lliures, a la guarda del altar major quatre sous, al escola de la sacristia sis sous, al mestre de capella y cantoria sinch lliures, al organista setse sous, al manxador sis sous y a quiscun dels dos bossers vuyt sous.

38. *Te Deum laudamus.* Item, es convingut y pactat entre dites molt illustres parts, que sempre y quant la present ciutat expressament demanara a dit molt illustre capitol sie servit deliberar fer *Te Deum laudamus* per dintre la dita catredal, ara sie per nova de salut de rey o reyna, princep, per victorias, paus y per altres coses que aparexera a la ciutat demanarlos, en tals casos promet donar y pagar de charitat per la celebratio de aquell a quiscun senyor capitular sinch sous com a canonge y un sou com a beneficiat, y a quiscun beneficiat un sou, es assaber, tant solament als senyors capitulars y beneficiats que s trobaran presents al cantar dit *Te Deum laudamus* o tindran llegittima presentia, sens haver de pagar altra distributio per raho de beneficis units ni beneficiats absents; y ademes de ditas distributions, donara y pagara en quiscuna functio de *Te Deum laudamus*, a mes del sobredit les coses infrascritas, ço es, a quiscu dels quatre celebrants al altar un sou, y a quiscun dels quatre cabiscols un sou, al mestre de capella y cantors entre tots una lliura, al organista dos sous, al manxador un sou, als monjos per tocar y portar la creu quatre sous. Entenentse y declarantse, que los *Te Deums* que per los reys nostres senyors per medi de real carta, o per altra persona que en la matexa conformitat escriuran a dit molt illustre capitol y ab ellas los seran demanats, en tal cars la present ciutat no haje ni dega donar ni pagar distributio ni charitat alguna, encara que los molt illustres consellers asistescan en dits *Te Deums*, com en aquest cars sols fassen asistencia; com ni tampoch la present ciutat haje ni dega donar ni pagar quantitat alguna de ningun *Te Deum laudamus* que la present ciutat demanara y en dita catredal se celebrara en actio de graties de pluja en temps de necessitat de ella, per considerarse en est cars esser tant de benefici y utilitat de la matexa Iglesia y personas eclesiasticas com dels seculars, y uns y altres uniformament haver de donar las gratias a sa Divina Magestat.

39. Professo general extrahordinaria. Item, es pactat axi mateix convingut y concordat entre ditas molt illustres parts, que sempre y quant per la present ciutat

sera demanada al molt illustre capitol mane deliberar ferse alguna professo general extraordinaria com la del die del Corpus, ara sie per naxement de primogenit com altrament, donara la present ciutat, com donar y pagar promet, a dit molt illustre capitol per las distributions dels senyors capitulars y beneficiats de dita catredal y demes gastos de musica y drets dels demes offitials de dita iglesia cent y vuytanta lliures, sens que la present ciutat per raho de ditas professons generals extraordinarias que demanera (ademes de las ordinarias que vuy se fan) haje de pagar a dit molt illustre capitol ni a ninguna altra persona quantitat alguna a mes de la sobredita, excepto lo gasto del drach, brivia, reys, tabalicos, trompetas, menestrils y demes cosas que lo scriva rational y scriva de las obras de la casa de la ciutat pagan per raho de la dita professo com fins vuy se ha continuat; y ademes de tot lo sobredit la ciutat provehira y aportar fara en las ditas professons vint y quatre siris de sera blanca de pes sis lliures quiscu, los quals aportaran los vint y quatre reys en la conformitat fins vuy practicada; y acabada la professo, lo refus que de dits vint y quatre siris restara, se haja y dega partir igualment entre lo dit molt illustre capitol y la molt illustre present ciutat; no havent de anar en ditas professons los apostols, com baix en altre capitol se dira.

Item, per quant moltas ocasions succeheix que per ocasio de estar malalts los summos Pontifices, reys, reynas, princeps, o per malas novas de mal contagios o altres malaltias, la present ciutat acostuma demanar al molt illustre capitol fasse las rogations a la Magestat Divina que en semblants casos se acostuman, y lo molt illustre capitol, aderint a la petitio de la ciutat y al desitg te del augment, conservatio de la sede pontifical y de la real monarchia, salut y vida dels summos Pontifices, reys, reynas y princeps, delibera tenir lo Sanctissim Sacrament (que sia alabat pera sempre) descubert y fer altres rogations, en consideratio de que en estos casos de malaltias, axi com se scriu a la ciutat tambe se scriu a dit molt illustre capitol, y que la preservatio de mal contagios es tant comu als eclesiastichs com als seculars, y que uniformament uns y altres dehuen fer continuades rogations a sa Divina Magestat per las ditas neccessitats respective, per ço es convingut y concordat que la present ciutat en dits casos de ditas rogations, ni altres, no haje de contribuhir en distributio ninguna ni en donar quantitat de sera poca ni molta, sino que s continuara

40. Rogativas per malaltias de Papas, reys o reynas, o malas novas de mal, o altres.

per dit molt illustre capitol en fer aquelles ab la matexa conformitat se es fet fins lo die present, sens suportar ningun gasto la present ciutat.

41. Dia y festa de santa Madrona.

Item, considerant la molta devocio de dit molt illustre capitol y de la molt illustre ciutat de Barcelona vers la gloriosa verge y martir sancta Madrona, y considerant los molt y continuats beneficis rebuts de la Magestat Divina per medi y intercessio de dita gloriosa sancta en necessitats de pluja y que speran rebrer en lo sdevenidor, es convingut y concordat entre ditas molt illustres parts, que sempre y quant lo cors de la dita gloriosa sancta lo die de la sua festivitat, que es als quinse de mars, se trobara en la present ciutat, lo dit molt illustre capitol continuara en fer la professo fins vuy acostumada, sens que per raho de dita professo la present ciutat haje de pagar ni gastar cosa alguna, si no es tant solament lo gasto dels tabalicos, trompetas y menestrils y musica de corda; com y tambe ab la matexa conformitat fara en sos deguts y acostumats temps las professons de sanct Sebastia y del Angel Custodi, sens gasto algu de la present ciutat, ab la matexa conformitat se expressa de la de sancta Madrona, si y conforme lo dit molt illustre capitol per sa devotio acostuma fer lo die de Nostra Senyora de agost y altres dies; y la ciutat continuara en pagar quiscun any a dit molt illustre capitol vint y sinch lliures per la distributio de la professo se fa quiscun any de sanct Ramon.

Las demes de entrany.

42 La cera ques dona cada any a la seu.

Item, es convingut y concordat entre dites parts, que la present ciutat continuara en donar y fer aportar en dita catredal la sera ordinaria que quiscun any ordinariament acostuma donar, en la matexa conformitat que fins vuy ha acostumat y sobre en altres capitols esta contengut. Y axi mateix, en lo que se respecte als officis de doble major per festivitats grans que la present ciutat demanara extraordinariament a dit molt illustre capitol, conve y en bona fe promet que quiscuna vegada que demanara o fara celebrar en dita catredal offici de doble major extraordinari, donara y fara aportar en dita catredal deu siris de sera blanca de lliura quiscu, los quals han de servir per lo altar major, credensa y per la creu, y de altra part sexanta tres siris de sera blanca de quatre lliures de pes quiscun siri, los quals hajen de cremar devant lo altar major en lloch vulgarment anomenat la barana de Sancta Eulalia, y cent vuyt siris de sera blanca de pes de una lliura quiscu per los rollos de dita iglesia

catredal; y apres de acabada la celebratio de dita festivitat, tota la sera que de refus restara, se haja de partir igualment entre dit molt illustre capitol y molt illustre ciutat, pesant aquella y portantsen cada una sa part.

Item, es convingut y concordat entre dites molt illustres parts, que sempre que los senyors consellers aniran en dita catredal a effecte de fer cantar en la capella de dita gloriosa verge y martir Sancta Eulalia una Salve y un villansico en actio de graties per qualsevol causa y raho, en tal cars la present ciutat donara y pagara al mestre de capella de dita iglesia catredal per ell y los demes cantors y per lo organista y manxador entre tots, dos lliures y deu sous. 43. Salva o villansico a la capella de Santa Eularia.

Item, es pactat, convingut y concordat entre ditas molt illustres parts, que sempre y quant per part de la present ciutat sera demanat a dit molt illustre capitol sie servit fer professons de rogatives per necessitats de plujes o per altres necessitats, y lo dit molt illustre capitol attenent dita petitio haje deliberat fer aquelles, la present ciutat promet donar y pagar de quiscuna professo de rogatives que per dit molt illustre capitol se fara a petitio de la molt illustre ciutat, a quiscun senyor capitular dos sous, ço es, un sou com a capitular y lo altre sou com a beneficiat, y a quiscun beneficiat un sou, es assaber, tant solament an aquells senyors capitulars y beneficiats que *in actu* se trobaran presents en ditas professons o tindran llegittima presentia y no altrament; com la present ciutat en estos casos y en los demes expressats en altros capitols, sols entenga y vulla estar obligada en pagar las distributions tant solament als qui actualment se trobaran presents en ditas celebrations y functions de professons y altres officis y als que com dit es tindran llegittima presentia; declarant expressament que dites distributions pagadores en dit cars de professons per rogativas sols se entenga de las professons exiran fora de la catredal per anar en altre part, com de las que s faran per dins dita catredal no tinga obligatio ni dega pagar ninguna cosa la present ciutat a dits senyors capitulars ni preveres. 44. Professons per rogativas de plujas o altres.

Item, per quant algunes vegades succeheix que en la dita catredal a petitio de la present ciutat se fan algunas festas extraordinarias o de actio de graties o altres, y lo die abans de la dita festivitat a la tarda se han de cantar *Matines*, y fins lo die present sie estat vario lo gasto que en esta rao se es fet, desijant que per lo sdevenidor tinga la stabilitat que s requereix, han con- 45. Matines que s fan lo die antes de las festas extrahordinarias.

vingut y concordat las ditas molt illustres parts, que sempre y quant per part de la present ciutat en lo sdevenidor seran demanades a dit molt illustre capitol semblant festivitat o festivitats que s offerescan fer, la dita present ciutat hage de donar y pagar, com donar y pagar promet en tal cars, a quiscun dels senyors capitulars dos lliures y ademes de ditas dos lliuras sis sous com a beneficiats, y a cascun beneficiat de dita catredal sis sous, entenentse y expressament declarantse que sols la dita distributio se donara y pagara tant solament als senyors capitulars y beneficiats que s trobaran presents en la dita celebratio o tindran llegittima presentia, no empero als beneficis units ni beneficiats absents, y ademes de dita distributio, pagara al mestre de capella y cantors vuyt lliures, al organista quinse sous, al manxador sis sous, y als senyors cabiscols y domers sis sous de dobla; entenentse empero y exprimintse que en dita functio haja de servir la sera dels rollos, barana de Sancta Eularia y demes que en lo capitol que parla de officis de doble major esta dit, com sempre de aquexa manera se es observat, y se haje apres de acabada la festivitat de partir igualment entre dit molt illustre capitol y molt illustre ciutat.

46. Officis de *Requiem* de diffuncts.

Item, que sempre y quant a la present ciutat aparegues fer celebrar en dita catredal algun offici de deffuncts, com los officis de *Requiem* que per algun temps feya celebrar los tres dies de Carnestoltes, es concordat y ajustat que en tal cars, la present ciutat haje de donar y pagar a dit molt illustre capitol per la destributio, axi dels senyors canonges com per los beneficiats, tochs de campanas y cantoria y tot lo demes, vint y sinch lliures, y de altra part dotse atxas de sera groga, vuyt siris de lliura quiscu servexen per lo altar y credensa, y dotse siris que han de cremar al rodador del tumol, acabada la qual functio de aniversaris lo refus que sobrara de tota la dita sera sia partit igualment, es assaber, la meytat per la sacristia de dita catredal y la altra meytat per la present ciutat.

47. Castell de dolor o capella ardent per reys o reynas, y officis.

Item, considerant que la present ciutat en algunas ocasions, quant Deu Nostre Senyor es servit aportarsen a descans las animas dels senyors reys y reynas nostres senyors, acostuma de fer castell de dolor, lo qual vulgarment es anomenat capella ardent, en la dita catredal, y per esta causa te y suporta grans gastos la present ciutat, y attenent que dit castell de dolor per las raons sobreditas se fa molt a tart, y per aquexa causa no s te entre di-

tas illustres parts lo acort necessari del que ha de quedar en benefici de la sacristia de dit molt illustre capitol ni lo que se ha de donar a dits senyors capitulars y beneficiats y demes ministres, y desijant que per lo sdevenidor reste perpetuament ab lley certa lo que la present ciutat ha de pagar, han convingut y concordat ditas molt illustres parts, que sempre y quant vinga lo cars de haverse de fer dit castell de dolor, tinga obligatio la present ciutat de pagar, com en virtut del present capitol promet donar y pagar, a quiscun senyor capitular quinse sous com a canonges y sis sous com a beneficiat, y a quiscun beneficiat sis sous, es assaber, tant solament en aquells senyors canonjes y beneficiats de dita seu qui s trobaran presents en dita functio o tindran legittima presentia, no empero als beneficis units ni beneficiats absents, y ademes de las distributions sobreditas haja de pagar com pagar offereix lo seguent, ço es, als tres celebrants y quatre cabiscols sis sous de doble o majoria a quiscu, al mestre de cerimonias sinch sous de doble, y al celebrant la missa sis sous, y si sera pontifical als asistents sis sous de doble, als monjos per lo port de la creu vuyt sous, als sacristans deu sous, al mestre de capella y cantors vuyt lliures, als dos monjos sis sous a quiscu, al escola major sis sous, a quiscun dels bossers sis sous; y en lo que toca a tot lo aparato se dexa per lo castell de dolor per lo dany reb la administratio, axi com abans la ciutat donave sinch lliures, de aqui al devant donara deu lliures quiscuna vegada; als monjos per tocar las campanas los tretse dies continuos com es acostumat ferse, per ells y tota la demes gent han menester quoranta lliures, ab les quals congruament se pot satisfer dits tocadors y demes coses que ab ditas coranta lliures estavan compresas; y que tota la sera que per dit castell de dolor sera feta aportar per la ciutat pera cremar, tant siris grossos y petits que acostuman de cremar sobre y dins dit castell, les sinch atxes que sobre lo dit castell de dolor han de cremar, com las atxas de las brondoneras, de tot lo refus que de tota la dita sera restara apres de feta la functio, ne sien fetes dos parts iguals, de las quals la una sie per lo dit molt illustre capitol y la altra per la molt illustre ciutat.

Item, axi mateix es convingut y concordat entre ditas molt illustres parts, que la present ciutat quiscun any per illuminar lo Sanctissim Sacrament que en la custodia se aporta lo die que s fa per dit molt illustre capitol la professo general de Corpus, fara 48. Per la proffesso del Corpus.

aportar en dita professo trenta sis siris, de pes quiscu de sis lliures, tots de sera blanca, los quals aportaran en ella los dotse apostols y vint y quatre reys, a les quals administrations de reys y apostols pagara la present ciutat com fins assi ha acostumat; y apres de acabada dita professo, lo refus que de dits trenta sis siris sobrara, reste per utilitat y servey de dit molt illustre capitol eo de la administratio del Sanctissim Sacrament sens haverne de restituir poch ni molt a la ciutat, empero que de aquells tinga obligatio lo molt illustre capitol, com en virtut del present pacte promet, fer cremar a la barana sobre la capella de Sancta Eulalia devant lo altar major durant la celebratio dels officis sinch siris, ab la conformitat fins lo die present se es observat.

49. En las proffessons de Corpus y altres que anira lo Sanctissim Sagrament y vajen los 24 reys y 12 apostols.

Item, attenent la gran irritio causa lo anar en las professons en las quals en la custodia se aporta lo Sanctissim Sacrament los reys, per ser ordinariament los que se ocupan en dit ministeri personas pobres y molts de mancos y baldats, y donar per dita causa ocasio a que en las ditas professons no s va ab la veneratio y devotio deguda a tant soberano Senyor, y desijant en lo sdevenidor ditas molt illustres parts evitar semblants indecencias, y que sa Divina Magestat y cosas sagradas sien venerats per los faels christians com se deu y pertany, per ço han convingut y concordat, que en las professons generals extraordinarias com la del die de Corpus, que s faran a petitio de la present ciutat, en las quals se aportara lo Sanctissim Sacrament, vajen en ella los dotse apostols y Melchisedech y los dits vint y quatre reys, aportant los trenta sis siris de sera blanca exprimits en lo capitol ahont se expressa la distributio ha de donar la present ciutat per ditas professons. Y aixi mateix, quant se fara per qualsevol causa o raho a petitio de la present ciutat ninguna professo solemne en la qual no anira lo Sanctissim Sacrament, no deguen anar en aquelles los apostols y Melchisedech sino tant solament los vint y quatre reys, en las quals professons solemnes sols y enviara la ciutat los vint y quatre siris de sera blanca de pes de sis lliures quiscu que han de aportar dits reys en dita professo, no empero haje ni dega enviar la present ciutat los dotse siris que aportaven los apostols quant acostumaven de anari, ans be resta exonerada del gasto de dits dotse siris y del que hauria de donar als dits apostols y Melchisedech.

Si no va lo Sanctissim Sagrament no y van los apostols.

50. A 19 de juliol se fa festa a la capella de Nos-

Item, es convingut y concordat entre ditas molt illustres parts, que la present ciutat quiscun any als denou del mes de ju-

liol, en lo qual die fa la festa a la capella de Nostra Senyora de la Conceptio en los claustros de dita catredal construyda, fara celebrar un offici donant la charitat dels celebrants, cantoria y tot lo demes, y juntament donara divuyt lliures de sera blanca que cremara quant se dira lo offici y lo refus restara per la sacristia de dita capella de la Conceptio. tra Senyora de la Concepcio.

Item, aixi mateix es convingut y concordat entre ditas molt illustres parts, que quant lo cors dė la gloriosa verge y martir sancta Madrona sera dins la present ciutat y se haura de fer professo, tant la ordinaria com extraordinaria, com tambe anant a sercar a la montanya lo cors de dita gloriosa sancta y apres tornarlo a portar en dita montanya, la present ciutat fara anar en ditas professons dotse atxas de sera blanca, fent aportar aquellas per dotse beneficiats de dita catredal, donant quatre sous a quiscu, y acabada la professo lo refus que de aquellas sobrara sen torne la ciutat, com de aquexa manera se es observat. 51. Per la proffesso de santa Madrona.

[*Capítols referents a la fleca i la carnisseria.*]

Item, es pactat, avingut y concordat que, segons lo thenor y serie de la sententia real proferida a relatio del magnifich y noble don Pedro Soler, doctor de la real audientia del present principat de Cathalunya, als vint y set de octubre mil sis cents y quinse, foren tatxats que lo molt illustre capitol de la present ciutat degues tallar quinse moltons quiscun die en la carnisseria, de la qual fonch fet lo decret de executio als vint y dos de abril mil sis cents y denou, en observancia de aquella, conve la present ciutat que en la dita carnisseria de dit molt illustre capitol pogues y degues tallar quiscun die dits quinse moltons, axi y de la manera que en la dita sententia esta contengut y expressat, tot dol y frau cessant; y per quant en dita sententia no restan expressats los dies quaresmals, se ha convingut que en los dies quaresmals de tot lo any puga dit capitol fer matar en dita sa carnisseria fins a deu moltons y no mes, declarant en virtut del present capitol de concordia, que lo reliquo de dits quinse y deu moltons respective pugue aquell despedir, en lo ivern de las vuyt horas de demati en avall, ço es, del die de Tots Sancts a Pasqua, y en lo estiu que es de Pasqua de Resurrectio a Tots Sancts de las set horas en avall, a qualsevol secular que voldra comprarne; que pugue y li sie licit a la ciutat imposar y execu- 52. Carniceria de la Canonge.

tar qualsevols penas, per sos offitials, a qualsevols que no sien eclesiastichs o offitials del molt illustre capitol que ans de ditas horas compraran en dita carnisseria de ditas carns; offerint dit molt illustre capitol, prestar de nou a la present ciutat la cautio en dita sententia mentionada, a satisfactio de la present ciutat; y que en ningun temps lo dit molt illustre capitol executant en la forma dalt dita y permesa no contravindra a ditas executions fetas y fahedoras per la ciutat, y en cars contradis, la tal contradictio sie nulla y de ningun effecte ni valor. Y per quant ab dita sententia nos troban expressades las carns grossas ni s troba taxatio de ellas, en virtut de la present concordia, la present ciutat conve en que en dita carnisseria desde el die que la ciutat en las suas comensara a tallar las carns de tossino y no abans, puga per servey de dit illustre capitol tallar sinch tossinos de greix per quiscuna semmana, es assaber, un quiscun die de carn, ab que lo dissapte pugue matar lo que es assenyalat per lo die de diumenge, podent aquell vendrerlo lo mateix dissapte y lo diumenge; e lo mateix concedeix en virtut de la present concordia, que pugue lo dit molt illustre capitol fer tallar per son provehidor carn de vadella de llet, aquelles que li aparexera. Declarant y expressant que sempre que en los escorxadors de dit molt illustre capitol, lo clavari, mostasaf o altre offitial a qui toque, trobaran major numero de carns en la forma sobre dita de quinse o deu moltons o un tossino, sien cayguts en frau y pugan esser commisats. Y perque se evite tot genero de frau, es concordat que tot lo sobre dit genero de carns que entrara per provisio de dita carnisseria del capitol, hage de entrar per lo portal Nou, entrant aquells ab la forma acostumada, ço es, los moltons marcats, tossinos y vadella ab franquesa; y que tinga obligatio lo tallador de dita carnisseria, tallat que hage ditas carns assenyaladas per dit die respective, lo que no podra despedir a compliment de dits quinse o deu moltons y un tossino, la reserve en dita carnisseria, denuntiant als senyors canonges, commissaris de la carnisseria, sindich o subsindich del capitol, perque a la asertio de ells estiga la averiguacio dels fraus, podent comprar lo dit provisor del capitol los dits tossinos y vadella alla ahont voldra.

[53. Pastures.] Item, es pactat y concordat que, attenent axi mateix que per la provisio de la dita carnisseria son necessaries pastures, les quals axi mateix no estan expressades en dita sententia, vol y

concent la present ciutat que lo dit molt illustre capitol, eo son provisor o assentista, pugue y li sie licit y permes tenir dins las pasturas de la present ciutat pera la provisio de dita carnisseria fins en numero de set cents moltons y no mes; entenent que aquells haje de tenir tots marcats ab la marca del molt illustre capitol, los quals dins vint y quatre hores que seran dins ditas pasturas hajen de estar ab dita marca, que no sentho y sent major lo numero dels set cents, o matant aquells en altras carnisserias que no sia la del dit molt illustre capitol tant dins ciutat com fora, sien cayguts en frau, tant los que seran mes dels set cents, com los que no seran marcats, o marcats seran morts en altres carnisserias que no sie la de dit molt illustre capitol.

Item, en quant al capitol que concerneix al fet de la fleca y administratio de la casa de la Canonja, com haja spirat la conventio feta sobre dita fleca en lo any mil sis cents y quatre y se degue donar forma de nou a dit fet, es convingut que lo dit molt illustre capitol pugue y li sie licit y permes entrar o fer entrar per son provisor per las portions del senyor bisbe, canonges y demes obligations de la Iglesia, fins en quantitat de tres mil y sinch centes quarteras de blat per ditas provisions de administrations per quiscun any, comensant a correr del die de la firma de la present concordia en avant; entenent y declarant que sempre que entrara blat per dita provisio y de dit compte haje de denuntiar aquell, portant un paper al qui aporta lo llibre major de la administratio dels forments de la present ciutat firmat del ministral de la Canonja, pera que dit portant lo llibre dels forments li n porte compte, pera que clos lo compte no pugue entrarne mes; y sempre se trobe entrar blat sens fer dita denunciacio, sie perdut ara sie del que ell comprara com de aquell que en specia li entregaran los pabordres de dita catredal; y que en la matexa forma quant anira al moli haja de passar al pes de la farina, ahont sens pagar cosa alguna se li pese dit numero de quarteras y tornen les falles conforme als demes ciutedans sens pagar ninguna cosa; y que en la mateixa conformitat porte un paper del numero de quarteras va ha fer la molta, firmat axi mateix del ministral, del que li aporte compte lo romaner del dit pes de la farina, per poder comprobar ab dit ministral y ab lo dit mercader dels forments quant a la ciutat apareixera, y no anant ab aqueix despaig, y no anant al pes a fer dita denunciacio, cayga aixi mateix en frau, y que axi lo blat com la farina no

54. Tractat de la fleca.

puga portarse sino ab sachs marcats ab las armas del molt illustre capitol, lo que trobantse sense ellas cayga en frau y axi mateix trobantse ab ellas sens fer dita denuntiatio; de las quals tres mil y sinch centes quarteras puga lo illustre capitol destribuhir aquellas, ultra de las portions ordinarias, lo reliquato en la forma li aparexera, com en manera alguna no s pugue excedir en la quantitat de quarteras, y en cars a compte de ditas tres mil y sinch centes quarteras de blat entrassen farinas fetas, axi mateix las haja de fer passar al pes y ferlas assentar axi y de la manera esta dit ab lo blat.

[55. Caucions.] Item, es pactat que las cautions que la una part a la altra han de prestar, han de ser prestades en poder dels notaris de dits capitol y present ciutat simul stipulants.

[*Capitol sobre els draps imperials.*]

56. Ajustament dels quatre draps emparials havia de fer la ciutat a la seu. Item, attenent que la present ciutat, segons las obligations per part de ella firmades en differents temps, resta haver de fer quatre draps vulgarment anomenats imperials, los quals segons ditas obligations han de ser de brocat de tres altos brodats als costats ab la forma ho estan los dels senyors emperadors Carlos quint y Phelip segon, de gloriosa memoria, los quals son per la funeraria de dos senyoras reynas mullers del senyor rey Phelip segon, del senyor rey Phelip tercer y de la senyora reyna muller sua, los quals si la present ciutat de present los hagues de fer costarian molts milanars, empero tenint attendencia a la calamitat del temps y al quant impossibilitada la present ciutat se troba de havers, per no poder acudir a sos acreadors, y considerant que la present ciutat se troba ab algunas canas de spolin en pessa y en talem, del qual la present ciutat no s serveix y aquell per dita causa se ve a deteriorar, es estat convingut entre ditas molt illustres parts, que, lliurant la present ciutat a dit molt illustre capitol lo dit spolin que esta en pessa y lo dit talem en la forma aquell vuy se troba, lo dit molt illustre capitol se donara per content y satisfet dels dos draps que la present ciutat havia de fer per la mort de la senyora reyna muller de Phelip segon, y del senyor rey Phelip tercer, del qual spolin promet dit molt illustre capitol, donant la present ciutat en ajuda de costa dels gastos que per las cosas devall scritas seran menester cent y vint lliures barcelonses, per fer un tern palit y capa per servey de dita catre-

dal ab las armas de la present ciutat, y en tal cars cancellera las dos obligations que per dits dos draps imperials tenia fetas, com aixi las ditas parts ho han ajustat (*).

[*Renúncia a les causes de contenció.*]

Item, ditas molt illustres parts, en virtut del present capitol, renuntian a las causas de contentio que se aportan devant lo regent canceller, una per rao de la fleca de dit illustre capitol y la altra per raho de la carnisseria del mateix capitol, y a las causas que, tant en la cort metropolitana de Tarragona, com en la cort ecclesiastica del senyor bisbe de Barcelona, com en la real audientia y en la casa de la present ciutat, se aportan, ço es, a relatio del magnifich doctor Joan Pau Xammar per raho de la dita carnisseria, notari de aquella Joan Fores y Montagut, y per raho de la aprehentio de uns tossinos que feu lo illustre conseller terç a relatio de [...], y per ocasio del moltons que lo magnifich clavari de la present ciutat feu aprehentio de [...], y generalment a qualsevols altres causes que en qualsevols corts o tribunals per y entre ditas illustres parts per ocasio de qualsevol cosa de las cosas contengudas en la present concordia, imposantse silenci perpetuo sobre ditas cosas, offerintse renuntiar una part y altra a aquellas y quiscuna de ellas en cars sie menester. [57. Causes de contencio.]

[*Capítol final.*]

Finalment, volen les dites illustres parts que dels presents capitols y quiscu de aquells, per los notaris y scrivans devall scrits y per quiscu de ells assoles de per si, ne sien fetes e lliurades tantas copias autenticas quantas per las ditas parts y per altras de qui sera interes demanades ne seran als notaris y scrivans devall scrits y quiscu de ells assoles, ab aquells es assaber pactes, pactions, stipulations, promissions, obligations de bens, renuntiations, juraments y ab altras clausulas y cautelas utils y necessarias, a coneguda dels dits y debaix scrits notaris y scrivans, substancia empero del fet en res no mudada. [58. Còpies.]

(*) La junta de vint del 24 de novembre ordenà a l'escrivà racional el compliment d'aquest capítol (*Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 257).

[*Clàusula d'aprobació de la concòrdia.*]

Et ideo, nos dictæ partes, laudantes, aprobantes, rattificantes et confirmantes preinserta capitula et pacta et unumquodque eorum et omnia et singula in eis et eorum quolibet contenta; renuntiantesque exceptioni dictorum capitulorum sic ut predicitur non inhitorum et non conventorum, reique ita non esse, et sic in veritate non consistere, et dolo malo, actionique in factum, et omni alii juri rationi et consuetudini contra hec repugnantibus quovismodo; gratis et ex nostris certis scientiis, convenimus et bona fide ac solemni stipulatione promittimus, una pars nostrum alteri et nobis ad invicem et vicissim, quod preinserta capitula atque pacta et unumquodque eorum et omnia et singula in eis et eorum quolibet contenta, prout utramque nostrum dictarum partium tangunt et concernunt ac pertinent et spectant, attendemus et complebimus, tenebimus et inviolabiliter observabimus, attendique et compleri faciemus prout melius et plenius superius continetur, sine aliqua videlicet dilatione, excusatione, compensatione, reductione et retentione, diffugio exceptione et absque omni damno et interesse alteratrius partis nostrem quodque reddemus, restituimus et emendabimus, una pars nostrum alteri et nobis ad invicem et vicissim, omnes et singulas missiones, sumptus, expensas, damna et interesse, quos, quas et que altera utraque partium nostrum ob culpam, renitentiam, moram, seu deffectum alteratrius partis nostram predicta adimplere volentis seu recusantis facere pati, aut modo aliquo sustinere oportuerit pro premissis quovismodo, super quibus quidem missionibus, sumptibus, expensis, damnis et interesse predictis credatur et credi volumus illi parti nostrum que eos, eas et ea faceret et sustineret suo plano et simplici verbo, vel saltim solo simplici juramento quod nos dictæ partes nobis ad invicem et vicissim deferimus et pro delato haberi volumus, ex pacto nullo alio probationum genere requisito. Et pro predictis omnibus et singulis complendis, et firmiter attendendis, tenendis, et inviolabiliter observandis, obligamus una pars nostrum alteri et nobis ad invicem et vicissim, scilicet, nos dicti archidiaconus et canonici bona, redditus et jura dicti capituli ecclesiæ Barchinonæ, et nos dicti consiliarii et personæ supra dictæ et infra expressatæ nomine dicti concilii presentis civitatis Barchinonæ, bona, redditus et jura dic-

tæ civitatis Barchinonæ, mobilia et immobilia, presentia et futura, habita ubique et habenda, etiam quovismodo et jure privilegiata, ac jura et actiones quascumque; renuntiantes quandum ad hæc omni et quicunque legi, usui, rationi, et consuetudini Barchinonæ, si quid aut si que sit que prohibeat restitutionem missionum, sumptuum, expensarum, damnorum et interesse fieri, et legi sive juri dicenti quod qui factum promissit solvendo interesse liberatur ab ipsa promissione, et alii dicenti delationem juramenti ante sui prestationem posse revocari, et omni alii juri, rationi et consuetudini contra hec repugnantibus quovismodo. Et ut prædicta omnia et singula majori gaudeant firmitate, non vi nec dolo sed sponte, juramus, nos dictæ partes in animas nostras et cuiuslibet nostrum per Dominum Deum et eius Sancta quatuor Evangelia, scilicet, nos dicti dominus Josephus Corts et Xarquies, archidiaconus Beatæ Mariæ de Mari, et Joannes Baptista Vila, utroque jure doctores, canonici dictæ ecclesiæ, nomine nostro et nomine aliorum canonicorum in dicto sindicato mentionatorum, manus nostras dexteras super Sacro Sanctis quatuor Evangeliis corporaliter ponentes; et nos dicti Josephus de Navel y Erill, domnus Joannis Baptista Vedruna, Michael Delmunts, Jacobus Cortada, et Franciscus Janer, conciliarii prefati (una cum dicto Guinau, absente), domnus Hieronymus de Miquel, Franciscus Bonaventura de Gualbes, Hieronymus Pastor, Franciscus Mora et de Marymon, Petrus Paulus Vives, Laurentius Dardenya, Joannes Guiu, Petrus Trelles, Josephus Colomer, Anthonius Joannes Castellet, Jacobus Monfages, Benedictus Peres, Josephus Sayol et Josephus Benus, personæ de consilio generali presentis civitatis, tam nominibus nostris quam aliorum omnium de consilio generali centum juratorum in dicta aula concilii ordinarii domus concilii generali presentis civitatis convocatorum et congregatorum, manus nostras super eisdem Sacro Sanctis quatuor Evangeliis etiam corporaliter ponentes, predicta omnia et singula, prout ab utraque parte nostrum alteri ad invicem et vicissim sunt promissa et contenta, secundum seriem, formam et tenorem preinsertorum capitulorum, et cuiuslibet eorum attendere et complere tenere et observare, et in aliquo non contrafacere vel venire aliquo jure causa vel etiam ratione. Haec igitur omnia et singula que et prout dicta sunt supra et promissa, facimus, paciscimur, convenimus et bona fide promittimus, una pars nostrum alteri et nobis ad invicem et vicissim, nec non

et nottariis et scribis infrascriptis pro nobis dictis partibus, et aliis etiam personis omnibus et singulis quarum interest et interesit recipientibus et paciscentibus ac etiam legittime stipulantibus. Novissime volumus nos dictae partes, quod de huiusmodi originali nota per notarios et scribas infrascriptos, et alterum eorum in solidum, de per se fiant et fieri possint duo publica consimilia instrumenta quorum unum utrique parti nostrum tradatur prout supra continetur. Actum est hoc Barcinonæ die veneris vigesima quarta mensis novembris anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo secundo. Sig✠na nostrum domini Josephi Corts archidiaconi, et Joannis Baptista Vila canonicorum predictorum, Josephi de Navel et Erill, domni Joannis Baptista Vedruna, Michaelis Delmunts, Jacobi Cortada, et Francisci Janer, consiliariorum praedictorum, domni Hieronymi de Miquel, Francisci Bonaventuræ de Gualbes, Hieronymi Pastor, Francisci Mora et de Marymon, Petri Pauli Vives, Laurentii Dardenya, Joannis Guiu, Petri Trelles, Josephi Colomer, Antonii Joannis Castellet, Jacobi Monfajes, Benedicti Peres, Josephi Sayol et Josephi Benus, personarum de dicto consilio supra in preludio mencionatarum, cum interventione magnifici Francisci Vidal et Roca, assessoris presentis civitatis, ut dictum est convocatorum et congregatorum, laudamus, firmamus et juramus, presentibus pro testibus honorabilibus Anthonio Querol, sartore, et Phelicio Sala, passamanerio, civibus Barcinonæ.

[*Confirmació de la concòrdia pel bisbe de Barbastre, visitador del bisbat de Barcelona, i pel governador general de Catalunya* (1).]

Nos, don Diego Antonio Frances de Urritigoiti (2), por la gracia de Dios y de la Santa Sede apostolica obispo de Barbastro en el reyno de Aragon, de el consejo de su magestad, otrosi juez dellegado vissitador y comissario apostolico de la santa yglesia cathedral de la presente ciudad de Barcelona, por nuestro muy santo padre Alexandro Papa septimo, mediante sus letras appostolicas, sub datta Rome apud Sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die vigessimo sexto februarii anni

(1) Ambdúes confirmacions han estat copiades de llurs originals (*Diversorum septimus*, f. 443 v.º-444 v.º).
(2) Ms. «Urrutigoiti».

.M.DC.LXI. A todas y qualesquiere personas, asi eclesiasticas como seglares, de qualquiere estado, grado, orden y condicion sean, salud en Nuestro Señor Jesuchristo y augmento de estado. Saved que ante nos parecieron personalmente, de una parte los doctores don Joseph Corts, arcidiano y canonigo de Santa Maria de la Mar, y Juan Batista Vila, canonigos los dos en la santa yglesia cathedral de la presente ciudad, en nombre y como sindicos y comissarios de la dicha santa iglesia, y de otra parte don Geronimo de Miquel, cavallero, y Francisco Mora y Marimon, ciudadano honrrado, en nombre y como sindicos y comissarios de la presente ciudad de Barcelona; los quales, en los nombres sobredichos respective, dixeron y alegaron que las dichas sus principales, con ocasion de pretender cada una para si diferentes drechos, havian suscitado algunos pleytos y discordias, ocasionando algunos escandalos en la presente ciudad, y con fin de evitar aquellos, deseosos de la paz y tranquilidad, havian acordado y estipulado una concordia, su data en la presente ciudad de Barcelona a veynte y quatro dias del mes de nobiembre d este presente año mil seyscientos sesenta y dos, que es la retroscripta y arriva inserta, cuyo original presentaron ante nos, diziendo que los dichos sus principales estavan muy de acuerdo en todo lo en ella contenido, y que con deseo que en lo presente y venidero tenga su devido efecto, firmeza y valor sin ocasion ni motivo de nuebas disensiones y diferencias, y para su mayor firmeza y estavilidad, nos pidieron y suplicaron que en virtud de la authoridad apostolica a nos concedida, interpusiesemos nuestro decreto judicial y authoridad apostolica. Y nos, haviendo visto la dicha concordia, conociendo las conveniencias grandes para ambas partes y atencion con que esta acordada, y los grandes beneficios espirituales y temporales que resultan en pacificarse y concordarse puestos tan illustres y grandes, y que no hay en ella cossa alguna que repugne a las disposiciones canonicas y de drecho, antes ser muy conforme a el, siendo en todo su peticion muy justa. Por tanto, en aquellas mejores via, modo, forma y manera que mejor de drecho seu alias hazer lo podemos y devemos, en virtud de la authoridad apostolica a nos concedida, de que en esta parte ussamos, ratificamos, confirmamos y emologamos la dicha concordia y todo lo en ella contenido desde la primera linea hasta la ultima de aquella, poniendo nuestro decreto judicial y authoridad apostolica, para lo qual concedimos nues-

tras letras de decreto, firmadas y selladas y por nuestro secretario infrascrito referendadas, justa el estilo de nuestra corte despachadas.

Data en la ciudad de Barzelona a .XXIX. dias del mes de nobiembre del año .M.DC.L.XII.

Diego, obispo de Barbastro, delegado apostolico. [Segell.]

De mandato de su señoria illustrisima, juez visitador apostolico = *Martin de Mur, secretario.*

Sig✠num don Gabrielis de Lupia, militis, ordinis et militiæ Sancti Jacobi de Spata Ucclensis, consiliarii domini nostri regis, capitanei generalis tormentorum bellicorum regni et civitatis Hispalensis, gerentisque vices generalis gubernatoris in presenti principatu Cathaloniæ et comitatu Ceritaniæ. Qui supradictum transactionis et concordiæ instrumentum, per partes respective nominatas firmatum, scilicet, inter venerabilem capitulum canonicorum sanctæ ecclesiæ cathedralis Barchinonæ ex una, et syndicum, consiliarios et consilium dictæ civitatis Barchinonæ partibus ex altera, et omnia et singula in eo contenta, approbamus, ratifficamus et confirmamus auctoritatem nostram imo regiam pariter et decretum interponimus hic appositum, et de nostro imo verius nobilis magnifici et dilecti consiliarii regii don Josephi de Casademunt, olim de Boxados, utroque jure doctoris, regiam asessoriam regentis in dicto principatu et comitatu, mandato per dilectum regium Franciscum Leonart, scribam mayorem generalis gubernationis Cathaloniæ Barchinonæ populatum, die vigessima nona mensis novembris anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo sexagessimo secundo.

Don Joseph de Casademunt olim de Boxados, regens asessoriam.

Francisci Leonart mandato regio mihi facto per nobilem don Josephum de Casademunt olim de Boxados regentem asessoriam generalis gubernationis Cathaloniæ. [Segell.] In Diversorum Generalis Gubernationis Cathaloniæ primo folio .XXVII.

APÈNDIX XVI. (1)

DELIBERACIONS DEL CONSELL DE CENT SOBRE EL DONATIU FET AL REI PER LES FORTIFICACIONS DE LA FRONTERA, I SOBRE LES FORTIFICACIONS DE BARCELONA QUE EL REI ES RESERVA.

[*Consell de Cent de 15 de febrer de 1663, contenint la relació de l'ambaixada a Madrid feta per Pere de Montaner.*]

Die .XV. februarii .MDCLXIII

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats. . . . .

E apres, en segon lloch, fonch refferit per dit senyor conceller en cap com mossen Pedro de Montaner y Solanell, donsell, embaxador per la present ciutat trames a la cort de la magestat del rey nostre senyor (Deu lo guarde), era ja arribat en la present ciutat y aparexia al present consell volia fer relatio de sa embaxada, lo qual arribat en lo present consell, apres de obtingut avis, y assentat en son degut lloch, feu llarga relatio de tota sa embaxada y del que havia obrat y havia passat, tant al anar, estar en la cort, com al tornar en la present ciutat, y acabada de fer sa narratio dona als senyors consellers un paper que es assi cusit (2):

«Molt illustre senyor

No obstant que de paraula he representat a vostra senyoria los puestos que sa magestad, Deu li guarde, era servit reservarse, me ha aparegut per major claredat fer mencio de tots ells en est paper, y del estat de les materias. Reservas lo rei nostre senyor: Monjuich, lo fosar dels Jueus, lo portal de la Atarasana que mira a la montanya, lo baluart de Rei, las Atarasanas, baluart y torre de las Pusas, baluart de Mitgdia, baluart de Llevant y la muralla contigua al Tarasanal; y per muralla contigua se enten, segons lo que se me ha advertit, aquell llens ho cortina que corre dende la torre de las Pusas fins al portal dels Es-

(1) V. p. 245, 248, 249 i 260.
(2) El text és transcrit de l'original (*Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 39).

cudellers; estos son los puestos que m feren entendrer en la cort se comprenian en la reserva. Lo senyor marques de Castell Rodrigo, virrei y capita general de esta provincia, me ha ordenat digues a vostra senyoria que, com se avia presa resolucio de tornar en las Atarasanas la fabrica de galeras, era precis aver de menester la Sala de las Armas, y que la intencio de sa magestad era estada reservarla.

La disposicio del quartel siguro y cerrado, pera acomodar los soldats en las Atarasanas y retirarlos de las casas y altras puestos que de present ocupan, esta comesa a dit senyor marques, y tambe totes les demes materias contengudes en lo paper que vostra senyoria li feu donar quant pasa per esta ciutat; en sa exellencia trobara vostra senyoria, no sols los alivios del que en nom de vostra senyoria se li ha representat, sino tambe en totes les materias de conveniencia de esta ciutat, y es estat servit dirme ho significas a vostra senyoria en son nom. Febrer als 15 de 1663.

Molt illustre senyor
Pedro de Montaner.»

..... E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que ohida la relatio es estat servit fer Pedro de Montaner y Solanell, embaxador de esta ciutat, de tot lo succehit y obrat en lo temps de sa legatia en la cort de sa magestat (Deu lo guarde), part de la qual esta contenguda en lo memorial ha entregat, y vehentse de ella lo exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo, loctinent y capita general per sa magestat en los presents principat y comptats, tenir llarchs poders per ajustar los negocis de esta ciutat, que perço, los senyors consellers sien servits fer nominatio de quatre persones del present consell a sa senyoria ben vistes, ço es, dos ciutedans y dos militars, pera que estas se servescan anar a besar la ma a sa exellencia, y representarli lo quant resta esta ciutat gososa de que haje de conseguir sos alivios per lo medi de sa exellencia, fentli las degudas gracias de las honras y merses que en la cort de sa magestat ha fet a Pedro de Montaner, y comensen a tractarli dels alivios de esta ciutat, los quals sempre ha confiat obtenir de sa magestat per son poderos medi, conferintse ab sa exellencia tantes vegades com se offerira y sera menester, y del que sa exellencia los refferira y dira sens clourer ninguna cosa o refferescan al present consell,

a effecte se puga deliberar lo de major benefici per esta ciutat; servintse los senyors consellers scriurer als senyors vicecanceller, conde del Castrillo, duque de Medina las Torras; y demes senyors dels quals dit embaxador ha rebudes tantas merses, fentlos la deguda stimacio de las honras y merses han fetas a la present ciutat y per ella a dit son embaxador.

(Reg. de Deliberacions, 1663, f. 38 v.º)

[*Consell de Cent de 9 de març. Lletres del rei i del virrei; relació de les conferències amb el virrei.*]

Die .VIIII. martii .MDCLXIII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats. . . . . Consell de cent.

En segon lloch, lo dit senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, digue y refferi com lo die de ahir a la tarda fonch servit lo senyor marques de Castell Rodrigo, loctinent y capita general en los presents principat y comtats, per medi de un gentilhom, enviarlos a dir que lo die present a les onse hores se conferissen a palacio peraque tenia que tractar alguna cosa. Lo die present a les onse hores los senyors consellers se son conferits ab sa exellencia, y despres de haverlos explicat la causa per la qual los havia enviats a sercar, los entrega una real carta de sa magestat, que Deu guarde, explicantlos lo quant restaria sa magestat servit de que esta ciutat procuras en tant quant li fos possible obrar en son servey segons lo contengut en ella, y juntament los explica altres coses que estan contengudes en altra carta que apres sa exellencia fonch servit trametrer peral present consell, las quals cartas de sa magestat y de sa exellencia foren llegides al present consell del tenor seguent (*):

«El Rey

Amados y fieles nuestros. Uno de los principales negocios que lleva a su cargo el marques de Castel-Rodrigo, mi lugartiniente y capitan general, es disponer y ajustar las fortificaciones y plazas de la frontera desse principado, por lo mucho que con-

(*) Les lletres del rei i del virrei són transcrites directament dels originals *(Lletres reials originals,* 1653-1669, i *Reg. de Deliberacions,* 1663 f. 46, respectivament).

viene, para su seguridad y defensa, que tengan lo necessario para su conservacion, y aunque la cortedad de los medios que offrece el estado de mi real hazienda, por haver de acudir a otros effectos y al exercito de Portugal, y guerra tan costosa como es aquella (en que tan interessados se hallan todos mis reynos), no da la disposicion que yo quisiera para acudir enteramente a lo que es menester en essa provincia, todavia se han applicado algunos, que han de emplearse en esto; pero, como quiera que se necessita de otros para ayudar a ello, hallandome con la satisfaccion que tengo de tan buenos vassallos y del amor y affecto con que os mostrais en mi servicio, justamente confio que acudireis, en quanto alcanzaren vuestras fuerzas, a cosa tan precissa y en que se va a conseguir la conveniencia universal d essa provincia, y la particular d essa ciudad, que se procura en ello; y assi espero lo hareys, assistiendo al marques con la mayor cantidad de dinero que pudieredes, o otros medios d esta calidad, correspondiendo a vuestra obligacion y a la confianza que me queda de recebir este servicio de vosotros, que como tan importante tendre del particular memoria para todo lo que os tocare, como tambien lo entendereis del marques. Datta en Madrid a .XXII. de ebrero .MDCLXIII.

Yo el Rey.

Vidit Christophorus Crespi, vicecancellarius.

Don Didacus de Sada, secretarius.

Vidit comes de Albatera.
Vidit Exea, regens.

Vidit don Petrus Villacampa, regens.
Vidit don Michael de Çalba.

A los amados y fieles nuestros los conselleres de la nuestra ciudad de Barcelona.»

«Por la carta de su magestad que he entregado a los conselleres d esta ciudad, bera vuestra señoria los motibos de confianza y seguridad con que su magestad desea deber a su fineza, no solo el socorro que se promete para serrar la frontera, sino tambien el merito del exemplar que habran de seguir las demas del principado; y como yo intereso tanto en que las fineças de la ciudad me den el mayor campo que sea factible, para llebarlas a los reales pies del rey, y solicitar se conozca en su aceptacion logros essenziales en los particulares que bierten, y muy corres-

pondientes a toda utilidad publicà, ni yo he querido ademas dejar de assegurarla y al sabio consejo de ciento la confianza con que quedo esperando la deliberazion, no solo conforme al estado de las cosas, sino al desseo con que yo bibo de deberles en mi tiempo lo que me prometo; y pueden fiar de un zelo tan proporcionado al bien destos subditos, quanto al desempeño de lo que ya en mi particular les debo. Dios guarde a vuestra señoria como deseo.

Palazio a 9 de marzo 1663.

El marques de Castel Rodrigo.»

..... E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que ohidas la real carta de sa magestat (Deu lo guarde), y la de sa exellencia y lo en ellas expressat, y considerant que los majors asserts que esta ciutat desija tenir son asistir al real servey de sa magestat en quant li sie possible, que perço los senyors consellers sien servits respondrer a sa magestat donantli las degudas gracias de las honras y merces que ab sa real carta es estat servit fer a la present ciutat, offerintli ab tot lo degut obsequi lo quant desija esta ciutat servirlo, axi en la ocasio present com en totas las que se offeriran, axi per desijar donar gust a sa magestat com per judicar la convenientia tant gran ha de resultar per lo benefici de esta ciutat y provincia de estar ben fortificada y custodida, y que axi mateix sien servits los senyors consellers en la forma acostumada ferho entendrer a sa exellencia; y que en lo demes, considerant esser de tants grans consequentias, axi lo servey se ha de fer com y de hont se ha de subvenir, que per ara se prorogue per altre consell.....

En tercer lloch, per dits senyors consellers fonch donat per propositio al present consell un paper, que fonch llegit al present consell del tenor seguent:

Molt illustre senyor

Fonch servit vostra senyoria als 15 de febrer del present y corrent any 1663, deliberar que los senyors consellers anomenassen quatre persones, les quals se conferissen ab lo senyor marques de Castellrrodrigo, virrey y capita general del present principat, aserca de la relatio havia feta lo senyor Pedro de Muntaner, embaxador de vostra senyoria, dit d[i]e. Los senyors consellers posaren en executio lo deliberat per vostra senyoria, y anome-

naren per dita conferentia lo senyor don Ramon Copons, lo senyor don Francisco de Semmanat, lo senyor Joseph de Navel y lo senyor Hieronym Romeu, los quals se son conferits ab lo senyor marques tres vegades, en las quals han tractat tant solament del modo que se havia de effectuar lo gosar la ciutat de la merse que sa magestat (Deu lo guarde) ere estat servit ferli, en la restitutio dels portals y demes puestos, acceptat los puestos reservats.....; y en la ultima de ditas conferentias, lo exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo se servi dir que havia consultada la materia en Madrit, y que en tenir resposta avisarie, no se ha pogut pasar avant en lo sobredit fet, fins a tant que sa exellencia sera servit manar avisar; y com en la relatio que feu lo embaxador de vostra senyoria, significa y dexa prescrit en un memorial, que lo exellentissim senyor marques de Castell Rodrigo li havia ordenat digues a vostra senyoria que, com se havia pres resolutio de tornar en la drassana la fabrica de las galeras, ere precis haver de menester la Sala de las Armas, y que la intentio de sa magestat ere estada reservarsela, conforme podra fer vostra senyoria llegir dit memorial dexa lo senyor Pedro de Montaner, continuat en la ma corrent, y haventse considerat que los magatsems y botigues per tenir los blats estan baix dins la casa de la Sala de las Armas, y en cars vinguessen a faltar dits magatsems y botigas se n haurian de seguir danys molt considerables a esta ciutat, havent de sercar o fer altres puestos nous, los senyors consellers suplicaren a les quatre persones anomenades per orde de vostra senyoria, representassen a sa exellencia los danys que reportaria esta ciutat si li venian a faltar las botigas o magatzems, y havent estos quatre senyors anomenats per vostra senyoria representat a sa exellencia esta materia, poch apres envia a dir lo senyor marques als senyors consellers y a les quatre persones, per medi del senyor Pedro Montaner, que havent considerat lo que per part d esta ciutat se li havia fet entendrer en orde als pallols, botigas y magatzems, sos desitgs eren de afavorir a la ciutat en tot lo que seria possible, y que perço offeria que quedassen los pallols, botigues y magatzems y plaça per la ciutat, en la conformitat y modo que de present los te. Lo contengut en est paper es lo que fins ara se ha diligenciat, del que ha aparegut als senyors consellers ferne sabidor a vostra senyoria, peraque vostra senyoria sobre la inteligencia de dit paper sie servit deliberar lo mes conve-

nient per lo servey de Deu, de sa magestat y utilitat de la present ciutat.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que los senyors consellers sien servits anar a besar la ma a sa exellencia, suplicantli sie servit aconsolar a la present ciutat en que puga gosar de la casa entera de la Sala de las Armas ab totas sas officinas, per lo consuelo y alivio del poble, representantli los danys tant grans han de resultar a la present ciutat y a sos ciutedans de no tenir aquella, encarintli lo de quanta convenientia es per lo benefici publich lo tenir dit puesto, valentse axi de les matexes rahons li han representades les quatre persones nomenades com d altres que a sa senyoria aparega esser convenient, y del que sa exellencia sera servit respondrerlos se serviran los senyors consellers ferne relatio al present consell.

(Reg. de Deliberacions, 1663, f. 45-49.)

[*Consell de Cent de 14 de març. Relació de l'ambaixada feta al virrei.*]

Die .XIIII. prædictorum [març 1663]

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, dona y entrega un paper que fonch llegit al present consell del tenor seguent:

Molt illustre senyor

Inseguint la deliberatio feta per vostra senyoria en lo ultim consell de cent, anaren los senyors consellers a besar la ma a sa exellencia, significantli lo consuelo tant gran tindria esta ciutat de que per son poderos medi pogues enterament gosar y possohir tota la casa de la Sala de las Armas, representant a sa exellencia la utilitat tant gran per esta ciutat com tambe los inconvenients havia de ocasionar la falta d esta casa a las personas que aportaven blats peral sustento y provisio d esta ciutat (materia tant necessaria y precisa al be publich), repatiren axi mateix moltes rahons, representades al senyor marques per les quatre persones nomenades per conferir y tractar d estas materias y altres que aparagueran als senyors consellers convenients; fou

servit respondrèr lo senyor marques que havia aportat orde de sa magestat (Deu lo guarde) de tot lo que havia fet entendrer a la ciutat en lo tocant a la Sala de las Armas, en la conformitat que fou servit ferho entendrer a vostra senyoria per lo senyor Pedro de Montaner, y que lo animo y intencio del rey nostre senyor ere estada reservarse la Sala de las Armas, y que de tot havia donat noticias a la cort y tenia resposta en la conformitat del que vostra senyoria tenia entes. Y tambe representaren al senyor marques la deliberatio presa per vostra senyoria en la materia contenguda en la real carta de sa magestat tocant al servey de asistir a las fortifications de las fronteras, assegurant a sa exellencia quant gustosa restava esta ciutat dels favors y merces se dignava sa magestat ferli manantli donar ocasions per demostrar los desitgs tant grans te esta ciutat de acudir a tot lo que sia de son real servey, y que sols li restava la pena de no poder tenir los affectes que desitjava pera poder fer en esta ocasio un servey de la qualitat que la materia demana; respongue sa exellencia que esta ben cert y segur que esta ciutat en totes ocasions obrarie com havia ensenyat en altres ques tractaven materias del servey de sa magestat y tant en benefici de esta provincia, y que quant antes poguessen juntassèn lo savi consell de cent, peraque en ell se resolgues la quantitat de dit servey, y que sa magestat y sa exellencia no volian sino lo que seria possible a la ciutat, sens incomodar als ciutedans en cosas molt sensibles. Desijosos los senyors consellers de proposar a vostra senyoria alguns medi[s], pensaren que seria molt convenient al proposit y de molta utilitat per esta ciutat, procurar sis podia arrendar la facultat de vendrer tabaco de fum com de pols y axi mateix la facultat de vendrer totes maneres de ayguardents (*); y havent premeditat que en lo arrendament del tabaco podria ocasionar alguna difficultat una causa que en cert temps se ere introduhida en la real audientia, aparegue antes de proposar a vostra senyoria esta materia, pendrer alguna inteligentia del sentir de sa exellencia, representantli las raons que asistien a la ciutat; y estas diligencias feu ab sa exellencia lo senyor conseller en cap, y informat lo senyor marques fou servit dir que pensaria en la materia, y que en tot lo que podria obrar en benefici de esta ciutat obraria, y que de la resolutio que seria servit pen-

Proposicio de tabaco y ayguardent.

(*) V. Apèndix XVII.

drer avisaria; dos dies despres feu entendrer a esta ciutat que se posassen en executio los arrendaments de las facultats dels dits arrendaments del tabaco y ayguardent, y que en tot donaria la ma perque poguessen subsistir dits arrendaments; y anant lo[s] senyors concellers a representar a sa exellencia las materias contengudes en est paper, los aparegue de obligacio dar a sa exellencia las gracias de la merse feya a esta ciutat en las materias a estos dos arrendaments, y que esperaven que en totes les demes los havia de aliviar y fer merse, usant del ple poder tenia de sa magestat per totas las materias concernents a la utilitat y be publich d esta ciutat. Lo referit en est paper proposan los senyors consellers a vostra senyoria, y axi mateix lo contengut en la ultima resolutio presa en lo savi concell de cent tocant als medis y expedients que se han de pendrer pera poder servir a sa magestat, peraque en materia tal puga cada hu dir lo que sia convenient y aproposit per acudir al servey que sa magestat demana.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que se servesca al rey nostre senyor (Deu lo guarde), pera la fortificatio de las plaças de la frontera, ab vintysinch milia lliures pagadores dins tres anys, y que la despositio, medis y arbitres de hont se ha de traurer dita quantitat sie comes als molt illustres senyors consellers y junta de vint, peraque facen totas las diligencias convenients per dit effecte, y que quant ho tingan en bona dispositio ho reporten al present consell peraque que en ell se puga deliberar lo que aparexera mes convenir; y que a mes de las ditas vint y sinch milia lliures, se servesca a sa magestat en la mitat del que s podra recobrar per justitia dels excessius interessos que Jaume Cortada ha cobrat de la ciutat de tots lo temps que ha bestret lo diner del tercio ab que esta ciutat servi a sa magestat per temps de quatre anys o mes, restant la altra meytat en benefici de esta ciutat pera adobar lo moll tant necessari per lo comers, o per altras obligations de dita ciutat, y que se ordene al sindich de la present ciutat que ab tota diligencia ab lo modo y forma que li aconsellaran los magnifichs advocats ordinaris de la present casa intente causa contra dit Cortada, per recuperatio dels interessos seran estats excessius; y de la resolutio de la deliberatio y offerta fa esta ciutat pera ditas fortifications ne façan sabidors los senyors consellers a sa magestad, significantli lo desitg gran que te de servirlo com amostrara en

Cobrar de Cortada.

totas las ocasions sera servit emplearla, y que a no estar tan exausta com esta hauria procurat fer major demostracio y esfors; y ques fassa assaber a sa exellencia per medi de un ciuteda y un militar del present consell la present deliberatio, suplicantli sie servit manar que lo procurador fiscal patrimonial se adheresca y inste la dita causa, en la matexa conformitat del sindich de la present çiutat.

(Reg. de Deliberacions, 1663, f. 50-51.)

[*Consell de Cent de 17 de març. Lletra del virrei.*]

Die XVII martii .MDCLXIII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo quint absent, digue y refferi com..... fonch sa exellencia servit lo die de ahir enviar una carta perals senyors consellers y vostra senyoria, que s llegira al present consell y es del tenor seguent (*):

«Don Ramon Copons y Geronymo Romeu, en nombre de vuestra señoria, me insinuaron la resolusion tomada por el consejo que se tubo ayer 14, sobre la proposision que le hize con carta del rey nuestro señor paraque esta ciudad le asistiesse en el desvelo conque su magestad (Dios le guarde) estava, procurando su mayor bien y seguridad, fortificando las fronteras; y que finalmente la resolution havia sido de servir a su magestad con 25 @ libras desta moneda, pagables en tres años, y que suponiendose que Jayme Cortada havia llebado excesibos interesses del asiento que hizo para el sustento de un tercio, se juzgaba llegaria a 40 @ libras, servia a su magestad tambien con 20 @, y en todo hazian 45 @.

Respondi por entonces con las señales de gratitud que pedia el afecto que mostraba el consejo y la ciudad al real servizio, pero me parezio añadir que responderia por escrito, paraque las consideraziones que propondria pudiessen causar mayor reflection al consejo, y lo que yo me interesaba como tan obligado a la ciudad en sus asiertos y convenientias.

Y primeramente, que si la summa se hubiesse de considerar

(*) Se copia directament de l'original *(Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 52-53 v.°)

como prezissa y nezessaria, en orden a conserbar la religion, vidas, haziendas, reputazion, y paz en todo el prinzipado, me parezia muy desigual a lo que en otras muchas occasiones (donde no se atrabesaba nada de lo congruo) se havia estilado; pues no se podia negar que desde que Barcelona lo es, jamas se havia hallado tan exigua resoluzion, que casi es mostrar su flaqueza a las naciones estrangeras, manifestar poquedad de animo en el govierno pressente y dar materia paraque otros tienten sobre ella, con augmento de tantos males quantos ha experimentado en los travajos passados.

En segundo lugar, siempre se podria notar que si la pobreza es tanta que no permite mayor augmento en el donativo, por el decoro de la ciudad le estaria mejor al rey no acceptar, pues a lo menos se ocultara el estado a que la ha reducido el mal govierno passado, y mejor tener el merito de hazer a su costa solo las demas fortificaziones, resupliendo esta cantidad con una mesada mas en el año, pues es casi lo mismo que se embia a estas guarniziones, sin desacomodar por tan poco los que solo trata de asegurar y benefic[i]ar.

En terzer lugar, el plazo de los tres años pudiera arguir mas de lo que conviene pensar, pues siendo la deliverazion y ordenes con que me hallo, de executar y empezar por el mes de abril las fortificaziones, debiendo no dar al tiempo lo que el estado del mundo no permite; de que provecho serian los medios despues de acabadas las operaziones.

Quarto. El pleito con Jayme Cortada (al fin es pleito), y el rey sin interessarse administra justizia a quien se la pide, y se le hara a quien la tubiere quando se pida, pues el arbitriar de effectos dudosos ni se pueden offrezer ni admitir hasta ver el fin.

Por ultimo, pareze que la concesion es de 45 @ libras, que por 5 @ mas queda imperfecto el numero caval, y si no conforme a la mayor concesion de las que se han hecho, a lo menos en el medio que puede hazer mas dezente la dadiva del que da con attenzion al que rezive, y no para si sino para vuestra señoria y todo el prinzipado cuyo exemplo es el que ha de adelantar lo que las mas suelen hazer, y fuera hechar a perder lo que del exemplar se dejara de lograr, y el poner intervalos en el tiempo quando la mayor brebedad y servizio esta en ganar el tiempo.

Hame parezido representar a vuestra señoria estos reparos, no tanto por lo que se atrabiessa de interes (respecto al donativo),

quanto por el puncto y credito de esta ciudad, del qual resulta la defensa de ella y conserbazion de la patria, en que yo tengo tanta parte por lo que desseo merezer sus aplausos, siendo solizitador de sus mayores convenienzias en todos tiempos; y espero que la resoluzion se mejorara, de suerte que quedemos todos muy airosos, evitemos los discursos de los emulos, y obligemos de suerte al rey que por este camino se acrisole mas el afecto de tan finos bassallos, y de justicia obtenga de su real mano esta ciudad las mercedes que yo le desseo. Palazio 16 de marzo 1663.

El marques de Castel-Rodrigo.»

La qual carta, apres de llegida fonch donada per propositio al present consell, peraque sobre lo contengut en ella prenga la deliberatio convenient al major servey de sa magestat.

Servei de 50 mil ℔ per las fortificacions.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que la present ciutat servesca a sa magestat (Deu lo guarde) per las fortifications fahedoras en las fronteras en la quantitat de sinquanta mil lliures moneda corrent barcelonesa en la forma seguent, ço es, que per la quantitat de trenta mil lliures se valega la present ciutat del distret del tabaco y ayguardent (*), y de una onsa de pa blanch de quiscuna vuytena, que seran tres onses per quiscun pa de real, blanch, duradora esta exactio fins y a tant sien pagades dites trenta mil lliures, axi que pagades aquelles sie extint dit distret y la impositio de la onsa en quiscuna vuytena, com de present ho extingeix lo present consell; y que per la restant quantitat de les vint mil lliures, per lo compliment de ditas sinquanta mil lliures, se servesca a sa magestat del que se pora cobrar per los medis de justitia de la causa se ha resolt evocar contra Jaume Cortada; y quant de aquella nos cobras dita quantitat ni en part ni en tot, axi que tingues dit Jaume Cortada justitia, que en tal cars, per totas las ditas vint mil lliures o per lo que faltara de aquelles, se servesca valentse dels debits que la present ciutat es acrehedora (no comprenentse los debits dels arrendaments corrents) sino los debits atrassats, cedint en favor de sa magestat o de sa exellencia en son real nom tot lo dret y actio poria tenir la present ciutat contra dits debitors, dexant a la electio de sa exellencia los debits que li aparexeran esser mes cobrables y exigibles; cometent als senyors consellers

(*) V. Apèndix XVII.

y junta de vint, lo modo y forma se haura de tenir para poder posar en bona forma la dispositio, axi del distret com de la impositio de la onsa del pa blanch, per poder acudir a dit servey; y que se fassa entendrer a sa magestat (1) la present deliberatio, suplicantli sie servit tenirla a be, a vista de las tant pocas facultats ab que esta ciutat se troba, assegurantli que en tot lo que puga no faltara en lo de son real servey, y que aquest es lo major esfors ha pogut en esta ocasio fer, y axi mateix per medi de embaxada se fassa assaber a sa exellencia en la forma acostumada.

(Reg. de Deliberacions, f. 51 v.º-54 v.º)

[*Consell de Cent de 21 de juliol. Lletra del virrei.*]

Die .XXI. julii .MDCLXIII.

Consell de cent.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo ters malalt y lo quint absent, digue y refferi com los senyors consellers havian rebuda una carta de sa exellencia ques llegiria al present consell, com ho fonch encontinent y es del tenor seguent (2):

Per lo servey a sa magestat de les 50 mil ℔ ₰.

Carta de sa exellencia.

«Habiendo la ciudad, con tanta promptitud y muestras de su affecto al mayor servicio de su magestad y bien de toda esta provinzia, hecho el servicio de 50 @ libras para las fortificaziones de las fronteras del prinzipado (cuya importancia es tan notoria), me ha parezido hazer saber a vuestra señoria se van adelantando mucho en Puigzerdan, y quanto conviene que antes que entre el imbierno se dé toda la priesa posible paraque queden en defensa; y juntamente tratar de las demas que se han de hazer, con cuya ocasion, no puedo dejar de acordar a vuestra señoria lo que se nezesita de medios, por lo mucho que en estas fabricas se consume; y assi mismo dezirle que, haviendo entendido la poca posibilidad con que de presente se halla la ciudad para dar dinero de contado y ser preciso acudir luego con alguna cantidad, que seria medio suave y conveniente, que todo lo que importa el arrendamiento del tabaco y aguardiente

(1) El rei en 7 d'abril de 1663 escrigué als consellers agraint el donatiu de cinquanta mil lliures. (*Lletres reials originals*, 1653-1669.)

(2) Se copia directament de l'original (*Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 148).

se aplicasse a este effecto, consignandolo luego a Juan de Gachapay y Vera, pagador de la junta de guerra y pressidios d este prinzipado; y que, en conformidad de lo que resolvio la ciudad en 17 de marzo d este año, de que yo eligiesse de las deudas que se le debian la que mejor me pareziesse para cumplir este servicio, que elijo por mayor alivio y convenienzia de la ciudad, lo que ha de cobrar de lo atrasado del subsidio y quarto excusado hasta el fin del año 1660, en la misma forma que ajusto la ciudad con don Francisco Monserrate la cobranza d esta deuda atrasada, y para lo que faltasse a cumplimiento de las 50 ℓ libras (que se juzga no sera cosa considerable) se podra valer la ciudad de aquellos medios que le seran mas suaves y de su mayor convenienzia, las quales le deseare y procurare con todo affecto. Guarde Dios a vuestra señoria. Palazio, 18 de julio 1663.

El marques de Castel Rodrigo.

A los conselleres y consejo de ciento de la ciudad de Barcelona.»

La qual carta, apres de llegida, fonch donada per propositio al present consell, peraque aserca del contengut en ella deliberas lo de major servey de sa magestat y benefici de la present ciutat.

Deliberatio.

Ques fassan las consignacions y demes com diu la deliberacio.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que la present ciutat servesca a sa exellencia, axi en la consignatio demanada se fasse a Joan de Gatchapay y Vera del preu del arrendament del distret de tabaco y ayguardent per lo temps del arrendament, com tambe en lo que demana de cedirli la present ciutat lo dret y interes te per sa part en virtut del acte de concordia te fet ab don Francisco Montserrat, donant per est effecte ple poder als senyors consellers de fer los actes convenients, y en lo ultim cap de dita carta se represente a sa exellencia que esta ciutat per los medis mes possibles procurara per lo cumpliment de dit servey, fentse entendrer a sa exellencia la present deliberatio per medi de dos cavallers, ço es, un ciuteda y un militar per sa senyoria nomenadors en la forma acostumada (*).

(Reg. de Deliberacions, 1663, f. 147 v.º-149.)

(*) El consell de cent de 25 d'abril de 1665 deliberà que, per a acudir la ciutat « a la satisfactio del servey de las sinquanta mil lliures te offertes per las fortifications de las fronteras a sa magestat, Deu lo guarde, se assignen y consignen per ara les tres mil lliures, o allo que importara lo debit en que es acreadora la present ciutat dels hereus de Francesch Vilar, quondam, mercader, caxer que fou de la taula de la present ciutat .. .. » *(Reg. de Deliberacions,* 1665, f. 76 v.º)

APÈNDIX XVII. (*)

Deliberacions del Consell de Cent arrendant l'estancament del tabac i aiguardent.

Die .XXVIII. maii .MDCLXIII.

Consell de cent peral estanch de tabaco y ayguardent.

Convocat y congregat lo savi consell de cent .....

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que la offerta feta en lo present consell tingut lo die de divendres proxim passat per Llorens Dardenya, mercader, de quinse mil lliures en lo arrendament del distret de tabaco y ayguardent per lo termini de tres anys, sie acceptada, y ordenat al corredor la prenga y la publique y vaje continuant lo encantar fins altre orde tinga del present consell.

E apres de presa la dita deliberatio, y cridat lo corredor, feu relatio tenia dita en lo dit arrendament del estanch de tabaco y ayguardent de quinse mil lliures per temps de tres anys a raho sinch mil lliures per any, lo que fonch donat per propositio al present consell, peraque sie de son servey deliberar lo convenient.

E lo dit consell feu la deliberatio seguent. Que se ordene al corredor continue en encantar, y que se prorogue lo present consell per lo die sis de juny, y que aquell se assenyale per lliurar lo present arrendament, aparexent be al present consell, o altrament se delibere lo fahedor.

(Reg. de Deliberacions, 1663, f. 76 v.º)

Die .VI. junii .MDCLXIII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo segon absent, digue y explica com per lo present consell celebrat als vint y vuyt de maig proppassat fos estat deliberat que lo corredor continuas en encantar lo arrendament del distret de

(*) V. p. 256-258, 764 i 768.

tabaco y ayguardent ab la dita de sinch mil lliures quey tenia dit die, y que lo die present se ajuntas lo present consell a effecte de effectuarse lo dit arrendament si aparexia convenient, en execeutio de la qual deliberatio lo corredor ha continuat en encantar lo dit arrendament, y fins la hora present no ha trobat persona que li oferis major dita de la quey tenia lo consell proxim passat, que es sinch mil lliures per any per temps de tres anys, com de aquexa manera ne ha fet relatio lo corredor, tot lo que fonch donat per propositio al present consell, peraque sie de son servey pendrer la resolutio convenient.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que attes lo corredor no te major dita de las quinse mil lliures en lo arrendament del distret del tabaco y ayguardent per lo termini de tres anys, que perço se ordene al corredor publique que, a qui offerira vint mil lliures de preu en lo dit arrendament per lo dit temps de tres anys, se li donaran sinch centes lliures de exaus una vegada tant solament.

(Reg. de Deliberacions, 1663, f. 78.)

Die .VIIII. junii .MDCLXIII. Barcinone.

Consell de cent.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, digue y refferi com lo corredor havia continuat en encantar lo arrendament del tabaco y ayguardent, y segons la relatio havia feta no tenia major dita de quinse mil lliures de preu per tres anys, que es a raho de sinch mil lliures per any, lo que dona per propositio, peraque sie de servey del present consell pendrer la delibetio convenient aserca del fahedor.

Tabaco y ayguardent.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que se ordene al corredor publique que, a qui offerira sinc mil y sinch centes lliures de preu per quiscun any en lo dit arrendament del distret del tabaco y ayguardent, se li donaran de exaus per una vegada tant solament dues centes lliures.

E feta la dita deliberatio, los senyors consellers cridaren lo corredor y lo ordenaren lo que en la deliberatio se conte.....

E estant per votar sobre dita propositio (*) entra lo corredor

(*) Sobre altres matèries.

y feu relatio que essent exit de la sala de consell y antes de baxar al pati pera publicar los exaus deliberats, se li acosta una persona y li digue que publicas la dita per ell y per son compte, y que haventsen baxat al pati pera publicar la dita ab los exaus, al temps que digue «a qui donara sinch milia», li digue una altra persona «digauhi divuyt milia lliures», sens dexarli pronunciar altra paraula, la qual relatio los dits senyors consellers donaren per propositio al present consell.....

E lo dit consell feu la deliberatio seguent. Que attes lo refferit per lo corredor en lo present consell, se li ordene prenga la dita de divuyt mil lliures per lo temps de tres anys, y subastada aquella fassa relatio al present consell, pera que s pugue deliberar lo fahedor.....

E apres lo corredor feu relatio havia presa la dita de divuyt milia lliures en lo arrendament del distret del tabaco y ayguardent per temps de tres anys, y la havia publicada per bona estona, y no havia trobat persona que li offeris major dita, la qual relatio per los dits senyors consellers fonch donada per propositio.....

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que se ordene al corredor publique que, qui offerira vint mil lliures de preu en lo dit arrendament, se li donaran sinch centes lliures de exaus.....

E apres puja lo corredor y feu relatio no havia trobat persona que li acceptas la dita de sinch centes lliures de exaus donant de preu vint mil lliures en lo dit arrendament del distret del tabaco y ayguardent, y que sols y tenia las divuyt mil lliures de preu, feta la qual relatio y fora que fonch lo corredor, los dits senyors consellers la donaren per propositio..... Arrendament.

E lo dit consell feu la deliberatio seguent. Que se ordene al corredor publique que de divuyt mil lliures en amunt se donaran mitjas ditas a la persona voldra offerir dita, y que pose la llanterna ab candela encesa, y no trobant major dita, lliure la hasta fiscal.

E encontinent fonch cridat lo corredor, y per los senyors consellers li fonch ordenat lo contengut en la propdita deliberatio, y apres de haver encantat y subastat per lo spay de molt bona stona y acabada la candela, lliura la hasta fiscal, com apres de lliurada puja en lo present consell Juan Antoni Moner, corredor de coll publich y jurat de la present ciutat, y en presentia Relatio de haver lliurat lo arrendament.

dels testimonis infrascrits feu relatio que havia lliurada la hasta fiscal del arrendament del distret del tabaco y ayguardent per temps de tres anys a Joseph Osalguer, adroguer de la vila de Ripoll, per preu de divuyt mil lliures, a raho sis mil lliures per any, com a mes donant en lo encant publich, ab los pactes de la tabba; al qual Joseph Osalguer abona Eudalt Corominas, adroguer, ciutada de Barcelona, prometen que per tot lo die de dema donara lo memorial de fermances bonas y idoneas per la effectuatio de dit arrendament, sots pena de quatre mil lliures, la qual pena se imposa lo dit Osalguer en cars com dit es per tot lo die de dema no cumplis al sobredit, per lo que ne obliga sa persona y bens llargament, ab las renuntiations necessaries, submissions de for y com ha deutes fiscals y reals, y ab jurament, a tot lo que foren presents per testimonis (1)...

E apres, per los dits senyors consellers fonch proposat que, attes lo arrendament del distret de tabaco y ayguardent estava ja lliurat y se havian de fer los actes de aquell, fos de servey del present consell deliberar lo fahedor acerca de ferse los dits actes.

Fer los actes comes a la junta de vint.

E lo dit consell feu la deliberatio seguent. Que attes lo arrendament del distret del tabaco y ayguardent es ja lliurat, lo fer los actes convenients en la forma acostumada sie comes, com lo present consell o comet, als senyors consellers y junta de vint.

(*Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 81 v.º-83.)

Die .XX. junii .MDCLXIII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada en lo qual consell lo senyor conseller en cap, en veu sua y dels demes senyors consellers sos companys, lo ters absent, digue y refferi com esta nit passada havian rebuda una carta de sa exellencia, la qual se llegira al present consell y es del tenor seguent (2):

«El desbelo con que procuro toda la mayor convenienzia de la ciudad, me ha obligado a solicitar que los arrendamientos de ella se augmenten, y haviendo hallado quien tomara el del tabaco y aguardiente por 1500 libras mas de lo que estaba librado,

---

(1) En blanc.
(2) El text és transcrit de l'original (*Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 91.)

me ha parezido abisarlo a vuestra señoria, paraque pareziendole este util de considerazion, como lo es qualquiera pequeña suma, por el estado en que la ciudad se halla, de orden paraque de nuebo se buelba a encantar esta dicta. Tambien es preciso acordar a vuestra señoria lo que en dias pasados le inste sobre que se librase alguna considerable suma a quenta del servicio hecho, pues conviniendo tanto el que se ganen las horas en cerrar las fronteras d este prinzipado, y en que se trabaja, y tengo tan adelantadas las de Puigcerdan; me obliga a reiterar esta propuesta, asegurado en todo que la ciudad obrara con el zelo que acostumbra en este negozio, que es tan del servizio de su magestad, del bien general de la provinzia y particular d esta ciudad. Dios guarde a vuestra señoria. Palazio, 19 de junio 1663.

El marques de Castel Rodrigo.

Señores conselleres de la ciudad de Barcelona.»

Lo qual bitllet fonch donat per propositio al present consell, peraque sie de son servey deliberar lo fahedor.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que attes en lo any mil sis cents sinquanta set se feu un vot per tres magnifichs doctors del real consell y magnifichs advocats de la present casa (*) per lo fet del arrendament de las carns, a effecte de exir de debats en orde a novas offertas despres de esser lliurada la asta fiscal, han de esser la sisena part del preu en la primera subastatio offert, y que vuy la nova dita no arriba a ella, que perço, obstant dit vot y veurerse ja la cosa declarada, sien servits los senyors consellers ferho entendrer a sa exellencia, perque sia servit manar informarse del contengut en dit vot y veurer lo que aparexera convenir, y en lo segon cap que, supposat esta comes als senyors consellers y junta lo diligenciar y procurar lo acudir a la satisfactio de dit servey, se continue lo fer ditas diligencias. Que no se accepte la dita.

(Reg. de Deliberacions, 1663, f. 90.)

Die .XXII. junii .MDCLXIII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent jurats & en la forma acostumada..... Consell de cent.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1657, f. 105 v.º-108.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que, attenent sa exellencia es estat servit fer entendrer que havia consultat si havia de pendrerse la dita novament offerta en lo arrendament del tabaco y ayguardent, y que aquella de dret y convenientia la devia pendrer la present ciutat, que perço se accepte la nova dita en lo dit arrendament, y que se subaste per temps de quatre dies, passats los quals se servescan los senyors consellers manar juntar lo present consell per deliberarse lo fahedor, y que se ajuste en la tabba lo pacte de no poder usar de prelatio ni fadiga.

(Reg. de Deliberacions, 1663, f. 92.)

Die .XXVI. junii .MDCLXIII.

Convocat y congregat lo savi consell de cent & en la forma acostumada en lo qual consell..... lo dit corredor..... digue que en lo dit arrendament del distret del tabaco y ayguardent noy havia trobada major dita de las denou mil y sinch centes lliures que en lo ultim consell ere estada oferta, feta la qual relatio hisque de consell, y fora que fonch los dits senyors consellers donaren per propositio la dita relatio.....

E lo dit consell feu la deliberatio seguent. Que, attes lo corredor no te major dita en lo arrendament del distret de tabaco y ayguardent de denou mil y sinch centes lliures per lo termini de tres anys, que perço se ordene al corredor que publíque que, a qui offerira mil y sinch centes lliures mes de preu en lo dit arrendament, se li donaran sinch centes lliures de exaus.....

E apres puja lo corredor, y feu relatio que havia trobat persona que li havia donada la dita de vint y huna milia lliura ab sinch centes lliures de exaus, la qual relatio per los dits senyors consellers fonch donada per propositio al present consell.....

E lo dit consell feu la deliberatio seguent. Que, attes lo corredor ha fet relatio tenia ja en lo arrendament vint y una milia lliura de preu ab sinch centes lliures de exaus, que perço se li ordene publique que, a la persona que donara dita de mil y sinch centes lliures mes de preu, se li donaran sinch centes lliures de exaus.

E encontinent fonch cridat lo corredor, y per los senyors consellers li fonch ordenat lo contengut en la ultima deliberatio, lo qual apres de haver encantat un rato, torna á pujar al present

consell, y feu relatio que ja havia trobat persona que li havia donada dita de vint y dos mil y sinch centes lliures de preu ab sinch centes lliures de exaus, la qual relatio fonc per los dits senyors consellers donada per propositio....

E lo dit consell feu la deliberatio seguent. Que attes lo corredor ha fet relatio tenia dita de vint y dos mil y sinch centes lliures ab sinch centes lliures de exaus, que perço se li ordene que publique que, a qui offerira vint y quatre mil lliures de preu en lo dit arrendament del distret del tabaco y ayguardent per lo dit temps de tres anys, se li donaran sinc centes lliures de exaus.

E feta la dita deliberatio, encontinent fonch cridat lo corredor y li fonch ordenat lo que en ella estava expressat, lo qual apres de haver encantat per bona estona, torna a pujar en lo present consell y feu relatio que havia encantat lo dit arrendament del distret de tabaco y ayguardent en la conformitat li ere estat ordenat, y que no havia trobat persona que li offeris major dita de las ditas vint y dos mil y sinch centes lliures. La qual relatio fonch donada per propositio.....

E lo dit consell feu la deliberatio seguent. Que attes lo corredor ha fet relatio no tenia major dita de la de vint y dos mil y sinch centes lliures ab los exaus promesos en lo dit arrendament, que perço se li ordene prenga a mitjas ditas no podent esser la dita menor de sinch centes lliures, y que pose la llanterna ab candela encesa, y no trobant major dita, lliure la asta fiscal.

En executio de dita deliberatio, lo corredor posa la llanterna ab candela encesa y publica lo sobredit, y apres de haver encantat per un rato, puja en lo present consell y feu relatio havia trobat persona qui a mitjas ditas li havia donat dita de sinch centes lliures, la qual havia publicada, la qual relatio per los dits senyors consellers fonch donada per propositio.....

E lo dit consell feu la deliberatio seguent. Que attes lo corredor te dita de sinch centes lliuras a mitjas ditas, ademes de las vint y dos mil y sinch centes lliures hi tenia, que perço se li ordene prenga qualsevol dita a mitjas ditas y lliure la asta fiscal.

E per los senyors consellers fonch ordenat al corredor lo expressat en la prop dita deliberatio, lo qual apres de haver encantat per molt temps y despres de lliurat lo dit arrendament, puja en lo present concell, feu relatio en la forma seguent.

Joan Antoni Monner, corredor de coll publich y jurat de la present ciutat, fa relatio al present consell com ha encantat lo

arrendament del destret del tabaco y ayguardent de la present ciutat per lo temps de tres anys, y que ha lliurada la hasta fiscal de aquell a Gabriel Cussana, negociant, per preu de vint y tres mil lliures per tots los dits tres anys, ab mil dos centes sinquanta lliures de exaus, per no haver trobat persona que li offeris major dita. Al qual Gabriel Cussana abona Llorens Dardenya, mercader, y prometen per tot lo die de (1) ..... donar lo memorial de fermanses y firmar los actes convenients, sots pena de (2) ..... la qual pena se imposan en cars no cumplissen al sobredit, per lo que ne obligan sas personas y bens llargament, y ab las renuntiations necessaries, submissio de for, scriptura de terç y com ha deutes fiscals y reals, a tot lo que foren presents per testimonis Antoni Querol, sastre, y Miquel Vilallonga, flassader; ciutedans de Barcelona.

E finalment fonch proposat per los dits senyors consellers, que attes lo dit arrendament del distret del tabaco y ayguardent estava lliurat, se havian de fer los convenients del dit arrendament, que perço fos de servey del present consell deliberar lo fahedor y convenient aserca lo ferse aquells.

E lo dit consell feu la deliberatio y conclusio seguent. Que attes lo arrendament del distret de tabaco y ayguardent es lliurat per preu de vint y tres mil lliures, ab mil dos centes sinquanta lliures de exaus, que perço sie comes com lo present consell comet als senyors consellers y junta de vint lo fer los actes convenients en la forma acostumada.

(*Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 93-94 v.º)

---

(1) En blanc.
(2) En blanc.

APÈNDIX XVIII. (1)

QÜESTIONS ENTRE TOMISTES I NO TOMISTES PER LA PROVISIÓ DE CÀTEDRES DE FILOSOFIA.

Embaxada a sa exellencia per lo votar las cadiras de Filosofia, reportada per lo noble don Francisco Sala y mosen Francisco Mora y Marimon, als 12 de juliol del corrent any 1665.

Exellentissim senyor

Als 4 del present mes proposaren los consellers al consell de cent lo despaig de sa magestad, Deu lo guarde, de la data dels 19 del mes passat (2), y lo paper de V. E. dels 3 del corrent, y per ser la hora tarda nos prengue resolucio; y se torna a proposar als 11, y vist lo contengut en dita real carta y paper de V. E., resolgue lo consell acudir a V. E., y ab la deguda veneracio representar a V. E. alguns reparos se oferexen en mudar la forma del votarse las cadiras de la Filosofia; a las quals, en cas de oposisions, votan per disposisio y ordinacions de la ciutat tots los doctors graduats en esta universitat ho en altras aprobadas, y dels ques troban en lo acte sen extrauen onse per sort; y haverse de fer distinccio quins son de una opinio y quals de altra, per continuarlos en lo libre y ferne nota, seria dificil, principalment ab los doctors forasters que acostuman venir aventi lisons pera correr la sort, y si se acertava com es contingent lo aver cursat en universitat en que nos legex mes que un sol curs, seria precis diferir al propri dicho; y com en competencias sempre si regonex alguna passio, podrian obiectar los contraris lo que dirian y entrarse en litigis, del que per lo menos ne redundaria lo retardarse las provisions de las cadiras y grans divisions, a mes que los doctors restarian ab algun desconsuelo de no poder correr la sort en totas las cadiras. Encara que en est particular

---

(1) V. p. 369.

(2) En aquesta lletra (obrant en *Lletres reials originals*, 1653-1669) el rei manava que «para la quietud de la universidad literaria y evitar dissensiones entre sus cathedraticos en votar y proveer las cathedras, que las de Philosoohia thomista las voten solo thomistas y las de no thomistas las voten los no thomistas; que assi mismo se hagan unas listas o memorias distinctas de los unos y los otros en los libros de la universidad, y que concurran a la habilitacion de los sujetos los thomistas por los thomistas, y los no thomistas por los no thomistas».

y de tot lo demes consernent à la universitat, es cert poden disposar los consellers ho consell en los actes de las visitas ho altrament tot lo que iudicaran ser de major utilitat y conveniencia de aquella, y aguda consideracio que en lo estat present la universitat esta molt quieta y es gran lo fruit ne redunda, com ho ensenia la experiencia ab subiectes tant calificats de totas facultats que ixen de aquella, y que las cadiras se votan en los concursos y oposisions ab tota pau y maduresa, la qual unicament vingue ha alcansar per la interpretacio de algunes ordinacions antiguas que ab lo temps se eran abusadas, y altres que sen feren en lo any 1662 (*) donantse la forma com se havia de llegir la Filosofia, disposantse que de las sis cadiras, las tres aguesen y deguesen llegir la opinio tomista y las altras tres la contraria opinio, de manera que aquellas respectivament fosen llegidas y explicadas las materias per los doctors de aquella opinio, de manera que los thomistas no poguesen puiar a competir las cadiras en las quals se deu llegir la opinio ha ells contraria, y lo matex se entengues y observas ab los antitomistas, com sera V. E. servit manar veurer ab las copias de las ordinacions que iunt ab est memorial se posen en ma de V. E., las quals ordinacions apar que en lo estat present no necessitan de corretgirlas ni esmenarlas, y la ciutat fara que se observen, y ofrex a V. E. que no fara ni permetra mutacio en aquellas en tot ni en part. Per lo que y a vista de que tota novedad podria embarasar la quietut ab que se llegex, resolgue lo consell de cent per las referidas rahons y altras ques dexan a la prudencia y experiencia gran de V. E., suplicar a V. E. humilment sia servit interposar la autoritat gran de V. E. ab sa magestad, pera que tinga a be y permeta que per ara se digne y sia de son real servey dexar continuar la matexa disposisio en orde al votarse las cadiras de Filosofia, ates que observantse y no mudantse las ditas novas ordinacions, puix sempre y quant a sa magestad ho a V. E. aparegues que lo temps en avant demanaria se posas en execucio lo real orde de sa magestad, los concellers y consell rendits sempre a la deguda obediencia y veneracio de sos reals mandatos ho posaran en la deguda execucio promtament en la forma en aquell contenguda, y en tot acudiran los concellers en la conformitat que sa magestad y V. E. ordenaran, que ho rebran a particular merce.

(*) V. *Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 194-195.

A la referida embaxada respongue sa exellencia que tenia entes lo que se li representava per part de la ciutat, y que no obstant tenia tant apretat lo orde de sa magestad com havia participat als senyors concellers, que veuria los papers y que faria a sa magestad aquella representacio que iudicaria podria ser de major benefici y consuelo per la ciutat, y que supuesto lo asiguravan que la universitat estava quieta y floria y tot per medi de las noves ordinacions y que aquellas se observarian sens averi mutacio, que de tot faria representacio a sa magestad y que estava ben cert que la ciutat, com sempre ho havia enseniat posaria en execucio lo que seria servit sa magestad resoldrer no sols en est negoci pero en tots los que serian de son real servey.

APÈNDIX XIX. (1)

MEMORIAL D'EXEMPLARS D'ENTRADES DE PERSONES REIALS EN BARCELONA, LLEGIT EN CONSELL DE CENT DE 17 DE GENER DE 1630.

Los magnifichs concellers y dotsena, a qui per lo savi consell de cent, ab lo ultim tingut a 8 del present mes de jener, fonch comes lo sercar exemplars conferents en raho de la demonstratio de festes demanades per sa magestat ab sa real carta, per ocasio de la entrada de la serenissima infanta (2) reyna de Ungria en la present ciutat, en executio de dita deliberatio, per ells y dita dotsena, regonexent los *Dietaris* y altres llibres recondits en lo archiu y casa de la present ciutat, en los quals estan continuades les entrades dels serenissims reys y reynes de Spanya sos primogenits infants y infantes y altres princeps que son entrats en la present ciutat de altres regnes, han trobat los exemplars seguents.

Primerament, que en lo any 1551 entra en la present ciutat la serenissima infanta (3) que casa ab lo rey de Boemia y de Ungria (4), que anave a sos regnes, a la qual determina lo savi consell de cent no se ls fessen alimarias, per lo que no tingueren carta de sa magestat son pare demanant se fes demonstratio per ella de lluminaries ni altres festes.

En lo any 1564 entraren en esta ciutat los serenissims princeps de Ungria y Boemia, als quals se ls feren alimarias apetitio del senyor rey, que les hores se trobave en la present ciutat celebrant las corts, no obstant que ja al senyor rey li n foren estades fetes.

En lo any 1585 fonch la vinguda del serenissim duch de Saboya (5) y entra en la present ciutat, y en raho de las festas se li havian de fer, per lo savi consell de cent inseguint lo thenor de la real carta del senyor rey fonch deliberat se li fessen les fes-

(1) V. p. 415.
(2) Maria d'Austria, filla de Felip II (III de Castella).
(3) Maria, filla de l'emperador Carles V (I d'Espanya).
(4) Maximilià II, més tard emperador.
(5) Carles Manuel I.

tes se feren en la entrada dels serenissims princeps de Boemia (1).

En lo any 1353 se troba notada en una rubrica eo llibre de la present casa la entrada de la serenissima infanta Eleonor, filla del infant don Pere oncle del rey en Pere, y en dit llibre se troban continuades en llengua llatina en raho de les festes se li feren en la entrada les paraules seguents: «et fuit pro ea factum magnum festum» (2).

A 5 del mes de agost 1548 entra en la present ciutat lo serenissim princep Maximiliano, germa del serenissim princep don Phelip, en la Corona de Arago primer y en lo regne de Castella segon, y ab deliberatio feta a vuyt del mes de juliol de dit any 1548 per lo savi consell de cent fonch deliberat se li fessen alimarias, com en effecte se li feren dit dia de sinch de agost y los dos dias immediadament seguents.

E a 28 de abril del any 1603 en lo qual any fonch la vinguda y entrada dels serenissims princeps de Saboya (3), per lo savi consell de cent fonch deliberat se fessen alimaries, com en effecte se feren; y en dita deliberatio, per lo que dit savi consell per fer dita demonstratio desijava restar assentat de altres exemplars consimils, se fa mensio de las alimarias fetas per la entrada de dit serenissim princep Maximiliano y altres en dita deliberatio mensionades.

Dels exemplars se son trobats en la casa de la deputatio del general de Cathalunya conferents per la materia subjecta segons lo paper y scriptura donat al sindich de la ciutat resulta lo seguent.

Que per la entrada de la serenissima emperatris dona Isabel, mare del senyor rey, que entra en la present ciutat a 28 de mars 1533, a mes de altres festes y demonstrations de alegria, se li feren molt solemnes y regosijadas alimarias y balls.

Tambe per la entrada feta per la cesarea magestat del emperador don Carlos, de immortal memoria, y la magestat del rey les hores son primogenit y princep nostre, en jornades de 16 de octubre y 7 de nohembre del any 1542 se feren solemnes alimaries y balls y diverses altres alegries y festes.

---

(1) Maximilià II. Cfr. *Dietari*, IV, 191 i V, 415.

(2) V. les anotacions 19 i 20 de la *Crònica del Racional*, continguda en el *Constitutionum et privilegiorum antiquorum liber*.

(3) Fills de Carles Manuel I, duc de Savoia, i de Catarina Miquela d'Austria (filla del rei Felip I de Catalunya i II de Castella).

Y per la vinguda y entrada de sa magestat, que fonch a 5 de febrer 1564, ademes de moltes altres festes y demonstrations, se feren moltes alimaries y balls.

Y de la matexa manera se feren moltes festes y alimaries y balls per la vinguda per mar dels serenissims princeps de Boemia (1), fills de la serenissima emperatris y del emperador Maximilia, los quals desembarcaren a 10 (2) de mars 1564.

Y axi satisfent dits magnifichs concellers y dotsena a la dita deliberatio del savi consell de cent, representan a vostres merces la diligentia que en raho del sobredit se ha feta y los exemplars que en entrades de persones reals se son trobats, pera que mes sana y uberiorment prenguen la resolutio los aparexera mes convenir al servey de sa magestat, auctoritat y reputatio del savi consell y utilitat desta casa.

(Reg. de Deliberacions, 1630, f. 46 a-46 b.)

(1) Rodolf (després emperador) i Ernest (després arxiduc).
(2) Fou a 17. Cfr. *Dietari*, V, 26.

APÈNDIX XX. (1)

Lletres sobre els desordres ocorreguts en la mort del capità Miquel Rius.

[*Lletra dels consellers de la ciutat a la reina* (2).]

A la sacra, catolica y real magestat de la reyna nostra senyora.

Senyora

Lo desconsuelo y affictio tant gran ab que esta ciutat se troba, no ha pogut escusar lo representarlo a vostra magestat, no obstant que ab tant dolor, que voldria, si fos possible, fossen estas rallas scritas ab sanch, peraque fos servida vostra magestat manar veurer lo sentiment tant gran ha tingut; y fonch que, dimecres a 17 del corrent (3), executantse una sententia criminal contra Miquel Rius, capita de infanteria, en la plassa dita del Rey, o per major desdicha desta ciutat, o per secrets majors reservats a la Divina Magestat, no se executa dita real sententia, per la poca experientia tenia lo mer executor de semblants functions, perque despres de haver estat exposat en lo suplici lo penitent per bon rato a donar la vida, y vehent no la perdia, ab lo moviment natural de desijar conservarla, se alsa del lloch ahont estave exposat, y prenentlo lo verdugo y lluytant los dos cay-

(1) V. p. 421. Cfr. Feliu de la Peña, *Anales de Cataluña* (III, 349-350), i Balaguer, *Historia de Cataluña* (llibre X, capítol XXXVII), el qual copia un dietari contemporani.

(2) En lletra, del mateix dia 20, dels consellers a Joan Francesc Pujol, agent de la ciutat a Madrid, li adverteixen «expressament a vostra merce, que la carta va per sa magestat, no la entregue a ninguna persona, sino que la poze en la real ma de sa magestat demanant expressament audientia y donarli son memorial que pora vostra merce fer juntament ab dita carta; estiga advertit en asso que no la entregue al secretari del consell de Arago, sino vostra merce de sa ma propia la entregue a sa magestat» *(Reg. de Lletres closes*, 1662-1667, f. 155 v.°-156).

El mateix dia escrigueren els consellers al vice-canceller Crespí, al comte de Peñaranda, al marquès d'Aytona, al comte del Castrillo, a don Miquel de Çalba, a don Josep Romeu de Ferrer i a don Rafel Vilosa, demanant-los intercedissin amb la reina en favor de la ciutat. (*Reg. de Lletres closes*, 1662-1667, f. 158-161).

(3) «Cerca las sis oras de la tarda», segons lletra del mateix dia 20, que els diputats trameteren a la reina. (Arx. de la Corona d'Aragó, *Generalitat*, *Reg. de Lletres a Papes i Reis*, 1653-1671, f. 101 v.°-103.

gueren del suplici, quant lo dit mer executor fonch encontinent asistit dels offitials de justitia de vostra magestat, prenentlo, aportantlo al dit penitent al palau real, sens contradictio ni oppositio de persona alguna, ans be feren tota asistencia a dits officials de vostra magestat; quant en continent hisqueren una tropa de cavalleria, que estave amagada en la casa del noble regent la real cancellaria de vostra magestat en est principat, y dos manegas de infantaria, una que estava recullida en lo pati de dins lo palau real, y altra en la entrada de la obra nova de la preso; y sens attendencia alguna, ni ningun genero de contradictio ni moviment de persona alguna, los dits soldats atropellaren per tota la plassa y demes bocas calles circunvehinas, que estaven plenas de gent, que acostuma la curiositat a portarlos a veurer semblants actes; y no acontentantse de eixos puestos, per altres carrers sircunvahins obravan lo mateix, y sens ningun motiu, causa ni raho, ab pistolas y espasa en las mans, anaren tirant y ferint, sens tenir mirament a sacerdots, homens, dones ni criatures, y majorment als que anaven acompanyant lo sanct Christo, tapats ab sas vestas y tunicas, fins a que Pera Joan Mas, que era un de ells, esta ferit de escopetada en la cuxa y ab perills de sa vida; essent lo numero dels morts, al que al present se sap, de dotze a catorze, y moltissims los ferits; cridant los soldats ab veu desconsertada "visca Espanya", a temps que persona ninguna dona ocasio per semblant desman, ans be, ab la major attentio y pacientia patia lo poble estas affl[ic]sions grandissimas; y com, senyora, esta ciutat haje vist un exses tant gran de dits soldats y tant exorbitant, preciantze de tant fael y lleal vassalls de vostra magestat, no ha pogut per ninguna manera scusar lo fero entendrer a vostra magestat, suplicant a vostra magestat sia servida manar aconsolarla ab la demostratio del castich que no patesca uns desconsuelos tant exsescius dels soldats de vostra magestat, qui no son majors vassalls de vostra magestat que esta ciutat, y que de un exes tant nosciu y de un dany tant irreperable, com es dels qui han perduda la vida sens culpa, reste sens est consuelo, espera esta ciutat de la real clementia y grandeza de vostra magestat conseguir est alivio, quant no li n resta de altre per tant gran afflictio, servintli en lo interim de algun consuelo de las diligentias va obrant lo lochtinent de vostra magestat per la averiguatio de esta tant desconcertada actio. La Divina guarde la real persona de vostra magestat y del senyor rey

don Carlos, com la Christiandat ha menester y estos fidelissims vassalls le y suplican. Barcelona y mars 20 de 1666.

Senyora.

De V. S. C. y R. Magestat, fidelissims
y obedientissims vassalls que S. R. M. B.

Los concellers de la ciutat de Barcelona.

Trelles, secretarius.

(*Reg. de Lletres closes*, 1662-1667, f. 156-157 v.º)

[*Nova lletra dels consellers a la reina.*]

A la sacra, catolica y real magestat de la reyna nostra senyora.

Senyora

Per la carta scrigue esta ciutat a vostra real magestat, sots jornada dels 20 del corrent, haura vostra magestat tingut notitias del infelis succes del deset; y havent fet esta ciutat la evariguatio que li es estada possible, ha trobat ser tres las donas mortas, y una criatura que mori del spant tingue sa mara trobantse en la plaça del Rey, y tres o quatre combregats y en eminent parill de sa vida, y en lo stat present los ferits de spassa son molts, y algun de armes de foch, los atropellats de la cavellaria y mal tractats del tropell de la gent y confusio que ocasionaren los soldats son molt mes que seria cosa dificil podero averiguar. Esta[s], senyora, son las noticias que mes per menor pot la ciutat en ocasio present representar a vostra real magestat, que com per raho del gran tropell moltas personas estigueren ab desmaios y basques, sens sentits, perdut lo parlar per spay de algunas horas, tots estos se judicaren per morts, pero apres per los remeys se ls feren y recobraren y estos stan vuy convalecents. Per lo que suplica esta ciutat humilment sie del real servey de vostra magestat aconsolarla en la afflictio y desconsuelo tant gran en que s concidera, com ho espera de la real grandesa, clementia, y justitia de vostra magestat. La Divina guarde la real persona de vostra magestat y la del senyor rey don Carlos,

com la Christiandat o ha de manester. Barcelona y mars als 27 de 1666.

Senyora

De V. S. C. y Real Mag.[t] fidelissims
y obedientissims vassalls que
S. R. M. B.
Los concellers de la ciutat de Barcelona.

Trelles secretarius.

(*Reg. de Lletres closes*, 1662-1667, f. 161 v.°-162.)

[*Lletra dels consellers a l'agent de la ciutat en Madrid.*]

A Joan Francesch Pujol, agent de la present ciutat.

Vuy havem rebut tres cartas (1) de vostra merce: la una de jornada dels 27 del passat, altra del 3 y altra dels sinch del corrent, y vehem ab ellas la merse se servexen fer tots exos senyors (2) pera que esta ciutat tinga lo alivio y consuelo que desiya de una afflectio tant gran, y en perticular se servira en nom nostre donarne les degudes gracies al senyor don Diego de Sada per las diligentias ha obrades en esta materia (3).

La carta de sa magestat (Deu lo guarde) no tenim per ancara, pero al que iudicam la rebrem dilluns (4).

Es grandissim lo consuelo tenim del senyor don Vicente (5), que ab tota caritat, alivio y consuelo, mana asistir y fer visitas a les persones ferides y estropeades, y a les necesitadas assisteix ab diner; cosa al fi de gran princep y president.

Esta sammana passada moriren dos dones que estavan al carrer de la Canuda y un religios del Carme y un home en lo hos-

(1) Són en *Lletres comunes originals*, 1665-1666.

(2) Els senyors Miquel de Çalba i de Vallgornera, el marquès d'Aytona i el vice-canceller Cristòfol Crespí de Valldaura, escrigueren el 27 de març als consellers; Rafel Vilosa contestà el 3 d'abril, i Josep Romeu de Ferrer el 5 d'abril. (V. *Lletres comunes originals*, 1665-1666).

(3) En la lletra de 5 d'abril diu l'agent: «he reconocido en todos estos señores ministros mucho deseo de servir a V. S. en esta ocasion, y con toda particularidad en el señor don Diego de Sada, porque lo ha procurado con suma fineza, assi en la breve expedicion de los despachos como en la formacion dellos.»

(4) Segons la lletra de l'agent de 3 d'abril, abans de contestar als consellers «la primera carta [de 20 de març], la remitio su magestad al consejo de Aragon, donde se hizo consulta luego».

(5) El virrei Gonzaga.

pital, que de las patadas dels cavalls mori esclatat, trahent sanch per la boca, que ja son quatra mes los morts, ab que poch a poch sera lo numero dels morts los que diguerem ab la primera carta scriguerem a sa magestat. Nostre Senyor vulle per sa divina misericordia tinga lo consuelo y alivio desiyam.

Vostra merce se servesca ab la diligencia possible fer traurer una certificatoria autentica de com sa magestat, que goze de gloria, feu merse a don Luis Monsuar de la secretaria del concell de Arago, y de Cerdanya, y de altres, si se n pora trobar lo die que prengue possesio de la secretaria del concell de Arago, y fins quin die la servi, y lo die fonch provehit de qualsevol altre, y lo temps la servi, y asso ab la brevedat possible, y si pot ser per la estafeta vinent seria de gran convenientia.

Deu a vostra merce guarde. Barcelona y abril als 10 de 1666.

Los concellers de Barcelona.

(*Reg. de Lletres closes*, 1662-1667, f. 162 v.º-163 v.º)

ÍNDEX ALFABÈTIC

A

ABADESSES. V. JERUSALEM; SANTA CLARA; SANTA ELISABET; SANT PERE; VALLDONZELLA.

ABATS.
—De Besalú. V. PONS.
—De Robles. V. ROBLES.
—De Sant Cugat. V. AMAT i Desbosch, Gispert.
—De Sant Pere de Galligans. Vegi's AMAT i Desbosch, Gispert.

Abspurg: 528.

Acadèmia de sant Tomàs d'Aquino: 204, 483.

ACOMPANYADORS dels consellers: 87, 148, 157, 160, 186, 240, 241, 270, 289, 300, 309, 336, 357, 456, 511, 512, 726-729, 734.

Acompanyaments a personatges. V. Rebuda i comiat.

ADAM: 600, 604, 615, 623, 624.

ADMINISTRADORS.
—Del Banc. V. BANC.
—De l'Hospital de Misericòrdia. V. HOSPITAL de Misericòrdia.
—De l'Hospital general de Santa Creu. V. HOSPITAL general.
—De l'Hospital d'En Pere Desvilar. V. HOSPITAL d'En Pere Desvilar.
—De places: 322. V. XAMMAR; PLANELLA; PONT; GENER.
—De la Taula. V. TAULA.

Adrassanas (adressanas, adresanes). V. Drassanes.

ADROGUERS, droguers: 446.
—Col·legi dels: 211.
—V. COROMIDAS; DURAN, Antoni Pau; DURAN, Joan Pau; GARAU, Josep; MASCARÓ, Joaquim; MORA, Gabriel; QSALGUER; SORIOL; TORRENT.

ADVOCATS: 380, 530, 635, 657, 658, 669, 687.
—V. ASPRER; BRU i Olsina; FERRER, Dídac de; NABONA; PAR; VIDAL i Ros.

ADVOCATS i assessors de la ciutat: 23, 52, 53, 128, 133, 136, 150, 167, 218, 286-288, 323, 370, 372, 384, 385, 392, 402, 453, 457, 475, 507, 510, 633-639, 641-644, 646-649, 686, 691, 708, 709 (nota), 712, 713, 765, 775.
—V. PALMAROLA; VIDAL i Roca.

ADVOCATS i assessors de la ciutat. Qüestió amb els obrers sobre precedència en el seure: 457.

ADVOCATS de Llotja. V. LLOTJA.

Aeropago Atheniense: 586.

Africa: 588.

Agabellament de fruita: 313.

AGENT de la ciutat en la Cort de Madrid. V. ARLÉS, Carles Vicens d'; PUJOL.

Agonitzants.
—Capella o església del monestir dels (*): 218, 256.
—Monestir dels Clergues Regulars o pares: 216, 696, 697 (i nota), 699.
AGONITZANTS, Clergues Regulars o pares: 216, 218, 696, 697 (i nota), 698-705.
Agonitzants, monestir dels.
—Concessió pel Consell de Cent de la llicència per a la fundació: 216, 696, 697 (i nota), 698-702.
—Memorial sobre l'institut dels pares Agonitzants: 702-705.
—Oposició del rector i obrers de Nostra Senyora del Pi: 697, 705-707.
—Fundació de la capella: 218.
Aguila. V. Danses.
Agullers, carrer dels: 48.
AGUSTÍ, sant: 598.
—Festivitat de: 91, 208, 262.
—Religiosos de. V. AZNAR; SANT AGUSTÍ, pares del monestir de; SANTA MÒNICA, pares del monestir de; URREA.
AGUTZILS: 129, 420, 530, 688, 690, 691.
Aies. V. Hajes.
Aigua, pregàries per. V. Pluja.
Aiguardent, arrendament dels drets de l'. V. Drets i imposicions.
Ajes. V. Hajes.
AJUDANTS.
—D'escrivà major: 4, 294, 713.
—D'escrivà racional: 498.
ALBATERA, comte d', del Consell d'Aragó: 14 (nota), 73 (nota), 74, 88, 328, 531, 546, 659, 760.
[ALBURQUERQUE], Alcalà (**), duc d', virrei de Catalunya: 590.
ALBURQUERQUE, duc d': 433, 434, 437-445.
ALBURQUERQUE, duquessa d': 438, 439, 443, 444.
ALCAID del castell de Bellaguarda. V. SETANTÍ.
Alcalà [de Henares]: 701.
ALCALÀ, duc d'. V. [ALBURQUERQUE.]
ALCHYER, Jaume: 283.
Alemanya, imperi d': 73 (nota), 411, 415, 416, 431, 440, 446-448, 468.

(*) Dedicada a Sant Felip Neri.

(**) El virrei en 1618 era el duc d'Alburquerque.

ALEXANDRE VII, Papa: 168, 169, 176, 177, 181, 182, 234, 236, 373 (nota), 376, 378, 489, 503, 504, 567, 569, 571, 572, 577-583, 585-587, 591, 599, 601, 602, 605, 611, 616-619, 625, 628, 630, 638, 754.
ALEXANDRE VII.
—Breu reformant els monestirs de monges. V. Monges.
—Constitució apostòlica i Breu sobre la Immaculada Concepció. V. Concepció.
—Concessió de jubileu. V. Jubileu.
—Instauració de la festa de sant Jordi com de precepte: 489.
—Mort; ofici en la Seu: 503, 504.
ALFONS. [IV de Catalunya i V d'Aragó], rei: 83-86, 588.
Algarbes: 528.
Algecira: 528.
ALIES (Elias), Jeroni, cirurgià, conseller quint: 454, 455, 467, 471, 472, 490, 496-500, 511, 512, 519-521.
Aliga. V. Danses.
Alimàries: 40, 41, 44, 49, 51, 65, 66, 68, 69, 142, 143, 145, 146, 182-184, 192, 196, 204, 210, 211, 236, 237, 440, 441, 525 (nota), 534, 536-543, 545-548, 586, 593, 594, 599, 606, 782-784.
ALÒS, Francesc, mercader, conseller quart: 52, 76, 93.
ALÒS, Joan, doctor en medicina, ciutadà, conseller terç: 454, 455, 457, 462, 466, 480, 496, 500, 501, 512.
—Conseller terç: 52, 57, 81, 93.
Allotjaments i aposentaments.
—De soldats: 562, 758.
—Del seguici de l'emperadriu Margarida Teresa: 435, 439, 468.
AMAT i Desbosch, Gispert.
—Abat de Sant Pere de Galligans i electe abat de Sant Cugat: 590.
—Abat de Sant Cugat: 199, 200.
AMAT i Desbosch, Josep, militar.
—Conseller en cap: 2.
—Clavari (*): 283 (i nota), 287.
AMAT, Pau, donzell, cavaller: 114, 115, 587, 599.
Ambaixades als consellers.
—Del Capítol de la Seu: 169, 173, 177, 225, 226, 331, 503, 519.
—Dels diputats: 89, 90 (i nota), 367 (nota).

(*) Morí en novembre de 1664 (*Reg. de Deliberacions*, 1664. f. 155 v.º), substituint-lo en la resta del bienni el doctor en medicina Joan Martí (*Reg. de Deliberacions*, 1665, f. 2 v.º)

—Del bisbe de Barcelona: 654.
—Dels cònsols de Llotja: 292.
—Del braç militar: 373 (nota).
Ambaixades dels consellers.
—Als virreis. V. OLIAS; CASTEL-RODRIGO; GONZAGA; OSUNA.
—Al Capítol de la Seu: 173, 215, 374 (nota), 634.
—Al governador de les Armes: 195.
—Als diputats: 372, 374 (nota), 385.
—Al governador de Catalunya. V. LLUPIÀ.
—Al bisbe de Barcelona. V. SENTMENAT.
—Al bisbe de Barbastre. V. FRANCÈS de Urrutigoiti, Dídac.
— Als provincials d'ordes religioses: 374 (nota), 376, 377.
—A diversos personatges, donant-los la benvinguda: 40, 193, 202. 206, 228, 239, 264, 288, 299, 312, 314, 315, 329, 368, 370, 434-441, 475, 476, 511, 518.
AMBAIXADOR de la ciutat a la Cort de Madrid. V. MONTANER, Pere de.
AMBAIXADOR del rei.
—A Alemanya: 73 (nota), 440.
—A França: 73 (nota).
—A Roma: 73 (nota), 168, 193, 206, 479-482, 571, 578.
AMBAIXADOR del virrei de Nàpols: 31.
AMBAIXADORS a la Cort de Madrid: 542.
AMBROSIO LAT. (*): 599.
AMELL, Matias, canonge de Barcelona: 738 (nota).
AMIGANT: 444.
Ample, carrer: 38, 48, 55, 99, 151, 178, 242, 272, 274, 290, 339, 358, 359, 435, 442, 447, 480, 514, 515, 517, 519, 594, 598.
—Quatre cantons del carrer: 48, 519, 598, 605.
ANDREU, festivitat de sant: 4, 52, 96, 146, 219, 268, 335, 391, 396, 397, 401, 402, 454, 730, 731.
ANDREU, Jacinte, doctor en medicina, conseller terç: 269, 271, 274, 278, 282, 289, 311, 330, 331, 334.
ANDREU, Joan, sastre, sots-administrador de places: 166.
Angel.
—Font de l': 521.

(*) Serà Ambrós Catharin, domínic, autor de la *Disputatio pro Inmaculata Virginis Conceptione?*

—Plaça de l'. V. Blat vell.
—Portal de l'. Vegi's Portal de l'Angel.
Angel Custodi, capella de l', en el carrer dels Tallers: 707.
Angel Custodi, capella de l', en el portal de l'Angel: 707.
Angel Custodi, festivitat i processó del sant: 41, 92, 93, 127, 214, 263, 329, 389, 450, 524, 719, 742.
Angels i Peu de la Creu, monestir de Nostra Senyora dels: 164, 472.
—Església del monestir dels: 164, 706.
ANGELS.
—Priora del monestir dels: 164, 373 (nota), 374, 376.
—Obrers de l'església dels: 164.
Angels vells: 710.
Aniversaris i funeràries.
—Aniversari de la casa de Montcada: 19, 20, 111, 188, 251, 299, 358, 486.
—Funeràries per la mort de Felip III (IV de Castella): 385, 388, 389.
— Ofici de morts pel Papa Alexandre VII: 503, 504.
—Aniversari per les ànimes del Purgatori els tres dies de Carnestoltes: 744.
—Oficis de *Requiem* en la Seu: 744.
—Castell de dolor o capella ardent en la Seu: 744, 745.
—Draps imperials en funeràries: 750, 751.
ANNA, santa: 623.
Annona, privilegi de l': 34, 83, 85, 136.
ANSELM, sant: 598.
ANTICH, Josep, col·legial de Cordelles: 661.
ANTIOCO, sant: 598.
ANTONI abat, festivitat de sant: 13, 61, 164, 283, 408, 472.
ANTONI de Pàdua, sant: 598.
Anunciació de Maria Santíssima, festivitat traslladada de l': 251.
«ANXOVA, LA». V. RIUS, Miquel.
Apocalipsi. V. JOAN evangelista, sant.
Aposentaments. V. Allotjaments.
Apòstols, en la processó de Corpus: 255, 310, 366, 430, 500, 597, 741, 746.
APOTECARIS: 302, 303.
—Col·legi dels: 302.
—V. CASTELLET; MIRÓ, Josep Martí; RIUS, Rafel; SALVADOR; TAGELL.
APOTECARIS. Triaga magna: 302, 303.
AQUINO, sant Tomàs d'. V. TOMÀS d'Aquino, sant.

Aragó: 40, 79, 531, 533, 536, 540, 573, 580, 670, 754, 783.
—Consell suprem d'. V. Consell.
ARAGÓ.
—Reines d': 306, 740, 741, 744, 750. V. MARIA; JOANA; GERMANA.
—Reis d': 83, 85, 195, 297, 306, 307 (nota), 388, 415, 508, 510, 528, 668-670, 716, 740, 741, 744. V. PERE II; JAUME II; PERE III; JOAN I; MARTÍ; ALFONS IV; JOAN II.
—Virreis d': 73 (nota). V. LUDOVISI.
[ARAGÓ, Enric d']. V. CARDONA.
ARAGON, Pere d', marquès del Pobar, regent del Consell d'Aragó: 206, 207, 546.
Aranjuez: 700.
Ara Ojats tothom generalment..., [imprès]: 527-532.
ARDENA (Dardena), Josep d': 193.
ARDIACA. V. CAMPS; CORTS, Jaume; CORTS; XARQUES; PLA; SANS, Francisco; SOLER.
ARGEMIR, Onofre, mercader: 188 (nota).
Argenteria, carrer de la: 551.
ARGENTERS: 446.
—V. JOFRE; LLOPART; MANY, Josep; VILARRASA, Jaume.
ARGENTERS del Capítol de la Seu: 736, 737 (nota).
ARGENTERS del Capítol de la Seu. Lloc en les processons: 736, 737 (i nota).
ARISTÒTIL: 663, 664.
ARLÉS, Carles Vicens d', noble, agent de la ciutat en la Cort de Madrid: 51, 52, 538, 539, 542, 543.
ARLÉS, Carles d'. Correspondència: 51, 52, 542.
ARMENGOL: 31.
Armènia: 588.
Armes, Sala de les: 758, 762-764.
ARMES, governador de les. V. CASTELLON.
Armes heràldiques de la ciutat. V. Heràldica.
ARQUEBISBES: 736.
—[D'Oristany]. V. [SOTOMAYOR].
—De Tarragona: 353. V. MONTCADA: [ROJAS]; ESPINOSA.
—De València. V. TOMÀS de Vilanova, sant.
Arrendaments. V. Drets i imposicions.
Artilleria, salves d'. V. Salves.
ARTILLERS: 320 (nota).
ARTISTES: 148, 221, 270, 285, 322, 336, 337, 455.
Arxiu Capitular de la Seu de Barcelona, *Inventaris de les Constitucions, Questionum cum clero y la Concordia entre lo Capitol y Ciutat y Privilegis Reals en favor del Capitol*: 714 (nota).
Arxiu de la Corona d'Aragó: 785 (nota).
Ascensió de N. S. Jesucrist, festivitat de l': 26, 75, 119, 252, 253, 304, 362, 428, 495, 496; suspensió per contenció amb el Capítol: 192.
[Asia], Assia: 588.
ASPRER, doctor Francesc d', militar, advocat, conseller en cap: 454, 456-464, 466-475, 477-480, 482, 483, 485, 486, 489-491, 493-497, 499-502, 504-508, 510-525.
Assaonadors, carrer dels: 551.
ASSESSORS. V. ADVOCATS.
Assumpció de Maria Santíssima.
—Festivitat i processó de l': 37, 91, 124, 207, 261, 316, 373, 448, 516, 654, 655, 742.
—Festa de capvuitada: 208.
Astarach. V. Caldes d'Estarach.
ASTOR, micer Jeroni, doctor de la Reial Audiència: 322.
Ataraçanas. V. Drassanes.
Atenes: 528.
Atotcha. V. Madrid.
Audiència. V. Consell reial.
Austria: 528.
AUSTRIA. V. FERRAN III; FERRAN d'Austria; JOAN d'Austria; LEOPOLD I; MARIANA d'Austria, MARIA ANNA.
[AVELLÀ, Francesc, notari públic], síndic de la ciutat (*): 477, 507, 509, 510, 513.
AYTONA, marquès d': 42, 686, 696, 699-702, 785 (nota), 788 (nota).
AYTONA, marquès de.
—Correspondència: 699, 700.
—Intervenció en l'establiment a Barcelona dels pares Agonitzants: 696, 699-702.
AZNAR, fra Jeroni [agustí]: 599.

(*) Segons el *Reg. de Deliberacions*, 1667, f. 3 i 7 v.º

B

Bacines: 28, 48, 121, 201, 255, 302, 309, 364, 725.
Bàcul usat per l'escrivà racional i mestre de cerimònies de la ciutat: 734.
Badalona: 635, 637.
Balaguardia. V. Bellaguarda.
BALAGUER, Víctor, *Historia de Cataluña*: 785 (nota).
BALBUS: 611.
Balcons.
—Balcó obert en la muralla de la Rambla: 195, 196.
—Balcons en altres cases: 334, 517, 521, 597, 598.
BALTHEZAR, Antoni, hortolà: 711.
Baluards i torres de la ciutat: 141, 178, 241, 448, 592.
—Baluardet del Vi: 442.
—Baluard del Rei: 757.
—Baluard de les Puces: 757.
—Baluard de Migdia: 757.
—Baluard de Llevant: 757.
Ballaguarde. V. Bellaguarda.
BALLE, Antoni, carnisser: 711.
[BALLERÓ, Joan de], veguer (*): 57.
Balls. V. Danses.
BANC de la ciutat.
—Administradors del: 273, 339, 460, 712.
—Oficials del: 8, 9, 56, 100, 225, 273, 460.
Banc de la ciutat.
—Visita ordinària dels consellers: 5, 157.
—Dipòsits: 529, 710, 711.
Bancs, tamborets i escons.
—Usats en la Seu. Pels consellers: 67, 145, 266, 520, 521, 717, 729, 730, 732, 733; per altres personalitats: 67, 145, 266, 520, 521, 724, 725, 730, 732, 733, 735, 736.
—Usats en les altres esglésies. Pels consellers, durant l'exposició del Santíssim Sagrament: 464, 465; pels consellers, en altres festivitats: 17, 18, 20, 37, 46, 91, 111, 125, 181, 188, 190, 197, 198, 208, 233, 234, 237, 251, 264, 281, 282, 299, 317, 330, 345, 358, 373, 449, 469, 470, 483, 490; per altres personalitats: 16, 20, 37, 46, 91, 125, 174, 181, 188, 197, 198, 234, 235, 246, 247, 251, 264, 282, 291, 300, 317, 342, 358, 373, 451, 481. 490, 508, 718, 719.
—Usats en les visites a Casa de la Ciutat pels consellers i altres personalitats: 39, 43, 83, 210, 275, 316, 332, 341, 359, 369, 371, 377, 502, 505, 519.
—Usats en altres ocasions: 28, 76, 93, 120, 132, 133, 199, 303, 309, 364, 497.
Banderes, penons i estendards.
—De sant Ramon de Penyafort: 12, 60, 61, 105, 162, 163, 238, 239, 282, 283, 347, 348, 406, 407, 470, 471.
—De sant Tomàs de Vilanova: 47.
—De santa Eulària: 596.
—De sant Tomàs d'Aquino: 204.
—De la santa Creuada: 167, 243, 277, 348.
—De la ciutat: 436, 437.
—De les confraries: 46, 332, 541, 548, 596.
—De la Seu i parròquies: 46, 332, 596.
BARBASTRE, bisbe de. V. FRANCÈS de Urrutigoiti.
Barca de Sant Boy: 711.
Barcelona. Bisbat de: 326, 712.
—Comtat de: 528.
BARÓ.
—De Llinàs. V. CORBERA.
—De Vallforjo Sangalmier. V. CRUSOL.
BARONIES de la ciutat.
—Batlles de les: 138.
—Governador de les: 138.
—Oficials de les: 138.
Baronies de la ciutat.
—Reintegració de baronies a la ciutat: 131.
—Deliberació del Consell de Cent: 138.
—Facultats jurisdiccionals del conseller segon: 138, 260, 370.
—Presa de possessió de les baronies: 138, 139, 142.
—Visita ordinària del conseller segon. V. Montcada.
Bateig del príncep Carles. V. Naixement.
BATLLE general de Catalunya: 83-87, 130, 134-136, 437, 530.
BATLLE de la ciutat: 557, 560. V. PASTOR, Jeroni; CORTADA; RESPALL, Francesc; OLIVER.
BATLLE de la ciutat.
—Extracció: 62 (i nota), 239.
—Jurament: 62 (nota), 244, 409.
BATLLES: 530.
—De cóps: 128-130.
—Del Capítol. V. CAPÍTOL.
—De les baronies de la ciutat: 138.
Batllia, casa de la: 302.
Batllia general de Catalunya: 84-87, 114, 115, 128-136, 536.
BATLLIA general de Catalunya.
—Oficials de la: 84, 86, 87, 128-130, 134, 136.

(*) Segons el *Liber litterarum et provisionum regiarum*, 1652-1678, f. 29 v.º

—Procurador fiscal de la: 128, 129.
Batxiller, graus de. V. Estudi.
BATXILLERS: 658, 661, 663, 664, 666.
BAYONA, marquès de, general de galeres: 314, 437.
Bel·lem. V. Betlem.
Bellafilla, quatre cantons de: 444.
BELLAFILLA [Josep de], conseller [segon en 1602]: 306, 307.
Bellaguarda (Balaguardia, Ballaguarde), castell de: 318 (nota), 319 (nota), 320 (nota), 322.
Bellpuig: 509, 510.
Benedicció del terme de Barcelona, processó de: 720, 721.
—Per jubileu: 176-178.
—Per necessitat de pluja: 116, 117.
Benet, orde de sant. V. Sant Benet.
BENSI, Francisco, genovès: 128, 132.
BENSI, Pere, mercader genovès: 128.
BENÚS, Josep, blanquer: 715, 753, 754.
BERARDO, Agustí: 172.
BERART, Josep, cavaller, fundador d'una causa pia: 701, 702.
BERNARDÍ de Sena, sant: 598.
Bernat, orde de sant. V. Sant Bernat.
BESALÚ, abat de. V. PONS.
Besòs, riu: 128, 632, 636.
—Sant Adrià de. V. Sant Adrià.
Betlem (Bel·lem).
—Col·legi de: 190, 195, 389, 707.
—Església de: 190-192, 215, 262, 263.
—Monestir de, de la Companyia de Jesús: 190, 192.
BETLEM, pares Jesuïtes del monestir de: 190, 191, 215, 262, 263.
Betlem.
—Festes en honor de la Immaculada Concepció: 190-192.
—Conclusions: 215, 389.
Biblioteca de Catalunya: 570 (nota).
BIDELLS de l'Estudi general. V. ESTUDI.
Bisbats. V. Barcelona; Girona.
Bisbe.
—Col·legi del: 702, 707.
—Palau del. V. Palau episcopal.
—Presó del. V. Càrcers.
BISBE i Vidal, Fruitós, canonge de Barcelona: 738 (nota).
BISBES: 736.
—De Barbastre. V. FRANCÈS de Urrutigoiti.
—De Barcelona: 235, 242, 249, 273, 287, 300, 388, 400, 463, 491, 717, 718, 720-722, 724 730, 749. V. SEVER, sant; PACIÀ, sant; OLEGUER, sant; LORIS; [SENTMENAT]; FRANCÈS; [SOTOMAYOR].
—D'Esmirna. V. POLICARP, sant.
—D'Espanya. V. ESPANYA.
—De Girona. V. NINOT.
—De Plasència. V. CRESPÍ de Borja.
—De Tortosa. V. TENA; FAGEDA.
—De Vich. V. [CRESPÍ de Valldaura]; SUNYER; COPONS, Jaume.
BISBES de Barcelona.
—Rebuda i comiat en la Seu; i acompanyament al Palau episcopal. Concòrdia entre la Ciutat i el Capítol: 726, 727; exemplars: 7, 45, 63, 72, 77, 107, 113, 121, 157, 159, 171, 183, 187, 228, 229, 231, 356, 365, 400, 467, 489, 595.
—Rebuda i comiat en les altres esglésies: 45, 46.
BIURE i de Margarit, Josep de. V. MARGARIT.
Blanqueria.
—Carrer de la: 46.
—Plaça de la: 49.
BLANQUERS.
—Confraria dels: 49.
—V. BENÚS; PLANES, Joan.
Blat vell, plaça del, avui dita de l'Angel: 47.
Blats i farines.
—Compra de blats per la ciutat; qüestió sobre el dret de cóps: 128-136.
—Privilegi de guiatge als que porten provisions a Barcelona: 134, 135.
—Avituallament de la ciutat: 762, 763.
—Avituallament del Capítol de la Seu: 749.
—Forments: 60, 385.
—V. Fleques; Pa.
Bocaria (Boqueria): 240, 289, 333, 357, 447, 512, 553.
—V. Portal de la Bocaria.
BOHÈMIA.
—Prínceps de. V. ERNEST; RODOLF.
—Rei de. V. MAXIMILIÀ II.

BOLDÓ, Miquel Joan, canonge, vicari general: 738 (nota).
BOLEDA, Josep, notari públic, obrer: 712.
BOLLÓ, Mateu, peraire, conseller sisè: 2.
BONADONA, Pere Pau, mercader, tauler: 349 (nota).
BONANAT, Antoni, mercader.
—Cònsol de Llotja: 117 (nota).
—Obrer: 336-338, 394.
Bon Ayre, carrer de: 49.
BONET, Miquel, procurador fiscal: 33-36.
BONEU, Miquel, doctor en medicina.
—Cònsol de Llotja: 117 (nota).
—Diputat reial de Catalunya i conseller segon: 393-401, 403, 407, 408, 410, 412-414, 418, 421, 427, 438, 442, 450, 451, 455.
Bonsoms, col·lecció, de la Biblioteca de Catalunya: 570 (nota).
Bon-Succés, església de Nostra Senyora del: 706.
BON-SUCCÉS, pares [Servites] del: 48.
Boqueria. V. Bocaria.
Bordons: 121, 200, 254.
Borgonya: 528.
Bòria, carrer de la: 46, 242, 290, 447, 514, 551, 598.
BÒRIA, Bernat, doctor en medicina, ciutadà, conseller segon: 97, 100, 102, 104, 107, 110, 116, 121, 123, 132, 133, 138, 139, 142, 147.
BÒRIA, sogra d'En Bernat: 97.
Born, plaça del: 11, 15, 48, 172, 242, 291, 447, 514, 551, 593, 594, 606.
BORRELL, Joan Baptista, conseller terç: 737 (nota).
BOSCH, notari: 322.
BOSCH, Bonaventura, mercader: 111 (nota).
BOSSER, Alvar Antoni, conseller segon: 737 (nota).
Boters, carrer dels: 241, 289, 333, 358, 513.
BOTERS. V. RÀFOLS.
BOTIGUERS: 446.
—De teles. V. MATEU, Joan.
BOVER, Pau, cavaller: 632, 635, 636.
BOXADORS (Boxadós) i Cornet, Ramon de, canonge de Barcelona: 737 (nota), 738 (nota).
BOXADÓS, regent del Consell reial: 320 (nota).
BOXADÓS. V. CASADEMUNT.
Brabant: 528.
BRAÇ militar, protector del: 374 (nota), 590.
Braç militar: 295, 373 (nota), 374 (i nota), 375, 376, 590.
Braç reial: 323, 413.
Breus del papa Alexandre VII. V. Concepció; Monges.
BRÍGIDA, santa: 598, 599.
Brívia: 182, 201, 741.
BRU, sant: 598.
BRU, Josep, doctor en dret, ciutadà: 133.
—Conseller en cap: 525 (nota).
BRU i Olsina, Francesc, advocat, mostassaf: 228 (nota).
BRUNIQUER, Esteve Gilabert, escrivà racional: 306.
—*Apologia* o *Relació sumària:* 306 (i nota).
—*Rúbriques:* 312 (nota), 320 (nota), 539 (nota), 554 (nota).
—*Seremonial de Bruniquer:* 10.
BRUNIQUER, Joan Pau, notari públic de Barcelona, conseller quint: 336, 341, 343, 348, 357, 363, 365, 366, 386, 394.
Buen Retiro. V. Madrid.
Burgos: 74.
BURSI, Antoni: 129, 130.
Butlla de la santa Creuada. V. Creuada.

C

CABISCOLS: 717, 718.
Cabeçatge, dret del: 321.
CABRERA, Josep, mercader: 96.
—Conseller quart: 97, 133, 139.
—Cònsol de Llotja: 426 (i nota).
Caçador (Cassador), escales de, prop Sant Just: 224.
ÇACIRERA i Llupià, Francesc, conseller terç: 393-395, 400-403, 407, 435, 436, 439, 443, 455, 457.
Cadafals: 48, 65, 158, 172, 196, 210, 234, 237, 263, 419, 420, 442.
Cadires.
—Usades en les esglésies. Pels consellers: 465, 491, 492, 718, 720, 733; per

altres personalitats: 24, 46, 290, 386, 491, 492, 718, 720, 724, 725, 735.
—Usades en les visites i festes pels consellers i altres personalitats: 11, 30, 38, 39, 42, 51, 55, 56, 99, 119, 151, 152, 193, 209, 223, 224, 242, 247, 248, 265, 274, 285, 290, 303, 316, 326, 342, 359, 368, 381, 395-397, 409, 440, 459, 474, 478, 480, 484, 501, 504, 515, 517.
—De braços: 11, 170, 242, 247, 248, 265, 381.
—De mà: 170, 243, 439.
—De repòs: 342, 359, 396, 397.

ÇAFONT, Mateu, notari, escrivà de manament: 321.

CAHIS, Francesc, daguer, sots-administrador de places: 287.

CAIXER de la Taula. V. TAULA.

ÇALBA i de Vallgornera (Salba), Miquel de, cavaller de l'hàbit de Sant Jaume.
—Regent del Consell d'Aragó: 169, 328, 412, 415, 424, 518, 571, 659, 760, 785 (nota), 788 (nota).
—Virrei de Mallorca: 518, 519.

CALCETERS. V. TARRASSA.

CALDERS i Vilafranca, Carles de, militar: 373 (nota).

CALDERS (Caldes) i de Vilafranca, Francisco: 26, 96.

Caldes d'Estarach (Astarach), baronia de: 131, 138, 139.

Call, carrer del: 48, 240, 289, 333, 357, 369, 447, 512.
—Quatre cantons del: 48.

Cambis. V. Canvis.

CAMIL de Lelis, fundador dels pares Agonitzants: 702, 703.

Campana «Tomasa»: 622.

CAMPDERRÓS, Francesc, doctor en dret, ciutadà, conseller terç: 525 (nota).

CAMPS, Jaume, canonge ardiaca de Barcelona: 633.

Canàries: 528.

CANCELLER de Catalunya: 307, 324, 339, 530, 733, 751.
—V. SUNYER; PONS.

CANCELLER de Catalunya, rebuda i comiat del. V. Rebuda.

CANDELERS de cera: 209.
—V. JANER, Francesc; MONFAJES.

Candelera, Nostra Senyora; festivitat de la Purificació de Maria Santíssima: 14, 62, 106, 166, 242, 287, 349, 409, 476, 727.

CANONGES.
—De Barcelona: 12, 14, 20, 21, 54, 62, 70, 71, 98, 106, 112, 117, 123, 147, 149, 162, 165, 166, 170, 177, 185, 186, 189, 191, 206, 219, 220, 222, 225, 226, 236, 238, 241, 249, 268, 269, 271, 275, 283, 287, 300, 331, 333, 337, 340, 343, 346, 350, 354-356, 360, 386, 407, 408, 418, 419, 427, 446, 456, 457, 471, 473, 476, 478, 485, 487, 491, 495, 499, 503, 504, 506, 524, 541, 596, 633, 645, 693, 694, 717, 718, 721, 723, 727-730, 733, 736, 737 (nota), 739-741, 743-745, 748, 749. V. AMELL; BISBE; BOLDÓ; BOXADORS; CAMPS; CARBONELL, Joaquim; CORTS, Jaume; CORTS, Josep; COPONS; CROS; DUSAY; FRANCOLI; MAYMÓ; MORELL; PLA; QUERALT; REART; REIG; ROSSO; ROVIRA; SANS; SOLER; TORNES; VALERI; VILA, Joan Baptista.
—De Santa Anna. V. SANTA ANNA.
—De Tarragona. V. SUNYER.

Canonges, carnisseria dels. V. Carnisseria.

Canonització de sant Tomàs de Vilanova, festes per la. V. TOMÀS de Vilanova, sant.

Canonja, carnisseria de la. V. Carnisseria.

Càntic dels Càntics: 619.

Canuda, carrer de la: 788.

Canvis (Cambis), carrer dels: 48, 242, 290.

CANYES, Josep, mercader: 111 (nota).

CAPARÓ, Francesc Ferrer. V. FERRER.

CAPDEGUAITA de la ciutat: 160, 241, 300, 348, 357, 436, 492, 512, 717, 727, 728.

Capella.
—Dels Agonitzants. V. Agonitzants.
—De l'Angel Custodi. V. Angel Custodi.
—De Casa de la Ciutat. V. Casa de la Ciutat.
—De la Concepció de Maria Santíssima. V. Seu.
—Del Cos de Jesucrist. V. Seu.

—De les Egipcíaques. V. [Egipcíaques].
—De l'Hospital de Misericòrdia. V. Hospital de Misericòrdia.
—De Llotja. V. Llotja.
—D'En Marcús. V. Marcús.
—De Maria Santíssima. V. Sant Francesc.
—Del Moll. V. Moll.
—De Montserrat. V. Montserrat.
—De Nostra Senyora de l'Esperança. V. Sant Agustí.
—De Nostra Senyora de Loreto. V. Sant Francesc.
—De Nostra Senyora de la Pietat. V. Sant Agustí.
—De Nostra Senyora del Roser. V. Seu.
—Del portal de la Bocaria. V. Portal de la Bocaria.
—De Santa Eulària. V. Seu.
—De Sant Aleix. V. Sant Francesc.
—De Santa Llúcia. V. Seu.
—De Santa Magdalena. V. Carme.
—De Santa Marta. V. Santa Marta.
—Del Sant Crist. V. Seu.
—De Sant Homobono. V. Carme.
—Dels Sants Innocents. V. Seu.
—De Sant Joan. V. Sant Joan.
—De Sant Roc. V. Sant Roc.
—De Sant Sebastià. V. Sant Sebastià.
—De Sant Oleguer. V. Seu.
—De Sant Sever. V. Sant Sever.
CAPELLANS, preveres, eclesiàstics: 3, 11, 28, 55, 56, 76, 93, 99, 100, 111, 114, 120, 133, 151, 152, 181, 224, 254, 255, 342, 348, 368, 396, 397, 459, 460, 468, 490, 548, 575, 577, 588, 702, 732, 737 (nota), 740, 741, 748, 755, 786.
—V. CORTS, Jaume; GUIXÓS.
CAPITÀ general.
—De Catalunya. V. VIRREI.
—De l'exèrcit: 527.
CAPITANS: 32, 38, 310, 320 (nota).
—V. JUANNIES; PLANELLA; RIUS, Miquel.
Capítol de la Seu de Barcelona: 8, 22, 24, 27, 28, 49, 71, 76, 110, 113, 120, 141, 165, 169, 172, 173, 177, 189, 190, 192, 194, 195, 199, 200, 207, 215, 216, 218, 219, 225, 226, 254, 266, 303, 304, 331, 358, 361, 374 (nota), 408, 417, 418, 428, 444, 503, 504, 519, 536, 544, 548, 550-552, 567, 568, 592, 632 635, 637-652, 654 (i nota), 655, 692-694, 714-717, 721, 724, 734, 737 (i nota, 738-750, 752, 756.
—V. Carnisseria del Capítol i *Consuetes* del Capítol.
CAPÍTOL de la Seu de Barcelona.
—Mestre de cerimònies del: 21, 28, 45, 71, 76, 113, 120, 155, 186, 199, 249, 254, 301, 309, 346, 356, 364, 488, 497, 718, 727-730, 732, 734, 745.
—Argenters del. V. ARGENTERS.
—Batlle del: 76, 120, 199, 254, 309, 364, 497, 732.
—Degà del: 737 (nota).
—Escrivà del. V. VIVES.
—Oficials del: 300, 301, 350, 727, 748.
—Síndic del: 22, 24, 27, 633, 748.
—V. CANONGES.
Capítol de la Seu de Barcelona.
—Contenció amb el clavari. V. Contenció del clavari.
—Contenció amb els bisbes de Barcelona i Barbastre. V. Contenció dels bisbes.
—Concòrdia amb la ciutat. V. Concòrdia.
—Ambaixades als consellers. V. Ambaixades.
CAPONS, Ramon, cavaller: 40, 228, 239, 240.
Captures: 296, 297.
Caputxines, església del monestir de: 208, 333, 706.
Caputxins, monestir de. V. Mont-Calvari; Santa Madrona.
CAPUTXINS.
—Provincial dels: 560.
—Religiosos: 560, 561.
Çaragoça. V. (Saragossa).
CARAVENT, Francesc, hortolà: 711.
[CARBÓ, Galceran], conseller [en cap en 1476]: 306.
CARBONELL, Francesc, notari, escrivà de manament: 321.

CARBONELL, Joan, cònsol de Llotja: 188 (nota).
CARBONELL, Joaquim, canonge: 738 (nota).
CÀRCER i Bals, Rafel, ciutadà: 62.
—Conseller terç: 2, 34-36, 538.
—Veguer (*): 101, 157, 159, 167, 168, 228, 243, 244.
CÀRCER i Bals, Rafel. Malaltia: 243, 244.
Càrcers episcopals: 708, 710, 712.
—V. Presó.
[Cardedeu], Cardadeu, església i rectoria de: 692-694.
Cardedeu, qüestions per la provisió de la rectoria de. V. Contenció dels bisbes.
CARDENALS: 577, 582, 583, 602, 736.
—V. COLONNA; MAZARINI.
Carders, carrer dels: 46, 47.
CARDONA, duc de: 73, 74.
CARDONA, duc de Segorb i; [Enric d'Aragó], virrei: 130, 177.
CARLES I, rei d'Espanya, emperador: 416 (nota), 541, 750, 782 (i nota), 783.
CARLES II.
—Príncep, fill del rei Felip [III d'Aragó i IV de Castella] i de la reina Mariana d'Austria: 139-146, 158, 172.
—Rei d'Espanya: 382-384, 413, 458, 459, 505, 510, 786, 787.
CARLES II.
—Festes pel seu naixement. V. Naixement.
—Rei d'Espanya a la mort de Felip III (IV de Castella): 382.
—Governa per medi de la seva mare. V. MARIANA d'Austria.
CARLES [de Viana], príncep: 540.
[CARLES MANUEL I], duc de Savoia: 782 (i nota), 783 (nota).
Carme, carrer del: 241, 246, 289, 333, 351, 358, 482, 513.
Carme, col·legi del: 707.
Carme, monestir de Nostra Senyora del: 12, 16, 165, 175, 237, 287, 292, 349, 405, 473.
—Església del monestir del: 12, 64, 109, 173, 236, 237, 287, 349, 418, 473, 706.

(*) Segons el *Liber literarum et provisionum regiarum*, 1652-1678, f. 80, i el *Reg. de Deliberacions*, 1660, f 125 v.º

—Capella de Sant Homobono i Santa Magdalena: 237.
CARME, pares del monestir del: 46, 173, 236, 237, 288, 473, 603, 788.
Carme, monestir del. Festes en honor de la Immaculada Concepció: 236, 237.
CARMELITES, pares: 47.
—V. LEZANA.
Carmelites calçades, església del monestir de: 706.
Carmelites descalces. V. [Santa Teresa].
Carmelites descalços de Sant Josep, monestir de. V. Sant Josep.
Carnestoltes: 15, 243.
Carnisseria.
—Del Capítol, de la Canonja o dels canonges: 53, 98, 114, 146, 268, 301, 506, 632, 633, 636, 637, 640, 646, 647, 747-749, 751.
—Major: 84, 86, 114.
—De Santa Maria: 84, 86.
—Del Molí de la Pólvora: 84, 86, 114, 115.
—De Mar: 114, 115.
—De la comanda de Sant Joan: 114, 635, 637.
—Del priorat de Santa Anna: 114.
—De la casa de Sant Bernat: 114, 635, 637.
—Del governador de les armes: 136-138.
—Vella: 710.
—De fora Barcelona: 635, 637.
Carnisseria d'En Sorts, carrer de la: 48.
Carnisseries: 34-36, 83-87, 114, 115, 632, 637, 749.
—Ambaixada al virrei sobre construcció de carnisseries en les casernes pel governador de les armes: 136-138.
—Arrendament: 35, 646.
—Construcció: 83-87.
—Dret exclusiu de la ciutat: 83, 85, 114, 138.
—Proveïment: 35, 83, 85, 114, 115, 633.
—Súplica al rei de fer tancar les carnisseries que no siguin de la ciutat: 114, 115.
—V. Carns.
CARNISSERS: 36.
—V. BALLE; ESTEVE; MARTÍ; ROIG.
Carns.

—Arrendament: 15, 34, 35, 110, 114, 137, 184, 568, 570 (nota), 686-688.
—Junta de carns: 691.
—Mides sanitàries: 33-36.
—Aprehensió de moltons pel governador d'Hostalrich: 213, 686-691.
—Aprehensió de carns pel procurador fiscal: 33-36.
—Franquesa de moltons a l'hospital del Rei: 114, 115.
—Aprehensió de porcs pel conseller terç: 751.
—Moltons: 33-36, 84, 86, 114, 115, 189, 190, 192, 213, 632, 634-637, 640-643, 648, 686-691, 712, 747-749, 751.
—Tall de les carns: 34-36, 83-87, 115, 213, 298, 503, 561, 568, 570 (nota), 710-712, 747, 748.
—Ovelles i crestats: 84, 86, 87.
—Carns grosses: 184, 748.
—V. Annona; Carnisseries; Contenció del clavari amb el Capítol; Pastures.

CAROL, senyor de. V. SAYOL.

CARRERA (Carreras), Jordi, doctor en medicina, ciutadà.
—Conseller segon [en l'any consular 1658]: 2.
—Conseller segon i obrer [en l'any consular 1663]: 220-222, 225-227, 229-231, 233, 234, 236-238, 240, 244, 245, 252, 256, 257, 259, 260, 264, 269, 270, 665, 671, 771.

CARRERAS. V. CARRERA.

CARRERAS CANDI, Francesc, *La ciutat de Barcelona*: 299 (nota).

CARRERES, Joan, militar, clavari: 709, 710.

Carrers. V. Places.

Carta de la Reyna Nvestra Señora (Barcelona, Mathevat, 1666): 423.

CARTOIXANS, pares: 703, 704.

Casa. V. Cases i t rres.

Casa de la Ciutat: 1, 3, 5-8, 12, 20, 22-25, 27, 34, 39, 41, 43, 45, 53-56, 76, 78, 79, 82, 83, 89, 97-100, 116, 120, 121, 139, 146-149, 151-153, 158, 163, 166, 176-178, 188, 190, 193, 194, 199, 202, 210, 219-222, 225, 226, 229, 231, 233, 235, 237, 239, 240, 242-244, 246, 247, 252-254, 257, 259, 265, 268-273, 275, 276, 278-280, 286, 292, 294, 297, 299, 300, 307 (nota), 312, 316, 319 (nota), 320 (nota), 321, 322, 324-326, 330, 331, 335, 336, 338, 339, 341, 343, 344, 348, 350, 351, 353, 355, 357-361, 363, 369, 371, 377, 382, 383, 386-390, 394-398, 400, 403, 406-409, 414, 417, 419, 428, 429, 431, 435, 436, 442, 444-447, 452, 453, 455-459, 461, 464, 467-476, 478-487, 489-494, 496, 498, 501, 503, 504, 514, 515, 517, 519, 520, 539, 545, 594, 633, 741, 751, 782, 783.
—Arxiu del Racional: 305, 782.
—Capella de: 2, 5, 12, 13, 16, 39, 43, 56, 78, 82, 83, 100, 108, 153, 154, 160, 194, 210, 226, 231, 244, 257-259, 276, 278, 280, 292, 299, 312, 316, 329, 330, 332, 341, 344, 350, 359, 360, 369, 371, 377, 389, 391, 394, 417, 455, 468, 480, 482, 501, 502, 519.
—Consell de Cent, sala del: 13, 39, 43, 82, 83, 194, 210, 257-259, 275, 278, 312, 316, 329, 332, 341, 359, 360, 369, 371, 377, 445, 481, 482, 501, 502, 505, 519, 599, 607-610, 654, 656, 716, 738, 773, imatge de Maria Santíssima: 505.
—Escales de: 82, 194, 210, 257, 259, 275, 278, 312, 316, 341, 369, 371, 377, 481, 501, 519.
—Escrivania major: 305, 712.
—Finestres de: 41, 44, 259, 536, 594.
—Hort dels tarongers de: 13, 39, 43, 194, 210, 258, 259, 316, 329, 332, 360, 482, 502, 519, 607.
—Pati exterior: 240, 357.
—Pati interior o cel obert: 13, 259, 369, 377, 502, 519, 773.
—Portal major de: 13, 39, 43, 83, 194, 210, 257-259, 275, 276, 278, 299, 312, 316, 329, 332, 341, 359, 360, 369, 371, 377, 383, 389, 390, 394, 481, 482, 501, 502, 519, 585.
—Sala dels habilitadors: 360.
—Sala nova del Trentenari o del Consistori: 2, 5, 53, 54, 56, 78, 98, 100, 139, 148-150, 166, 176, 221-223, 244, 258, 259, 270-273, 279, 292, 299, 336, 338, 339, 360, 382, 389, 395, 403, 445, 455, 457, 460, 468, 473, 475, 477, 502, 519.
—Terraplè: 258, 502, 519, 607.

Casa de la Ciutat, secretari de. V. Escrivà major.
—Casa de la Ciutat, plaça de la: 289, 511.
Casa de la Ciutat.
—Festes: 41, 44, 536, 594.
—Descripció de la Sala del Consell de Cent: 607-610.
—Dol per la mort del rei: 383.
—Rebuda i comiat de personatges en. Del príncep Ludovisi: 82, 83, 210; de persones civils (virreis, nobles, etc.): 39, 43, 259, 275, 276, 278, 299, 312, 316, 332, 341, 445, 481, 482, 501, 502, 505, 506, 519; de persones eclesiàstiques (arquebisbes, bisbes, canceller de Catalunya, etc.): 13, 194, 225, 257, 258, 329, 330, 359, 360, 369, 371, 377, 389, 390.
—Indulgències a la capella i al Crucifix del Consistori: 360.
Casademunt, olim de Boxados, Josep de, doctor en dret, regent de l'assessoria de Catalunya: 660, 661, 756.
Casament.
—De la infanta Maria Teresa. V. Pau entre Espanya i França.
—De la infanta Margarida Teresa. V. Margarida Teresa.
Cases i torres.
—D'Amigant, al carrer de la Davallada de Sant Miquel: 444.
—De Josep d'Ardena, al cap del carrer de Montcada: 193.
—Del senyor Armengol: 31.
—Del cerer de la ciutat, al carrer de la Bòria: 598, 606.
—De la Confraria dels corders, al carrer de Bon Ayre: 49.
—Del comte d'Humanes: 42.
—De l'apotecari Castellet, al carrer Ample: 521.
—De Corbera, al carrer Ample: 358, 359.
—Del duc d'Híjar, al carrer de la Mercè: 334.
—D'Eugeni Descanio, abans del degà Pau del Rosso, prop de Sant Jeroni: 31.
—Del canonge Francolí, en la muralla de la Rambla: 195.
—De Joan Pau March i Jalpí, prop la font de Sant Joan: 1.
—Del marquès d'Aytona: 42.
—De T. Meca, al Born: 15.
—De Melcior d'Ovando, al carrer Ample: 38.
—Del canceller Pons, prop la casa de la Diputació: 368, 397, 459, 460.
—Del regent, enfront la plaça del Rei: 420, 786.
—De la vídua Rialp: 697 (nota).
—Del sots-veguer, al carrer dels Mercaders: 34.
—De Sant Jeroni: 218, 697 (nota).
—De l'apotecari T. Salvador, al carrer Ample: 48.
Cases de Montserrat, carrer de les: 241, 358, 513.
—De Quirze Torrent, al Born: 15.
—V. Palau.
Cases pròpies de la ciutat: 13, 16, 64, 109, 175, 246, 292, 349, 351, 389, 403, 418, 482.
Cassador. V. Caçador.
Cassanyes, Joan, taverner: 711.
Castel-Rodrigo (Castell Rodrigo), marquès de.
—Virrei de Catalunya: 202, 203, 228, 229, 239-245, 247, 248, 255, 256, 258, 264-268, 272-274, 276, 281, 282, 284, 285, 307, 328, 670, 672, 673, 675, 676, 758, 759 (i nota), 760-766, 768-770, 774-776.
—Governador de Flandes: 284, 314-316, 327, 328.
Castel-Rodrigo, marquesa de: 203, 228.
Castel-Rodrigo, filles del marquès de: 203, 228.
Castel-Rodrigo, marquès de.
—Arribada a Mataró: 202.
—Arribada a Barcelona. Ambaixades dels consellers: 202, 203; desembarcament de la família: 203; partida a Madrid: 203.
—Mort de la marquesa de Castel-Rodrigo, sa muller: 228.
—Jurament en Lleyda: 239; ambaixada de benvinguda, al arribar a Barcelona: 239.
—Entrada a Barcelona: 239-242; jurament: 241, 242; visites dels consellers: 242.
—Ambaixades dels consellers: 248, 276, 277, 761-763, 769.
—Correspondència: 759 (i nota), 760, 761, 766 (i nota), 769 (i nota), 774 (i nota).
—Anada a Puigcerdà: 264.
—Partida. Notificació als consellers: 284; visita dels consellers: 285; partida a Flandes: 285.

—Vinguda a Barcelona, després d'ésser virrei; qüestions de cerimonial: 314-316, 327, 328.
Castella: 528, 540, 570 (nota), 593, 676, 783.
CASTELLANS: 47, 445.
CASTELLET, Antoni Joan, apotecari: 521, 715, 753, 754.
CASTELLON, Pere Esteve, governador de les Armes, o de la Plaça de Barcelona: 32, 136-138, 195.
CASTELL RODRIGO. V. CASTEL-RODRIGO.
CASTELLVÍ, Jordi de, regent del Consell d'Aragó: 73 (nota), 74, 88, 144, 169, 328, 383, 412, 424, 453, 546, 571, 659.
CASTRILLO, comte del: 38, 39, 277, 759, 785 (nota).
CASTRO, Cristòfol de [jesuïta]: 598.
CATALANS: 47, 284, 448, 518, 589, 599.
Catalunya, principat de: 40, 50, 135, 176, 228, 241, 284-286, 293, 320 (nota), 322, 323, 374, 375, 379, 381, 382, 385, 447, 458, 474, 478, 489, 494, 499, 504, 506, 507, 510, 515, 518, 528-531, 536, 544, 548, 570, 588-590, 607, 667, 735, 736, 756, 759-761, 763, 767, 769, 770, 775.
—Audiència de. V. Consell reial.
—Universitats de les ciutats, viles i llocs de: 504-506, 528-531, 543.
—Frontera de: 239, 286.
—Constitucions i altres drets de: 135, 295-297, 320 (i nota), 321-323, 325, 588, 589, 626, 667, 668.
—Corts de: 295, 296, 318 (nota), 319 (nota), 320 (nota), 323, 530, 586, 588, 782.
—Nació catalana: 47.
CATALUNYA.
—Batle de. V. BATLLE general de Catalunya.
—Canceller de. V. CANCELLER.
—Comissari de l'exèrcit de. V. RAMON, Miquel de.
—Governador de. V. LLUPIÀ.
—Tresorer de. V. TRESORER.
—Virrei, lloctinent i capità general. V. VIRREI.
—Protonotari del principat de: 24.
[CATARINA MIQUELA d'Austria], infanta, filla de Felip I de Catalunya i II de Castella: 783 (nota).
Catedral. V. Seu.
CATEDRÀTICS. V. ESTUDI.
[CATHARINI AMBRÒS]. V. AMBROSIO LAT.
Catifes usades en cerimònies: 28, 496, 718, 720.
Causes de contenció. V. Contenció.
Causes i obres pies.
—Causa pia de Jeroni de Gàver: 174.
—Causa pia de Matias Vilar: 16, 66, 108, 174, 246, 291, 481.
—Causes de pubills i vídues: 11, 56, 100, 153, 225, 368, 397, 460.
—Causa pia de Josep Berart: 701, 702.
Cavalcades: 191, 204, 290.
Cavalleria: 95, 318 (nota), 320 (nota), 420, 422, 439, 786, 787.
CAVALLERS: 4, 5, 7, 12, 13, 15, 28, 30, 38, 39, 42, 43, 49, 62, 70, 76, 78, 79, 82, 83, 96, 97, 120, 121, 136, 141, 143, 146, 147, 153, 154, 158, 166, 172, 177, 186, 191, 194, 195, 199-203, 210, 219, 220, 234, 240, 241, 254, 255, 257-259, 264, 268, 275, 276, 285, 289, 299, 308, 309, 312, 314-316, 329, 330, 332, 335, 341, 357, 359, 360, 363, 369-371, 373, 374, 377, 378, 384-386, 389-391, 400, 406, 412, 432-437, 439, 443-446, 448, 455, 472, 475, 481, 482, 484, 496-498, 500-502, 505, 511, 512, 518, 519, 591, 592, 648, 689, 719, 730-733, 770.
—V. AMAT, Pau; BERART; BOVER; ÇALBA; CAPONS, Ramon; GUINART, Joan; MIQUEL, Jeroni de; MORA, Francesc; MORA, Josep; VEDRUNA; VILAR.
Cavalls cotoners: 182, 201.
CELLERS, Miquel Joan, ciutadà, mostassaf: 6.
Cendra, dimecres de. V. Quaresma.
Censals: 379, 528, 529, 708.
—Censals de la nova manlleuta: 89, 90 (nota), 367 (nota), 379.
—Reducció de censals: 259, 461.
Cera per al culte; donatiu de la ciutat, segons la concòrdia amb el Capítol de la Seu: 738, 739, 741-747.
Cerdanya, comtat de; comtat: 284, 374, 402, 527, 528, 530, 531, 545, 756, 758, 759, 789.
Cerdeña. V. Sardenya.

Ceremonial de la Casa de la Ciutat de Barcelona: 307 (i nota), 714 (nota).
Cerer de la ciutat: 598, 606.
Cerimonial, llibres de. V. Bruniquer; *Ceremonial*; *Llibre de serimonies*; *Llibres seremonials*.
Cerimonial. V. Allotjaments; Ambaixades; Aniversaris; Argenteria; Bacines; Bàcul; Bancs; Banderes; Bordons; Brívia; Cadafals; Cadires; Catifes; Cavalls cotoners; Coixins; Consellers; Copes de vidre; Cotxes; Danses; Diablots; Dossers; Drac; Entrada a Barcelona; Estrades; Festes civils; Festivitats religioses; Indumentària; Maces; Morts; Música; Precedència; Processons; Ramellets; Rebuda; Salves d'artilleria; Tàlem; Tapisseria; Ventalls; Visites.
Certàmens poètics. V. Poesies.
Cervera, Cort de: 669.
Cèsar, Juli: 585.
Cicília. V. Sicília.
Circumcisió del Senyor, festivitat de la; Cap d'any: 10, 60, 104, 161, 233, 281, 345, 405, 469.
Cirurgians: 262.
—V. Alies; Colomer, Josep; Padró.
Ciutadans: 7, 28, 44, 56, 79, 80, 83-87, 114, 116, 118, 125, 132, 136, 140, 143, 148, 184, 194, 200, 210, 241, 275, 278, 285, 296, 297, 313, 316, 341, 359, 369-371, 373, 375, 384, 385, 417, 432, 434, 436, 455, 482, 502, 512, 519, 523, 534, 536, 547, 548, 554, 561, 570 (nota), 589, 591, 638, 647, 662, 689' 692, 698, 749, 758, 763, 764, 766, 770, 778.
—Matrícula de: 25, 116.
—V. Alós, Joan; Bòria, Bernat; Bru, Josep; Campderrós; Càrcer i Bals, Rafel; Carrera, Jordi; Cellers, Miquel Joan; Darder; Ferrer, Pere Pau; Font, Pere Pau; Fonts, Francesc; Fornells, Pau; Guinart, Josep; March i Jalpí, Joan Pau; Maresch; Marí, Francesc; Martí, Joan; Mateu, Joan; Mauri; Monràs, Josep; Mora, Joan; Mora, Josep; Nabona; Novell, Jeroni; Novell, major, Jeroni Pastor, Jeroni; Planes, Eloi; Quintana; Reverter, Francesc; Riera, Jeroni; Romeu, Jeroni; Sala, Francisco; Salamó, menor, Jaume; Santa Creu, Pau; [Sentmenat], Francisco; Tèrmens; Vilanera, Miquel.
Ciutadans honrats: 715.
—V. Ferran, Miquel; Fornells; Grymosachs; Monfar, Miquel Onofre; Mora, Francesc; Navel i Erill; Respall; Serra; Vila, Francisco; Vilar, Matias.
Clara, festivitat de santa: 36, 90, 124, 207, 261, 315, 371, 448, 516.
Claresvalls, Lluís, mercader: 712.
Claudianus: 612.
Claustres de la Seu. V. Seu. 751.
Claus de la ciutat, Ofici votiu de les. V. Concepció.
Clavari: 34, 35, 89, 799, 713, 748, 751.
Clavari.
—V. Navel, Jeroni de; Carreres; Quintana; Vilanera; Montaner; Puiggener; Gassió; Guinart; Amat i Desbosch; Martí; Miquel, Jeroni de.
Clavari, porter del. V. Porter del clavari.
Clavari.
—Bosses d'insaculació: 268.
—Extracció: 61 (i nota), 164, 283 (i nota), 408 (i nota).
—Jurament: 166, 287, 408 (nota).
—Contenció amb el capítol. V. Contenció.
—Qüestions sobre ses facultats: 217, 218, 708-713.
Claveguera, carrer de la: 218.
Clergues Regulars, monestir de. V. Agonitzants; Sant Matias.
Clot: 710.
—Molí del: 709.
Coca, Agustí de, secretari del virrei: 176-178.
Coixins.
—Usats en la Seu. Pel bisbe de Barcelona: 724, 725; pel virrei de Catalunya: 735; pel governador de Catalunya: 219, 504, 736.
—Usats en les altres esglésies. Pel bisbe de Barcelona: 46, 191, 198, 718; pels consellers: 464, 465, 718, 720, 733; pel governador: 191, 197, 205, 212, 213, 218, 233, 235; per l'abadessa de Santa Clara: 90, 371, 448.
—Qüestions sobre l'ús de coixins en el monestir de la Mercè: 491, 492.

—Usats per l'emperadriu Margarida Teresa: 443.
—Usats en altres ocasions: 263, 303, 521.
Col·legis: 707.
—De Betlem. V. Betlem.
—Del Bisbe. V. Bisbe.
—Del Carme. V. Carme.
—De Cordelles. V. Cordelles.
—De Filosofia. V. Estudi.
—De Sant Agustí. V. Sant Agustí.
—De Sant Francesc. V. Sant Francesc.
—V. Acadèmia.
Col·legis i gremis. V. Gremis.
COLOMER, Josep, cirurgià: 715, 753, 754.
COLOMER, Miquel, mercader, conseller quart: 393-395, 407, 442, 455.
COLONNA, cardenal: 440.
COLL, Enric, escrivà: 738 (nota).
COLL, Enric, notari públic de Barcelona: 738 (nota).
COLL, Jaume, mercader: 111 (nota).
Coll de la Salada: 710.
Comèdies: 191.
[COMES (*)], Comas, Joan, doctor en lleis, obrer: 147-150, 221.
COMISSARI general de l'exèrcit de Catalunya. V. RAMON, Miquel de.
«COMIT, LO». V. GALCERAN, Miquel.
COMPANYIA de Jesús, pares de la. V. JESUÏTES.
Completes dels enamorats. V. Enamorats.
Comtats. V. Cerdanya; Rosselló.
COMTE.
—D'Albatera. V. ALBATERA.
—Del Castrillo. V. CASTRILLO.
—D'Humanes. V. HUMANES.
—De Lemos. V. LEMOS.
—De Paredes. V. PAREDES.
—De Peñaranda. V. PEÑARANDA
—De Plasència. V. PLASÈNCIA.
—De Ribagorça. V. RIBAGORÇA.
—De Robres. V. ROBRES.
—De Santa Coloma. V. SANTA COLOMA.
—De Usias. V. CRUSOL.
—De Uceda. V. SANT ROMAN.
Comtessa. V. Palau de la Comtessa.
Concepció, capella de la. V. Seu.
Concepció de Maria Santíssima.
—Festivitat i processó: 5, 57, 100, 101, 154-157, 159, 171, 182, 226-228, 274, 275, 340, 398-400, 406, 462-464, 479, 567, 578; dificultats per causa de la contenció dels bisbes de Barcelona i Barbastre amb el Capítol: 225, 226; exceptuada del dol per la mort del rei: 391, 396, 398-400.
—Confraria: 57, 101, 156, 227, 341, 568, 589.
—Festivitat del Patrocini. V. Patrocini.
—Ofici votiu de les claus dels portals de la ciutat: 88, 123, 205, 206, 260, 312, 369, 440, 506, 733, 746, 747.
—Vigília de la festa de la Concepció: 226, 567.
Concepció de Maria Santíssima, festes en honor de la.
—Constitució apostòlica i Breu del Papa Alexandre VII sobre la Immaculada Concepció: 169 (i nota), 572-576; comentaris de S. Ugolino sobre aquesta Constitució: 579-583.
—Lletres d'Alexandre VII i del bisbe de Plasència al rei: 577-579.
—Lletra del rei manant celebrar festes religioses: 168, 169, 571.
—Deliberacions del Consell de Cent: 168, 169, 172, 174 (nota), 176, 567, 568, 570 (i nota), 583-585, 591.
—Antigüetat del patronatge de la Immaculada Concepció sobre Barcelona: 586, 588-591.
—Ambaixada al Capítol de la Seu: 173; íd. del Capítol: 169, 173.
—Ofici i processó de *Te Deum* en la Seu per part del Capítol: 169, 170.
—Matines i ofici en la Diputació: 181, 570.
—Festes per part de la ciutat. Cartell de les festes: 585-588; matines en la Seu: 182, 567, 591-593; premis a les alimàries: 182-184, 586, 593, 594, 599, 606; focs artificials: 183, 586, 594, 595; ofici en la Seu: 183, 567, 586, 587, 595; processó, amb premis als millors altars, tabernacles, creus i façanes de les cases: 182-184, 567, 568, 587, 596-606; premis a composicions poètiques: 182, 587, 606-631.
—Relació estampada de les festes: 184 (i nota), 569-631; notícies sobre son autor: 570 (nota).
—Festes en el col·legi de Betlem. Ofici: 190, 191; cavalcada i comèdia: 191; focs artificials i alimàries: 192.
—Festes en l'Estudi general. Suspeses per pluja: 195; alimàries i vespres: 196, 197; qüestions de cerimonial en l'ofici, 197, 198; certamen poètic: 196, 234, 235.
—Festes en Santa Catarina. Cavalcada de l'acadèmia de Sant Tomàs: 204; alimàries i focs artificials: 204; ofici: 204, 205.
—Festes en Sant Francesc. Alimàries i focs artificials: 210, 211; ofici i festes: 212.

(*) Segons *Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 6 v.º

—Festes en el Carme. Alimàries: 236, 237; ofici: 237.
Concili de Trento: 572, 580.
Conclusions. V. Betlem; Estudi; Mercè; Santa Catarina; Sant Francisco de Paula.
Concòrdia entre la Ciutat i el Capítol de la Seu.
—Ajustament de la concòrdia: 218, 219, 654.
—Text de la concòrdia. Introducció: 714-716; del cerimonial en les funcions religioses: 716-734; de la rebuda de personatges en la Seu: 734-736; del lloc de l'argenter del Capítol en les processons: 736, 737 (i nota); dels donatius de la Ciutat per al culte: 738-747; de la fleca i la carnisseria: 747-750; dels draps imperials: 750; de les causes de contenció: 751; capítol i clàusules finals: 751-754; confirmació de la concòrdia pel bisbe de Barbastre, visitador del bisbat de Barcelona, i pel governador general de Catalunya: 754-756.
—Ofici de gràcies per la conclusió de la concòrdia: 219.
—Compliment de la concòrdia: 358, 408, 418.
Concòrdies sobre la Inquisició: 295, 296.
Confraries. V. Gremis.
Consell de Cent, sala del. V. Casa de la Ciutat.
CONSELL de Cent, jurats de: 53, 57, 79, 97, 101, 157, 177, 228, 269, 276, 285, 286, 295, 320 (nota), 321, 324, 505, 546.
Consell de Cent.
—Bosses d'insaculació: 268.
—Consistori de; celebració: 4, 6, 12-15, 19, 25, 31-33, 37, 38, 40, 41, 43, 50-52, 57, 58, 60-62, 64, 66, 69, 70, 72, 73, 75, 77-80, 83, 87, 88, 90-97, 101, 102, 104-106, 108, 110, 111, 113, 116-118, 120, 122, 123, 125-127, 130-133, 136, 139, 140, 147, 157, 163-165, 167-169, 172, 174, 176, 179, 184, 188-190, 192, 199, 205-207, 209, 210, 212, 214-220, 228, 238, 239, 243, 245-249, 252, 253, 256-262, 264, 268, 269, 276, 283, 294, 297, 298, 302, 303, 308, 311, 312, 317, 318, 320 (nota), 326-328, 334, 335, 341, 349, 352, 353, 360, 367, 368, 373, 383, 390, 391, 397, 400, 405, 408, 411, 414, 421, 422, 425-429, 431, 432, 436, 440, 449-454, 464, 472, 475, 483, 491 (nota), 495 (nota), 503-508, 517, 518, 520, 522, 525 (nota), 533, 535, 538, 541, 543, 545, 560, 567, 568, 570 (i nota), 586, 589, 591, 632, 642, 651, 654, 656, 658, 662, 672, 674, 686, 692, 696, 708, 709, 716, 737 (nota), 753, 756, 757, 759, 763, 766, 769, 770 (nota), 771, 772, 774-776, 780, 782.
—Convocació del: 140, 383, 391, 432, 440, 665.
—Extracció de: 53, 97, 147, 220, 269, 392, 393.
—Jurament dels jurats de: 4, 57, 101, 157, 228, 276, 397.
Consell de Creuada: 677.
Consell d'Estat: 31, 73 (nota), 527, 563.
Consell de Guerra: 318 (nota), 452, 527, 564, 770.
Consell d'Hisenda: 676, 677, 679-681, 684, 685.
Consell reial o Audiència de Catalunya: 28, 34, 67, 82, 87, 128, 135, 170, 242, 244, 245, 266, 281, 282, 291, 293, 295, 297, 307, 310, 313, 319 (nota), 322, 323, 346, 365, 366, 402, 410, 429, 430, 443, 452, 461-463, 477, 530, 536, 590, 636, 646, 647, 659, 688, 689, 693, 694, 735, 751, 764.
CONSELL reial o Audiència de Catalunya.
—Doctors del: 23, 24, 34, 49, 67, 134, 145, 146, 167, 170, 234, 241, 242, 245, 255, 266, 278, 282, 289-291, 305, 307, 309, 310, 322, 323, 346, 366, 386, 387, 399, 400, 402, 410, 411, 429, 430, 462, 463, 477, 512, 513, 520, 521, 530, 636, 735, 747, 751, 775.
—Canceller del. V. CANCELLER de Catalunya.
—Jutges de la Règia Cort. 87, 386.
—Regent del: 67, 145, 241, 255, 266, 282, 307, 320 (nota), 366, 386, 387, 399, 400, 410, 411, 430, 462, 463, 477, 513, 519, 521.
—Tresorer del. V. TRESORER reial de Catalunya.
—Verguers o macers del: 241, 245, 266, 289, 290, 307, 309, 310, 365, 399, 400, 410, 411, 462, 463, 513, 520, 521.
Consell reial, maces del: 28, 67, 266, 282, 289, 290, 307, 309, 310, 365, 366, 387, 399, 400, 410, 411, 462, 463, 478, 520, 521.
Consell suprem d'Aragó: 278, 452, 518, 527, 529, 542, 562-565, 659-661, 788 (nota), 789.
CONSELL suprem d'Aragó.
—Regents del. V. ALBATERA, comte d'; ARAGON; ÇALBA; CASTELLVÍ, Jordi de; EXEA; FERRER,

Antoni; Hariza; Herèdia; Lanuza; Marta; Moscoso; Pueyo; Robres; Romeu, Josep; Sorribas; Vilosa; Villacampa.
—Secretari del. V. Monsuar; Sada, Dídac de.
—Vice-canceller del. V. Crespí, Cristòfol.
Consell de Trentenarl: 335.
Consellers de Barcelona: 1-47, 49-72, 73 (i nota), 74-83, 85, 87-89, 90 (i nota), 91-125, 127, 129, 131-133, 136-191, 193-210, 212-231, 233-292, 294, 295, 297-305, 306 (i nota), 307 (i nota), 308-318, 319 (i nota), 320 (nota), 322, 326-366, 367 (i nota), 368-372, 373 (i nota), 374 (nota), 377, 380-391, 392 (i nota), 393-436, 438-524, 525 (i nota), 533-541, 543-548, 550-552, 554-560, 567, 568, 570 (i nota), 571, 584, 590-592, 595, 596, 598, 609, 610, 632-636, 638-642, 644, 646-659, 660 (i nota), 661-663, 665, 671-675, 686-693, 695, 696, 699, 700, 708 (i nota), 709, 712, 716-736, 737 (nota), 740, 752, 756-766, 768, 769 (i nota), 770-782, 784, 785 (i nota), 787, 788 (i nota), 789.
—Acompanyadors dels. V. Acompanyadors.
—Conseller en cap: 49 (nota), 547, 591, 610, 771-719, 721, 723, 725-736. V. Carbó; Vila, Onofre; Amat; March; Vilanera; Pastor; Gualbes; Navel; Martí; Puigjaner; Gassió; Grymosachs; Asprer; Bru.
—Conseller quart: 717, 726, 728, 734-736. V. Garcia; Rossell; Mascaró; Alós; Cabrera; Cortada; Vives; Fonolleda; Soler; Colomer; Lledó; Texidor.
—Conseller quint: 717, 726, 728, 734-736. V. Piquer; Soriol; Reverter; Garau; Trelles; Janer; Miró; Tagell; Bruniquer; Vidal; Alies; Vilana Perlas.
—Conseller segon: 138, 717, 718, 723, 725, 726, 728, 729, 731-736. V. Bellafilla; Bosser; Carrera; [Sentmenat]; Santa Creu; Eòria; Vedruna; Lafarga; Magarola; Boneu; Nabona; Miquel.
—Conseller sisè: 717, 719, 725, 726, 728, 731, 734-736. V. Ferrer; Bolló; Planes; Sala; Rius; Guinau; Dalmases; Vilarrasa; Prats; Many; Gregori; Ràfols.
—Conseller terç: 34, 717, 723, 726, 728, 731, 734-736, 751. V. Borrell; Roca; Càrcer; Amat; Riera; Delmunts; Cordelles; Andreu; Fornells; Çacirera; Aiòs; Campderrós.
Consellers, Verguers o macers dels. V. Verguers.
Consellers de Barcelona.
—Absolució *a censuris*, dels sortints: 2, 150, 223, 272, 338, 458.
—Ambaixades dels. V. Ambaixades.
—Anades. A Montcada i altres baronies: 139, 142, 206, 260, 313, 370, 442, 507; a Pedralbes: 212, 262, 380.
—Assistència a diversos actes en forma de ciutat: 5, 42, 73 (nota), 81, 87, 394, 719, 726.
—Bosses d'insaculació de: 96, 268.
—Claus i llibre de cerimònies; remesa als novament extrets: 270, 336, 455.
—Cobertura. Davant del príncep Ludovisi: 81; davant del governador de Catalunya: 3, 223, 242, 504, 505; davant del bisbe de Barcelona: 55, 100, 152, 326, 342, 459, 465; davant del canceller de Catalunya: 56, 152, 224, 368, 369, 460; davant del virrei de Catalunya: 55, 65, 95, 99, 143, 151, 272, 285, 290, 339, 381, 385, 409, 458, 474, 478, 492, 515, 517, 519; davant d'altres personatges: 38, 39, 42, 274, 278, 316, 330, 359, 371, 377, 390, 480, 482, 501; en la Seu: 717, 722, 724, 728, 730, 735; en les processons: 720.
—Comiat: solament poden donar-lo a un personatge en un mateix acte de cerimonial: 45, 228, 400, 726, 727.
—Comunió dels. V. Festivitats religioses.
—Conferències dels consellers nous amb els sortints: 2, 54, 99, 150, 223, 272, 338, 395, 458.
—Conseller segon extret obrer el mateix any de sa conselleria. V. Carrera, Jordi.
—Correspondència: 640, 695, 785-789.
—Diputat reial de Catalunya extret conseller segon; qüestions de cerimonial: 393-396, 398, 400, 412-414, 421, 438, 442.
—Extracció de: 52, 53, 77, 96, 97, 146, 147, 219, 220, 268, 269, 335, 336, 391, 392, 393, 454, 525 (nota), 730, 731; ex-

cepció a la extracció de Francesc Çacirera en conseller terç: 393, 394, 401-403; excepció a la extracció de Rafel Grymosachs en conseller en cap: 392 (i nota), 393, 394, 397, 398, 401; excepció a la extracció de Joan Mateu en conseller sisè: 52, 53; inhabilitació de Gabriel Mora, deutor de la ciutat: 150; ordinació del Consell reial sobre extracció de consellers: 402.

—Indumentària dels: 73 (nota), 411, 416, 426, 432-434, 442, 454, 538, 591; beques: 1, 53, 97, 148, 220, 221, 269, 270, 272, 336, 339, 731; faldes: 21, 71, 112, 249, 299, 301, 355, 358, 386, 488, 489, 729, 730; gorres: 53, 97, 148, 221, 270; gramalles: 78, 148, 158, 166, 172, 193, 206, 220, 240, 242-244, 246, 312, 334, 336, 359, 458, 467, 471, 473, 483, 486, 492, 720; gramalles negres i de dol: 19, 21, 22, 71, 111-113, 185, 186, 188, 249-251, 299, 301, 355, 356, 358, 386, 389, 391, 393-396, 398, 403, 406-410, 418, 419, 422, 425, 427, 428, 433, 434, 442, 448-451, 454, 486, 488, 489, 729, 730; gramalles de domàs, vermelles i de grana: 6, 22, 71, 113, 250, 269, 356, 403, 489, 490, 496; llobes: 1, 53, 97, 98, 148, 220, 221, 269, 270, 272, 336, 339, 731; mànegues: 53, 97, 148, 221, 270; indumentària del conseller segon com a governador de les baronies: 139.

—Insígnies consulars dels: 1, 3, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 16, 22-24, 27, 36, 38, 39, 41-43, 50, 51, 53, 55, 56, 60, 64, 65, 70, 73 (nota), 75, 76, 80, 81, 88, 92, 96, 97, 99-101, 104, 108, 111, 112, 116, 118-120, 124, 139, 143, 146, 148, 153, 154, 161, 164-167, 169, 173-175, 177-181, 185, 187, 189, 193, 197, 209, 210, 212, 219, 221, 225, 229, 231, 233-235, 237, 247-253, 258, 260, 262-264, 266-268, 270, 273, 277, 278, 281, 283, 287, 288, 290-292, 294, 298-304, 308, 311-315, 326, 328-332, 334-336, 340-343, 345, 346, 348, 349, 351, 352, 354, 357, 359-363, 368, 380, 467, 469, 470, 472, 473, 476, 480-482, 484, 485, 487, 494, 500-504, 507, 508, 511, 515, 519, 520, 522, 523, 525, 534, 544, 717, 733.

—Jurament: 1, 2, 5, 53, 54, 56, 57, 78, 97-101, 148-151, 153, 154, 221-223, 270-272, 276, 336-339, 394, 395, 403, 455-458, 731; protestes en el jurament de Francesc Janer: 150.

—Maces dels: 6, 10, 23, 24, 38, 42, 51, 55, 57, 65, 67, 73 (nota), 80, 81, 83, 87, 92, 95, 97, 99, 100, 102, 104, 108, 117, 119, 143, 146, 148, 151-154, 157-161, 164, 167, 169, 173-175, 177, 178, 180, 181, 193, 197, 225, 231, 233-235, 237, 242, 243, 247-251, 253, 258, 260, 262-264, 266, 268, 270, 273, 274, 277-279, 281, 282, 285, 287-292, 294, 298-304, 309-313, 315-317, 326, 328-332, 334-336, 340-343, 345-352, 354, 357, 359, 360, 362, 363, 365, 366, 368, 380, 381, 386, 387, 389, 391, 394-396, 398-400, 407, 409-411, 418, 419, 425, 428-430, 442-444, 446, 448, 450, 451, 458, 459, 462, 463, 465, 467-474, 476-484, 487, 488, 490, 492-494, 497-504, 506-508, 513, 515-517, 519-525, 717, 728, 734; qüestions sobre el portar les maces altes davant del virrei: 290, 305-308, 386, 387, 477, 478, 483, 492, 493, 513, 514.

—Malalties de: 2, 5, 7, 8, 47, 53, 56, 75, 148, 153, 186, 189, 193, 199, 201, 210, 219, 221, 255, 392 (i nota), 398, 438, 442, 455, 472, 477, 478, 484, 492, 496, 719, 723, 769.

—Morts de: 2, 75, 76.

—Rebuda i comiat dels. En els palaus: 3, 4, 11, 24, 31, 38, 39, 42, 43, 55, 56, 99, 100, 102, 151-153, 193, 223-225, 258, 259, 274, 315, 316, 331, 332, 334, 342, 359, 368, 381, 396, 397, 409, 440, 441, 458-460, 474, 479, 480, 493, 515, 517; en la Diputació: 181, 490; en l'Estudi: 93, 132, 133, 197, 198, 234, 235, 264, 330, 331, 450, 451; en la Llotja: 20, 111, 188, 251, 299, 300, 358, 486; en les esglésies, hospitals i monestirs: 5, 7, 10, 11, 16-19, 37, 38, 57, 58, 60, 64, 68, 75, 81, 90-92, 102, 104, 105, 108, 110, 117, 119, 123-125, 127, 154, 157-162, 164, 173-175, 180, 189-191, 204-209, 212-215, 225, 229, 231, 233, 234, 237, 243, 246, 247, 250, 253, 263, 273, 278-281, 288, 292, 294, 299, 303, 313-315, 317, 326-330, 340, 342, 343, 345-348, 351, 357, 362, 370, 371, 373, 418, 422, 440, 448, 449, 461, 464, 467, 469, 470, 473, 480-486, 494, 500, 501, 504, 507, 508, 515-517, 522-525.

—Renúncia de Francisco de Sentmenat elegit conseller segon, i acceptació del càrrec: 1, 4, 5.

—Sentencia d'excomunió als novament extrets: 2, 54, 99, 150, 153, 154, 223, 272, 338, 403, 457.

—Visites. V. Ambaixades; Visites.

CÒNSOLS de Llotja de la Mar: 20, 25 (i nota), 28, 73 (i nota), 76, 96, 111, 117 (i nota), 120, 188 (i nota), 189, 199, 200, 240, 242, 251, 252 (i nota), 253, 254, 289, 292-295, 299, 300, 309, 357, 358, 364, 486, 491, 496-498, 511-514.

—V. VERGUERS.

CÒNSOLS de Llotja de la Mar.

—Qüestió de cerimonial per l'assistència d'un tinent de cònsol: 364.

—Extracció de: 73 (i nota), 188 (i nota), 252 (i nota), 302 (nota), 323, 360, 361 (i nota), 426 (i nota), 491 (nota); excepció a la extracció de Francesc Rius: 253.

—Jurament de: 25 (i nota), 117 (i nota), 189, 253, 362, 426.

—Maces dels: 28, 76, 120, 199, 240, 241, 254, 289, 290, 309, 357, 364, 496, 497, 512.

—Indumentària dels: 251, 358, 486.
Constitucions de Catalunya. V. Catalunya.
Constitució Apostòlica d'Alexandre VII sobre la Immaculada Concepció. V. Concepció.
Constitutionum et privilegiorum antiquorum liber: 783 (i nota).
Consuetes del Capítol: 737 (i nota).
Contenció del clavari amb el Capítol de la Seu per una presa de moltons.
—Aprehensió de moltons pel clavari: 189, 632, 751.
—Conferències dels consellers amb el Capítol: 633, 634, 639-641, 644-647.
—Deliberacions del Consell de Cent: 189, 190, 192, 199, 207, 632-655.
—Excomunió del clavari: 190, 192, 635-638, 640, 643.
—Entredit: 190, 192, 635-638, 640-646, 649.
—Apel·lació a l'arquebisbe de Tarragona: 190, 192, 636, 639, 640, 643, 647.
—Alçament de l'entredit i absolució de les censures al clavari: 192.
—Suspensió de festes religioses: 192, 194, 647, 653, 654.
—Mediació del governador de Catalunya: 194, 195, 199, 218, 649-652, 654, 714.
—Assistència a festivitats religioses: 199, 205, 207, 653-655.
—Concòrdia entre la Ciutat i el Capítol: 218, 219, 654 (i nota), 655, 714-716, 747-749, 751.
Contenció dels bisbes de Barcelona i Barbastre amb el Capítol de canonges, per la provisió de la rectoria de Cardedeu.
—Deliberacions del Consell de Cent: 215, 216, 692, 693.
—Mediació del governador de Catalunya: 215, 226, 692.
—Lletra dels consellers al rei: 693-695.
—Dificultats per a la festa de la Concepció: 225, 226.
—Ajustament de la contenció: 226.
Contencions dels consellers amb el Capítol de la Seu.
—En la processó de Corpus de 1647: 737 (nota).
—Altres contencions: 751.
Copes de vidre: 33, 464.
COPONS, Antoni: 615, 616.
COPONS, Jaume de, bisbe de Vich: 353 (i nota), 370, 371.
COPONS, Pere de, vicari general, canonge: 24, 192, 597 634-637, 640, 644.
COPONS, Ramon: 762, 766.
Cóps, dret de. V. Drets.
CORBERA, baró de Llinàs: 358, 359.
CORBERA, Rafel, mercader, obrer: 53, 54, 98.
Cordelles, col·legi de, sota la advocació de Nostra Senyora i Sant Jaume: 190, 206, 238, 243, 262, 656-659, 661, 662, 665, 666, 668-673, 707.
CORDELLES (Cordellas), Galceran de, militar, noble: 657, 659.
—Conseller terç: 220-222, 226, 234, 244, 258, 264, 665, 671, 672, 769, 774.
Cordelles, col·legi de. Qüestió amb l'Estudi general sobre graus de doctor en Filosofia: 206, 238, 243, 656-673.
Corders, confraria dels: 49.
—Obrer: 525 (nota).
Còrdova: 528.
Cornellà: 712.
CORNET i de Çacirera, Jeroni de, militar, donzell: 8, 62, 80, 385, 432-434, 444.
COROMINAS, Eudalt, adroguer, ciutadà: 774.
COROMINES, doctor Josep: 709.
Corpus, festivitat de.
—Dilluns de la setmana de Corpus: 27, 76, 120, 199, 254, 308, 363, 496.
—Vigília de Corpus; matines: 27-29, 76, 120, 199, 254, 308, 363, 429, 496-498, 653, 732, 733.
—Diada de Corpus, ofici i processó: 29, 76, 77, 121, 201, 255, 309, 310, 364, 365, 427, 429, 430, 498-500, 653, 654, 719, 720, 745, 746; contenció en 1647: 737 (nota).
—Processons durant la octava: 30, 78, 122, 202, 203, 256, 257, 311, 366, 367, 430, 431, 500-502, 719.
—Processó de capvuitada: 30, 78, 122, 203, 256, 311, 367, 431, 502, 719.
— Processons com la de Corpus: 46, 68, 146, 182-184, 305, 307, 521, 534, 536, 541, 548, 549, 567, 587, 596, 597, 741, 746.
—V. Apòstols; Brívia; Cavalls cotoners; Danses; Diablots; Drac; Gegants; Improperis; Melquisedech; Ramellets.
CORREDORS.
—De coll. V. MONNER.
—D'orella: 6, 58, 101, 102, 157, 158, 229, 278, 279, 342, 403, 464, 557, 559. V. MASSART.
—V. SAURINA.
Corsega: 528.
CORTADA, Jaume, mercader: 765-768.
CORREU de la ciutat: 240, 241, 503, 505, 508-513.
Cort eclesiàstica del bisbe de Barcelona: 693.
Corts de Catalunya. V. Catalunya.

—Batlle de la ciutat: 62 (i nota), 102.
—Conseller quart: 147, 148, 153, 154, 168, 170, 173, 175, 177, 179, 180, 185, 186, 189, 194, 197, 199, 201-203, 206, 213, 219, 221, 585, 594, 632, 639, 641, 642, 648, 654, 686, 715, 753, 754.
CORTIADA, Miquel de, noble: 82, 461.
CORTS, Jaume, canonge ardiaca de Santa Maria de la Mar: 738 (nota).
CORTS i Xarques, Josep, doctor en dret, canonge de Barcelona i ardiaca de Santa Maria: 10, 49, 104, 161, 281, 536, 587, 607, 644, 715, 752-755.
Cos de Jesucrist, capella del. V. Seu.
Cossos sants. V. Relíquies.
COSTA: 705.
COSTA, Josep (*): 599.
Cotxes usats en cerimònies: 2, 13, 39, 43, 100, 139, 153, 166, 220, 258-260, 270, 273-276, 279, 285, 288, 314, 316, 330, 332, 336, 340, 341, 360, 369, 371, 377, 393-395, 400, 403, 411, 435, 436, 438, 439, 446, 448, 454, 460, 461, 464, 467, 469-473, 478, 480-483, 486, 494, 502, 511, 519, 520, 522.
CREDENCERS dels forments: 129.
Crèdits de la ciutat: 165, 570 (i nota), 768, 770 (i nota).
—Inhabilitació d'un deutor a la ciutat per al càrrec de conseller: 150.
— V. PUIG, Francesc.
CRESPÍ, Cristòfol, vice-canceller del Consell d'Aragó: 14 (nota), 73 (nota), 74, 88, 143, 144, 169, 328, 383, 412, 415, 424, 453, 531, 546, 571, 659, 759, 760, 785 (nota), 788 (nota).
CRESPÍ de Borja, Lluís, bisbe de Plasència: 168, 193, 571, 573, 577-579, 602.
[CRESPÍ de Valldaura, Francesc], de l'orde de Predicadors], bisbe de Vich: 68, 194.
[CRESPÍ de Valldaura, Francesc], bisbe de Vich.
—Prèdica: 68.
—Malaltia i Viàtic: 194.
—Mort: 194.

(*) Serà el jesuïta portuguès Francisco Costa autor d'un tractat *De Conceptione Virginis Mariæ* (Nicol. Ant., *Bibl. Hisp. nova*, I 417)?

Creu, monestir de Nostra Senyora dels Angels i Peu de la. V. Angels.
Creu Cuberta: 239, 240, 289, 357, 512, 710.
—Molins de la: 710.
Creu de Sant Francisco: 710.
Creu, festivitat de santa: 25, 74, 75, 116, 117, 189, 253, 303, 361, 426, 493, 494.
CREUADA.
Creuada, consell de: 677.
—Tresorer de la Butlla de la santa: 407, 408, 471, 472. V. GUINART, Joan.
Creuada.
—Processó d'entrada de la Butlla de la santa Creuada: 61, 106, 167, 243, 277, 348, 406-408, 471; absència dels consellers per no haver precedit lletra reial: 163, 164, 167.
—Penó de la Creuada: 167, 243, 277, 348, 407, 471.
—Revocació de les consignacions sobre la Creuada: 209, 276, 277, 674-685.
—Subsidis de Creuada: 317, 318, 570 (nota), 770.
Crides: 37, 38, 44, 118, 145, 260, 370, 534, 541, 547, 550, 554, 588.
CRISTIANS: 266.
CRISTÒFOL, imatge de sant: 608.
Croàcia: 528.
Crònica del Racional: 783 (i nota).
CROS, Antoni, canonge: 738 (nota).
CRUSOL, Misere Arman de, comte d'Usias, marquès de Cusin, baró de Vallforjo Sangalmier: 283, 284.
CUEVA, Baltasar de la, ambaixador d'Alemanya: 440.
Curia: 531.
Curia Gubernationis Generalis Cathaloniae: 660, 661.
Curia locumtenenciae: 320 (nota), 453.
CUSIN, marquès de. V. CRUSOL.
CUSPEYRA, Josep, mercader: 111 (nota).
CUSSANA, Gabriel: 778.
CUYÀS, Salvador, mercader: 188 (nota).

D

DAGUERS. V. CAHIS; VILAMANY.
Dalmàcia: 528.

DALMASES (*) (Dalmasas), Pau, peraire, conseller sisè: 220-222, 226, 227, 230, 240, 241, 243-245, 252, 254, 256, 264, 672.
DALMAU, Bernat: 81, 82.
DALMAU, Pere Joan, sabater: 81.
DAMES: 158, 442-444, 447, 592.
Danses, balls i entremesos: 541, 783, 784.
—Aguila (àliga): 27, 28, 47, 76, 120, 121, 199, 200, 254, 255, 308, 309, 363, 364, 496, 498.
DARDENA. V. ARDENA.
DARDENYA, Llorenç, mercader: 715, 753, 754, 771, 778.
DARDER, Josep, fuster, ciutadà: 557-559.
DARDER, Salvador, mercader: 188 (nota).
DARDER, Josep, fuster. Capitulació amb els consellers per a la reedificació de l'església de Santa Madrona: 557-560.
Davallada de la Presó, carrer de la: 46, 47, 155, 242, 290, 447, 514, 551.
Davallada de Santa Eulària, carrer de la: 463, 464.
DAVID: 597, 629.
DEFFENEDORS de Llotja de la Mar: 20, 111, 188, 251, 299, 358, 486.
DELFÍ de França: 540.
DELFO, Pere: 297 (i nota), 372.
Deliberacions. V. *Registres de Deliberacions*.
DELMUNTS, Miquel, doctor en medicina, conseller terç: 147-149, 155, 156, 166, 168, 170, 173, 175, 185, 193, 194, 199, 200, 202, 210, 221, 222, 584, 651, 715, 753, 754.
Dènia: 431, 432, 438.
DESCANIO, Eugeni: 31.
DESCLERGUE, Francesc, escrivà de manament: 321, 322.
Despeses de la ciutat.
—Per festes: 141, 537, 543, 546, 547, 568, 570 (i nota), 738-747.
—Per les fortificacions, tercis i altres afers de guerra: 69, 249, 260, 264, 503, 518, 523, 757-769, 770 (i nota), 775.
—Per les obres de Santa Madrona: 311, 560, 561.
—Per les funeràries per la mort de Felip III (IV de Castella): 385.
—Per al culte: 738-747.
DESPUJOL, Francisco, col·legial de Cordelles: 661.

(*) Segons *Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 1 v.º

DESVILAR (Dezvilar), Pere: 33, 88, 123, 260, 314, 370, 446, 508.
Deutes.
—A la ciutat. V. Crèdits.
—De la ciutat. V. Censals.
Devallada de Sant Miquel, carrer de la: 444.
DEZVILAR. V. DESVILAR.
Diablots, en la processó de Corpus: 182, 201.
Dietari: 1 (i nota), 19 (nota), 235, 260 (nota), 305, 306 (i nota), 307 (i nota), 468 (nota), 525 (nota), 539, 540 (i nota), 541 (i nota), 542 (i nota), 543 (nota), 570 (nota), 648, 737 (nota), 782, 783 (nota), 784 (nota).
Diputació, Generalitat, general de Catalunya: 89, 242, 290, 318 (nota), 319 (nota), 320 (nota), 323, 367 (nota), 379, 413, 414, 421, 436, 437, 513, 596.
Diputació, casa de la: 47, 89, 113, 157, 172, 181, 242, 290, 333, 368, 429, 460, 489, 490, 498, 513, 551, 553, 570, 590, 630, 783.
—Sala gran de Sant Jordi: 172, 181, 490, 570, 590.
—Portal: 181, 732.
DIPUTACIÓ.
—Oïdors de la: 89, 181, 320 (nota), 413, 490.
—Regent els comptes de la: 89.
—Síndich de la: 24, 89, 90 (nota), 286, 318 (nota), 319 (nota), 386, 478, 513.
—Verguers de la: 394-396, 398, 400.
Diputació. Maces dels diputats, oïdors i verguers: 394-396, 398, 400, 490.
Diputació, casa de la.
—Festes en honor de la Immaculada Concepció: 181, 570.
—Sarau pel naixement del príncep Carles: 172.
—Festa de sant Jordi: 113, 489, 490.
—Rebuda i comiat dels consellers: 181, 490.
DIPUTATS de la Generalitat de Catalunya: 66, 89, 90 (i nota), 172, 181, 240, 286, 289, 318 (nota), 319 (nota), 320 (nota), 367 (nota), 372, 374 (nota), 385, 413, 420, 421, 444, 489, 490, 512, 570, 590, 785 (nota).
—V. BONEU; TENA.

Diversorum Generalis Gubernationis Cathaloniae: 756.
Diversorum septimus [de l'Arxiu Municipal]: 306, 714 (nota), 754 (nota).
DOCTORS: 93, 133, 191, 197, 204, 234, 235, 302, 372, 451, 663, 732.
—Del Consell reial. V. CONSELL.
—De l'Església: 574.
—De l'Estudi. V. ESTUDI.
—V. COROMINES; FERRER, Dídac de; MONOSALVO; ORLAU; PALMAROLA; PAR; SANTA CREU; SANT-JUST; SEGUER; VILARDAGA.
DOCTORS en dret, en lleis. V. BRU, Josep; CAMPDERROS; CASADEMUNT; [COMES]; CORTS; XARQUES; GASSIÓ; MASSÓ; MIR; RIERA, Jeroni; VIDAL i Roca; VIDAL i Ros.
DOCTORS en filosofia: 206.
—En medicina: 303.
—V. ALÒS, Joan; ANDREU, Jacinte; BONEU; BÒRIA; CARRERA; DELMUNTS; LAFARGA; MARCH; MARESCH; VILANERA.
—En teologia: 191, 204.
DOCTORS en Filosofia. Qüestió entre l'Estudi general i el col·legi de Cordelles sobre el grau de doctor: 206, 238, 243, 656-673.
Documents i llibres. V. *Ara Ojats tothom*; Arxiu; BALAGUER; BRUNIQUER; *Càntic dels Càntics*; CARRERAS CANDI; *Carta de la Reyna*; *Cerimonial*; *Constitutionum*; *Consuetes*; *Crònica del Racional*; *Curia*; *Dietari*; *Diversorum*; *Eclesiàstic*; *El Rey*; *Euclid.*; FELIU DE LA PEÑA; *Firmarum*; FONTANELLA; FRANCÈS, Tomàs; *Gènesi*; HORACI; *Iesvs*; JAUME, sant; JOAN evangelista, sant; *Liber litterarum et provisionum regiarum*; *Lletres comunes originals*; *Lletres reials originals*; *Llibre d'agraduacions*; *Llibre dels juraments*; *Llibre de registre*; *Llibre de serimonies*; *Llibre de Solemnitats*; *Llibres seremonials*; *Majestvosa selebridad*; *Manual*; MATEU, sant; *Memorial*; PAU, sant; *Proverbis*; *Recognoverunt Proceres*; *Registre de Deliberacions*; *Registre de Lletres closes*; *Registre d'Ordinacions*; *Registre de Lletres a Papes i Reis*; *Señor*; *Sol Veritatis*; VIRGILI; XAMMAR.
DOMÈNEC (Domingo), sant: 598.
—Festivitat de: 261.
—Orde de sant. V. PREDICADORS.
DONZELLS. V. AMAT, Pau; CORNET; DUSAY, Galceran; GRANOLLACHS; GUALBES, Francesc Bonaventura de; GUALBES, Rafel Bonaventura de; GUANTER; JOVER; MIQUEL, Jeroni de; MONTANER; PLANELLA, Pere de; PUIGGENER; SANT-JUST.
Donzelles pobres, extracció de.
—Causa-pia d'En Jeroni de Gàver: 174.
—Causa-pia d'En Matias Vilar: 16, 66, 108, 174, 246, 291, 481.
Dossers usats en cerimònies: 15, 44, 48, 158, 172, 191, 443, 521.
Drac, en la processó de Corpus: 182, 201, 741.
DRAPERS. V. *Pelli*.
Draps imperials. V. Aniversaris.
Draps de ras: 184, 199, 364.
Drassanes (adrassanes, adressanas, adresanes, ataraçanas, taraçomal): 32, 125, 562-566, 757, 758, 762.
—Portal de les: 757.
Drets i imposicions.
—Arrendament: 32, 123, 137, 205, 385; de carns: 15, 34, 35, 110, 114, 137, 184, 568, 570 (nota), 775; del tabac i aiguardent: 256-258, 764, 765, 768-778; del dret de guerra: 89; del dret de cóps: 128-130, 136; del pa: 133; de la neu: 570 (nota); del pastim: 40, 126, 179, 264; del plus del vi: 205.
—Dret de guerra: 89, 90; arrendament: 89.
—Dret del cabeçatge: 321.
—Dret de cóps: 127-136; arrendament: 128-130, 136.
—Franquesa de moltons a l'hospital del Rei: 114, 115.
—Dret de l'ardit de la neu: 708 (nota).
—Dret nou: 56, 100, 153, 225, 273, 340, 460.
—Drets dels portals: 56, 100, 137, 153, 166, 225, 273, 340, 460.
—Dret del peix: 56, 100, 153, 273, 340, 460.
—Rendes de la Corona: 209, 276, 277, 674-685.
—Pallols (pajols): 56, 100, 153, 159, 166, 225, 273, 279, 340, 460, 762.
—Visites ordinàries dels consellers: 56, 100, 153, 225, 273, 339, 460.

—V. Carnisseries; Carns; CREDENCERS; Pa; Pastim; RECEPTORS.
DROGUERS. V. ADROGUERS.
Duana de Barcelona: 84, 86.
DUC.
—D'Alburquerque. V. ALBURQUERQUE.
—De Cardona. V. CARDONA.
—De Gandia. V. GANDIA.
—D Híjar. V. HÍJAR.
—De Medina las Torras. V. MEDINA LES TORRAS.
—De Medinaceli. V. MEDINACELI.
—D'Osuna. V. OSUNA.
—De Sant Joan. V. SANT JOAN.
—De Savoia. V. [CARLES MANUEL I].
—De Segorb. V. SEGORB.
—De Terranova. V. TERRANOVA.
—De Tursis. V. TURSIS.
—De Uceda. V. SANT ROMAN.
—De Veragues. V. VERAGUES.
DUQUESSA.
—D'Alburquerque. V. ALBURQUERQUE.
—D'Osuna. V. OSUNA.
DURAN, Antoni Pau, adroguer, obrer: 393-395, 445, 446, 455-457.
DURAN, Joan Pau, adroguer: 606.
DURAN, Josep, mercader: 486 (nota).
DURAN, fra Josep, de l'orde de Sant Francesc: 587, 588, 607.
DUSAY, Galceran, donzell: 70.
—Obrer: 53, 54, 98.
DUSAY i Cassador, Guillem, canonge: 738 (nota).

E

Ebre, ribera d': 239.
Eclesiàstic, llibre: 613, 620.
ECLESIÀSTICS. V. CAPELLANS.
[Egipcíaques], capella de les Gipsiaques: 707.
EGIPCIS: 606.
ELEONOR, infanta, filla de l'infant Pere: 783.
ELIAS. V. [ALIES].
ELIAS, profeta: 604.
ELIGI, sant: 598.
El Rey. Governador, Y los de mi Consejo...: 676-685.
EMPERADORS. V. CARLES I; MAXIMILIÀ II; RODOLF; FERRAN III; LEOPOLD I.
EMPERADRIUS. V. ISABEL; MARIA; MARIA ANNA; MARGARIDA TERESA.
Enamorats, completes dels, els dissabtes de quaresma: 298, 300, 484.
Encants: 283, 486.
—Quatre cantons que van als: 48.
—Voltes dels: 13, 48, 349.
Encamisada: 141.
ENDIMONIATS: 251.
Entrada a Barcelona.
— Del príncep Ludovisi: 79, 209.
—De persones reials: 412, 415, 416, 540, 736, 782-784.
—De l'emperadriu Margarida Teresa. V. MARGARIDA TERESA.
—De cardenals, arquebisbes i bisbes: 326, 357, 358, 736.
—De virreis de Catalunya: 30, 239-242, 264, 288-290, 305-308, 314, 386, 387, 477, 483, 492, 493, 511-514, 736.
—Del marquès de Tarazona: 42.
—De personatges, a cavall: 240, 289, 290, 307, 357, 358, 439, 511-514, 736.
Entredit. V. Contenció del clavari.
Entremesos. V. Danses i entremesos.
Erari de la ciutat, situació precària de l', 35, 69, 385, 436, 537, 568, 750, 767, 769, 775.
—V. Hisenda.
ERIL i d'Orcau, Oleguer d': 376.
ERNEST, príncep d'Hongria i de Bohèmia: 782, 784 (i nota).
Escales de Caçador (Cassador), prop Sant Just: 224.
Escons. V. Bancs.
[Escorial], San Lorenzo: 531.
Escorxadors, casa dels: 33-36, 748.
ESCOT: 601, 605.
ESCRIVÀ de les obres: 28, 184, 200, 201, 310, 366, 500, 720, 741.
ESCRIVÀ del Capítol: 715.
ESCRIVÀ del governador de Catalunya. V. [LLEONART].
ESCRIVÀ major del Consell i secretari de casa de la Ciutat: 66, 713. V. TRELLES, Pere; GUIU, Joan.
—Ajudants d'. V. AJUDANTS.
ESCRIVÀ racional i mestre de cerimònies de la Ciutat: 591, 724, 727-729, 734, 741. V. BRUNI-

QUER, Esteve Gilabert; SABATA, Jeroni; SOLDEVILA, Josep.
—Ajudants d'. V. AJUDANTS.
ESCRIVÀ RACIONAL i mestre de cerimònies. Ensenya del bàcul usada en les cerimònies: 734.
Escrivania de Casa de la Ciutat: 10, 192, 305, 635, 782.
ESCRIVANS: 751, 754.
—V. COLL, Enric.
ESCRIVANS de manament: 318 (i nota), 319 (i nota), 320 (i nota), 321-326.
—V. ÇAFONT; CARBONELL, Francesc; DESCLERGUE; FERRAN, Antoni Miquel; FOGASSOT, Francesc Grau; FOGASSOT, Joan; JORBA; PARÉS.
—de registre: 319 (nota).
ESCRIVANS de manament. Qüestió per la pretensió d'obtenir els oficis de la ciutat: 318 (i nota), 319 (i nota), 320 (i nota), 321-326.
Escudellers, portal dels. V. Portal.
Esglésies de la ciutat: 71, 112, 176, 198, 301, 355, 491, 654, 711-721, 733-735.
—V. Agonitzants; Angels; Betlem; Bon-Succés; Caputxines; Carme; Carmelites calçades; Hospital de Misericòrdia; Hospital d'En Pere Desvilar; Hospital general de Santa Creu; Jerònimes; Jerusalem; Jesús; Mercè; Mínimes; Mont-Calvari; [Mont-Sió]; Natzaret; Pi; Santa Anna; Santa Catarina; Santa Clara; Santa Elisabet; Sant Agustí; Santa Madrona; Santa Maria de la Mar; Santa Mònica; Sant Antoni; [Santa Teresa]; Sant Cugat; Sant Francesc; Sant Francisco; Sant Jaume; Sant Josep; Sant Just; Sant Matias; Sant Miquel; Sant Pau; Sant Pere; Sant Sebastià; Seu; Trinitaris; Trinitat.
—V. Capella.
Esglésies situades dintre el terme parroquial del Pi: 705-707.
[ESMIRNA], Smyrna, bisbe de. V. POLICARP, sant.
Espanya: 65, 314, 420, 436, 468, 588, 607, 701, 786.
—Corona d': 50, 525 (nota), 528, 544, 676.
—Monarquia d': 50, 73 (nota), 144, 378, 544.
—Regne d': 69, 143, 144, 168, 169, 415, 545, 548, 571, 573, 574, 577-579, 676, 677, 681, 760.
ESPANYA.
—Bisbes d': 168, 571, 573, 574, 577.
—«Grandes» d'. V. «GRANDES» d'Espanya.
—Reines d'. V. ISABEL; MARIANA d'Austria.
—Reis d'. V. FERRAN II; CARLES I; FELIP I; FELIP II; FELIP III; CARLES II.
Espanya, corona d'.
— Festes pel naixement del príncep Carles, hereu de la corona d'Espanya: 139-146, 158, 172.
—Festes pel naixement del príncep imperial Ferran, hereu de la corona d'Espanya: 525 (nota).
Esperança, Nostra Senyora de l'.
—Confraria de: 158.
—Festivitat de: 6, 58, 101, 157, 158, 229, 278, 342, 403, 464, 465.
Espina, processó de la santa: 22, 71, 113, 186, 250, 301, 356, 488, 489.
ESPINOSA, Joan Manuel d', de l'orde de Sant Benet, arquebisbe de Tarragona: 353, 357-360.
ESPINOSA, Joan Manuel d'.
—Correspondència: 353.
—Entrada a Barcelona: 357-360.
ESPUNY, Ramon: 616.
ESTAMPERS o impressors. V. FORCADA; [GELABERT]; MATHEVAT; NOGUÉS.
Estarach. V. Caldes.
Estat, Consell d'. V. Consell.
[Estella], Estela de Navarra: 306.
Estendards. V. Banderes.
ESTEVE, festivitat de sant: 7, 58, 102, 159, 231, 232, 279, 343, 403, 467.
ESTEVE, Felip, carnisser: 711.
Estrades; son ús pel virrei.
—En la Seu. Segons la concòrdia entre la Ciutat i el Capítol: 735, 736; exemplars: 24, 50, 67, 145, 170, 242, 244, 245, 255, 266, 310, 365, 366, 386, 387, 410, 429, 462, 477, 479, 513, 519-521.
—En altres llocs: 15, 158, 172.
—En les altres esglésies: 17-19, 46, 282, 330, 345, 346, 469, 470, 483.

Estudi general, Universitat: 42, 93, 132, 157, 192, 195-198, 205, 206, 215, 234, 238, 243, 264, 330, 341, 360, 370, 389, 391, 403, 450, 589, 590, 607, 656-673, 779-781.
—Col·legi de Filosofia: 658, 660, 661, 663, 664, 666.
ESTUDI general.
—Doctors de l': 197, 234, 590, 658, 661, 663, 664, 779, 780.
—Degà de Filosofia de l': 660, 661.
—Racional de l': 93, 133, 330. V. MAGAROLA, Jaume.
—Rector de l': 93, 132, 133, 197, 198, 206, 234, 235, 264, 330, 450, 451, 590, 658-661, 665, 671-673.
—Vice-rector de l': 206.
—Catedràtics de l': 234, 451, 590, 664. V. VILARDAGA.
—Bidells (vadells) de l': 289, 357, 512.
Estudi general.
—Conclusions: 391.
—Festes en honor de la Immaculada Concepció: 195-198, 234, 235.
—Jurament, fet en 1618, de defensar la Immaculada Concepció: 589, 590.
—Provisió de càtedres de Filosofia; qüestions entre tomistes i no tomistes: 369 (nota), 370, 779 (i nota), 780, 781.
—Provisió de càtedres de Medicina: 360.
—Qüestió amb el col·legi de Cordelles sobre graus de doctor en Filosofia: 206, 238, 243, 656-673.
—Graus de batxiller. En Arts: 656, 658, 659, 663, 664, 666-670; en Teologia: 656, 666-669; en Dret civil i canònic, 666-669; en Medicina, 666-669.
Euclid. Clement. Mathem.: 615.
EULÀRIA, santa: 714.
—Festivitat i processó de: 15, 62-64, 106-108, 170-172, 244, 245, 288, 350, 406, 410, 479, 738, 739.
—Missa i goigs de: 2, 54, 98, 149, 730, 731.
Europa: 653.
EVA: 604, 615, 621.
Evangeli. V. JOAN evangelista, sant; MATEU, sant.
Excomunió del clavari. V. Contenció.
EXEA, regent del Consell d'Aragó: 144, 169, 328, 383, 412, 424, 453, 571, 659, 760.
Execucions. V. Penes de mort.
Exèrcit. V. Allotjaments; ARTILLERS; Carnisseries; Cavalleria; Fortificacions; Guarnició; Guerra; Infanteria; MILITARS; RIUS, Miquel; Salves d'artilleria; SOLDATS; Tercis.

F

FÀBREGUES, Francesc, pagès: 712.
FAGEDA, fra Josep, de l'orde de Sant Jeroni, bisbe de Tortosa: 329 (i nota), 330.
FALGUERA, Jaume, mercader: 203.
Fangs: 234, 349, 350, 472, 488.
Farina. V. Pes de la Farina.
Farines. V. Blats i farines.
FARRAN. V. FERRAN.
FELIP, festivitat de l'apòstol sant: 303.
FELIP I d'Aragó [II de Castella]: 416, 750, 782, 783 (i nota), 784.
FELIP II d'Aragó [III de Castella]: 306, 307, 319 (nota), 320 (nota), 468 (nota), 750, 782 (nota).
FELIP III d'Aragó [IV de Castella], rei, sa magestat: 3, 10, 13, 14 (i nota), 17, 18, 23, 24, 27, 31, 32, 37, 38, 42, 44, 50, 52, 55, 64, 65, 67, 69, 70, 73 (i nota), 74, 79-82, 87-90, 95, 96, 99, 114, 115, 125, 126, 131, 137, 139, 141, 143, 144, 151, 152, 159, 163, 165, 167-169, 176-178, 193-195, 203, 206, 209, 217, 223, 224, 228, 238, 241, 245, 249, 258, 260, 264, 266, 273-278, 284, 285, 287-290, 293, 295, 314, 315, 318 (i nota), 319 (i nota), 320 (nota), 325-328, 331, 339, 368, 374 (nota), 375-378, 380, 381 (i nota), 382-385, 387-391, 396, 403, 405, 406, 409, 411, 415-417, 425, 426, 428, 429, 432, 448, 454, 479, 501, 510, 527-529, 531, 532, 535, 536, 538, 539, 542-548, 562-566, 571-574, 577-579, 583, 584, 586, 591, 602, 604, 605, 616, 617, 619, 630, 641, 649-653, 659-662, 665, 666, 668-672, 674-676, 685, 692-695, 697, 698, 701, 714, 756-758, 759 (i nota), 760-768, 769 (i nota), 770 (i nota), 775, 779 (i nota), 780-782, 784, 789.
FELIP III d'Aragó [IV de Castella].

—Correspondència: 14 (i nota), 73 (i nota), 87, 144, 168, 318 (nota), 319 (nota), 327, 381, 542, 543, 545, 571, 659-661, 759 (i nota), 769 (nota), 779 (nota).
—Pragmàtica sobre les monedes. V. Monedes.
—Fortificacions reservades pel rei. V. Fortificacions.
— Mort: 381; sentiment dels consellers: 381; recerca de memorials de dols: 382; lletra de la reina Mariana: 382; Consell de cent: 383-385; ambaixada al virrei: 385; junta pel dol: 387; celebració de funeràries: 388, 389; dol per la mort del rei en festivitats religioses: 388-392, 394, 396, 400, 403-406, 409, 410, 425, 426, 428-430, 448-451, 454, 455; festes exceptuades del dol: 391, 396, 398-400, 405-408, 410, 417-422, 427, 429-431; vestuari de dol dels consellers: 386, 389, 391, 393-396, 398, 403, 406-410, 416, 418, 419, 422, 425-428, 433, 434, 442, 448-451, 454; cerimonial de dol en la entrada de l'emperadriu: 411, 416, 432-434, 436, 441, 442.

FELIP NERI, festivitat de sant: 256.

FELIP PRÒSPER, príncep [fill del rei Felip III d'Aragó i IV de Castella i de la reina Mariana d'Austria]: 139, 140, 144, 542.

FELIP PRÒSPER, príncep. Mort: 139, 140, 144.

FELIU DE LA PEÑA, *Anales de Cataluña*: 785 (nota).

FERNÁNDEZ DEL CAMPO, Pere: 564.

FERRAN II [d'Aragó i V de Castella], rei: 34, 320 (i nota), 321, 322, 540, 580.

FERRAN III d'Austria, emperador: 468 (i nota).

FERRAN d'Austria, príncep, fill de l'emperador Leopold, hereu de la corona d'Espanya: 525 (nota).

FERRAN, Antoni Miquel, escrivà de manament: 321.

FERRAN (Farran), Miquel, ciutadà honrat: 632, 635, 636.

FERRAN i Lledó, Miquel, mercader: 710.

[FERRAN TOMÀS], infant, [fill del rei Felip III d'Aragó i IV de Castella i de la reina Mariana d'Austria]: 7, 8, 10, 14 (i nota).

[FERRAN TOMÀS], infant. V. Naixement.

FERRER, Antoni, regent del Consell d'Aragó: 328, 412, 415, 424.

FERRER, Dídac de, advocat, doctor: 637.

FERRER, Pau, mercader, cònsol de Llotja: 302 (nota), 309, 357.

FERRER, Pere Màrtir, notari públic de Barcelona, síndic de la ciutat (*): 115, 130, 131, 134, 139, 165, 253, 268, 286, 287, 313, 318, 319 (nota), 361, 367 (nota), 370, 385, 392 (i nota), 393, 394, 397, 401-403, 436, 439, 442, 637, 638, 688, 712, 756, 765, 766, 783.

FERRER, Pere Pau, mestre de cases, ciutadà: 557, 710.

FERRER CAPARÓ, Francesc, conseller sisè: 737 (nota).

FERRERS. V. GREGORI, Miquel.

Festes civils i públiques. V. Alimàries; Carnestoltes; Cavalcades; Certàmens poètics; Comèdies; Danses; Encamisada; Focs artificials; Gegants; Juntes; Música; Naixement; Pau; Rua; Salves d'artilleria; Saraus; Torneigs.

Festes de precepte. Instauració de la de sant Jordi: 489.

Festes per part de la Ciutat.
—Necessitat que les extraordinàries siguin precedides per lletra del rei: 52, 143, 144, 163, 164, 167, 542, 782.
—Festes votives: 19, 88, 110, 123, 205, 250, 260, 312, 313, 369, 370, 405, 406, 440, 472, 486, 506, 733, 746, 747.

Festivitats religioses.
—Accions de gràcies. Pel naixement de l'infant Ferran Tomàs: 7, 8, 10; pel naixement del príncep Carles: 141-146; pel naixement del príncep imperial Ferran: 525 (nota); per la pau entre Espanya i França: 50, 65-68, 544, 548; per la concòrdia entre la Ciutat i el Capítol de la Seu: 219; altres accions de gràcies: 540-542, 739-741, 743. V. Pluja; Sanitat.
—Aniversaris i funeràries. V. Aniversaris.
—Butlla de la santa Creuada. V. Creuada.
—Canonització de sant Tomàs de Vilanova. V. TOMÀS de Vilanova, sant.
—Cerimonial en els oficis en la Seu segons la concòrdia entre la Ciutat i el Capítol. Hora de començament: 723; arribada dels consellers a la Seu: 724; ús de bancs: 733; cerimònies durant l'ofici: 721-726, 730; hajes: 724-726, 730-732; manera de donar la pau: 721, 723, 733; rebuda i comiat de personatges: 726, 727, 734-736; especialitats en la exposició del Santíssim Sagrament: 464, 465, 721-723, 733, 741; ensenyes dels mestres de cerimònies: 734; festa de la Candelera: 727; diumenge

(*) Segons *Reg. de Deliberacions*, 1661, f. 26, 36 v.º-37.

de Rams: 727; dies de Setmana Santa: 727-730; extracció i jurament de consellers: 731; vigília de Corpus: 732, 733; ofici votiu de la Concepció: 733.
—Cerimonial en les altres esglésies: 718-721, 733-735.
—Cerimonial en les processons. V. Processons.
—Comunió del bisbe de Vich, per malaltia: 194.
—Comunió dels consellers. El Dijous Sant: 20, 185, 249, 300, 355, 487, 728; per malaltia: 8.
—Consagració de bisbes: 257, 353.
—Donatius de la Ciutat per al culte, determinats per la concòrdia amb el Capítol: 738-747.
—Festes en honor de la Immaculada Concepció. V. Concepció.
—Festes votives. V. Festes per part de la Ciutat.
—Festa dels candelers de cera en el monestir de la Mercè: 209.
—Imatges. V. Imatges.
—Jubileu. V. Jubileu.
—Pregàries i accions de gràcies per pluja. V. Pluja.
—Pregàries per causa d'una invasió de sarraïns en els estats de l'emperador: 266-268.
—Prèdiques. V. Prèdiques.
—Pregàries per la guerra amb França: 519-522.
—Pregàries i accions de gràcies en ocasió de contagi. V. Sanitat.
—Pregàries en la Seu: 381, 741, 743.
—Processons. V. Processons.
—Relíquies i cossos sants. V. Relíquies.
—Sant Jordi, patró de Catalunya: 489, 588.
—Sants patrons de Barcelona: 141, 244, 349, 406, 472, 486.
—Visites dels consellers a les ordes mendicants. V. Visites ordinàries dels consellers.
—V. Agustí, sant; Andreu, sant; Angel Custodi; Antoni, sant; Anunciació; Ascensió; Assumpció; Candelera; Circumcisió; Clara, santa; Concepció; Corpus; Creu; Domènec, sant; Esperança; Esteve, sant; Eulària, santa; Felip, sant; Felip Neri, sant; Francesc, sant; Francisco de Paula, sant; Galderic, sant; Innocents, sants; Jaume, sant; Jaume, el Menor, sant; Jeroni, sant; Joan Baptista, sant; Joan evangelista, sant; Jordi, sant; Josep, sant; Just i Pastor, sants; Lledànies; Llorenç, sant; Lluc, sant; Llúcia, santa; Madrona, santa; Marc, sant; Margarida, santa; [Marta], santa; Martí, sant; Matias, sant; Miquel Arcàngel, sant; Mònica, santa; Morts; Nadal; Nativitat; Nicolau, sant; «Niño perdido»; Pacià, sant; Pasqua; Patrocini; Pere, sant; Pilar; Quaresma; Ramon de Penyafort, sant; Rams; Reis d'Orient; Roc, sant; Sebastià, sant; Setmana Santa; Sever, sant; Teresa, santa; Tomàs, sant; Tomàs d'Aquino, sant; Tomàs de Vilanova, sant; Tots Sants.
Fets punibles.
—Lesa magestat: 135.
—Heretgia: 296.
—Homeis: 251, 283, 284, 291, 419.
—Simonia i altres delictes canònics: 693, 694.
—Mort violenta d'un comissari de la Inquisició. V. Inquisició.
—Desordres per la pena de mort de Miquel Rius. V. Rius, Miquel.
Firmarum et obligationum locumtenentiae primo: 531.
Filosofia, càtedres de. V. Estudi.
Fira de santa Margarida, en Montcada: 206, 260, 313, 370, 442, 507.
Flandes: 284, 328, 528, 630.
Flandes, governador de: 73 (nota). V. Castel-Rodrigo, marquès de.
Flassaders. V. Sayol; Vilallonga.
Fleques: 138, 167.
—Del Capítol de canonges: 646, 647, 749, 751.
—Del governador: 137.
—Dels monestirs: 167.
—V. Blats.
Flix, baronia de: 131.
Florensa, Josep, mercader, obrer: 454-457.
Focs artificials: 49, 183, 192, 204, 210, 211, 542, 586, 594, 595.
Fogassot, Francesc Grau, escrivà de manament: 321.
Fogassot, Joan, escrivà de manament: 322.
Fonolleda, Francesc, mercader: 188 (nota).
—Conseller quart: 269, 282, 311, 330, 331.
Font.
—De l'Angel. V. Angel.
—De Sant Jaume. V. Sant Jaume.
—De Sant Joan. V. Sant Joan.
Font, Pere Pau, ciutadà, obrer: 97-99, 148-150.
Font. V. Fonts.
—*Decissiones Sacri Regii Senatus Cathaloniæ:* 324 (i nota).
Fontanella, Pere Joan: 324.
Fonts (Font, Pons), Francesc, ciutadà: 460, 476, 517, 587, 599.

FORCADA, Josep, [estamper]: 532.
FORÉS i MONTAGUT, Joan, notari: 751.
Forments. V. Blats.
FORNELLS, Pau, ciutadà honrat.
—Conseller terç: 336, 341, 366, 382.
—Mostassaf: 403 (nota).
Fortificacions.
—De la ciutat de Barcelona, reservades pel rei Felip III (IV de Castella): 125, 126, 562-566, 757-764.
—De la frontera de Catalunya. Donatius de la ciutat de Barcelona: 249, 260, 264, 518, 757-769, 770 (i nota), 775; guarnicions: 506.
—V. Baluards; Muralles; Portals; Salves d'artilleria.
Fossars. V. Jueus; Santa Maria; Sant Jaume.
França: 50, 64, 65, 67, 68, 73 (nota), 165, 283, 314, 506, 507, 528, 544, 545, 588.
FRANÇA.
—Delfí de: 540.
—Reis de. V. [FRANCESC I]; [LLUÍS XII]; [LLUÍS XIV].
—Reina de. V. MARIA TERESA.
França. Dèbits a la ciutat de Barcelona; cessió al rei Felip III (IV de Castella): 165.
Francès de Urrutigoiti, fra Tomàs, de l'orde de Sant Francesc: 580.
—*De Conceptione*: 580.
FRANCÈS de Urrutigoiti (Urritigoiti), Dídac Antoni, bisbe de Barbastre, visitador del bisbat de Barcelona: 191, 215, 216, 218, 225, 226, 638, 642, 692-694, 699, 701, 754, 756.
FRANCÉS de Urrutigoiti, Dídac Antoni. Ambaixades dels consellers: 215, 638, 642.
FRANCESC, sant: 605.
—Festivitat de: 93, 127, 214, 263, 330, 389, 524.
—Orde de. V. SANT FRANCESC.
[FRANCESC I], rei de França: 541.
FRANCESOS: 283, 504, 507, 518.
FRANCISCO de Paula, festivitat de sant: 19, 110, 250, 298, 299, 357, 421, 486.
FRANCOLÍ, canonge de Barcelona: 195.
FRARES: 93, 133, 575.
Fruita, agabellament de: 313.
FULGENCI, sant: 598.
Funeràries. V. Aniversaris.
FUSTERS: 560.
—V. DARDER; MAS, Magí.

G

GACHAPAY i Vera, Joan de: 770.
GAIETÀ, pares de l'orde de sant. V. SANT MATIAS.
GALCERAN, Miquel, (a) *lo Comit:* 251.
GALCERAN de Pinós, Josep. V. PINÓS, Josep Galceran de.
GALDERIC, processó amb el cos de sant: 24, 27, 111, 550, 552, 553.
Galícia, regne de: 528.
GALVANY, Pere, mercader, tauler: 13 (nota), 472 (nota), 492, 493.
GALLART, Joan, peraire: 82.
GALLIGANS, abat de Sant Pere de. V. AMAT i Desbosch, Gispert.
GANDIA, duc de: 541.
GARAU, Josep, adroguer: 711.
—Conseller quint: 52, 53, 56, 63, 76, 93.
—Obrer: 147-150, 221-223.
GARAU, Josep, mercader: 300 (nota).
GARCIA, Miquel, conseller quart: 738 (nota).
GARZIA de Londoño, Domingo, secretari del virrei: 387, 388.
GASSIÓ, micer Joan, doctor en quiscun dret.
—Clavari: 61 (nota), 89, 90 (i nota), 711, 712.
—Conseller en cap: 336-348, 350, 353, 356, 357, 359, 360, 363, 365-371, 377, 381, 382, 386-389, 393.
GATILLEPAS, Gaspar: 606.
GÀVER, Jeroni de, noble, fundador d'una causa-pia en l'hospital de Misericòrdia: 174.
Gegants: 182, 201.
[GELABERT], Ialabert, impremta de Maria: 569.
GENER (Janer, Giner), Francesc, candeler de cera.
—Conseller quint: 147, 148, 150, 155, 157, 159, 167; 168, 170, 171, 175, 183, 185, 187, 197, 199, 200, 202, 221, 222, 585, 650, 715, 753, 754.

—Administrador de places: 279.
General de Catalunya. V. Diputació; DIPUTATS.
Generalitat de Catalunya. V. Diputació; DIPUTATS.
GENERALS. V. BAYONA, marquès de.
Gènesi: 612, 614, 620.
Gènova: 27, 31.
GENOVESOS: 128, 132.
GENTILSHOMES: 527, 759.
GERMÀ, sant: 598.
GERMANA, reina, muller de Ferran II: 540.
GETAS: 588.
Gibraltar: 528.
GINER. V. GENER.
Gipsiaques. V. [Egipcíaques].
[Girona], Gerona, ciutat de: 207, 307.
—Bisbat de: 284, 369.
—Estudi de: 670.
GIRONA, bisbe de. V. NINOT.
Goceano: 528.
GODS: 588.
GONDOLFO, Jaume: 711.
GONZAGA, Vicens, virrei de Catalunya: 285-291, 293, 295, 297, 309, 310, 313, 317, 318 (i nota), 319 (i nota), 328, 330, 339, 345-347, 365, 366, 367 (nota), 369 (nota), 373 (nota), 374 (i nota), 375-388, 395, 396, 398-400, 409-414, 417, 422, 424, 429-434, 437-443, 452, 453, 458-464, 469, 470, 473-479, 483, 492-494, 499, 510, 514, 779-781, 786, 788 (i nota).
GONZAGA, Vicens, virrei de Catalunya.
—Qüestions per no haver-se rebut el privilegi de virrei: 285-289; jurament en Lleyda: 288; ambaixada de benvinguda, per part de la ciutat: 288.
—Entrada a Barcelona: 288-290; jurament: 290; qüestió per portar els consellers les maces altes: 290, 305-308, 386, 387, 477, 478, 483, 492, 493; visita dels consellers: 290.
—Correspondència: 318 (nota), 319 (nota), 387, 431-433, 440-442.
—Confirmat en el càrrec de virrei per la reina Mariana: 383; facilitats donades pels consellers al nou jurament: 383-386; jurament: 386, 510.
—Nova confirmació en el càrrec de virrei: 473-475; ambaixada d'enhorabona per part dels consellers: 475, 476; jurament: 476-478; visita dels consellers: 478.
—Partida. Visita dels consellers: 492; partida: 494.
—Ambaixades dels consellers: 295, 313, 317, 369 (nota), 373 (nota), 374 (i nota), 377, 384, 385, 412, 417, 432, 433, 440, 460, 779.
GONZALES de Mendo, Francisco (*): 599.
GONZALES Durando (**): 599.
Governador, palau del. V. Palau de la Comtessa.
Governador de les Armes o de la Plaça, carnisseria del: 136-138.
GOVERNADOR de les Armes o de la Plaça: 439.
—V. CASTELLON.
GOVERNADOR de les Armes, construcció de carnisseries pel. V. Carnisseries.
GOVERNADOR de les baronies de la ciutat: 138.
GOVERNADOR de Catalunya: 530, 723, 725-727, 733, 735, 736.
—V. [REQUESENS]; MARGARIT; LLUPIÀ.
GOVERNADOR DE CATALUNYA.
—Rebuda i comiat en les esglésies. Concòrdia entre la Ciutat i el Capítol: 727, 735, 736; exemplars: 29, 190, 191, 197, 198, 201, 202, 205, 212, 213, 218, 219, 227, 228, 233, 235, 237, 499, 500, 503, 504.
—Rebuda i comiat en Casa de la Ciutat: 505, 506.
GOVERNADOR de Flandes: 73 (nota).
—V. CASTEL-RODRIGO, marquès de.
GOVERNADOR d'Hostalrich. Vegi's MATA.
GOVERNADOR de Milà: 73 (nota).
Granada: 528, 589.
—Mesquita: 589.
«GRANDES» d'Espanya: 73 (nota), 87, 331, 542.
—V. HÍJAR; LEMOS; LUDOVISI; MEDINACELI; PEÑARANDA; SANT ROMAN; TERRANOVA; VERAGUES.
GRANOLLACHS i de Millars, Francesc, donzell, mestre de camp: 320 (nota), 506 (nota).

(*) Serà el jesuïta Pere Gonzàlez de Mendoza, autor de *Informationem brevem pro tuendos titulo Immaculatae Conceptionis* (Nic. Ant., *Bibl. Hisp. nova;* II, 198)?

(**) Serà Antoni Gonzàlez de Rosende autor d'un *Memorial por la Immaculada Concepción de Nuestra Señora* (Nic. Ant., *Bibl. Hisp. nova*, I, 122)?

GRASES, Antoni, mercader: 359 (nota).
GRECS: 588.
GREGORI XV, papa: 573-575, 579-583.
GREGORI, Miquel, ferrer, conseller sisè: 454-456, 462, 467, 471, 472, 490, 496-500, 511-513, 519-521.
Gremis, col·legis i confraries: 534, 541, 548, 550, 551, 553, 596.
—Confraria dels revenedors: 313.
—Confraria de Sant Nicolau bisbe: 5, 57, 154, 225, 273, 340, 461.
—Confraria dels blanquers: 49.
—Confraria dels hortolans: 22, 165.
—Confraria dels corders: 49.
—Confraria de Nostra Senyora de la Concepció: 57, 101, 156, 227, 341, 568, 589.
—Confraria de Nostra Senyora de l' Esperança: 158.
—Col·legi dels adroguers: 211.
—Col·legi dels apotecaris: 302.
GRYMOSACHS (Grimosachs), Rafel, ciutadà honrat: 476, 522, 523.
—Cònsol de Llotja: 302 (nota), 309, 357.
—Conseller en cap: 392 (i nota), 393-395, 398-401, 403-405, 407-410, 412, 414, 418, 419, 421, 424, 426-431, 435, 443, 444, 446, 448-451, 455-457.
GUALBES, micer Francesc Bonaventura de, donzell: 587, 599, 715, 753.
—Cònsol de Llotja: 252 (i nota), 253.
GUALBES, Rafel Bonaventura de, militar, donzell, conseller en cap: 97-100, 102, 104, 105, 107, 110, 114, 116, 119, 121, 123, 124, 127, 132, 133, 139, 142, 143, 145, 147-150, 555.
[GUANTER, Emanuel de, donzell], veguer (*): 435, 439, 471, 472.
GUARDES: 32, 95.
—Del port: 436.
GUÀRDIA, marquès de la: 444.
Guarnició de Barcelona: 95, 125, 126, 562-564, 758-762.
Guarnició de les fronteres: 506.
Guerra. V. Drets i imposicions; Exèrcit; Fortificacions; Moneda.
Guerra entre Catalunya i Castella.
—Setge de Barcelona en 1651. Destrucció del monestir de Santa Madrona: 115, 117, 118.
—Estat precari dels monestirs per causa de la guerra: 379.
Guerra entre Espanya i França.
—Pau de 1659. V. Pau.
—Preparatius per nova guerra. V. Fortificacions de la frontera.
—Rompiment de la pau amb França: 503-507, 518, 523.
—Pregàries: 519-522.
Guerra entre Espanya i Portugal: 676, 760.
Guerra entre l'emperador d'Alemanya i els sarraïns. Pregàries: 266-268.
GUINART, Joan, cavaller: 297.
—Clavari: 164, 166, 189, 190, 192, 194, 217, 218, 570 (i nota), 632-638, 640, 642, 643, 708, 712, 713, 751.
—Tresorer de la Butlla de la santa Creuada: 163, 167, 168, 243, 244, 277, 278, 348.
GUINART, Josep, mercader, ciutadà, oficial de la taula: 20 (nota), 291-293, 295-297, 372.
GUINAU, Jeroni, mariner, conseller sisè: 147, 148, 154, 157, 162, 163, 166-168, 170, 171, 175, 176, 181, 183, 185, 187, 189, 197-200, 202, 212, 219, 221, 585, 651, 654, 715, 753.
GUIU, Antoni, notari públic: 712.
GUIU, Joan, notari públic de Barcelona: 715, 753, 754.
—Escrivà major del Consell i secretari de Casa de la Ciutat (*): 98, 139, 550, 552-554.
GUIXÓS, Josep, prevere, beneficiat de la Seu de Barcelona: 738 (nota).

H

HABILITADORS. V. Insaculació.
Hajes (aias, ajes): 724-726, 730-732.
HARIZA, marquès d', del Consell d'Aragó: 73 (nota), 74, 88, 328, 546.
HARO, Lluís de. V. MÉNDEZ DE HARO.
Heràldica.
—Gravats amb l'escut de Barcelona: 423, 569.

(*) Segons el *Liber litterarum et provisionum regiarum*, 1652-1678, f. 131, i el *Reg. de Deliberacions*, 1666, f. 100.

(*) Durant l'any de la conselleria de l'escrivà Pere Trelles (*Reg. de Deliberacions*, 1661 f. 6 v.°)

—Armes de la ciutat de Barcelona. En un estendard: 436, 437; en rebosters: 442; en un tern de la Seu: 751; en targes d'ornament d'altars: 45.
HERÈDIA, Ferran d', regent del Consell d'Aragó: 383, 412, 415, 424, 453.
HEXARCH, Rafel, notari, mercader, ajudant d'escrivà major: 294.
HÍJAR, duc d', «grande» d'Espanya: 334, 335, 341.
Hisenda municipal. V. Cases pròpies de la ciutat; Crèdits de la ciutat; Despeses de la ciutat; Deutes de la ciutat; Drets i imposicions; Erari de la ciutat; Préstecs.
Hisenda reial.
—Estat precari: 760.
—Rendes de la reial corona: 209, 674-685.
Hispalensis. V. Sevilla.
HOMS, Bernat, mercader: 359 (nota).
[Hongria], Hungaria: 528.
HONGRIA (Ungria).
—Rei d'. V. MAXIMILIÀ II; LEOPOLD I.
—Reina d'. V. [MARIA d'Austria].
—Príncep d'. V. ERNEST; RODOLF.
HOR[ACI], *Ar[t Poètica]*: 610, 621, 622.
HORTOLANS: 58, 361.
—V. BALTHEZAR; CARAVENT.
Hospital, carrer de l': 16, 175, 240, 246, 289, 333, 351, 357, 418, 482, 483, 512, 707.
Hospital d'Infants Orfens: 706.
Hospital de Misericòrdia; Misericòrdia: 16, 108, 174, 246, 481, 702, 706.
—Església o capella de l': 16, 66, 174, 246, 291, 480, 481.
HOSPITAL de Misericòrdia, administradors de l': 16, 174, 246, 247, 291, 292, 481.
—Notari de l': 481.
Hospital de Misericòrdia. Extracció de donzelles pobres.
—Causa pia d'En Jeroni de Gàver: 174.
—Causa-pia d'En Matias Vilar: 16, 66, 108, 174, 246, 291, 480, 481.
Hospital d'En Pere Desvilar (Dezvilar): 33, 88, 260, 314, 370, 446, 508.
—Església de l': 123, 260, 370, 508.
HOSPITAL d'En Pere Desvilar, administradors i obrers de l': 123, 314, 370, 508.
Hospital del Rei: 114, 115, 706.
Hospital general de Santa Creu: 16, 17, 19, 25, 64-66, 70, 75, 108-111, 117, 175, 180, 184, 189, 246, 247, 253, 292, 294, 297, 298, 300, 351-353, 360, 417, 418, 421, 422, 425, 483-485, 494, 698, 701, 702, 706, 788, 789.
—Església de l': 16, 23, 25, 64, 69, 72, 75, 108, 110, 114, 117, 175-177, 180, 188, 189, 244, 246, 248, 251, 253, 303, 351, 352, 418, 482, 490, 494.
—Pati de l': 16, 64, 75, 108, 117, 175, 246, 253, 292, 351, 418, 482, 483, 494.
—Portal del carrer del Carme en l': 16, 64, 109, 175, 246, 292, 351, 418, 482.
—Portal major de l': 16, 64, 75, 108, 175, 189, 246, 253, 292, 351, 418, 482, 483, 494.
HOSPITAL general de Santa Creu, administradors de l': 16, 64, 75, 108, 109, 117, 175, 189, 246, 253, 292, 303, 351, 418, 482, 494.
Hospital general de Santa Creu.
—Sermó i *Miserere*, i visita dels consellers als malalts: 16, 17, 19, 64-66, 69, 70, 108-111, 175-177, 180, 184, 246-248, 292, 294, 297, 298, 300, 351-353, 417, 418, 420-422, 425, 482-485.
—Causa pia de Josep Berart: 701, 702.
Hospital de Sant Llàtzer: 706.
Hospital de Sant Sever: 706.
Hospitals de la ciutat: 664, 706.
Hostalrich (Ostalrrich): 686-688.
HOSTALRICH.
—Governador de. V. MATA.
—Batlle i jurats de: 688.
HUMANES (Umanes), comte d': 42.
Hungaria. V. [Hongria].
HURREA. V. URREA.

I

IALABERT. V. [GELABERT].
Iesus, Maria, Ioseph. Noticia del Instituto de los Padres Clerigos

Reglares Ministros de los enfermos: 702-705.
Ildefons, sant: 598.
Imatges.
—Sant Tomàs de Vilanova: 44, 48.
—Mare de Déu del Carme: 47.
—Maria Santíssima de la Concepció: 204, 236, 607, 608; d'argent: 184, 567, 593, 596.
—Crucifix: 267, 360, 420, 786.
—Imatges, en la Sala del Consell de Cent: 607, 608.
Imposicions. V. Drets.
Impressors. V. Estampers.
Improperis, en la processó de Corpus: 498.
Indies: 528.
Indumentària.
—Dels bidells de l'Estudi: 512.
—Dels consellers. V. Consellers.
—Dels cònsols de Llotja: 251, 358, 486.
—Dels músics de la ciutat: 155, 396, 442, 591.
—Del porter del clavari: 512.
—Del trompeta de la ciutat: 139, 145.
—Dels verguers dels consellers: 150, 240, 242, 272, 338, 385, 389, 391, 394, 395, 398, 407, 426, 444, 458, 459, 478, 591.
—Dels verguers de la Diputació: 394.
Infant. V. [Ferran Tomàs].
Infanta.
—D'Aragó. V. Eleonor.
—D'Espanya. V. Margarida Teresa; Maria; [Maria d'Austria]; Maria Anna; Maria Teresa.
—De Portugal. V. Isabel.
Infanteria: 420, 422, 506, 786.
Infants Orfens. V. Hospital d'Infants Orfens.
Infants. V. Prínceps.
Innocent, relíquia d'un sant: 7, 59, 103, 160, 231, 280, 344, 468.
Innocents, festivitat dels sants: 7, 59, 103, 160, 231, 280, 344, 404, 467.
Inquisició o Sant Ofici, tribunal de la: 291-293, 296, 372, 583.
Inquisició, palau de la santa: 155, 254, 551.
—Presó de la: 291, 293, 295, 296, 372.
Inquisició.
—Calificador del Sant Ofici. V. Urrea.
—Inquisidors: 291, 295, 296, 372, 577.
—Oficials, ministres i familiars del tribunal de la: 291-293, 296.
—Receptor i comissari del tribunal de la. V. Mateu, Joan.
Inquisició.
—Inhabilitació d'un receptor del tribunal de la Inquisició per al càrrec de conseller: 52, 53.
—Mort violenta d'un comissari de la Inquisició: 291; competència de jurisdicció entre el Sant Ofici i la Règia Cort, per la mort del comissari, i qüestions per la detenció dels autors: 291-297, 372.
Inquisidors. V. Inquisició.
Insaculació per als oficis de Casa de la Ciutat.
—Bosses d'insaculació: 268; qüestions: 81, 82, 96.
—Facultats reservades pel rei Felip: 319 (nota), 325.
—Habilitadors: 96, 217, 268, 322, 325, 326, 335, 390, 452.
—Qüestió per pretendre els escrivans de manament obtenir els oficis de la ciutat: 318 (i nota), 319 (i nota), 320 (i nota), 321-326.
—Decret sobre les inhabilitacions i extraccions: 451-453.
—Inhabilitacions i extraccions per a consellers. V. Consellers, extracció de.
Institut d'Estudis Catalans: 570 (nota).
Ioch, vescomte de. V. Perapertussa.
Isabel, santa: 598.
Isabel, infanta de Portugal, emperadriu, muller de Carles V: 541, 783.
Israel: 619.
Itàlia: 32, 607, 630, 670, 701, 704, 705.

J

Jaen: 528.
Janer. V. Gener.
Jansana, carrer d'En: 551.
Jaume, sant.
—Festivitat de: 33, 206, 260, 313, 370, 507.
—*Epístola:* 580, 620.
Jaume, el Menor, festivitat de sant: 303.
Jaume II, comte-rei: 323.
Jeroni, sant.
—Festivitat de: 41, 92, 213, 388.
—Orde de. V. Sant Jeroni.
Jerònimes.
—Església de les: 41, 92, 213, 388, 706.

—Monestir de les monges: 41, 289, 333, 513.
JERÒNIMES.
—Obrers de l'església de les: 213.
—Priora del monestir de les: 373 (nota), 374.
—Religioses del monestir de les: 378.
[Jerusalem], Hierusalem: 528.
Jerusalem, església del monestir de: 706.
JERUSALEM, abadessa del monestir de: 373 (nota), 374, 376.
Jesuïtes, col·legi de. V. Betlem.
JESUÏTES, pares de la Companyia de Jesús: 48, 206, 575, 583, 656, 657, 670, 704.
—V. CASTRO; COSTA; GONZALEZ de Mendo; MUNIESSA; LABATA; OXEDA; PINEDA; QUIRINO; SUÀREZ.
Jesús, monestir de: 31, 206, 228, 239.
—Església del monestir de: 706.
JOAN I comte-rei: 588.
JOAN II, rei: 306, 540, 542, 586, 588.
JOAN Baptista, sant: 614.
—Festivitat de: 258, 429.
JOAN Damascè, sant: 598.
JOAN evangelista, sant: 605, 621.
—*Apocalipsi:* 621, 630.
—*Evangeli:* 723.
—Festivitat de: 7, 59, 102, 160, 231, 232, 280, 344, 404, 467, 723.
JOAN d'Austria [fill natural del rei Felip III d'Aragó i IV de Castella], virrei de Catalunya: 89, 137, 177, 307, 320 (nota), 528, 563.
JOANA, reina, muller de Joan II: 540, 542.
JOAQUIM, sant: 623.
[JOCH], Ioch, vescomte de. V. PERAPERTUSSA.
JOFRE, Joan, argenter: 711.
JORBA, Josep, escrivà de manament: 322.
JORDI, sant: 588.
—Festivitat de: 113, 181, 489, 490.
JOSA, Guillem de: 172.
JOSEP, festivitat de sant: 18, 180, 485.
JOVER, Josep, donzell, cònsol de Llotja: 491 (nota), 497, 498, 512.
JUANNIES, capità: 613-615.
Jubileu.
—Concedit a Barcelona per Alexandre VII. Publicació: 176; convit del Capítol de la Seu: 177; processó i benedicció del terme: 178.
—De Nostra Senyora de l'Esperança en Sant Agustí: 465.
Jueus, fossar dels: 757.
JURATS de València. V. VALÈNCIA, ciutat de.
Jurisdiccions.
—En les baronies de la ciutat. V. Baronies.
—Competència de jurisdicció entre el Sant Ofici i el Consell reial. V. Inquisició.
—V. Sanitat.
JUST i Pastor, festivitat dels sants: 36, 314, 515.
Justes: 15, 172.
Justícia.
—Administració de: 3, 138, 223, 260, 370.
—V. Captures; Fets punibles; Penes; Represàlies.
JUTGES: 323.
JUTGES de Taula. V. TAULA.
JUTGES de la Règia Cort. V. CONSELL reial.

L

LABATA, Francisco [jesuïta]: 599.
LAFARGA, Lluís, doctor en medicina.
—Conseller segon: 269, 271, 273, 275, 277, 279, 280, 282, 289, 299, 311-313, 316, 330-333, 337.
—Tauler: 349 (nota).
LANUZA, Miquel de, regent del Consell d'Aragó: 531.
La Palma, baronia de: 131.
La Renaixensa, 306.
LAT., Ambròs. V. AMBROSIO LAT.
LAVERI, Pere de: 317.
LELIS, sant Camil de. V. CAMIL.
LEMOS, comte de, «grande» d'Espanya: 274-276.
—Virrei de Sicília: 258, 259.
Leon [Lleó]: 528.
LEÓN, Lluís Ponce de. V. PONCE.
LEONART. V. [LLEONART].
LEOPOLD I, emperador, rei d'Hongria, fill de Ferran III d'Austria:

266, 381 (i nota), 411, 415, 416, 438, 444, 447, 525 (nota).
LEOPOLD I, emperador.
—Invasió de sarraïns en els seus estats: 266-268.
—Casament amb la infanta Margarida Teresa. V. MARGARIDA TERESA.
Lérida. V. Lleyda.
LEZANA [Joan Baptista, carmelita]: 598.
Liber litterarum et prvoisionum regiarum: 477.
Licaònia: 588.
Lícia: 588.
LONDOÑO, Domingo Garzia de. V. GARZIA.
Loreto, capella de Nostra Senyora de. V. Sant Francesc.
LORIS, Joan Dimas, bisbe de Barcelona: 592.
LUDOVISI (Ludovici, Ludovico), príncep (*), «grande» d'Espanya.
—Virrei d'Aragó: 79-83.
—Virrei de Sardenya: 209, 210, 212.
LUPIÀ. V. LLUPIÀ.

LL

LLADÓ, Josep, mercader, cònsol de Llotja: 25 (nota).
Llana, plaça de la: 47, 598.
Lledànies majors, processó de les, el dia de sant Marc: 23, 72, 113, 188, 251, 302, 360, 426, 490, 720.
—Lledànies menors, processó de les: 25, 26, 74, 118, 119, 252, 304, 362, 427, 494, 495, 720; suspensió per entredit: 192.
LLEDÓ, Cristòfol, mercader, conseller quart: 454, 455, 466, 467, 472, 477, 478, 484, 492, 496, 498, 500, 503, 516, 517, 524.
Lleida. V. Lleyda.
LLENYA, pesadors de la: 81.
[Lleó], León: 528.
[LLEONART], Leonart, Francesc, escrivà major del governador general de Catalunya: 658, 660, 661, 756.
Lletres comunes originals: 509 (nota), 533 (nota), 542 (nota), 647, 788 (nota).

(*) És el príncep de Piombino, Nicolau Ludovisi.

Lletres reials originals: 14 (nota), 73 (nota), 87 (nota), 144 (nota), 168 (nota), 327 (nota), 382 (nota), 411 (nota), 414 (nota), 422 (nota), 471 (nota), 476 (nota), 545 (nota), 759 (nota), 769 (nota), 779 (nota).
Llevant, baluard de: 757.
Lleyda (Lleida, Lerida): 239, 286-288, 509, 510.
—Estudi de: 669, 670.
Llibrateria. V. Llibreteria.
Llibre d'agraduacions: 28, 200.
Llibre dels juraments: 457, 713.
Llibre de registre: 477.
Llibre de serimonies [en poder dels consellers]: 270, 336, 455.
Llibre de Solemnitats: 235 (i nota), 388 (i nota).
Llibres seremonials: 305.
Llibres i documents. V. *Documents i llibres.*
Llibreteria (Llibrateria, «calle de los libreros»), carrer de la: 46, 155, 242, 254, 290, 513, 514, 551, 591.
LLINÀS, baró de. V. CORBERA.
LLOBATERAS, Jaume, mercader: 359 (nota).
Llobregat, riu: 128, 437.
LLOCTINENT de Catalunya. V. VIRREI.
LLOPART, Salvador, argenter: 711.
LLORENÇ, festivitat de sant: 448.
Llotja (llotia) de la Mar: 19, 96, 111, 188, 236, 251, 293, 299, 358, 438-440, 486, 512, 514.
—Capella de: 19, 20, 111, 188, 251, 299, 300, 358, 449, 486.
—Portal de l'hort o pati dels tarongers de: 19, 20, 111, 188, 251, 299, 300, 358, 486.
LLOTJA de la Mar.
—Cònsols de. V. CÒNSOLS.
—Deffenedors de. V. DEFFENEDORS.
—Oficials de: 358, 486.
—Advocats. V. MONFAR; PIELLA.
LLUC, festivitat de sant: 42, 93, 132, 215, 264, 330, 389, 450.
LLÚCIA, festivitat de santa: 6, 57, 101, 157, 158, 228, 276, 341, 400, 464.
[LLUÍS XII], rei de França: 540.

[Lluís XIV], rei de França: 50, 52, 64, 65, 67, 69, 505, 538, 539, 544-548.
Lluís XIV, rei de França. Festes pel seu casament. V. Pau.
Llull, pla d'En. V. Pla.
Llupià, Emanuel de: 172.
Llupià (Lupià), Gabriel de, militar, de l'orde de Sant Jaume d'Uclés, governador de Catalunya: 3, 29, 158, 172, 190, 191, 195, 197-199, 201, 202, 205, 212, 213, 215, 218, 219, 223, 224, 226-228, 233-235, 237, 239, 437, 498-500, 503-508, 530, 635, 639, 643, 649-654, 658 (i nota), 659-662, 665, 688-692, 694, 696, 697 (nota), 699, 714, 715, 754, 756.
Llupià, Gabriel de.
—Correspondència: 507, 508, 649, 651, 652, 659-661, 697.
—Mediació en contencions. V. Contenció del clavari; Contenció dels bisbes.
—Ambaixades dels consellers: 213, 215, 635, 639, 643, 652, 654, 662, 665, 689, 691, 697 (nota).
Lluy, pla d'En. V. Pla.

M

Macedonis: 588.
Macers dels consellers. V. Verguers.
Maces.
—Dels consellers. V. Consellers.
—Dels cònsols de Llotja. V. Cònsols.
—Del Consell reial. V. Consell reial.
—De la Diputació. V. Diputació.
Madrid, cort de: 14 (nota), 38, 65, 66, 69, 73 (nota), 80, 88, 95, 96, 118, 144, 169, 176, 177, 181, 193, 194, 202, 203, 206, 209, 228, 241, 245, 274, 275, 278, 284, 285, 306, 314, 328, 381, 383, 412, 415, 424, 453, 468, 474, 479, 501, 503, 509, 518, 535, 538, 542, 546, 548, 564, 571, 592, 641, 659, 674, 675, 685, 699, 701, 704, 757, 758, 760, 762, 788.
—Capella reial: 168, 542, 571.
—Buen Retiro: 319 (nota), 564.
—Atotcha: 542.
—Plaça de Palau: 542.
Madrona, santa.
—Cos de: 22, 69, 109 (i nota), 115, 118, 179, 331-333, 342, 345, 346, 351, 352, 362, 367, 419, 428, 550, 554, 560, 561, 720, 742, 747.
—Festivitat i processó de: 18, 69, 109, 179, 248, 297, 332, 333, 352, 417, 419, 484, 720, 742.
—Imatge de: 608.
Madrona, cos de santa.
—Guardat en la Seu per causa de l'enderroc de l'església de Santa Madrona: 69, 109, 179.
—Portat a Mont-Calvari en processó de pregàries: 22, 109 (nota), 550.
—Traslladat a la nova església de Santa Madrona: 331-333.
—Portat a la Seu en processó de pregàries: 345, 346, 351, 362, 367, 419, 428.
Magarola, Jaume, militar, noble: 443.
—Racional de l'Estudi: 197, 198.
—Obrer [en l'any consular 1659]: 2, 54.
—Obrer [en l'any consular 1664]: 269, 270, 272, 336-338.
—Conseller segon: 336, 337, 340, 341, 343, 346-348, 357, 359, 363, 365, 366, 369-371, 377, 382, 389, 394.
Magarola (Maguerola) i Llupià, Pere, mostassaf: 157 (nota), 158.
Magdalenes, monges. V. Santa Magdalena, monestir de.
Magestvosa selebridad que en aplavsos festivos... (Barcelona, 1662): 569-631.
Maguerola. V. Magarola.
Majorca. V. Mallorca.
Malalties.
—Dels consellers. V. Consellers.
—Del bisbe de Barcelona: 235, 484, 720.
—Del veguer Rafel Càrcer: 243, 244.
—De les monges de Santa Clara: 516.
—Del bisbe de Vich: 194.
—Del vicari general: 634.
—De Joan Pau March i Jalpí: 547 (nota).
—De Papes, Reis i Prínceps; pregàries: 381, 741.
—Del virrei de Catalunya: 151, 170, 178, 735.
—De l'emperadriu margarida Teresa. V. Margarida Teresa.
Malta: 446.
Mallorca (Majorca): 518, 519, 528, 536.
Mallorca, virrei de. V. Çalba.
Mallorquins: 709.
Manual: 557, 560, 714 (nota), 737 (nota).
Many, Josep, argenter, conseller

sisè: 393-395, 407, 410, 443, 450, 451, 455.
Mar, carnisseria de: 114, 115.
—Portal de. V. Portal de Mar.
MARC, festivitat de sant: 23, 72, 113, 188, 251, 253, 302, 360, 426, 490, 720.
MARCH i Jalpí, Joan Pau, doctor en medicina, ciutadà: 547 (nota).
—Conseller en cap: 1-4, 6-9, 11-14, 16-19, 22-26, 28-31, 33, 37-43, 46, 49 (nota), 54, 533, 535, 538.
Marcús, capella d'En: 46, 47, 242, 290, 514, 551.
MARESCH, Joan, doctor en medicina, ciutadà, tauler: 13 (nota).
MARGARIDA, festa i fira de santa, en Montcada: 206, 260, 313, 370, 442, 507.
MARGARIDA TERESA, infanta, filla del rei Felip III d'Aragó (IV de Castella) i de Mariana d'Austria, muller de l'emperador Leopold I: 380, 381 (i nota), 411, 412, 414-416, 431-439, 441-448, 468, 525 (nota).
MARGARIDA TERESA, emperadriu.
—Noves de sa vinguda a Barcelona, de pas per Alemanya: 380; anada dels consellers al palau del virrei: 409.
—Deliberacions del Consell de Cent: 411, 412, 414-417, 431-434, 436, 440, 441; lletres de la reina: 411-415; cerimonial pel dol de la mort del rei: 411, 416, 432-434, 436, 441, 442.
—Arribada a Dènia; malaltia: 431-433, 438.
—Aposentaments per al seguici de l'emperadriu: 435, 439, 468.
—Arribada a Barcelona: 436, 437.
—Ambaixades de benvinguda a l'emperadriu per part de la ciutat: 434-438; per part de la Diputació: 436, 437.
—Entrada en Barcelona: 438, 439.
—Ambaixades de benvinguda als personatges del seu seguici: 439, 440.
—Festes. Alimàries: 440, 441; festa per la música de la ciutat: 442.
—Visita dels consellers a l'emperadriu: 441-444.
—Malaltia: 438, 439, 442, 444, 445.
—Arribada de galeres de Malta: 446.
—Passeig de l'emperadriu per Barcelona: 446, 447.
—Visita de comiat dels consellers: 447.
—Partida per a Alemanya: 448.
—Naixement del primer fill de l'emperadriu: 525 (nota).
MARGARIT i de Biure, Josep de, governador de Catalunya: 737 (nota).
MARÍ, Francesc, ciutadà: 8, 435-441, 443, 444.
MARIA, reina [muller d'Alfons IV]: 588.
MARIA, filla de Carles I d'Espanya, muller de l'emperador Maximilià II: 416 (i nota), 782 (i nota), 784.
[MARIA d'Austria, filla de Felip II d'Aragó i III de Castella], infanta, reina d'Hongria: 782 (i nota).
MARIANA d'Austria, filla de Ferran III d'Austria.
—Reina d'Espanya, segona muller de Felip III (IV de Castella): 7, 14 (nota), 139, 140, 144, 381 (nota), 542, 543.
—Reina governadora, en nom del seu fill Carles II: 382-384, 387, 395, 409, 411-417, 420-424, 432, 438, 452, 453, 461, 471, 474, 475, 476 (nota), 478, 479, 493, 503-505, 507-510, 514, 515, 517, 518, 523, 525 (nota), 785 (i nota), 786, 787, 788 (i nota), 789.
MARIA ANNA d'Austria, filla del rei Felip II (III de Castella), muller de l'emperador Ferran III: 438, 468 (i nota).
MARIANA d'Austria, reina.
—Nomenada reina governadora durant la menor edat del rei Carles II: 382.
—Correspondència: 382, 384, 409, 411-416, 422 (i nota), 423, 424, 432, 471, 475, 476 (nota), 504, 507-510, 517.
MARIA TERESA, infanta d'Espanya, filla del rei Felip III [IV de Castella, i de la reina Isabel de Borbó], muller del rei Lluís XIV de França: 64-69, 542, 544-547.
MARIA TERESA, infanta. Festes pel seu casament. V. Pau.
MARIA, verge.
—Vel de la: 541.
—Imatges de la. V. Imatges.
—Festivitats en honor de. V. Anunciació; Assumpció; Candelera; Concepció; Esperança; Nativitat; Patrocini; Pilar.
MARIMON, Joan de, noble, tresorer reial de Catalunya: 67, 139, 140, 143, 145, 170, 241, 255, 266, 282, 366, 382, 383, 410, 462,

477, 513, 519, 521, 530, 531.
MARINERS. V. GUINAU, Jeroni.
MARIS, Josep, mercader: 20 (nota).
MARQUÈS.
—D'Aytona. V. AYTONA.
—De Bayona. V. BAYONA.
—De Castel-Rodrigo. V. CASTEL-RODRIGO.
—De Cusin. V. CRUSOL.
—De la Guàrdia. V. GUÀRDIA.
—D'Hariza. V. HARIZA.
—De Mortara. V. OLIAS.
—D'Olias. V. OLIAS.
—Del Pobar. V. ARAGON.
—De Sant Roman. V. SANT ROMAN.
—De Tarazona. V. [TARAZONA].
—D'Ureña. V. OSUNA.
—De Vilafranca. V. VILAFRANCA.
MARQUESA.
—De Castel-Rodrigo. V. CASTEL-RODRIGO.
—D'Olias i Mortara. V. OLIAS.
Marsella: 506.
[MARTA] Martra, festivitat de santa: 33, 88, 123, 260, 313, 370, 446, 508, 531.
MARTA, regent del Consell d'Aragó: 14 (nota), 73 (nota), 74, 88, 546.
MARTÍ, festivitat de sant: 541.
MARTÍ, rei: 588.
MARTÍ, Joan, doctor en medicina, ciutadà.
—Conseller en cap: 220-245, 247, 248, 250, 252-272, 658, 662, 665, 671, 672, 757, 759, 763, 764, 766, 769, 771, 772, 774.
—Clavari (*): 367 (nota).
MARTÍ, Pacià, carnisser: 711.
MARTÍ Miró, Josep. V. MIRÓ.
MARTORELL, Climent, trompeta de la Ciutat: 549, 551-553, 555.
MARTRA, santa. V. [MARTA].
MAS, Magí, fuster: 606.
MAS, Pere Joan: 786.
MASCARÓ, Francesc, mercader, tinent de cònsol de Llotja: 364.
MASCARÓ, Jeroni, mercader, cònsol de Llotja: 361 (nota), 362, 364.

(*) Fou elegit en 30 de novembre de 1664 (*Reg. de Deliberacions*, 1665, f. 2 v.º), jurant el dia 1.er de desembre (*ibidem*, f. 6).

MASCARÓ, Joan Mateu, mercader, conseller quart: 2, 5, 7, 8, 11-15, 20-22, 24, 26, 29, 30.
—Cònsol de Llotja: 73 (nota).
MASCARÓ, Joaquim, adroguer, obrer: 97-99, 148-150.
MASDEU i Esteve, Joan, mercader, obrer: 525 (nota).
MASDOVELLES, Miquel, mostassaf: 58 (nota).
MASPONS i Labrós, Francesc de Sales: 306 (nota).
MASSAGETES: 588.
MASSANA, Josep, obrer: 2.
MASSART, Josep, corredor d'orella: 291, 292, 295-297, 372.
MASSÓ, Josep, doctor en dret: 323.
MATA, Joan, governador d'Hostalrich: 213, 686-689.
Mataró: 202, 635, 637.
MATEU, sant, *Evangeli:* 580, 614.
MATEU (Matheu), Joan (*), ciutadà, mercader, botiguer de teles, comissari i receptor de la Inquisició: 52, 53, 111 (nota), 291, 293, 296, 372.
MATHEVAT [estamper]: 423.
MATIAS, sant: 580.
—Festivitat de: 16, 66, 108, 174, 246, 291, 480.
MAURI, Jaume, mestre de cases, ciutadà: 557, 559.
MAYMÓ, canonge: 173.
MAXIMILIÀ II, emperador, rei de Bohèmia i d'Hongria: 416 (nota), 782 (i nota), 783 (i nota), 784.
MAZARINI, cardenal: 50, 544, 545.
MECA, T.: 15.
MEDES: 588.
Medicina, càtedres de. V. Estudi.
MEDINA LAS TORRAS, duc de: 759.
MEDINA LAS TORRAS, fills del duc de: 31.
MEDINACELI, duc de, «grande» d'Espanya: 500-502.
Melquisedech, en la processó de Corpus: 310, 366, 500, 746.
Memorial de Sevilla: 598.
MÉNDEZ DE HARO, Lluís: 50 (i nota), 544, 545, 563.
MENESTRALS: 52, 285, 498, 720.

(*) Segurament per equivocació en la pàgina 296 se l'anomena *Josep*.

Mercaders, carrer dels: 34.
MERCADERS: 28, 76, 120, 121, 129, 199, 240, 254, 285, 289, 293, 309, 357, 364, 449, 455, 497, 498, 512.
—De forments: 749.
—Matrícula de: 20 (i nota), 111 (i nota), 188 (i nota), 300 (i nota), 359 (i nota), 486 (i nota).
—V. ALÓS, Francesc; BENSI, Pere; BONADONA, Pere Pau; BONANAT, Antoni; BOSCH, Bonaventura; CABRERA, Josep; CANYES, Josep; CLARESVALLS; COLOMER, Miquel; COLL, Jaume; CORBERA, Rafel; CORTADA, Jaume; CUSPEYRA; CUYÀS; DARDENYA; DARDER; FALGUERA, Jaume; FERRAN i Lledó; FERRER, Pau; FLORENSA; FONOLLEDA, Francesc; GALVANY, Pere; GARAU; GUINART, Josep; GRASES; HEXARCH; HOMS; LLADÓ; LLEDÓ; LLOBATERAS; MARIS; MASCARÓ, Jeroni; MASCARÓ, Joan Mateu; MASCARÓ, Francesc; MASDEU; MATEU; MIJÀ; OLIVER, Bernat; PALAUDÀRIES, Bernat; PLANES, Eloi; PORTIOLES; RIUS, Francesc; ROGER, Joan; ROSSELL, Pau; SEMBESART; SOLER, Francesc; TEXIDOR; VILAR, Francesc; TRULLES; VIVES, Pere Pau.
Mercè, carrer de la: 331, 334, 521.
Mercè.
—Església del monestir de la: 108, 174, 209, 244, 351, 491, 492.
—Monestir de la: 38, 209, 440, 491.
—Monestir de Santa Agata, de l'orde de la. V. Santa Agata.
MERCÈ.
—Pares del monestir de la: 209, 491, 492, 599, 600.
—Pares de l'orde de la: 47.
—V. [SOTOMAYOR]; TALAVERA.
—Pare General de l'orde de la: 491, 492.
Mercè, monestir de la. Qüestions de cerimonial entre el pare general de l'orde de la Mercè i els consellers; amb motiu d'unes conclusions: 491, 492.
MESTRES de camp. V. GRANOLLACHS.
MESTRES de cases: 118, 560.
—V. FERRER, Pere Pau; MAURI; PERES; TÉRMENS.
MESTRES de cerimònies.
—De la Ciutat. V. ESCRIVÀ racional.
—De la Seu. V. SEU.
MESTRE racional: 530, 536.
MESURADORS: 129.
METGES: 379, 669.
Migdia, baluard de: 757.
Milà: 528.
MILÀ, governador de: 73 (nota).
Militar, braç. V. Braç militar.
MILITARS: 7, 28, 79, 80, 125, 140, 143, 200, 221, 270, 285, 309, 336, 337, 357, 370, 373, 384, 385, 417, 432, 434, 455, 490, 497, 498, 523, 547, 638, 662, 689, 692, 758, 766, 770.
—V. AMAT i Desbosch, Josep; ASPRER; CALDERS; CARRERES; CORDELLES, Galceran de; CORNET, Jeroni de; GUALBES, Rafel Bonaventura de; MAGAROLA, Jaume; MIQUEL, Jeroni de; MONTANER, Pere de; PUIGGENER, Francesc; RAMONA; SALA, Francisco; SANT-JUST i Pagès; [SENTMENAT], Francisco de; VEDRUNA, Joan Baptista.
MINERVA: 609.
Mínimes.
—Església del monestir de les (*): 16, 64, 109, 175, 246, 351, 418.
—Monestir de les monges, en el carrer de Tallers: 706.
—Monestir de les monges (*): 16, 19, 64, 109, 175, 246, 292, 294, 351-353, 418, 482, 483, 706.
MÍNIMES.
—Monges: 175, 246, 418, 482.
—Mare correctora del monestir de les: 418.
Mínims, monestir de. V. Sant Francisco de Paula.
MINISTRES: 87, 383, 420, 530, 564, 565, 677, 681.
MIQUEL Arcàngel, sant.
—Festivitat de: 40, 92, 127, 213, 263, 328, 388, 450, 523.

(*) En el monestir de les Repenedides (*Dietari*, XVI, 173).

—Festivitat de l'aparició de: 117, 361, 632.
MIQUEL, Jeroni de, cavaller, donzell, militar: 142, 173, 193, 202, 203, 206, 213, 634, 635, 639, 641, 642, 644, 645, 648, 650, 652, 689, 691, 710, 715, 753, 754.
—Conseller segon: 525 (nota).
—Veguer (*): 262, 276, 277, 348, 407, 408.
—Clavari (**): 408 (i nota).
MIR, Narcís, doctor en dret: 82.
MIRÓ, Josep Martí, apotecari, conseller quint: 220-222, 226, 227, 230, 240, 241, 243-245, 254-256, 264, 658, 766, 769.
Misericòrdia. V. Hospital de Misericòrdia.
MITJÀ, Joan Pau, mercader: 188 (nota).
Molins. V. Clot; Creu Cubertä; Pólvora.
Molins reials: 678, 679.
Moll de Barcelona: 40, 129, 436, 438, 439, 446, 448, 765.
—Capella del: 439.
Moll de Barcelona. Obres: 765.
Moncada. V. Montcada.
MONER. V. MONNER.
Moneda.
—Pragmàtica reial sobre alteració del valor de les monedes amb motiu de la guerra: 37, 38, 57, 58, 60-62, 64, 66, 72, 527-532.
—Monedes amb la imatge de sant Jordi: 588.
MONEDES, reconeixedor de. V. RECONEIXEDOR.
Monestirs o convents: 46, 167, 224, 243, 267, 268, 332, 373 (i nota), 374 (i nota), 375-380, 435, 521, 541, 548, 596.
—V. Agonitzants; Angels; Betlem; Bon-Succés; Caputxines; Carme; Carmelites calçades; Jerònimes; Jerusalem; Jesús; Mercè; Mínimes; Mont-Calvari; Montserrat; [Mont-Sió]; Natzaret; Pedralbes; Repenedides; Santa Agata; Santa Catarina; Santa Clara; Santa Elisabet; Sant Agustí; Santa Madrona; Santa Magdalena; Santa Mònica; [Santa Teresa]; Sant Francesc; Sant Francisco; Sant Jeroni; Sant Josep; Sant Matias; Sant Pau; Sant Pere; Trinitaris; Trinitat; Valldonzella.
Monestirs.
—De les ordes mendicants. V. Visites ordinàries dels consellers.
—De monges. V. Monges.
—Situats dintre el terme parroquial del Pi: 705-707.
MONFAJES, Jaume, candeler de cera: 715, 753, 754.
MONFAR, Miquel Onofre, ciutadà honrat, cònsol de Llotja: 361 (nota), 362.
MONFAR i Sorts, advocat de la Llotja de la mar: 293.
Monges, monestirs de.
—Breu apostòlic de reforma dels monestirs, i establint-hi clausura rigorosa: 373.
—Ambaixada del braç militar als consellers sobre dit breu: 373 (nota), 374 (nota).
—Ambaixades dels consellers al virrei sobre dit breu: 373 (nota), 374 (i nota), 375-380.
—Ambaixades dels consellers als provincials de les ordes religioses, sobre dit breu: 374 (nota), 376, 377.
MÒNICA, festivitat de santa: 493, 494.
Monjuique. V. Montjuich.
MONNER (Moner), Joan Antoni, corredor de coll públic: 771-773, 776.
MONRÀS, Josep, ciutadà: 126, 127, 132, 133.
MONSALVO, doctor: 302, 303.
MONSUAR, Lluís, secretari del Consell d'Aragó: 789.
MONTANER (Muntaner) i Solanell, Pere de, militar, donzell: 276, 277, 288, 289, 295, 372, 374, 377, 385.
—Clavari (*): 710.
—Ambaixador de la ciutat a la Cort de Madrid: 65, 66, 69, 70, 80, 87, 95, 96, 118, 125, 131, 140, 141, 163, 245, 547 (i nota), 562, 641, 674-676, 696, 701, 757-759, 761, 762, 764.

(*) Segons el *Liber litterarum et provisionum regiarum*, 1652-1678, f. 108 v.º
(**) Segons *Reg. de Deliberacions*, 1666, f. 45 v.º-55.

(*) Segons el *Reg. de Deliberacions*, 1656, f. 52 v.º

MONTANER, Pere de.
—Correspondència: 95, 118, 131, 140, 163, 674, 700, 757.
—Nomenament: 547 (i nota).
—Memorial presentat al rei: 163, 562-566.
Montbuy, baronia de: 131, 138, 139.
Montcada (Moncada), baronia de: 131, 138, 139, 142, 206, 260, 313, 370, 442, 507.
Montcada (Moncada), carrer de: 11, 193, 242, 290, 447, 514, 594.
MONTCADA, Joan de, arquebisbe de Tarragona: 590.
MONTCADA, Pere de, noble: 19, 111, 188, 251, 358, 486.
MONTCADA, Ramon de, noble: 299.
Montcada, baronia de. Festes i fires de santa Margarida; visita del conseller segon: 206, 260, 313, 370, 442, 507.
MONTCADA, casa de. Aniversari en la Llotja: 19, 20, 111, 188, 251, 299, 358, 486.
Mont-Calvari, església del monestir de, pares Caputxins de: 22, 23, 550.
MONT-CALVARI, pare guardià de: 561.
Montesion. V. [Mont-Sió].
Montgat, baronia de: 138, 139.
Montission. V. [Mont-Sió].
Montjuich (Munjuich, Monjuique).
—Muntanya de: 115, 117, 331, 332, 342, 346, 351, 352, 367, 417, 419, 428, 485, 554, 555, 558, 560, 561, 757.
—Talaia de: 31, 436, 446, 625, 628.
Montserrat, capella de Nostra Senyora de.
—Prop del portal de Mar: 448.
—En la Porta Ferrisa: 707.
Montserrat, carrer de les cases de: 241, 358, 513.
Montserrat, monestir de, [de l'orde de Sant Benet]: 29, 30, 257.
MONTSERRAT (Monserrate) i Vives, Francesc: 317, 318, 770.
Montserrat, monestir de.
—Consagració del bisbe de Vich: 257.
—Quadre de la Mare de Déu de Montserrat i els consellers de Barcelona, en la Sala del Consell de Cent: 610.
[Mont-Sió], Montesion, església del monestir de: 180, 706.
[MONT-SIÓ], Montission, priora del monestir de: 373 (nota), 374, 376.
MORA i de Marimon, Francesc, cavaller, ciutadà honrat: 132, 142, 173, 193, 202, 203, 206, 213, 372, 373 (nota), 374, 377, 378, 385, 587, 599, 634, 635, 639, 641, 642, 645, 648, 650, 652, 689, 691, 715, 753-755, 779.
—Obrer: 454-457.
MORA, Gabriel, adroguer: 150.
MORA, Joan, ciutadà: 228, 239, 240.
MORA, Josep, cavaller, ciutadà: 4, 26, 40.
Morbo. V. Sanitat.
MORELL, Pere, canonge, sagristà de la Seu: 738 (notk).
Morts.
—Del Papa Alexandre VII: 503.
—Del rei Felip. V. FELIP III.
—Del príncep Felip Pròsper: 139, 140, 144.
—Del bisbe de Barcelona Ramon de Sentmenat: 235.
—Dels bisbes de Barcelona; cerimonial: 235.
—Del bisbe de Vich: 194.
—De la marquesa de Castel-Rodrigo: 228.
—Del conseller en cap Miquel Vilanera: 75, 76.
—Del conseller quint Antoni Soriol: 2.
—De la sogra del conseller segon: 97.
—V. Fets punibles; Penes.
Morts, dia dels: 390.
MORTARA, marquès de. V. OLIAS.
Moscoso, Vicens, regent del Consell d'Aragó: 144, 531, 546.
MOSTASSAF: 313, 748.
—V. CELLERS; MASDOVELLES; RAMONA; MAGAROLA; BRU; PUIGJANER; NABONA, FORNELLS; VIDAL.
Mostassaf.
—Extracció de: 6, 58, 101 (i nota), 157 (i nota), 228 (nota), 276, 322, 341 (i nota), 400, 403 (nota), 464 (i nota).
—Jurament de: 6, 58 (i nota), 158, 228 (nota), 279.
MUNIESSA, pare Tomàs, de la Companyia de Jesús: 588, 607.
Munjuich. V. Montjuich.
MUNTANER. V. MONTANER.
MUR, Martí de, secretari del bisbe de Barbastre: 756.
Muralles o murs de la ciutat: 116, 178, 195, 196, 210, 212, 228, 442, 447, 448, 550, 757.

Muralles.
—Obres: 195, 196.
—V. Fortificacions.
Múrcia: 528.
Murs. V. Muralles.
Música.
—Cant d'orga: 7, 23, 46, 567.
—De cecs: 111.
—De corda: 28, 47, 76, 120, 181, 199, 254, 363, 364, 442, 496, 742.
—De vent: 47, 363.
—Clarins: 591.
—Menestrils: 15, 28, 42, 76, 111, 117, 118, 120, 141, 155, 181, 191, 196, 199, 204, 210, 234, 237, 241, 254, 308, 364, 396, 442, 496, 513, 591, 726, 741, 742.
—Tabalicos: 155, 364, 396, 496, 741, 742.
—Tabals: 65, 111, 118, 540, 541.
—Tamborins: 540.
—Timbales: 15, 28, 42, 141, 182, 191, 196, 199, 204, 210, 234, 237, 241, 254, 308, 442, 513, 591.
—Trompetes: 15, 28, 42, 65, 76, 111, 117, 118, 120, 141, 155, 181, 182, 191, 196, 199, 204, 210, 234, 237, 241, 254, 308, 364, 396, 442, 496, 513, 540, 541, 591, 741, 742.
—Villancico: 141, 595.
Música de la ciutat.
—Assistència a actes de cerimonial: 5, 6, 12, 15, 18, 22, 27-29, 37, 40-42, 44, 45, 57, 63, 67, 75, 77, 91, 92, 94, 100, 107, 111, 118, 120, 121, 124, 127, 138, 145, 155, 159, 162, 170, 179, 182, 183, 187, 196, 199-201, 214, 216, 227, 229, 238, 244, 248, 254, 255, 261, 265, 279, 288, 297, 302, 303, 308, 309, 316, 317, 332, 334, 340, 343, 348, 350, 356, 361, 363-365, 367, 373, 391, 392, 396, 429, 442, 451, 462, 465, 470, 471, 479, 489, 493, 495-498, 502, 516, 524, 534, 536, 591, 726, 732.
—Indumentària dels músics: 155, 396, 442, 591.

N

Nabel. V. Navel.
Nabona i Fabra, doctor Rafel, ciutadà, advocat.
—Mostassaf: 341 (nota).
—Conseller segon: 454-456, 461-464, 466-469, 482, 485, 486, 494-497, 499, 500, 502, 507, 508, 512, 515, 516, 519, 522-525.
Nadal, festivitat de: 6, 58, 102, 159, 229, 279, 342, 403, 405, 465, 489.
Naixement de l'infant Ferran Tomàs.
—Ambaixada d'enhorabona al virrei: 7, 8.
—Festes religioses: 7, 8, 10.
—Lletra del rei: 14 (i nota).
Naixement del príncep Carles.
—Nova donada als consellers: 139, 140.
—Deliberacions del Consell de cent: 140-143.
—Ambaixades i visita al virrei: 140, 142, 143.
—Súplica dels consellers al rei de posar al príncep Carles, en son bateig, entre altres noms, el de Sever: 139, 141.
—Lletra del rei: 143, 144.
—Crides per les festes: 145.
—Festes religioses. Ofici: 143-145; processó: 143, 144, 146; processó de *Te Deum*: 141, 142.
—Festes civils. Alimàries: 142, 143, 145, 146; encamisada: 141; justes en el Born: 172; salves d'artillería: 141; torneig i saraus: 158, 172.
Naixement del príncep Ferran. Festes a Barcelona com a hereu de la corona d'Espanya: 525 (nota).
Nàpols: 27, 31, 32, 193, 314.
Nàpols.
—Ambaixador del virrei de. V. Sant Joan, duc de.
—Muller del virrei de: 40.
—Virrei de: 73 (nota).
Nativitat de Nostra Senyora, festivitat de la: 449.
Nativitat de Nostre Senyor Jesucrist. V. Nadal.
Natzaret, església del monestir de: 179, 417, 419, 706.
Naus: 135.
—Barques: 128, 129, 131, 134, 135.
—Galeres: 27, 31, 32, 38, 40, 42, 79, 193, 202, 203, 228, 258, 294, 314, 331, 434, 436-439, 446, 448, 468, 506; fàbrica de galeres: 758, 762.
—Falugues: 432, 434, 436-438.
—Vaixells: 27, 202, 506.
Navarra: 306, 528.
Navel, Jeroni de, clavari [en 1630]: 130.
Navel i Erill (Nabel), Josep de, ciutadà honrat: 70, 80, 114, 115, 137, 317, 376, 385, 432-434, 762.
—Conseller en cap: 147-168, 170, 171, 173, 175, 176, 178, 179, 181, 183-185, 187-189, 191, 192, 194, 195, 197-203, 205-223, 567, 584, 591, 632, 638, 642, 646, 651, 654-657, 674, 686, 692, 696, 708 (nota), 715, 753, 754.
—Tauler: 472 (nota), 492, 493.
Neopàtria: 528.
Neu, arrendament del dret de la: 570 (nota).
Nevades: 349.
Nicèfor, sant: 598.
Nicolau, bisbe, sant

—Festivitat de: 5, 56, 100, 153, 154, 225, 273, 340, 396, 461.
—Confraria de: 5, 57, 154, 225, 273, 340, 461.
NINOT, Josep, bisbe de Girona: 368, 369, 377, 389, 390.
«Niño perdido», processó del: 164, 472.
NOBLES: 375, 378, 590, 657.
—V. ARLÉS, Carles Vicens d'; CORDELLES; CORTIADA, Miquel de; GÀVER, Jeroni de; MAGAROLA, Jaume; MARIMON; MONTCADA, Pere de; MONTCADA, Ramon de; PEGUERA, Anton de; PEGUERA, Joana de; PEGUERA, Lluís de; PINÓS, Josep de; PINÓS, Josep Galceran de; PLANELLA i Cruylles; SALA, Francisco; [SENTMENAT], Francisco de; SOLER, Pere.
Noblesa de la ciutat de Barcelona: 47, 172, 194, 378, 590, 592.
NOÈ: 612.
NOGAROLIS, Lleonard de: 581.
NOGUÉS, impressor: 323 (nota).
Nostra Senyora de la Anunsiata, barca: 128.
Nostra Senyora de la Conceptio, barca: 128.
NOTARIS: 33, 89, 557, 559, 750, 751, 754.
—V. BOSCH; ÇAFONT, Mateu; CARBONELL, Francesc; FORES; HEXARCH; PAYSSA; RONDÓ; SAFONT, Josep; SERVERA; TALAVERA.
NOTARIS eclesiàstics: 576.
NOTARIS públics.
—V. AVELLÀ; BOLEDA; BRUNIQUER, Joan Pau; COLL; FERRER, Pere Màrtir; GUIU; REVERTER, Francesc; RONDÓ; SABATA, Jeroni; SOLDEVILA, Josep; VIDAL, Joan Baptista; VILANA; PERLAS; VILAROJA; [VILASECA]; VIVES.
NOTARIS públics de Barcelona. Examen: 265.
NOTARIS reials.
Nou, portal. V. Portal Nou.
—V. PARÉS, Miquel; TRELLES.
Nova, plaça. V. Plaça Nova.
NOVELL, Jeroni, ciutadà: 276, 277, 288, 289, 295, 377.
NOVELL, major, Jeroni, ciutadà: 374, 378.
NOVIAL, Josep: 302 (nota).
NUNCI del Papa Alexandre VII: 577, 578, 638, 641.

O

Òbits. V. Morts.
OBRERS.
—V. ANGELS; JERÒNIMES; PI; SANTA CLARA; SANTA MARIA; SANT CUGAT; SANT FRANCISCO; SANT JAUME; SANT JUST; SANT MIQUEL.
OBRERS DEL CONSELL: 28, 58, 76, 121, 184, 195, 196, 200, 201, 255, 309, 310, 313, 364, 366, 430, 445, 498, 500, 720, 731, 732, 737 (nota).
—V. BOLEDA; BONANAT; CARRERA; [COMES]; CORBERA, Rafel; CORDELLES; DURAN, Antoni Pau; DUSAY, Galceran; FLORENSA; FONT, Pere Pau; GARAU; MAGAROLA, Jaume; MASCARÓ, Joaquim; MASDEU; MASSANA; MORA i de Marimon; PADRÓ; PORTELL; RIUS, Rafel; SANT-JUST; TRISTANY; VIDAL i Ros.
OBRERS del Consell.
—Extracció: 52, 53, 97, 147, 220, 269, 321, 335, 336, 393, 454, 525 (nota).
—Jurament: 2, 54, 98, 99, 148-150, 221-223, 270-272, 338.
Obres.
—Obres de pública utilitat *in solo publico*: 84, 85.
—Balcó en la muralla de la Rambla. V. Balcons.
—V. Palau del Virrei; Santa Madrona.
Ocaña: 320 (i nota).
Oceà: 528.
OFICIAL de la tresoreria: 400.
OFICIALS del bisbe de Barcelona: 376.
OFICIALS de la Batllia general de Catalunya. V. BATLLIA.
OFICIALS del Capítol. V. CAPÍTOL.
OFICIALS del Consell: 2, 12, 13, 17, 18, 21, 24, 38, 39, 42, 43, 55, 71, 80-82, 90 (nota), 95, 99, 108, 112, 143, 151, 152, 174, 178, 185, 193, 194, 201, 209, 210, 220, 223,

240-242, 244, 248, 249, 257-259, 264, 270, 272, 274-276, 278, 285, 289, 290, 292, 297, 299, 301, 306, 312, 316, 329-332, 336, 339, 341, 342, 348, 355, 357, 359, 360, 367 (nota), 369, 371, 377, 380, 382, 386, 389, 390, 395, 396, 398, 409, 417, 442, 445, 454, 457, 458, 468, 473, 476-478, 480-482, 490, 492, 498, 501, 502, 504-506, 511-513, 515, 517, 519, 544, 546, 633, 672, 748.

—ACOMPANYADORS; ADMINISTRADORS de places; ADVOCATS de la ciutat; AJUDANTS d'escrivà major; AJUDANTS d'escrivà racional; BANC; BARONIES; BATLLES; CAPDEGUAITA; CLAVARI; CÒNSOLS; CORREDORS; CORREU; CREDENCERS; DEFFENEDORS; ESCRIVÀ; GUARDES; LLOTJA; MOSTASSAF; PESADORS de la llenya; PORTER del clavari; PREBOST; RECEPTORS; RECONEIXEDOR de monedes; SÍNDIC; SOTS-ADMINISTRADOR de places; SOTS-BATLLES; SOTS-SÍNDIC; TAULA; TROMPETA; VREGUERS.

OFICIALS del Consell.
—Extracció: 58, 61, 220, 228, 276, 283, 400, 402, 403 (nota), 408, 454, 464, 472.
—Jurament: 2, 157, 228, 276, 395, 397.
—V. Insaculació.

OFICIALS de guerra: 38, 291, 320 (nota), 324, 325.

OFICIALS reials: 87, 291, 318 (nota), 319 (i nota), 320 (nota), 321-324, 383, 386, 513, 530, 688-690, 786.
—V. ESCRIVANS de manament.

Ofici de morts. V. Aniversaris.

OÏDORS de la Diputació. V. DIPUTACIÓ.

[OJEDA]. V. OXEDA.

OLEGUER, bisbe de Barcelona, sant.
—Cos de: 608.
—Imatge de: 608.

OLIAS, Mortara i Sarreal, marquès d'; Francisco d'Orozco i Ribera; virrei de Catalunya: 3, 7-9, 15, 17-19, 23, 24, 26, 27, 29-34, 36, 41, 45, 46, 49-52, 54, 55, 62, 64-70, 73 (nota), 79-83, 85, 87, 89, 90 (i nota), 95, 96, 99, 114-117, 125-127, 129-146, 150, 151, 158, 170, 172, 176-178, 181, 318 (nota), 319 (nota), 320 (nota), 527, 530-532, 535-539, 543-545, 547, 564, 565, 592.

OLIAS, Mortara i Sarreal, marquesa d': 15, 158, 172.

OLIAS, Mortara i Sarreal, fills del marquès d': 15, 158, 172.

OLIAS i Mortara, marquès de, virrei de Catalunya.
—Jurament per confirmació en el càrrec: 23.
—Visita, d'enhorabona, dels consellers: 24.
—Anada a Montserrat: 29, 30.
—Nomenament de conseller d'Estat: 31.
—Correspondència: 41, 50, 125, 126, 140, 535, 544.
—Malalties: 151, 170, 178.
—Ambaixades dels consellers: 7-9, 17, 18, 26, 27, 32-36, 62, 64, 69, 70, 79-81, 83, 85, 95, 96, 114, 115, 117, 125-138, 142, 143.
—Partida a Madrid. Notificació als consellers: 176; qüestió de cerimonial: 177; visita dels consellers: 178; partida: 181, 592.

OLIVER, Bernat, mercader, batlle de la ciutat: 239, 244, 276, 279.

Olot: 320 (nota).

Ordes mendicants, visita dels consellers a les. V. Visites ordinàries dels consellers.

[Oristany], Oristani: 528.

[ORISTANY], arquebisbe d'. V. [SOTOMAYOR].

ORLAU, doctor: 618, 619.

ORLAU, Amador: 621.

OROZCO, Francisco d', V. OLIAS, Mortara i Sarreal, Marquès d'.

OSALGUER, Josep, adroguer de Ripoll: 774.

OSUNA (Usuna), duc d', i marquès d'Ureña, virrei de Catalunya: 495 (nota), 507-515, 517, 519-523, 525 (nota).

OSUNA, duquessa d', virreina: 521.

OSUNA, duc d', virrei de Catalunya.
—Petició d'ampliar el Palau del Virrei: 495 (nota).
—Qüestions per no haver acompanyat la lletra de la reina amb el privilegi: 507-510; ambaixada de benvinguda per part de la ciutat: 511.

—Entrada a Barcelona: 511-514; jurament: 513; qüestió per portar els consellers les maces altes: 513, 514; visita dels consellers: 514.
—Correspondència: 509, 517, 525 (nota).
—Ambaixada dels consellers: 522.
OVANDO (Ubando), Melcior d': 38, 49, 212.
OXEDA [Ojeda], Pere [jesuïta]: 599.

P

Pa.
—Arrendament del: 133.
—Exacció sobre el: 768, 769.
PACIÀ, bisbe de Barcelona, sant.
—Festivitat de: 68, 247, 294, 484.
—Imatge de: 608.
Padró. V. Pedró.
PADRÓ, Rafel, cirurgià, obrer: 220-223, 270-272.
PAGESOS: 85, 86, 313.
—V. FÀBREGUES; SANTPERA.
PAGUERA. V. PEGUERA.
Pajols. V. Drets.
[Palafrugell], Palafergell, vila de: 251.
Palau de la Comtessa o del Governador: 3, 158, 223, 314, 315, 504.
—Saló del: 158, 223.
Palau de la Inquisició: V. Inquisició.
Palau del Virrei, al carrer Ample: 8, 17, 24, 30, 32, 38, 48, 51, 55, 65, 95, 99, 143, 150, 151, 178, 242, 247, 248, 258, 259, 264, 272, 274, 284, 285, 290, 331, 338, 339, 380, 385, 395, 409, 432, 435, 439-448, 458, 473, 478-480, 492, 495 (nota), 514, 515, 517, 521, 759, 761, 768, 770, 775.
Palau del Virrei. Ampliació demanada pel duc d'Osuna: 495 (nota).
Palau episcopal o del Bisbe: 3, 7, 47, 55, 63, 72, 77, 99, 107, 113, 121, 151, 157, 159, 171, 183, 187, 224, 231, 241, 242, 289, 290, 326, 333, 342, 343, 356, 358, 365, 396, 397, 400, 429, 459, 467, 489, 513, 551, 553, 595, 726.
Palau reial: 420, 532, 786.
Palau o casa del canceller Brauli Sunyer: 56, 152.
—Al cap del carrer de Montcada: 11.
—A les escales de Cassador, prop Sant Just: 224.
Palaus. V. Cases.
PALAUDÀRIES, Bernat, mercader, cònsol de Llotja: 491 (nota), 497, 498, 512.
PAL·LAS: 608.
Pallols. V. Drets.
Palma, la. V. La Palma.
PALMAROLA, Joan, doctor, advocat de la ciutat: 82, 87, 637, 688, 716.
Palla, carrer de la: 553.
PAPA: 656, 703, 741.
—V. SIXTE IV; PIUS IV; PIUS V; SIXTE V; PAU V; GREGORI XV; ALEXANDRE VII.
PAR, advocat, doctor: 637.
PARAYRES. V. PERAIRES.
PAREDES, comte de: 312.
PARÉS, Miquel, notari reial, escrivà de manament: 322.
Parròquies de la ciutat: 243, 267, 268, 332, 521, 596.
—V. Pi; Santa Maria; Sant Cugat; Sant Just; Sant Miquel.
Pasenas, vila de: 283.
Pasqua de l'Esperit Sant, festa de: 26, 75, 120, 253, 308, 363, 428, 495; suspensió per contenció amb el Capítol: 194.
Pasqua de Resurrecció, festa de: 22, 71, 113, 187, 250, 301, 353, 356, 426, 489, 568, 724.
PASSAMANERS. V. SALA, Feliu.
Pastim (pastrim), arrendament del: 40, 126, 179, 264.
PASTOR i Just, festivitat dels sants: 36, 314, 515.
PASTOR, Jeroni, ciutadà: 587, 599, 715, 753, 754.
—Batlle de la ciutat [en el trienni 1657-1660]: 6, 36, 57.
—Conseller en cap: 77, 78, 81, 83, 90, 92-95, 98.
—Batlle de la ciutat [en el trienni 1666-1669 (*)]: 409.
PASTOR, Sebastià: 709.
PASTORS: 35.
Pastrim. V. Pastim.
Pastures: 632, 635, 637, 748, 749.
Patrocini de Maria Santíssima, festivitat

(*) Renuncià en novembre de 1667, segons el *Reg. de Deliberacions*, 1667, f. 244.

del: 44, 94, 142, 217, 265, 266, 334, 390.
Patrons, sants. V. Festivitats religioses.
Pau entre Espanya i França, i casament de la infanta Maria Teresa amb Lluís XIV de França.
—Lletres del rei, del virrei i de l'agent de la ciutat a Madrid: 49, 50, 64, 69, 542-546.
—*Te Deum* en acció de gràcies: 50, 544, 548.
—Deliberacions del Consell de cent: 50-52, 65, 538-547.
—Visites dels consellers al virrei: 51, 65, 66, 538, 539, 544, 547.
—Memorial d'exemplars sobre festes amb motiu de paus: 51; 52, 538-542.
—Ajustament del tractat de pau: 65.
—Publicació de la pau: 65.
—Ofici i processó: 65-68, 548.
—Alimàries: 51, 65, 66, 68, 69, 538, 539, 545-548.
—Crides per les festes: 547-549.
PAU, sant, *Epístola als* Hebreus: 599.
PAU V, Papa: 572-575, 579, 582, 589.
PAYSSA, Josep, notari, ajudant d'escrivà major: 294.
Pedralbes, monestir de: 212, 262, 380.
PEDRENYALERS. V. PRATS, Joan.
Pedró (Padró): 240, 357. 512.
PEGUERA, Anton de, noble: 461.
PEGUERA, Joana de, noble: 461.
PEGUERA (Paguera), Lluís de, noble: 319 (nota), 320 (nota), 322.
Peix, dret del. V. Drets.
PELLERS. V. SALA, Joan.
Pelli, Montserratus, draper: 557, 560.
PENEDÈS, ardiaca del: 738 (nota).
Penes.
—Canòniques: 574, 575, 581, 583. V. Càrcers episcopals; Contenció del clavari; Inquisició.
—De confiscació: 135.
—De mort. D'escapçament: 283, 284, 419, 420; d'esquarterament: 284; de forca: 251.
—De presó: 36, 85, 86, 217, 540, 708, 710, 712. V. Inquisició.
—Desordres per la pena de mort de Miquel Rius. V. RIUS, Miquel.
—Pecuniàries: 36, 87.
Penons. V. Banderes.
PEÑARANDA, comte de, «grande» d'Espanya: 331, 332, 785 (nota).
PERAIRES (parayres). V. BOLLÓ, Mateu; DALMASES, Pau; GALLART, Joan.
PERAPERTUSSA, Antoni de, vescomte de [Joch] Ioch, protector del braç militar: 590.
PERE, sant: 600, 601, 611.
—Festivitat de: 258.
PERE Crisòleg, sant: 598.
PERE II [de Catalunya i III d'Aragó], rei: 134.
PERE III [de Catalunya i IV d'Aragó], rei: 134, 669, 783.
PERE, infant, fill de Jaume II: 783.
PERES, Benet, mestre de cases: 715, 753, 754.
Perpinyà: 393, 402.
PERSES: 588.
Pes de la Farina: 46, 749.
PESADORS de la llenya: 81.
PESCATERS: 58.
Pesta. V. Sanitat.
Peu de la Creu, monestir dels Angels i. V. Angels.
Pi, església parroquial de Nostra Senyora del: 11, 60, 78, 104, 119, 122, 161, 202, 233, 252, 256, 267, 281, 304, 311, 346, 347, 362, 366, 406, 427, 431, 470, 494, 500, 553, 705, 706.
PI, església parroquial de Nostra Senyora del.
—Capellans: 11, 60, 104, 105, 234, 267, 281, 282, 346, 347, 470, 705.
—Rector: 697, 705, 706.
—Obrers: 11, 60, 104, 105, 161, 162, 234, 281, 346, 347, 470, 697, 705, 706.
—Parroquians: 267.
Pi, Nostra Senyora del.
—Oposició del rector i obrers a la fundació del monestir dels Agonitzants: 697, 705.
—Relació dels monestirs que hi havia en 1662 en el terme de la parròquia del Pi: 706, 707.
PIELLA, advocat de la Llotja de la mar: 293.
PIELLA, Josep, cònsol de Llotja: 25 (nota).
Pietat, capella i portal de Nostra Senyora de la. V. Sant Agustí.
Pilar, festivitat de Nostra Senyora del: 263.
PINEDA, Joan de, de la Companyia de Jesús: 588, 598.
PINÓS, Josep de, noble: 172.
PINÓS, Josep Galceran de, noble: 47.

[PIOMBINO, príncep de]. V. LUDOVISI.
PIQUER, Miquel, conseller quint: 738 (nota).
PIUS IV, Papa: 656.
PIUS V, Papa, sant: 656.
PLA, Pau, canonge ardiaca: 597.
Pla d'En Llull (Lluy): 49, 551.
Pla de Sant Francesc: 442.
Plaça.
—De l'Angel. V. Blat vell.
—De la Blanqueria. V. Blanqueria.
—Del Blat vell. V. Blat vell.
—Del Born. V. Born.
—De Casa de la Ciutat. V. Casa de la Ciutat, plaça de.
—De la Llana. V. Llana.
—Nova: 84, 86, 241, 289, 333, 358, 513, 586.
—Del Rei. V. Rei, plaça del.
—De Santa Anna. V. Santa Anna, plaça de.
—De Sant Jaume. V. Sant Jaume, plaça de.
Places i carrers de Barcelona: 83, 85, 313, 446, 540, 550-553.
Placeta de la Verònica. V. Verònica.
PLANELLA, Pere de, donzell.
—Administrador de places: 101 (i nota), 102.
—Capità de cavalleria de l'exèrcit de Catalunya i reconeixedor de monedes: 320 (nota).
PLANELLA i Cruylles, Pere, noble, sergent major: 506 (nota).
PLANES, Eloi, mercader, ciutadà: 738 (nota).
PLANES, Joan, blanquer, conseller sisè: 2, 5, 7, 8, 11, 14, 22, 24, 26, 28, 30, 42, 44, 45, 47, 54, 533, 538.
PLASÈNCIA.
—Bisbe de. V. CRESPÍ de Borja.
—Comte de: 436, 437.
Pluja: 165, 175, 180, 195, 217, 234, 238, 244, 274, 275, 304, 305, 342, 349, 421, 472, 488.
—Benedicció del terme per necessitat de: 116, 117.
—Pregàries i processons per: 22-25, 109-111, 115, 118, 164, 179, 180, 217, 303, 304, 334, 335, 340, 342, 345, 346, 361, 362, 417-419, 550-554, 561, 742, 743.
—Processó de *Te Deum* en acció de gràcies de: 165, 175, 180, 217, 305, 349, 425, 740.
POBAR, marquès del. V. ARAGON.
Poesies: 190, 204, 211.
—Certàmens poètics: 182, 196, 234, 235, 262, 587, 606-631.
POLICARP, imatge de sant, bisbe d'Esmirna: 608.
Pólvora, carnisseria del molí de la: 84, 86, 114, 115.
PONCE DE LEON, Lluís: 73 (nota).
PONS, Francesc. V. FONTS.
PONS, Francisco de, abat de Besalú, canceller de Catalunya: 368, 369, 386, 387, 397, 399, 400, 410, 411, 430, 453, 459, 460, 462, 463, 477, 478, 513, 519, 521.
Pont.
—Nou: 442.
—De Santa Marta: 551.
PONT, Pere, administrador de places: 159.
Pontons: 284.
—Hostal de la Barca: 284.
PORFIRI: 663, 664.
Port de Barcelona: 40, 42, 79, 128, 129, 193, 202, 203, 228, 294, 314, 331, 436, 626.
Porta Ferrissa, portal de la: 192, 195, 241, 289, 513, 606, 707.
Portal.
—De l'Angel: 23, 707, 710.
—De la Bocaria: 553, 707; capella del: 707.
—Dels Escudellers: 757, 758.
—De Mar: 49, 56, 100, 153, 225, 273, 340, 439, 448, 460.
—Nou: 37, 91, 124, 208, 261, 317, 373, 516; carrer del: 208, 317, 449, 516, 748.
—Dels Tallers. V. Tallers.
—De la Drassana: 757.
—De la Porta Ferrissa. V. Porta Ferrissa.
—De Sant Antoni: 240, 241, 289, 333, 346, 351, 357, 358, 362, 367, 419, 428, 484, 485, 512, 513; torres del: 241, 513.
Portals de la ciutat.
—Drets dels. V. Drets.
—Guarnició dels: 125, 126, 762.
—Claus dels. V. Concepció.
PORTELL, Josep, obrer: 2, 54.
PORTER del clavari: 357, 512.

PORTERS: 530.
PORTIOLES, Joan, mercader: 300 (nota).
Portugal: 528, 676, 760.
PORTUGAL, infanta de. V. ISABEL.
[PORTUGAL, Fadric de], virrei de Catalunya en 1526: 541.
Porxo de Sant Jaume. V. Sant Jaume.
PRABOST. V. [PREBOST].
Pragmàtiques reials. V. Monedes.
PRATS, Joan, pedrenyaler, conseller sisè: 336, 341, 343, 347, 348, 357, 363-366, 386, 387, 394.
(PREBOST) prabost de la ciutat: 436.
Precedència o graduació.
—En els acompanyaments i rebudes de personatges. V. Rebuda i comiat.
—En les processons segons la concòrdia entre la Ciutat i el Capítol: 717-721, 736, 737 (i nota).
—En les festivitats religioses en la Seu: 727-729.
—En l'anada a la Seu la vigília de Corpus: 28, 29, 76, 120, 200, 254, 309, 429, 496-498, 732, 733; qüestions: 364.
—En la entrada i jurament de virreis: 23, 240, 241, 289, 290, 386, 387, 477, 478, 511-514, 736.
—En les entrades de bisbes: 357, 358.
Precedència o graduació en el seure.
—En les festivitats religioses, segons la Concòrdia entre la Ciutat i el Capítol: 717-720, 725, 727, 730-733, 735; qüestió sobre el lloc dels advocats de la Ciutat: 457; qüestió entre els consellers i els frares de la Mercè: 491, 492.
—En les visites: 3, 11, 13, 24, 30, 38, 39, 42, 43, 51, 55, 56, 65, 99, 143, 151, 152, 178, 193, 194, 210, 223, 224, 226, 242, 247, 248, 257, 259, 265, 272, 275, 278, 285, 290, 299, 312, 315, 316, 326, 330-332, 334, 339, 341, 342, 359, 360, 368, 369, 371, 377, 381, 382, 389, 395-397, 409, 440, 443, 458-460, 473-475, 478, 480, 482, 492, 502, 504, 505, 515, 517, 519. en la plaça de Sant Jaume: 28, 76, 120, 121, 199, 200, 254, 255, 302, 303, 308, 309, 363, 364, 496-498.
—Qüestions en l'estudi: 197, 198.
Predicadors, monestir de l'orde de. V. Santa Catarina.
PREDICADORS, orde de.
—Provincial: 374 (nota), 377.
—Religiosos. V. AMBROSIO LAT.; [CRESPÍ i de Valldaura].
Prèdiques: 46, 68, 183, 587, 588, 595.
PRESIDENTS de tribunals: 73 (nota).
Presó i presidis: 141, 217, 284, 420, 786.
—V. Càrcers episcopals; Inquisició.
Presó, carrer de la Davallada de la. V. Davallada de la Presó.
Presó, pena de. V. Penes.
Préstecs de la ciutat: 570 (nota), 674, 675.
PRÍNCEPS.
—De Savoia: 783 (i nota).
—V. CARLES; FELIP PRÒSPER; FERRAN; LUDOVICI.
—De Bohèmia i d'Hongria. V. ERNEST; RODOLF.
PRÍNCEPS, infants i persones reials.
—Festes per naixement de prínceps: 741. V. Naixement.
—Rebuda i comiat. En Casa de la Ciutat: 82, 83, 210; en la Seu: 592, 730, 733-736.
—Festes per la salut de reis i prínceps: 740, 741.
—Entrada a Barcelona. V. Entrada.
Principat de Catalunya. V. Catalunya.
Privilegis de la ciutat.
—V. Annona; Baronies.
—Llibre d'En Xammar sobre els privilegis de Barcelona: 323 (i nota).
Processons.
—Canvi de curs d'una processó per haver-ho demanat la virreina duquessa d'Osuna: 521.
—Cerimonial en les processons, segons la concòrdia entre la Ciutat i el Capítol: 716-721, 727, 728; lloc de l'argenter del Capítol: 736, 737 (i nota).
—De benedicció del terme: 116, 117, 176-178, 720, 721.
—De festes i accions de gràcies: 8, 10, 50, 68, 142, 146, 525 (nota), 541, 544, 548, 720, 721, 740, 741, 743. V. Pluja; Sanitat.
—De pregàries: 267, 268, 520-522, 720, 741, 743. V. Pluja.
—V. Angel Custodi; Assumpció; Concepció; Corpus; Creuada; EULÀRIA, santa; GALDERIC, sant; Jubileu; Lledànies; MADRONA, santa; «Niño perdido»; RAMON de Penyafort, sant; SEBASTIÀ, sant; Setmana Santa; SEVER, sant; TOMÀS de Vilanova, sant.
—Portants del tàlem en les processons. V. Tàlem.
PROCURADORS fiscals: 128, 129, 530, 766. V. BONET, Miquel.
PROHOMS: 5-7, 11-15, 18, 20-23, 25-30, 37, 38, 40, 41, 43-47, 49, 57, 58, 60-63, 67-69, 72, 74, 75, 77, 78, 91-95, 97, 100-102, 105-109, 113, 116, 119-122, 124, 125, 127, 138, 139, 142, 145-147, 154-157, 159, 162, 163, 170-172, 179, 182-184, 186, 187,

189, 201-203, 207, 208, 214, 216, 217, 220, 227-231, 238, 244, 245, 250, 252, 253, 255, 256, 261, 263, 265, 268, 269, 274, 275, 279, 282, 288, 297, 298, 301, 303, 304, 307 (nota), 308-311, 316, 317, 329, 333, 334, 340, 342, 347, 350, 356, 361-367, 373, 387, 389-391, 396, 400, 406, 407, 410, 428-430, 433, 434, 442-444, 462-467, 470-472, 479, 484, 489, 493, 495, 497-500, 502, 503, 513, 516, 524, 591, 717-720, 723-727, 730, 731, 734, 735, 737 (nota).
PROTONOTARI, lloctinent de: 531.
—Del Principat de Catalunya: 24, 478.
Provençals, Sant Martí de. V. Sant Martí de Provençals.
Proverbis, llibre dels: 612.
[Puces], Pusas, baluard i torre de les: 757.
PUEYO, Josep de, regent del Consell d'Aragó: 74, 88, 144, 169, 531, 546, 571, 659.
PUIG, Francesc, sabater: 217, 218, 708 (i nota), 713.
PUIG, Francesc. Nova obligació dels seus deutes a la ciutat, feta pel clavari: 217, 218, 708 (i nota), 709-713.
Puigcerdà (Puigzerdan): 264, 769, 775.
PUIGGENER (Puigjaner), Francesc, militar, donzell: 4, 96, 374, 377.
—Clavari (*): 34-36, 51, 538, 711.
—Conseller en cap: 269-275, 277-283, 285, 287, 289-292, 298, 299, 302-304, 308, 309, 311, 312, 314-317, 326, 327, 329-338, 560, 561.
PUIGJANER i Nicolau, Francesc.
—Mostassaf: 276, 279, 313.
Puigzerdan. V. Puigcerdà.
PUJOL, escultor: 607.
PUJOL, Joan Francesc, agent de la ciutat en la Cort de Madrid: 381, 503, 514, 785 (nota), 788 (i nota).
PUJOL, Joan Francesc. Correspondència: 381, 514, 788.
Purificació de Maria Santíssima. V. Candelera.
PUSSO, Antoni, genovès: 132.

(*) Segons *Dietari*, XVI, 424-425.

Q

Quadre de la Mare de Déu de Montserrat i els consellers de Barcelona: 610.
Quaresma.
—Dimecres de cendra, primer dia de quaresma: 16, 62, 108, 173, 244, 292, 350, 417, 480.
—Divendres de quaresma; visita a l'hospital i al monestir de les Mínimes: 16, 17, 19, 64-66, 69, 70, 108-111, 175-177, 180, 184, 244, 246-248, 292, 294, 297, 298, 300, 351-353, 417, 418, 420-422, 425, 482-485.
—Dissabte de quaresma; completes dels enamorats. V. Enamorats.
—V. Setmana Santa.
Quatre cantons del carrer Ample: 48, 519, 598, 605.
Quatre cantons de Bellafilla: 444. 48, 519, 598, 605.
Quatre cantons del Call: 48.
Quatre cantons que van a l'Encant: 48.
QUERALT, Ramon de, canonge, tresorer del Capítol de la Seu: 738 (nota).
QUEROL, Antoni, sastre: 754, 778.
QUINTANA, Josep Miquel, ciutadà, clavari: 710.
QUIRINO de Salazar, Ferran [jesuïta]: 599.

R

RÀFOLS, Miquel, boter, conseller sisè: 525 (nota).
Rambla: 192, 195, 196, 447, 512, 594.
Rambla. Obres en la muralla: 195, 196.
Ramellets i copes de vidre: 28, 33, 76, 121, 157, 201, 255, 309, 364, 464, 498.
RAMON, Miquel de, comissari general de la cavalleria de l'exèrcit de Catalunya: 318 (nota), 320 (nota).
RAMON, Montserrat, doctor de la Reial Audiència: 323.
RAMON de Penyafort, sant.
—Festivitat, penó (o bandera), i processó de: 11, 12, 60, 61, 105, 162, 163, 234, 238, 282, 283, 306, 307, 347, 348, 405-407, 470, 471, 718, 719, 742.
— Imatge de: 608.

RAMONA, Miquel, militar. mostassaf: 101 (i nota).
Rams, diumenge de: 20, 70, 111, 112, 184, 249, 300, 354, 425, 486, 727.
REART, Antoni, secretari del virrei: 453, 473, 475, 476, 545.
REART i de Llupia, Onofre, sagristà, canonge: 597.
Rebosters: 442, 496, 498.
Rebuda i comiat.
—Del bisbe de Barcelona. V. BISBES de Barcelona.
—De bisbes i persones eclesiàstiques en Casa de la Ciutat. V. Casa de la Ciutat.
—Dels consellers. V. CONSELLERS.
—De diversos personatges en la Seu. V. Festivitats religioses, cerimonial en.
—Del governador de Catalunya. V. GOVERNADOR.
—Del virrei de Catalunya. V. VIRREI.
—De prínceps i persones reials. V. PRÍNCEPS.
—De nobles i persones civils en Casa de la Ciutat. V. Casa de la Ciutat.
RECEPTORS de drets: 89, 90 (nota(, 321, 367 (nota).
Recognoverunt Proceres: 134.
RECONEIXEDOR de monedes: 320 (nota), 678-680.
RECTOR de l'Estudi general. V. ESTUDI.
Registre de Deliberacions (*).
—De l'any 1630: 784.
—De l'any 1647: 737.
—De l'any 1657: 775.
—De l'any 1659: 4-6, 12-15, 19, 20, 25, 31-33, 37, 38, 40-43, 50-52, 527, 533-535, 537, 543.
—De l'any 1660: 52, 57, 58, 61, 62, 64-66, 69, 70, 72, 73, 75, 77-79, 83, 87, 88, 90-96, 544, 545, 547.
—De l'any 1661: 97, 101, 102, 104-106, 108, 110, 111, 113, 116-118, 120, 122, 123, 126, 127, 131-133, 139, 140, 143, 554, 555.
—De l'any 1662: 147, 150, 157, 163-165, 167, 169, 173, 174, 176, 179, 184, 188-190, 192, 199, 205-207, 209, 210, 212-219, 562, 567, 570, 636, 639-642, 647, 649, 651, 652, 654, 655, 657, 675, 676, 691, 693, 697, 699-702, 705, 707, 709, 713, 716, 751, 780.
—De l'any 1663: 220, 228, 238, 239, 243, 245, 246, 248, 249, 252, 253, 256-262, 264, 268, 658, 662, 665, 672, 673, 757, 759, 763, 766, 769-772, 774-776, 778.
—De l'any 1664: 269, 272, 276, 283, 287, 294, 295, 297, 298, 300, 302, 303, 308, 311, 312, 317, 318, 326-328, 334, 335, 561.
—De l'any 1665: 338, 341, 349, 352, 354, 359, 361, 368, 373, 384, 387, 390.
—De l'any 1666: 391, 392, 397, 401, 403, 405, 408, 411, 412, 414, 421, 422, 425-429, 431, 433, 436, 440, 449-454.
—De l'any 1667: 454, 464, 472, 476, 483, 486, 491, 495, 503, 504, 506-508, 517, 518, 520, 522, 525.
—De l'any 1668: 525.
Registre de Lletres closes: 327 (nota), 640, 695, 785 (nota), 787-789.
Registre de Lletres a Papes i Reis: 785 (nota).
Registre d'Ordinacions [i crides]: 109 (nota), 206 (nota), 428 (nota), 549, 551-553, 555.
Regomir, carrer del: 242, 442, 522.
Rei, plaça del: 47, 84, 86, 155, 254, 419-422, 447, 551, 586, 591, 710, 785, 787.
—Baluard del: 757.
—Hospital del. V. Hospital.
REIG, doctor Pau, canonge de Barcelona: 693, 694.
REINES.
—D'Aragó: 306, 740, 741, 744, 750., V. MARIA; JOANA; GERMANA.
—D'Espanya. V. ISABEL; MARIANA d'Austria.
—De França: V. MARIA TERESA.
—D'Hongria. V. [MARIA d'Austria].
—V. EMPERADRIU.
REIS.
—D'Aragó: 83, 85, 195, 297,

(*) En quasi totes les pàgines indicades, el *Reg. de Deliberacions* són citats per nota.

306, 307 (nota), 388, 415, 508, 510, 528, 668-670, 716, 740, 741, 744. V. PERE II; JAUME II; PERE III; JOAN I; MARTÍ; ALFONS IV; JOAN II.
—De Bohèmia. V. MAXIMILIÀ II.
—D'Espanya. V. FERRAN II; CARLES I; FELIP I; FELIP II; FELIP III; CARLES II.
—De França. V. [FRANCESC I]; [LLUÍS XII]; [LLUÍS XIV].
—D'Hongria. V. MAXIMILIÀ II; LEOPOLD.
REIS i persones reials. V. PRÍNCEPS.
Reis en la processó de Corpus: 741, 746.
REIS d'Orient, sants: 611.
—Festivitat dels: 11, 60, 104, 161, 233, 281, 346, 406, 469.
Reliquiaris: 541.
Relíquies i cossos sants. V. GALDERIC, sant; INNOCENT, sant; MADRONA, santa; MARIA, vel de la verge; OLEGUER, sant; SEVER, sant.
Repenedides, monestir de les (*): 16, 64, 109, 175, 246, 292, 351, 418, 482, 706.
Represàlies i marques contra Hostalrich: 688-691.
[REQUESENS de Soler, Lluís de], governador de Catalunya en 1505: 540.
RESPALL, Francesc, ciutadà honrat, batlle de la ciutat (**): 228.
Retiro, Buen. V. Madrid.
Revenedors, confraria dels: 313.
REVERTER, Francesc, ciutadà: 96.
REVERTER, Francesc, notari públic de Barcelona, conseller quint: 2, 5.
RIALP, vídua: 697 (nota).
[RIBAGORÇA, comte de], virrei de Catalunya, en 1505: 540.
RIBER, Miquel: 632.
RIERA, Jaume: 613.
RIERA, Jeroni, doctor en dret, ciutadà, conseller terç: 97, 133, 147, 148.
Ripoll: 774.
Rius. V. Besòs; Llobregat.
RIUS, Andreu, sabater, conseller

(*) S'hi instal·laren les monges Mínimes (*Dietari*, XVI, 173).
(**) Segons *Reg. de Deliberacions*, 1662, f. 5, 6, 14 v.°, 18, 34, 44, 52 v.° i 61 v.°, i *Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 7 v.°

sisè: 97, 98, 105, 107, 120, 133, 148, 555.
RIUS, Francesc, mercader, cònsol de Llotja: 252 (i nota), 253.
RIUS, Miquel, (a) *la Anxova*, capità d'infanteria: 419, 420, 422, 785.
RIUS, [Riu] (*), Rafel, apotecari, obrer: 269-272, 336-338.
RIUS, Miquel.
—Sentència de mort. Desordres en la plaça del Rei, atropellant els soldats a la gent: 419, 420, 422, 785, 786; morts i ferits que hi hagué: 420, 421, 424, 787-789.
—Execució de la sentència: 420.
—Lletres dels consellers: 421, 785 (i nota), 787, 788.
—Lletra dels diputats: 785 (nota).
—Lletra de la reina als consellers: 422 (i nota), 423, 424.
ROBLES, abat de: 199, 200.
ROBRES (Robles), comte de, regent del Consell d'Aragó: 14 (nota), 73 (nota), 74, 88, 144, 169, 531, 546, 571.
ROC, sant.
—Festivitat de: 37, 91, 124, 208, 261, 317, 373, 449, 516.
—Imatge de: 608.
ROCA i Julià, Joan Baptista, conseller terç: 2.
RODOLF, príncep d'Hongria i de Bohèmia (**): 782, 784 (i nota).
ROGER, Joan, mercader: 300 (nota).
ROGER, Josep, credencer dels forments: 129.
ROIG, Benet, carnisser: 710-712.
[ROJAS I BORJA, Francesc de], arquebisbe de Tarragona: 190, 192, 638-640, 643, 647, 648.
[ROJAS, Francesc de], arquebisbe de Tarragona. Correspondència: 647.
Roma: 73 (nota), 168, 193, 206, 207, 210, 369, 376, 479, 481, 571, 576-579, 585, 588, 600, 701, 754.
—Basílica de Sant Joan de Letran: 576.
—Basílica de Sant Pere: 576.
—Camp de Flora: 576.
—Cancilleria apostòlica: 576.

(*) Segons *Reg. de Deliberacions*, 1664, f. 12 v.°
(**) Més tard emperador Rodolf II.

—Col·legi Romà de la Companyia de Jesús: 670.
—Santa Maria la Major: 576, 577, 754.
— Senat: 585, 586.
—Universitat literària de la Sapientia: 670.
ROMEU, Jeroni, ciutadà, 96, 762, 766.
ROMEU de Ferrer, Josep, regent del Consell d'Aragó: 144, 169, 424, 453, 571, 785 (nota), 788 (nota).
RÒMUL: 591.
RONDÓ, Jaume, notari: 712.
RONDÓ, Jaume, notari públic: 738 (nota).
Roser, capella del. V. Seu.
ROSSELL, Pau, mercader, conseller quart: 2.
Rosselló, comtat de: 284, 383, 402, 506, 527, 528, 530, 531, 545.
[Rosso], Roso, Pau del, degà i canonge de Barcelona: 31.
ROVIRA i Boldó, Josep, canonge: 738 (nota).
Rua: 442, 447.
RUSSI, Antoni, genovès: 128.

S

SABATA, Jeroni, notari públic, escrivà racional i mestre de cerimònies: 307, 308.
SABATERS.
—V. DALMAU, Pere Joan; PUIG, Francesc; RIUS, Andreu.
SADA, Dídac de, secretari del Consell d'Aragó: 14 (nota), 73 (nota), 74, 88, 144, 169, 319 (nota), 328, 383, 412, 415, 424, 453, 531, 546, 571, 659, 760, 785 (nota), 788 (i nota).
SAFONT, Josep, notari de la Batllia general: 130.
SAGRERA, Jacinte: 443.
Sala de les Armes: 758, 762-764.
SALA, Feliu, passamaner: 754.
SALA, Feliu, verguer: 383.
SALA, Francesc, cònsol de Llotja: 426 (i nota).
SALA, Francisco, ciutadà: 476.
SALA, Francisco, militar: 522, 523.
SALA, Francisco, noble: 317, 511, 737 (nota), 779.
SALA, Joan, peller, conseller sisè: 53, 54, 61, 63, 93, 98.
Salamanca: 540, 659.
SALAMÓ, Jaume, protonotari, secretari del virrei: 24, 531.
SALAMÓ, menor, Jaume, ciutadà, cònsol de Llotja: 73 (nota).
SALAVERT, Francisco: 620.
SALBA. V. ÇALBA.
SALOMÓ: 619.
SALVADOR, T., apotecari: 48.
Salves d'artilleria: 40, 141, 241, 439, 446, 448, 513, 592.
SAMMANAT. V. [SENTMENAT].
SAMSÓ i de Vergós, Maria: 612.
SANCTIUST. V. SANT-JUST.
Sang de Jesucrist.
—Processó de la: 21, 186.
—Imatge del sant Crist de la confraria de la: 267, 420, 786.
SANGALMIER, baró de Vallforjo. V. CRUSOL.
Sanitat.
—Pesta a Nàpols i Gènova; mides sanitàries a l'entrada de naus: 27, 31, 32.
—Mides sanitàries en el tall de les carns: 33-36.
—Pesta en els monestirs durant el setge de Barcelona: 379.
—Jurisdicció sanitària de la ciutat; contrafacció: 32.
—Junta de morbo: 31.
—Pregàries per causa de pesta: 741.
—Accions de gràcies per extinció de contagi: 19, 313, 370, 506, 733.
San Lorenzo. V. [Escorial].
SANMANAT. V. [SENTMENAT].
SANS, Francisco, canonge de Barcelona, ardiaca: 737 (nota), 738 (nota).
Santa Agata, monestir de, de l'orde de la Mercè: 47.
SANTA AGATA, pares Mercedaris del monestir de: 47.
Santa Anna.
—Carnisseria del priorat de: 114.
—Església de: 706.
—Plaça de: 16, 174, 246, 291, 481.
SANTA ANNA, canonges de: 37, 38, 91, 124, 125, 208, 317, 373, 449, 516, 517.
Santa Catarina.
—Església del monestir de: 7,

12, 17, 61, 105, 159, 160, 162, 204, 205, 231, 234, 238, 279, 282, 343, 404, 405, 407, 447, 467, 471, 483, 484.
—Monestir de, de l'orde de Predicadors: 7, 11, 17, 47, 58, 59, 102, 103, 162, 204, 205, 231, 232, 247, 282, 294, 343, 347, 467, 483.
SANTA CATARINA, pares del monestir de: 7, 17, 20, 47, 58, 102, 159, 160, 204, 205, 231, 247, 279, 280, 294, 343, 467, 483.
Santa Catarina, monestir de.
—Conclusions: 484.
—Festes en honor de la Immaculada Concepció: 204, 205.
—Visita de l'emperadriu Margarida Teresa: 447.
Santa Clara.
—Església de: 37, 90, 124, 207, 315, 371, 448, 551.
—Monestir de, de l'orde de Sant Benet: 37, 88, 90, 109, 123, 124, 207, 261, 315, 370-372, 448, 508, 516.
SANTA CLARA.
—Abadessa del monestir de: 37, 90, 124, 207, 315, 371, 373 (nota), 374, 376, 448.
—Monges de: 37, 90, 207, 315, 374-376, 378, 448, 516.
—Obrers de l'església de: 37, 90, 124, 207, 315, 371, 448.
Santa Clara, monestir de.
—Malalties de monges: 516.
—Visites dels consellers. V. Visites.
SANTA COLOMA, comte de, virrei de Catalunya: 307.
Santa Creu. V. Hospital general de Santa Creu.
SANTA CREU, Pau, doctor, ciutadà, conseller segon: 52, 57, 58, 60, 63, 68, 74, 77, 78, 83, 92, 93, 95.
Santa Creuada. V. Creuada.
Sant Adrià de Besòs: 128.
Santa Elisabet, (Santa Isabel), monestir de: 174.
—Església del monestir de: 706.
SANTA ELISABET, abadessa del monestir de: 373 (nota), 374, 376.
Santa Espina, processó de la. V. Espina, santa.
Santa Eulària.
—Carrer de la Davallada de. V. Davallada.
—Capella de. V. Seu.
Sant Agustí.
—Monestir de: 6, 8, 11, 41, 44, 46, 49, 101, 102, 157, 164, 208, 212, 229, 231, 232, 284, 342, 405, 407, 418, 464, 472, 522, 534, 536, 537.
—Capella de Nostra Senyora de la Esperança en: 102, 157, 229, 278, 342, 464, 465.
—Capella de Nostra Senyora de la Pietat en els claustres de: 180, 419.
—Església del monestir de: 44-46, 58, 91, 157, 158, 167, 208, 212, 229, 243, 277, 278, 284, 348, 403, 407, 464, 471, 472, 522.
SANT AGUSTÍ.
—Pares del monestir de: 41, 208, 212, 229, 243, 348, 464, 522, 535, 536.
—Prior del monestir de: 535, 536.
Sant Agustí, monestir de.
—Festes per la canonització de sant Tomàs de Vilanova: 41, 44-49, 534-537.
—Jubileu de Nostra Senyora de l'Esperança: 465.
Sant Agustí, col·legi de: 707.
Sant Agustí, voltes de: 84, 86.
Sant Aleix, capella de. V. Sant Francesc.
Santa Isabel. V. Santa Elisabet.
Santa Llúcia, capella de. V. Seu.
Santa Madrona.
—Església de: 115-118, 311, 331-333, 342, 346, 351, 352, 362, 367, 417, 419, 428, 485, 554-561, 747.
—Convent de Caputxins de: 115-118, 333, 554, 555.
Santa Madrona, església i convent de.
—Enderrocats durant el setge de 1651: 115, 117, 118, 555, 556.
—Reedificació. Ambaixada al virrei: 115; obres: 117, 118, 554; capitulació dels consellers amb el mestre de cases: 555-557; capitulació dels consellers amb el fuster: 557-560; Consell de Cent sobre les despeses de les obres: 311, 560, 561.
—Ambaixada del Capítol de la Seu als consellers: 331.
—Translació del cos de santa Madrona a l'església restaurada: 332, 333.
Santa Magdalena, capella de. V. Carme.
SANTA MAGDALENA, monestir de.
—Priora de: 373 (nota), 374, 376.

—Religioses de: 378.
Santa Maria, carnisseria de: 84, 86.
Santa Maria de la Mar.
—Església parroquial de: 8, 10, 26, 30, 48, 60, 104, 119, 161, 202, 233, 252, 256, 267, 281, 290, 291, 304, 311, 345, 362, 366, 405, 427, 431, 469, 495, 500.
—Fossar de: 48, 242.
SANTA MARIA DE LA MAR.
—Ardiaca de. V. CORTS, Jaume; CORTS i Xarques.
—Beneficiats de: 10.
—Capellans de: 104, 161, 233, 267, 281, 345, 469.
—Obrers de: 10.
—Parroquians de: 267.
Santa Marta (Martra).
—Capella de: 88, 314, 446.
—Pont de: 551.
Santa Mònica, església del monestir [d'Agustins descalços] de: 494.
SANTA MÒNICA, pares del monestir de: 46, 48, 494.
Sant Antoni.
—Església de: 362, 367, 484, 706.
—Portal de. V. Portal.
[Santa Teresa], església del monestir de; de monges Carmelites descalces: 706.
Sant Benet, monestirs de l'orde de. V. Montserrat; Santa Clara; Sant Pau; Sant Pere.
SANT BENET, religiosos de l'orde de. V. ABADESSES; ABATS; ESPINOSA.
Sant Bernat.
—Carnisseria de la casa de: 114, 635, 637.
—Monestir de l'orde de. V. Valldonzella.
Sant Bertran: 437.
Sant Boy, barca de: 711.
Sant Crist, capella del. V. Seu.
Sant Cugat, església parroquial de: 46, 47, 158.
SANT CUGAT.
—Capellans de: 158.
—Obrers de: 47, 158.
—Parroquians de: 47.
SANT CUGAT [del Vallès], abat de. V. AMAT i Desboseh, Gispert.
SANT DOMÈNEC, orde de. V. Predicadors.
Sant Domingo, carrer de: 368.
Sant Felip Neri, església de. V. Agonitzants.
Sant Feliu [de Llobregat]: 203, 239, 288, 509-511.
Sant Francesc.
—Monestir de: 5, 7, 56, 59, 81, 103, 209-212, 225, 291, 461, 467, 501.
—Capella de Nostra Senyora de Loreto: 211.
—Capella de Maria Santíssima, en els claustres: 211.
—Capella de Sant Aleix, sota la escala dels claustres: 211.
—Església del monestir de: 5, 57, 93, 100, 127, 153, 154, 160, 210-212, 214, 231, 232, 263, 273, 280, 330, 340, 344, 389, 396, 404, 448, 461, 462, 467, 525.
Sant Francesc, col·legi de: 707.
Sant Francesc, pla de: 442.
SANT FRANCESC.
—Pares del monestir de: 5, 48, 57, 154, 160, 210; 211, 214, 225, 231, 263, 273, 330, 340, 461, 462, 467, 525, 551, 598, 599, 601, 605.
—Pare provincial de l'orde de: 374 (nota), 376, 377.
—Religiosos de l'orde de. V. DURAN; FRANCÉS de Urrutigoiti; [SOSSA]; TORRES.
Sant Francesc, monestir de.
—Festes en honor de la Immaculada Concepció: 210-212.
—Visita de l'emperadriu Margarida Teresa: 448.
Sant Francisco, creu de: 710.
Sant Francisco de Paula.
—Església del monestir de pares Mínims de: 19, 30, 78, 110, 119, 122, 203, 250, 256, 357, 366, 422, 486, 502.
—Monestir de: 19, 299, 311, 709.
SANT FRANCISCO de Paula.
—Pares del monestir de: 19, 47, 110, 119, 250, 299, 357, 422, 486, 599, 602, 603.
—Obrers de: 110, 250, 357, 422.
Sant Francisco de Paula. Conclusions: 119.

Sant Gaietà, monestir de l'orde de. V. Sant Matias.
Sant Homobono, capella de. V. Carme.
Sant Jaume.
—Església de: 28, 30, 33, 78, 122, 154, 202, 206, 256, 260, 264, 302, 303, 311, 313, 366, 370, 430, 496, 497, 500, 507, 553.
—Font de: 76, 120, 254, 308, 364, 496.
—Fossar de: 200, 255, 302, 309, 364, 497, 498.
—Plaça de: 6, 7, 41, 48, 57, 58, 60, 61, 67, 69, 72, 74-77, 94, 100-102, 105, 109, 113, 116, 120, 121, 127, 138, 139, 142, 154, 181-184, 189, 199-201, 216, 227-229, 231, 240, 244, 245, 250, 252-256, 261, 263, 265, 274, 275, 279, 282, 283, 289, 290, 301, 303, 308-311, 316, 329, 333, 340, 341, 347, 348, 357, 358, 361, 363-367, 369, 373, 390, 429, 447, 462, 464, 465, 467, 470, 471, 479, 489, 493, 495, 496, 498, 502, 512, 516, 517, 551, 586, 594, 726, 732.
—Porxo de: 11, 12, 15, 18, 22, 25-30, 37, 38, 41, 43-46, 58, 62, 64, 68, 75, 76, 78, 91-93, 102, 106, 108, 119-122, 124, 145, 146, 155, 157, 159, 162, 170, 172, 179, 187, 199, 200, 203, 207, 208, 214, 217, 238, 248, 250, 254, 261, 265, 288, 297, 298, 302-304, 309, 317, 334, 343, 350, 356, 363, 495, 496, 498-500, 516, 524, 591.
SANT JAUME.
—Obrers de: 206, 313, 370, 500, 507.
—Capellans de: 370, 500.
SANT JAUME, cavallers i comanadors de l'hàbit de: 518, 527, 756.
Sant Jeroni, monestir de: 31.
—Cases dels pares de: 218, 697 (nota).
SANT JERONI, religiosos de l'orde de. V. FAGEDA.
Sant Joan.
—Capella de: 707.
—Carnisseria de la comanda de: 114, 635, 637.
—Font de: 1.
SANT JOAN, duc de, ambaixador del virrei de Nàpols: 31.
Sant Josep.
—Església del monestir de: 18, 180, 215, 485, 706.
—Monestir de Carmelites descalços de: 18, 594.
SANT JOSEP, pares del monestir de: 18, 47, 180, 215, 485.
Sant Just i Sant Pastor, església parroquial de: 26, 30, 36, 68, 78, 119, 122, 203, 224, 247, 256, 267, 294, 304, 311, 314, 362, 367, 428, 431, 484, 495, 502, 515.
SANT JUST i Sant Pastor.
—Obrers de: 68, 247, 294, 314, 484, 515.
—Preveres de: 68, 484, 515.
SANT-JUST (Senjust), i Pagès, Francesc, militar, donzell: 373 (nota).
—Obrer: 336-338, 394.
SANT-JUST, (Sanctiust), doctor Jeroni: 636.
Sant Llàtzer. V. Hospital de Sant Llàtzer.
Sant Llorenç. V. [Escorial].
Sant Martí de Provençals: 710.
Sant Matias.
—Església del monestir de: 16, 66, 174, 246, 291, 481, 706.
—Monestir de, dels pares [Teatins o] Clergues Regulars de sant Gaietà: 16, 292, 481.
SANT MATIAS, pares del monestir de: 174, 246, 481.
Sant Miquel, carrer de la Davallada: 444.
Sant Miquel, església parroquial de: 30, 41, 78, 92, 117, 122, 127, 202, 213, 256, 263, 311, 328, 362, 366, 388, 430, 450, 500, 523, 632, 633.
SANT MIQUEL.
—Capellans de l'església de: 362, 523, 524.
—Obrers de l'església de: 92, 127, 213, 263, 328, 329, 362, 523, 524.
Sant Oleguer, capella de. V. Seu.
Sant Pastor. V. Sant Just.
Sant Pau, carrer de: 553.
Sant Pau del Camp.
—Església de: 24, 27, 111, 552, 553, 706.

—Monestir [de l'orde de Sant Benet] de: 27.
SANTPERA, Miquel, pagès: 710.
SANT PERE de Galligans, abat de. V. AMAT i Desbosch, Gispert.
Sant Pere [de les Puel·les], església del Monestir de l'orde de Sant Benet: 257.
SANT PERE [de les Puel·les], monestir de.
—Abadessa de: 373 (nota), 374, 376.
—Religioses de: 374-376, 378, 599, 600.
Sant Pere més baix, carrer de: 218, 697 (nota).
Sant Roc, capella de: 37, 38, 91, 124, 125, 208, 261, 317, 373, 449, 516, 517.
SANT ROMAN, marquès de; comte-duc d'Uceda (Useda); «grande» d'Espanya, ambaixador del rei a Roma: 479-482.
Sant Sebastià, església o capella de: 13, 30, 61, 78, 105, 122, 164, 236, 256, 283, 311, 349, 350, 366, 405, 408, 431, 472, 501.
Sant Sever.
—Capella de: 141, 142.
—Altar o retaule de: 306.
—V. Hospital de Sant Sever.
Sants Innocents, capella dels. V. Seu.
[Saragossa], Çaragoça: 701, 704.
—Estudi de: 670.
Saraus: 158, 172.
SARDENYA, virrei de: 73 (nota). V. LUDOVISI.
SARRAÏNS: 266.
SASTRES: 237.
—V. ANDREU, Joan; QUEROL.
SATANTÍ. V. SETANTÍ.
SAURINA, Josep, corredor i trompeta reial: 532.
SAVOIA.
—Duc de. V. [CARLES MANUEL I].
—Prínceps de: 783 (i nota).
SAYOL, Felicià: 172.
SAYOL i de Barbarà, Felicià, senyor de Carol: 587, 607.
SAYOL, Francisco: 611, 616, 630.
SAYOL, Josep, flassader: 715, 753, 754.
SEBASTIÀ, sant.
—Festivitat i processó de: 13, 14, 61, 105, 164, 165, 235, 236, 283, 349, 350, 405, 406, 408, 472, 717, 742.
—Imatge de: 608.
SEGORBE, duc de: 74.
SEGUER, doctor Joan: 693, 694.
SEMBESART, Bernat, mercader: 188 (nota).
SEMMANAT. V. [SENTMENAT].
Senat de Roma: 585, 586.
SENJUST. V. SANT-JUST.
Sentències. V. Penes.
[SENTMENAT] Semmanat, (Sanmanat), Francisco de, ciutadà, militar, noble: 126, 127, 137, 172, 439, 460, 476, 762.
— Conseller segon: 1, 2, 4, 5, 20-22, 28, 30, 42, 44, 533.
[SENTMENAT] Sammanat, Ramon de, bisbe de Barcelona: 3, 6, 7, 12-14, 20, 21, 23, 26, 45, 46, 55-58, 61-64, 67, 68, 70-72, 77, 99-102, 105-108, 110-114, 116-119, 121, 141, 145, 151, 152, 155-157, 159, 162-166, 168, 170-172, 176, 178, 179, 181, 183-188, 192, 194, 197, 198, 201, 215, 216, 224, 225, 227-231, 235, 242, 249, 273, 287, 300, 548, 554, 586, 592, 595, 597, 631, 635, 636, 638, 640-646, 648, 649, 654, 655, 692-694.
SENTMENAT, Ramon de, bisbe de Barcelona.
—Contenció amb el Capítol de la Seu. V. Contenció dels bisbes.
—Malaltia: 235.
—Mort: 235.
—Ambaixades dels consellers: 215, 638, 639, 641, 643, 645, 646, 648, 649.
Señor. Pedro de Montaner dize...: 562-566.
Seremonial. V. *Cerimonial*.
SERGENTS majors: 506 (nota).
Sermons. V. Prèdiques.
SERRA, Joan, ciutadà honrat: 665.
SERVERA, notari: 322.
[SERVITES] de Bon-Succés, pares: 48.
SESSA. V. SOSSA.

Setantí (Satantí), Joaquim, alcaid del castell de Bellaguarda: 318 (nota), 319 (nota), 320 (nota), 322.

Setmana Santa.
—Dijous Sant: 20, 70, 112, 185, 249, 300, 354, 425, 487, 727, 728, 730, 738; visita dels monuments pels consellers: 21, 71, 112, 185, 249, 301, 355, 488; processó de la Sang de Jesucrist: 21, 186.
—Divendres Sant: 21, 71, 112, 186, 249, 301, 355, 425, 488, 727, 729, 730; processó de la santa Espina: 22, 71, 113, 186, 250, 301. 356, 488, 489, 730; processó de la Soledat: 22, 187, 250, 301.
—Dissabte Sant: 22, 71, 113, 187, 250, 301, 356, 426, 489.
—V. Rams, diumenge de.

Seu, església de la, Catedral: 2, 6-8, 12-15, 18, 20-30, 37, 41, 43, 44, 47, 50, 53, 57-63, 67-72, 74-78, 88, 91, 92, 94, 98, 100-103, 105-107, 109-114, 116-124, 127, 137, 138, 141-143, 145, 146, 148, 155, 156, 159, 160, 162-167, 169-171, 175, 178-180, 182-189, 192, 194, 198, 200, 201, 203, 207, 214, 216, 217, 219, 221, 226-229, 231, 235, 236, 238, 241, 242, 244, 245, 248-256, 260, 261, 263, 265-268, 270, 274, 275, 277, 279, 280, 282, 283, 287, 288, 297, 298, 300-305, 307-312, 316, 317, 329, 332-337, 340, 341, 343-356, 358, 360-367, 369, 373, 386, 389-391, 398, 400, 403-410, 417-419, 425-431, 440, 446, 448-451, 456, 462, 463, 465, 468, 470-473, 476, 477, 479, 484, 485, 487-491, 493-495, 497-500, 502, 503, 506, 513, 514, 516, 519-522, 524, 525 (nota), 541, 544, 548, 550-553, 567, 568, 587, 590, 592, 595-598, 618, 622, 647, 653-655, 716-721, 723-728, 730-736, 738-740, 742-744, 750, 754.
—Altar major de la: 6, 7, 15, 20-22, 24, 44, 57-59, 61-63, 67, 68. 70-72, 76, 77, 92, 94, 101-103, 105-107, 109, 112, 113, 120, 121, 138, 145, 146, 148, 155, 156, 159, 160, 163, 166, 169-171, 178, 179, 182, 183, 186, 187, 189, 201, 202, 214, 216, 217, 219, 221, 226, 227, 229, 230, 238, 244, 245, 249, 250, 265-268, 270, 275, 279, 280, 288, 290, 297, 303, 309, 310, 337, 338, 340, 343, 344, 346, 349, 350, 354-356, 358, 361, 363, 365, 386, 398, 399, 410, 425, 430, 456, 462, 463, 465, 466, 468, 470, 477-479, 487-489, 495, 497-500, 502, 503, 516, 519, 520, 524, 592, 717-727, 729, 730, 732, 734, 738-740, 742, 746.
—Arxiu. V. Arxiu.
—Capella de la Concepció de Maria Santíssima, en els claustres: 44, 47, 88, 123, 157, 182, 183, 206, 228, 260, 275, 312, 313, 369, 398, 400, 440, 463, 506, 568, 587, 593, 595, 733, 747.
—Capella del Cos preciós de Jesucrist, en els claustres: 28, 200, 429, 498, 733.
—Capella de Nostra Senyora del Roser: 67, 170, 255, 266, 429, 462, 519, 521, 734.
—Capella de Santa Eulària: 7, 24, 53, 63, 97, 98, 107, 146, 148, 149, 169, 171, 182, 219, 221, 242, 268, 270, 271, 290, 298, 300, 335, 337, 358, 387, 391, 447, 454, 456, 478, 484, 513, 592, 730, 731, 738, 743, 746.
—Capella de Santa Llúcia: 726.
—Capella del Sant Crist: 187.
—Capella de Sant Oleguer: 608, 734.
—Capella dels Sants Innocents, en la: 7, 59, 103, 160, 231, 280, 344, 404, 468.
—Claustres de la: 28, 47, 53, 98, 123, 146, 157, 179, 182, 200, 206, 221, 236, 260, 270, 301, 337, 398, 429, 498, 567, 568, 587, 593, 726, 733, 747.
—Portal major de la: 6, 12, 15, 22-24, 44, 47, 50, 57, 60, 63, 67, 68, 77, 92, 101, 105, 107, 121, 145, 146, 155, 159, 162, 170, 171, 179, 182, 183, 187, 227, 229, 241, 242, 244,

245, 248, 254, 256, 265, 267, 274, 289, 290, 297, 309, 311, 340, 343, 356, 358, 361, 363, 387, 400, 410, 411, 429, 430, 446, 447, 462, 465, 470, 478, 479, 495, 497, 498, 513, 516, 520, 522, 524, 551, 553, 724, 732, 734, 736.
—Portal de sota l'orgue: 7, 59, 103, 160, 231, 280, 344, 468.
—Portal dels claustres: 148, 301.
—Portal de Nostra Senyora de la Pietat: 47, 179, 182, 221, 236, 456, 464, 488, 489, 724, 728, 730, 733.
—Portal de Nostra Senyora de la Puritat: 53, 98, 146, 249, 268, 270, 301, 335, 337, 355, 398, 506.
—Portal davant la capella de Nostra Senyora de la Concepció: 47.
—Portal davant la davallada de Santa Eulària: 463.
Seu, capítol de la. V. Capítol.
Seu, plaça de la: 513, 586, 595, 736.
Seu de Barcelona.
—Capellans de la: 5, 12, 14, 20, 21, 62, 70, 71, 106, 112, 149, 160, 162, 164, 166, 185, 186, 199, 220, 222, 231, 249, 254, 271, 280, 300, 301, 309, 338, 350, 354, 355, 364, 446, 447, 468, 471, 476, 487, 488, 497, 541, 551, 592, 596, 721, 724, 727-729, 731, 732, 739-741, 743-745, 747.
—Pavordes de la: 749.
—V. Canonges; Capítol.
Seu de Barcelona.
—Descripció de l'altar major: 592.
—V. Concòrdia; Contenció; Festivitats religioses.
—Jurament de virreis: 23, 24, 241, 242, 290, 386, 477, 513.
—Visita de l'emperadriu Margarida Teresa: 446.
Seu d'Urgell: 670.
Sever, sant, bisbe i patró de Barcelona: 139, 141.
Sever, sant. Súplica dels consellers al rei de posar al príncep Carles, entre altres noms, el de sant Sever, per haver nascut en la seva festa: 139, 141.
—Processó amb el cos de: 109, 110, 550-552.
—Festivitat i processó de: 44, 94, 138, 139, 216, 217, 265, 306, 334, 390, 451.
—Imatge de: 608.
Sevilla (Hispalensis): 528, 756.
Sicília (Cicília): 528, 588.
Sicília, virrei de: 73 (nota).
—V. Lemos, comte de; [Tarazona], marquès de.
Síndic de la ciutat: 66, 128, 319 (nota), 320 (nota), 321, 322, 461, 562.
—V. [Vilaseca]; Ferrer. Pere Màrtir; [Avellà].
Síndic de la Diputació. V. Diputació.
Síndic del Capítol de la Seu. V. Capítol.
Sixte IV, Papa: 572-575, 579, 581.
Sixte V, Papa: 701.
Smyrna. V. [Esmirna].
Sol Veritatis: 599.
Soldats: 125, 420, 422, 503, 504, 506, 562-564, 570 (nota), 592, 758, 786, 787.
Soldevila, Josep, notari públic de Barcelona, escrivà racional i mestre de cerimònies: 1, 11, 12, 20, 60, 90, 105, 124, 139, 160, 162, 163, 166, 185, 186, 198, 200, 207, 225, 226, 231, 238, 239, 260, 282, 283, 300, 305, 315, 347, 348, 350, 354, 355, 370, 371, 388, 435, 436, 448, 465, 470, 471, 476, 487, 491, 492, 497, 498, 507, 512, 513, 751 (nota).
Soledat, processó de la: 22, 187, 250, 301.
Solemnitats. V. *Llibre de Solemnitats.*
Soler, Francesc, mercader, conseller quart: 336, 341, 366, 394.
Soler, Josep, canonge ardiaca: 738 (nota).
Soler, Pere, noble, doctor de la Reial Audiència: 636, 747.
Soler, Salvi, teixidor de lli: 709.
[Sombrerers], Sombrarers, carrer dels: 551.
Soriol, Antoni, adroguer, conseller quint: 2.
Sorribas, Josep, regent del Con-

sell d'Aragó: 14 (nota), 531.
Sorts, carrer de la Carnisseria d'En: 48.
[SOSSA], Sessa, Francisco, [de l'orde de Sant Francesc]: 598.
[SOTOMAYOR, Alfons de, de l'orde de la Mercè] arquebisbe [d'Oristany], bisbe de Barcelona: 326, 327, 333, 339, 342, 343, 346, 347, 349, 350, 354-356, 360, 362, 365, 367, 374 (nota), 376, 396, 397, 399, 400, 407, 408, 410, 418, 425, 427, 429, 444, 446, 447, 457, 459, 460, 462, 463, 465-467, 471, 473, 476, 479, 484-492, 495, 499, 500.
[SOTOMAYOR, Alfons de], bisbe de Barcelona.
—Entrada a Barcelona: 326.
—Malaltia: 484.
SOTS-ADMINISTRADORS de places. V. ANDREU, Joan; CAHIS.
SOTS-BATLLES: 36, 530.
— De cóps: 130.
SOTS-SÍNDIC de la ciutat. V. VIDAL, Joan Baptista.
SOTS-VEGUER: 33, 34, 129, 243, 244, 348, 407, 530.
SUÀREZ, Francisco, [jesuïta]: 599.
SUBIRÀ, doctor Francisco: 693, 694.
Subhastes: 771-778.
—Nova subhasta per causa de millors ofertes, després de lliurada la primera: 775.
Subsistències.
—Proveïment: 83, 85, 129, 136, 411.
—Privilegi de guiatges: 134, 135.
—Fretura per l'esterilitat de la terra 129, 136, 379.
—Agabellament de fruita: 313.
—V. Blats; Carns; Neu; Vi.
SUNYER, Brauli.
—Canceller de Catalunya: 10-13, 28, 29, 56, 100, 152, 153, 170, 224, 225, 257, 273, 530, 531.
—Canonge i tresorer de Tarragona: 10, 12.
—Bisbe de Vich: 257, 258, 273, 299.
SUNYER, Brauli, bisbe de Vich. Consagració a Montserrat: 257.

T

Tabac, arrendament dels drets del. V. Drets i imposicions.
Tabes de les obres de l'església de Santa Madrona: 555-560.
TÀCIT, Corneli: 606.
TAGELL, Pere, apotecari, conseller quint: 269, 277, 279, 282, 289, 309, 311, 330.
TALAVERA, pare mestre, de l'orde de la Mercè: 46.
TALAVERA, Joan Jeroni, notari: 130.
Tàlem de la ciutat: 5, 346, 534, 536, 750.
—Cerimonial per als portants de tàlem en les processons: 717-720.
—Manera de portar el tàlem els dies de Setmana Santa. Concòrdia entre la Ciutat i el Capítol: 728-730; canvi en el cerimonial: 487-489; exemplars: 21, 71, 112, 185, 186, 249, 250, 300, 301, 355, 425.
—Vara de tàlem portada pel governador: 29, 201.
Tallers, portal o torre dels: 116, 117, 178.
—Carrer dels: 707.
Tamborets. V. Bancs.
Tapisseria: 44, 116, 158, 181, 182, 184, 190, 196, 204, 211, 234, 236, 237, 587, 592, 593, 609.
—V. Catifes; Draps de ras; Rebosters.
Taraçanas. V. Drassanes.
[TARAZONA], Tarrassona, marquès de, virrei de Sicília: 42, 43.
Tarragona: 192, 239, 353, 643, 647.
—Arquebisbat de: 353.
—Cort metropolitana de: 751.
TARRAGONA.
—Arquebisbe de: 353. V. MONTCADA; [ROJAS]; ESPINOSA.
—Canonge i tresorer de. V. SUNYER.
—Vicari general de: 647, 648.
TARRASSA, Antoni, calceter: 710.
TARRASSONA, [TARAZONA]. Vegi's marquès de.
TAULA de comuns dipòsits.
—Administradors de la (taulers): 13 (i nota), 273, 339, 349 (nota), 361, 460, 472 (i nota), 492, 493, 712.
—Caixer de la: 8, 9, 568. V. VILAR, Francesc.
—Jutges de la: 62, 239.
—Oficials de: 8, 56, 100, 225, 273, 295, 339, 460.
Taula de comuns dipòsits.
—Crèdits: 379.
—Dipòsits: 89, 90 (nota), 529.
—Petició de què el caixer sigui biennal: 8, 9.
—Visita ordinària delsconsellers: 5, 157.

TAULERS. V. TAULA, administradors de la.
Taverna del governador: 137.
TAVERNERS. V. CASSANYES.
[Teatins, monestir dels pares]. V. Sant Matias.
TEIXIDORS de lli. V. SOLER, Sal·i.
TENA, Lluís de, bisbe de Tortosa, diputat eclesiàstic: 590.
TEÒLEGS: 251, 587, 588, 642, 646.
TERESA, festivitat de santa: 215.
Terci de la Generalitat: 89.
Tercis de Barcelona: 69, 70, 503-505, 506 (i nota), 523, 765, 766.
Terme o territori de Barcelona: 85, 116, 128, 176-178.
Terme de Barcelona, benedicció del. V. Benedicció.
TÉRMENS, Joan, mestre de cases, ciutadà: 555, 557, 559.
TÉRMENS, Joan, mestre de cases. Capitulació amb els consellers per a la reedificació de l'església de Santa Madrona: 555-557.
TERRANOVA, duc de, «grande» d'Espanya: 331, 332.
TERRASSONA, marquès de. V. [TARAZONA].
Terratrèmol: 81.
TEXIDOR, Jaume, mercader.
—Cònsol de Llotja: 188 (nota).
—Conseller quart: 525 (nota).
Tirol: 528.
Toledo: 528.
Toló: 506.
TOMÀS, apòstol, sant: 580.
—Festivitat de: 6, 102.
TOMÀS d'Aquino, sant: 580, 609, 614.
—Festivitat de: 17, 247, 294, 483.
TOMÀS d'Aquino, sant.
—Acadèmia de: 204, 483.
—Penó de: 204.
TOMÀS de Vilanova, sant, arquebisbe de València: 40, 41, 44, 46-48, 533-536.
—Festivitat de: 212, 522.
TOMÀS de Vilanova, sant. Festes per la seva canonització.
—Deliberacions del Consell de cent: 40, 41, 533-537.
—Oficis i processó en el monestir de Sant Agustí: 41, 44-49, 534-537.
—Alimàries: 40, 41, 44, 49, 534, 536, 537.
—Focs artificials: 49.
«Tomasa», campana: 622.

Torneigs: 158.
TORRENT, Quirze, adroguer: 15.
Torres. V. Baluards; Cases; Tallers.
TORRES, Francesc, canonge: 738 (nota).
TORRES, Francisco, agutzil ordinari: 129.
TORRES, fra Fra[ncesc] de, [de l'orde de Sant Francesc]: 599.
Tortosa: 239.
TORTOSA, bisbe de. V. TENA; FAGEDA.
Tots Sants, festivitat de: 43, 94, 137, 216, 265, 333, 390, 451, 724.
TRACIS: 588.
TRELLES, Pere, notari reial: 715, 753.
—Conseller quint: 97, 107, 120, 133, 148.
—Escrivà major del consell i secretari de Casa de la Ciutat: 2, 54, 66, 150, 222, 260, 272, 338, 370, 457, 507, 548, 636, 665, 695, 708, 716, 754, 787, 788.
Trento, concili de: 572, 580.
TRESORER de la Butlla de la santa Creuada. V. CREUADA.
TRESORER reial de Catalunya. V. MARIMON.
TRESORERIA oficial de la: 400.
Triaga. V. APOTECARIS.
Tribunals: 73 (nota), 143.
Trinitaris descalços, església del monestir dels pares: 706.
Trinitat.
—Església del monestir de religiosos calçats de la Santíssima: 108, 174, 244, 350, 417, 480, 706.
—Monestir de religiosos calçats de la Santíssima: 48, 292.
TRINITAT, pares calçats de la Santíssima: 480.
Trinitat, plaça de la: 48.
TRISTANY, micer Aleix, obrer: 2.
TROMPETA de la ciutat: 139, 145. V. MARTORELL.
TROMPETA reial. V. SAURINA.
TRULLES, Joan, mercader: 300 (nota).
TURSIS, duc de: 228, 294.

U

UBANDO. V. OVANDO.
UCEDA, comte duc d'. V. SANT ROMAN.
UGOLINO, S., 579.
UMANES, comte de. V. HUMANES.
UNGRIA. V. HONGRIA.
Universitat. V. Estudi general.
UREÑA, marquès d'. V. OSUNA.
Urgell, Seu d'. V. Seu d'Urgell.
URREA (Hurrea), fra Josep Antoni de, de l'orde de Sant Agustí, calificador del St. Ofici: 183, 587, 595.
URRUTIGOITI. V. FRANCÈS.
USEDA, comte-duc d'. V. SANT ROMAN.
USIAS, comte d'. V. CRUSOL.
USUNA. V. OSUNA.

V

VADELLS [bidells] de l'Estudi general. V. ESTUDI.
VALÈNCIA, arquebisbe de. V. TOMÀS de Vilanova, sant.
València, ciutat de: 203, 534.
—Estudi de: 670.
VALÈNCIA, ciutat de.
—Jurats: 40, 533, 534.
—Racional: 40, 534.
—Síndic: 40, 534.
València, regne de: 528.
VALÈNCIA, virrei de: 73 (nota).
VALÈNCIA, ciutat de. Correspondència dels jurats, racional i síndic: 40, 533.
VALERI (Valleri), Francesc, canonge: 173, 738 (nota).
Valldonzella, monestir de, de l'orde de Sant Bernat.
—Primitiu monestir: 540.
—Nou monestir (*): 179, 706.
VALLDONZELLA, monestir de.
—Abadessa de: 373 (nota), 374, 376.
—Religioses de: 374-376, 378.
VALLERI. V. VATERI.
VALLÈS, ardiaca de: 737 (nota).
VALLFORJO SANGALMIER, baró de. V. CRUSOL.

(*) En el monestir de Natzaret.

VEDRUNA, Joan Baptista, militar, cavaller, conseller segon: 147, 148, 153, 154, 158, 160-163, 165, 166, 168, 170, 171, 173, 175, 183, 185, 187, 189, 191, 193, 194, 198-202, 206, 208-210, 213-217, 219-222, 584, 715, 753, 754.
VEGUER de Barcelona: 530, 557, 560. V. MIQUEL, Jeroni de, BALLERÓ; [CÀRCER];]GUANTER].
—Oficials del: 243, 407, 471.
—V. SOTS-VEGUER.
Vel de la Verge Maria. V. MARIA.
Ventalls: 33, 498, 737 (nota).
VERAGUES, duc de, «grande» d'Espanya: 38, 39.
VERGUERS: 530.
VERGUERS o macers dels consellers: 3, 6, 10, 20, 21, 23, 24, 28, 38, 42, 51, 54-56, 65, 67, 71, 81, 83, 90, 92, 95, 97, 99-101, 104, 107-109, 112, 117, 119, 124, 143, 146, 148, 150-154, 157-161, 164, 166, 167, 169, 171, 173-175, 177, 178, 180, 181, 183, 185-187, 193, 197, 207, 220, 223, 225, 231, 233-235, 237, 240-243, 245-251, 253, 258-260, 262-264, 266, 268, 270, 272-274, 277-279, 281, 282, 285, 287-292, 294, 298-310, 312, 313, 315-317, 326, 328-332, 334-336, 338-343, 345-347, 349-352, 354, 355, 357-360, 362, 363, 365, 366, 368, 371, 380, 381, 385-387, 389, 391, 393-400, 407, 409-411, 418, 419, 425, 428-430, 436, 443, 444, 446, 448, 450, 451, 454, 456-459, 462-465, 467-474, 476-488, 490, 492-494, 496-504, 506-508, 511-517, 519-525, 591, 717, 720, 724, 726-731, 734, 736.
—V. VIDIELLE.
VERGUERS del Consell reial. Vegi's CONSELL reial.
VERGUERS dels Cònsols de Llotja: 240, 241, 289, 290, 309, 357, 364, 496, 497, 511-513.
VERGUERS del virrei: 245, 305, 306, 310, 381, 458.
Verònica, placeta de la: 48.
VESCOMTE de Joch. V. PERAPERTUSSA.
Vestuari. V. Indumentària.

Vi, baluardet del: 442.
Vi, arrendament del plus del: 205.
VICARI general de Barcelona: 2, 54, 98, 150, 153, 154, 222, 223, 272, 290, 338, 386, 457, 478, 513, 736.
—V. BOLDÓ; COPONS, Pere de; XIMENIS.
VICE-CANCELLER. V. CRESPÍ, Cristòfol.
VICENS FERRER, sant: 598.
Vich: 194, 257, 273.
VICH, bisbe de. V. [CRESPÍ de Valldaura]; COPONS, Jaume; SUNYER, Brauli.
VIDAL, Joan Baptista, notari públic de Barcelona.
—Sots-síndic: 17, 18, 32, 33, 686.
—Conseller quint: 393-395, 407, 443, 450, 455.
VIDAL i Roca, Francesc, doctor en dret, advocat de la ciutat: 82, 87, 139, 260, 637, 688, 715, 754.
VIDAL I ROS, Francesc, advocat, doctor en dret.
—Obrer: 393-395, 445, 446, 455-457.
—Mostassaf: 464 (i nota).
VIDIELLES, Jaume, verguer: 738 (nota).
Vidrieria, carrer de la: 447, 594, 606.
VIDRIERS: 446.
VILA, Baltasar: 620.
VILA, Francisco, ciutadà honrat de Barcelona: 737 (nota).
VILA, Joan Baptista, canonge: 644, 715, 752-755.
VILA, Onofre, conseller en cap: 737 (nota).
Vilafranca [del Penedès]: 239.
VILAFRANCA, Josep: 320 (nota).
VILAFRANCA, marquès de: 440.
VILALLONGA, Bernat de: 172.
VILALLONGA, Miquel, flassader: 557, 560, 778.
VILAMANY, Pere, daguer: 710.
VILANA PERLAS, Ramon, notari públic de Barcelona, conseller quint: 525 (nota).
VILANERA, Miquel, doctor en medicina, ciutadà.
—Clavari (*): 710.
—Conseller en cap: 52, 54-58, 60, 61, 63, 66-68, 72, 74-77, 543-545.
VILANOVA, sant Tomàs de. Vegi's TOMÀS de Vilanova, sant.
VILAR, Francesc, mercader, caixer de la Taula: 770 (nota).
VILAR, Matias, cavaller, ciutadà honrat, fundador d'una causa-pia en l'hospital de Misericòrdia: 16, 66, 108, 174, 246, 291, 481.
VILAR, Pere del. V. DESVILAR.
VILARDAGA, doctor Josep, catedràtic de Retòrica: 588, 607.
VILAROJA, Josep, notari públic de Perpinyà: 402.
VILARRASA, Jaume, argenter, conseller sisè: 269, 277, 282, 289, 309, 311, 330.
[VILASECA, Dídac, notari públic], síndic de la ciutat: 4, 22, 24, 52, 53, 66, 81, 82, 85, 86, 90.
VILOSA, Rafel, donzell: 323.
VILOSA (Vilossa), Rafel.
—Doctor del Consell reial: 278.
—Regent del Consell d'Aragó: 278, 328, 383, 412, 415, 424, 453, 785 (nota), 788 (nota).
VILLACAMPA, Pere, regent del Consell d'Aragó: 14 (nota), 73 (nota), 74, 88, 144, 169, 328, 383, 412, 415, 424, 453, 531, 571, 659, 760.
VILLANUEVA, lloctinent del protonotari: 531.
VILLARAN, Andreu de: 685.
VIRGILI: 612.
—*Eneida*: 593, 613, 620.
—*Èglogues*: 613.
VIRREI d'Aragó: 73 (nota). V. LUDOVISI.
VIRREI d'Aragó: 73 (nota(. V. LUDOVISI,
VIRREI de Catalunya, lloctinent i capità general: 73 (i nota), 130, 132, 135, 177, 190, 223, 273, 290, 297, 305, 307 (i nota), 308, 328, 400, 452, 463, 491, 503, 508, 510, 514, 530, 716, 723, 725-727, 730, 733-736,
—V. [RIBAGORÇA]; [PORTUGAL. Fadric de]; [ALBURQUERQUE];

(*) Segons el *Reg. de Deliberacions*, 1654, f. 62 v.º

CARDONA, duc de Segorbi; SANTA COLOMA; JOAN d'Austria; OLIAS; CASTEL-RODRIGO; GONZAGA; OSUNA.
VIRREI de Catalunya, secretari del: 513.
—V. COCA; GARZIA; REART, Antoni; SALAMÓ, Jaume.
VIRREI DE CATALUNYA.
—Rebuda i comiat en la Seu i altres esglésies, en festivitats religioses. Concòrdia entre la Ciutat i el Capítol: 727, 734, 735; exemplars: 17-19, 45, 46, 50, 67, 68, 145, 146, 170, 244, 245, 255, 256, 266, 267, 281, 282, 309-311, 330, 345-347, 365, 366, 398, 399, 410, 411, 429, 430, 462, 464, 469, 470, 479, 483, 519-522.
—Rebuda i comiat en la Seu el dia del jurament. Concòrdia entre la Ciutat i el Capítol: 736; exemplars: 23, 24, 241, 242, 290, 386, 477, 478, 513.
—V. CONSELLERS, maces dels.
VIRREI de Mallorca. V. ÇALBA.
VIRREI de Nàpols: 73 (nota).
—Ambaixador del: 31.
—Muller del: 40.
VIRREI de Sardenya: 73 (nota). V. LUDOVICI.
VIRREI de Sicília: 93 (nota). Vegi's [TARAZONA]; LEMOS.
VIRREI de València: 73 (nota).
Virrei, palau del. V. Palau del Virrei.
VIRREINA de Catalunya. V. OLIAS; CASTEL-RODRIGO; OSUNA.
VIRREIS: 543.
Visita ordinària als oficials del Consell. Ambaixada sobre la nova forma de visita concedida pel rei: 17, 18.
Visites als consellers.
—Del príncep Ludovisi: 82, 210.
—D'arquebisbes i bisbes: 193, 257, 299, 329, 359, 370, 377, 389.
—Del canceller de Catalunya: 12, 369.
—D'altres personatges: 39, 43, 259, 275, 278, 312, 316, 332, 341, 445, 473, 481, 501, 518.
Visites dels consellers.
—A l'emperadriu. V. MARGARIDA TERESA.
—Al príncep Ludovisi: 81, 209.
—A arquebisbes i bisbes: 3, 55, 99, 151, 193, 224, 273, 326, 342, 358, 396, 459.
—Al virrei de Catalunya: 24, 30, 51, 55, 65, 66, 99, 143, 151, 178, 242, 247, 264, 272, 285, 290, 339, 380, 395, 409, 412, 458, 473, 478, 492, 514, 517, 525 (nota), 538, 544, 547, 759.
—Al governador de Catalunya: 3, 223, 504.
—Al canceller de Catalunya: 10, 56, 100, 152, 224, 273, 339, 368, 397, 459.
—A altres personatges: 38, 41-43, 258, 274, 315, 327, 328, 331, 334, 479, 500.
Visites dels consellers, cerimonial en les.
—Als personatges que passen per Barcelona. Lletres del rei: 73 (i nota), 87, 88, 193, 209, 258, 274, 315, 327, 331, 479, 501; deliberacions del Consell: 38, 42, 79-81, 274, 315.
—Als virreis en llur partida de Barcelona: 177, 178, 285.
—Prohibició de visitar personatges fora els murs de Barcelona: 206, 228.
Visites ordinàries dels consellers.
—A les autoritats, en començar la conselleria: 3, 55, 56, 99, 100, 151-153, 223-225, 272-273, 339, 342, 392, 395-397, 458-460.
—D'enhorabona als consellers novament elegits: 97, 148, 220, 270, 336, 393, 454, 455.
—Al Banc. V. Banc.
—A la Taula. V. Taula.
—A l'Estudi: 157, 205, 341, 403, 780.
—A l'Hospital. V. Hospital.
—A les quatre Ordes mendicants: 8, 11, 12, 164, 165, 173, 231, 232, 284, 287, 349, 405, 472, 473.
—Al monestir de Santa Clara: 36, 90, 124, 207, 261, 315, 371, 448, 516.
—Als drets. V. Drets.
—A les baronies de la ciutat. V. Montcada.
—Al monestir de les Mínimes, casa de les Repenedides: 16, 64, 109, 175, 246, 292.
—Al monestir de Pedralbes: 212, 262, 380.
VIVES (*) (Vivas), Pere Pau, mercader: 715, 753, 754.
—Conseller quart: 220-222, 226, 234, 240, 245, 254, 256, 264.
VIVES, Pere Pau, notari públic, escrivà del Capítol: 715.
Voltes dels Encants. V. Encants.
Voltes de Sant Agustí: 84, 86.

X

XAMMAR, Joan Pau, doctor de la Reial Audiència: 323, 751.
—*Civilis doctrina de... Privilegiis... Civitatis Barcinonæ:* 323 (i nota).
XAMMAR i Ferrús, Joan, administrador de places: 58.
XIMENIS (Ximenez) de Monrodon, Josep, vicari general: 634, 693, 694.

(*) Segons el *Reg. de Deliberacions*, 1663, f. 1 v.°

ERRADES I ADDICIONS

Pàgina	Línia	Diu	Ha de dir
7	última.	virrey, capità	virrey y capità
58		A la nota 1.ª afegir: Apèndix III.	
95		Les notes 1 i 2 tenen els números alternats.	
96	17	SSenyorias	Senyorias
104		MDCLXI	MDCLX
160	29	du hu en hu	de hu en hu
172	24	diputass	diputats
176	nota	f. 89 v.-32	f. 89 v.-92
297	14	Pedro f...	Pedro Delfo
300	33	veguers	verguers
330	14	banch	banchs
340	20	ecabat	acabat
357	19	ajunntaren	ajuntaren
357	26	sagon	segon
422	nota	2 f. en 4.rt	2 f. en 8.au
441	17	perpué	perque
471	22	lo professó	la professó
507	Marge.	f. 268	f. 267 v.
508	Marge.	f. 267 v.	f. 268
513	12	ahon	ahont
586	21	1451	1456
675	27	recuper[rar]	recuper[ar]
710	21	Bernat	Benet

TAULA

DIETARI XXXII

	Pàg.
Any 1658 (desembre, 1)	1
Any 1659	10
Any 1660	60
Any 1661	104
Any 1662	161
Any 1663	233
Any 1664	281
Any 1665	345
Any 1666	405
Any 1667 (octubre, 4)	469

APÈNDIXS

I. — Pragmàtica reial de 29 d'octubre de 1658 sobre el valor de les monedes dites sisens i equivalència amb els diners i ardits, publicada a Barcelona pel Marquès de Olias i Mortara, virrei de Catalunya, a 27 de juliol de 1659 527

II. — Deliberacions i cartes sobre les festes per la canonització de Sant Tomàs de Vilanova. 24 de setembre-2 d'octubre de 1659 533

III. — Documents relatius a la celebració de les festes per les paus firmades entre Espanya i França. 22 de novembre 1659 - 3 de març 1660. 538

IV. — Crides de les processons de pregàries per pluja, amb els cossos de Santa Madrona, Sant Sever i Sant Galderic. 8 de març - 4 d'abril 1661. 550

V. — Documents relatius a la reedificació de l'església de Santa Madrona en la muntanya de Montjuich. 11 de maig 1661 - 20 de juny 1664. 554

VI. — Memorial presentat al rei per Pere de Montaner, ambaixador de la Ciutat, insistint en la qüestió del quarter de les Drassanes. [agost 1661.] 562

Pàg.

VII. — Festes en honor de la Immaculada Concepció de Maria Santíssima, amb motiu d'un Breu del papa Alexandre VII. 23 de febrer - 28 d'abril 1662....... 567
VIII. — Deliberacions i lletres referents a la contenció del Clavari de la Ciutat amb el Capítol de la Seu per una presa de moltons. 11 de maig - 12 d'agost 1662. 632
IX. — Qüestió entre la Universitat i el Col·legi de Cordelles sobre graus de doctor en Filosofia. 7 dagost 1662-20 de febrer 1663 656
X. — Reducció de consignacions de la Butlla de la Santa Creuada i altres rendes de la Corona. 14 d'agost 2 de setembre 1662 674
XI. — Consell de Cent sobre aprehensió de moltons pel governador d'Hostalrich. 28 de setembre 1662..... 686
XII. — Documents relatius a la contenció dels bisbes de Barcelona i Barbastre amb el Capítol de la Seu per la provisió de la rectoria de Cardedeu. 3-4 de novembre 1662.............................. 692
XIII. — Concessió pel Consell de Cent de la llicència per a la fundació del monestir dels Agonitzants. 21 d'abril-3 de novembre 1662.......................... 696
XIV. — Deliberacions del Consell de Cent sobre nova obligació dels deutes de Francesc Puig, feta pel Clavari sense coneixement dels consellers i Consell de Cent. 16-20 de novembre 1662:................ 708
XV. — Concòrdia entre la Ciutat de Barcelona i el Capítol de la Seu, establint el cerimonial en les funcions religioses, els donatius de la Ciutat per al culte i les prerrogatives del Capítol. 24 de novembre 1662. 714
XVI. — Deliberacions del Consell de Cent sobre el donatiu fet al rei per les fortificacions de la frontera, i sobre les fortificacions de Barcelona que el rei es reserva. 15 de febrer - 21 de juliol 1663........... 757
XVII. — Deliberacions del Consell de Cent arrendant l'estancament del tabac i aiguardent. 28 de maig - 26 de juny 1663................................. 771
XVIII. — Qüestions entre Tomistes i no Tomistes per la provisió de càtedres de Filosofia. 12 de juliol 1665. 779
XIX. — Memorial d'exemplars d'entrades de persones reials en Barcelona, llegit en Consell de Cent de 17 de gener de 1630.............................. 782
XX. — Lletres sobre els desordres ocorreguts en la mort del capità Miquel Rius. 20 de març - 10 d'abril 1666. 785

Pág.

GRAVATS

Fig. 1. — Portada de la estampació descrita en la nota 3 de la pág. 422 423
Fig, 2. — Portada de la estampació reproduïda en l'apèndix VII (p. 570-631) i descrita en la nota 2 de la p. 570. 569

ESTAMPACIONS ANTIGUES REIMPRESES EN EL PRESENT VOLUM

Pragmàtica reial de 29 d'octubre de 1658 sobre el valor dels sisens, publicada pel marqués d'Olias i Mortara, a 27 de juliol de 1659.—«En Barcelona: En casa de Ioseph Forcada, deuant lo Palau del Rey.» 527-532
Memorial presentat al rei per l'ambaixador de la ciutat, Pere de Montaner, insistint en la qüestió del quarter de les Dressanes 562-566
«Magestvosa selebridad ... a la nueua declaracion ... de la pvra y siempre Immacvlada Concepcion de Maria Santissima ... En Barcelona en la Emprenta administrada por Marria Ialabert, año 1662.» 569-631
Decret reial sobre la reducció de consignacions de la Butlla de la Santa Creuada i altres rendes de la Corona. 14 d'agost 1662 676-685
«Noticia del Instituto de los Padres Clerigos Regulares Ministros de los enfermos.» 702-705
«Carta de la Reyna nvestra señora, y governadora, a los mvy ilvstres Señores Conselleres de la Ciudad de Barcelona. — Por orden de los señores Conselleres. — En Barcelona, en casa de Mathevat. Año 1666.» 422-424

Índex alfabètic 791
Errades i Addicions 853

DP
402
B2A2
v.17

Barcelona. Consell de
Cent Jurats
Manual de novells ardits
vulgarment appellat Dietari
del Antich Consell
Barcelonî.
v.17

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY